CELE MAI FRUMOASE

BASME RUSEȘTI

POLIROM

CELE MAI FRUMOASE

BASME RUSESTI

Ilustrații de Radu Răileanu

© 2007 by Editura POLIROM, pentru prezenta traducere

www.polirom.ro

Editura POLIROM
Iași, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
București, B-dul I.C. Brătianu nr. 6, et. 7, ap. 33, O.P. 37;
P.O. BOX 1-728, 030174

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României:

Cele mai frumoase basme rusești/ selecție și trad. de Iozefina Danilov și Ilie Danilov. – Iași: Polirom, 2007

ISBN: 978-973-46-0795-2

I. Danilov, Iozefina (trad.)

II. Danilov, Ilie (trad.)

821.161.1-93-34=135.1

Printed in ROMANIA

CELE MAI FRUMOASE
BASME RUSEȘTI

Selecție și traducere de Iozefina Danilov și Ilie Danilov

POLIROM
2007

Inelul fermecat

ndeva, într-o împărăție, trăiau odată un moș și o babă care aveau un fiu pe nume Martân. Toată viața bătrânul se ocupase cu vânătoarea de animale și păsări pentru a-și hrăni familia. Într-o bună zi, moșneagul s-a îmbolnăvit și, în scurt timp, a murit. Martân și mama sa au rămas singuri. L-au jelit cât l-au jelit, dar nu mai aveau ce face: mortul de la groapă nu se mai întoarce. Au trăit ei o săptămână cu ce mai aveau prin cămară, dar proviziile s-au isprăvit. Văzând că nu mai au nimic de mâncare, bătrâna s-a hotărât să umble la bani. Moșul le lăsase moștenire două sute de ruble, dar baba nu prea voia să se atingă de pușculiță. S-a sucit, s-a învârtit și, până la urmă, n-a avut încotro: doar nu era să moară de foame! A numărat o sută de ruble și i-a spus fiului:

— Ține, Martânka! Ai aici o sută de ruble. Cere cu împrumut de la vecini un cal și o căruță și du-te în târg să cumperi pâine. Poate om reuși cumva să trecem iarna, iar la primăvară ne vom căuta de lucru.

Martân a împrumutat calul și căruța și a plecat la oraș. Trecând el pe lângă niște măcelării, auzi larmă mare și văzu o mulțime de gură-cască.

— Ce se întâmplă? îi iscodi pe cei din preajmă.

Așa a aflat că măcelarii prinseseră un ogar, îl legaseră de un stâlp și-l băteau cu ciomegele, acoperindu-l de sudălmi. Câinele se smucea, schelălăia și mârâia. Martân se apropie de măcelari și-i întrebă:

— Fraților, de ce îl bateți așa de nemilos pe sărmanul câine?

— Cum să nu-l batem pe blestematul ăsta, dacă ne-a furat un but întreg de carne și l-a spurcat? veni răspunsul lor.

— Ajunge, fraților! Nu-l mai chinuiți! Mai bine mi-l vindeți mie.

— Dacă vrei, cumpără-l! îi spuse în bătaie de joc unul din măcelari. Dă-ne o sută de ruble pe el și du-te sănătos!

Martân a scos banii din sân, i-a dat măcelarilor, apoi a dezlegat câinele și l-a luat cu el. Ogarul a început să se gudure pe lângă noul său stăpân, dând bucuros din coadă. Înțelegea, de bună seamă, că tânărul îl salvase de la moarte.

Când Martân a ajuns acasă, mamă-sa a început să-l descoasă:

— Ce-ai cumpărat, fiule?

— Mi-am cumpărat prima fericire!

— Ce tot spui? Care fericire?

— Iat-o: Jurka! zise el, arătându-i câinele.

— Și altceva n-ai mai cumpărat?

— Dacă mi-ar fi rămas bani, poate că aș mai fi cumpărat, dar toată suta s-a dus pe câine...

Bătrâna a început să-l certe:

— Noi n-avem ce mânca, iar tu arunci banii în vânt! Azi am măturat de prin ladă făina care se mai prinsese de pereți și am copt ultima turtă, iar mâine chiar că nu vom avea nimic de pus în gură.

A doua zi, bătrâna a scos și cealaltă sută, i-a dat-o lui Martân și i-a poruncit:

— Ține, fiule! Du-te la oraș, cumpără pâine, dar ai grijă să nu mai arunci banii pe apa sâmbetei!

Ajuns la oraș, Martân a început să umble pe străzi, căutând de unde să cumpere pâine, și a văzut un băiețel rău care prinsese un motan, îl legase cu o frânghie de gât și îl târa la râu.

— Stai! Așteaptă! a strigat Martân. Unde-l duci pe Vaska?

— Vreau să-l înec pe împielițatul ăsta.

— Pentru care vină?

— A furat o plăcintă de pe masă.

— Nu-l îneca! Mai bine vinde-mi-l mie.

— Dacă-l vrei, cumpără-l! Dă-mi o sută de ruble și-i al tău!

Martân n-a stat mult pe gânduri, s-a scotocit în sân, a scos banii și i-a dat băiatului, iar pe motan l-a vârât în sac și l-a dus acasă.

— Ce-ai cumpărat, fiule? îl întrebă bătrâna.

— L-am cumpărat pe Vaska!

— Altceva n-ai mai cumpărat?

— Dacă mi-ar fi rămas bani, poate că aș mai fi cumpărat, dar așa, toți banii i-am dat pe motan...

— Prostănacule! a început să țipe bătrâna. Să pleci de la casa mea! Să-ți câștigi singur pâinea prin străini!

A plecat Martân să caute de lucru în satul vecin. Mergea grăbit, iar după el alergau Jurka și Vaska. Pe drum se întâlni cu un popă.

— Încotro, fiule? îl iscodi acesta.

— Merg să mă tocmesc argat.

— Vino la mine! Numai că eu tocmesc lucrătorii fără învoială scrisă. Cine îmi slujește trei ani, pe acela îl răsplătesc cum se cuvine.

Martân se învoi și, trei veri și trei ierni, fără pic de răgaz, a slugărit la popă. Când s-a împlinit sorocul, stăpânul îl chemă și-i zise:

— Ei, Martânka, vino să-ți primești răsplata pentru trudă!

L-a dus în hambar, i-a arătat doi saci plini și i-a spus:

— Ia-l pe care-l vrei!

Se uită Martân: într-unul din saci erau bani de argint, iar în celălalt nisip. A căzut pe gânduri. „Șotia asta trebuie să aibă un tâlc!", își zise el. „Chiar de-ar fi să ies în pagubă, am să încerc. Aleg nisipul. Să văd ce-o să iasă din asta!" Îi spuse stăpânului:

— Eu, părinte, aleg sacul cu nisip.

— Cum ți-e voia, fiule! Ia-l, dacă disprețuiești arginții!

Martân și-a aruncat sacul în spate și a plecat în căutarea unui alt loc. A mers el cât a mers și a ajuns într-o pădure deasă, unde a dat de o poieniță în mijlocul căreia ardea un foc, iar în foc se perpelea o fată atât de frumoasă, că nici cu gândul nu puteai gândi, așa cum numai în povești se povestește.

Îi spune frumoasa fată:

— Martân, fiu al vădanei! Dacă vrei să-ți dobândești fericirea, scapă-mă! Stinge focul acesta cu nisipul pe care l-ai câștigat muncind trei ani!

„Chiar așa", s-a gândit Martân, „decât să car în spate povara asta, mai bine să ajut un om! Nisipul nu-i cine știe ce bogăție. Asemenea avere se găsește din belșug peste tot". Și-a dat sacul jos din spate și a început să împrăștie nisipul în foc. Flăcările s-au stins, iar frumoasa fată s-a aruncat la pământ și, cât ai clipi, s-a prefăcut în șarpe, i-a sărit tânărului la piept și i s-a încolăcit în jurul gâtului. Martân s-a înspăimântat.

— Nu te speria, bunule voinic! i-a spus șerpoaica. Du-mă acum peste nouă mări și nouă țări, în cea de-a treizecea împărăție, unde întinderile subpământene sunt stăpânite de tatăl meu. Când ai să ajungi la curtea lui, el o să te îmbie cu mult aur, argint și nestemate. Tu să nu iei nimic din toate astea. Cere-i să-ți dea inelul pe care-l poartă pe degetul cel mic. Acel inel nu este unul oarecare, ci fermecat. Dacă îl schimbi de pe o mână pe cealaltă, ca din pământ se ivesc doisprezece voinici și îți îndeplinesc, într-o singură noapte, toate poruncile.

Acestea fiind spuse, bunul voinic s-a așternut la drum. A mers el fără osteneală, cu șarpele încolăcit de gât, zile de-a rândul, până când a ajuns în cea de-a treizecea împărăție, unde a dat de o piatră uriașă. Aici șarpele s-a desprins de la gâtul lui, s-a izbit de pământul reavăn și s-a prefăcut în fata frumoasă de dinainte.

— Urmează-mă! i-a spus frumoasa fată și l-a călăuzit sub piatră, care astupa o gaură largă și întunecoasă.

Au mers ei pe drumul acela subpământean vreme îndelungată. Într-un târziu, undeva, departe, a început să licărească o luminiță, care devenea tot mai mare și mai strălucitoare cu fiecare pas pe care îl făceau. În cele din urmă, drumul s-a sfârșit și cei doi au ieșit într-un câmp larg, sub cerul liber. Pe câmp se înălța un palat măreț, în care trăia tatăl preafrumoasei fete, țarul acelui regat subpământean. Cei doi drumeți au intrat în curtea palatului și au fost întâmpinați cu multă bucurie de țarul însuși.

— Bună ziua, fata mea cea dragă! zise țarul. Unde te-ai ascuns atâția ani?

— Bunule părinte, aș fi pierit dacă n-ar fi fost acest om. El m-a salvat de la o moarte cumplită și m-a adus aici, în locurile dragi mie.

— Îți mulțumesc, bunule viteaz! i-a spus tatăl fetei. Pentru binele pe care mi l-ai făcut, se cuvine să te răsplătesc. Ia-ți aur și argint și pietre scumpe cât îți poftește inima.

Îi răspunse Martân, fiul vădanei, după cum îl povățuise preafrumoasa fată:

— Înălțimea Ta, nu am nevoie nici de aur, nici de argint, nici de pietre scumpe. Dacă vrei să mă răsplătești, dă-mi inelul de pe mâna ta împărătească, pe care îl porți pe degetul cel mic. Eu sunt holtei. Când mă voi uita la inel, mă voi gândi ce bine mi-ar fi să am și eu o soață și așa îmi voi risipi mâhnirea însingurării.

Țarul și-a scos inelul de pe deget, i l-a dat lui Martân și i-a spus:

— Ia-l! Stăpânește-l sănătos! Dar ai grijă: să nu spui nimănui despre inel. Altfel, te va paște un mare necaz.

Martân, fiul vădanei, i-a mulțumit țarului, și-a pus inelul pe deget, a luat niște bani pentru drum și a făcut cale întoarsă. A mers cât a mers și a ajuns în țara sa. A găsit-o pe bătrâna lui mamă și au început să-și ducă traiul lipsiți de griji. I-a venit lui Martân timpul să se însoare și a început să se roage de bătrână:

— Du-te la rege și pețește-o pentru mine pe frumoasa prințesă!

— Ei, fiule! îi spuse mama. Mai bine te-ai întinde numai cât ți-e plapuma! Ce ți-a mai tunat prin cap? Ce să caut eu la rege? E lucru de înțeles că se va mânia și va porunci să ne omoare pe amândoi.

— Nu-ți face griji, măicuță! Dacă te trimit, înseamnă că trebuie să te duci cu încredere. Să vii cu răspunsul pe care ți-l va da. Iar fără răspuns să nu îndrăznești să te întorci!

S-a gătit bătrâna și a plecat la palatul regelui. A intrat în curte și a dat să urce pe scara cea mare, fără să fie anunțată. Străjile au pus mâna pe ea:

— Stai, vrăjitoare bătrână! Încotro te împinge dracul? Pe aici nu îndrăznesc să urce nici măcar generalii, dacă nu sunt chemați!

— Blestemaților! a început să țipe bătrâna. Eu am venit la rege cu o treabă. Vreau s-o pețesc pe fiica lui, prințesa, pentru fiul meu, iar voi v-ați înfipt cu ghearele-n poalele mele.

S-a iscat o larmă atât de mare, încât regele, auzind țipetele, s-a uitat pe fereastră și a poruncit să fie lăsată bătrâna să urce la el. Femeia a intrat în sala tronului, s-a închinat la icoane și a făcut o plecăciune.

— Ce vânt te-aduce la mine, babo? a întrebat-o regele.

— Uite, am venit la Înălțimea Ta, să nu-ți fie cu bănat, pentru că am un negustor, iar tu ai marfă. Negustorul, fiul meu Martân, este un mare înțelept, iar marfa este fiica ta, preafrumoasa prințesă. N-ai vrea s-o dai după Martânka al meu? Ce pereche minunată o să fie!

— Ce-i cu tine, ți-ai ieșit din minți? a strigat regele. În niciun caz!

— Înălțimea Ta, fii bun și dă-mi răspunsul pentru fiul meu!

Regele și-a adunat pe dată toți miniștrii și a început să se sfătuiască asupra răspunsului pe care să i-l dea bătrânei. Au hotărât așa:

— Dacă Martân, într-o singură zi, va reuși să construiască un palat măreț, legat de palatul regelui printr-un pod de cristal, străjuit de pomi cu mere de aur și de argint și cu felurite păsări cântătoare, înseamnă că e din cale-afară de mintos, iar regele își poate da fata după el. Și să mai înalțe și un sobor cu cinci turle, ca să aibă tinerii unde să se cunune și să facă nunta. Dacă fiul bătrânei nu va face toate acestea, atunci și lui, și bătrânei să li se taie capetele.

Cu acest răspuns, i-au dat drumul petițoarei să plece. Bătrâna s-a întors acasă clătinându-se și vărsând lacrimi amare. L-a văzut pe Martân:

— Ce ți-am spus eu ție, fiule? Nu e prințesa de nasul tău! Uite, acum ne vom pierde sărmanele noastre capete! Mâine vom fi dați pe mâna gâdelui!

— Destul cu văicăreala, mamă! Poate că o să avem norocul să scăpăm cu viață. Roagă-te la Dumnezeu și du-te la culcare. Noaptea, pare-se, e un sfetnic bun.

La miezul nopții, Martân s-a sculat din pat, a ieșit în curte, și-a schimbat inelul de pe o mână pe cealaltă și dintr-odată au apărut în fața lui doisprezece voinici, toți unul și unul, semănând leit și la chip, și la păr și chiar la vorbă.

— De ce ne-ai chemat, Martân, fiu al vădanei?

— Iată de ce: ridicați-mi până în zori, chiar pe acest loc, un palat măreț, cum nu s-a mai văzut, iar de la palatul meu și până la cel al regelui să se întindă un pod de cristal, străjuit de pomi cu mere de aur și de argint și cu felurite păsări cântătoare. Mai construiți-mi și

o catedrală mândră, cu cinci turle, ca să am unde să mă cunun și să fac nunta.

I-au răspuns cei doisprezece voinici:

— Mâine în zori totul va fi gata.

S-au împrăștiat în toate părțile, au adunat din cele patru zări mii de dulgheri și zidari și s-au apucat de lucru. Totul le mergea cu spor, iar dimineața Martân s-a trezit nu într-o izbă sărăcăcioasă, ci într-un palat somptuos. A ieșit la fereastră și a văzut că totul era întocmai cum le poruncise în ajun celor doisprezece voinici: palatul măreț, catedrala cu cinci turle, podul de cristal străjuit de pomii cu mere de aur și de argint și cu felurite păsări prin ramuri, care cântau fermecător. Tocmai în acea vreme a ieșit și regele în pridvorul palatului său. S-a uitat prin ochean și a înlemnit de uimire. Totul era așa cum dorise. A chemat-o la el pe frumoasa prințesă și i-a poruncit să se gătească de cununie.

— Ei, îi spuse el oftând fiicei sale, nici prin gând nu mi-ar fi trecut să te mărit cu fiul unui țărănoi, dar acum nu mai am încotro. Nu mai pot da înapoi.

În timp ce prințesa se spăla pe față, se ștergea și se gătea de nuntă în straie scumpe, Martân, fiul vădanei, a ieșit în curte, și-a schimbat inelul de pe o mână pe alta, făcând să apară ca din pământ cei doisprezece voinici.

— Ce-ți poftește inima? Ce poruncești, fiu al vădanei?

— Iată ce-i, fraților! Îmbrăcați-mă în cel mai scump caftan boieresc și aduceți-mi șase cai, înhămați la o caretă pictată cum nu s-a mai aflat alta!

— Îndată va fi totul gata, îi răspunseră cei doisprezece.

Nici n-a apucat Martân să clipească de trei ori, că i s-a și adus un caftan boieresc arătos, care i-a venit ca turnat. Când și-a întors privirea, a văzut că la scara principală îl aștepta o caretă ca de vis, la care erau înhămați șase cai suri și alți șase murgi. S-a urcat el în caretă și a plecat la catedrală. Acolo clopotele băteau deja pentru liturghie. Era adunată lumea de pe lume. După mire, și-au făcut apariția mireasa cu dădacele sale și regele cu miniștrii săi. După ce s-a terminat liturghia, Martân, fiul vădanei, a luat-o pe frumoasa prințesă de mână și s-a cununat cu ea după datină. Regele i-a dat fiicei sale o zestre bogată, pe ginerele său l-a înălțat la rang de mare demnitar și a chemat la ospăț pe toată lumea.

Au trăit tinerii împreună o lună, două, trei... În fiecare zi Martân înălța noi și noi palate și grădini. Numai prințesei nu-i prea venea la îndemână că n-a fost măritată cu un fiu de rege sau de țar. A început să se gândească tot mai des cum ar putea să-i facă de petrecanie lui Martânka. Șireată și prefăcută ca o vulpe, tot timpul

se învârtea pe lângă soțul ei, făcându-i toate poftele, și mereu îl iscodea să afle secretul înțelepciunii și priceperii sale. Martân însă se ținea tare. Nu-i spunea nimic. Odată, aflându-se la rege în ospeție, fiul vădanei s-a cam cherchelit. S-a întors acasă și s-a întins să se odihnească. Prințesa a început să-l drăgălească, să-l sărute și să-l descoasă, iar Martân a căzut în lațul întins de ea și i-a povestit de-a fir-a-păr totul despre inelul fermecat.

„Bine", se gândi prințesa, „acum știu cum am să-ți vin de hac". De îndată ce soțul a căzut într-un somn adânc, prințesa i-a și smuls inelul de pe deget, a ieșit în curte și l-a schimbat de pe o mână pe alta. În aceeași clipă au apărut cei doisprezece voinici.

— Ce-ți dorește sufletul, preafrumoasă prințesă?

— Flăcăi, li se adresă ea voinicilor, faceți în așa fel încât mâine dimineață să nu fie aici nici urmă de palat, catedrală sau pod de cristal, ci doar sărăcăcioasa izbă de dinainte, faceți ca soțul meu să ajungă sărac lipit pământului, iar pe mine duceți-mă dincolo de hotarele celei de-a treizecea împărății, în țara șoarecilor. Nu mai pot rămâne aici de rușine.

— Te slujim cu bucurie! Totul va fi îndeplinit după poruncă.

În aceeași clipă prințesa a fost purtată de vânt până în țara șoarecilor. Dimineața, când s-a trezit regele, a ieșit în pridvor și a privit prin ochean. Spre uimirea sa, palatul cel măreț, catedrala cu cinci turle, podul de cristal și pomii cu mere de aur și de argint dispăruseră de parcă le-ar fi înghițit pământul. În locul lor era doar vechea și sărăcăcioasa izbă.

„Ce poate să însemne asta?", se întrebă regele. „Unde a dispărut totul?" Și, fără să stea mult pe gânduri, și-a trimis aghiotantul să afle la fața locului ce se întâmplase. Acesta a încălecat pe cal, a fugit într-un suflet până la izbă, a aflat ce și cum, s-a întors și i-a înfățișat regelui tot ce aflase:

— Măria Ta, acolo unde a fost mărețul palat, acum este totul ca înainte, o izbă nenorocită, iar în ea locuiește ginerele Măriei Tale cu bătrâna sa mamă. Preafrumoasa prințesă nu-i de găsit nicăieri și nimeni nu știe unde a dispărut.

Regele și-a chemat marele sfat și a poruncit să fie judecat ginerele său pentru că, prin vrăjitorii, i-a luat fata și apoi a făcut-o să dispară. L-au condamnat pe Martân să fie închis într-un turn înalt de piatră și să nu i se dea nici apă, nici mâncare, ca să moară de foame și de sete. La porunca regelui, au venit meșterii pietrari, au înălțat turnul și l-au zidit pe fiul vădanei, lăsându-i doar o mică ferestruică pentru lumină. A stat bietul Martân întemnițat, fără apă, fără mâncare, o zi, două, trei, vărsând lacrimi amare. De această năpastă a stăpânului său a aflat câinele Jurka și s-a dus întins la

Vaska, motanul, care sta tolănit pe sobă. Văzându-l cum toarce fără nicio grijă, ogarul a sărit la el:

— Ticălosule! Știi numai să dormi pe sobă și să te întinzi, dar se vede treaba că nici n-ai habar că stăpânul nostru a fost întemnițat în turnul de piatră. Sau ai uitat de binele pe care ți l-a făcut? De parcă n-ai mai ține minte cum a plătit o sută de ruble ca să te scape de la moarte! Dacă nu era el, de mult te-ar fi mâncat diavolii! Trebuie să-l ajutăm cu tot ce ne stă în putință!

Motanul Vaska a sărit de pe sobă și, împreună cu Jurka, a alergat într-un suflet să-l caute pe stăpân. Au ajuns la turn. Motanul s-a cățărat și a intrat pe ferestruică.

— Bună, stăpâne! Ești teafăr?

— Mai trăiesc încă, i-a răspuns Martân. Fără mâncare, am slăbit de tot. Voi muri de foame...

— Așteaptă, nu te pierde! Îți vom aduce noi de mâncare și de băut, i-a spus Vaska și a coborât pe pământ. Frate Jurka, stăpânul nostru moare de foame. Cum am putea oare să-l ajutăm?

— Prost mai ești, măi Vaska! Nici măcar atâta lucru nu-ți trece prin cap? Mergem la oraș și, când întâlnim un covrigar cu tava, eu mă arunc la picioarele lui, îl sperii, el răstoarnă pe jos tava cu covrigi și chifle, iar tu înșfaci o chiflă și o duci stăpânului fără să mai pierzi vremea.

Zis și făcut! Au ajuns la oraș, au ieșit pe strada mare și în cale le-a ieșit un bărbat cu o tavă uriașă, plină cu chifle și covrigi. Jurka i s-a aruncat la picioare, omul s-a descumpănit, a răsturnat tava, chiflele și covrigii s-au împrăștiat pe jos, iar el, de spaimă, a luat-o la goană. Se temea ca nu cumva câinele să fie turbat. Nu-i de glumit cu asemenea lucruri! Vaska a înhățat o chiflă și a fugit glonț cu ea la Martân. I-a dat-o și s-a întors după a doua, apoi după a treia. La fel au făcut cei doi prieteni când le-a ieșit în cale un vânzător de borș. L-au speriat zdravăn și pe acesta și s-au făcut cu câteva sticluțe, cu care fiul vădanei și-a astâmpărat setea. După aceea, Jurka și Vaska s-au înțeles să meargă în cea de-a treizecea împărăție, în țara șoarecilor, să găsească inelul fermecat. Drumul era lung și cerea mult timp. Așa că au cărat în cămăruța din turn, unde stătea închis stăpânul lor, o mulțime de pesmeți și de covrigi pentru un an întreg.

— Ai grijă, stăpâne! i-a spus Vaska la despărțire. Mănâncă și bea, dar fii cu băgare de seamă să-ți ajungă până la întoarcerea noastră!

Jurka și Vaska și-au luat rămas-bun de la stăpân și au pornit la drum. Au mers ei cale lungă, până au ajuns la marea cea albastră.

Îi spuse Jurka motanului:

— Nădăjduiesc să ajung înot pe malul celălalt. Tu ce zici?

— Eu nu știu să înot. Dacă pic în apă, mă duc ca toporul la fund.

— Atunci urcă-te în spatele meu!

Vaska s-a cocoțat în spatele câinelui, s-a prins zdravăn cu ghearele de blana acestuia, ca să nu alunece în apă, și au început să treacă marea. Și așa au ajuns în țara șoarecilor. În acel ținut nu era țipenie de om, în schimb erau atâția șoareci, că nici nu-i puteai număra. Încotro te uitai, îi vedeai cum umblă cârduri-cârduri. Îi spuse câinele prietenului său:

— Treci la treabă, frate! Prinde și sugrumă șoarecii, iar eu în urma ta am să-i strâng pe toți într-o grămadă!

Vaska era deprins cu o asemenea vânătoare. A dat iama în șoareci și, pe care punea gheara, acela își dădea duhul. Jurka abia dacă pridea să-i adune în grămadă. Într-o săptămână au prins atât de mulți șoareci, încât s-a ridicat un purcoi uriaș. Toată țara șoricească a fost cuprinsă de năpastă. Văzând țarul șoarecilor că poporul i se împuținează, că mulți dintre supușii săi sunt dați unei morți nemiloase, a ieșit din văgăuna lui și a început să se roage de Jurka și de Vaska:

— Mă închin vouă, preaputernicilor voinici! Fie-vă milă de poporul meu! Nu-l dați pierzaniei cu totul! Mai bine spuneți cu ce vă pot fi de folos și am să fac pentru voi tot ce-mi va sta în putință!

Jurka îi răspunse:

— Este în țara ta un palat în care trăiește o frumoasă prințesă. Ea a furat de la stăpânul nostru un inel fermecat, iar noi trebuie să i-l ducem înapoi. Dacă nu ne aduci acel inel, o să pieriți și tu, și întreaga ta țară! Vom sugruma tot ce ne iese în cale!

— Nu vă pripiți, bravilor viteji! le spuse țarul șoarecilor. Eu n-am cunoștință de toate câte mi le-ați spus, dar îi voi aduna pe supușii mei pentru a-i iscodi, poate s-o afla printre ei vreunul care să fi auzit de inelul fermecat al slăvitului vostru stăpân!

Și-a adunat țarul șoricesc laolaltă supușii toți și a început să-i descoasă dacă nu se află printre ei vreunul care ar putea să se strecoare în palatul prințesei și să-i aducă de acolo inelul care le făcea atâta trebuință celor doi viteji nemiloși.

I-a răspuns un șoricel firav:

— Eu mă duc des în palatul acela. Ziua, prințesa poartă inelul pe degetul cel mic, iar noaptea, la culcare, îl ascunde în gură.

— Îți poruncesc să te duci la palat și să-mi aduci inelul. Dacă îmi vei îndeplini porunca, te voi răsplăti împărătește!

Șoricelul a așteptat să vină noaptea, s-a strecurat în palat și a intrat încetișor în dormitorul prințesei. Aceasta dormea adânc. Șoricelul a sărit în așternut, s-a urcat pe pernă și, cu vârful codiței, a început

s-o gâdile pe prințesă pe la nas. Ea a strănutat, inelul i-a sărit din gură și a căzut pe covor. Șoricelului atâta i-a trebuit: a zbughit-o din pat, a luat inelul în dinți și a fugit cu el într-un suflet la țarul său. Acesta l-a răsplătit după cum promisese și a dus inelul celor doi prieteni, puternicii voinici care băgaseră atâta spaimă printre supușii săi.

Jurka și Vaska au luat inelul, i-au mulțumit țarului și au început să se sfătuiască cine poate avea grijă mai bine de prețiosul obiect până se vor întoarce la stăpânul lor.

Motanul Vaska spuse:

— Dă-mi-l mie! Eu n-am să-l pierd nici în ruptul capului!

— Bine, spuse Jurka, dar bagă de seamă! Să-l păstrezi mai ceva ca pe ochii din cap!

Motanul a luat inelul în gură și au pornit la drum. Când au ajuns la marea cea albastră, Vaska s-a urcat în spatele câinelui, și-a înfipt labele cât a putut mai bine în blana acestuia și au purces prin valuri. A trecut un ceas, a trecut altul și, deodată, ca din senin, s-a ivit o cioară care a început să-l ciugulească pe Vaska în cap. Bietul motan nu știa cum să se apere de dușman: dacă și-ar fi slobozit labele, ar fi căzut în mare și s-ar fi înecat. Dacă își arăta colții, putea scăpa inelul. Nenorocire curată! Cioara îi crăpase deja capul, iar sângele îi șiroia pe obraji. Motanul n-a mai răbdat, a început să se apere cu dinții și a scăpat inelul în marea cea albastră. În aceeași clipă, cioara s-a înălțat și s-a făcut nevăzută.

De îndată ce au ajuns la mal, Jurka l-a întrebat pe motan de inel. Vaska a lăsat capul în pământ:

— Iartă-mă, frate! Sunt vinovat față de tine! Am scăpat inelul în mare.

Jurka s-a năpustit asupra motanului:

— Blestematule! Ai noroc că n-am aflat de asta mai din vreme, că te-aș fi înecat în mare, căscălăule! Cu ce obraz ai să te înfățișezi stăpânului nostru? Bagă-te în apă chiar în clipa asta! Ori găsești inelul, ori îneacă-te!

— Ce folos vei avea dacă mă înec? Mai bine să născocim ceva! Așa cum înainte prindeam și sugrumam șoareci, hai să vânăm acum raci! Poate vom avea norocul să ne ajute să găsim inelul.

Jurka se învoi. Au început să prindă raci pe malul mării, să-i sugrume și să-i adune într-o grămadă. După ce au clădit o stivă uriașă de raci morți, a ieșit din mare o namilă de rac, dornic să ia o gură de aer proaspăt. Jurka și Vaska au pus laba pe el și au început să-l zgâlțâie din toate părțile.

— Nu mă sugrumați, puternicilor viteji! Eu sunt țarul tuturor racilor și orice-mi veți porunci, am să vă îndeplinesc porunca!

— Am scăpat în mare un inel și, dacă tragi nădejde să ai parte de mila noastră, atunci găsește-l cât mai repede! Dacă nu, toată împărăția ta va fi una cu pământul!

Țarul racilor i-a adunat pe toți supușii săi și a început să le povestească ce aflase de la Jurka și de la Vaska despre inel.

— Știu eu unde se află, i-a răspuns un rac pirpiriu. De îndată ce a căzut în mare, inelul a și fost înghițit de morun. Am văzut cu ochii mei!

Auzind aceasta, toți racii s-au aruncat în mare să caute peștele cu pricina. L-au găsit și au început să-l ciupească toți cu cleștii. Ca să scape de ei, morunul a sărit pe mal. Țarul racilor a ieșit din apă și le-a spus celor doi prieteni:

— Priviți, bravi prieteni, acesta este morunul! Sfârtecați-l fără milă, pentru că el v-a înghițit inelul!

Jurka s-a repezit asupra peștelui și a început să-l roadă de la coadă. „Ei, acum am să mănânc și eu pe săturate", se gândi el. Ticălosul de Vaska însă știa cam pe unde putea fi inelul și, de aceea, s-a repezit la burta morunului, i-a făcut o gaură, i-a scos mațele afară și a găsit ceea ce căuta. A înșfăcat inelul și și-a luat picioarele la spinare, având în minte un singur lucru: „Am să ajung primul la stăpân, am să-i dau inelul și am să mă laud că numai datorită mie a intrat iarăși în stăpânirea lui, iar stăpânul mă va iubi mai mult decât pe Jurka".

După ce s-a ghiftuit, Jurka s-a uitat în jur, a văzut că Vaska dispăruse și a ghicit pe dată cam ce trebuie să-i fi trecut motanului prin cap.

— Deci dintr-ăștia îmi ești, vicleanule Vaska! Lasă că te ajung eu și te rup în bucățele! își spuse Jurka și porni în urmărirea motanului.

A fugit el cât a fugit și a început să-l ajungă din urmă. Știind ce-l așteaptă, Vaska s-a cățărat în vârful unui mesteacăn ce-i ieșise în cale.

— Bine! zise Jurka. Doar n-ai să stai toată viața în copac, odată și-odată tot ai să cobori, iar eu nu mă clintesc de aici până când nu pun laba pe tine!

Trei zile a stat motanul în copac, trei zile nu s-a clintit de acolo nici Jurka, dar, făcându-li-se foame, au căzut la pace. S-au împăcat și au pornit-o împreună spre stăpânul lor. Au ajuns la turnul de piatră, Vaska s-a strecurat prin ferestruică și a întrebat:

— Trăiești, stăpâne?

— Vasenka! V-ați întors! Eu îmi luasem gândul că am să vă mai văd. Sunt deja trei zile de când n-am o fărâmă de pâine...

Motanul i-a dat inelul fermecat. Martân a așteptat să se facă miezul nopții, și-a trecut inelul de pe o mână pe cealaltă și, în aceeași clipă, au apărut în fața lui cei doisprezece voinici.

— Ce-ți trebuie? Poruncește!

— Puneți la locurile lor mărețul meu palat, podul de cristal și catedrala cu cele cinci turle și aduceți-o înapoi pe necredincioasa mea soție.

Zis și făcut.

Dimineața, când s-a trezit, regele a ieșit în pridvor și a privit prin ochean: pe locul unde fusese izba sărăcăcioasă, acum se înălța un falnic palat de la care pleca spre palatul regal un pod de cristal, mărginit pe ambele părți de pomi în care creșteau mere de argint și de aur. Regele a poruncit să fie înhămați caii la caretă și a plecat el însuși să se convingă dacă totul a devenit ca înainte sau doar i se năzare. Martân l-a întâmpinat pe rege la intrare, l-a apucat de mână și l-a condus prin încăperile viu colorate.

— Uite-așa și așa, îi spuse ginerele. Asta a făcut prințesa cu mine!

Regele a poruncit ca fata lui să-și primească osânda pe care o merita cu prisosință. După porunca acestuia, soția cea necredincioasă a fost legată de coada unui armăsar nărăvaș, căruia i s-a dat frâu liber în câmpia întinsă. Când s-a văzut slobod, bidiviul a țâșnit ca o săgeată și trupul alb al prințesei s-a făcut bucățele, izbindu-se de bolovani și dâmburi. Iar Martân și acum mai trăiește bine și mestecă pâine.

Du-te nu știu unde și adu nu știu ce

Nu se știe în care țară, era odată un rege holtei, și avea o întreagă companie de pușcași care mergeau în fiecare zi la vânătoare ca să nu-i lipsească regelui niciodată vânatul de pe masă. În acea companie era un brav pușcaș, pe nume Fedot, care nu trimisese niciodată un glonte pe alături, din care pricină regele l-a îndrăgit mai mult decât pe toți camarazii lui la un loc. Aflându-se odată în zori de zi la vânătoare, Fedot a intrat într-o pădure întunecoasă și a văzut într-un copac, pe cracă, o turturică. Și-a încărcat pușca, a ochit, a tras și a lovit pasărea în aripă. Aceasta a căzut. Pușcașul a ridicat-o cu gând să-i sucească gâtul și s-o pună în tolbă. Turturica se rugă însă de el:

— Bravule pușcaș, nu-mi suci gâtul și nu mă trimite pe cealaltă lume! Mai bine ia-mă vie, du-mă la tine acasă, așază-mă pe fereastră și fii cu ochii pe mine: când o să vezi că încep să picotesc, chiar atunci lovește-mă cu toată puterea cu mâna dreaptă și vei dobândi o mare fericire!

S-a mirat pușcașul peste poate. „Ce-o fi însemnând asta?", se întreba el. „La chip e ca orice pasăre, dar vorbește cu grai omenesc. Nu mi s-a mai întâmplat niciodată așa ceva..."

A dus pasărea acasă, a pus-o pe geam, iar el s-a așezat la pândă. Nu după mult timp, turturica și-a pus ciocul sub aripă și a început să moțăie. Pușcașul a ridicat mâna dreaptă, a lovit-o cu toată puterea, iar pasărea a căzut pe podea și s-a transformat într-o minune de fată, atât de frumoasă, încât nici cu gândul nu gândești, cum numai în povești se povestește. O altă ființă la fel de frumoasă ca ea nu găseai nicăieri în lume.

Îi spuse fata bunului viteaz, pușcașul regesc:

— Ai știut să pui mâna pe mine, acum să înveți și să trăiești alături de mine. Tu îmi vei fi soț sortit, iar eu îți voi fi soție credincioasă!

S-au împrietenit, s-au căsătorit și trăiau în bună înțelegere, fără însă ca Fedot să uite de îndatoririle sale față de rege: în fiecare zi, în zori, își lua pușca, mergea în pădure, strângea vânat de tot felul și-l ducea la bucătăria palatului.

A văzut soția că vânătoarea sleia puterile soțului ei și-i zise:

— Ascultă, prietene! Mi-e milă de tine. Nu-i zi de la Dumnezeu să nu te frăsuiești și să nu rătăcești prin păduri și pe coclauri. În fiecare zi te întorci ud la picioare, fără niciun folos pentru casă. Ce îndeletnicire e asta? Eu știu una și bună: nu poți trăi fără câștig. Fă-mi rost de o sută-două de ruble și vom pune noi treburile pe picioare.

S-a dus Fedot pe la prieteni și a împrumutat de la unul o rublă, de la altul două, până a strâns două sute. A adus banii soției.

— Ei, spuse ea, cumpără de toți banii ăștia mătăsuri de diferite culori!

Pușcașul a cumpărat mătase, așa cum îl rugase soția, a adus-o acasă și i-a dat-o.

Soția îi spuse:

— Să nu-ți pară rău! Închină-te și du-te la culcare! Noaptea e un sfetnic bun.

Soțul a adormit, iar soția a ieșit în cerdac, și-a deschis cartea fermecată și, în aceeași clipă, s-au ivit în fața ei doi viteji cum nu s-au mai văzut.

— Care ți-e dorința? Poruncește!

— Luați această mătase și, într-o oră, faceți-mi din ea un covor, dar atât de frumos, cum nu se mai află altul pe lume. Iar pe covor să fie brodat întreg regatul: cu munți și copaci, cu râuri și lacuri.

S-au apucat voinicii de treabă și nu într-un ceas, ci doar în zece minute au făcut covorul – o adevărată minune. I l-au înmânat soției pușcașului și, în aceeași clipă, au și dispărut de parcă nici n-ar fi fost. Dimineață, frumoasa soție îi dădu covorul pușcașului și-i zise:

— Du-l la iarmaroc și vinde-l negustorilor. Dar ai grijă să nu le spui un preț, să iei cât or să-ți dea ei!

Fedot a luat covorul și a plecat la târg. L-a văzut un negustor. S-a oprit și l-a întrebat:

— Ascultă, om bun! E de vânzare?

— De vânzare, de bună seamă!

— Și cât ceri pe el?

— Spune singur un preț, că doar ești negustor!

Negustorul s-a gândit, s-a gândit, dar de prețuit covorul nu l-a dus mintea.

A apărut altul, iar după el un altul și apoi al patrulea. În puțin timp, s-a adunat în jurul lui Fedot o mare mulțime de târgoveți și de gură-cască. Se minunau de covor, dar să-i pună un preț nu erau în

stare. Tocmai atunci trecea prin iarmaroc comandantul curții regale. A văzut mulțimea și a fost curios să știe de ce se sfădește așa negustorimea. S-a dat jos din trăsură și a întrebat:

— Care-i pricina gâlcevei voastre, cinstiți negustori?

— Uite-așa și așa, covorul ăsta nu dovedim să-l prețuim.

Comandantul s-a uitat la covor și a fost cuprins de uimire.

— Spune-mi drept, pușcașule! De unde ai această minunăție de covor?

— Nevasta mea l-a țesut!

— Cât vrei pe el?

— Nici eu nu-i știu prețul. Soața mi-a spus să nu mă târguiesc și să iau pe el atât cât mi se dă.

— Atunci ține zece mii!

Pușcașul a luat banii și i-a dat covorul comandantului, care era apropiat al regelui (mânca și bea cu el la ospețe). A plecat la masă la rege și a luat și covorul cu el.

— N-ai vrea să te uiți, Înălțimea Ta, ce lucru minunat mi-am cumpărat eu azi?

Regele și-a aruncat privirea, și-a văzut întreg regatul ca în palmă și a scos un strigăt de uimire.

— Ăsta da covor! În viața mea n-am mai văzut o asemenea minune! Comandante, îți dau ce vrei, dar covorul îl opresc pentru mine.

Și pe dată i-a numărat douăzeci și cinci de mii, iar covorul și l-a prins pe perete în palat.

„Nu-i nimic", se gândea comandantul. „O să-mi cumpăr altul, mult mai frumos."

Și, fără a mai sta pe gânduri, a încălecat și a dat fuga la pușcaș. A intrat în casă și, cum a dat cu ochii de soția acestuia, a uitat și de sine, și de toate pentru care venise. În fața lui se afla o femeie atât de frumoasă, că toată viața nu te-ai mai fi săturat privind-o. Se uita la ea, dar prin minte i se zvârcolea o singură întrebare: „Unde s-a mai pomenit ca un soldat prost să aibă în stăpânire o asemenea comoară? Eu, cu toate că îl slujesc pe însuși regele și am rang de general, o asemenea frumusețe n-am văzut niciodată!". Abia a reușit comandantul să se dezlipească de acolo și să plece acasă, împotriva voinței lui. Din clipa aceea a devenit de nerecunoscut: și în somn, și aievea nu se gândea decât la preafrumoasa soție a pușcașului. Nici mâncarea nu-i mai era mâncare, nici băutura nu mai încăpea în el: pe mintea lui pusese stăpânire frumoasa femeie. A văzut și regele că se întâmplă ceva cu el și a început să-l tragă de limbă.

— Ce s-a întâmplat cu tine? Sau ai dat de vreo belea?

— Ah, Înălțimea Ta, îi spuse comandantul. Am văzut-o pe nevasta pușcașului. O asemenea frumusețe nu se mai află nicăieri în lume!

Numai la ea mă gândesc: nu mi-e mintea nici la mâncare, nici la băutură și nu pot scăpa de boala asta cu niciun descântec!

I-a venit regelui poftă s-o vadă și el. A poruncit să se înhame caii la trăsură și a plecat în cătunul pușcașului. A intrat în casă și a văzut o frumusețe neînchipuită. Orice bărbat ar fi privit-o, tânăr sau bătrân, s-ar fi îndrăgostit nebunește de ea. A simțit cum inima i s-a prins în dragoste ca într-un clește.

„Ce tot umblu eu holtei?", își spuse în sinea lui. „Eu ar trebui să mă însor cu frumusețea asta. De ce să fie ea nevastă de pușcaș, când pe fruntea ei scrie că va fi regină?"

S-a întors regele la palat și i-a spus comandantului:

— Ascultă! Mi-ai vorbit de nevasta pușcașului, frumusețea cea neasemuită. Acum fă bine și pierde-l pe soțul ei, pentru că vreau eu să mă însor cu ea. Dacă n-ai să poți face asta, ai să regreți amarnic. Deși îmi ești slugă credincioasă, de spânzurătoare n-ai să scapi!

S-a întristat comandantul mai rău ca prima dată. Nu-i trecea deloc prin minte cum să se descotorosească de pușcaș. Rătăcind prin fundături și maidane, a dat de Baba Iaga.

— Stai, slugă regească! Eu îți știu toate gândurile. Dacă vrei, te pot ajuta să ieși din încurcătură.

— Ajută-mă, bunico! Am să-ți plătesc cât ceri.

— Ți-a poruncit regele să-i vii de hac lui Fedot pușcașul. Nu-i o treabă peste puterile tale: el e un om simplu, însă nevasta lui e cumplit de șireată! Dar noi o vom pune într-o încurcătură din care nu va ieși prea curând. Întoarce-te la rege și spune-i că peste nouă mări, în cea de-a treizecea împărăție, este o insulă; pe acea insulă se plimbă un cerb cu coarne de aur. Regele să adune cincizeci din cei mai terchea-berchea și mai bețivi marinari, să poruncească să se pregătească de drum corabia aia veche și putredă care de treizeci de ani stă legată la mal și cu ea să-l trimită pe Fedot pușcașul să-i aducă cerbul cu coarne de aur. Ca să ajungi la insula aia, îți trebuie cel puțin trei ani și de la insulă înapoi alți trei ani, cu totul șase ani. Corabia va ieși în larg, va naviga o lună și apoi se va scufunda, iar pușcașul și marinarii se vor duce la fund.

Comandantul a ascultat aceste cuvinte, i-a mulțumit Babei Iaga pentru sfat, a răsplătit-o cu aur și a dat fuga la rege.

— Înălțimea Ta! îi spuse el. Uite-așa și așa, i-am putea veni pușcașului de hac.

Regele s-a învoit și, neîntârziat, a poruncit să se gătească de drum corabia cea veche și putredă, să fie încărcată cu provizii pentru șase ani și să fie adunați pe punte cincizeci de marinari din cei mai terchea-berchea și cei mai bețivi.

S-au răspândit iscoadele regelui prin cârciumi și birturi și au ales niște marinari la care îți era și groază să te uiți. Care cu un ochi

vânăt, care cu nasul strâmb... De îndată ce l-au încunoștințat pe rege că totul e gata după poruncă, acesta l-a chemat pe pușcaș la palat și i-a zis:

— Fedot, ești cel mai brav pușcaș al meu. Îndeplinește-mi o poruncă: du-te peste nouă țări și nouă mări, în cea de-a treizecea împărăție, unde, pe o insulă, se plimbă liber cerbul cu coarne de aur. Prinde-l și adu-mi-l viu!

Pușcașul a căzut pe gânduri. Nici nu știa ce să-i răspundă.

— Poți să te gândești cât poftești, dar să știi că dacă nu-mi duci porunca la îndeplinire, unde-ți stau picioarele, acolo îți va sta și capul.

Fedot a făcut stânga-împrejur și a plecat de la curte. Seara, când a venit acasă, era atât de supărat, încât nu-i venea să scoată nici măcar un cuvânt.

Soția l-a întrebat:

— De ce ești așa de supărat, dragul meu? Ai intrat în vreo încurcătură?

El i-a povestit totul de-a fir-a-păr.

— Și din pricina asta ești mâhnit? N-ai de ce! E un fleac porunca asta. Fă-ți rugăciunea și du-te la culcare. Noaptea e un sfetnic bun. Totul se va sfârși cu bine.

Pușcașul s-a culcat și a adormit, iar soția lui a deschis cartea fermecată și pe dată s-au ivit doi voinici cum nu s-au mai văzut:

— Ce-ți trebuie? Poruncește!

— Dați o fugă până peste nouă țări, în cea de-a treizecea împărăție, pe insulă, prindeți cerbul cu coarne de aur și aduceți-l aici!

— Prea bine! În zori totul va fi gata după poruncă!

Și ca o vijelie s-au înălțat, au zburat pe insulă, au prins cerbul cu coarne de aur și l-au adus în curtea pușcașului, apoi au dispărut de parcă nici n-ar fi fost.

Frumoasa soție l-a trezit în zori pe pușcaș și i-a zis:

— Ieși afară și privește! Cerbul cu coarne de aur se plimbă la tine în curte. Ia-l și du-l cu tine pe corabie. Cinci zile și cinci nopți să ții drumul înainte, iar în cea de-a șasea să întorci corabia către țărm.

Pușcașul a închis cerbul într-o ladă și l-a dus pe corabie.

— Ce-i aici? l-au întrebat marinarii.

— Tot felul de provizii și leacuri. Drumul e lung și trebuie să fiu prevăzător.

A sosit și timpul să plece corabia la drum. O mulțime de lume a venit să-i petreacă pe marinari. A fost acolo chiar și regele, care și-a luat rămas-bun de la Fedot și l-a pus conducător peste cei de pe corabie.

A navigat corabia pe mare cinci zile și cinci nopți, și malurile nu se mai vedeau de mult. Fedot pușcașul a poruncit să se aducă pe punte un butoi de patruzeci de vedre, plin cu vin, și le-a spus marinarilor:

— Beți, fraților! Nu vă zgârciți! Măsura: cât încape în fiecare.

S-au bucurat marinarii, s-au repezit la butoi și au început să bea până au căzut lângă butoi și-au adormit bușteau. Pușcașul a trecut la timonă, a îndreptat corabia către mal și a luat-o înapoi spre casă. Și, pentru ca marinarii să nu-și dea seama, le-a dat iarăși să bea. Cum se trezeau din beție, cum se deschidea alt butoi de vin, ca să se dreagă.

În cea de-a unsprezecea zi după plecare, corabia a început să se apropie de mal. A fost ridicat steagul și au început să tragă tunurile. Regele a auzit bubuiturile și a fugit la chei să vadă ce se întâmplă. L-a văzut pe pușcaș, s-a mâniat și s-a năpustit asupra lui cu sălbăticie:

— Cum ai îndrăznit să te întorci înainte de vreme?

— Ce era să fac, Măria Ta? Un prost poate să rătăcească și zece ani pe mări, că tot nu duce la îndeplinire porunca. Noi însă, în loc de șase ani, am călătorit doar zece zile, dar treaba ne-am făcut-o! Nu vrei să te uiți la cerbul cu coarne de aur?

Au descărcat de pe corabie lada și au slobozit cerbul cu coarne de aur. Regele s-a convins că pușcașul avusese dreptate și n-a avut ce să-i facă. I-a dat voie să se ducă acasă, iar marinarilor care au fost cu el le-a spus că sunt slobozi și nimeni să nu îndrăznească să-i cheme la lucru șase ani încheiați, pentru că ei își meritau cu prisosință această îndelungată odihnă.

A doua zi l-a chemat pe comandant și l-a potopit cu ocări:

— Ce-i cu tine? Sau ți-ai pus în cap să-ți bați joc de mine? Se vede treaba că nu îți este prea drag propriul cap! Fă ce știi, numai găsește cum să-i vii de hac lui Fedot pușcașul!

— Măria Ta, lasă-mi răgaz să cuget! Poate am să născocesc ceva.

A plecat comandantul să colinde iarăși maidanele și fundăturile, și numai ce-i iese în cale Baba Iaga:

— Stai, slugă de rege! Îți știu gândurile. Vrei să te ajut la necaz?

— Ajută-mă, bunică! Pușcașul s-a întors și a adus cu sine cerbul cu coarne de aur.

— Știu, am auzit! oftă Baba Iaga. El este un om simplu, n-ar fi mare greutate să-i vii de hac. Ar fi doar ca și cum ai priza niște tabac! Nevastă-sa e grozav de șireată. Dar o punem noi într-o încurcătură din care n-o să mai iasă așa de curând. Du-te la rege și spune-i să-l trimită pe pușcaș nu știu unde și să aducă nu știu ce. O astfel de poruncă n-o va putea îndeplini în vecii vecilor: sau dispare fără urmă, sau se întoarce cu mâinile goale.

Comandantul a răsplătit-o cu aur pe Baba Iaga și a alergat într-un suflet la curte. Regele l-a ascultat și a poruncit să fie chemat pușcașul.

— Ei, Fedot! Tu ești cel mai brav pușcaș al meu. Mi-ai îndeplinit o poruncă și mi-ai adus cerbul cu coarne de aur. Îndeplinește-mi-o

și pe a doua: du-te nu știu unde și adu-mi nu știu ce! Dar ia aminte: dacă nu-mi aduci, unde-ți stau picioarele, acolo îți va sta și capul.

Pușcașul a făcut stânga-împrejur și a plecat de la curte. A venit acasă abătut și îngândurat. Soția l-a întrebat:

— Ce-i cu tine, dragule? Arăți atât de mâhnit, de parcă ți s-ar fi înecat corăbiile.

— Ei, spuse el, un necaz l-am dat jos de pe umeri, dar un altul i-a luat locul. Mă trimite regele nu știu unde să aduc nu știu ce. Din cauza frumuseții tale trag toate ponoasele astea!

— Da, îi răspunse soția, nu-i o poruncă ușor de împlinit! Ca să ajungi acolo, îți trebuie nouă ani la dus și nouă la întors. În total, optsprezece ani. Și numai Dumnezeu știe dacă n-o fi în zadar!

— Ce mă fac?

— Fă-ți rugăciunea și du-te la culcare. Noaptea e un sfetnic bun. Mâine vei afla totul.

Pușcașul s-a culcat, iar soția lui a așteptat noaptea, a desfăcut cartea fermecată și pe dată au apărut în fața ei cei doi voinici.

— Poruncește tot ce-ți dorește sufletul!

— Nu știți cumva cum se poate ajunge nu știu unde pentru a aduce nu știu ce?

— Nu, nu știm!

Ea a închis cartea și cei doi voinici au dispărut. Dimineață, femeia și-a trezit soțul:

— Du-te la rege și cere-i bani pentru drum. Ai de umblat optsprezece ani. După ce-ți primești banii, să treci pe acasă să ne luăm rămas-bun!

Pușcașul a fost la rege, a primit o legătură cu bani și s-a întors acasă pentru a-și lua rămas-bun de la soție. Aceasta i-a dat un ștergar și o mingiuță.

— Când ai să ieși din oraș, să arunci mingea în fața ta; încotro se va rostogoli, într-acolo să te îndrepți și tu. Iar aici ai un ștergar lucrat de mâna mea. Oriunde te-ai afla, când te vei spăla pe față, să te ștergi cu ștergarul ăsta.

Și-au luat rămas-bun, pușcașul a făcut câte o plecăciune în cele patru vânturi și a ieșit din cătun. A aruncat mingea înaintea sa, aceasta a început să se rostogolească, iar el să pășească după ea.

A trecut aproape o lună. Regele îl chemă pe comandant și-i zise:

— Pușcașul a plecat pentru optsprezece ani să rătăcească în lumea largă și, după câte se vede, n-aș prea crede să aibă multe zile. Optsprezece ani nu-s două săptămâni! Se pot întâmpla atâtea la drumul ăsta lung! Are bani mulți asupră-i și-l pot ataca tâlharii ca să-l prade și să-l omoare. Mie îmi pare că a sosit ceasul să ne

ocupăm puțin de soția lui. Ia trăsura mea, du-te în cătunul pușcașilor și adu-o la palat!

Comandantul a ajuns în cătunul pușcașilor, s-a dus întins la frumoasa soție, a intrat în casă și i-a spus:

— Bună vreme, frumoaso! Regele mi-a poruncit să te duc la palat.

Au ajuns la palat, regele a întâmpinat-o cu bucurie și a condus-o prin camerele poleite cu aur, spunându-i:

— N-ai vrea să ajungi regină? Vreau să te iau de nevastă.

— Unde s-a mai pomenit să fie luată femeia de lângă bărbatul ei, care-i încă viu? Poate să fie el cum o fi, chiar și un pușcaș de rând, dar după lege îmi este soț!

— Dacă nu te măriți cu mine de bunăvoie, am să te iau cu forța!

Frumoasa a râs, s-a aruncat la podea, s-a transformat în turturică și a zburat pe fereastră.

Multe țări și pământuri a străbătut pușcașul în urmărirea mingii, iar aceasta se rostogolea fără încetare. Unde întâlnea un râu, acolo mingea se prefăcea în pod, unde voia pușcașul să se odihnească, mingea se făcea saltea de puf. A mers el cât a mers și deodată a ajuns în fața unui măreț palat. Mingea s-a rostogolit până în fața porții și a dispărut. După ce a stat câteva clipe pe gânduri, pușcașul a hotărât să treacă pragul. A intrat în palat, a urcat scara și s-a pomenit în fața a trei fete de o frumusețe neasemuită.

— De unde vii și care pricină te-a mânat încoace, om bun?

— Frumoase fecioare, nu m-ați lăsat nici măcar să-mi trag sufletul după un drum atât de lung și ați și tăbărât cu întrebările asupra mea. Mai bine mi-ați da ceva de mâncare și de băut și apoi mi-ați da un loc unde să-mi pun capul pe pernă și abia după aceea să mă descoaseți!

Frumoasele fete au întins masa, l-au ospătat, i-au dat să bea și apoi l-au culcat. Pușcașul a dormit, s-a odihnit și apoi s-a ridicat din patul cel moale. Frumoasele fecioare i-au adus un lighean cu apă de izvor și un ștergar brodat. El s-a spălat pe față, dar ștergarul nu l-a primit.

— Eu am ștergarul meu, a zis. Am cu ce mă șterge.

Și-a scos ștergarul și a început să se șteargă. Fecioarele cele frumoase îl întrebară:

— Spune-ne, om bun, de unde ai acest ștergar?

— Mi l-a dat soția mea.

— Înseamnă că ești însurat cu surioara noastră!

Au strigat-o pe bătrâna lor mamă. Aceasta, cum a dat cu ochii de ștergar, l-a și recunoscut.

— E făcut de mâna fiicei mele!

A început să-l descoasă pe oaspete. El i-a povestit totul: cum s-a căsătorit cu fiica ei și cum regele l-a trimis nu știu unde ca să aducă nu știu ce.

— Ei, fiule! Despre această minune nici eu nu știu prea multe, dar așteaptă, poate că știu slugile mele.

Bătrâna a ieșit în pridvor, a strigat cu un glas tunător și, dintr-odată, au ieșit, ca din pământ, o droaie de lighioane și s-au adunat din cer o mulțime de zburătoare.

— Voi, fiare ale pădurii și păsări ale cerului, voi, care cutreierați peste tot, nu știți cumva cum se poate ajunge nu știu unde pentru a aduce nu știu ce?

Toate animalele și toate păsările au răspuns într-un singur glas:

— Nu, nici măcar n-am auzit de așa ceva!

Le-a dat voie bătrâna să plece la treburile lor prin păduri, prin smârcuri și prin crânguri, s-a întors în camera de primire, și-a deschis cartea fermecată și, dintr-odată, s-au ivit în fața ei doi uriași.

— Ce ne poruncești?

— Iată ce, credincioșii mei servitori! Duceți-ne, pe mine și pe ginerele meu, în marea cea mare și opriți-vă taman în mijlocul ei, unde-i apa cea mai adâncă!

Uriașii i-au luat pe bătrână și pe pușcaș și i-au dus în marea cea mare, s-au oprit ca niște stâlpi în mijlocul ei, în locul cel mai adânc, ținându-i în mână pe bătrână și pe pușcaș. A strigat bătrâna cu glas tunător și toți peștii și viețuitoarele mărilor s-au adunat în jurul ei. Din cauza lor, marea nu se mai vedea.

— Voi, pești și lighioane ale mărilor, vă scăldați în tot locul. Nu știți cumva cum se poate ajunge nu știu unde pentru a aduce de acolo nu știu ce?

Toate lighioanele mărilor și toți peștii au răspuns într-un glas:

— Nu, noi nici n-am auzit despre una ca asta!

Deodată și-a făcut loc și a ieșit în față o broască bătrână, cu picioarele strâmbe, care de mai bine de treizeci de ani ieșise la pensie, și i-a spus:

— Oac-oac! Eu știu unde se află această minune!

— Uite, de tine am nevoie! i-a spus bătrâna.

A luat broasca și le-a poruncit uriașilor să o ducă acasă la ea. Într-o clipită, au și fost la palat. A început bătrâna s-o descoasă pe broască:

— Cum și pe ce drum s-o apuce ginerele meu?

Broasca i-a răspuns:

— Locul acela este la capătul lumii, departe, departe de tot! L-aș fi condus chiar eu, dar sunt prea bătrână, de-abia îmi mai mișc picioarele. N-aș ajunge acolo nici în cincizeci de ani!

Bătrâna a adus un borcan mare, l-a umplut cu lapte proaspăt, a pus broasca în el și l-a dat ginerelui:

— Ține acest borcan în mână, iar broasca o să-ți arate drumul!

Pușcașul a luat borcanul cu broasca, și-a luat rămas-bun de la bătrână și de la fiicele ei și s-a așternut la drum. El mergea, iar broasca îi arăta drumul.

A mers el cât a mers, până a ajuns la râul de foc. Dincolo de râu se înălța un munte, iar în munte se întrezărea o ușă.

— Oac-oac! i-a spus broasca. Scoate-mă din borcan. Trebuie să trecem râul.

Pușcașul a scos-o din borcan și a lăsat-o pe pământ.

— Ei, viteazule! Așază-te în spatele meu, dar nu te teme, n-ai să mă strivești!

Pușcașul s-a așezat pe broască și a făcut-o una cu pământul. Broasca a început să se umfle și s-a făcut mare cât o căpiță de fân. Pușcașul tremura de frică să nu cadă.

— Dacă alunec și cad, mă lovesc și mor!

Broasca a făcut un salt, a trecut peste râul de foc și a devenit iar mică.

— Acum, bunule viteaz, intră pe ușa asta. Eu am să te aștept aici. Cum intri în peșteră, să te ascunzi cât mai bine. După puțin timp vor veni acolo doi bătrâni. Să fii cu băgare de seamă la ce vorbesc și ce fac ei, iar după ce vor pleca, să spui ce-au spus și ei și să faci ce au făcut și ei!

Pușcașul s-a apropiat de peșteră, a deschis ușa și a intrat. Era atât de întuneric, încât puteai să-ți bagi degetele-n ochi. A început să meargă în patru labe și să pipăie cu degetele. A dat peste o adâncitură, s-a băgat acolo și s-a ascuns. N-a trecut mult și au venit acolo doi bătrâni, care au început să vorbească.

— Ei, Șmat-mintosule! Ia hrănește-ne tu!

În aceeași clipă s-au aprins candelabrele, s-au auzit zgomote de farfurii și de tacâmuri, iar pe masă au apărut tot felul de bucate alese și felurite vinuri. După ce au mâncat și au băut, bătrânii au poruncit:

— Șmat-mintosule, strânge totul!

Deodată toate au dispărut ca prin farmec: și masa, și vinurile, și bucatele, și candelabrele.

Când s-a încredințat că cei doi bătrâni au plecat, pușcașul a ieșit din ascunzătoare și a strigat:

— Hei, Șmat-mintosule!

— Poruncă!

— Ospătează-mă!

Au apărut din nou candelabrele, masa întinsă cu tot felul de băuturi și bucate alese. Pușcașul se așeză la masă și zise:

— Șmat-mintosule! Stai, frate, cu mine la masă, să mâncăm și să bem împreună, că singur mi-e urât.

Un glas i-a răspuns:

— Om bun, de unde mi te-a adus Dumnezeu? Sunt aproape treizeci de ani de când îi slugăresc cu credință pe cei doi moșnegi și, în tot acest timp, niciodată nu m-au chemat la masă cu ei.

S-a uitat pușcașul și s-a mirat: nu se vedea nimeni, dar mâncarea din farfurie dispărea de parcă ar fi măturat-o cineva cu măturica, iar sticlele cu vin se ridicau singure, singure umpleau paharele și, cât ai clipi, se goleau.

După ce a mâncat și a băut bine, pușcașul a întrebat:

— Ascultă, Șmat-mintosule! N-ai vrea să mă slujești pe mine? La mine ai s-o duci bine.

— De ce nu? De mult m-am săturat să mai stau aici, iar tu, se vede treaba, ești un om bun.

— Atunci, strânge tot și hai să mergem!

A ieșit pușcașul din peșteră, și-a întors privirea, dar n-a văzut pe nimeni.

— Șmat-mintosule! Ești aici?

— Aici! Nu te teme! N-am să te părăsesc!

— Bine! a spus pușcașul și s-a așezat pe broască.

Aceasta s-a umflat și a sărit peste râul de foc. După ce broasca s-a făcut mică la loc, pușcașul a pus-o în borcanul cu lapte și a pornit-o pe drumul de întoarcere.

A ajuns la soacră și i-a poruncit noului servitor să întindă un ospăț pentru bătrână și fiicele ei. Șmat-mintosul le-a ospătat atât de bine, încât mai că le venea să joace de bucurie. Iar bătrânei broaște, pentru ajutorul pe care i-l dăduse ginerelui său, soacra pușcașului a poruncit să i se dea câte trei borcane de lapte pe zi. Pușcașul și-a luat rămas-bun de la soacră și de la cumnatele sale și s-a așternut la drum, spre casă.

A mers, a mers, până când a obosit așa de tare, încât nu-l mai ascultau picioarele sprintene și nu mai era stăpân nici pe mâinile sale albe.

— Ei, Șmat-mintosule! Dacă ai ști cât am obosit! Parcă mi s-ar fi tăiat picioarele.

— De ce nu mi-ai spus asta mai înainte? Te-aș fi dus cât ai clipi acolo unde te-ai pornit.

În momentul acela, pușcașul a fost prins de un vârtej de vânt, ridicat și purtat prin văzduh atât de repede, că i-a căzut și căciula de pe cap.

— Ei, Șmat-mintosule! Stai o clipită! Mi-a căzut căciula...

— Târziu te-ai trezit, boierule! Căciula ta-i acuma cu cinci mii de verste în urmă.

Prin fața ochilor i se perindau orașe și sate, râuri și lacuri...

Zburau ei deasupra mării albastre și spuse Șmat-mintosul:

— Vrei să înalț pe această mare un pavilion de aur? Vei putea să te odihnești și să-ți capeți și fericirea.

— Înalță! i-a spus pușcașul și au început să coboare spre mare.

Unde doar cu o clipă în urmă spumegau valurile, acolo a apărut o insuliță, iar pe ea un pavilion de aur. Îi spuse Șmat-mintosul pușcașului:

— Așază-te în pavilion și clătește-ți ochii privind marea. Vor trece pe aici trei corăbii și vor adăsta la țărm. Tu poftește-i pe negustori, ospătează-i și schimbă-mă pe cele trei minunății pe care le au asupra lor. La timpul potrivit, am să mă întorc îndărăt la tine!

Se uită pușcașul și văzu că dinspre apus veneau trei corăbii. Au văzut corăbierii insula cu pavilionul de aur.

— Ce minunăție! spuseră ei. De câte ori n-am trecut pe aici și, în afară de apă, n-am văzut nimic! Iar acum, poftim! A apărut un pavilion de aur. Haideți, fraților, să oprim la țărm, să ne minunăm și noi!

În aceeași clipă au și aruncat ancorele, iar cei trei negustori au sărit într-o barcă și au ajuns la țărm.

— Bună vreme, om bun!

— Bună să vă fie inima, negustori de peste mări! Poftiți, intrați să vă trageți sufletul și să vă veseliți nițel. Pentru oaspeții călători a și fost înălțat acest pavilion!

Negustorii au intrat în pavilion și s-au așezat pe bancă.

— Ei, Șmat-mintosule! Adu-ne câte ceva de mâncat și de băut!

S-a întins masa, iar pe masă au apărut tot felul de vinuri și bucate de-ți lăsa gura apă. Și totul s-a făcut cât ai bate din palme.

— Hai să facem schimb! ziseră negustorii. Tu ni-l dai pe servitorul tău, iar noi îți dăm în schimb una din minunățiile pe care le avem asupra noastră.

— Dar ce fel de minunății aveți?

— Stai să vezi!

Unul din negustori a scos din buzunar o casetă și, cum a deschis-o, pe dată a apărut o grădină cu flori și cu alei care se întindea pe întreaga insulă. Cum a închis caseta, cum a dispărut grădina. Un alt negustor a scos de sub pulpanele caftanului un topor și a început să lovească în podea. La fiecare lovitură apărea o corabie. A lovit de o sută de ori și a făcut o sută de corăbii cu pânze, tunuri și marinari. Corăbiile pluteau pe mare, tunurile trăgeau salvă după salvă, iar marinarii îi cereau noi porunci negustorului. S-a distrat cât s-a distrat, și-a ascuns toporul sub pulpană, iar corăbiile au dispărut de parcă nici n-ar fi fost.

Al treilea negustor a scos un corn, a suflat în el și pe loc apăru o întreagă armată: infanteriști și cavaleriști cu arme, tunuri și flamuri. Din toate regimentele au început să curgă rapoartele către negustor,

iar el le dădea porunci: armata mărșăluia, fanfara cânta, flamurile fluturau în vânt. S-a distrat cât s-a distrat negustorul, a luat cornul și a suflat în cealaltă parte, și toată armata a dispărut de parcă ar fi înghițit-o pământul.

— Sunt bune minunățiile voastre, dar mie nu-mi sunt de niciun folos, a spus pușcașul. Armata și corăbiile sunt pentru țar, iar eu sunt un simplu soldat. Dacă vreți să facem schimb, dați-mi pentru servitorul cel nevăzut toate cele trei lucruri ale voastre.

— Nu-i prea mult?

— Ei, cum credeți! Dar să știți că altminteri nu mă învoiesc!

Negustorii s-au gândit în sinea lor: „La ce ne trebuie nouă grădina, regimentele și toate corăbiile de război? Mai bine să facem schimbul. Cel puțin vom fi și sătui, și băuți fără nicio trudă". I-au dat pușcașului acele lucruri deosebite și au spus:

— Ei, Șmat-mintosule, te luăm cu noi. Te învoiești să ne slujești cu credință?

— De ce nu v-aș sluji? Îmi este totuna la cine am să trăiesc.

S-au întors negustorii la corăbiile lor și au încins un chiolhan de pomină, laolaltă cu toate corăbiile.

— Ei, Șmat-mintosule, e timpul să te întorci! Toți s-au îmbătat ca porcii și dorm buștean.

Iar pușcașul, stând îngândurat în pavilionul de aur, vorbea de unul singur:

— Mare păcat! Unde-o fi sluga mea credincioasă, Șmat-mintosul?

— Aici sunt, stăpâne!

Pușcașul a sărit în sus de bucurie.

— N-ar fi bine s-o pornim spre casă?

Nici n-a apucat bine să termine de vorbit, că a și fost înhățat de vijelie și purtat prin văzduh. Negustorii s-au trezit și le-a venit cheful să se dreagă.

— Ei, Șmat-mintosule, ziseră ei, dă-ne ceva de băut, să ne dregem!

Nu le-a răspuns însă nimeni și nimeni nu le-a întins masa. Oricât au strigat, oricât au poruncit, totul era în zadar.

— Ei, domnilor, ne-a tras pe sfoară prostovanul ăla! Cine naiba îl mai găsește acum? Și insula a dispărut, nici pavilionul de aur nu mai este.

Au suferit ei cât au suferit, dar, în cele din urmă, au ridicat pânzele și s-au dus la treburile lor.

Pușcașul a ajuns repede în țara sa, a coborât pe țărmul mării, într-un loc pustiu, și l-a întrebat pe Șmat-mintosul:

— N-ai putea să-mi înalți aici un palat?

— De ce nu? Îndată va fi gata...

Într-o clipită a apărut palatul, de parcă ar fi crescut din pământ, și era atât de minunat, că nu se găsesc cuvinte pentru a-l descrie: de două ori mai mândru și mai frumos decât al regelui. Pușcașul a ridicat capacul casetei și în jurul palatului a apărut un parc cu flori și copaci rari.

Pușcașul stătea la fereastră și se minuna de grădina sa. Deodată o turturică a intrat pe fereastră, s-a aruncat la podea și s-a transformat în soția lui cea tânără. S-au îmbrățișat și au început să-și pună întrebări și să-și povestească.

I-a spus soția pușcașului:

— Chiar din clipa în care ai plecat, eu am rătăcit prin păduri și prin crânguri, prefăcută în turturică.

A doua zi, în zori, a ieșit regele în cerdac, s-a uitat către mare și a văzut pe țărm o mândrețe de palat înconjurat de un parc verde.

— Ce mitocan a îndrăznit să-și construiască palat pe pământul meu fără învoirea mea?

Au alergat iscoadele să afle ce și cum, s-au întors și i-au spus că palatul este al lui Fedot pușcașul și că stau în palatul acela doar el și cu soția sa.

Regele s-a înfuriat și mai tare. A poruncit să se adune armata și să pornească spre țărm, să strice grădina, palatul să-l facă una cu pământul, iar pe pușcaș și pe soția acestuia să-i omoare în chinuri groaznice.

Când a văzut pușcașul armata regelui îndreptându-se spre el, a apucat toporul fermecat și poc, poc, a ieșit o corabie. A lovit cu toporul de o sută de ori, au apărut o sută de corăbii. După aceea a scos cornul, a suflat o dată și s-a revărsat din el infanteria, a suflat a doua oară, a apărut cavaleria. Au început să vină la el comandanții armatei și marinarii de pe corăbii ca să-i ceară porunci. Pușcașul a poruncit să înceapă lupta. Muzica s-a pornit să cânte, au răpăit tobele și regimentele s-au pus în mișcare. Pedestrașii au intrat în armata regelui și au început să taie tot ce le ieșea în cale, iar cavaleriștii îi ajungeau din urmă pe cei ce nădăjduiau să scape cu fuga și-i făceau prizonieri, iar de pe corăbii, tunurile trăgeau în orașul-capitală. Regele, văzând că armata lui a fost pusă pe fugă, a încercat să-i oprească pe soldați, însă fără sorți de izbândă. După o jumătate de ceas, el însuși era mort.

Când s-a terminat bătălia, s-a adunat poporul și a început să-l roage pe pușcaș să ia în mâinile lui întreaga țară. El s-a învoit și a devenit rege, iar soția sa – regină.

Împărățiile subpământene

n vremurile acelea îndepărtate, când lumea era bântuită de duhuri, vrăjitoare și rusalce, când curgeau râuri de lapte printre maluri de unt, iar deasupra lanurilor zburau rațe prăjite, trăiau țarul Goroh și țarina Anastasia cea Preafrumoasă. Ei aveau trei fii.

Într-o bună zi, s-a abătut un mare necaz pe capul lor: țarina a fost răpită de un spirit rău. Fiul cel mare îi spuse tatălui său:

— Bunule părinte! Dă-mi binecuvântarea să plec în căutarea mamei!

A plecat și... dus a fost. Trecură trei ani de când nu venise nicio veste de la el.

Fiul mijlociu a început și el să se roage de tatăl său:

— Binecuvântează-mă, tată, și pe mine, s-o pornesc la drum. Cine știe? Poate-oi avea norocul să-mi găsesc mama și fratele.

Țarul l-a binecuvântat; țareviciul a plecat, dar a dispărut și el fără veste, de parcă l-ar fi înghițit pământul.

A venit la țar și mezinul, Ivan Țarevici:

— Iubite părinte, binecuvântează-mă pentru drum! Poate reușesc să-i găsesc pe frații mei și pe mămuca!

— Mergi cu Dumnezeu, fiule! fu răspunsul țarului.

Ivan Țarevici s-a pornit încotro a văzut cu ochii. A mers el cât a mers, până a ajuns la marea cea albastră. S-a oprit pe țărm și a început să cugete: „Încotro s-o apuc oare?". Deodată au venit în zbor treizeci și trei de porumbițe. S-au așezat pe țărmul mării, s-au aruncat la pământ și s-au preschimbat în fete frumoase. Erau chipeșe toate, însă una le întrecea cu mult pe suratele ei. Fetele s-au dezbrăcat și s-au năpustit în valuri. În timp ce se scăldau, Ivan Țarevici s-a furișat până la locul unde își lăsaseră hainele, a luat brâul celei mai frumoase și l-a ascuns în sân.

Când au terminat cu scăldatul și au ieșit pe mal, fetele au băgat de seamă că lipsește un brâu.

— Ah, Ivan Țarevici! zise cea mai frumoasă dintre ele. Dă-mi înapoi brâul!

— Mai întâi spune-mi unde se află mămuca mea!

— Mămuca ți-e la tatăl meu, la Voron Voronovici. Mergi de-a lungul țărmului până dai de o păsăruică de argint cu creasta de aur. Încotro va zbura ea, într-acolo să mergi și tu!

Ivan Țarevici a pornit-o de-a lungul țărmului și s-a întâlnit cu frații lui dispăruți fără veste. După ce s-au îmbrățișat, și-au continuat drumul tustrei. Deodată au zărit păsăruica de argint cu creasta de aur și s-au luat după ea. După ce a zburat un timp, aceasta s-a aruncat sub o placă de fier, într-o gaură care ducea sub pământ.

— Ei, fraților, le-a spus Ivan Țarevici, binecuvântați-mă în locul tatălui și al mamei! Am să cobor în groapa asta, să aflu cum este tărâmul păgân și dacă nu cumva acolo se află și mămuca noastră.

Frații i-au dat binecuvântarea, mezinul s-a legat cu o frânghie și și-a dat drumul în groapa cea adâncă. Trei ani încheiați i-au trebuit să ajungă pe fundul ei. După ce a coborât, a pornit la drum.

A mers cât a mers, până a ajuns în împărăția de aramă. În curtea palatului a văzut treizeci și trei de fecioare-porumbițe care brodau cu iscusință orașe pe niște ștergare.

— Bună vreme, Ivan Țarevici! îi zise prințesa împărăției de aramă. Încotro te-ai pornit?

— Am plecat în căutarea mamei mele!

— Mama ta e la tatăl meu, la Voron Voronovici. El este înțelept și șiret și zboară peste văi și munți, peste piscuri, pe deasupra norilor. Fii cu băgare de seamă, bunule viteaz, căci te va da pierzaniei! Ține acest ghem. El te va conduce la sora mea cea mijlocie. Vezi ce-ți spune și ea! Iar când te vei întoarce, să nu uiți de mine!

Ivan Țarevici a dat ghemul de-a rostogolul înaintea sa și l-a urmat pas cu pas. A ajuns în împărăția de argint. Și aici a întâlnit treizeci și trei de fecioare-porumbițe. Când l-a văzut, prințesa împărăției de argint i-a spus:

— Până acum nu s-a pomenit picior de rus pe-aici, iar astăzi simt un iz rusesc în preajmă! Ce-i, Ivan Țarevici? Fugi de vreun necaz sau ți-l cauți cu lumânarea?

— Ah, frumoasă fecioară, am plecat în căutarea mamei, care a fost răpită!

— Mama ta e la tatăl meu, la Voron Voronovici. El este înțelept și viclean și zboară peste văi și munți, peste piscuri, pe deasupra norilor... Ei, țareviciule, fii cu băgare de seamă, căci te va da pierzaniei! Ține acest ghemuleț! El te va conduce la sora mea cea mică. Cum îți va spune ea, așa să faci: să mergi mai departe sau să faci cale întoarsă!

Ivan Țarevici s-a luat după ghem și a ajuns în împărăția de aur. Și aici erau treizeci și trei de fecioare-porumbițe care brodau cu iscusință niște ștergare. Mai presus de toate și cea mai frumoasă era prințesa împărăției de aur. Era atât de frumoasă, cum pana n-o poate descrie, cum nici în povești alta ca ea nu se află.

— Bună vreme, Ivan Țarevici! îi zise prințesa împărăției de aur de cum îl văzu. Încotro te-ai pornit?

— Am plecat în căutarea mamei mele!

— Mama ta e la tatăl meu, la Voron Voronovici. El este înțelept și viclean și zboară peste văi și munți, peste piscuri, pe deasupra norilor. Fii cu băgare de seamă, Ivan Țarevici, căci te va da pierzaniei! Ține acest ghem. Rostogolește-l înaintea ta, iar el te va duce în împărăția de mărgăritar: acolo e mama ta. Când te va vedea, se va bucura și va porunci slugilor să-ți aducă vin nou. Tu să nu primești! Să ceri să ți se aducă vin vechi de trei ani, din cel care stă pitit în dulap, și să-ți dea și o cojiță de pâine arsă pentru gustare... Nu uita încă ceva: tatăl meu are în curte două putini mari cu apă, una cu apă care-ți dă putere, iar alta cu apă care te sleiește. Tu schimbă-le locul și bea apă care-ți dă putere, iar când ai să te lupți cu Voron Voronovici și-l vei învinge, să-i ceri un singur lucru: să-ți dea bastonașul-pană!

Mult timp au vorbit țareviciul și prințesa. Și atât s-au îndrăgit, că nici nu le venea să se mai despartă. Dar n-aveau încotro! Și-au luat rămas-bun, și Ivan Țarevici a purces la drum. A mers el cât a mers și, în cele din urmă, a ajuns în împărăția de mărgăritar. Cum l-a văzut, mama sa a fost cuprinsă de bucurie. A poruncit slugilor să i se aducă vin nou lui Ivan Țarevici.

— Eu nu beau vin obișnuit! zise acesta. Aduceți-mi vin vechi de trei ani, iar pentru gustare o cojiță de pâine arsă!

După ce a băut vinul vechi și a mâncat cojița de pâine arsă, Ivan Țarevici a ieșit în curtea cea mare, a schimbat locul putinilor cu apă și a început să bea din cea despre care-i spusese prințesa.

Nu după mult timp, a sosit și Voron Voronovici. Era luminos precum ziua cea senină, dar când l-a văzut pe Ivan Țarevici, a devenit mai întunecat decât norii cei negri. S-a apropiat de putina cu apă care vlăguiește și a început să bea din ea. În această vreme, Ivan Țarevici i-a sărit în spate. Voron Voronovici s-a înălțat spre cer, sus-sus de tot, zburând peste văi și munți, peste piscuri, pe deasupra norilor. Văzând că nu se poate descotorosi de dușmanul său, îi zise:

— Ce-ți trebuie, Ivan Țarevici? Poate vrei să-ți dau întreaga mea vistierie...

— N-am nevoie de nimic! Dă-mi doar bastonașul-pană!

— Nu, Ivan Țarevici! E mult prea mult pentru tine! a zis Voron Voronovici și a început să-l poarte din nou peste văi și munți, peste piscuri, pe deasupra norilor, cu gând să se scuture de el.

Ivan Țarevici însă se ținea bine. I s-a lăsat cu toată greutatea pe aripi, gata să i le frângă.

— Nu-mi rupe aripile! a strigat Voron Voronovici. Îți dau bastonașul-pană, numai lasă-mă în pace!

Cum i l-a dat, Voron Voronovici s-a prefăcut într-o cioară obișnuită și s-a făcut nevăzut către munții cei stâncoși.

Ivan Țarevici, după ce a revenit în împărăția de mărgăritar, și-a luat mama și a plecat împreună cu ea pe drumul de întoarcere. În spatele lor, împărăția de mărgăritar s-a strâns într-un ghem și a început să se rostogolească după ei.

Au trecut prin împărăția de aur, apoi prin cea de argint și prin cea de bronz. Ivan Țarevici le-a luat cu el pe cele trei frumoase prințese, iar împărățiile lor s-au strâns ghem și s-au rostogolit după ei. Când au ajuns la locul unde se afla funia cu care coborâse Ivan Țarevici, acesta a sunat dintr-o goarnă de aur.

— Fraților! strigă el. Dacă mai sunteți în viață, ajutați-mă!

Frații i-au auzit goarna, au început să tragă de frânghie și au scos la lumină o ființă diafană – pe frumoasa fecioară, prințesa împărăției de aramă. Când au văzut-o, au început să se certe între ei: niciunul nu voia s-o lase celuilalt.

— De ce vă certați, bunilor viteji? i-a întrebat prințesa împărăției de aramă. Acolo, jos, este o fecioară cu mult mai frumoasă ca mine!

Cei doi tineri au coborât frânghia și au scos-o pe prințesa împărăției de argint. Când au văzut-o, s-au pus din nou pe gâlceavă.

— Este a mea! zise unul din frați.

— Ba a mea! răspunse celălalt.

— Nu vă certați, bunilor viteji! zise prințesa împărăției de argint. Jos așteaptă o fecioară cu mult mai frumoasă decât mine!

Cei doi frați s-au potolit, au aruncat frânghia și au ridicat-o la suprafață și pe prințesa împărăției de aur. Când au văzut cât era de frumoasă, cei doi s-au pus din nou pe ceartă, fiecare dorind s-o păstreze pentru sine. Frumoasa prințesă i-a oprit, zicându-le:

— Pe fundul prăpastiei așteaptă măicuța voastră!

După ce au scos-o și pe mamă, cei doi frați au aruncat frânghia pentru Ivan Țarevici. L-au tras până pe la jumătate și au retezat frânghia. Mezinul s-a prăbușit pe fundul prăpastiei, s-a lovit rău de tot și a zăcut acolo fără cunoștință o jumătate de an. Când și-a venit în fire, s-a uitat în jur și și-a amintit tot ce se întâmplase cu el. A scos din buzunar bastonașul-pană și a lovit cu el de pământ. Pe dată s-au ivit doisprezece viteji și l-au întrebat:

— Ce ne poruncești, Ivan Țarevici?

— Scoateți-mă de aici!

Vitejii l-au luat de subsuori și l-au scos afară.

Când s-a văzut sus, Ivan Țarevici a început să întrebe în dreapta și-n stânga de frații săi. Așa a aflat că ei se însuraseră de mult: fratele mijlociu cu prințesa împărăției de aramă, iar cel mare cu prințesa împărăției de argint. Logodnica lui, prințesa împărăției de aur, nu voia să se mărite cu nimeni.

Bătrânul țar, tatăl celor trei, și-a pus în gând să se însoare cu preafrumoasa prințesă. A chemat sfatul boieresc și, de față cu toți, a învinuit-o pe soția sa că s-a înhăitat cu duhurile rele. Drept pedeapsă, a poruncit să i se reteze capul. După ce călăul i-a dus la îndeplinire porunca, țarul a întrebat-o pe prințesa împărăției de aur:

— Te măriți cu mine?

— Am să mă mărit cu tine atunci când ai să-mi faci o pereche de pantofi fără să-mi iei măsura!

Țarul a poruncit să se dea sfoară în țară, dacă nu cumva s-o găsi vreunul care s-ar încumeta să mestereasă o pereche de pantofi pentru mireasa lui fără să-i ia măsura. Taman atunci s-a nimerit să sosească și Ivan Țarevici în împărăția tatălui său și să se tocmească argat la un bătrânel. Auzind el zvonul care se răspândea prin țară, i-a spus stăpânului său:

— Du-te, moșule, la țar și spune-i că-i faci tu pantofii. Am să ți-i dau eu, numai să nu sufli nimănui o vorbă despre asta!

Bătrânelul s-a dus la țar:

— Mă prind eu să-ți fac pantofii de care ai nevoie!

Țarul i-a dat piele pentru o pereche de pantofi și l-a întrebat:

— Dar ai să poți tu face asta, moșule?

— Nu te teme, Înălțimea Ta! Am un fiu care-i ciubotar!

Întorcându-se acasă, bătrânelul i-a dat lui Ivan Țarevici pielea pentru pantofi. Acesta a luat-o și a tăiat-o în bucățele mici, pe care le-a aruncat pe fereastră. Apoi a deschis împărăția de aur și a luat de acolo o pereche de pantofi noi de-ai prințesei și i-a dat-o bătrânelului:

— Ia, moșule, pantofii și du-i țarului!

Țarul s-a bucurat nespus. A dus pantofii prințesei și a întrebat-o:

— Când mergem la cununie?

Aceasta îi răspunse:

— Am să mă mărit cu tine atunci când ai să-mi faci o rochie fără să-mi iei măsurile!

Țarul a început iarăși să se frământe. A chemat la el toți meșterii croitori din întreaga împărăție și a făgăduit că-i va da bani cu nemiluita aceluia care va dovedi să coasă o rochie pentru prințesă fără să-i ia măsurile.

Auzind aceasta, Ivan Țarevici îi spuse bătrânelului:

— Moșule, du-te la țar, ia de la el materialul pentru rochie și adu-mi-l! Am s-o fac eu, numai să nu sufli nimănui o vorbă despre asta!

Bătrânelul s-a dus la palat, a luat atlasul și catifeaua pentru rochia prințesei și le-a adus țareviciului. Acesta a pus mâna pe foarfecă, a mărunțit tot materialul adus de la țar și l-a zvârlit pe fereastră. A deschis apoi împărăția de aur, a luat de acolo o rochie nouă de-a prințesei, pe cea mai frumoasă, și i-a dat-o bătrânelului:

— Ia, moșule, rochia și du-o la palat!

La vederea rochiei aduse de moș, bătrânul țar nu-și mai încăpea în piele de bucurie.

— Ei, iubita mea, îi spuse el prințesei, n-ar fi timpul să ne ducem la cununie?

— Mă voi mărita cu tine numai atunci când vei porunci ca fiul moșneagului să fie fiert în lapte!

Fără să mai stea pe gânduri, țarul a dat poruncă și, în aceeași zi, s-a adunat de la fiecare gospodărie câte o găleată de lapte și s-a turnat într-un ceaun uriaș, sub care a fost aprins un foc puternic.

Ivan Țarevici a fost adus la curte, în fața ceaunului cu lapte. Văzând ce-l așteaptă, a început să-și ceară iertare de la toată lumea și să bată mătănii. Slujitorii țarului l-au prins și l-au aruncat în ceaunul cu lapte clocotit. Tânărul s-a cufundat o dată, de două ori, a sărit de acolo și s-a făcut atât de frumos, cum nici în povești nu se pomenește.

— Uită-te și tu, țarule! zise prințesa. Cu cine să mă mărit? Cu un hodorog ca tine sau cu acest viteaz chipeș?

„Dacă mă scald în lapte”, se gândi țarul, „mă fac și eu la fel de frumos!”. S-a aruncat în ceaun și a fiert în lapte.

Iar Ivan Țarevici a plecat să se cunune cu prințesa. După cununie, și-a izgonit frații din împărăție și a început să trăiască alături de tânăra lui soață, să se veselească și avuția să și-o sporească.

Împărăția de aur, împărăția de argint și împărăția de aramă

u fost odată, într-o împărăție îndepărtată, într-o țară neștiută, un țar și o țarină care aveau trei fii frumoși ca soarele. Cel mai mare se numea Vasili Țarevici, cel mijlociu Feodor Țarevici, iar cel mic Ivan Țarevici. Într-o zi, țarul, plimbându-se prin grădină împreună cu soția sa, a văzut cum s-a iscat dintr-odată o vijelie și a luat-o pe țarină chiar de lângă el. S-a întristat țarul peste poate și mult timp a tânjit după țarină.

Fiii lui cei mari au cerut învoire și s-au așternut la drum în căutarea mamei. Mergând ei vreme îndelungată alături de suita lor, au ajuns într-o stepă sălbatică. Și-au întins corturile și au început să aștepte, în nădejdea că vor vedea pe cineva care să le arate drumul. Au stat acolo trei ani și n-au văzut pe nimeni. Între timp a crescut și mezinul. S-a rugat și el de tatăl său să-l binecuvânteze, și-a luat rămas-bun și a pornit la drum. A mers cale lungă, până când a văzut în depărtare niște corturi. Apropiindu-se, și-a recunoscut frații și le-a spus:

— Frații mei, de ce ați poposit în stepa asta sălbatică? Sloboziți-vă alaiul care vă întovărășește, să se întoarcă acasă, iar noi să mergem singuri în căutarea mamei.

Frații au făcut întocmai cum le spusese mezinul și au plecat tustrei. Au mers ei cât au mers, până ce au ajuns la un palat de cristal, înconjurat de un zid tot de cristal. S-au îndreptat spre el. Ivan Țarevici a găsit poarta, a intrat în curte și, apropiindu-se de pridvor, a văzut un stâlp de care erau prinse două inele: unul de aur și unul de argint. Și-a legat calul său de viteaz, trecând hățurile prin cele două inele, și a urcat.

L-a întâmpinat însuși regele. După ce au vorbit ei ceva vreme, regele a aflat că oaspetele nu era altul decât nepotul său. L-a condus

pe Ivan Țarevici în palat și i-a chemat și pe frații acestuia. Cei trei frați nu au stat prea mult la unchiul lor. El le-a dăruit un glob fermecat, căruia i-au dat drumul să se rostogolească înaintea lor, și așa au ajuns la poalele unui munte semeț, unde au poposit. Era atât de înalt și de abrupt, încât nimeni nu putea urca pe el. Ivan Țarevici a găsit o crăpătură în stâncă, unde a dat de niște picioare de fier și de niște gheare tot de fier. Cu ajutorul lor, mezinul s-a putut urca până în vârful muntelui. Pentru că era obosit, s-a așezat sub un stejar să se odihnească.

De îndată ce și-a lepădat ghearele de fier, acestea au și dispărut. Ridicându-se, a văzut în depărtare un cort dintr-o țesătură subțire. A mers într-acolo și a văzut că pe acel cort era zugrăvită împărăția de aramă, iar în vârful cortului stătea un glob de aramă. La intrare stăteau tolăniți doi lei uriași, care nu lăsau pe nimeni înăuntru. Ivan Țarevici, văzând în fața leilor niște străchini goale, le-a turnat apă și le-a potolit setea. Leii i-au dat voie să intre în cort. Acolo a văzut o minunată prințesă care stătea pe o canapea, iar la picioarele ei dormea un zmeu cu trei capete. Dintr-o singură lovitură de paloș, țareviciul i-a retezat cele trei capete. Drept mulțumire, prințesa i-a dăruit un ou de aramă, în care fusese închisă întreaga împărăție de aramă.

Ivan Țarevici, luându-și rămas-bun de la ea, s-a așternut la drum și, după o bucată bună de vreme, a zărit în depărtare un alt cort. S-a apropiat de el și a văzut că era făcut dintr-o țesătură fină și că era priponit cu șnururi cu ciucuri de argint și pietre prețioase de niște cedri. Pe cort era zugrăvită împărăția de argint, iar în vârf era un glob de argint. La intrare stăteau întinși doi tigri uriași, pe care Ivan Țarevici i-a adăpat și le-a potolit setea pricinuită de căldură. În acest fel a căpătat învoirea tigrilor de a intra înăuntru. Acolo, pe o canapea, stătea o prințesă îmbrăcată în straie scumpe. Frumusețea ei o întrecea pe a celei dintâi. La picioarele sale stătea întins un zmeu cu șase capete, de două ori mai mare decât primul. Țareviciul i-a retezat și acestuia toate capetele dintr-o singură lovitură. Prințesa, văzând vitejia și neînfricarea lui, i-a dăruit un ou de argint în care intrase în întregime împărăția de argint.

Luându-și rămas-bun și de la ea, Ivan Țarevici a purces mai departe la drum și a ajuns, în sfârșit, la cel de-al treilea cort, făcut din cea mai fină țesătură. Pe cort era zugrăvită împărăția de aur, iar deasupra era un glob din aur curat. Cortul era prins cu șnururi de aur de niște dafini uriași, iar ciucurii prinși de șnururi erau de diamant. La intrare stăteau doi crocodili uriași care, din cauza setei, scuipau flăcări. Ivan Țarevici, văzând cât le era de sete, le-a umplut cu apă străchinile goale și, în acest fel, a primit încuviințarea paznicilor

să intre înăuntru. Acolo, pe o canapea, a văzut o prințesă cu mult mai frumoasă decât celelalte două, iar la picioarele ei – un zmeu cu douăsprezece capete. Doar de două ori a lovit voinicul cu paloșul și i-a retezat zmeului toate capetele. Drept mulțumire, prințesa i-a dăruit un ou de aur în care era ascunsă împărăția de aur și totodată i-a dăruit și inima ei, povestindu-i unde îi stătea închisă mama.

Ivan Țarevici i-a mulțumit prințesei și a pornit la drum. După ce a mers vreme îndelungată, a ajuns la un palat măreț. A intrat și a rătăcit prin încăperi, fără să întâlnească nici țipenie de om. În cele din urmă a ajuns într-o sală sclipitor de bogată și a văzut-o pe mama sa în straie împărătești, șezând într-un jilț. Țareviciul i-a spus că el și frații săi pribegeau de mulți ani în căutarea ei. Deodată mama a simțit un duh și i-a spus fiului:

— Ascunde-te sub hainele mele. Când va sosi vijelia și va începe să mă dezmierde, încearcă să pui mâna pe bagheta ei fermecată. Ea se va înălța în văzduh, dar tu să nu te temi. Când îți va da drumul pe pământ și se va risipi în mii de bucăți, tu să le aduni și să le dai foc, iar cenușa s-o împrăștii pe câmp.

Nici n-a apucat mama să-i spună toate acestea și să-l ascundă sub straiele ei, că s-a și ivit vijelia și a început s-o dezmierde pe țarină. Țareviciul, după cum îl povățuise mama, a apucat bagheta magică. Vijelia s-a mâniat, s-a înălțat în văzduh și apoi, coborând pe pământ, s-a destrămat în mii de bucăți. Ivan Țarevici a adunat toate acele cioburi, le-a ars, iar cenușa a împrăștiat-o pe câmp, intrând în stăpânirea baghetei magice. După ce a isprăvit acest lucru, mezinul și-a luat mama și pe cele trei prințese și a plecat pe drumul de întoarcere. Ajungând la stejarul unde poposise prima dată, le-a coborât pe cele patru femei cu ajutorul unei pânze strânse în chip de odgon. Când a rămas să coboare doar el, frații au retezat pânza și au plecat cu mama și cu cele trei prințese spre împărăția lor. Le-au poruncit femeilor să se jure că îi vor spune țarului că au fost găsite de cei doi frați mai mari.

Ivan Țarevici, rămânând singur pe munte, n-a cutezat să coboare de acolo, pentru că pânza fusese retezată. Umbla fără țintă, trecând bagheta dintr-o mână în cealaltă. Deodată, în fața lui a apărut un duh care l-a coborât de pe munte și l-a așezat pe pământurile împărăției lor. Aici țareviciul a dat peste un ciubotar la care s-a tocmit calfă. Stăpânul său cumpărase câteva piei pentru a face pantofi din ele. Înainte însă de a se apuca de treabă, ciubotarul s-a îmbătat și a adormit. Ivan Țarevici, văzând că nu-și poate pune nicio nădejde în stăpânul său, a chemat duhul care îl coborâse de pe munte și i-a poruncit să facă pantofi din toate pieile. Duhul i-a îndeplinit porunca întocmai. A doua zi de dimineață, Ivan Țarevici

și-a trezit stăpânul, i-a arătat pantofii și i-a spus să-i ducă la oraș să-i vândă. Ciubotarul a făcut așa cum îl povățuise calfa sa: a dus pantofii la oraș și i-a vândut pe toți unui negustor care l-a făcut cunoscut unor boieri de vază. Țarul însuși a aflat în curând de ciubotarul care face pantofi minunați și a poruncit să fie adus la curte. Când a fost adus meșterul la palat, a fost de față și prințesa din împărăția de aur, aflată la curtea țarului. Ea și-a închipuit că această ispravă nu putea fi a altcuiva decât a duhului împărăției de aur și i-a poruncit pantofarului ca, până a doua zi dimineață, să înalțe în vecinătate palatul împărăției de aur, care să fie legat de palatul unde se afla ea printr-un pod de aur, acoperit cu catifea verde.

Ciubotarul a venit acasă peste măsură de mâhnit și i-a povestit calfei sale ce-i poruncise prințesa. De necaz, meșterul s-a îmbătat, spunând:

— Acum n-au decât să-mi reteze și capul, că mi-e totuna.

Auzind acestea, țareviciul a poruncit duhului ca până a doua zi de dimineață să înalțe palatul și împărăția de aur care se ascundeau în oul dăruit de prințesă.

Duhul a îndeplinit porunca întocmai, iar dimineața l-a dus în acel palat pe Ivan Țarevici și l-a sfătuit să se pregătească pentru a primi oaspeți.

Țareviciul a trimis o trăsură de aur la părinți pentru a-i duce la palatul său, iar pentru frați a trimis cele mai urâte căruțe.

Țarul, auzind că mezinul său este viu și nevătămat, s-a bucurat nespus și, împreună cu țarina și cele trei prințese, s-au așezat în trăsura de aur și au pornit la drum.

Ivan Țarevici și-a întâmpinat cu bucurie părinții, iar pe frații săi i-a iertat pentru necazul pe care i-l pricinuiseră.

Vasili Țarevici, la sfatul fratelui său mai mic, a luat-o în căsătorie pe Elena, prințesa împărăției de argint. Feodor Țarevici s-a însurat cu Zemira, prințesa împărăției de aramă, iar Ivan Țarevici s-a cununat cu Plenira, prințesa împărăției de aur. Oul de argint și cel de aramă, în care erau ascunse celelalte două împărății, le-a dăruit lui Vasili Țarevici și lui Feodor Țarevici.

A doua zi s-au săvârșit nunțile celor trei frați, spre marea bucurie a supușilor. Așa au devenit ei stăpânii celor trei împărății, așezate pe aceeași mare.

Țareviciul vrăjit

fost odată ca niciodată un negustor care avea trei fete. Într-o zi, pregătindu-se să plece în cele țări străine după marfă, și-a chemat fetele și le-a întrebat:

— Ce să vă aduc de peste mări?

Sora cea mare a cerut să-i aducă ceva de îmbrăcat. Cea mijlocie așijderea. Cea mică însă a luat o foaie de hârtie, a desenat pe ea o floare și i-a spus tatălui:

— Mie, tătucă, să-mi aduci o floare ca asta!

Negustorul a umblat mult prin cele țări străine, dar n-a văzut pe nicăieri o floare asemănătoare celei desenate de mezina sa.

Pe drumul de întoarcere a dat de un palat măreț cu turnuri și grădină. A intrat să se plimbe prin grădină și s-a minunat de mulțimea florilor și a pomilor. Când s-a uitat mai bine, a văzut că acolo creștea și floarea desenată de fiica lui.

— Ce-ar fi s-o rup și s-o duc iubitei mele fiice? se gândi el. Mi se pare că nu-i nimeni prin preajmă și n-o să mă vadă careva...

S-a aplecat, a rupt floarea, dar în acest timp s-a iscat un vânt năprasnic, a răsunat tunetul și în fața negustorului s-a arătat o matahală înspăimântătoare, un zmeu înaripat și hidos, cu trei capete.

— Cum de îndrăznești să furi din grădina mea?! a urlat zmeul la negustor. De ce ai rupt floarea?

Negustorul s-a speriat și a început să-și ceară iertare.

— Fie! zise zmeul. Am să te iert, dar cu o condiție: cine te va întâmpina primul când vei ajunge acasă, pe acela să mi-l dai mie pe vecie! Însă ține minte: dacă mă tragi pe sfoară, de mine n-ai să scapi! Am să te găsesc și-n gaură de șarpe!

Negustorul s-a învoit. S-a întors acasă și, când se apropia de gospodăria lui, fata cea mică l-a zărit pe geam și, fără a sta pe gânduri, i-a ieșit în întâmpinare. Negustorul s-a întristat. S-a uitat la fiica sa și l-au podidit lacrimile.

— Ce-i cu tine, tătucă? De ce plângi?

Tatăl i-a dat floarea și i-a povestit tot ce se întâmplase.

— Nu te întrista, tătucă! îi spuse mezina. Dacă o să vrea Domnul, o să-mi fie bine și acolo. Du-mă la zmeu!

Tatăl a dus-o, a lăsat-o la palatul zmeului, și-a luat rămas-bun și s-a întors acasă.

Frumoasa fată, fiica negustorului, a umblat prin palat, minunându-se de frumusețea lui: pretutindeni numai aur și catifea, dar nici țipenie de om. Timpul trecea fără să se oprească în loc.

„Ah, ce-aș mai mânca acum!", se gândi fata. Nici n-a isprăvit să-și ducă gândul până la capăt, că dinaintea ei s-a întins o masă cu tot felul de bunătăți pe ea; doar lapte de pasăre mai lipsea. S-a așezat la masă, a mâncat și a băut pe săturate, iar când s-a ridicat, totul a dispărut la fel de repede cum apăruse.

Soarele a apus și a început să se întunece. Fata negustorului a intrat în dormitor și a început să se pregătească de culcare. Deodată s-a pornit un vânt puternic și s-a ivit dinaintea ei zmeul cu trei capete.

— Bună seara, frumoasă fecioară! zise el. Te rog să-mi așterni să dorm aici, lângă ușă!

Fata i-a așternut acolo unde îi ceruse zmeul și s-a culcat în pat.

Dimineața, când s-a trezit, a văzut că în tot palatul nu era, iarăși, nici țipenie. În schimb, orice dorință și-ar fi pus i se împlinea pe dată.

Seara s-a întors zmeul și i-a poruncit:

— Acum, frumoasă fecioară, pregătește-mi culcușul alături de patul tău!

Fata i-a așternut alături de patul ei. S-a culcat, iar dimineața, când s-a trezit, a băgat de seamă că în palat nu era nimeni.

Seara, când a sosit zmeul pentru a treia oară, i-a spus:

— Ei, frumoasă fată, acum am să mă culc în pat, lângă tine!

Fetei i s-a făcut frică să se culce lângă un asemenea monstru hidos, dar nu avea de ales: și-a înfrânat teama și s-a culcat lângă el.

Dimineața, zmeul îi spuse:

— Dacă tânjești, frumoasă fată, du-te la tatăl și la surorile tale pentru o zi, iar seara întoarce-te la mine! Numai bagă de seamă: dacă ai să întârzii fie și o singură clipă, am să mor de necaz.

— Nu, nu voi întârzia! i-a răspuns fata de negustor.

A ieșit în pridvor și a văzut că trăsura o și aștepta la intrare. S-a urcat și, în aceeași clipă, a și ajuns la casa părintească. Când a văzut-o, negustorul a îmbrățișat-o cu mare bucurie.

— Cum o duci, fata mea iubită? Îți este bine?

— Bine, tătucă! i-a răspuns fata și a început să-i povestească ce bogăție era în palatul zmeului și cum i se îndeplinea orice dorință.

Surorile ei o ascultau și mureau de ciudă. Ziua a trecut repede și frumoasa fata a început să se gătească de întoarcere și să-și ia rămas-bun de la tată și de la surori.

— E timpul să mă întorc. Mi s-a poruncit să nu întârzii.

Surorile pizmașe și-au frecat ochii cu ceapă și s-au prefăcut că plâng:

— Nu pleca, surioară! Mai rămâi, măcar până mâine dimineață!

Fetei i s-a făcut milă de surori și a rămas până a doua zi. Dimineață și-a luat rămas-bun și s-a întors la palat. Acolo totul era pustiu, ca de obicei. A ieșit în grădină și a văzut că zmeul zăcea mort în iaz: de necaz, se aruncase în apă.

— Doamne, ce-am putut să fac! a strigat frumoasa fată și a izbucnit în lacrimi.

S-a apropiat într-un suflet de iaz, l-a scos pe zmeu pe mal, i-a îmbrățișat unul din capete și l-a sărutat apăsat. Zmeul s-a scuturat și pe dată s-a prefăcut într-un tânăr viteaz.

— Îți mulțumesc, frumoasă fecioară! îi spuse viteazul. M-ai scăpat de o mare nenorocire. Nu sunt zmeu, ci fiu de țar. Am fost prefăcut în zmeu de o vrăjitoare, iar tu, prin sărutul tău, ai destrămat blestemul.

S-au luat de mână, au plecat la casa negustorului, s-au cununat și-au început să trăiască și avutul să și-l sporească.

Prințesa vrăjită

ntr-o țară oarecare, un soldat slujea în garda de cavalerie a regelui. După douăzeci și cinci de ani de slujbă statornică și credincioasă, regele a poruncit să fie lăsat la vatră și să i se dea, drept răsplată, calul pe care îl îngrijise și-l călărise cât fusese în slujbă.

Și-a luat soldatul rămas-bun de la prietenii săi și a pornit către casă. A mers el o zi, două, trei... A trecut o săptămână, au trecut două; în cea de-a treia i se isprăviseră banii și nu mai avea cu ce să cumpere hrană nici pentru el, nici pentru cal, iar până acasă mai era departe. Văzând că treaba nu-i a bună și că a început să-l chinuie foamea, se uită cu băgare de seamă în jur și zări un castel impunător.

— Ce-ar fi să mă abat pe-acolo? se gândi el. Poate măcar pentru o vreme mi-ar da o slujbă, să mai câștig un ban!

A îndreptat calul spre castel, a intrat în curte, a dus calul la grajd, i-a dat să rumege, iar el s-a dus să-i caute pe stăpâni. A intrat într-o încăpere uriașă, unde era întinsă o masă mare, cu tot felul de bunătăți pe ea: și bucate alese, și băuturi fine, tot ce-ți poftea inima. Soldatul a mâncat, a băut, apoi și-a zis în gând: „N-ar fi rău să trag și un pui de somn!”.

Deodată, în încăpere a intrat o ursoaică.

— Nu te teme de mine, voinicule! Ai nimerit aici la bine: nu sunt o ursoaică rea, așa cum par, ci o frumoasă prințesă, vrăjită. Dacă vei fi în stare să înnoptezi aici trei nopți, vraja se va desface, eu am să redevin prințesă și am să mă mărit cu tine.

Soldatul s-a învoit, ursoaica a ieșit și l-a lăsat singur. Deodată a fost cuprins de o mare tristețe, că-i pierise și cheful de viață. Și, cu cât trecea timpul, cu atât tristețea devenea mai mare. Dacă n-ar fi fost vinul, n-ar fi îndurat, poate, nici măcar o singură noapte.

În cea de-a treia zi, a simțit că nu mai poate și că ar trebui să lase totul baltă și să fugă din castel. Numai că, oricât s-a chinuit el și s-a zbătut, n-a putut găsi ieșirea. De voie, de nevoie, a trebuit să rămână.

A dormit în castel și a treia noapte. A doua zi de dimineață, a venit la el preafrumoasa prințesă, i-a mulțumit pentru fapta sa și i-a spus să se gătească de nuntă. S-au cununat, au făcut nunta și au început să trăiască fără griji.

După un timp și-a adus aminte soldatul de casă și a dorit să se ducă într-acolo. Prințesa a început să se roage de el:

— Rămâi aici! Nu pleca! Ce nu-ți place aici?

Oricât s-a muncit, tot n-a izbutit s-o scoată la capăt cu el.

La despărțire i-a dat soțului un săculeț cu semințe și i-a spus:

— Pe drumul pe care vei merge, să arunci de o parte și de alta aceste semințe: unde vor cădea ele, acolo se vor înălța, în aceeași clipă, copaci încărcați de poame bogate, cu felurite păsări cântând prin ramuri și cu motani învățați, de peste mări, care vor spune povești.

A încălecat bunul voinic pe calul dăruit de rege pentru credința cu care îl slujise și s-a așternut la drum. Pe unde mergea, împrăștia într-o parte și-n alta semințele date de prințesă, și în urma lui creșteau păduri.

A mers el o zi, două, trei și a văzut o caravană oprită în câmp, pe iarbă negustori care stăteau și jucau cărți, iar lângă ei un ceaun. Cu toate că sub ceaun nu ardea focul, acolo fierbea ceva.

— Ce minunăție! își zise soldatul. Nu se vede foc, dar fierbe. Ia să mă uit eu mai bine!

Și-a strunit calul și s-a apropiat de negustori.

— Ziua bună, cinstiți boieri!

Însă aceia nu erau negustori, ci necurați.

— E bună gluma voastră: ceaunul fără foc, dar fierbe! Eu am ceva și mai și!

A scos din săculeț o sămânță și a aruncat-o pe pământ. În aceeași clipă s-a înălțat un copac uriaș cu poame scumpe în el, cu păsări felurite care ciripeau de zor și cu motani de peste mări care spuneau povești.

După această ispravă, necuraților l-au recunoscut.

— A, ăsta-i cel care a scăpat-o de vrajă pe prințesă! șușotiră între ei. Să-i dăm fiertură, să doarmă o jumătate de an!

Au început să-l cinstească și i-au dat să bea fiertura fermecată. Soldatul a căzut în iarbă și a adormit buștean, iar necuraților și caravana lor s-au făcut nevăzuți pe dată.

Nu mult timp după această întâmplare, prințesa a ieșit în grădină să se plimbe și a văzut că vârfurile copacilor începuseră să se usuce.

— Nu-i a bine! își zise ea. Se vede că i s-a întâmplat ceva rău soțului meu. Au trecut deja trei luni de când a plecat. Ar cam fi timpul să se întoarcă, dar el nici vorbă!

S-a gătit prințesa de drum și a plecat în căutarea lui. Mergea pe același drum pe care plecase soldatul. De ambele părți erau păduri

cu pomi în care cântau felurite păsări, iar motanii de peste mări spuneau povești.

A ajuns la locul unde nu mai erau copaci: drumul șerpuia prin câmp deschis.

— Unde a putut să dispară? Că doar n-a intrat în pământ!

Când s-a uitat mai bine, a văzut că într-un loc, mai departe de drum, se înălța un copac la fel cu aceia pe lângă care trecuse, iar la umbra lui dormea soțul ei iubit.

A fugit într-un suflet până acolo, a început să-l zgâlțâie și să-l înghiontească pentru a-l trezi, dar el – nimic! A început să-l ciupească, să-l înțepe cu acul, însă el rămânea nemișcat.

Atunci prințesa, mânioasă, l-a blestemat:

— Somnoros netrebnic! Să te ia vântul turbat și să te ducă într-un loc neștiut!

Nici n-a apucat ea să termine de rostit blestemul, că s-a și iscat un vânt năprasnic, care l-a luat în vârtejul său pe soldat și l-a dus departe de ochii prințesei. Târziu și-a dat ea seama ce a făcut, a izbucnit în lacrimi, a făcut cale întoarsă și a trăit singură-singurică.

Vântul l-a purtat pe bietul soldat departe-departe, peste mări și țări, în cea de-a treizecea împărăție, și l-a lăsat pe o limbă îngustă de nisip, între două mări. Locul era așa de strâmt, încât dacă se întorcea pe partea dreaptă sau pe cea stângă, ajungea în mare și se îneca.

A dormit bunul viteaz o jumătate de an, fără să-și miște măcar un deget. Când s-a trezit, a sărit în picioare și a văzut de-o parte și de alta valuri înspumate și nimic altceva.

— Prin ce minune oi fi ajuns eu aici? se întrebă soldatul în sinea lui. Cine m-o fi adus aici?

A pornit-o de-a lungul țărmului și a ajuns la o insulă. Pe insula aceea era un munte înalt și abrupt, atingând norii cu vârful, iar pe munte stătea un pietroi uriaș. S-a apropiat el de acel munte și a văzut trei draci care se băteau. Erau toți însângerați, iar în jur zburau smocuri de păr.

— Opriți-vă, blestematilor! Pentru ce vă bateți?

— Să vezi, zise unul. De trei zile ne-a murit tatăl și a lăsat în urma lui trei obiecte magice: un covor zburător, o pereche de cizme fermecate care aleargă singure când le încalți și căciula fermecată, care te face nevăzut când o pui pe cap, iar noi nu ne descurcăm să le împărțim între noi.

— Ei, blestematilor! Și de la niște fleacuri ca astea v-ați luat la bătaie? Dacă vreți, vi le împart eu. O să fiți mulțumiți toți trei. N-am să-l păgubesc pe niciunul!

— Bine, omule! Fă tu împărțeala!

— Dați fuga prin pădurile de pini, adunați cam câte o sută de puduri de rășină fiecare și aduceți-o aici!

Dracii au fugit prin păduri, au adunat trei sute de puduri de rășină și au adus-o soldatului.

— Acum aduceți din iad cel mai mare cazan.

Dracii au adus un cazan uriaș, în care încăpeau cam patruzeci de butoaie, și au pus în el toată rășina.

Soldatul a făcut focul sub cazan și, de îndată ce s-a topit rășina, le-a poruncit dracilor să care cazanul în vârful muntelui și s-o împrăștie peste tot, de jos până sus.

Dracii au făcut cât ai clipi din ochi ce le-a poruncit soldatul.

— Acum, le zise el dracilor, dați brânci pietroiului ăstuia, să se rostogolească la vale. Care din voi o să-l ajungă din urmă primul, acela va avea voie să-și aleagă unul din cele trei obiecte fermecate. Cel care va ajunge al doilea, va alege unul din cele două obiecte rămase, iar ultimul obiect să-i revină celui care va ajunge al treilea.

Dracii au dat brânci pietroiului și el a pornit-o la vale cu o iuțeală neînchipuită. Dracii s-au luat după el. Unul din ei a ajuns bolovanul din urmă și era gata să-l atingă cu mâna, dar pietroiul l-a împins în rășină. Apoi al doilea drac a ajuns la pietroi, apoi cel de-al treilea. Toți au pățit însă la fel: s-au lipit de rășină și nu s-au mai putut mișca.

Soldatul a luat sub braț cizmele fermecate și căciula care îl făcea nevăzut pe cel ce și-o punea pe cap, a urcat pe covorul zburător și a plecat în căutarea țării sale.

A zburat el ce a zburat, până a văzut o izbă. A coborât și a intrat. Înăuntru era Baba Iaga Picior de Os, bătrână și fără dinți.

— Bună, bunicuțo! Spune-mi, cum pot s-o găsesc pe frumoasa mea prințesă?

— Nu știu, dragule. N-am văzut-o niciodată și nici n-am auzit de ea. Dar du-te peste nu știu câte mări și țări, la sora mea cea mijlocie. Ea știe mai multe decât mine. Poate ți-o spune ea!

Soldatul s-a așezat pe covorul fermecat și și-a luat zborul. A trebuit să rătăcească mult prin lumea largă. Când i se făcea foame, cobora pe pământ în vreun oraș, își punea căciula fermecată, se făcea nevăzut, intra în prăvălii și-și lua de acolo tot ce-i poftea inima. Se întorcea apoi la covor, se așeza pe el și-și lua zborul. Într-un târziu a ajuns la o altă izbă. A intrat și a văzut-o pe Baba Iaga Picior de Os, sora mijlocie a celei dintâi. Era bătrână și fără dinți.

— Bună ziua, bunicuțo! Nu știi cumva unde aș putea s-o găsesc pe frumoasa mea prințesă?

— Nu, dragule! Nu știu. Dar du-te peste atâtea mări și țări, acolo unde trăiește sora mea mai mare. Poate că știe ea.

— Ah, babornițǎ urâtǎ! De atâția ani trăiești pe lume, că și dinții i-ai pierdut pe toți, dar nu știi nimic bun!

S-a așezat pe covor și a plecat mai departe, spre sora cea mare a Babei Iaga. A călătorit mult, mult de tot, până când a ajuns la capătul lumii. Acolo a văzut o izbă, iar mai departe nu mai era niciun drum, doar întuneric beznă.

„Dacă nici aici nu aflu nimic, n-am unde să mă mai duc", își zise el. Intră în izbă și dădu cu ochii de Baba Iaga Picior de Os, bătrână, căruntă și fără niciun dinte în gură.

— Bună vreme, bunicuțo! Spune-mi, unde să-mi caut prințesa?

— Așteaptă puțin! Am să chem la mine vânturile și am să le întreb, căci ele bântuie prin toată lumea și ar trebui să știe unde stă ea acum.

A ieșit în pridvor, a strigat cu glas tunător și a scos un șuierat haiducesc. Deodată s-au pornit din toate părțile vânturi năprasnice, mai-mai să dărâme căsuța.

— Mai încet, mai încet! s-a răstit la ele Baba Iaga.

De îndată ce s-au adunat toate vânturile, Baba Iaga a început să le întrebe:

— Vânturile mele năprasnice! Bântuiți prin toată lumea și nu se poate să n-o fi văzut pe undeva pe frumoasa prințesă.

— Nu, n-am văzut-o nicăieri, i-au răspuns vânturile într-un glas.

— Dar sunteți toate aici? întrebă Baba Iaga.

— Toate, afară numai de vântul de miazăzi.

Nu după multă vreme a sosit în zbor și vântul de miazăzi. Bătrâna l-a întrebat:

— Pe unde mi-ai umblat până acum? Începusem deja să-mi pierd răbdarea așteptându-te!

— Sunt vinovat, bunicuță! Am trecut nițel în țara cea nouă, unde trăiește frumoasa prințesă. I-a dispărut bărbatul fără veste și acum o pețesc feluriți țari, regi și prinți.

— Și cât de departe e țara cea nouă?

— Mergând pe jos, îți trebuie treizeci de ani, pe aripi zbori zece ani, iar dacă te port eu, ajungi în doar trei ceasuri.

Cu lacrimi în ochi, soldatul a început să se roage de vântul de miazăzi să-l poarte până în țara cea nouă.

— Te-aș duce, îi răspunse vântul, numai dacă mi-i da voie să mă zbengui prin țara ta trei zile și trei nopți.

— Poți să te zbengui și trei săptămâni!

— Bine atunci! Lasă-mă să mă odihnesc vreo două-trei zile ca să-mi adun puterile și, după aceea, pornim la drum.

Vântul de miazăzi s-a odihnit, și-a adunat puterile și i-a spus soldatului:

— Pregătește-te, frate! Acum plecăm! Numai să nu te temi. Nu vei păți nimic!

Dintr-odată s-a stârnit o vijelie îngrozitoare, care l-a luat pe soldat, l-a ridicat în văzduh până la nori, purtându-l peste munți și ape și, exact peste trei ceasuri, l-a coborât în împărăția cea nouă, unde trăia frumoasa lui prințesă.

La despărțire, vântul de miazăzi i-a spus soldatului:

— Rămâi cu bine, bunule viteaz! De drag ce-mi ești, am hotărât să nu mă mai zbengui prin țara ta.

— Păi, cum așa?

— Dacă încep să-mi fac de cap pe-aici, nu va rămâne nicio casă în picioare în tot orașul, iar pomii din grădini vor fi smulși din rădăcini! Voi întoarce totul cu josul în sus.

— Bine, mergi sănătos și îți mulțumesc din suflet pentru ajutor, a zis soldatul, și-a pus pe cap căciula fermecată, s-a făcut nevăzut și s-a dus la castelul de piatră albă.

Cât lipsise el, toți copacii din parcul castelului stătuseră cu vârfurile uscate, dar când s-a întors, pe dată au înverzit și au înflorit.

A intrat în încăperea cea mare. Acolo, la o masă întinsă, stăteau toți țarii, regii și prinții care veniseră s-o pețească pe frumoasa prințesă. Stăteau și beau vinuri dulci. Cum ducea un pețitor paharul cu vin la gură, soldatul dădea cu pumnul și-l spărgea. Toți oaspeții s-au mirat de cele văzute, iar frumoasa prințesă s-a gândit în aceeași clipă că trebuie să i se fi întors soțul.

A aruncat o privire pe geam și, văzând că toate vârfurile pomilor au prins viață, le-a spus pețitorilor săi o ghicitoare:

— Am avut un cufăraș cu o cheiță de aur. Cheița aceea am pierdut-o și nu mai nădăjduiam să o găsesc. Dar acum cheița a apărut singură. Cine va ghici ghicitoarea, cu acela mă voi mărita!

Mult timp și-au frământat mințile țarii și prinții, dar de ghicit n-au putut să ghicească. Prințesa zise:

— Arată-te, prieten drag!

Soldatul și-a scos căciula fermecată, a luat-o pe prințesă în brațe și a început s-o sărute.

— Ăsta-i răspunsul la ghicitoare! a spus frumoasa prințesă. Cufărașul sunt eu, iar cheița de aur este credinciosul meu soț.

Au fost nevoiți pețitorii să plece. S-au întors cu toții la curțile lor, iar frumoasa prințesă și soțul ei au rămas să trăiască și avutul să și-l sporească.

Prințul și sluga

fost odată un rege care avea un fiu. Fiul era încă băiețandru, dar era frumos și la chip, și la suflet. Tatăl său, regele, nu era nici arătos, nici bun la suflet, era chinuit tot timpul de lăcomie și făcea tot ce-i stătea în putință pentru a scoate din orice cât mai multe foloase pentru sine.

Într-o zi regele a întâlnit un bătrân cu samuri, jderi, biberi și vulpi.

— Stai, moșule! îi porunci regele. De unde ești?

— De loc sunt din satul cutare, dar acum sunt slugă la Leșcii, duhul pădurii.

— Cum prindeți voi animalele?

— Leșcii pune capcane, iar animalele proaste cad în ele.

— Ascultă, moșule! Am să te cinstesc cu vin și-am să-ți dau și bani dacă-mi arăți locurile unde puneți capcanele.

Bătrânul n-a rezistat ispitei și i-a destăinuit care sunt acele locuri. Regele a poruncit să fie prins Leșcii și să fie ferecat într-un turn de fier din grădina palatului, iar în pădurile acestuia și-a pus propriile capcane.

Leșcii stătea ferecat în turn și privea pe un gemuleț. Fiul regelui a ieșit cu dădacele să se plimbe prin grădină. S-a apropiat de turnul de fier, iar Leșcii i-a strigat dinăuntru:

— Fiule de rege! Dă-mi drumul de aici, că am să-ți fiu și eu de folos cândva!

— Cum să-ți dau drumul, dacă ești încuiat?

— Du-te la mama ta și spune-i să te caute în cap, că ai un păduche. Îți pui capul la ea în poală și, când o să înceapă să te caute de păduchi, pândește o clipă de nebăgare de seamă din partea ei, șterpelește-i cheia din buzunar și vino să mă descui!

Prințul a făcut întocmai: a șterpelit cheia din buzunarul mamei sale, a ieșit în grădină, și-a încordat arcul, a slobozit o săgeată departe-departe și le-a poruncit dădacelor s-o caute și să i-o aducă.

Dădacele au luat-o la goană după săgeată, iar prințul a descuiat turnul de fier și l-a slobozit pe Leșcii.

Duhul pădurilor a plecat să strice capcanele regelui. Văzând regele că nu se mai prind animalele, s-a supărat pe regină și a început să strige:

— De ce ai dat cheia de la lacătul din turn ca să fie eliberat Leșcii?

Regele și-a chemat curtenii, generalii și senatorii și le-a cerut s-o condamne pe regină la moarte sau la exil.

Nu i-a căzut bine prințului că mama sa a fost învinuită din cauza lui. S-a dus la rege și i-a mărturisit totul, așa cum se întâmplase. S-a mâhnit regele. Ce era de făcut? Să-l condamne la moarte nu se cădea: era doar fiul lui. Curtenii, generalii și senatorii au hotărât să fie lăsat să plece unde o vedea cu ochii. I-au dat o traistă și o slugă și l-au izgonit de la palat.

A ieșit prințul împreună cu sluga sa în câmp deschis. Au mers ei cale lungă, până au dat de o fântână. Prințul îi spuse slugii:

— Du-te după apă!

— Nu mă duc! i-a răspuns sluga.

Au plecat mai departe. Au mers cât au mers și au ajuns la o altă fântână.

— Du-te și adu apă! îi porunci prințul slugii sale. Mi-e sete!

— Nu mă duc! i-a răspuns sluga.

Au pornit iarăși la drum și au dat de a treia fântână. Sluga n-a vrut nici de această dată să-i aducă apă prințului. Atunci s-a dus el singur. A coborât în fântână, iar sluga a trântit capacul peste el și i-a spus:

— Nu te las să ieși de acolo decât dacă ai să recunoști că prințul sunt eu, iar tu sluga mea!

Prințul n-a avut încotro, s-a învoit și i-a dat în scris cu propriul sânge că așa va face. Apoi și-au schimbat straiele și au pornit mai departe.

Au ajuns într-o altă împărăție și s-au dus la palat, la țar: sluga înainte, iar prințul după el. Țarul l-a primit pe cel dintâi ca pe un oaspete de vază, l-a așezat cu el la masă, și a început sluga să huzurească fără nicio grijă în palat. Îi spuse sluga țarului:

— Înălțimea Ta, dă-i ceva de lucru și slugii mele! Trimite-l măcar la bucătărie.

Zis și făcut! Prințul a fost dus la bucătărie și pus să care lemne și să frece oalele. N-a trecut multă vreme și prințul a învățat să gătească mai bine decât bucătarii țarului. Țarul a aflat de acest lucru, l-a îndrăgit și a început să-i dăruiască aur. Bucătarilor nu le-a convenit și au început să-i caute nod în papură ca să scape de el.

Într-o zi, prințul a făcut o plăcintă și a pus-o la cuptor, iar bucătarii au presărat otravă peste ea. S-a așezat țarul la masă și abia a pus mâna pe cuțit ca să taie plăcinta, că a dat buzna în sală un bucătar și a strigat:

— Înălțimea Ta! Nu mânca! Bucătarul cel nou a pus otravă în plăcintă!

Apoi a spus câte și mai câte despre el, toate neadevărate.

Țarul a tăiat o bucată de plăcintă și i-a aruncat-o câinelui său. Acesta, cum a înșfăcat-o, a și murit. L-a chemat pe prinț și a început să se răstească la el cu glas amenințător:

— Cum ai îndrăznit să-mi pui otravă în plăcintă? Am să-i poruncesc călăului să te dea unei morți năprasnice!

— Nu am cunoștință de asta, Măria Ta! se dezvinovăți prințul. Se vede treaba că mă pizmuiesc bucătarii pentru că te porți frumos cu mine și au făcut-o înadins, ca să plătesc pentru o vină care nu-i a mea.

Țarul l-a iertat și a poruncit să fie trimis la grajduri să se îngrijească de cai.

Într-o zi, când prințul ducea caii la adăpat, i-a ieșit în cale duhul pădurilor.

— Bună vreme, fiu de rege! Vino la mine în ospeție!

— Mă tem să nu pierd caii...

— Nu te teme! Hai să mergem!

Prințul a primit și, pe dată, a apărut ca din pământ casa lui Leșcii. Acesta avea trei fete. O întrebă el pe cea mare:

— Ce-i poți dărui fiului de rege pentru că m-a scos din turnul de fier?

Fata îi răspunse:

— Am să-i dau fața de masă fermecată.

A ieșit prințul din casă cu darul și a văzut că erau laolaltă toți caii. A desfăcut fața de masă și pe ea au apărut toate bunătățile pe care și le dorea: și mâncare, și băutură.

A doua zi, când prințul ducea caii la adăpat, i-a ieșit iarăși în cale duhul pădurilor și l-a chemat la el în ospeție. Când au intrat în izbă, a întrebat-o pe fata cea mijlocie:

— Tu ce-i poți da fiului de rege?

— Am să-i dăruiesc o oglinjoară. Va vedea în ea tot ce va voi!

A treia zi, Leșcii l-a dus din nou acasă la el și a întrebat-o pe fata cea mică:

— Iar tu? Ce-i menești fiului de rege?

— Îi dăruiesc un fluieraș. Cum îl va duce la gură, pe dată vor apărea muzicanții și cântăreții.

A început să trăiască prințul în huzur și veselie: mânca și bea tot ce-i dorea inima, știa totul și vedea totul, iar muzica îi cânta toată ziua. Un trai și-o viață! Iar caii erau o minunăție: și sătui, și odihniți, și iuți de picior.

A început țarul să se laude fiicei sale preferate că i-a trimis Dumnezeu un grăjdar pe cinste. Dar frumoasa prințesă îl băgase și ea în seamă pe grăjdar. Cum era să nu-i sară în ochi frumoasei fete bunul viteaz? I-a încolțit dorința să afle cum de sunt caii, sub îngrijirea noului grăjdar, mai iuți și mai odihniți decât au fost la toți ceilalți.

— Ia să mă duc eu la el să văd cum o duce, sărmanul!

Se știe bine că ceea ce-și pune femeia în cap, aceea și face! A pândit momentul când prințul și-a dus caii la adăpost, a intrat în odaia lui și, când s-a uitat în oglinjoară, și-a închipuit care-i secretul. Fără să stea pe gânduri, a luat fața de masă, oglinjoara și fluierașul și le-a dus cu sine.

În această vreme, țarului i s-a întâmplat un mare necaz: i-a fost călcată împărăția de o dihanie cu șapte capete și a cerut să i-o dea de fiică-sa de nevastă.

— Dacă nu mi-o dă de bunăvoie, o iau cu de-a sila! zise dihania și își împânzi oștile în jurul palatului, multe câtă frunză și iarbă.

Nu i-a plăcut acest lucru țarului. A strâns oaste de prin toată împărăția și a chemat toți cnejii și toți vitejii, zicându-le că aceluia care va răpune înspăimântătoarea dihanie îi va da jumătate de împărăție și fata de soție.

S-au gătit cnejii și vitejii de război și au plecat să se lupte, să înfrunte dihania cu șapte capete. Împreună cu oastea țarului a plecat și sluga ce se dădea drept prinț. A încălecat și grăjdarul pe un cal sur și a plecat și el în urma celorlalți. Cum mergea el așa, îi iese în întâmpinare Leșcii.

— Încotro te-ai pornit, fiu de rege?

— La luptă.

— Cu mârțoaga asta n-ai să ajungi prea departe. Și mai ești și grăjdar! Hai la mine acasă!

Duhul l-a adus acasă, i-a turnat un pahar de votcă, iar prințul l-a băut.

— Cum e? îl întrebă Leșcii. Simți cum ți s-a mărit puterea?

— Și încă cum! Dacă aș avea un drug de fier de vreo cincizeci de puduri, l-aș arunca în sus, l-aș lăsa să-mi cadă în cap și nici n-aș simți.

Leșcii i-a mai dat un pahar.

— Dar acum? Te simți mai în putere?

— Dacă aș avea un drug de fier de o sută de puduri, l-aș arunca în sus și nici n-aș băga de seamă dacă mi-ar cădea în cap.

I-a mai turnat un pahar:

— Cum e acum puterea ta?

— Dacă s-ar înălța un stâlp până la cer, aș putea să-l apuc și să întorc lumea!

Leșcii i-a dat o băutură dintr-un alt butoi și puterea prințului a mai scăzut, cam cu a șaptea parte. L-a scos apoi în pridvor, a scos un chiot haiducesc și, ca din pământ, s-a ivit un cal negru ca pana corbului, care alerga spre ei făcând pământul să-i tremure sub copite și scoțând flăcări pe nări și fum pe urechi. A ajuns la pridvor și s-a așezat în genunchi.

— Iată și calul tău!

I-a mai dat un buzdugan pentru luptă și o cravașă de mătase. A ajuns prințul în fața oștirii dușmane pe calul său negru. S-a uitat și și-a zărit sluga tremurând de frică sus, într-un mesteacăn.

Prințul și-a altoit calul de vreo două ori cu cravașa de mătase și s-a avântat asupra oștirii dușmane. A tăiat multe capete și pe mulți luptători i-a călcat în copitele calului. Apoi a retezat toate cele șapte capete ale dihaniei.

Prințesa a văzut totul. Nu s-a putut stăpâni să nu se uite în oglinjoara fermecată, să vadă pe mâna cui va ajunge. A ieșit cu grabă înaintea învingătorului și l-a întrebat:

— Cum să-ți mulțumesc?

— Sărută-mă, frumoasă fată!

Prințesa nu s-a rușinat: l-a strâns la piept și l-a sărutat atât de tare, încât a auzit toată oștirea.

Prințul a dat bice calului și s-a făcut nevăzut. S-a întors la palat și s-a băgat într-un colțișor, ca și cum nici n-ar fi fost la luptă. Iar sluga se lăuda la toți:

— Eu am fost cel care i-a venit de hac hidoșeniei cu șapte capete!

Țarul l-a întâmpinat cu mare cinste, i-a spus că îi va da fata de soție și a pornit un mare banchet în cinstea lui.

Numai că prințesa nu era proastă. I-a spus tatălui că îi vuiește capul de durere. Logodnicul numit de țar nu știa ce să facă, pe unde să scoată cămașa.

— Tătucă! îi zise el țarului. Dă-mi o corabie să plec după leacuri pentru logodnica mea. Și poruncește să vină și grăjdarul cu mine. M-am legat atât de tare de el!

Țarul s-a învoit, i-a dat o corabie și pe grăjdar. Sluga a plecat cu corabia. După o bucată de vreme de mers pe mare, sluga a poruncit să fie făcut un sac mare în care prințul să fie băgat și aruncat în valuri.

Prințesa, uitându-se în oglinjoara fermecată, a văzut că-i necaz mare. S-a urcat într-o caretă și s-a grăbit spre țărmul mării. Acolo aștepta deja Leșcii, stând jos și împletind un năvod.

— Om bun! îi zise prințesa. Ajută-mă să trec de un mare necaz! Sluga cea rea l-a înecat pe prinț!

— Cu mare plăcere, frumoasă fată. Uite, și năvodul e gata! Pune-ți mâna albă pe el!

Prințesa a aruncat năvodul în marea cea adâncă, l-a scos pe prinț din apă și l-a luat cu sine, iar acasă i-a povestit totul de-a fir-a-păr țarului.

Pe dată s-a întins nuntă mare. Țarul avea din belșug și mied, și vin.

Sluga a cumpărat tot felul de leacuri și s-a întors la palat. De cum a intrat, străjile au și pus mâna pe el. A căzut în genunchi și a început să-și ceară iertare, dar era prea târziu. Cât ai clipi din ochi, l-au și împușcat, chiar în fața porții.

Nunta prințului a fost plină de veselie. Toate cârciumile și birturile din întreaga împărăție au stat deschise și oamenii de rând au băut fără plată o săptămână încheiată. Și eu pe acolo m-am nimerit, vin și mied am sorbit, pe mustăți se prelingea, dar în gură n-ajungea.

Sila Țarevici și Ivan Cămașă Albă

fost odată un țar cu numele de Hotei și avea trei feciori. Pe mezin îl chema Sila Țarevici. Frații lui mai mari s-au rugat de tatăl lor să-i lase să plece în plimbare prin alte țări, să cunoască lumea și lumea să-i cunoască pe ei. Țarul le-a dat câte o corabie și i-a lăsat să plece. A venit și Sila Țarevici la tatăl său și l-a rugat cu lacrimi în ochi să-l lase și pe el să plece în lume cu frații săi.

— Sila Țarevici, fiul meu iubit! Ești încă necopt și neobișnuit cu greutățile drumului. Rămâi mai bine acasă! îi zise țarul.

Dar Sila Țarevici atât s-a rugat să-l lase și pe el, încât tatăl nu a mai avut încotro, i-a dat o corabie și s-a învoit să-l lase să plece cu frații săi. S-au urcat cei trei țarevici pe corăbiile lor, s-au desprins de țărm și au ieșit în largul mării: fratele cel mare în frunte, cel mijlociu după el, iar Sila Țarevici ultimul.

Cum pluteau ei așa pe valuri, le-a ieșit în cale un coșciug prins în chingi de fier. Frații mai mari au trecut pe lângă el, iar Sila Țarevici le-a poruncit matrozilor săi să coboare o barcă și să aducă pe corabie coșciugul. Zis și făcut! A doua zi s-a stârnit un vânt năprasnic, a abătut din drum corabia lui Sila Țarevici, a purtat-o într-un loc necunoscut și a împotmolit-o la mal.

Țareviciul a coborât pe țărm și a dat poruncă matrozilor să îngroape coșciugul în pământ. Apoi le-a spus să-l aștepte acolo un an, doi, trei, până se va întoarce, iar el a plecat de unul singur.

A mers el pe jos trei zile încheiate fără să vadă nici țipenie în fața lui, iar din urmă nu l-a ajuns nimeni. În cea de-a patra zi, a auzit pașii cuiva care fugea în spatele lui. A întors privirea și a văzut că se ținea după el un om îmbrăcat în alb. Când l-a ajuns, omul i s-a aruncat la picioare și a început să-i mulțumească pentru că l-a salvat.

— Pentru ce îmi mulțumești atât? l-a întrebat țareviciul.

— Cum să nu-ți mulțumesc, tinere Sila Țarevici? Eu eram în acel coșciug pe care l-ai scos din mare și ai poruncit să fie îngropat în pământ. Dacă nu erai tu, aș fi rătăcit o veșnicie pe mare.

— Și cum ai ajuns în coșciug?

— Eu sunt Ivan Cămașă Albă, un mare eretic. Mama mea m-a blestemat: a poruncit să fiu legat în coșciug, iar coșciugul să fie ferecat în fiare și aruncat în mare. Doi ani am plutit pe valuri și nu m-a luat nimeni. Numai ție ți s-a făcut milă. Mă închin ție că m-ai salvat și mă leg să-ți fiu slugă credincioasă. Dacă ai să ai poftă să te însori, să-mi spui, fiindcă o știu pe prințesa Truda, care ți s-ar potrivi de minune.

— Dacă prințesa de care zici este și frumoasă, eu sunt gata să mă însor cu ea.

Acestea fiind zise, au pornit-o la drum împreună și au mers cale lungă, zi de vară până-n seară, ajungând într-un târziu în împărăția unde trăia prințesa Truda. Pretutindeni se înălțau țepe, iar în vârful fiecăreia era înfipt câte un cap de voinic. Pe o singură țeapă nu era nimic.

Sila Țarevici a fost cuprins de groază și a întrebat ce-i cu ele.

— Sunt capetele tuturor vitejilor care au pețit-o pe prințesa Truda, i-a răspuns Ivan Cămașă Albă. Dar tu nu te teme! Mergi cu capul sus!

Sila Țarevici s-a dus la palat și, de cum a intrat, i-a ieșit în întâmpinare regele însuși, l-a luat de mână, l-a condus prin sălile uriașe și a început să-l iscodească.

— Cine ești, tinere viteaz? Din ce împărăție ești? De unde vii? Al cui fiu ești și care ți-e numele?

— Sunt fiul țarului Hotei, mă numesc Sila Țarevici și am venit s-o pețesc pe fiica ta, frumoasa prințesă Truda.

Regele s-a bucurat să aibă ca oaspete un pețitor ca Sila Țarevici. Și-a adunat cnejii și boierii și l-a cununat pe tânăr cu prințesa. Apoi s-au așezat la mese de stejar acoperite cu fețe de masă albe și pline cu toate bunătățile. A venit vremea ca mirele și mireasa să se retragă în camera lor.

Ivan Cămașă Albă l-a chemat pe Sila Țarevici și i-a spus:

— Când ai să te culci lângă soața ta, ea o să înceapă să te strângă în brațe, să te drăgălească și să te sărute. Tu să te prefaci că dormi, altfel ai să te prăpădești, iar capul îți va sta înfipt în țeapa pe care ai văzut-o slobodă. Iar când o să-și lase mâna pe tine și vei simți o greutate în piept, să sari din pat și s-o bați cu ciomagul din toate puterile, pentru că prințesa a fost îndrăgită de un duh necurat care vine la ea în fiecare noapte în chip de zmeu cu șase capete și se preface în om. Eu am să stau la pândă la ușă.

Sila Țarevici a băgat la cap ce i-a spus Ivan Cămașă Albă, s-a dus cu frumoasa lui soție în dormitor și s-a culcat. Prințesa a început să-l îmbrățișeze, să-l drăgălească și să-l sărute, dar fiul de țar a rămas ca de lemn. Prințesa și-a lăsat mâna pe el și l-a apăsat așa de tare, că țareviciul abia și-a venit în fire. A sărit din pat, a pus mâna pe un par și a început s-o bată cu toată puterea, până când a prăvălit-o la podea. Deodată s-a iscat o viforniță, care nu era altceva decât zmeul cu șase capete, venit să-l piardă pe țarevici. Ivan Cămașă Albă a pus mâna pe paloș și a început să se lupte cu zmeul. S-au luptat trei ceasuri încheiate. Ivan i-a retezat două capete și l-a pus pe fugă.

Dimineața, regele și-a trimis sfetnicul să afle cum se simte ginerele lui. Când a aflat vestea că e viu și nevătămat, regele s-a bucurat, pentru că era primul care scăpase de moarte. Toată ziua aceea regele a petrecut-o împreună cu ginerele său: au mâncat, au băut și s-au veselit.

În cea de-a doua noapte s-a întâmplat la fel ca în prima. Ivan Cămașă Albă i-a mai retezat zmeului două capete.

În cea de-a treia noapte, Sila Țarevici și-a bătut din nou prințesa, iar Ivan Cămașă Albă s-a luptat cu zmeul și i-a retezat și ultimele două capete, i-a ars leșul, iar cenușa a împrăștiat-o pe câmp.

A trecut un an și Sila Țarevici a cerut învoirea socrului său să plece să-și vadă părinții. Regele s-a învoit. Țareviciul s-a pornit la drum împreună cu soția sa. După ce au străbătut o jumătate din calea ce-i despărțea de împărăția țarului Hotei, s-au oprit și și-au întins corturile. Ivan Cămașă Albă a făcut un foc mare, a luat paloșul și a despicat-o pe prințesă în două. Țareviciul a început să verse lacrimi amare.

— Nu plânge, căci va fi iarăși vie! îi spuse Ivan.

De îndată ce a fost despicată, din prințesă au început să țâșnească tot felul de lighioane, unele mai hidoase decât altele.

— Vezi ce de spurcăciuni? l-a întrebat Ivan Cămașă Albă pe țarevici. Toate acestea sunt duhuri rele care au sălășluit în soțioara ta.

Au ars toate lighioanele, iar apoi Ivan Cămașă Albă a lipit la loc trupul prințesei și l-a stropit cu apă vie. În aceeași clipă frumoasa femeie a înviat și s-a făcut atât de blândă, pe cât fusese de rea.

— Iar acum, Sila Țarevici, rămâi cu bine! N-ai să mă mai întâlnești niciodată! a zis Ivan Cămașă Albă și s-a făcut nevăzut.

Sila Țarevici, împreună cu prințesa Truda, au ajuns la țărmul mării, s-au urcat în corabia care aștepta acolo de un an de zile și au plecat spre împărăția țarului Hotei, părintele lui Sila Țarevici.

Vânătorul cel lipsit de noroc

ra odată ca niciodată un vânător tare sărac. De câte ori se ducea în pădure să vâneze păsări, nu avea noroc și se întorcea acasă cu tolba goală. Din această pricină, lumea îl numea „vânătorul cel ghinionist”. A ajuns până într-acolo, că nu mai avea nicio cojiță de pâine prin cămară și niciun bănuț în pungă. De trei zile, sărmanul ghinionist nu mai pusese nimic în gură. De trei zile rătăcea prin pădure, tremurând de frig și de foame. A ajuns într-o poieniță, s-a întins pe iarbă și și-a îndreptat țeava puștii către tâmplă, cu gând să pună capăt suferinței sale, dar a auzit un foșnet ciudat, ce venea parcă din iarba deasă, și s-a oprit. S-a ridicat, s-a apropiat de locul de unde venea foșnetul, s-a aplecat și a văzut că iarba deasă ascundea o prăpastie adâncă. Din ea s-a ridicat o piatră pe care stătea o tigvă. Dinăuntru abia se auzea un glas firav:

— Om bun, trecătorule, dă-mi drumul de-aici, că ți-oi fi și eu ție de folos! Îți promit...

— Cine ești, prietene? a întrebat vânătorul cel ghinionist.

— Eu nume n-am și sunt nevăzut, i-a răspuns vocea din interior. Dar, dacă vrei, poți să-mi spui Murza! Un vrăjitor rău m-a închis în această tigvă și m-a pecetluit cu inelul lui Solomon. Am stat aici timp de șaptezeci de ani, până când ai venit tu!

— Bine! a spus vânătorul cel ghinionist. Îți redau libertatea. Vreau să văd cum ai să te ții de promisiune.

Vânătorul a rupt pecetea și a deschis tigva, dar înăuntru n-a văzut nimic.

— Ei, unde ești, prietene? a întrebat el.

— Sunt aici, lângă tine! i-a răspuns glasul.

Vânătorul s-a uitat în jur, dar lângă el nu era nimeni.

— Ei, Murza! a strigat el.

— Ce poruncești? Voi fi sluga ta pentru trei zile și tot ce vei dori îți voi îndeplini. Trebuie doar să spui: „Du-te nu știu unde și adu-mi nu știu ce!”.

— Bine! a spus vânătorul. Doar tu știi prea bine ce-mi trebuie mie. Du-te nu știu unde și adu-mi nu știu ce!

Nici n-a apucat vânătorul cel ghinionist să termine de rostit vorbele acestea, că în poieniță a apărut ca din pământ o masă mare pe care au poposit, venind parcă din iarbă, nenumărate farfurii, pline ochi cu tot felul de bucate, cum numai la un ospăț împărătesc se mai putea vedea. Vânătorul s-a grăbit să se așeze la masă, și-a potolit foamea, s-a ridicat, s-a închinat la cele patru zări, a făcut o plecăciune și a zis:

— Mulțumesc!

Masa, cu tot ce rămăsese pe ea, a dispărut ca prin farmec, iar el a pornit-o la drum. După o bucată de vreme, a simțit că îl dor picioarele. Tocmai atunci trecea pe acolo un țigan care avea un cal de vânzare.

— Dacă aș fi avut bani, își zise vânătorul cel ghinionist, mi-aș fi cumpărat calul acesta, că nu mai pot de picioare! Dar așa, când îmi suflă vântul prin buzunare?... Ce-ar fi să-i spun prietenului Murza?

— Ce poruncești? s-a auzit glasul acestuia.

— Du-te nu știu unde și adu-mi nu știu ce!

N-a trecut un minut și vânătorul a auzit zornăit de bani în tolba sa. Curgea aurul în ea, iar el nu vedea de unde.

— Îți mulțumesc din suflet că îți respecți cuvântul dat! a spus vânătorul și a început să se târguiască pentru cal.

După ce a încheiat târgul, vânătorul a început să numere banii, iar țiganul a rămas cu gura căscată, minunându-se cât aur putea avea cumpărătorul în tolbă.

Despărțindu-se de vânătorul cel ghinionist, țiganul s-a afundat în pădure și a tras un fluierat zdravăn. La fluierul lui însă n-a venit niciun răspuns, afară doar de ecou.

„Se vede treaba că dorm încă!”, și-a spus el și a intrat în peștera în care se odihneau tâlharii, tolăniți pe niște blănuri uriașe, întinse pe jos.

— Ce faceți, fraților? Dormiți? Ia mișcați-vă! strigă țiganul. Dacă nu vă grăbiți, îl scăpați pe șoim! Umblă de unul singur prin pădure, iar tolba îi e doldora de aur. Sculați-vă mai repede!

Tâlharii au sărit ca arși, s-au aruncat pe cai și s-au năpustit după vânătorul cel ghinionist. Acesta a auzit tropot de copite și a văzut că din toate părțile se reped asupra lui tâlharii.

— Murza! a strigat el.

— Aici sunt! s-a auzit glasul cunoscut.

— Du-te nu știu unde și adu-mi nu știu ce!

Pădurea s-a umplut de larmă și de undeva, de după copaci, s-au repezit asupra tâlharilor forțe nevăzute care i-au doborât de pe cai, i-au culcat la pământ și i-au ciomăgit zdravăn. Dar cine erau cei care-i dovediseră pe tâlhari, că nu se vedea nimeni?! Tâlharii zăceau lați la pământ, iar vânătorul cel ghinionist și-a văzut de drumul său. Cântând și fluierând, a ieșit din pădure și s-a apropiat de orașul de scaun. Sub zidurile lui era întinsă o tabără de corturi, care adăpostea o mulțime de luptători. Curios, vânătorul a întrebat ce se întâmplă. I s-a răspuns că spre oraș vine o hoardă mare a hanului tătarilor. Nu cu mult timp în urmă, hanul o ceruse de soție pe țarevna Milovzora cea Preafrumoasă și, pentru că a fost refuzat, a hotărât să calce țara pentru a o învăța minte.

S-a întâmplat ca vânătorul cel ghinionist s-o vadă de câteva ori la vânătoare pe Milovzora. Țarevna călărea un falnic armăsar, ținând sulița de aur în mână, iar tolba cu săgeți strălucitoare în spate. Când își descoperea fața, aceasta radia precum soarele de primăvară. Ți-era drag s-o privești, iar sufletul ți se încălzea.

Auzind vestea năvălirii tătarilor, vânătorul a căzut pe gânduri, apoi a strigat:

— Murza, du-te nu știu unde și adu-mi nu știu ce!

Și pe dată s-a trezit îmbrăcat în straie scumpe: postavul era prefăcut în catifea, caftanul îi era tivit cu aur, de pe umeri îi cădea o pelerină bogată, iar pe cap purta un coif împodobit cu pene de struț, încheiat cu pietre scumpe, în care erau prinse perle.

Astfel îmbrăcat, vânătorul cel ghinionist s-a dus la palat și i-a spus țarului că a venit să zdrobească armata dușmană dacă se învoiește s-o mărite pe țarevna Milovzora cea Preafrumoasă cu el.

Țarul s-a mirat, dar nu s-a grăbit să-l refuze. L-a întrebat pe nou-venit care-i sunt numele, rangul și averea.

— Eu sunt vânătorul cel ghinionist, stăpânul lui Murza Nevăzutul, a răspuns el.

„N-o fi luat-o razna?”, se gândi țarul. „Cu toate că, după înfățișare, nu aduce cu unul plecat cu sorcova!”

Curtenii l-au văzut pe necunoscut și i-au spus țarului că parcă ar aduce la chip cu vânătorul cel ghinionist, însă nu puteau spune cum de s-a îmbogățit așa de repede.

Țarul i-a zis vânătorului:

— Ai auzit ce-au spus curtenii mei? Bagă de seamă! Dacă mă minți, să-ți iei adio de la viață, fiindcă unde-ți stau picioarele o să-ți stea și capul! Să văd cum o să luptați tu și Murza al tău cel Nevăzut cu năvălitorul dușman!

— Măria Ta, unica mea nădejde! i-a răspuns vânătorul. Doar o vorbă trebuie să rostesc și treaba va fi ca și făcută!

— O să vedem! zise țarul. Dacă spui adevărul, o să-ți dau fata de nevastă, altminteri am să poruncesc să ți se reteze țeasta!

Vânătorul și-a zis în gând: „Fie ce-o fi! Ori la bal, ori la spital!" și a șoptit:

— Murza, du-te nu știu unde și adu-mi nu știu ce!

Au trecut câteva minute bune, dar nu s-a auzit nimic și nu s-a văzut nimic. Vânătorul s-a făcut alb ca varul. Furios, țarul a poruncit să fie ferecat în lanțuri.

Deodată însă au răsunat împușcături și bubuituri de tun în fața palatului. Țarul și curtenii săi au dat fuga în pridvor și nu mică le-a fost uimirea când au văzut că din dreapta și din stânga curgeau spre palat, ca niște puhoaie, șiruri nesfârșite de oșteni cu arme și flamuri. O asemenea oștire nu avea nici măcar țarul. Nu le venea să-și creadă ochilor.

— Nu, nu te înșeli, Măria Ta! zise vânătorul cel ghinionist. Este oastea Nevăzutului de care îți spuneam.

— Să-i alunge pe dușmani, să nu mai rămână pe-aici picior de cotropitor!

Vânătorul le-a făcut oștenilor un semn cu batista, iar aceștia au făcut stânga-împrejur, îndreptându-se spre dușman, în sunetele marșului de război. S-a lăsat o ceață deasă și regimentele s-au avântat în luptă. Când pâcla s-a risipit, nu s-a mai văzut nici urmă de oșteni.

Vânătorul a fost poftit la masă în iatacul țarului, care a început să-l iscodească despre Murza Nevăzutul. Nici n-au început bine masa, că a și sosit de pe câmpul de luptă vestea că dușmanul a fost nimicit, iar cei rămași în viață au luat-o la goană. Tătarii s-au risipit ca potârnichile, lăsându-și corturile pustii. Țarul i-a mulțumit vânătorului pentru isprava sa, iar țarevnei sale i-a spus că i-a găsit un mire destoinic.

Auzind aceste vorbe, Milovzora s-a fâstâcit, a roșit și din ochi i-au izvorât lacrimi care cădeau pe podea și se prefăceau în perle și diamante. Nici vânătorul nu era tocmai în apele lui: se pierduse cu totul și bolborosea ceva în șoaptă, ca pentru sine.

Curtenii s-au repezit să adune de pe jos lacrimile țarevnei prefăcute în pietre scumpe.

După scurt timp, Milovzora și-a venit în fire, a început să râdă vesel și i-a dat mâna vânătorului. Toată era o bucurie, iar în ochi i se citea iubirea. Aici a început nunta și s-a terminat povestea.

Țareviciul Ivan și prințesa Marfa

ra odată un țar care ținea în temniță un bătrânel cu mâini de fier, capul de tuci și trupul de aramă. Era șiret bătrânul și se vedea că fusese om de vază.

Ivan Țarevici, fiul țarului, copil fiind, se juca într-o zi pe lângă închisoare. Bătrânul întemnițat îl chemă la el și îl rugă:

— Ivan Țarevici! Rogu-te, dă-mi apă să-mi potolesc setea!

Fiul țarului, încă mic și neștiutor, i-a dus apă, iar bătrânul, cum a băut-o, cum s-a făcut nevăzut. Vestea a ajuns la urechile țarului, iar acesta a poruncit ca Ivan Țarevici să fie izgonit din împărăție.

Ivan a plecat încotro a văzut cu ochii. A umblat el mult timp, până când a ajuns într-o altă împărăție, taman la țar, unde s-a tocmit slugă. Țarul l-a făcut grăjdar, dar el nu se îngrijea defel de cai, ci dormea toată ziua în grajd. Starostele grăjdarilor l-a bătut de multe ori pentru asta. Ivan Țarevici îndura totul fără să cârtească.

Într-o bună zi a venit un rege s-o ceară pe fiica țarului de nevastă, dar aceasta n-a primit și atunci regele i-a declarat război țarului. Țarul a plecat cu oastea la luptă, iar frâiele împărăției le-a lăsat în mâinile fiicei sale, prințesa Marfa.

Ea băgase de seamă mai dinainte că Ivan Țarevici nu-i om de rând și de aceea l-a făcut guvernator al unui ținut.

Ivan Țarevici a plecat în acel loc și s-a apucat de treabă. Odată s-a pregătit să meargă la vânătoare, dar nici n-a apucat bine să ajungă în câmp, că i-a ieșit în cale omul de aramă cu mâini de fier și capul de tuci.

— Bună vreme, Ivan Țarevici! i-a spus bătrânul.

Ivan s-a închinat în fața lui, iar bătrânul l-a îmbiat:

— Hai la mine în vizită!

Țareviciul s-a învoit și au plecat. Bătrânul l-a poftit într-o casă bogată și i-a poruncit mezinei sale:

— Adu-ne de mâncare și o cupă de jumătate de vadră cu vin!

Au mâncat ei bine-bine de tot și fata a adus o cupă de jumătate de vadră de vin și a pus-o în fața lui. Ivan Țarevici s-a împotrivit:

— N-am să dovedesc s-o beau!

Bătrânul a stăruit s-o bea. Ivan a luat-o și a sorbit-o dintr-o suflare, apoi au ieșit să se plimbe. Au ajuns în dreptul unui bolovan uriaș, de vreo cinci sute de puduri.

Bătrânul îi zise:

— Ivan Țarevici, ia saltă bolovanul ăsta!

„Cum să-l salt?", se întrebă Ivan. „De unde atâta putere? Dar hai să încerc totuși!" S-a aplecat și l-a săltat ca pe un fulg și după aceea s-a mirat și el: „Dar chiar, de unde atâta putere?! Se vede treaba că din vinul bătrânului".

S-au plimbat cât s-au plimbat și s-au întors acasă la moșneag. Bătrânul i-a poruncit fiicei sale mijlocii să-i aducă lui Ivan Țarevici o cupă de o vadră cu vin. Ivan a luat cupa fără să cârtească și a dat vinul pe gât dintr-o singură suflare.

Au ieșit din nou la plimbare și au ajuns în dreptul unui bolovan de o mie de puduri.

Bătrânul îi zise lui Ivan:

— Ia mută din loc bolovanul!

Ivan l-a apucat pe dată, l-a ridicat și s-a mirat în gând: „Câtă putere pot să am!".

S-au întors acasă la bătrân și acesta i-a poruncit fiicei sale celei mai mari să-i aducă lui Ivan Țarevici o cupă de o vadră și jumătate plină cu vin alb. Ivan Țarevici a băut-o și pe aceasta dintr-o singură sorbire.

Au ieșit iarăși la plimbare. Ivan Țarevici a ridicat cu ușurință un bolovan greu de o mie de puduri și jumătate. Atunci bătrânul i-a dat fața de masă fermecată și i-a spus:

— Acum, Ivan Țarevici, ai în tine multă putere. Un cal abia dacă te poate ține în spinare. Să poruncești să ți se facă un pridvor nou, pentru că acela de până acum e prea șubred pentru tine! Scaunele să ți le schimbi cu unele mai zdravene, care să te poată ține, iar sub podele să pui mai multe bârne, ca să poți păși fără teamă! Și acum, mergi cu Dumnezeu!

Toți oamenii au izbucnit în hohote de râs când au văzut că guvernatorul vine de la vânătoare pe jos, iar calul îl duce de căpăstru. A ajuns acasă, a poruncit să se pună multe bârne sub podele, scaunele i-au fost schimbate, a dat afară bucătăresele și cameristele și a început să trăiască singur, ca un pustnic. Toți au început să se mire: „Cum poate trăi așa, fără să mănânce? Că de gătit, nu are cine să-i gătească!". Nimeni însă nu avea habar de fața de masă fermecată care îl hrănea cu îndestulare.

Nu mergea la nimeni în ospeție pentru că nimic nu-l ademenea.

Între timp s-a întors țarul de la război și a aflat că Ivan a fost pus guvernator. A poruncit să fie schimbat și trimis din nou la grajd. Ce era să facă? A redevenit grăjdar! Într-o zi, starostele grăjdarilor a dat să-l trimită undeva și i-a ars una după ceafă. Ivan Țarevici n-a mai răbdat, i-a dat și el una după ceafă și i-a zburat capul. Vestea a ajuns la urechile țarului, iar acesta a poruncit să fie adus tânărul grăjdar.

— De ce l-ai omorât pe staroste? a întrebat țarul.

— El m-a lovit mai întâi și n-am vrut să-i rămân dator: i-am dat și eu una după ceafă. Abia l-am atins și i-a zburat capul.

Spusele lui Ivan Țarevici au fost întărite de ceilalți grăjdari. Ei l-au încredințat pe țar că Ivan abia l-a atins. Ivan n-a pățit nimic, doar că l-au făcut din grăjdar soldat. El s-a obișnuit să trăiască și între soldați.

Nu peste mult timp, a venit la țar Statu-Palmă-Barbă-Cot și i-a dat o scrisoare pecetluită cu trei peceți negre de la Regele Apelor. Acolo era scris că dacă țarul nu o va aduce pe fiica sa, prințesa Marfa, în cutare zi, pe cutare ostrov, ca s-o mărite cu zmeul cel cu trei capete, fiul Regelui Apelor, atunci îi va omorî toți oamenii și-i va pârjoli țara.

Țarul a citit scrisoarea și i-a răspuns Regelui Apelor că se învoiește să o dea pe prințesa Marfa fiului acestuia. După plecarea lui Statu-Palmă-Barbă-Cot, țarul și-a adunat miniștrii, boierii Sfatului și dascălii și le-a poruncit să chibzuiască în ce fel s-o apere pe prințesă ca să nu ajungă în brațele zmeului. Dacă n-o ducea pe ostrovul de care îi spusese Regele Apelor, atunci toată țara avea să piară de mâna acestuia. Au dat sfoară în țară de nu se găsește un viteaz în stare s-o scape pe prințesa Marfa de ghearele zmeului. Dacă se va găsi vreunul, aceluia i-o va da țarul de soție.

S-a găsit un boier tânăr care s-a lăudat că o va scăpa de zmeu pe prințesa Marfa. A luat cu sine o companie de soldați și a dus-o pe prințesă la locul cu pricina, a lăsat-o într-o casă, iar el a stat afară să-l aștepte pe zmeu.

Între timp, Ivan Țarevici a aflat că pe Marfa au dus-o la Regele Apelor, s-a pregătit de drum și a plecat și el pe acel ostrov. A intrat în casa unde era prințesa și a văzut-o plângând.

— Nu plânge, prințesă! îi zise el. Dumnezeu e mare!

S-a întins pe laviță, și-a pus capul în poalele prințesei și a adormit.

Deodată a început să iasă zmeul din mare. Apa a crescut de trei arșini în urma lui, iar boierul cel lăudăros s-a înspăimântat și a rupt-o la goană spre pădure, cu soldați cu tot.

Zmeul s-a îndreptat spre casa în care aștepta Marfa. Văzându-l, prințesa l-a trezit pe Ivan Țarevici. Acesta a sărit în picioare și,

dintr-o singură lovitură, i-a retezat zmeului toate cele trei capete. Boierul a dus-o pe Marfa înapoi la țar.

N-a trecut multă vreme, că Statu-Palmă-Barbă-Cot a ieșit iarăși din mare și i-a adus o altă scrisoare, pecetluită cu șase peceți negre, în care i se cerea țarului să-și dea fata după zmeul cu șase capete, fiul mijlociu al Regelui Apelor, că de nu, țara îi va fi potopită. Țarul îi dădu răspuns că se învoiește, dar de îndată ce a plecat Statu-Palmă-Barbă-Cot, a dat sfoară în țară dacă nu se găsește cineva care s-o scape pe prințesă din ghearele zmeului.

A venit același boier lăudăros și i-a spus țarului:

— Eu o voi scăpa de zmeu pe fata Măriei Tale. Numai să-mi dai o companie de soldați să mă ajute.

— Nu-i cam puțin o companie? întrebă țarul. Acum zmeul cel cu șase capete e cel care o cere pe Marfa.

— Și-o singură companie mi-e prea de-ajuns, răspunse lăudărosul și o duse pe Marfa pe ostrovul Regelui Apelor.

Ivan Țarevici, de cum a aflat că prințesa este din nou în primejdie de a fi măritată cu zmeul, a alergat întins într-acolo, ca s-o răsplătească pentru binele pe care i-l făcuse punându-l guvernator. A găsit-o pe prințesă așteptându-l în casă. Când l-a văzut ea că vine, s-a bucurat nespus. Ivan Țarevici s-a întins pe laviță, cu capul în poalele Marfei, și a adormit. Deodată a început să iasă din mare zmeul cu șase capete. Apa s-a înălțat cu șase arșini. Boierul lăudăros se ascunsese deja în pădure, cu soldați cu tot. Zmeul a intrat în casă. Prințesa Marfa l-a trezit pe Ivan Țarevici, care a sărit ca ars și a început să se lupte cu zmeul. În luptă, Ivan Țarevici i-a retezat zmeului, pe rând, toate cele șase capete, le-a aruncat în apă și a plecat ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic.

Boierul cel lăudăros a ieșit cu soldații din pădure, a luat-o pe prințesă, a dus-o la palat și i-a spus țarului că l-a ajutat Dumnezeu s-o scape și de astă dată, iar Marfa, speriată zdravăn de boier, nici n-a mai îndrăznit să spună adevărul.

Boierul a început să stăruie pe lângă țar să se facă nunta. Prințesa Marfa s-a rugat de tatăl ei să-i mai lase un mic răgaz, să-și vină în fire după sperietură.

Statu-Palmă-Barbă-Cot a ieșit din nou din mare și a adus o scrisoare, cu nouă peceți negre, în care i se cerea țarului s-o trimită imediat în cutare zi, pe cutare ostrov, pe prințesa Marfa pentru a-i fi soție zmeului cu nouă capete, fiul Regelui Apelor. Altminteri toată împărăția avea să fie acoperită de apă. Țarul a răspuns iarăși că se învoiește, dar a început să caute omul potrivit care s-o scape pe prințesă de zmeu.

S-a ivit din nou același curtean lăudăros și a plecat cu o companie de soldați și cu prințesa Marfa la locul pe care Regele Apelor i-l pomenise țarului în scrisoarea cu nouă peceți.

Ivan Țarevici a auzit de acest necaz, s-a gătit de drum și a plecat și el într-acolo. Prințesa Marfa îl aștepta cu sufletul la gură. Când l-a văzut prințesa, a fost nespus de bucuroasă și a început să-l descoasă: cine e, din ce neam se trage, cum îl cheamă...

El nu i-a spus nimic. S-a culcat și a adormit. A început să se ivească din mare zmeul cel cu nouă capete. Apa s-a ridicat cu nouă arșini. Curteanul cel lăudăros s-a ascuns iarăși în pădure cu toți soldații.

Prințesa Marfa a început să tragă de Ivan Țarevici, să-l trezească, dar fără izbândă. Zmeul ajunsese deja până în prag, iar Ivan Țarevici tot nu se trezea. Prințesa Marfa avea la ea un briceag pentru ascuțit pene. L-a scos și i-a crestat obrazul. Ivan Țarevici s-a trezit și s-a încăierat cu zmeul. Acesta era gata să-l răpună pe viteaz. Dar, deodată, a apărut ca din pământ bătrânul de aramă cu mâini de fier și capul de tuci. L-a prins pe zmeu și, din două lovituri, i-a retezat toate capetele, le-a aruncat în mare și a plecat. Odată cu el a plecat și Ivan Țarevici. Curteanul lăudăros, când a văzut că zmeul a fost răpus, a ieșit cu soldații din pădure, a dus-o pe prințesa Marfa în țara sa și i-a cerut țarului să se țină de cuvânt în privința nunții. Prințesa însă nu voia cu niciun chip. A început să se roage de tatăl ei s-o mai păsuiască până își vine în fire din spaima pe care o trăsese cu zmeul și până când se mai odihnește și-i mai trece osteneala drumului.

Statu-Palmă-Barbă-Cot apăru iarăși cu o scrisoare pentru țar, în care Regele Apelor îi cerea să i-l dea pe cel vinovat de moartea celor trei fii ai săi.

Curteanului nu prea îi dădea inima ghes să se ducă la Regele Apelor, dar nu avu încotro. I s-a pregătit o corabie și a plecat, iar Ivan Țarevici, care făcea armata la Marină, a fost trimis și el cu aceeași corabie.

Cum pluteau ei așa, deodată le-a ieșit în cale o corabie care mergea iute ca o pasăre, iar de pe ea răzbăteau glasuri furioase.

— Îl vrem pe vinovat! Îl vrem pe vinovat!

Și-a trecut în grabă pe lângă ei.

Nu după mult timp, s-au întâlnit cu o altă corabie, de pe care se auzea:

— Îl vrem pe vinovat! Îl vrem pe vinovat!

Ivan l-a arătat pe curtean. Toți matrozii de pe acea corabie s-au repezit la boierul cel mincinos, pe care l-au bătut până l-au lăsat fără suflare, apoi au plecat mai departe.

În cele din urmă au ajuns la Regele Apelor. Acesta a dat poruncă să fie încălzită până la roșu baia de fier ca să-l bage acolo pe vinovat. Curteanul s-a speriat și inima i s-a făcut cât un purice. I se apropia sfârșitul.

De pe corabia cealaltă a rămas cu Ivan Țarevici un om care, văzând că acesta e de neam mare, s-a rugat de el să-l ia slugă. Când baia a fost încinsă, Ivan Țarevici și-a chemat sluga și i-a zis:

— Intră în baie și stai acolo un timp.

Sluga i-a ascultat porunca, a intrat în baia încinsă până la roșu, a stat acolo, dar n-a pățit nimic. Pesemne că era chiar diavolul. A ieșit din baie viu și nevătămat.

Vinovatului i s-a poruncit să se înfățișeze chiar înaintea Regelui Apelor. Regele l-a certat și l-a bătut bine-bine, dar, în cele din urmă, i-a dat drumul să plece de unde venise.

Curteanul, când s-a întors la palat, a început să se încăpățâneze și mai mult ca înainte și a stăruit pe lângă țar să facă nunta cu prințesa. Țarul n-a avut încotro, s-a învoit și a hotărât ziua când să se facă nunta.

Curteanul cel mincinos se umfla în pene că nu-i puteai ajunge nici cu prăjina la nas. Nimeni nu îndrăznea să se apropie de el.

Prințesa îi zise țarului:

— Tătucă, poruncește să fie adunați toți soldații! Vreau să-mi arunc o privire asupra lor!

Soldații au fost adunați pe dată. Prințesa Marfa trecu pe lângă ei până când ajunse în dreptul lui Ivan Țarevici. S-a uitat la el și a văzut semnul de pe obraz pe care i-l făcuse cu briceagul, încercând să-l trezească. L-a luat de mână și l-a dus la tatăl ei:

— Iată-l, tătucă, pe cel care m-a scăpat de zmeu. N-am știut nimic despre el, dar acum l-am recunoscut după semnul pe care i l-am făcut pe obraz. Când el se lupta cu zmeul, curteanul tău stătea ascuns în pădure cu toți soldații.

Au fost întrebați soldații dacă este adevărat ce a spus prințesa.

Ei au răspuns:

— E adevărat, Măria Ta! Boierul era mort de frică și nu a mișcat un deget.

Regele a dat poruncă să fie trimis în surghiun acel curtean netrebnic. Ivan Țarevici s-a cununat cu prințesa Marfa și-au început să trăiască bine și să mănânce pâine.

Țareviciul Vasile și Preafrumoasa Elena

ra odată, într-o țară îndepărtată, un țar pe nume Ivan, care avea un frate numit Vasili Țarevici. Vasili era cu totul lipsit de noroc. Chiar fratele său, țarul, s-a supărat odată pe el și l-a gonit de la casa lui. De atunci i-a rămas numele de Vasili Țarevici Nefericitul. Sărăcise atât de mult, încât nici nu mai știa de când nu mai purtase haine noi.

A venit sărbătoarea Paștelui. În ajun, tot poporul venea la țar să-i ureze de bine, iar țarul îl răsplătea pe fiecare cu câte ceva.

Chiar în Sâmbăta Mare, mergând Vasili Țarevici pe uliță, îi ieși înainte o babă cu tichie albastră și îi spuse:

— Bună vreme, Vasili Țarevici! De ce ești așa de cătrănit?

— Cum să fiu vesel, bunică? Vine Paștele, toți sunt îmbrăcați frumos, iar eu, fratele țarului, nu am nimic nici de îmbrăcat, nici de mâncare.

— Du-te la fratele tău, la țarul Ivan, și roagă-l să-ți dea și ție ceva, cum dă la toată lumea.

Vasili Țarevici i-a ascultat sfatul și s-a dus la țar. Acesta, de cum l-a văzut, l-a întrebat:

— Ce-ți trebuie, Vasili Nefericitule?

— Am venit la tine, frățioare, i-a răspuns Vasili Țarevici, să-mi dăruiești și mie ceva de sărbători, așa cum le dai tuturor.

Țarul era înconjurat de o mulțime de generali și a început să râdă de fratele său:

— Ce să-ți dau eu ție, prostule? Cu ce să te dăruiesc?

Și-i dădu patruzeci de marmote negre, aur pentru nasturi și mătase pentru căptușeală.

— Ține, frățioare, darul meu! Fă-ți din el un caftan pentru slujba de Înviere, dar să ai grijă ca în fiecare nasture să fie o pasăre a paradisului și câte un motan de peste mări.

Vasili Țarevici i-a mulțumit fratelui său și a plecat, vărsând lacrimi amare. Nu se putea bucura de darul primit. Cum mergea el pe uliță, iarăși i-a ieșit în cale baba cu tichie albastră și l-a întrebat:

— Ce ți-a dăruit fratele tău?

— Ei, bunicuță cu tichie albastră! Mi-a dăruit patruzeci de marmote negre, aur curat pentru nasturi, mătase verde pentru căptușeală și mi-a poruncit să-mi fac o șubă pentru slujba de Înviere, dar în fiecare nasture să cânte păsările-paradisului și să miaune motani de peste mări.

— Nu-ți face inimă rea, Vasili Țarevici! Vino după mine!

Au mers ei cât au mers, până când au ajuns la palatul Preafrumoasei Elena. Baba îi spuse lui Vasili Țarevici:

— Tu rămâi în spatele porții, iar eu mă duc la Preafrumoasa Elena s-o pețesc pentru tine.

Bătrâna a intrat în palat și i-a spus Preafrumoasei Elena:

— Am venit să te pețesc pentru Vasili Țarevici!

Elena o întrebă:

— Dar unde-i Vasili Țarevici?

— A rămas în spatele porții. Nu se încumetă să intre dacă nu-l poftești.

Preafrumoasa Elena a poruncit să intre Vasili Țarevici numaidecât. S-a uitat la el și l-a îndrăgit pe dată.

Elena i-a dat două slugi, l-a trimis într-o altă încăpere și a început să-l socotească logodnicul ei. Baba cu tichie albastră îi spuse:

— Dacă ai ști, Preafrumoasă Elena! I-a dăruit fratele lui patruzeci de marmote pentru caftan, aur curat pentru nasturi, mătase verde pentru căptușeală și i-a poruncit ca, până la slujba de Paște, haina să fie gata, iar în fiecare nasture să cânte păsări ale paradisului și să miaune motani de peste mări.

După ce a ascultat-o, Elena i-a răspuns bătrânei că totul va fi întocmai cum dorește țareviciul. Bătrâna cu tichie albastră și-a luat rămas-bun de la Preafrumoasa Elena și a plecat. Către seară, Preafrumoasa Elena a ieșit în pridvor și a strigat:

— Ei, tu, frățiorul meu, șoimule luminos! Vino iute la mine fără să mai zăbovești!

Nici n-a terminat ea bine, că șoimul luminos s-a și ivit. S-a lovit de pridvor și s-a prefăcut într-o mândrețe de viteaz.

— Bună vreme, surioară!

— Bună să-ți fie inima, frățioare!

După ce au vorbit ei de una, de alta, Preafrumoasa Elena i-a spus fratelui său:

— Mi-am ales logodnicul, pe Vasili Țarevici. Fă-i tu un caftan pentru slujba de Înviere!

I-a dat cele patruzeci de marmote, aurul curat pentru nasturi, mătasea verde pentru căptușeală și i-a poruncit ca în fiecare nasture să cânte păsări ale paradisului și să miaune motani de peste mări. I-a mai spus că haina e musai să fie gata la timp.

— Stai liniștită, surioară! Totul va fi precum ai zis!

Vasili Țarevici habar n-avea că a doua zi urma să se înnoiască.

Nici nu s-a stins dangătul clopotelor care vesteau slujba, că a și venit șoimul luminos, s-a lovit de pridvor și s-a prefăcut într-un tânăr mândru. Sora a ieșit să-și întâmpine fratele, iar el i-a dat caftanul gata făcut. Preafrumoasa Elena i-a mulțumit fratelui pentru ajutorul pe care i-l dăduse și i-a trimis haina lui Vasili Țarevici ca s-o îmbrace.

Bucuros, țareviciul s-a gătit și a venit în odaia Preafrumoasei Elena. Aceasta a poruncit să fie înhămați caii la trăsură pentru a-l aduce pe logodnicul ei la biserică. La plecare i-a dat trei ouă:

— Primul ou să-l ciocnești cu protopopul, pe cel de-al doilea să-l dai fratelui tău, țarul Ivan, iar pe cel de-al treilea celui care îți e cel mai drag. Când ai să intri în biserică, să stai înaintea fratelui tău.

A ajuns Vasili Țarevici la slujbă și s-a așezat dinaintea fratelui său, așa cum i se poruncise. Țarul nu l-a recunoscut și a început să-și frământe mintea: „Oare cine ar putea fi omul acesta?”. I-a cerut unuia din generali să se apropie de el și să-l iscodească pentru a afla cine e. Generalul s-a apropiat de Vasili Țarevici și i-a spus:

— Țarul mi-a poruncit să aflu dacă sunteți țar ori țarevici, rege, prinț ori un viteaz puternic și neînfricat.

— Sunt din partea locului, fu răspunsul lui.

La încheierea slujbei, Vasili Țarevici s-a apropiat de protopop, a ciocnit oul cu el și i l-a dat. S-a apropiat apoi de fratele său, țarul, și i-a spus:

— Hristos a înviat, frate!

Acesta i-a răspuns:

— Adevărat a înviat!

Și Vasili Țarevici i-a dat cel de-al doilea ou. Îi mai rămăsese doar unul. Când a ieșit din biserică, s-a apropiat de el Alioșa Popovici:

— Hristos a înviat, Vasili Țarevici!

— Adevărat a înviat!

— Dar oul? stărui Alioșa Popovici. Dă-mi un ou!

— Nu mai am! îi răspunse Vasili Țarevici și plecă acasă.

L-a întâmpinat Preafrumoasa Elena, iar el i-a dat cel de-al treilea ou roșu.

— Nici nu m-am gândit, Vasili Țarevici, îi spuse ea, că ai să-l păstrezi pentru mine! Înseamnă că îți sunt dragă și, pentru asta, am să mă mărit cu tine! Du-te și poftește-l pe fratele tău la noi la nuntă!

Vasili Țarevici a făcut întocmai cum i se poruncise. L-a poftit pe țar la nuntă.

— De unde îți alegi mireasa? îl întrebă fratele.

— Mă însor cu Preafrumoasa Elena!

Au jucat ei la nuntă și, după ceva vreme, a dat Ivan Țarevici un mare ospăț și l-a poftit și pe Vasili Țarevici dimpreună cu soața acestuia, Preafrumoasa Elena.

Când a venit timpul să plece la ospăț, Preafrumoasa Elena îi spuse soțului ei:

— Vasili Țarevici, mă tem să nu mă sluțească vreunul. Du-te mai bine singur!

A venit Vasili Țarevici la fratele său, iar acesta îl întrebă:

— De ce n-ai venit și cu soția ta?

— Nu se simte prea bine, frățioare!

După ce au chefuit bine, oaspeții au început să se laude fiecare cu ale lui.

— Tu, frățioare, nu te lauzi cu nimic?

— Cu ce să mă laud?

— Măcar cu frumusețea soției tale!

— Aici, frate, îți dau dreptate: soața mea e cu adevărat frumoasă!

— E frumoasă! îi zise Alioșa Popovici. În lipsa ta, mi-am petrecut întreaga noapte cu ea.

— Dacă zici că ți-ai petrecut noaptea cu Elena, du-te cu ea la baie și adu-ne verigheta ei, ca să te credem. Iar dacă nu ne-o aduci, te trimitem la spânzurătoare.

Alioșa Popovici nu avu încotro: s-a ridicat și a plecat, cuprins de mâhnire. Pe drum s-a întâlnit cu baba cu tichie albastră.

— De ce ești așa de cătrănit, Alioșa Popovici? îl întrebă ea.

— Cum să nu fiu? M-am lăudat că mi-am petrecut noaptea cu Preafrumoasa Elena și toți oaspeții țarului mi-au spus să le aduc, drept dovadă, verigheta ei. De nu, mă vor trimite la spânzurătoare!

— Nu te necăji! îi spuse baba. Hai cu mine!

Au venit acasă la Preafrumoasa Elena. Baba cu tichie albastră l-a lăsat pe Alioșa Popovici îndărătul porții, iar ea s-a strecurat pe dedesubt, a intrat în tindă și a dat cu ochii de verigheta pe care Elena o uitase pe laiță când se spălase dimineața. Baba a înșfăcat verigheta, i-a dus-o lui Alioșa Popovici și i-a spus să intre în râu să-și ude capul, ca și cum ar fi ieșit din baie. El a făcut întocmai cum îl povățuise baba cu tichie albastră, s-a întors la palatul țarului și le-a arătat tuturor verigheta Preafrumoasei Elena.

Vasili Țarevici s-a întristat, a plecat acasă fără să mai zăbovească și a vândut-o pe Elena unor negustori pentru o sută de ruble.

În orașul unde a fost dusă Preafrumoasa Elena tocmai murise țarul și trebuia ales un altul. Acolo, țarul se alegea astfel: cine intra în biserică ținând o lumânare și aceasta se aprindea de la sine, acela era țar. Niciunuia din cei care intraseră în biserică nu i se aprinsese lumânarea de la sine. Elena a auzit despre asta și s-a gândit: „Ce-ar fi să-mi încerc și eu norocul?". S-a îmbrăcat în straie bărbătești, a luat în mână o lumânare și s-a dus la biserică. Cum a intrat în biserică, lumânarea i s-a aprins de la sine. Toată lumea s-a bucurat și Elena s-a urcat pe tron. A început să domnească, dar n-a uitat de soțul ei, Vasili Țarevici. A aflat că el tânjea dureros după ea și a trimis soli care să i-l aducă. Când a venit și i-a povestit cum se întâmplase totul, Preafrumoasa Elena și-a închipuit cine se făcea vinovat de nenorocirea lor și s-a împăcat cu soțul.

Au poruncit să fie adus Alioșa Popovici și el a recunoscut totul: cum i-a dat baba cu tichie albastră verigheta și cum s-a lăudat la țar că și-a petrecut noaptea cu Elena numai ca să se răzbune pe Vasili Țarevici, care nu-i dăduse oul roșu la Înviere.

Au adus-o la ei pe baba cu tichie albastră și au întrebat-o de ce a furat verigheta Elenei.

— Pentru că tu, Preafrumoasă Elena, mi-ai făgăduit să mă ții pe mâncare și pe băutură trei ani încheiați și nu te-ai ținut de cuvânt.

Elena a dat poruncă să fie împușcați Alioșa Popovici și baba cu tichie albastră, iar tronul i l-a încredințat lui Vasili Țarevici; și au început să trăiască și avuția să și-o sporească.

Preafrumoasa Vasilisa

dată, demult, trăia într-o țară îndepărtată un negustor care avea o fată, pe Preafrumoasa Vasilisa. Când i-a murit mama, Vasilisa avea doar opt ani. Înainte de a închide ochii, soția negustorului și-a chemat fata, a scos de sub plapumă o păpușă, i-a dat-o și i-a spus:

— Vasilisa, ia aminte la vorbele mele și îndeplinește-mi cea din urmă dorință. Îți las această păpușă; să nu te desparți de ea niciodată și să n-o arăți nimănui. Iar dacă o fi să ți se întâmple vreun necaz, să-i dai să mănânce și să-i ceri sfatul. După ce se va sătura, te va sfătui cum să scapi de necaz.

Zicând acestea, mama Vasilisei a sărutat-o și și-a dat duhul.

După moartea soției sale, negustorul a plâns-o cât a plâns-o, apoi a început să se gândească să se însoare din nou. Era un om bun și nu i-ar fi fost greu să-și găsească nevastă. Lui însă i-a plăcut o văduvă care era trecută de prima tinerețe și avea două fete aproape de aceeași vârstă cu Vasilisa, bună mamă și gospodină de nădejde. Negustorul s-a însurat cu văduva, dar, din păcate, nu a aflat în ea o bună mamă pentru Vasilisa lui. Vasilisa era cea mai frumoasă din sat, ceea ce a stârnit pizma surorilor vitrege și a noii sale mame, care o punea la treburi istovitoare ca să slăbească și să se urâțească sub dogoarea soarelui. Traiul îi era peste măsură de greu.

Vasilisa îndura toate nedreptățile fără să crâcnească și cu fiecare zi se făcea tot mai frumoasă, în timp ce mașterа și fiicele sale slăbeau și se urâțeau din cauza răutății lor, deși stăteau cu mâinile-n sân cât era ziulica de mare, ca niște boieroaice. Cum de se brodea tocmai așa? Pe Vasilisa o scotea mereu din încurcătură păpușa ei. Fără ea, fetița n-ar fi prididit să facă toate treburile ce i se încredințau. De multe ori i se întâmpla să-și rupă de la gură, dar pe păpușă o hrănea de fiecare dată și-i dădea bucățica cea mai bună ori de câte ori avea nevoie de ea. Seara, când toți ai casei se

duceau la culcare, ea se închidea în cămăruța ei și hrănea păpușa, zicându-i:

— Păpușică, mănâncă și necazul mi-l ascultă! Trăiesc la casa părintelui meu fără să am vreo bucurie! Maștera cea rea vrea să mă alunge de pe această lume. Povățuiește-mă cum să fac să pot trăi!

După ce mânca, păpușa o sfătuia de bine și o alina la durere, iar a doua zi era terminată toată treaba ce i se dădea Vasilisei. În timp ce aceasta se odihnea la răcoare și culegea floricele, straturile toate erau plivite, varza era udată, apa era adusă de la fântână și soba era încălzită. Păpușa o povățuia și cum să se păzească de dogoare. Îi era bine fetiței cu păpușica.

Au trecut câțiva ani. Vasilisa a crescut, ajungând la vârsta măritișului. Veneau flăcăi din tot orașul s-o pețească, iar pe fetele mamei vitrege nu le căuta nimeni.

Maștera le răspundea furioasă tuturor:

— N-o dau pe mezină înaintea celor mari!

Așa zicea și tot năduful și-l vărsa pe Vasilisa.

Odată, negustorul a fost nevoit să plece pentru mult timp de acasă cu treburile lui negustorești. Maștera s-a mutat în altă casă, aproape de o pădure întunecoasă, iar în acea pădure, într-o poieniță, era o izbă; în ea locuia Baba Iaga, care nu primea pe nimeni și-i mânca pe oameni ca pe pui.

Una-două, mama vitregă o tot trimitea pe Vasilisa în pădure după câte ceva, dar aceasta se întorcea acasă vie și nevătămată: de bună seamă, păpușa era cea care îi arăta calea și o ferea de izba Babei Iaga.

A venit toamna. Mama vitregă le-a dat de lucru tuturor celor trei fete ca să-și omoare timpul înainte de culcare: pe una a pus-o să brodeze dantele, pe alta să împletească ciorapi, iar pe Vasilisa să toarcă. A stins luminile în toată casa, a lăsat o singură lumânare în locul unde lucrau fetele și s-a culcat.

După un timp, una din surorile vitrege, vrând, chipurile, să îndrepte fitilul, a stins, după porunca mamei sale, lumânarea.

— Ce-i de făcut? și-au spus fetele. Nu-i geană de foc în toată casa, iar dimineața trebuie să arătăm că ne-am îndeplinit datoria. Trebuie să dăm o fugă până la Baba Iaga după foc!

— Eu n-am nevoie, a zis cea care broda dantele. Pot lucra și pe întuneric. Eu nu mă duc!

— Nici eu! zise și cealaltă soră vitregă. Și eu pot împleti pe întuneric!

— Să te duci tu după foc! au strigat cele două surori vitrege către Vasilisa. Du-te degrabă la Baba Iaga și adu lumină!

Vasilisa s-a dus în camera ei, a pus în fața păpușii mâncarea pregătită pentru cină și i-a spus:

— Mănâncă, păpușico, și ascultă-mi pricina! Mă trimit surorile la Baba Iaga după foc, dar ea o să mă mănânce!

Păpușa a mâncat și ochii au prins să-i strălucească tocmai ca două lumânări.

— Nu te teme, Vasilisușka! Du-te unde te-au trimis, numai să fii cu băgare de seamă, să nu te desparți de mine. Dacă sunt cu tine, nimic rău nu ți se va întâmpla la Baba Iaga.

Vasilisa s-a îmbrăcat, și-a pus păpușica în buzunar, și-a făcut semnul crucii și a plecat în pădurea întunecoasă.

Mergea și tremura. Deodată a ajuns-o un călăreț îmbrăcat în alb, călare pe un cal bălan și cu frâiele toate albe. Totul în jur s-a luminat.

Ea și-a urmat drumul. Nu după mult timp, a ajuns-o din urmă un călăreț îmbrăcat în veșminte roșii, călare pe un cal murg, și în acea clipă a început să răsară soarele.

Vasilisa a mers toată noaptea și toată ziua următoare și abia către seară a ajuns în poienița unde se afla izba Babei Iaga. Gardul din jurul izbei era din oase de om, pe stâlpii gardului rânjeau tigve cu ochii holbați, în loc de proptele la poartă erau picioare de om, în loc de zăvoare erau mâini, iar în loc de lacăt – o gură cu dinți ascuțiți.

Vasilisa a încremenit de spaimă. Deodată s-a apropiat de ea un alt călăreț, îmbrăcat în negru și călare pe un cal negru. S-a apropiat de izba Babei Iaga și s-a făcut nevăzut de parcă l-ar fi înghițit pământul. S-a făcut noapte. Întunericul însă n-a ținut mult. Din toate tigvele de pe gard au început să strălucească ochii și în întreaga poiană s-a făcut lumină ca ziua. Deși îi era frică, Vasilisa a rămas pe loc, neștiind încotro să fugă.

În curând a răzbătut un freamăt din pădure: copacii trosneau, frunzele foșneau: s-a ivit Baba Iaga din hățișuri, într-o piuă pe care o mâna cu pisălogul, iar cu măturoiul ștergea urmele. S-a apropiat de poartă, s-a oprit și a strigat:

— Aici miroase a carne de om! Cine e?

Vasilisa, apropiindu-se cu teamă de bătrână, a făcut o plecăciune adâncă și a spus:

— Eu sunt, bunicuță! M-au trimis surorile vitrege să le aduc lumină de la tine!

— Foarte bine! i-a răspuns Baba Iaga. Le cunosc! Am să-ți dau numai dacă rămâi aici un timp și lucrezi pentru mine. De nu, am să te mănânc!

Zicând acestea, s-a întors spre poartă și a poruncit:

— Trainicele mele zăvoare-încuietoare, descuiați-vă și deschideți-mi poarta!

Poarta s-a deschis, Baba Iaga a intrat fluierând, după ea a intrat Vasilisa, iar în urma lor poarta s-a închis și s-a încuiat.

Baba Iaga îi zise fetei:

— Adu din sobă tot ce-i acolo de mâncare și pune pe masă, că mi s-a făcut foame!

Vasilisa a aprins opaițul de la tigvele de pe gard și a început să care bucatele din sobă și să le pună dinaintea babei. Iar mâncarea era cât pentru zece oameni. Din pivniță i-a adus caș, mied, bere și vin. Bătrâna a mâncat și a băut tot ce-i adusese fata. Vasilisei i-a lăsat un pic de ciorbă, o fărâmă de pâine și o bucățică de friptură de purcel. Înainte de a se duce la culcare, i-a zis fetei:

— Mâine, când am să fiu plecată, să măturі curtea, să deretici prin izbă, să-mi pregătești de mâncare, să speli rufele, iar apoi să iei din hambar o baniță de grâu și să-l alegi de neghină. Ai grijă să îndeplinești tot ce ți-am poruncit, altminteri te mănânc!

După ce i-a dat aceste porunci, Baba Iaga a început să sforăie. Vasilisa a pus dinaintea păpușii resturile rămase de la bătrână și a început să plângă:

— Păpușico, mănâncă și ascultă-mi durerea! Grea poruncă mi-a dat Baba Iaga și m-a amenințat că mă mănâncă dacă nu îndeplinesc întocmai ce mi-a poruncit. Ajută-mă!

— Nu te teme, preafrumoasă Vasilisa! Mănâncă, fă-ți rugăciunea și culcă-te! Noaptea e un sfetnic bun!

Dimineața devreme, când s-a trezit Vasilisa, Baba Iaga era deja în picioare. Fata s-a uitat pe fereastră, l-a zărit pe călărețul alb care a trecut în goană prin fața ei și a băgat de seamă că tigvele din gard nu mai străluceau. Se luminase. Baba Iaga a ieșit afară și și-a chemat piua printr-o fluierătură, iar aceasta a apărut, cu pisălogul și măturoiul în ea. A trecut călărețul roșu și a apărut soarele. Baba Iaga s-a așezat în piuă și și-a luat zborul, mânând cu pisălogul și ștergând urmele cu măturoiul. Vasilisa a rămas singură. A iscodit casa cu privirea și a căzut pe gânduri, neștiind de ce să se apuce mai întâi, dar când s-a uitat mai bine, a văzut că toată treaba era deja făcută. Păpușa stătea și culegea din grâu ultimele boabe de neghină.

— Binefăcătoarea mea! grăi Vasilisa. M-ai scăpat de la mare necaz!

— Ție îți rămâne doar să faci mâncarea! i-a spus păpușica și s-a vârât în buzunar. Gătește și apoi poți să te odihnești în voie!

Spre seară, Vasilisa a pus masa și a început s-o aștepte pe Baba Iaga. Pe la poartă a trecut în fugă călărețul negru și s-a făcut întuneric. Luminau numai ochii tigvelor din gard. Au început să trosnească pomii și să freamăte frunzele. Se întorcea Baba Iaga. Vasilisa i-a ieșit în întâmpinare.

— Ai făcut tot ce ți-am poruncit?

— Poftește de te uită singură, bunicuțo!

Baba Iaga a cercetat totul cu luare-aminte, s-a necăjit că n-a aflat pricină s-o certe pe fată și i-a spus:

— E bine!

Apoi a strigat:

— Slugile mele vrednice! Prietenii mei credincioși! Măcinați-mi grâul!

Au apărut trei perechi de mâini ce-au apucat grâul și au dispărut cu el.

Baba Iaga a mâncat pe săturate și, înainte de a se culca, i-a dat Vasilisei alte porunci:

— Mâine să faci tot ce ai făcut și azi. Mai mult, ia din hambar macul și curăță-l bob cu bob. Cineva, din răutate, a amestecat pământ în el.

Zicând acestea, Baba Iaga s-a întors cu fața la perete și a început să sforăie, iar Vasilisa a început să-și hrănească păpușica. După ce a mâncat, păpușica i-a spus:

— Fă-ți rugăciunea și culcă-te! Noaptea e un sfetnic bun. Totul va fi precum ai zis, Vasilisa!

Dimineața, Baba Iaga a plecat din nou de acasă în piua ei, iar Vasilisa și păpușica au terminat toată treaba cât ai bate din palme. Seara, când s-a întors acasă, bătrâna a văzut că totul era așa cum poruncise.

— Slugile mele vrednice! strigă ea. Prietenii mei credincioși! Scoateți uleiul din macul ăsta!

S-au ivit trei perechi de mâini, au luat macul și au dispărut. Baba Iaga s-a așezat la masă și a început să mănânce, iar Vasilisa stătea și se uita la ea.

— De ce stai ca muta și nu vorbești nimic cu mine?

— Nu îndrăznesc, i-a răspuns Vasilisa. Dar, dacă îmi dai voie, te-aș întreba câte ceva!

— Întreabă-mă, dar bagă de seamă! Nu orice întrebare îți poate aduce folos! Dacă știi prea multe, ai să îmbătrânești!

— Aș vrea să te întreb, bunicuțo, numai despre ceea ce am văzut. Când veneam spre tine, m-a întrecut un călăreț pe un cal alb. Era alb și îmbrăcămintea îi era de aceeași culoare. Cine-i el?

— Este ziua mea luminoasă! i-a răspuns Baba Iaga

— După aceea, m-a întrecut un alt călăreț pe un cal murg. Era tot roșu și îmbrăcat cu haine de aceeași culoare. Cine poate fi el?

— Este soarele meu frumos! îi răspunse Baba Iaga.

— Dar călărețul negru care m-a ajuns din urmă chiar în dreptul porții tale?

— Este noaptea mea întunecoasă. Toți aceștia sunt slugile mele credincioase.

Vasilisa și-a adus aminte de cele trei perechi de mâini, dar n-a îndrăznit să scoată un cuvânt.

— De ce nu mă mai întrebi și altceva? i-a spus Baba Iaga.

— Îmi ajunge, bunicuțo, cât știu! Doar singură ai spus că cine știe prea multe îmbătrânește.

— A fost înțelept din partea ta să mă întrebi numai despre ce ai văzut în afara ogrăzii mele. Nu-mi place să-mi fie aflate secretele, iar pe cei mai curioși îi mănânc! Acum vreau să te întreb eu ceva: cum de dovedești să duci la îndeplinire poruncile pe care ți le dau?

— Mă ajută binecuvântarea mamei mele! îi răspunse fata.

— Așa deci! Ia pleacă de la mine, fiică binecuvântată! N-am nevoie de binecuvântați la casa mea!

A scos-o pe Vasilisa din încăpere și i-a făcut vânt pe poartă. Apoi a smuls de pe gard o tigvă cu ochii sclipitori, a înfipt-o într-un băț și i-a dat-o fetei, zicând:

— Ține focul pentru suratele tale vitrege, că doar pentru asta te-au trimis la mine!

Vasilisa a rupt-o la fugă către casă, la lumina tigvei, care s-a stins abia odată cu ivirea zorilor. Fata a ajuns acasă abia a doua zi spre seară. Apropiindu-se de poartă, a fost ispitită să zvârle cât colo tigva primită de la Baba Iaga. „Nu cred că acasă mai e nevoie de foc", se gândi ea. Dintr-odată a răzbătut până la ea o voce gravă din tigvă:

— Nu mă arunca! Du-mă la mama vitregă!

Fata privi spre casa mamei vitrege și, nevăzând niciun geam luminat, s-a hotărât să intre cu tigva. A fost întâmpinată cu bucurie și i s-a povestit că, din clipa când a plecat, ele n-au mai avut lumină în casă. Singure n-au reușit să aprindă focul, iar ce aduceau de la vecini se stingea de îndată ce intrau în încăpere

— Poate focul adus de tine să dăinuiască! i-a spus mama vitregă.

Au dus tigva în încăperea cea mare, dar ochii sclipitori se uitau numai la mama vitregă și la fiicele ei și le frigeau. Cele trei au început să se ascundă, dar ochii aceia le urmăreau pretutindeni. Până dimineața, surorile vitrege și mama lor au fost prefăcute în tăciune. Doar Vasilisa n-a pățit nimic.

Dimineața, Vasilisa a îngropat tigva în pământ, a încuiat casa cu lacătul și a plecat în oraș, unde a fost primită de o bătrână care nu avea copii. Fata stătea la bătrână și aștepta să se întoarcă tatăl ei.

Într-o zi îi zise bătrânei:

— Nu pot să stau fără treabă, bunicuțo! Cumpără-mi niște in din cel mai bun! Măcar să țes!

Bătrâna i-a cumpărat cel mai bun in, iar Vasilisa s-a apucat de treabă. A început să toarcă inul, iar firul îi ieșea subțire ca firul de păr. După ce a terminat de tors, a vrut să se apuce de țesut, dar

nicăieri n-a aflat un război potrivit pentru firul ei și nimeni nu se încumeta să-i facă unul pe potrivă. Vasilisa a început să se roage de păpușica ei, iar aceasta îi răspunse:

— Adu-mi un război vechi, o suveică și niște păr dintr-o coamă de cal; o să-ți meșteresc eu tot ce-ți trebuie.

Vasilisa a făcut rost de tot ce-i ceruse păpușa și s-a dus la culcare, iar păpușa i-a pregătit, până dimineața, un război de țesut minunat.

Până la sfârșitul verii, pânza a fost țesută. Era așa de subțire, că putea fi trecută prin urechile acului, ca un fir de ață. Primăvara, pânza a fost albită și Vasilisa i-a spus bătrânei:

— Vinde, bunică, această pânză, iar banii ține-i pentru tine!

Bătrâna s-a uitat la pânză și a exclamat cu uimire:

— Nu, fata mea! În afară de țar, nimeni nu poate purta așa ceva. O duc la palat!

S-a dus bătrâna la palatul țarului și a început să se preumble pe sub ferestre.

Țarul a văzut-o și a întrebat-o:

— Care-i necazul, bunică?

— Înălțimea Ta! Am adus cu mine o marfă ce nu-și găsește asemănare și nu vreau s-o arăt nimănui, în afară de Măria Ta!

Țarul a dat poruncă să fie lăsată să intre și, când a văzut pânza, a rămas mut de uimire.

— Cât ceri pe ea? a întrebat țarul.

— E neprețuită, tătucă țar! Ți-am adus-o în dar.

Țarul i-a mulțumit, i-a dat o mulțime de daruri și a lăsat-o să plece în pace.

S-au apucat să-i facă niște cămăși din pânza aceea. Au croit-o, dar nicăieri nu se găsea o croitoreasă care să se încumete să coasă un material atât de fin. În cele din urmă, țarul a poruncit să fie adusă la el bătrâna care îi dăduse pânza și i-a spus:

— Ai fost în stare să țești o pânză atât de subțire, trebuie să poți să faci din ea și cămăși!

— Nu eu am tors firul și nu eu am țesut pânza, Măria Ta! Este isprava fetei pe care am luat-o de suflet!

— Atunci să-mi coasă ea cămășile!

Bătrâna s-a întors acasă și i-a povestit Vasilisei cele întâmplate.

— Știam eu că tot la mâna mea va ajunge!

Vasilisa s-a încuiat în camera ei și s-a apucat de treabă. Nu i-au stat mâinile o clipă și, în scurt timp, a cusut o duzină de cămăși. Bătrâna a luat cămășile și le-a dus țarului, iar Vasilisa s-a spălat, s-a pieptănat și s-a așezat la fereastră. Stătea și aștepta să vadă ce-o să se întâmple. Deodată a văzut cum în curtea bătrânei a intrat un slujitor al țarului. A venit în cameră și a zis:

— Țarul vrea s-o vadă pe iscusita care i-a cusut cămășile și s-o răsplătească împărătește chiar cu mâna lui.

Preafrumoasa Vasilisa l-a urmat pe slujitor și s-a arătat în fața ochilor țarului. De cum a văzut-o, țarul s-a îndrăgostit nebunește de ea.

— Nu! zise el. Această frumoasă este a mea! Nu mă pot despărți de ea și vreau să-mi fie soție.

Țarul a luat-o pe Vasilisa de mână, a așezat-o lângă el și, curând, au făcut și nunta. Nu peste multă vreme s-a întors tatăl fetei, care s-a bucurat de norocul fiicei sale și a rămas să locuiască la ea. Vasilisa a adus-o acasă și pe bătrâna care o luase de suflet, iar păpușica fermecată a purtat-o în buzunar până la sfârșitul vieții.

Vasilisa Vasilievna

ntr-o oarecare țară trăia un preot pe nume Vasili. El avea o fiică pe care o chema Vasilisa Vasilievna. Vasilisa purta straie bărbătești, călărea, trăgea cu pușca și se purta ca un băiețoi, așa că puțini știau că-i fată și nu bărbat și de aceea oamenii îi spuneau „Vasili Vasilievici", mai ales că-i plăceau votca și cele ce nu li se potriveau deloc fetelor. Iată că, odată, țarul Barhat (așa se numea stăpânul acelei țări), plecând la vânătoare, a întâlnit-o pe Vasilisa Vasilievna. Aceasta, îmbrăcată în straie bărbătești, plecase și ea călare la vânătoare. Țarul și-a întrebat slujitorii:

— Cine-i acest tânăr?

Unul din slujitori îi răspunse:

— Acesta, stăpâne, nu-i un bărbat, ci o fată. Știu eu bine. Este fiica preotului Vasili și se numește Vasilisa Vasilievna.

De îndată ce s-a întors la palat, țarul i-a scris carte preotului Vasili prin care îi cerea să-l trimită la el pe fiul său Vasili Vasilievici, să-i fie oaspete la masă. Iar el s-a dus la o bătrână vrăjitoare și a început s-o descoasă cum ar putea afla el dacă Vasili Vasilievici este într-adevăr fată. Vrăjitoarea îi spuse:

— În sala de primire să atârni pe peretele din dreapta un gherghef, iar pe cel din stânga niște puști. Dacă ea este Vasilisa Vasilievici, atunci va fi atrasă de arme.

Țarul a ascultat de sfatul bătrânei vrăjitoare și le-a poruncit slujitorilor să atârne gherghefu pe peretele din dreapta, iar pe cel din stânga niște puști.

De îndată ce a primit cartea de la țar, preotul Vasili i-a arătat-o fiicei sale. Fără să stea pe gânduri, Vasilisa Vasilievna s-a dus la grajd, a pus șaua pe un cal sur, l-a încălecat și a zburat ca vântul la palat.

Țarul Barhat a întâmpinat-o. Ea s-a închinat cu evlavie, a făcut plecăciuni adânci în toate cele patru colțuri, l-a salutat cu politețe

pe țar și, condusă de acesta, a intrat în sala de primire. S-au așezat la masă, apoi au început să se plimbe prin palat. Cum a dat cu ochii de gherghef, Vasilisa a început să-l ocărască pe țar.

— Ce-i cu prostia asta? l-a întrebat ea pe Barhat. În casa tătucului meu nici pomeneală de asemenea fleacuri femeiești, dar în palatul tău împărătesc văd că-s la mare cinste!

După aceea și-a luat rămas-bun de la țar și a plecat acasă. Țarul n-a putut afla dacă ea era fată cu adevărat.

Peste vreo două zile, țarul Barhat i-a trimis părintelui Vasili o altă carte, cu rugămintea de a-i da voie fiului său Vasili Vasilievici să vină la el. Când a auzit acest lucru, Vasilisa Vasilievna s-a dus la grajd, a înșeuat calul sur și a întins-o drept la palatul țarului Barhat.

Țarul a întâmpinat-o în pragul palatului. Ea s-a închinat cu evlavie, și-a făcut cruce așa cum scrie la carte și s-a înclinat către cele patru colțuri. Țarul Barhat, la sfatul vrăjitoarei, a poruncit să se aducă la masă terci în care se amestecaseră boabe de mărgăritar. Vrăjitoarea i-a spus că dacă cel invitat la masă este femeie, va pune mărgăritarul în palmă, iar dacă e bărbat, îl va zvârli cât colo.

A venit vremea cinei. Țarul s-a așezat la masă, iar în dreapta sa a poftit-o pe Vasilisa Vasilievna. Au început să mănânce și să bea. La urmă de tot, li s-a adus terciul. La prima înghițitură, Vasilisa a simțit în gură mărgăritarul, l-a zvârlit sub masă împreună cu terciul și a început să-l certe pe Barhat:

— Ce porcărie ați pus în terciul ăsta? La tătucul meu în casă nu se pomenesc asemenea fleacuri femeiești, dar la țarul Barhat ele se pun până și în mâncare!

Și-au luat rămas-bun și s-au despărțit. Vasilisa a plecat acasă. Țarul n-a putut afla nici de data asta dacă a stat la masă cu o fată sau cu un bărbat și murea de curiozitate să afle adevărul.

După alte două zile, țarul Barhat, la îndemnul bătrânei vrăjitoare, a poruncit să se pregătească baia. Vrăjitoarea i-a spus că dacă oaspetele este Vasilisa Vasilievna, nu va intra în baie cu țarul.

Baia a fost pregătită. Țarul i-a trimis o altă carte preotului Vasili ca să-i dea voie fiului său Vasili Vasilievici să vină la el în vizită. De îndată ce a aflat această veste, Vasilisa Vasilievna a alergat degrabă la grajd, și-a înșeuat calul cel sur și s-a dus glonț la palatul lui Barhat.

Țarul a întâmpinat-o la intrarea principală. Ea l-a salutat cu politețe, s-a închinat cu evlavie, s-a aplecat adânc spre cele patru colțuri, s-a așezat cu țarul la masă și a început să mănânce și să bea cu el.

După masă, țarul îi spuse:

— N-ai dori, Vasili Vasilievici, să mergi cu mine la baie?

— Cu mare plăcere, Înălțimea Ta! i-a răspuns Vasilisa Vasilievna. N-am mai fost de mult la baie și sunt grozav de dornic să mă răsfăț în abur!

S-au dus la baie și, până când țarul s-a dezbrăcat în antreu, ea a și terminat cu spălatul și a ieșit afară.

Barhat nici în baie n-a dovedit s-o prindă. Vasilisa Vasilievna, ieșind din baie, i-a scris țarului un bilețel, pe care l-a încredințat slugilor să i-l dea când va ieși din baie și el. În acel bilețel era scris: „Ești o cioară nenorocită, țarule Barhat! Nu ai fost în stare să prinzi șoimul în grădina ta! Iar eu nu sunt Vasili Vasilievici, ci Vasilisa Vasilievna".

Țarul Barhat a rămas cu buza umflată, iar Vasilisa Vasilievna a rămas isteață și de neînțeles.

Vasilisa Cosiță de Aur și Ivan Goroh

fost odată un țar pe nume Sviatozor, care avea doi fii și o fiică. Douăzeci de ani a stat fata într-un iatac luminos, și se bucurau privind-o țarul și țarina sa, dar niciodată vreun cneaz sau vreun viteaz nu i-a văzut chipul. Preafrumoasa prințesă avea numele de Vasilisa Cosiță de Aur. Nu ieșise niciodată din iatacul ei și nu știa ce înseamnă să respire aer proaspăt. Avea multe straie arătoase și pietre scumpe, dar tot timpul tânjea: se sufoca în iatac și era apăsată de tristețe. Părul ei des de aur și mătase, neacoperit cu basma, și-l aduna într-o cosiță ce-i ajungea până la călcâie și pentru aceasta toți au început să-i zică Vasilisei Cosiță de Aur și Frumusețea cea Neascunsă. Dar veștile despre ea s-au împânzit pe întreg pământul. Mulți țari și-au trimis soliile la țarul Sviatozor ca s-o pețească pe prințesă. Țarul nu se grăbea, dar a venit timpul și Sviatozor a trimis crainici în toate împărățiile să ducă vestea că prințesa Vasilisa vrea să-și aleagă mirele. I-a invitat pe toți împărații și prinții să vină la el la ospăț și s-a dus în iatacul fiicei sale să-i dea de știre despre cele hotărâte. La auzul acestei vești, prințesa a fost cuprinsă de o mare bucurie. Privind pe ferestruica îngustă cu zăbrele de aur, a văzut grădina cea verde, izlazul potopit de flori și i-a venit poftă să se plimbe. I-a cerut voie țarului să iasă la joacă împreună cu fetele.

— Stăpâne, tată! i-a spus ea. Eu încă n-am văzut lumina zilei, n-am pășit niciodată pe iarbă sau printre flori și nu m-am putut minuna de frumusețea palatului tău. Învoiește-mă, rogu-te, să mă plimb prin grădină cu dădacele și prietenele mele!

Țarul s-a învoit și Vasilisa a coborât din iatacul înalt în curtea cea largă. S-au deschis porțile cioplite și s-a văzut prințesa pe tăpșanul verde, la poalele muntelui povârnit. Pe munte creșteau copaci cu ramuri crețe, iar pe tăpșan unduiau flori în toate culorile. Culegându-le, fiica țarului s-a îndepărtat de dădace, căci în mintea

cea încă necoaptă nu-și făcuse încă loc înțelepciunea. Chipul îi era senin, iar frumusețea neasemuită. Deodată s-a iscat vifor puternic, așa cum nu s-a mai văzut, nici s-a auzit, cum nici oamenii bătrâni nu țin minte să fi apucat vreodată. Totul a intrat într-un vârtej grozav, în care prințesa a dispărut cât ai bate din palme, fiind purtată prin văzduh. Dădacele au început să țipe, să se tânguie, să se repeadă în toate părțile și au zărit cum Vasilisa a fost dusă de vifor peste pământuri întinse, peste râuri albastre, peste trei împărății, în cea de-a patra, unde stăpânea zmeul câinos.

Dădacele au dat fuga la palat și, cu lacrimi în ochi, s-au aruncat la picioarele țarului, zicându-i:

— Măria Ta! Nu suntem vinovate de acest mare necaz, dar suntem vinovate față de Măria Ta! Nu porunci să fim omorâte! Dă-ne voie să-ți spunem totul așa cum a fost. Viforul a furat soarele nostru, pe Vasilisa Cosiță de Aur, și nu știm încotro a dus-o.

Dădacele i-au povestit de-a fir-a-păr tot ce se întâmplase. S-a întristat țarul, s-a mâniat, dar, chiar și în nemărginita sa mânie, nu le-a pricinuit niciun rău dădacelor.

A doua zi s-au adunat la palatul țarului prinți și regi din toată lumea și, văzându-l pe țar atât de mâhnit, l-au întrebat ce se întâmplase.

— Vai mie! le răspunse țarul. Viforul mi-a răpit fata cea dragă, pe Vasilisa Cosiță de Aur, și nu știu unde a dus-o!

Le-a povestit apoi totul așa cum se întâmplase. Vestea s-a răspândit pe loc din om în om, iar prinții și regii au început să se întrebe între ei dacă nu cumva țarul se gândise să-și ia cuvântul înapoi. S-au repezit cu toții în iatacul prințesei, dar ea – nicăieri. Țarul i-a răsplătit pe toți pentru osteneală, iar ei s-au urcat pe cai și au plecat pe la casele lor.

Cei doi prinți viteji, frații Vasilisei Cosiță de Aur, văzând lacrimi pe obrajii părinților, au început să-i roage:

— Învoiește-ne, tată, Măria Ta! Dă-ne binecuvântarea să purcedem în căutarea fiicei voastre și a surioarei noastre.

— Feții mei iubiți, copiii mei dragi, le-a răspuns țarul, unde vreți voi să vă duceți?

— Vom merge, tată, încotro ne-o călăuzi calea, încotro zboară pasărea și încotro vom vedea cu ochii. Cine știe? Poate-om avea norocul să dăm de ea!

Țarul i-a binecuvântat, țarina i-a gătit de drum, s-au despărțit cu lacrimi în ochi și feciorii s-au așternut la drum.

Au mers ei un an, au mers doi, au străbătut trei împărății și au văzut în depărtare niște munți înalți. Între munți se întindeau nesfârșite stepe nisipoase. Era împărăția zmeului celui câinos. Prinții îi

întrebau pe trecători dacă n-au auzit sau n-au văzut unde ar putea fi prințesa Vasilisa Cosiță de Aur. Trecătorii le răspundeau:

— Noi nu o știm, iar unde se află nu avem cunoștință.

Cum dădeau acest răspuns, oamenii întâlniți în cale se ascundeau cât mai repede de cei doi prinți. S-au apropiat țarevicii de un mare oraș, au văzut în drum un om bătrân-bătrân, șchiop și chior, cu un toiag și traistă, care cerea de pomană. Cei doi frați s-au oprit, i-au aruncat un ban de argint și l-au întrebat dacă nu cumva a văzut sau a auzit ceva de prințesa Vasilisa Cosiță de Aur, frumoasa fără asemuire.

— Ei, prieteni, le spuse bătrânelul, se vede treaba că sunteți de pe meleaguri străine. Țarul nostru, zmeul cel câinos, nu ne îngăduie să stăm la vorbă cu străinii. Ni s-a poruncit, sub amenințarea cu moartea, să nu spunem nimănui cum a purtat-o viforul pe lângă oraș pe preafrumoasa prințesă.

Frații și-au dat seama că sora lor trebuie să fie pe aproape. Au dat bice cailor și s-au îndreptat către palat. Acesta, în întregime de aur, stătea pe un stâlp de argint, avea acoperișul din pietre scumpe, iar scările de nacru se întindeau și se împreunau din ambele părți ca niște aripi.

În acea vreme, Vasilisa, cuprinsă de tristețe, privea printre zăbrelele de aur ale ferestrei. Văzându-și frații, nu și-a putut stăpâni un strigăt de bucurie. Prințesa și-a trimis slugile să-i întâmpine și să-i aducă la palat. Zmeul cel câinos era plecat, dar Vasilisa era încercată de teama că zmeul se va întoarce pe nepusă masă și-i va ucide pe cei doi frați ai ei. Nici n-au apucat bine țarevicii să intre, că palatul începu să se cutremure, să se răsucească și să se miște dintr-un loc în altul. Vasilisa a încremenit de groază:

— Vine zmeul! Vine zmeul! De asta se rotește și se cutremură palatul. Ascundeți-vă, fraților!

Nici n-a apucat bine să-și termine vorba, că zmeul a și apărut, a scos un șuier haiducesc și a întrebat cu glas tunător:

— Cine sunt oamenii care mi-au tulburat liniștea?

— Noi, zmeule câinos! au răspuns cei doi frați, plini de curaj. Am venit din țara în care ne-am născut după surioara noastră!

— A, voi erați! izbucni zmeul, bătând din aripi. V-ați ostenit în zadar venind până aici, căci veți pieri de mâna mea.

Zicând acestea, zmeul l-a înșfăcat pe unul din țarevici și l-a izbit cu el pe celălalt. Amândoi frații au murit pe loc. Zmeul și-a chemat straja și a poruncit ca morții să fie zvârliți într-o prăpastie adâncă.

Vasilisa Cosiță de Aur a fost podidită de lacrimi. De durere, n-a mai mâncat și n-a mai băut apă vreo două zile. În cea de-a treia zi a biruit-o foamea și a început să mănânce, dar în minte avea un

singur gând: cum să scape de zmeul cel câinos. A început să-l drăgălească și să-l tragă de limbă:

— Mare este puterea ta, zmeule, și zborul îți este viguros. Dar oare chiar nu se găsește niciunul care să te învingă?

— Încă nu a sosit timpul, i-a răspuns zmeul. Dar îmi este scris că voi muri de mâna lui Ivan Goroh, care se va naște dintr-un bob de mazăre.

Zmeul a spus aceste lucruri mai mult în șagă, dar nu a crezut nicio clipă că așa se va întâmpla. Cel puternic se încrede în forță, dar și gluma are un sâmbure de adevăr.

Mama Vasilisei, necăjită peste poate că i-a fost răpită fata și că i s-au prăpădit băieții, plecați în căutarea surorii lor, a ieșit într-o zi împreună cu boieroaicele să se plimbe prin grădină. Era o zăpușeală greu de îndurat, iar țarinei i s-a făcut sete din această pricină. În grădină, dintr-un delușor izvora un pârâiaș care se vărsa într-o fântână cu ghizdul din marmură albă. Țarina a luat cu un căuș de aur apă limpede ca lacrima și rece ca gheața, a dus-o la gură și a sorbit cu nesaț. Din nebăgare de seamă, a înghițit odată cu apa și un bob de mazăre. Acesta a prins a se umfla și țarina a rămas grea. Bobul se făcea din ce în ce mai mare, iar țarinei îi era din ce în ce mai anevoios. După o vreme, a născut un fiu căruia i-au pus numele Ivan Goroh. Creștea Ivan Goroh într-un ceas cât alții într-un an, strângând în el vlagă nemăsurată, încât la nici zece ani s-a făcut un voinic puternic.

A început să-și întrebe părinții dacă a avut frați și surori și așa a aflat cum s-a întâmplat de a răpit-o viforul pe sora sa și cum cei doi frați mai mari au plecat în căutarea ei și nu s-au mai întors.

— Tătucă și mămucă, s-a rugat de ei Ivan Goroh, lăsați-mă și pe mine să plec în căutarea lor!

— Ce tot spui, copile? i-au răspuns într-un glas părinții. Ești încă tânăr și necopt. Frații tăi au plecat și au pierit, iar pe tine, dacă pleci, te așteaptă aceeași moarte.

— Dar poate că nu pier! a spus Ivan Goroh. Vreau să-mi găsesc frații și sora!

S-au rugat de el țarina și țarul să nu plece nicăieri, dar n-a fost chip să-l abată de la această hotărâre. Au trebuit să se supună, l-au pregătit de drum și au vărsat lacrimi amare la despărțire.

A călătorit Ivan prin câmpie o zi, două și către seară a ajuns la o pădure întunecoasă. Acolo a dat de o izbă mică, înălțată pe picioare de găină, care se clătina în bătaia vântului. Ivan îi spuse:

— Izbă, izbă! Întoarce-te cu fața la mine și cu spatele la pădure.

Izba s-a întors spre Ivan Goroh și voinicul a zărit în ochiul de geam o bătrână care l-a întrebat:

— Cine ești și ce vânt te-aduce?

Ivan a făcut o plecăciune și s-a grăbit s-o întrebe:

— Nu cumva ai văzut viforul zburător, bunicuțo? Încotro le poartă el pe preafrumoasele fecioare?

— Oh-oh, voinicule! zise bătrâna tușind și uitându-se la Ivan. Și în mine a băgat groaza viforul ăsta, că n-am mai ieșit de o sută douăzeci de ani din izbă de frică să nu mă răpească și pe mine. Dar să știi că viforul este zmeul cel câinos.

— Cum aș putea ajunge până la el?

— Ce tot spui? Zmeul o să te înghită!

— Dar poate n-o să mă înghită!

— Ai grijă, voinice, să nu-ți pierzi capul! Iar dacă te întorci, dă-ți cuvântul că-mi vei aduce apă din palatul zmeului cu care, dacă te stropești, întinerești pe loc! a rostit ea, abia mișcându-și buzele.

— Am să-ți aduc, bunică! Îmi dau cuvântul de onoare!

— Mă încred în cuvântul tău! Să mergi drept înainte către soare-apune. După un an ai să ajungi la Muntele Vulpii. Întreabă acolo unde e drumul care duce în împărăția zmeului.

— Îți mulțumesc, bunicuță!

— N-ai pentru ce, voinicule!

Ivan Goroh a pornit-o spre soare-apune. A mers fără osteneală un an încheiat, a trecut prin trei împărății, până când a ajuns în țara zmeului. În fața porților orașului a zărit un cerșetor șchiop și chior, cu un toiag în mână. Ivan i-a dat de pomană și l-a întrebat dacă nu cumva în acel oraș se află tânăra Vasilisa Cosiță de Aur.

— Aici este, i-a răspuns cerșetorul, doar că nu ne este îngăduit să vorbim despre asta cu nimeni.

Ivan a înțeles că sora lui era acolo. Și-a luat inima-n dinți și s-a îndreptat spre palat.

În această vreme, Vasilisa Cosiță de Aur, privind pe fereastră să vadă dacă nu se întoarce zmeul, l-a zărit în depărtare pe tânărul voinic și a trimis iscoade înaintea lui să afle cine e, de pe ce meleaguri vine, de ce neam este și dacă nu cumva i l-a trimis tătâne-său. Aflând că este fratele ei cel mai mic pe care nu-l văzuse niciodată, Vasilisa a alergat la el și l-a îmbrățișat cu lacrimi în ochi.

— Fugi mai repede, frățioare! Fugi, că în curând vine zmeul și te ucide!

— Iubită surioară! îi răspunse Ivan, nici tu n-ai vorbit, nici eu n-am auzit. Nu mă înspăimânt eu de zmeu și de toată puterea lui.

— Că doar n-oi fi tu Goroh, ca să te înfrunți cu el!

— Mai întâi de toate, dă-mi ceva să-mi astâmpăr setea, căci am mers pe arșiță și am obosit.

— Și ce bei tu, frățioare?

— Câte o găleată de mied dulce, iubită surioară!

Vasilisa Cosiță de Aur a poruncit să fie adusă o găleată de mied dulce și Goroh a sorbit-o dintr-o singură înghițitură. A cerut să i se mai aducă una.

— Ei, frățioare, îi spuse prințesa, nu te-am cunoscut până acum, dar în clipa asta sunt încredințată că tu ești Ivan Goroh.

— Lasă-mă să-mi trag puțin sufletul după drum!

Vasilisa a poruncit să i se aducă un scaun, dar scaunul s-a rupt în bucăți sub greutatea lui Ivan. I s-a adus un altul, întărit cu bucăți de fier, dar și acesta s-a crăpat și s-a îndoit.

— Vai, frățioare! Acesta e scaunul zmeului câinos.

— Se vede treaba că sunt mai greu ca el! a spus Ivan zâmbind.

S-a ridicat, a ieșit din palat, s-a dus la fierărie și i-a poruncit meșterului fierar să-i facă un toiag de fier de cinci sute de puduri.

Bătrânul meșter și-a pus fierarii la lucru și zi și noapte au prins ciocanele să bată, împrăștiind în jur numai scântei. După patruzeci de ore, toiagul a fost gata. Cincizeci de oameni abia au reușit să-l ridice și să-l aducă la palat. Ivan Goroh a prins toiagul în mână și l-a aruncat în sus, dincolo de nori, până nu s-a mai văzut.

Oamenii, văzând isprava, s-au înspăimântat și au început să alerge care încotro. Se gândeau că, dacă toiagul va cădea peste oraș, va dărâma zidurile, iar oamenii vor muri striviți sub dărâmături. Dacă va cădea în mare, apa se va revărsa și va îneca orașul. Ivan însă s-a întors liniștit în palat și a poruncit să i se spună când se va zări toiagul întorcându-se pe pământ. Oamenii s-au pitit sub porți, prin case și așteptau cu sufletul la gură să zărească toiagul. Au așteptat ei un ceas, au așteptat două și iată că în cel de-al treilea au zărit toiagul zburând spre pământ. Au fugit la palat să dea de știre despre acest lucru.

Goroh a ieșit în curte, a întins mâna și a prins din zbor toiagul, care s-a îndoit în palma sa. Ivan l-a luat, l-a sprijinit de genunchi, l-a îndoit și a intrat în palat.

Deodată s-a auzit un șuier groaznic: venea zmeul val-vârtej pe calul lui iute ca vântul, care scotea flăcări pe nas. Zmeul arăta ca un voinic, numai capul îi era de șarpe. De obicei, cam cu zece verste înainte de a ajunge, palatul începea să se rotească și să se miște dintr-o parte în alta. Acum însă a stat locului. Se vede treaba că era acolo un oaspete nedorit. Zmeul a căzut pe gânduri, a scos un șuierat și a prins a horcăi. Calul-vijelie și-a scuturat coama, și-a desfăcut larg aripile și s-a avântat înainte cu larmă. Apropiindu-se de palat, zmeul văzu că acesta rămăsese nemișcat.

— Oho! a răcnit zmeul câinos. Mi-a venit dușmanul. N-o fi oare chiar Ivan Goroh?

Când dădu cu ochii de viteaz, zmeul îi zise:

— Am să te pun într-o palmă, iar cu cealaltă am să te strivesc ca pe o muscă. Nimic nu se va alege din tine!

— Asta rămâne de văzut! îi răspunse Ivan Goroh.

Zmeul și-a luat avânt și s-a repezit să-l lovească pe Ivan și să-l străpungă cu lancea, dar acesta a sărit într-o parte și zmeul a dat pe alături.

— Acum e rândul meu! a tunat Goroh și a aruncat cu toiagul de fier în zmeu, făcându-l bucăți.

Și-a înfipt toiagul în pământ, a străbătut două împărății și a ajuns într-a treia. Poporul l-a întâmpinat cu mare bucurie, aruncându-și căciulile în sus și strigând că el e țarul. Ivan însă l-a zărit pe bătrânul meșter fierar și, ca răsplată că i-a făcut toiagul de fier atât de repede, le-a spus oamenilor:

— Iată-l pe conducătorul vostru! Să-l ascultați și să-l cinstiți, că el vă va aduce binele, nu ca zmeul cel câinos care v-a pricinuit atâta rău!

Ivan a găsit apa vie și apa moartă și i-a stropit pe frații săi, care s-au ridicat ca dintr-un somn adânc și au început să se frece la ochi.

— Mult am mai dormit! ziseră ei. Numai Dumnezeu mai știe ce s-a întâmplat în răstimpul ăsta!

— De n-aș fi fost eu, ați fi dormit voi mult și bine, frații mei iubiți! le-a spus Ivan Goroh strângându-i la piept.

N-a uitat nici de apa fermecată din palatul zmeului. A pregătit o corabie, și-a luat sora și pe cei doi frați și a pornit-o pe râu în jos, spre împărăția tatălui său. În drum s-a oprit și la izba pe picioare de găină. I-a dat bătrânei apa de la zmeu, așa cum promisese. Bătrâna și-a dat pe față cu apa fermecată și pe dată s-a prefăcut într-o fată tânără, de o neasemuită frumusețe.

Țarul și țarina i-au întâmpinat pe copii cu mare bucurie și au trimis crainici în toate colțurile lumii să vestească venirea acasă a preafrumoasei Vasilisa Cosiță de Aur. În tot orașul răsunau clopotele și trâmbițele, băteau tobele și bubuiau tunurile. Vasilisa și-a găsit mirele, iar frații și-au ales și ei mirese, așa că s-au pornit dintr-odată patru nunți împărătești. Au fost și bunicii bunicilor acolo și au băut mied, care a ajuns și până la noi: pe mustăți curgea, dar în gură nu nimerea. După moartea tatălui, Ivan i-a moștenit tronul, cârmuind țara cu cinste și cu dreptate și i-a rămas, peste veacuri, numele de Goroh.

Soldatul și Preaînțeleapta Elena

ândva, demult, demult de tot, într-o țară îndepărtată, s-a întâmplat ca un soldat să fie pus de strajă la un turn de piatră. Turnul era încuiat cu lacătul și pecetluit cu pecete. La miezul nopții, soldatul a auzit o voce dinăuntru:

— Ei, soldatule!

— Cine mă strigă?

— Eu, duhul necurat, îi spuse un glas de dincolo de gratiile de fier. De treizeci de ani stau aici înfometat și însetat.

— Și ce-ți trebuie?

— Scoate-mă de aici și am să te ajut și eu la necaz. Numai să te gândești la mine, și în aceeași clipă am să-ți vin în ajutor.

Soldatul a spart lacătul, a smuls pecetea și a deschis ușa. Necuratul a zbughit-o din turn, s-a înălțat în văzduh și s-a făcut nevăzut cu iuțeala fulgerului.

„Ei", își zise soldatul, „am făcut-o de oaie! S-a dus de râpă slujba mea! Mă vor aresta, mă vor trimite la tribunalul militar și, în cel mai fericit caz, mă vor plimba printre rândurile de soldați, sub ploaia de vergi. Mai bine să dezertez cât mai am timp!".

Și-a lepădat pușca și ranița pe pământ și a luat-o încotro a văzut cu ochii. A mers el o zi, două, trei, până ce n-a mai putut răbda de foame. Dar de mâncare și de băut n-avea nimic. S-a așezat pe marginea drumului și a început să plângă și să cugete.

— Cât de prost am fost! Zece ani l-am slujit pe țar și am fost tot timpul sătul și mulțumit; în fiecare zi primeam câte trei funturi de pâine și nu mi-a fost destul! Libertate mi-a trebuit, ca să mor de foame! Numai tu porți întreaga vină pentru necazurile mele, duh necurat!

Deodată a apărut, ca din senin, necuratul și i-a zis:

— Bună vreme, soldatule! De ce ești așa necăjit?

— Cum să nu fiu când, iată, de trei zile mă sting de foame.

— Nu te necăji, îi spuse duhul, că nu-i ceva peste putință!

S-a învârtit încoace, încolo și a pus dinaintea soldatului o mulțime de bucate gustoase și de băuturi alese. După ce l-a ospătat cum se cuvine pe soldat, duhul i-a spus:

— Vino la mine acasă. Ai s-o duci împărătește: o să ai mâncare și băutură cât îți poftește inima, numai să ai grijă de fiicele mele. Altceva nu-mi trebuie de la tine!

Soldatul s-a învoit. Necuratul l-a apucat de subsuori, s-a înălțat cu el în văzduh, sus-sus de tot, l-a purtat peste mări și țări, în cea de-a treizecea împărăție, și l-a coborât în curtea unui palat de piatră albă.

Necuratul avea trei fiice de o rară frumusețe. Le-a chemat și le-a poruncit să nu iasă din cuvântul soldatului și să-i aducă mâncare și băutură din belșug de câte ori va pofti, iar el și-a luat zborul să facă mârșăvii, că doar era un duh necurat! Nu stătea niciodată locului, ci cutreiera tot timpul prin lume, ispitind oamenii la păcat.

Soldatul a rămas cu preafrumoasele fete și a început să huzurească într-atât, încât și de la moarte își luase gândul. Un singur lucru îl neliniștea însă: în fiecare noapte, frumoasele fete plecau de acasă, iar el nu știa unde se duc. A început să le tragă de limbă, dar ele nu i-au suflat o vorbă.

„Prea bine!", se gândi soldatul. „Am să stau de veghe noaptea întreagă și nu e cu putință să nu aflu pe unde își pierd vremea."

Seara s-a băgat în așternut și s-a prefăcut că a adormit adânc, dar el aștepta cu nerăbdare să vadă ce-o să se întâmple. Când a sosit timpul, s-a furișat încetișor spre dormitorul fetelor, s-a oprit în dreptul ușii și s-a uitat pe gaura cheii. Frumoasele fete au adus covorul fermecat, l-au întins pe podea, s-au trântit pe covor, s-au prefăcut în porumbițe, s-au scuturat și au zburat pe fereastră.

— Ce minune! își zise soldatul. Ce-ar fi să încerc și eu?

A intrat în dormitor, s-a lovit de covor, s-a transformat în pitulice, a zbughit-o pe fereastră și a plecat în urmărirea fetelor prefăcute în porumbițe.

Păsărelele au coborât pe un tăpșan verde, iar pitulicea s-a așezat sub o tufă de coacăze, s-a ascuns între frunze și pândea, de acolo, fiecare mișcare. În scurt timp au poposit pe iarbă o mulțime de porumbițe, acoperind întreg tăpșanul. În mijloc apăruse un tron de aur. După puțină vreme, s-a văzut plutind prin văzduh o caleașcă de aur trasă de șase balauri de foc și o lumină albastră a inundat cerul și pământul.

În caleașcă stătea regina Elena, cea preaînțeleaptă, atât de frumoasă, încât nici cu gândul nu puteai gândi, nici cu vorba nu o puteai zugrăvi. Poate doar în basme să se povestească de un asemenea chip frumos ca al ei! A coborât din caleașcă și s-a urcat pe tronul de

aur. A început să cheme la ea, pe rând, toate porumbițele și să le învețe felurite șiretlicuri. După ce a terminat de povățuit, s-a urcat în caleașcă și s-a făcut nevăzută. Porumbițele și-au luat zborul de pe tăpșan și au plecat pe la casele lor. Pitulicea a luat-o pe urmele celor trei surori pe care le avea în grijă.

Porumbițele s-au aruncat pe covor și s-au prefăcut în fetele frumoase de dinainte. S-a lovit și pitulicea de covorul fermecat și s-a prefăcut în soldat.

— Tu de unde-ai apărut? l-au întrebat fetele.

— Am fost cu voi pe tăpșanul verde, am văzut-o pe regină pe tronul de aur și am auzit cum vă învăța tot felul de șiretlicuri.

— Ai avut noroc că ai scăpat nevătămat. Regina Elena cea Preaînțeleaptă este puternica noastră stăpână. Dacă ar fi avut cu ea cartea fermecată, te-ar fi dibuit cât ai bate din palme și atunci n-ar fi fost chip să scapi cu viață. Ai grijă, soldatule! Nu te mai duce pe tăpșanul verde și nu te uita la Elena cea Preaînțeleaptă. Altminteri, ai să-ți pierzi capul.

Soldatul nu s-a speriat defel, de parcă acele cuvinte i-ar fi zburat pe lângă urechi.

A doua noapte, s-a lovit iarăși de covorul fermecat și s-a prefăcut în pitulice. A ajuns pe tăpșanul cel verde, s-a ascuns sub tufa de coacăze și a început să se uite la Preaînțeleapta Elena, sorbind-o din ochi.

— Dacă mi-aș găsi așa o nevastă, se gândi el, nu m-aș uita la nimic! Ce-ar fi să mă duc după ea și să aflu unde trăiește?

Și iată că Preaînțeleapta Elena a coborât de pe tron, a urcat în caleașca trasă de cei șase balauri de foc și a pornit-o prin văzduh către palatul ei fermecat. Pitulicea a plecat și ea în zbor după caleașca reginei.

A ajuns regina la palat și i-au ieșit în întâmpinare dădacele și servitoarele, au luat-o pe brațe și au dus-o în încăperile ei meșteșugit pictate. Pitulicea s-a oprit pe ramura unui copac ce se înălța chiar sub ferestrele dormitorului Elenei și a început să ciripească atât de frumos și de jalnic, încât reginei nu i s-a lipit geană de geană.

De îndată ce s-au ivit zorii, Preaînțeleapta Elena a strigat cu glas poruncitor:

— Slugi și dădace! Dați fuga în grădină și prindeți-mi pitulicea!

Slugile și dădacele s-au năpustit în grădină și au început să se muncească să prindă pasărea cântătoare. Dar ce puteau să facă ele, niște sărmane bătrâne care abia se mișcau? Pitulicea sărea din creangă în creangă: nici nu zbura departe, dar nici nu se lăsa prinsă.

Regina și-a pierdut răbdarea și a ieșit ea însăși în grădină, cu gândul să prindă pitulicea. S-a apropiat de tufa pe care stătea pasărea, dar aceasta rămase încremenită locului, cu aripile lăsate,

de parcă aștepta să fie prinsă. Bucuroasă, Elena a luat pasărea în mână, a dus-o în palat și a așezat-o într-o colivie de aur, pe care a aninat-o la ea în dormitor. Ziua a trecut, soarele a apus, iar Preaînțeleapta Elena a plecat la tăpșanul verde. S-a întors, s-a dezbrăcat și a intrat în așternut. Privindu-i trupul alb, pitulicea începu să tremure de plăcere. De îndată ce a adormit regina, pitulicea s-a prefăcut în muscă, a ieșit din colivie și s-a lovit de podea, transformându-se într-un voinic chipeș. S-a apropiat de patul reginei, a privit-o cât a privit-o și, până la urmă, n-a mai răbdat și a sărutat-o pe gură. Văzând că regina se trezește, voinicul s-a prefăcut în muscă, a intrat în colivie, iar acolo a devenit iarăși pitulice.

Preaînțeleapta Elena a deschis ochii și a privit în jur, dar n-a zărit pe nimeni.

— Se vede treaba că am visat, își zise ea.

S-a întors pe cealaltă parte și a adormit din nou.

Dar soldatul n-a stat locului: a sărutat-o și a doua oară, și a treia oară, și de fiecare dată a trezit-o din somn, pentru că regina dormea iepurește. După al treilea sărut, Preaînțeleapta Elena s-a ridicat din așternut și și-a zis:

— Aici trebuie să fie ceva la mijloc. Ia să mă uit eu în cartea fermecată!

Și-a deschis cartea și a aflat pe dată că în colivia de aur nu era o pasăre cântătoare, ci un tânăr soldat.

— A! Bădăranule! a strigat Preaînțeleapta Elena. Ieși afară din colivie! Pentru șiretlicul tău ai să mi-o plătești cu viața!

Ce era să facă biata pitulice? A ieșit din colivie, s-a lovit de podea și s-a prefăcut în chipeș viteaz. Soldatul i-a căzut reginei în genunchi și a început să-i ceară iertare.

— Nicio iertare, ticălosule! i-a răspuns Preaînțeleapta Elena și l-a chemat pe călău să reteze capul soldatului.

Ca din pământ a răsărit în aceeași clipă un uriaș cu securea în mână și cu un butuc uriaș alături. L-a trântit pe soldat la podea, i-a pus capul pe butuc și a ridicat securea, așteptând ca regina să facă un semn cu batista pentru a-i zbura capul nefericitului soldat.

— Îndurare, minunată regină! se rugă soldatul, în timp ce din ochi i se scurgeau șiroaie de lacrimi. Îngăduie-mi să cânt un cântec!

— Cântă, dar repede!

Soldatul a început un cântec atât de trist, atât de jalnic, încât nici Preaînțeleapta Elena nu se putu stăpâni să nu izbucnească în plâns. I s-a făcut milă de mândrul voinic și-i zise:

— Îți dau un răgaz de zece ore. Dacă în acest răstimp o să te poți ascunde atât de iscusit, încât să nu te găsesc, am să mă mărit cu tine. Dacă n-ai să faci asta, voi porunci să ți se taie capul.

A ieșit soldatul din palat și a mers până când a intrat într-o pădure întunecoasă. S-a așezat lângă un tufiș și a început să-și frământe mintea.

— Ah, duhule necurat! Tot din cauza ta sunt la un pas de moarte!

În aceeași clipă apăru și necuratul:

— Ce te frământă, soldatule?

— Ce să mă frământe? Mă paște moartea! Unde să mă ascund de Preaînțeleapta Elena?

Duhul s-a lovit de pământ și s-a prefăcut într-un vultur cu aripi puternice.

— Urcă-te, soldatule, la mine în spate! Te voi duce în slava cerului.

Soldatul s-a urcat în spatele vulturului, iar acesta s-a înălțat și a intrat după norii negri. Au trecut cinci ore. Preaînțeleapta Elena a luat cartea fermecată, a deschis-o și a văzut totul ca-n palmă. A strigat cu glas tunător:

— Ajunge, vulturule! Nu mai zbura prin nori. Coboară pe pământ, că de mine nu scapi!

Vulturul a coborât, iar soldatul s-a mâhnit și mai tare.

— Ce-i de făcut acum? Unde să mă ascund?

— Așteaptă! îi zise duhul. Te ajut îndată.

S-a apropiat de soldat, l-a lovit peste obraz și l-a prefăcut într-un ac cu gămălie, iar el s-a prefăcut în șoarece, a luat acul în dinți, s-a furișat în palat, a găsit cartea fermecată și a înfipt acul în ea.

Au trecut ultimele cinci ore. Preaînțeleapta Elena și-a deschis cartea fermecată, s-a uitat, s-a uitat, dar de aflat n-a aflat nimic. S-a mâniat și a zvârlit cu furie cartea în foc. Acul cu gămălie s-a desprins din carte, a căzut pe podea și s-a prefăcut în voinicul mândru. Preaînțeleapta Elena l-a luat de mână.

— Eu sunt șireată, dar tu mă întreci! îi zise soldatului.

N-au stat prea mult pe gânduri, au făcut nunta și au trăit în pace și bună înțelegere.

Ivan, fiul de negustor, și Preaînțeleapta Vasilisa

n țăran a semănat odată secară, și i-a dat Dumnezeu un rod atât de bogat, încât abia a reușit să-l strângă de pe câmp. Și-a cărat snopii acasă, a treierat, și-a umplut hambarele și se gândea: „De-acum am să trăiesc fără griji!”. Dar s-au înnădit la hambarul țăranului un șoricel și o vrabie. Nu era zi de la Dumnezeu în care ei să nu coboare de cinci-șase ori în hambar și să nu mănânce din recolta țăranului. După ce se ghiftuiau, se întorceau acasă la ei: șoricelul intra în gaură, iar vrabia se ducea la cuib. Au trăit ei în prietenie vreo trei ani, până au terminat aproape toate grăunțele. A mai rămas în hambar mai nimic, cam un sfert de baniță. A văzut șoarecele că merindele sunt pe sfârșite și a început să se gândească s-o înșele pe vrabie și să-și oprească doar pentru el ceea ce rămăsese. Într-o noapte întunecoasă, a făcut o gaură în podea și a dus în ea toată secara rămasă, până la ultimul grăunte.

Dimineață veni vrabia în hambar să-și ia micul dejun, dar în hambar – nimic! Ieși afară flămândă și-și zise: „M-a păcălit, nenorocitul! Ia să merg eu la regele lor și să-l chem pe șoricel în judecată. Regele să hotărască de partea cui e dreptatea!”.

Și-a luat zborul și s-a dus la leu.

— Leule, Măria Ta! i se închină vrabia până la pământ. Trei ani am fost prietenă cu un supus al Măriei Tale, cu șoricelul cel dințos, și nici vorbă de ceartă între noi. Dar când rezervele au ajuns pe sponci, șoarecele m-a păcălit: a ros în hambar o gaură și a cărat acolo toate grăunțele, iar pe mine m-a lăsat să flămânzesc. Fă-ne dreptate, Măria Ta! Dacă nu, am să merg la vultur, regele păsărilor.

— Mergi sănătoasă! i-a răspuns leul.

Vrabia s-a dus cu pâra la vultur și i-a povestit tot necazul său cu șoricelul, cum acesta a furat-o și cum leul, regele animalelor, a încuviințat fărădelegea supusului său.

S-a mâniat regele-vultur și a trimis un sol la regele-leu ca să-l vestească să vină cu armata sa pe câmpul de luptă să se înfrunte cu oastea păsărilor.

Leul n-a mai avut încotro. Și-a trimis crainicii pretutindeni să-și adune supușii la oaste. Au venit o mulțime de animale, umplând câmpia întinsă și întunecând pământul. A sosit în zbor și armata zburătoarelor, ca un nor uriaș și negru. A început marea bătălie. S-au luptat ei trei ore și trei minute. A învins regele-vultur, împresurând întreg câmpul cu leșuri dușmane, după care a dat voie păsărilor să plece acasă, iar el, rănit, a zburat în pădure, s-a așezat pe un stejar înalt și a început să cugete cum să-și recapete puterea pe care o avusese înainte.

Asta se întâmpla demult. Trăiau pe atunci, singuri cuc, un negustor și cu nevasta lui. S-a trezit negustorul într-o dimineață și i-a zis soției sale:

— Am avut azi-noapte un vis urât: se făcea că se oploșise pe lângă noi o pasăre uriașă, care mânca pe zi câte un taur întreg și bea câte un hârdău de mied. Nici nu puteam scăpa de ea, nici să n-o hrănim nu puteam... Mă duc acum să fac o plimbare în pădure.

Și-a luat pușca pe umăr și a plecat. A colindat el cât a colindat prin pădure, până ce a dat de stejarul cel înalt. A văzut vulturul în copac și se pregătea să tragă în el.

— Nu trage în mine, bunule voinic! i-a grăit vulturul cu glas omenesc. Dacă mă vei ucide, nu vei avea niciun folos. Mai bine ia-mă acasă la tine și hrănește-mă timp de trei ani, trei luni și trei zile. După ce mă voi tămădui și îmi voi recăpăta puterile, am să te răsplătesc cu binele.

„Ce răsplată să aștepți de la un vultur?”, gândi negustorul și duse iarăși pușca la ochi.

Vulturul i-a spus același lucru. Negustorul a dus pușca la ochi pentru a treia oară și iarăși i-a vorbit vulturul cu glas omenesc:

— Nu mă ucide! Hrănește-mă timp de trei ani, trei luni și trei zile, până mă voi întrema și-mi voi recăpăta puterea de odinioară. Am să-ți plătesc pentru toate!

Negustorului i s-a făcut milă, a luat vulturul și l-a dus acasă. Aici a înjunghiat un taur și a umplut un hârdău de mied. Se gândea că îi va ajunge vulturului pentru mult timp, dar acesta a hăpăit totul cât ai clipi din ochi. I-a venit greu negustorului cu oaspetele său; începu chiar să sărăcească. Văzând vulturul acestea, i-a spus negustorului:

— Du-te în câmpia întinsă! Sunt acolo nenumărate leșuri de animale. Jupoaie-le blănurile scumpe și du-le în târg la vânzare. Cu banii câștigați ai să poți să ne hrănești pe toți și încă o să-ți mai rămână.

Negustorul s-a dus în câmpia întinsă, a dat de mulțimea leșurilor de animale, a jupuit blănurile cele scumpe, le-a dus la vânzare și a obținut bani frumoși pe ele.

A trecut un an. Vulturul l-a rugat pe stăpânul casei să-l ducă la locul unde se aflau stejari înalți. Negustorul a înhămat caii la căruță și l-a dus la locul cu pricina. Vulturul s-a ridicat până la nori și s-a lăsat spre pământ cu iuțeala fulgerului, lovind cu pieptul un stejar vânjos. Acesta s-a despicat în două. Vulturul grăi:

— Ei, negustorule, bunule viteaz! Încă nu mi-am recăpătat puterea de dinainte. Mai hrănește-mă încă un an!

A mai trecut un an. Vulturul s-a înălțat iarăși până la nori, a venit în jos ca fulgerul și a lovit cu pieptul un stejar. Copacul s-a sfărâmat în bucăți.

— Va trebui, negustorule, bunule viteaz, să mă mai hrănești un an, grăi vulturul. Încă nu mi-am recăpătat puterile de altădată.

A trecut și cel de-al treilea an, s-au mai scurs trei luni și trei zile și i-a spus vulturul negustorului:

— Du-mă iarăși la locul acela cu stejari înalți!

Negustorul l-a dus la stejarii cei înalți. S-a înălțat vulturul ca o vijelie, mai sus decât primele dăți, și, cu iuțeala fulgerului, a lovit stejarul cel viguros atât de puternic, încât acesta s-a prefăcut în așchii de la vârf până la rădăcină, iar pădurea s-a cutremurat toată.

— Îți mulțumesc, negustorule, bunule viteaz! i-a spus vulturul. E în mine acum toată vechea mea putere. Lasă-ți calul și așază-te la mine între aripi, căci vreau să te duc în țara mea și să te răsplătesc pentru tot binele pe care mi l-ai făcut!

Negustorul s-a așezat între aripile vulturului, iar acesta s-a înălțat sus-sus de tot și l-a purtat spre marea cea albastră.

— Uită-te la marea cea albastră! l-a îndemnat vulturul. Cum ți se pare? E mare?

— Cam cât o roată de căruță, i-a răspuns negustorul.

Vulturul a scuturat din aripi și l-a aruncat în hău, făcându-l să simtă fiorii morții. Cu puțin înainte de a cădea în valurile înspumate, vulturul l-a prins, l-a așezat între aripi și s-a înălțat și mai sus.

— Ia uită-te la marea cea albastră! Cum ți se pare?

— Ca un ou de găină.

Vulturul și-a scuturat din nou aripile și l-a aruncat pe negustor, dar l-a prins înainte ca acesta să cadă în valuri, l-a așezat între aripile sale și s-a înălțat mult mai sus decât în primele dăți.

— Acum mai vezi marea cea albastră? Cum ți se pare?

— Ca un grăunte mic, mic de tot, răspunse negustorul.

Vulturul a scuturat din aripi și a treia oară și l-a aruncat pe negustor din înaltul cerului, dar și de această dată l-a prins înainte ca el să ajungă la apă și l-a întrebat:

— Cum e, negustorule, bunule viteaz? Ai simțit fiorii morții?

— I-am simțit, fu răspunsul acestuia. Am fost încredințat că am să mor.

— Și eu am simțit la fel când te pregăteai să tragi în mine!

Vulturul, cu negustorul în cârcă, a zburat peste mare și a ajuns în Împărăția de Aramă.

— Aici trăiește sora mea mai mare, îi spuse el negustorului. Când vom fi la ea și va începe să-ți dea daruri, să nu iei nimic. Să-i ceri doar să-ți dea sipetul de aramă.

Zicând acestea, vulturul s-a pogorât, s-a izbit de pământ și s-a prefăcut într-un mândru viteaz.

Cum treceau ei prin curtea largă, i-a văzut sora și s-a bucurat nespus:

— Iubite frățioare! De unde te-a adus Dumnezeu? Nu te-am mai văzut de trei ani și am crezut că te-ai prăpădit. Cu ce să te omenesc?

— Nu pe mine trebuie să mă întrebi, iubită surioară! Eu sunt de-al casei. Întreabă-l pe acest bun viteaz. El mi-a dat mâncare și băutură timp de trei ani de zile și nu m-a lăsat să mor de foame.

Sora vulturului i-a așezat la o masă de stejar cu acoperământ alb pe ea, i-a ospătat cum se cuvine și apoi i-a chemat să le arate cămările doldora de bogății. I-a spus negustorului:

— Ia de aici tot ce-ți poftește inima!

Negustorul îi răspunse:

— Nu-mi trebuie nici aur, nici argint, nici pietre scumpe. Dăruiește-mi sipetul tău de aramă!

— Cum de nu! sări gazda ca înțepată. Pune-ți pofta-n cui! E prea mare pentru tine căciula la care râvnești!

S-a supărat fratele ei pentru aceste vorbe, s-a prefăcut în vultur, l-a luat pe negustor și a plecat mai departe.

— Iubite frățioare! începu să strige soră-sa în urma lui. Întoarce-te! Îți dau sipetul, că nici nu țin așa de mult la el!

— Prea târziu, surioară! zise vulturul și se făcu nevăzut.

S-a înălțat iarăși vulturul în slava cerului și i-a zis negustorului:

— Ia uită-te, bunule viteaz! Ce vezi în spate și în față?

— În spate-i foc ce arde, iar în față sunt numai flori.

— Aceea e Țara de Argint, zise vulturul, iar florile cresc în Țara de Aur, la sora mea cea mică. Când vom fi în ospeție la ea și va începe să-ți dea scumpe daruri, tu să nu iei nimic, ci să-i ceri sipetul ei de aur.

A sosit vulturul în Țara de Aur și s-a prefăcut într-un mândru viteaz.

— Frățioare iubit! i-a zis sora de îndată ce a dat cu ochii de el. De unde ai apărut? Unde-ai fost atâta timp? De ce n-ai venit atâta vreme pe la mine? Cu ce poruncești să te omenesc?

— Nu mă întreba pe mine și nu pe mine trebuie să mă omenești! Eu sunt de-al casei. Omenește-l pe acest negustor, bunul viteaz. El m-a hrănit și mi-a dat să beau timp de trei ani la rând și nu m-a lăsat pradă morții prin înfometare.

Gazda i-a așezat la o masă de stejar acoperită cu fețe de masă albe și i-a ospătat cum se cuvine pe cei doi. L-a dus apoi pe negustor în cămările sale cu bogății și a început să-l ademenească dându-i aur, argint și pietre scumpe.

— Nu am nevoie de nimic, zise negustorul. Aș vrea să-mi dăruiești doar sipetul tău de aur!

— Ia-l și stăpânește-l fericit! Că tu l-ai hrănit și l-ai adăpat pe fratele meu timp de trei ani și nu l-ai lăsat să moară de foame. Iar de dragul fratelui meu, nu-mi pare rău de nimic.

A stat cât a stat și s-a veselit negustorul în Împărăția de Aur, dar a venit timpul să plece spre casă.

— Mergi sănătos! îi spuse vulturul. Să-ți amintești despre mine numai lucrurile plăcute și ai grijă să nu deschizi sipetul până ce nu ajungi acasă.

S-a așternut negustorul la drum și a mers cale lungă, zi de vară până-n seară, până când a obosit. Vrând să se odihnească, s-a oprit pe un izlaz străin în împărăția țarului păgân Lob. S-a uitat el cât s-a uitat la sipetul de aur, n-a mai putut de nerăbdare și l-a deschis. Numai ce a ridicat capacul, că în fața lui s-a și înălțat un palat măreț, împodobit în culori care-ți luau ochii. În palat forfoteau numeroase slugi, care se plecară toate în fața lui:

— Poruncește tot ce ai nevoie și se va îndeplini!

Negustorul a mâncat, a băut și s-a culcat.

Când a văzut țarul păgân Lob că pe pământul lui se înalță un palat măreț, și-a trimis iscoadele:

— Duceți-vă și aflați cine a îndrăznit să înalțe fără învoirea mea un asemenea palat pe pământul meu! Spuneți-i să plece neîntârziat, dacă nu i s-a urât cu binele!

Când a auzit negustorul asemenea vorbe, a început să se frământe cum să bage palatul în sipet, așa cum a fost înainte. S-a gândit el ce s-a gândit, dar nu-i trecea nimic prin minte care să-l ajute.

— Aș pleca eu cu bucurie, le spuse iscoadelor. Dar cum?

Iscoadele s-au întors și l-au încunoștințat pe țarul păgân Lob de ceea ce vorbiseră cu negustorul.

— Să-mi dea, zise țarul, ceea ce are acasă și el nu știe și am să-i strâng eu palatul în sipetul de aur!

Negustorul nu avu încotro: a promis, sub jurământ, să-i dea țarului păgân ceea ce are acasă și el nu știa că are, iar Lob i-a strâns palatul în sipetul de aur. Negustorul a luat sipetul și a

pornit-o la drum. A mers mult? A mers puțin? Nu se știe, însă, în cele din urmă, a ajuns acasă. L-a întâmpinat nevasta:

— Bun venit, soarele meu! Pe unde-ai umblat?

— Ei, pe unde am fost, acum nu mai sunt de găsit pe-acolo!

— În lipsa ta, Dumnezeu ne-a dăruit un fecior.

„Asta era deci ce aveam eu acasă și nu știam!", își zise negustorul, întristându-se.

— Ce-i cu tine? Sau nu te bucuri că te-ai întors acasă? îl întrebă nevasta.

— Nu-i asta! i-a răspuns bărbatul și i-a povestit de-a fir-a-păr tot ce se întâmplase.

S-au necăjit ei, au plâns, dar nu mai aveau ce face. A deschis negustorul sipetul de aur și s-a înălțat în fața lor mărețul palat meșteșugit, înfrumusețat în culori vii, și a început el să trăiască acolo alături de nevastă și de fiul său și să-și sporească avutul.

Au trecut vreo zece ani și chiar mai mult, a crescut fiul negustorului, s-a făcut chipeș și s-a copt la minte, părând voinic între voinici. Într-o zi, s-a sculat dimineața vesel și i-a spus părintelui său:

— Tată, l-am visat azi-noapte pe țarul păgân Lob, care mi-a poruncit să mă duc la el pentru că mă așteaptă de multișor. „Jurământul nu se încalcă!", a mai adăugat el.

Părinții au izbucnit în lacrimi, l-au binecuvântat și i-au dat voie să plece în țara străină.

A mers el cale îndelungată, străbătând câmpii întinse și stepe necuprinse, până a ajuns lângă o pădure întunecată. Peste tot, nici țipenie de om. Era doar o mică izbă așezată cu fața spre pădure și cu spatele spre Ivan, fiul negustorului.

— Izbă, izbă! Întoarce-te cu spatele la pădure și către mine cu fața! îi spuse Ivan.

Izba l-a ascultat: s-a întors cu spatele la pădure și cu fața la el.

Ivan a intrat și a dat cu ochii de Baba Iaga Picior de Lemn, care stătea întinsă cât era peretele de lung. Văzându-l pe Ivan, Baba Iaga îi zise:

— Până acum nici măcar nu am simțit pe-aici suflare de rus, iar acum văd rusul în carne și oase. De unde vii și încotro te îndrepți, bunule viteaz?

— Vrăjitoare bătrână ce ești! Nu m-ai ospătat, nu m-ai omenit, dar ai și început să mă iscodești!

Baba Iaga a pus pe masă bucate felurite și băuturi, l-a ospătat, l-a omenit și i-a făcut patul ca să se culce. Dimineața devreme l-a trezit și a început să-l descoasă. Ivan i-a povestit totul de-a fir-a-păr și a rugat-o:

— Învață-mă, bunică, să ajung la țarul păgân Lob!

— Ai făcut bine că ai intrat la mine, altminteri n-ai fi scăpat cu viață: țarul păgân Lob e tare supărat pe tine pentru că ai întârziat atât de mult să te duci la el. Ia-o pe cărarea asta și, când ajungi la iaz, să te ascunzi după un copac și să aștepți. Vor veni acolo trei porumbițe, gingașe fetițe, fiicele țarului. Își vor lepăda aripile, își vor scoate hainele și vor intra în iaz să se scalde. Una din ele are aripile pestrițe. Tu să pândești, să i le furi și să nu i le dai până ce nu se va învoi s-o iei de nevastă. Atunci totul va fi bine!

Ivan și-a luat rămas-bun de la Baba Iaga și a luat-o pe cărarea arătată de ea. A mers până când a ajuns la iaz, s-a ascuns după un copac umbros și a început să aștepte. Nu după mult timp au venit în zbor trei porumbițe (una dintre ele cu aripioare pestrițe), care s-au izbit de pământ și s-au prefăcut în niște minuni de fete. Și-au scos aripile, s-au dezbrăcat de rochii și au început să se scalde. Ivan și-a ciulit urechile, s-a apropiat tiptil și a furat aripile pestrițe. Era curios să vadă ce avea să se întâmple. După ce s-au scăldat bine, frumoasele fete au ieșit din apă. Două dintre ele s-au îmbrăcat, și-au prins aripile, s-au prefăcut în porumbițe și au zburat. Cea de-a treia a început să caute. Căuta și vorbea singură:

— Arată-te, cel care mi-ai luat aripile! Dacă ești bătrân, îmi vei fi ca un tată, dacă ești de vârstă mijlocie, am să te respect ca pe un unchi, iar dacă ești tânăr, am să mă mărit cu tine!

Ivan, fiul negustorului, a ieșit de după copac și i-a spus:

— Iată aripioarele tale!

— Acum spune-mi, bunule viteaz, logodnic al meu, de ce neam ești și încotro ții calea?

— Eu sunt Ivan, fiu de negustor, și mă îndrept către tatăl tău, țarul păgân Lob.

— Iar eu sunt Preaînțeleapta Vasilisa.

Preaînțeleapta Vasilisa era fata iubită a tatălui său; l-a cucerit prin înțelepciunea și frumusețea ei.

După ce i-a arătat logodnicului drumul spre țarul păgân Lob, fata s-a prefăcut în porumbiță și a pornit-o în zbor ca să-și ajungă surorile din urmă.

A ajuns Ivan, fiul de negustor, la curtea țarului păgân Lob, iar acesta l-a pus la muncă la bucătărie, să taie lemne și să care apă.

Bucătarul Ciumiciko nu-l prea avea la inimă pe Ivan și de aceea a început să-l vorbească de rău la țar:

— Măria Ta, Ivan, fiul de negustor, s-a lăudat că poate să doboare într-o singură noapte o întreagă pădure nepătrunsă, să așeze bușteniii în stive, să scoată rădăcinile, să are pământul și să-l semene cu grâu, iar grâul acela să-l secere, să-l treiere și să-l macine, iar din făină să facă plăcinte și să ți le aducă Măriei Tale la masa de dimineață.

— Foarte bine! zise țarul. Să fie adus la mine!

Când Ivan s-a înfățișat înaintea țarului, acesta i-a zis:

— Am auzit că te-ai lăudat că poți tăia într-o singură noapte o pădure întreagă, pământul să-l ari ca pe un câmp curat și să-l semeni cu grâu. Apoi să seceri, să treieri și să macini grâul, iar din făina aceea să-mi faci plăcinte pentru masa de dimineață. Ai grijă! Până dimineață să fie totul așa cum te-ai lăudat, de nu, unde-ți stau picioarele îți va sta și capul!

Oricât a încercat Ivan, fiul de negustor, să se dezvinovățească, totul a fost în van! Porunca trebuia îndeplinită. A ieșit de la țar cu capul plecat de supărare. L-a văzut prințesa Vasilisa cea Preaînțeleaptă și l-a întrebat:

— De ce ești așa de cătrănit?

— Nici nu are rost să-ți spun, că n-ai cum să mă ajuți să ies din încurcătură.

— De unde știi? Poate că-ți voi fi de folos...

Ivan, fiul de negustor, i-a povestit ce poruncă i-a dat tatăl ei, țarul păgân Lob.

— Asta numești tu poruncă grea? Nu-i decât un fleac! Te așteaptă altele și mai grele. Du-te, fă-ți rugăciunea și culcă-te! Noaptea e un sfetnic bun. Dimineața totul va fi gata precum ți s-a poruncit.

La miezul nopții, Preaînțeleapta Vasilisa a ieșit în pridvor, a strigat cu glas ascuțit și, în aceeași clipă, s-au adunat din toate părțile nenumărați muncitori și s-au apucat de treabă: care dobora copacii, care scotea rădăcinile din pământ, care ara. Într-un loc se semăna, iar în altul deja se secera și se treiera grâul. S-a ridicat praful ca un stâlp până la cer, iar spre dimineață grăunțele erau măcinate și plăcintele deja coapte. Ivan, fiul de negustor, a dus plăcintele la masa țarului păgân Lob.

— Bravo! i-a spus țarul și a poruncit să fie răsplătit cu bani din vistieria împărătească.

Bucătarul Ciumiciko turba de furie. S-a dus iarăși la țar și i-a spus:

— Înălțimea Ta, Ivan, fiul de negustor, s-a lăudat că într-o noapte poate să construiască o corabie care să zboare prin văzduh.

— Foarte bine! zise țarul. Chemați-l la mine!

L-au chemat, iar țarul i-a spus:

— Am auzit că te-ai lăudat în fața slugilor mele că poți, într-o singură noapte, să faci o corabie fermecată care să zboare prin văzduh, dar mie nu mi-ai suflat o vorbă despre asta. Îți poruncesc ca până mâine dimineață totul să fie gata, așa cum te-ai lăudat! De nu, unde-ți stau picioarele îți va sta și capul!

Ivan, fiul de negustor, a ieșit de la țar cu capul plecat de supărare, fără ca măcar să știe pe unde calcă. Îl văzu Preaînțeleapta Vasilisa și-l întrebă:

— De ce ești așa de necăjit?

— Cum să nu fiu? îi răspunse Ivan. Mi-a poruncit tatăl tău, țarul, să-i construiesc până mâine o corabie zburătoare.

— Și pentru asta te-ai necăjit? Nu-i decât un fleac! Poruncile grele vor veni de acum înainte! Fă-ți rugăciunea și culcă-te. Noaptea e un sfetnic bun. Până mâine totul va fi gata.

La miezul nopții, Preaînțeleapta Vasilisa a ieșit în pridvor, a strigat cu glas ascuțit și într-o clipă s-au adunat dulgheri din toate părțile. Au început să bată cu topoarele și până în zori corabia fu gata.

— Bravo! i-a spus țarul lui Ivan, fiul de negustor. Să facem o plimbare!

S-au urcat ei doi în corabie și l-au luat cu ei și pe Ciumiciko, bucătarul. Corabia și-a luat zborul și a început să plutească prin văzduh. Când trecură pe deasupra curții cu animale sălbatice, bucătarul s-a aplecat peste bord să vadă mai bine jos, iar Ivan, fiul de negustor, i-a dat brânci. Bucătarul a căzut între fiare, iar acestea l-au sfâșiat în bucăți.

— Vai de mine! strigă Ivan. A căzut Ciumiciko!

— Naiba să-l ia! zise Lob, țarul păgân. Ca un câine a trăit, ca un câine a murit!

S-au întors la palat.

— Șiret mai ești, Ivane, fiu de negustor! îi spuse țarul. Iată și a treia încercare pentru tine: dacă reușești să-mi încaleci armăsarul și să-l călărești, îți dau pe una din fetele mele de soție; dacă nu, îți zbor capul de pe umeri!

Plecând de la țar, fiul negustorului își zise în gând: „Asta-i o treabă ușoară" și începu să zâmbească pe sub mustață.

Îi ieși în cale Preaînțeleapta Vasilisa. Îl descusu ce și cum și-i zise:

— Tu ești neînvățat, Ivane, fiu de negustor! Abia asta-i o încercare grea, pentru că armăsarul va fi însuși țarul Lob. Te va purta până în slava cerului, mai sus de codrii înșelători, mai jos de norii călători și îți va zdruncina toate oscioarele purtându-te prin câmpul cel fără de margini. Dă fuga la fierar și spune-i să-ți facă un baros greu de vreo trei puduri, iar când te urci în șa, să te ții bine și să-i dai armăsarului cu barosul în cap!

Dimineața au scos îngrijitorii din grajd un armăsar neînvățat, pe care abia îl puteau ține. Armăsarul fornăia, se smucea, se înălța pe picioarele dindărăt. Numai ce a încălecat pe el Ivan, fiul de negustor, că armăsarul s-a și înălțat peste codrii cei înșelători, până la norii călători și a țâșnit prin văzduh mai iute decât cel mai aprig vânt. Iar călărețul se ținea puternic de frâu cu o mână, iar cu cealaltă îl lovea pe armăsar cu barosul în cap. Armăsarul s-a sleit de puteri și a coborât pe pământ. Ivan, fiul de negustor, l-a dus îndărăt și l-a dat

îngrijitorilor, iar el s-a dus în palat. La intrare l-a întâmpinat însuși Lob, țarul păgân, legat la cap.

— Am călărit calul, Înălțimea Ta!

— Bine! îi răspunse Lob. Să vii mâine să-ți alegi mireasa! Azi mă doare capul.

Dimineața îi spuse Preaînțeleapta Vasilisa lui Ivan, fiul negustorului:

— Noi suntem trei surori; tata ne va preface în iepe și te va pune să-ți alegi mireasa. Să fii cu băgare de seamă: pe căpăstrul meu, o steluță își va pierde strălucirea. Apoi ne va preschimba în porumbițe; surorile mele vor începe să ciugulească hrișcă, eu însă nu. Și am să-mi întind și o aripă. A treia oară ne va preface în fecioare, asemănătoare între noi ca picăturile de apă și la stat, și la chip, și la păr. Eu am să fac înadins un semn cu batista, așa ai să mă poți recunoaște!

Țarul păgân Lob a poruncit să fie aduse trei iepe care semănau leit între ele și le așează una lângă alta, așa cum spusese Vasilisa.

— Alege-ți mireasa! spuse țarul.

Ivan, fiul de negustor, s-a uitat cu băgare de seamă și a văzut că pe un căpăstru una din steluțe își pierduse strălucirea. Apucă de acel căpăstru și zise:

— Iată aleasa mea!

— O iei pe cea mai urâtă! îi zise țarul. Mai bine alege-ți alta mai arătoasă!

— Nu vreau! Pentru mine e bună și asta!

— Mai încearcă o dată! zise țarul și slobozi trei porumbițe, toate cu penele la fel, și le aruncă grăunțe de hrișcă.

Ivan a băgat de seamă că una dintre ele își scutură o aripă și a prins-o:

— Iată aleasa mea!

— Nu-i bucata cea mai potrivită! În curând ai să te înec cu ea. Alege și a treia oară!

A adus țarul trei fete care semănau între ele și la stat, și la chip, și la păr.

Ivan, fiul de negustor, a văzut că una și-a fluturat batista. A apucat-o de mână și a zis:

— Ea e mireasa mea!

Țarul Lob n-a mai avut încotro: i-a dat-o pe Vasilisa de soție și a făcut nuntă mare.

După un timp se gândi Ivan, fiul de negustor, să fugă împreună cu Preaînțeleapta Vasilisa în țara sa. Au înșeuat caii și au plecat în puterea nopții. Dimineața a văzut Lob, țarul păgân, că cei doi au fugit și a trimis după ei o poteră.

— Pune-ți urechea la pământ! îi zise Vasilisa soțului ei. Nu se aude ceva?

El și-a lipit urechea de pământ și i-a spus:

— Aud nechezat de cai.

Preaînțeleapta Vasilisa l-a preschimbat în grădină, iar ea s-a transformat într-un cocean de varză. Negăsindu-i, potera s-a întors la țar cu mâinile goale.

— Înălțimea Ta! Nu-i nici țipenie în câmpia întinsă. Am văzut doar o grădină în care era un cocean de varză.

— Duceți-vă și aduceți-mi acea varză! V-au tras pe sfoară!

A pornit potera din nou și din nou a pus Ivan, fiul negustorului, urechea la pământ.

— Aud nechezat de cai! îi spuse el Vasilisei.

Preaînțeleapta Vasilisa s-a transformat în fântână, iar pe el l-a prefăcut într-un șoim care stătea pe jgheab și bea apă.

A ajuns potera la fântână și a văzut că mai departe nu mai era drum, așa că a făcut cale întoarsă.

— Înălțimea Ta, n-am văzut nimic în câmpia cea întinsă, doar o fântână din care bea apă un șoim.

A plecat în urma fugarilor însuși țarul păgân Lob.

— Apleacă-ți urechea la pământ și spune-mi dacă nu auzi ceva! grăi Preaînțeleapta Vasilisa către soțul ei.

— Se cutremură pământul mai rău decât prima dată!

— Este tatăl meu, care a pornit după noi.

— Nu-mi pot închipui ce-am putea face!

— Eu nici atât!

Preaînțeleapta Vasilisa avea la ea trei lucruri: o perie, un pieptene și o năframă. Își aminti de ele și zise:

— Dumnezeu e milostiv cu noi. Am eu leac de cojocul țarului păgân Lob.

A aruncat peria în urma sa și s-a înălțat o pădure deasă, întunecată. Nu puteai să-ți strecori măcar mâna, iar ca s-o ocolești îți trebuiau pe puțin trei ani.

A început țarul păgân să roadă pădurea cea întunecată și să-și facă drum. A ieșit din pădure și iarăși s-a luat după fugari. Când era cât pe ce să-i ajungă și să pună mâna pe ei, Preaînțeleapta Vasilisa a aruncat pieptenele și în urma ei s-a ridicat un munte înalt de nu-l puteai trece nici cu pasul, nici călare. Țarul păgân Lob a început să sape în munte până și-a făcut cărare și iarăși a pornit pe urma lor. Văzând aceasta, Preaînțeleapta Vasilisa aruncă năframa și, pe locul unde a căzut, a apărut o mare întinsă. Țarul a ajuns până la mare, a văzut că drumul se curmă și s-a întors acasă.

Când a început Ivan, fiul de negustor, să se apropie de pământul său, îi grăi soției:

— Eu o iau înainte să le dau de știre părinților de venirea ta, iar tu să mă aștepți aici!

— Ai grijă! îi spuse Preaînțeleapta Vasilisa. Când ajungi acasă, să-ți săruți părinții, dar nu și pe nașa ta, că altminteri mă vei uita!

Ivan, fiul de negustor, s-a întors acasă, s-a sărutat cu toți și a sărutat-o și pe nașa lui, uitând de Preaînțeleapta Vasilisa. A așteptat sărmana cât a așteptat în drum și a văzut că nu s-a mai întors după ea Ivan, fiul de negustor. S-a dus în oraș și s-a năimit servitoare la o bătrânică. În acest răstimp, Ivan, fiul de negustor, s-a gândit să se însoare. Și-a găsit o logodnică și a întins un ospăț pentru toată lumea.

Preaînțeleapta Vasilisa a aflat de această ispravă, s-a îmbrăcat în cerșetoare și s-a dus la gospodăria negustorului să ceară de pomană.

— Așteaptă! îi spuse nevasta negustorului. Am să-ți fac o plăcințică. N-am să-ți tai din cea mare!

— Bogdaproste și pentru atâta, măicuță! zise cerșetoarea.

Plăcinta cea mare s-a ars, iar cea mică a ieșit minunată. Nevasta negustorului i-a dat plăcinta arsă, iar pe cea mică a dus-o la masă. Când au tăiat plăcințica, au ieșit din ea doi porumbei.

— Sărută-mă! îi zise porumbelul porumbiței.

— Nu, pentru că ai să mă uiți cum a uitat-o Ivan, fiul de negustor, pe Preaînțeleapta Vasilisa.

Porumbelul i-a mai zis o dată și încă o dată:

— Sărută-mă!

— Nu, pentru că ai să mă uiți cum a uitat-o Ivan, fiul de negustor, pe Preaînțeleapta Vasilisa.

Atunci și-a venit în fire Ivan, fiul de negustor, a recunoscut-o pe Preaînțeleapta Vasilisa în straiele cerșetoarei și le-a spus părinților:

— Iat-o pe soția mea!

— Ei, dacă ai deja soție, trăiește sănătos cu ea! i-au spus părinții.

Pe logodnica cea nouă au dăruit-o din belșug și au trimis-o acasă. Iar Ivan, fiul de negustor, și Preaînțeleapta Vasilisa au început să trăiască și averea să-și sporească.

Pasărea de foc și Țarevna Vasilisa

este treizeci și nouă de pământuri, într-o împărăție îndepărtată, în cea de-a treizecea țară, trăia odată un țar mare și puternic. El avea în slujbă un brav pușcaș, iar acesta era stăpânul unui cal năzdrăvan. Odată a încălecat pușcașul pe calul său năzdrăvan și a plecat să vâneze. Pe drum a găsit o pană de aur a păsării de foc. Strălucea mai abitir ca soarele!

Calul îi zise:

— Nu lua pana de aur! Dacă o iei, ai să dai de necaz!

Bunul voinic a căzut pe gânduri: să ridice sau să nu ridice pana de jos? Dacă ar lua-o și i-ar da-o țarului, acesta l-ar răsplăti cu dărnicie. Cine dă cu piciorul la un așa noroc?

Pușcașul n-a ținut seamă de ce i-a spus calul, a luat pana păsării de foc și i-a dat-o țarului în dar.

— Îți mulțumesc! i-a zis țarul. Dar dacă ai găsit pana, găsește-mi și pasărea de foc! Altminteri îți va sta capul unde-ți stau picioarele!

Pușcașul a început să verse lacrimi amare și s-a dus la calul său năzdrăvan.

— De ce plângi, stăpâne?

— Țarul mi-a poruncit să-i găsesc pasărea de foc, altminteri îmi taie capul!

— Ți-am spus doar să nu iei pana aceea de jos, că vei avea necazuri! Dar nu te necăji și nu te teme! Asta încă nu-i nimic. Necazul abia urmează! Du-te la țar și cere-i ca până mâine să fie împrăștiat pe întreg câmpul grâu din cel bun, o sută de saci, nu mai puțin!

Zis și făcut: țarul a poruncit să se împrăștie pe câmp o sută de saci cu grâu din cel bun. A doua zi, bravul pușcaș a ieșit în câmp, și-a slobozit calul, iar el s-a ascuns după un copac. Deodată, a început să freamăte pădurea, s-au ridicat talazurile pe mare. Venea pasărea de foc. A ajuns deasupra câmpului, s-a lăsat jos și a început să ciugulească boabele de grâu. Calul cel năzdrăvan al pușcașului

s-a apropiat de pasărea de foc și a călcat-o pe aripă, ținând-o strâns lipită de pământ.

Bravul pușcaș a ieșit de după copac, a venit în fugă la locul unde era pasărea de foc, a legat-o cu o frânghie, s-a urcat pe cal și s-a dus la palat. Când a văzut țarul acea minune, s-a bucurat nespus, i-a mulțumit pușcașului, l-a ridicat în grad, dar i-a dat încă o poruncă:

— Dacă ai avut curajul să prinzi pasărea de foc, să-mi aduci și mireasă! Peste treizeci de pământuri, la capătul lumii, acolo unde răsare frumosul soare, stă Vasilisa Țarevna. Chiar pe ea mi-o doresc! Dacă mi-o aduci, te voi răsplăti cu aur și cu argint! Dacă nu, am să te scurtez de cap!

Pe pușcaș l-au podidit lacrimi amare. S-a dus la calul său cel năzdrăvan.

— De ce plângi, stăpâne? l-a întrebat acesta.

— Cum să nu plâng? Țarul mi-a poruncit să i-o aduc pe Vasilisa Țarevna.

— Nu plânge și nu te mâhni! Asta nu-i nimic. Necazul va veni, dar mai târziu. Du-te la țar și cere-i să-ți dea un cort cu măciulie de aur și tot felul de provizii și băuturi pentru drum!

Țarul i-a dat tot ce a cerut pușcașul: și provizii, și băuturi, și cortul cu măciulie de aur. Bravul pușcaș a încălecat pe calul său năzdrăvan și s-a pornit peste cele treizeci de pământuri.

A mers el cât a mers și, în cele din urmă, a ajuns la capătul lumii, acolo unde frumosul soare se ivește din marea cea albastră. S-a uitat el mai bine și a văzut că pe marea albastră venea Vasilisa Țarevna într-o bărcuță de argint, ajutându-se cu o vâslă de aur. Bravul pușcaș și-a slobozit calul să pască în voie iarbă proaspătă pe izlazul verde, și-a întins cortul cu măciulie de aur, a pus masa cu tot felul de bucate și băuturi pe ea, s-a așezat și a început s-o aștepte pe Vasilisa Țarevna. Aceasta a zărit măciulia de aur de pe cort, s-a apropiat de mal și a început să se minuneze de ceea ce vedea.

— Bună vreme, Vasilisa Țarevna! îi spuse pușcașul. Te rog să te așezi cu mine la masă, să guști din bucatele mele și să încerci aceste vinuri de peste mări!

Vasilisa Țarevna a intrat în cort. Cei doi au început să mănânce și să se veselească. Vasilisa a băut un pahar de vin de peste mări, s-a amețit și a căzut într-un somn adânc.

Bravul pușcaș și-a chemat calul năzdrăvan și acesta s-a ivit pe dată. După ce a strâns cortul cu măciulie de aur, pușcașul a urcat-o pe Vasilisa Țarevna pe cal, a încălecat și el și a pornit-o pe drumul de întoarcere cu iuțeala săgeții slobozite din arc.

A ajuns la țar. Acesta, văzând-o pe Vasilisa Țarevna, s-a bucurat peste poate și l-a răsplătit cu dărnicie pe pușcaș pentru strădania lui: i-a dat o mulțime de bănet și l-a ridicat iarăși în grad.

Când s-a trezit Vasilisa Țarevna și a aflat că se afla departe, departe de marea albastră, s-a întristat, s-a schimonosit la față și a început să plângă. Cât n-a încercat țarul s-o împace! În zadar însă...

Țarul voia să se însoare cu ea, dar țarevna i-a spus:

— Cel care m-a adus aici să meargă la marea albastră. În mijlocul mării este un pietroi uriaș. Sub acel pietroi e ascunsă rochia mea de mireasă. Fără ea nu mă mărit!

Țarul l-a chemat pe pușcaș și i-a poruncit:

— Pleci cât mai repede la capătul lumii, acolo unde frumosul soare se ivește din marea cea albastră! În mijlocul mării, sub o piatră uriașă, e ascunsă rochia de mireasă a Vasilisei Țarevna. Găsește rochia aceea și adu-o fără zăbavă încoace! Dacă mi-o aduci, te răsplătesc mult mai bine ca până acum! Dacă nu, poți să-ți iei adio de la căpățână!

A izbucnit în lacrimi bravul pușcaș și s-a dus la calul său năzdrăvan. „Așa-i când nu poți fugi de moarte!", se gândi el.

— De ce plângi, stăpâne? l-a întrebat calul.

— Țarul mi-a poruncit să-i aduc de pe fundul mării albastre rochia de mireasă a Vasilisei Țarevna.

— Nu ți-am spus eu să nu te atingi de pana aceea de aur, că îți chemi necazul? Dar nu te teme: ăsta nu-i încă un mare necaz! Ai să vezi tu mai apoi! Încalecă pe mine și hai s-o pornim spre marea cea albastră!

Au mers mult? Au mers puțin? Nu știe nimeni. În cele din urmă, au ajuns la marea cea albastră și s-au oprit pe țărm. Calul năzdrăvan a văzut un crab uriaș care se târa pe nisip și l-a prins sub copita lui cea grea. Crabul se rugă de el:

— Cruță-mi viața! Nu mă da morții, că am să fac pentru tine tot ce dorești!

Calul îi răspunse:

— În mijlocul mării, pe fundul ei, se află un pietroi uriaș. Sub el este ascunsă rochia de mireasă a Vasilisei Țarevna. Adu-ne rochia!

Crabul a scos un strigăt puternic și glasul său a răsunat peste întreaga mare. Talazurile s-au învolburat și din ele au ieșit pe mal crabi mari și mici, câtă frunză și iarbă. Crabul cel uriaș a dat poruncă, toți crabii s-au scufundat în apă și după un ceas s-au întors cu rochia de mireasă a Vasilisei Țarevna.

Bravul pușcaș s-a înapoiat la țar cu rochia țarevnei și i-a dat-o. Vasilisa Țarevna însă nu s-a grăbit nici de data asta.

— Nu mă mărit cu tine până nu-i poruncești bravului tău pușcaș să se scalde în apă clocotită!

Țarul a poruncit să se umple cu apă cel mai mare cazan de tuci de la curte, să se facă foc sub el, până dă apa în clocot, și apoi să fie

aruncat acolo bravul pușcaș. Când totul a fost gata și apa din cazan clocotea, aruncând stropi în toate părțile, l-au adus pe sărmanul pușcaș.

„Acum chiar că am dat de necaz!”, s-a gândit el. „Ce mi-a trebuit să ridic de jos pana de aur? De ce nu i-am dat ascultare calului meu?”

Și-a amintit de calul său năzdrăvan și i-a spus țarului:

— Preamărite stăpâne țar, îngăduie-mi ca, înainte de moarte, să-mi iau rămas-bun de la calul meu!

— Fie! Du-te și ia-ți rămas-bun!

A venit pușcașul la calul său năzdrăvan, plângând cu lacrimi amare.

— De ce plângi, stăpâne?

— Țarul mi-a poruncit să mă scald în apă clocotită!

— Nu te teme și nu plânge! Ai să rămâi în viață! i-a spus calul și l-a descântat la repezeală, ca apa clocotită să nu pricinuiască niciun rău trupului său alb.

De cum s-a întors pușcașul de la grajd, slugile țarului l-au înșfăcat și l-au aruncat în cazanul cu apă clocotită. El s-a cufundat de vreo două ori în apă, apoi a țâșnit afară și s-a prefăcut într-un voinic atât de frumos, cum pana cea mai măiastră nu-l poate zugrăvi, cum numai în basme se mai povestește. Țarul, văzând ce chipeș s-a făcut pușcașul, a vrut să se scalde și el. S-a băgat, ca prostul, în apa clocotită și pe loc s-a și opărit.

Țarul a fost înmormântat, iar în locul lui oamenii l-au ales pe bravul pușcaș. Acesta s-a însurat cu Vasilisa Țarevna și a trăit lângă ea ani mulți în dragoste și bună înțelegere.

Ivan Țarevici, pasărea de foc și lupul cel sur

răia odată, într-o împărăție oarecare, un țar pe nume Vislav Andronovici. El avea trei fii. Cel mare era Dimitri Țarevici, al doilea era Vasili Țarevici, iar cel mic Ivan Țarevici.

Țarul Vislav Andronovici avea o grădină atât de mare și de frumoasă, cum nu se mai afla nicăieri alta pe lume. În grădină creșteau copaci de tot felul, dar era și un măr care făcea mere de aur.

Se obișnuise să vină în grădina țarului Vislav pasărea de foc. Aceasta avea penele de aur și ochii de cristal. În fiecare noapte venea în grădină, se așeza în mărul preferat al țarului Vislav, lua de acolo mere de aur și își lua zborul.

Țarul Vislav Andronovici se necăjea, pentru că pasărea de foc îi furase multe mere de aur. I-a chemat la el pe cei trei fii ai săi și le-a spus:

— Copiii mei iubiți, care dintre voi poate să prindă în grădina mea pasărea de foc? Cui mi-o va aduce vie, aceluia am să-i dau chiar înainte de moarte jumătate din împărăție, iar după moarte pe toată.

Copiii i-au răspuns într-un glas:

— Milostive tătucă țar, Înălțimea Ta, ne vom strădui cu mare bucurie să prindem vie pasărea de foc.

În prima noapte, s-a dus să stea la pândă Dimitri Țarevici. S-a așezat sub mărul din care pasărea de foc fura merele de aur, a adormit și nu a auzit când a venit pasărea și a luat o mulțime de mere.

Dimineața, țarul Vislav Andronovici l-a chemat pe fiul său Dimitri Țarevici și l-a întrebat:

— Cum e, fiul meu drag, ai văzut pasărea de foc sau nu?

— Nu, milostive tătucă țar, în noaptea asta ea n-a venit.

A doua noapte, s-a dus în grădină la pândă Vasili Țarevici, s-a așezat sub același măr, a stat o oră, două și a adormit atât de adânc, că nici n-a auzit cum a venit pasărea de foc și a ciugulit din mere.

Dimineața, l-a chemat țarul Vislav și l-a întrebat:

— Cum e, fiul meu iubit, ai văzut pasărea de foc sau nu?

— Milostive tătucă țar, în noaptea aceasta n-a fost.

A treia noapte, s-a dus Ivan Țarevici în grădină să pândească pasărea de foc. S-a așezat sub măr și a așteptat o oră, două, trei. Deodată a văzut că se luminează întreaga grădină ca și cum s-ar fi aprins multe focuri acolo. A venit pasărea de foc, s-a așezat pe o ramură și a început să ciugulească din mere.

Ivan Țarevici s-a furișat lângă ea și a apucat-o de coadă, dar n-a putut să o țină fiindcă aceasta s-a smuls și a zburat, iar Ivan Țarevici a rămas doar cu o pană din coada ei în mână.

Dimineața, de îndată ce țarul Vislav s-a trezit din somn, Ivan Țarevici s-a dus la el și i-a dat pana păsării de foc. Țarul s-a bucurat că fiul cel mic a reușit să-i aducă măcar o pană. Aceasta era atât de minunată și de strălucitoare, încât dacă o aduceai într-o cameră întunecată, lumina de parcă ar fi fost aprinse sute de lumânări. Țarul Vislav a dus-o la el în cabinet și a așezat-o la vedere, ca pe un obiect de mare preț care merita să fie păstrat o veșnicie. Din acel moment, pasărea a încetat să mai vină în grădina țarului. Vislav și-a chemat din nou copiii și le-a spus:

— Feții mei iubiți, plecați, găsiți pasărea de foc și aduceți-mi-o vie, iar ceea ce am promis înainte va primi, de bună seamă, acela care mi-o va aduce.

Dimitri și Vasili începuseră să-l urască pe fratele lor, Ivan Țarevici, pentru că reușise să smulgă o pană din coada păsării de foc. Au luat de la tatăl lor cele trebuitoare pentru drum și au plecat împreună în căutarea păsării.

Ivan Țarevici a început să se roage de tatăl său să-l binecuvânteze și pe el. Țarul Vislav i-a spus:

— Fiul meu iubit, comoara mea, tu ești încă tânăr și nu ești pregătit pentru un asemenea drum lung și anevoios. De ce să te desparți de mine? Frații tăi oricum au plecat. Ei, dacă pleci și tu și veți lipsi mult timp toți trei? Eu sunt deja bătrân și pot să-mi dau duhul în orice clipă. Dacă, în timp ce sunteți plecați, îmi ia Dumnezeu zilele, cine o să conducă împărăția mea? Poate să izbucnească vreo răzmeriță sau să apară zâzanii în rândul poporului. Și atunci nu va avea cine să-l stăpânească. Sau dușmanul ne va călca pământurile, și atunci cine să comande armata noastră?

Oricât a stăruit țarul Vislav să-l facă pe Ivan Țarevici să se răzgândească, nu a putut. A fost nevoit să-i dea drumul să plece, la rugămințile lui. Ivan Țarevici a luat de la părintele său partea ce i se cuvenea, și-a luat un cal și a plecat la drum, neștiind nici el încotro merge.

A mers mult? A mers puțin? Nu se știe, pentru că povestea lesne se deapănă, dar treaba anevoie se face. Într-un târziu a ajuns într-un câmp larg, pe niște pajiști verzi. A zărit un stâlp pe care scria: „Cine va merge drept înainte va suferi de foame și de frig; cine o va lua spre dreapta va fi sănătos și viu, dar calul său va muri, iar cine o va lua spre stânga, acela va fi ucis, iar calul său va rămâne în viață".

Ivan Țarevici a citit inscripția de pe stâlp și a plecat spre dreapta, gândindu-se că, dacă îi va fi ucis calul, cel puțin va rămâne el în viață și, cu timpul, va putea să-și găsească altul.

A mers o zi, două, trei; deodată i-a ieșit în cale un lup sur, uriaș și i-a spus:

— Ce naiv ești, Ivan Țarevici! Ai citit doar ce scria pe stâlp, că o să moară calul! Atunci de ce-ai luat-o încoace?

Spunând acestea, lupul cel sur i-a sfâșiat calul și a plecat de-acolo.

Ivan Țarevici s-a necăjit pentru calul său, a izbucnit în lacrimi amare și a plecat mai departe pe jos.

A mers toată ziua, a obosit, și, când să se așeze să se odihnească nițel, l-a ajuns din urmă lupul cel sur și i-a spus:

— Mi-e milă de tine, Ivan Țarevici, că te-ai obosit mergând pe jos. Îmi pare rău și pentru că ți-am mâncat calul. Încalecă pe mine și spune-mi unde să te duc și pentru ce.

Ivan Țarevici i-a spus încotro s-a pornit și ce-l mână într-acolo. Lupul cel sur a luat-o la goană, fugind mai repede decât calul, iar noaptea a ajuns cu Ivan Țarevici în spatele unui zid de piatră nu foarte înalt. S-a oprit și a spus:

— Ei, Ivan Țarevici, coboară de pe mine și sari peste zidul acesta. Dincolo de zid este o grădină, iar acolo stă pasărea de foc într-o colivie de aur. Tu să iei pasărea de foc, dar să nu iei și colivia, pentru că altminteri n-ai să mai scapi de-acolo. Te vor prinde cât ai bate din palme.

Ivan Țarevici a trecut peste zidul de piatră, a intrat în grădină și a văzut acolo pasărea de foc, pe care a îndrăgit-o mult. A luat pasărea din colivie și a plecat înapoi, dar s-a răzgândit și i-a zis:

— De ce am luat pasărea de foc fără colivie? Unde am s-o pun?

S-a întors și a luat colivia din copac; în toată grădina au răsunat pocnete și tunete, de parcă acea colivie ar fi fost legată de niște corzi. Străjerii s-au trezit, au venit în grădină, l-au prins pe Ivan Țarevici cu pasărea de foc și l-au dus la țarul lor, pe care îl chema Dolmat.

Țarul Dolmat s-a mâniat peste poate pe Ivan Țarevici și i-a spus cu glas răstit:

— Cum de nu ți-e rușine să furi, tinere?! Cine ești și de pe ce meleaguri? Al cui ești și cum te cheamă?

— Sunt din împărăția țarului Vislav. Sunt fiul lui și mă numesc Ivan Țarevici. Pasărea ta de foc s-a înnădit la merele de aur ale tatălui meu: venea în fiecare seară și a distrus aproape tot pomul. De aceea tatăl meu m-a trimis în căutarea ei și mi-a poruncit să i-o aduc vie.

— Vai, tinere Ivan Țarevici, i-a spus țarul Dolmat, e frumos oare ce-ai făcut? Trebuia să fi venit la mine, să-mi fi spus, și ți-aș fi dat-o bucuros. Dar așa, cum o să-ți fie când am să trimit în toate împărățiile vestea despre purtarea ta josnică? Totuși, dacă îmi faci un hatâr și te duci în cea de-a treizecea împărăție și-mi aduci de la țarul Afron calul cu coamă de aur, am să te iert pentru fapta ta și am să-ți dau cu mare plăcere pasărea de foc. Dacă nu, am să dau știre în toate împărățiile că ești un hoț netrebnic.

Ivan Țarevici a plecat de la țarul Dolmat, promițându-i că-i va aduce calul cu coamă de aur.

A venit la lupul cel sur și i-a povestit tot ce i-a spus țarul Dolmat.

— Ce naiv poți să fii, Ivan Țarevici! i-a spus lupul cel sur. De ce nu mi-ai ascultat cuvântul și ai luat colivia de aur?

— Sunt vinovat față de tine, i-a răspuns Ivan Țarevici.

— Bine, s-o lăsăm baltă! i-a spus lupul. Urcă-te în spatele meu, am să te duc acolo unde ai nevoie.

Ivan Țarevici s-a urcat în spatele lupului sur, iar acesta a fugit ca din pușcă și a ajuns în cele din urmă, noaptea, în împărăția țarului Afron.

Ajungând la grajdurile din piatră albă ale țarului, lupul cel sur i-a spus:

— Du-te, Ivan Țarevici, în grajd, că acum toți grăjdarii dorm adânc, și ia calul cu coamă de aur. Numai bagă de seamă: în cui atârnă căpăstrul de aur. Tu să nu-l iei, că va fi de rău.

Ivan Țarevici a intrat în grajdul de piatră albă, a luat calul cu coamă de aur și a plecat cu el înapoi. Dar, văzând căpăstrul atârnat pe perete, i-a plăcut atât de mult, încât a pus mâna pe el, cu gândul să-l ia. Dar în tot grajdul au răsunat pocnete și tunete, pentru că acel căpăstru era legat de niște strune. Grăjdarii s-au trezit, au sărit, l-au prins pe Ivan Țarevici și l-au dus la țarul Afron. Acesta a început să-l descoasă.

— Ce tânăr ești, flăcăule! Spune-mi din ce împărăție vii, al cui fiu ești și cum te cheamă.

— Sunt din împărăția lui Vislav. Sunt fiul țarului și mă cheamă Ivan Țarevici.

— Ei, Ivan Țarevici, tinere viteaz, ce-ai făcut tu se poate numi o treabă demnă de un cavaler cinstit? Să fi venit la mine și să mi-l fi cerut, ți l-aș fi dat cu dragă inimă. Și acum spune-mi, cum ai să te simți când am să trimit peste tot vestea că te-ai purtat fără cinste în împărăția mea? Dar ascultă, dacă îmi îndeplinești dorința de a mi-o aduce pe prințesa Elena cea Preafrumoasă, de care sunt îndrăgostit,

dar la care nu pot ajunge, am să-ți iert greșeala și-am să-ți dau cu mare bucurie calul cu coamă de aur. Iar dacă nu-mi îndeplinești această dorință, am să dau de știre peste tot că ești un hoț netrebnic și-am să le scriu tuturor ce ai făcut tu în împărăția mea.

Ivan Țarevici i-a promis țarului Afron să i-o aducă pe prințesa Elena cea Preafrumoasă și a plecat plângând de la palat.

A venit la lupul cel sur și i-a povestit tot ce i s-a întâmplat.

— Cât de naiv poți să fii, Ivan Țarevici! i-a spus lupul cel sur. De ce nu mi-ai respectat povața și-ai luat căpăstrul de aur?

— Sunt vinovat față de tine, i-a spus Ivan Țarevici lupului.

— Bine, s-o lăsăm baltă! a spus lupul cel sur. Urcă-te în spatele meu și-am să te port până unde ai tu nevoie.

Ivan Țarevici s-a urcat în spatele lupului sur, iar acesta a țâșnit, fugind iute ca săgeata. Și nu peste multă vreme a ajuns în țara prințesei Elena cea Preafrumoasă.

Ajungând la grilajul de aur care înconjura o minunată grădină, lupul cel sur i-a spus lui Ivan Țarevici:

— Coboară acum de pe mine, du-te înapoi pe același drum pe care am venit încoace și așteaptă-mă în câmp, sub un stejar.

Ivan Țarevici s-a dus unde i se poruncise. Lupul cel sur s-a așezat lângă grilajul de aur, așteptând să iasă la plimbare prin grădină prințesa Elena cea Preafrumoasă.

Spre seară, când soarele a început să coboare spre amurg, pentru că trecuse arșița, prințesa Elena cea Preafrumoasă a ieșit să se preumble prin grădină împreună cu dădacele și boieroaicele. Când s-a apropiat de locul unde stătea, dincolo de zăbrele, lupul cel sur, acesta a sărit peste grilaj în grădină, a înșfăcat-o pe prințesă, a sărit înapoi și a fugit cu ea cât îl țineau picioarele.

A ajuns în câmpia întinsă, la stejarul sub care îl aștepta Ivan Țarevici, și i-a spus:

— Ivan Țarevici, urcă-te în spatele meu!

Acesta s-a urcat, iar lupul cel sur i-a dus în împărăția țarului Afron.

Dădacele și boieroaicele de la curte, care se plimbau prin grădină cu prințesa Elena cea Preafrumoasă, au dat fuga în palat și au trimis în urmărirea fugarilor o poteră. Dar, oricât au gonit poterașii, nu i-au putut ajunge și s-au întors.

Ivan Țarevici, stând pe spinarea lupului alături de prințesă, s-a îndrăgostit lulea de Elena cea Preafrumoasă și ea de el. Și, când lupul cel sur a sosit în împărăția lui Afron, iar Ivan Țarevici trebuia s-o ducă pe prințesa Elena cea Preafrumoasă la palat și s-o predea țarului, el a început să plângă cu lacrimi amare.

Lupul cel sur l-a întrebat:

— De ce plângi, Ivan Țarevici?

Ivan Țarevici a răspuns:

— Cum să nu plâng, prietene, lupule sur? Cum să nu fiu supărat? M-am îndrăgostit lulea de prințesa Elena, iar acum sunt nevoit să i-o dau țarului Afron în schimbul calului cu coamă de aur. Iar dacă nu i-o dau, mă voi face de râs prin toate împărățiile.

— Ți-am slujit multă vreme. Am să te ajut și acum, i-a spus lupul cel sur. Ascultă, eu am să mă prefac în prințesa Elena, iar tu dă-mă țarului Afron și ia calul cu coamă de aur. El mă va lua drept prințesa cea adevărată, iar când tu ai să te urci pe calul cu coamă de aur și-ai să fii destul de departe, eu am să-i cer voie țarului Afron să mă lase să mă plimb pe câmp. Când o să-mi dea voie să ies cu dădacele și cu toate boieroaicele de la curte și vom ajunge în câmp, tu să-ți amintești de mine și eu am să fiu lângă tine.

Zicând acestea, lupul cel sur s-a aruncat la pământ și s-a prefăcut în prințesa Elena cea Preafrumoasă. Atât de bine semăna cu cea adevărată, încât nu puteai să-ți dai seama că nu era chiar ea.

Ivan Țarevici l-a luat pe lupul cel sur, s-a dus cu el în palat la țarul Afron, iar prințesei Elena cea Preafrumoasă i-a spus să-l aștepte în afara orașului.

Când Ivan Țarevici a venit la țarul Afron cu Preafrumoasa Elena cea neadevărată, acesta s-a bucurat nespus pentru minunata comoară pe care o dorea de atâta amar de vreme. El a primit-o pe prințesa cea neadevărată, iar calul cu coamă de aur i-a fost dat lui Ivan Țarevici.

Ivan Țarevici a încălecat pe acest cal și a ieșit din oraș. A urcat-o în șa lângă el și pe Elena cea Preafrumoasă și s-a îndreptat spre împărăția lui Dolmat.

Lupul cel sur a trăit la curtea țarului Afron o zi, două, trei sub chipul Preafrumoasei prințese Elena, iar în cea de-a patra zi a venit la țar și i-a cerut învoire să iasă la plimbare ca să-și mai alunge tristețea și dorul de casă. Țarul Afron i-a răspuns:

— Ah, minunata mea prințesă! Fac orice pentru tine! Te las să te plimbi prin câmpul deschis.

În același timp le-a poruncit dădacelor și tuturor boieroaicelor de la curte să iasă cu prințesa în câmp, la plimbare.

Ivan mergea cu Elena cea Preafrumoasă și, vorbind cu ea, a uitat cu desăvârșire de lupul cel sur. Într-un târziu, și-a amintit de el:

— Ah, pe unde-o fi lupul meu sur?

Deodată acesta a apărut ca din pământ în fața lui Ivan Țarevici.

— Urcă-te în spatele meu, Ivan Țarevici, iar pe preafrumoasa prințesă s-o lași să meargă călare pe calul cu coamă de aur.

Ivan Țarevici s-a urcat în spatele lupului cel sur și au plecat în împărăția țarului Dolmat. La vreo trei verste înainte de a intra în oraș, s-au oprit. Ivan Țarevici a început să-l roage pe lupul cel sur:

— Ascultă, prietene! M-ai slujit atâta timp, mai îndeplinește-mi o dorință. N-ai putea să te prefaci în cal cu coamă de aur în locul celui adevărat, pentru că n-aș vrea să mă despart de el?

Lupul cel sur s-a aruncat la pământ și s-a prefăcut în cal cu coamă de aur.

Ivan Țarevici a lăsat-o pe preafrumoasa prințesă Elena pe calul cu coamă de aur și a plecat călare pe lupul sur prefăcut în cal.

De îndată ce l-a văzut pe Ivan Țarevici venind pe calul cu coamă de aur, țarul s-a bucurat nespus, l-a întâmpinat pe țarevici în curtea cea mare, l-a sărutat, l-a luat de mână și l-a condus în palat.

Țarul Dolmat a poruncit să se facă un mare ospăț. S-au așezat la mesele mari de stejar acoperite cu fețe albe, au mâncat, au chefuit și s-au veselit două zile încheiate, iar în cea de-a treia țarul Dolmat i-a dat lui Ivan Țarevici pasărea de foc și colivia de aur.

Țareviciul a luat pasărea de foc, a ieșit din oraș, a încălecat pe calul cu coamă de aur împreună cu preafrumoasa prințesă Elena și au pornit spre împărăția țarului Vislav Andronovici.

Țarul Dolmat s-a gândit a doua zi să călărească nițel prin câmp pe calul său cu coamă de aur. Când l-a îndemnat la trap, calul l-a trântit, s-a prefăcut în lupul cel sur și l-a ajuns din urmă pe Ivan Țarevici.

— Ivan Țarevici, i-a spus el, urcă-te în spinarea mea, iar pe prințesa Elena cea Preafrumoasă s-o lași să meargă călare pe calul cu coamă de aur.

Ivan Țarevici s-a urcat la lupul cel sur în spinare și s-au așternut la drum. Când au ajuns la locul unde lupul cel sur i-a sfâșiat calul lui Ivan Țarevici, el s-a oprit și i-a spus:

— Ei, Ivan Țarevici, te-am slujit destulă vreme cu dreptate și credință. În acest loc ți-am sfâșiat calul. Până aici te-am și adus. Coboară de pe lupul cel sur, căci acum ai calul cu coamă de aur. Așa că încalecă și du-te încotro dorești, că eu de-acum nu-ți mai sunt slugă.

Zicând acestea, lupul s-a îndepărtat în fugă, iar Ivan Țarevici a început să plângă după el și a plecat în drumul său împreună cu preafrumoasa prințesă.

Au mers ei cât au mers și, la vreo douăzeci de verste de împărăția țarului Vislav, s-au oprit, au descălecat și s-au întins să se odihnească la umbra unui copac de care au legat calul. Colivia cu pasărea de foc a pus-o Ivan lângă sine.

Stând întinși pe iarbă și spunându-și vorbe dulci, cei doi au căzut într-un somn adânc.

Chiar atunci s-a nimerit ca cei doi frați, Dimitri și Vasili, după ce colindaseră prin multe țări fără să găsească ceea ce căutau, să se întoarcă spre casă. Au dat din întâmplare de Ivan Țarevici și de prințesa Elena cea Preafrumoasă.

Văzând calul cu coamă de aur și pasărea de foc în colivia ei de aur, s-au gândit să-l ucidă pe fratele lor.

Dimitri Țarevici a scos paloșul din teacă, l-a înjunghiat pe Ivan Țarevici și l-a tăiat în bucăți. Apoi a trezit-o pe prințesa Elena cea Preafrumoasă și a început s-o descoasă.

— Frumoasă fată, din ce împărăție ești, cine este tatăl tău și cum te cheamă?

Prințesa Elena cea Preafrumoasă a văzut că Ivan Țarevici este mort, s-a înspăimântat, a izbucnit în plâns și le-a răspuns printre sughițuri:

— Sunt prințesa Elena cea Preafrumoasă și m-a luat Ivan Țarevici, pe care voi l-ați dat morții cumplite. Ați fi fost niște cavaleri adevărați dacă ați fi ieșit în câmp, v-ați fi luptat cu el și l-ați fi învins când era viu. Dar așa l-ați omorât în somn. Ce laude așteptați de la mine? Omul care doarme este ca și mortul.

Atunci Dimitri Țarevici i-a proptit paloșul în piept preafrumoasei prințese Elena și i-a zis:

— Ascultă, acum ești în mâinile noastre, te ducem la părintele nostru, țarul Vislav Andronovici, iar tu să-i spui că noi suntem cei care v-am găsit pe tine, pasărea de foc și calul cu coamă de aur. Dacă nu juri c-ai să-i spui întocmai așa, te vom ucide.

Preafrumoasa prințesă Elena s-a speriat de moarte și s-a jurat pe toți sfinții că va spune cum i s-a poruncit.

Dimitri Țarevici și Vasili Țarevici au început să tragă la sorți a cui să fie prințesa Elena și al cui calul cu coamă de aur. Sorții au hotărât ca preafrumoasa prințesă să îi revină lui Vasili Țarevici, iar calul cu coamă de aur lui Dimitri Țarevici.

Vasili Țarevici a luat-o pe preafrumoasa prințesă Elena, a urcat-o pe calul său, iar Dimitri Țarevici a încălecat pe calul cu coamă de aur. A luat colivia cu pasărea de foc ca s-o ducă tatălui său și au pornit la drum.

Ivan Țarevici a zăcut mort în acel loc treizeci de zile încheiate, până când a dat de el lupul cel sur, care l-a recunoscut după miros. I-a încolțit dorința să-l ajute, să-l învie, dar nu știa cum s-o facă.

În acel moment lupul cel sur a văzut un corb cu doi pui, care se roteau deasupra cadavrului și voiau să coboare ca să mănânce din trupul lui Ivan Țarevici. Lupul cel sur s-a ascuns după un tufiș și, de îndată ce puii de corb s-au lăsat pe pământ și-au început să ciugulească din carnea mortului, s-a repezit de după tufiș, a înhățat unul din pui și se pregătea să-l sfâșie în două. Atunci corbul s-a lăsat pe pământ, ceva mai depărtișor de lupul cel sur, și i-a spus:

— Lupule sur, lasă-mi copilul în pace! El nu ți-a făcut nimic.

— Ascultă, îi răspunse acesta, n-am să mă ating de copilul tău și-am să-l slobozesc viu și nevătămat dacă îmi îndeplinești o dorință:

să te duci în cea de-a treizecea țară și să-mi aduci de acolo apă moartă și apă vie.

— Am să fac asta pentru tine, i-a răspuns corbul, numai să nu-i faci copilului meu niciun rău.

Zicând aceste vorbe, corbul și-a luat zborul și s-a făcut nevăzut.

S-a întors în cea de-a treia zi și a adus cu el două sticluțe – într-una era apă vie, în cealaltă apă moartă – pe care i le-a dat lupului sur.

Acesta a luat sticluțele, a rupt puiul de corb în două, l-a stropit cu apă moartă și puiul a devenit cum era înainte. L-a stropit apoi cu apă vie: puiul de corb s-a scuturat și și-a luat zborul. După aceea, lupul cel sur l-a stropit pe Ivan Țarevici cu apă moartă și corpul lui s-a lipit la loc; l-a stropit cu apă vie și Ivan Țarevici s-a ridicat și a spus:

— Ce mult am putut dormi!

— Da, Ivan Țarevici, zise lupul, ai fi dormit pe vecie dacă n-aș fi fost eu. Te-au tăiat în bucăți frații tăi. Au luat-o pe frumoasa prințesă Elena, calul cu coamă de aur și pasărea de foc și au plecat cu ele. Acum grăbește-te să ajungi cât poți de repede în țara ta, pentru că fratele tău Vasili Țarevici se însoară chiar astăzi cu logodnica ta, prințesa Elena cea Preafrumoasă. Ca să ajungi mai repede acolo, urcă-te în spinarea mea. Am să te duc eu.

Ivan Țarevici a încălecat pe lupul cel sur, acesta a rupt-o la fugă cu el în spate și, nu peste multă vreme, au ajuns la porțile orașului.

Ivan Țarevici s-a dat jos de pe spinarea lupului celui sur, a intrat în oraș, s-a dus drept la palat și-a ajuns chiar când fratele său Vasili Țarevici se cununa cu preafrumoasa prințesă Elena. Tocmai se întorseseră de la cununie și se așezaseră la masă.

Ivan Țarevici a intrat în palat și, de îndată ce Elena cea Preafrumoasă l-a zărit, a zbughit-o de la masă, s-a repezit la el, a început să-l sărute și să strige:

— Iată, acesta-i mirele meu iubit, Ivan Țarevici, și nu cel care s-a așezat la masă!

Țarul Vislav Andronovici s-a ridicat de la locul său și a început s-o întrebe pe preafrumoasa prințesă Elena ce însemnau toate astea. Ce tot îndruga ea?

Elena cea Preafrumoasă i-a povestit adevărul adevărat, totul așa cum fusese. Cum a luat-o Ivan Țarevici din țara ei, cum a căpătat el calul cu coamă de aur și pasărea de foc, cum frații lui cei mari l-au ucis în timp ce dormea și cum au obligat-o să spună că toate astea le obținuseră ei.

Țarul Vislav s-a supărat rău de tot pe Dimitri și pe Vasili Țarevici și i-a închis în temniță. Iar Ivan Țarevici s-a căsătorit cu preafrumoasa prințesă Elena și au început să trăiască în înțelegere și iubire și nu mai puteau unul fără celălalt.

Ivan Țarevici și soția sa, Fecioara Țar

ndeva, într-o țară îndepărtată, trăiau de multă vreme un țar pe nume Ahridei și soața sa, țarina Daria, dar copii nu aveau. Se apropiau deja de bătrânețe și au început să se roage la Dumnezeu să le dăruiască un copil. Nu mult după aceasta, țarina Daria a rămas grea și a născut o fată căreia i-au pus numele de Luna. După un an, țarina a născut încă o fată, și mai frumoasă decât prima. I-au pus numele de Steluța.

Cele două țarevne au crescut și, când cea mare a împlinit cincisprezece ani, iar cea mică paisprezece, au ieșit într-o zi la plimbare prin grădină, împreună cu dădacele și slujnicele lor. S-au plimbat timp îndelungat și deodată s-a stârnit, din senin, un vârtej puternic și le-a luat pe amândouă țarevnele. Dădacele și slujnicele s-au speriat, au dat fuga la țarina Daria și i-au povestit ce necaz se întâmplase. Țarina Daria era cât pe ce să moară din cauza acestei vești, iar țarul Ahridei a dat sfoară în țară că celui care-i va găsi fetele, aceluia i-o va da de nevastă pe oricare din ele. Nu s-a găsit niciun viteaz care să se apuce de așa o treabă. Țarul a adunat magii și vrăjitorii și a început să-i descoasă dacă nu cumva știu unde s-ar putea afla fetele lui. Dar nici ei n-au reușit nimic.

După multă vreme de mâhnire, țarul Ahridei a început din nou să se roage la Dumnezeu să-i dăruiască, măcar la bătrânețe, un moștenitor. A dat mult de pomană săracilor și a făcut mari și bogate danii pe la biserici și mănăstiri. Dumnezeu i-a ascultat ruga și i-a dăruit un fiu, pe Ivan Țarevici. Acesta creștea într-o zi cât alții într-un an, cum crește aluatul pentru cozonaci, și când s-a făcut mare, a deprins diferite meșteșuguri. Când i s-a spus că avea două surori care au dispărut fără urmă, s-a gândit să se roage de părinții săi să-l lase să meargă în lumea largă, poate va afla ceva despre ele.

A venit la părintele său, s-a aplecat până la pământ și i-a spus:

— Milostive părinte, am venit la tine nu ca să chefuiesc, nici ca să-ți dau sfaturi, nici ca să cuget la treburi importante, ci pentru a-ți cere binecuvântarea. Vreau să merg în țări îndepărtate și să aflu câte ceva despre dragele mele surioare care au dispărut fără urmă!

— Ești încă atât de tânăr, Ivan Țarevici! i-a răspuns țarul Ahridei. Încotro te va îndruma Dumnezeu și în ce țări vrei să poposești? Știi bine că ești încă necopt și nedeprins cu greutățile drumurilor lungi!

Dar Ivan Țarevici s-a rugat de părintele său cu atâta stăruință și cu ochii scăldați în lacrimi, încât tatăl nu s-a mai putut împotrivi și l-a lăsat să plece. Țareviciul s-a închinat, s-a aplecat adânc către toate cele patru vânturi, și-a luat rămas-bun de la părinți și a pornit la drum singur-singurel, fără a avea nici măcar un însoțitor cu el.

După ce a mers câteva luni, s-a întâmplat să treacă printr-o pădure deasă și întunecoasă și să audă mare gălăgie. S-a grăbit la locul cu pricina și a văzut două duhuri ale pădurii care se băteau între ele. S-a apropiat și le-a întrebat:

— Pentru ce vă bateți? Spuneți-mi mie și eu am să vă împac!

— Om bun, îi zise unul dintre duhuri, judecă tu pricina care a adus cearta între noi! Mergeam pe drum și am găsit pălăria fermecată, care te face nevăzut, cizmele fermecate, care aleargă singure de îndată ce le încalți, și fața de masă fermecată, care se întinde singură, cu tot felul de bunătăți pe ea. Ajunge doar să desfaci fața de masă, că țâșnesc din ea doisprezece flăcăi și douăsprezece fete frumoase și încep să-ți aducă tot ce-ți poftește inima. Din toate astea cizmele și pălăria le vreau eu, iar fața de masă o las tovarășului meu. Dar el le vrea pe toate și de asta a sărit la mine la bătaie.

— Bine, a spus Ivan Țarevici, numai că vreau și eu partea mea.

Duhurile pădurii s-au învoit. Atunci Ivan Țarevici le-a spus:

— Alergați pe drumul ăsta cât vă țin picioarele și cui îl întrece pe celălalt cu trei verste, aceluia să i se dea toate lucrurile găsite.

Ambele duhuri au fugit bucuroase pe drumul care li s-a arătat și curând au dispărut cu totul. Ivan Țarevici a încălțat cizmele fermecate, și-a pus pe cap pălăria fermecată, a luat sub braț fața de masă și a plecat mai departe. Când s-au întors duhurile, nu l-au mai văzut nici pe Ivan, nici ceea ce găsiseră și au început să-l caute prin pădure. Și chiar dacă ar fi dat de el, oricum nu l-ar fi văzut, pentru că purta pălăria fermecată pe cap.

După ce au cutreierat de pomană întreaga pădure, în cele din urmă s-au despărțit și au plecat fiecare în treaba lui. Iar Ivan Țarevici, după câteva zile de mers, a văzut o mică izbă ce stătea cu fața la pădure și cu spatele la el. S-a apropiat de ea și i-a zis:

— Izbă, izbă, întoarce-te cu spatele la pădure și cu fața la mine!

Izba s-a întors cu spatele la pădure și cu fața la el. Ivan Țarevici a intrat și a văzut-o pe Baba Iaga stând pe podea, cu picioarele proptite în tavan. Torcea lână. Văzându-l pe Ivan Țarevici, Baba Iaga zise:

— Ptiu! Ptiu! Până acum nu s-a pomenit carne de om pe-aici, iar acum iat-o. Spune-mi, Ivan Țarevici, cum ai venit la mine? Cu voia sau fără voia ta? De patruzeci de ani stau aici și niciun om n-a trecut pe lângă izba mea călare sau pe jos. Nici măcar o pasăre n-a trecut. Iar tu cum de ai nimerit aici?

— Of, babă proastă! i-a spus Ivan Țarevici. Mai întâi dă-mi de mâncare și de băut și abia după aceea descoase-mă.

Baba Iaga a sărit în picioare, a pus masa, i-a dat de mâncare și de băut țareviciului, i-a pregătit și baia, iar când acesta a ieșit de la baie, a început să-l tragă din nou de limbă.

— Ce vânt te-a adus la mine? Ai venit cu voia sau fără voia ta?

— Și de voie, dar mai mult de nevoie, i-a spus Ivan Țarevici. Merg să le caut pe surorile mele Luna și Steluța. Dar unde să le caut, nici eu nu știu.

— Bine, Ivan Țarevici! i-a spus Baba Iaga. Fă-ți rugăciunea și culcă-te! Noaptea e un sfetnic bun.

Țareviciul s-a culcat și, din cauza oboselii drumului, a adormit bușteau. Dimineață, când abia se crăpa de ziuă, Baba Iaga a început să tragă de el:

— E timpul să te trezești, bunule viteaz!

Țareviciul s-a sculat, s-a spălat, s-a îmbrăcat, s-a închinat către cele patru zări și a început să-și ia rămas-bun de la Baba Iaga. Aceasta i-a zis:

— Ce tot îți iei rămas-bun de la mine fără să mă fi întrebat în care parte s-o apuci?! Du-te pe drumul ăsta până ai să vezi pe un câmp curat un palat de marmură. În acel palat locuiește Luna, sora ta cea mare. Doar c-o să-ți fie greu s-o iei de-acolo, pentru că trăiește cu un duh necurat. Când acesta se întoarce acasă, are chip de urs, dar după ce rage, se preface în om.

Țareviciul și-a luat rămas-bun de la Baba Iaga, a încălțat cizmele fermecate și a plecat la drum. În cea de-a treia zi, a văzut pe un câmp curat un palat de marmură. Și-a pus pe cap pălăria fermecată și a intrat în iatacul iubitei sale surori, frumoasa țarevnă Luna.

În clipa aceea, Luna era întinsă în pat și dormea adânc. Țareviciul s-a apropiat de ea, s-a încumetat s-o trezească și și-a scos pălăria fermecată. Țarevna s-a trezit:

— Cine ești tu și ce cauți aici?

— Iubita mea surioară, preafrumoasă țarevnă Luna, eu sunt fratele tău drept, Ivan Țarevici! spuse el. Îți aduc urări de bine de la

tătucul nostru, țarul Ahridei, și de la mămuca noastră, țarina Daria. Ei s-au uscat de dorul tău și-al surioarei noastre Steluța.

Minunata țarevnă Luna a sărit din așternut și, cu lacrimi în ochi, a început să-și îmbrățișeze fratele. După aceea i-a spus țareviciului:

— Iubite frățioare, sunt nespus de bucuroasă că te văd, dar mă tem să nu vină cumva ursul și să te mănânce.

— Nu te necăji! îi răspunse acesta. Nu mă tem eu de el.

În curând s-a iscat un vârtej puternic. Frumoasa țarevnă s-a înspăimântat și i-a spus:

— Iubite frățioare, Ivan Țarevici, în curând apare ursul. Ascunde-te undeva, că altminteri te mănâncă!

— Nu te teme! i-a spus țareviciul.

Și-a pus pe cap pălăria fermecată și s-a așezat pe scaun. Ursul a intrat în casă și a răcnit cu glas omenesc:

— Ptiu! Ptiu! Până azi nu s-a pomenit picior de om pe-aici, iar acum miroase a carne de om.

— Lumina mea, i-a spus Luna, nu ți-e rușine să vorbești astfel? De unde să fie oameni pe-aici? Toată ziua te vânturi prin lume și de acolo te-ai umplut de un așa miros, de ți se năzare că îl simți și aici.

— Nu cumva a venit fratele tău, Ivan Țarevici? a întrebat-o ursul. El a venit de mult pe lume.

— Nu l-am văzut în viața mea pe fratele meu și nici măcar nu știu dacă am sau n-am un frate. Și chiar dacă ar fi venit, ce-ai fi făcut cu el? L-ai fi mâncat?

— Nu! răspunse ursul. N-aș face așa ceva nici în ruptul capului, pentru că știu că ți-e drag ție și atunci mi-e drag și mie.

— Jură!

— Îți jur pe ce vrei tu.

— Dacă e așa, a spus țarevna Luna, atunci să știi că fratele meu șade chiar lângă tine.

— Ce tot spui? Eu de ce nu-l văd? a întrebat ursul mirat.

Apoi s-a aruncat la podea și s-a prefăcut într-un voinic chipeș cum nici cu gândul nu gândești, cum nici în povești nu întâlnești, și a zis:

— Ivan Țarevici, nu te mai ascunde de mine! Nu-ți vreau răul și n-am să-ți pricinuiesc niciun necaz.

Țareviciul și-a scos pălăria fermecată și i s-a arătat ursului. Acesta vorbea cu blândețe și l-a cinstit pe țarevici cu bucate gustoase și cu băuturi alese. Ivan Țarevici a ciugulit de colo, de colo, apoi l-a întrebat pe urs:

— N-ai vrea să guști din mâncarea și băutura mea de drumeț?

A desfășurat fața de masă și, în aceeași clipă, s-au ivit doisprezece flăcăi și douăsprezece fete frumoase, au pus pe acea față de masă tot felul de bucate și de băuturi și au început să-i îndemne pe Ivan

Țarevici, pe țarevna Luna și pe urs să mănânce și să bea din toate. Ursul s-a minunat și l-a întrebat pe Ivan Țarevici de unde are așa o față de masă. Acesta i-a povestit totul în amănunt. După ce a stat trei luni la urs, țareviciul s-a pregătit de drum și a început să întrebe despre sora lor mijlocie, țarevna Steluța.

— Ea trăiește foarte departe, i-a spus țarevna Luna, dar nu cred că ai s-o poți vedea, pentru că stă împreună cu Monstrul Mărilor într-un castel de aramă, iar în jurul acestuia stau de pază străjeri puternici, toți duhuri ale apelor. Te vor ucide!

— N-am de ales! Chiar dacă mă așteaptă moartea, vreau să-mi văd surioara.

Și-a luat rămas-bun de la țarevna Luna și de la urs și s-a așternut la drum. În cea de-a doua zi, a zărit castelul de aramă. S-a apropiat de poartă, iar acolo stăteau de strajă două duhuri ale apelor, ținând pe umăr câte un tun, și nu lăsau pe nimeni să treacă.

— Lăsați-mă să trec, pentru că anume am venit ca să vă înlocuiesc.

— Nu, frate! Tu ne tragi pe sfoară. Dacă ții morțiș, sari peste zid, dar pe poartă avem poruncă să nu lăsăm pe nimeni să treacă. Numai fii cu băgare de seamă, pentru că de cealaltă parte a zidului sunt întinse niște corzi. Dacă le atingi cât de puțin, tot castelul și marea vor răsuna de tunete. Monstrul Mărilor va auzi, va ieși din apă și îți va lua viața.

Țareviciul nu s-a speriat de nimic și, cu cizmele fermecate, a început să se cațăre pe zidul de piatră. A trecut de cealaltă parte fără să atingă vreo coardă nici cu mâna, nici cu piciorul, dar a atins totuși una ușurel cu haina și pe loc au început să răsune tunete puternice. Țareviciul a intrat grăbit în palat, a găsit-o pe preafrumoasa țarevnă Steluța în pat, dormind adânc, și a trezit-o. Ea a deschis ochii și a strigat:

— Cine ești și ce cauți aici?

— Iubită surioară, preafrumoasă țarevnă Steluța, eu sunt fratele tău bun, Ivan Țarevici. Îți aduc urări de bine de la tătucul nostru, țarul Ahridei, și de la mămuca noastră, țarina Daria. Ei s-au uscat de dorul tău și al surioarei noastre Luna.

Preafrumoasa țarevnă Steluța a sărit din așternut, a început să-l îmbrățișeze și să-l sărute.

— Iubite frățioare, ascunde-te iute undeva! Trebuie să apară Monstrul Mărilor și, când te va vedea, te va înghiți cât ai clipi din ochi.

— Nu-ți face griji, surioară! i-a spus el. Eu nu mă tem.

Și-a pus pe cap pălăria fermecată și s-a așezat pe scaun. A intrat Monstrul Mărilor și a răcnit cu glas omenesc:

— Ptiu! Ptiu! Până azi nu s-a pomenit picior de om pe-aici, iar acum miroase a carne de om. Cine e oaspetele tău?

— Ah, lumina mea! i-a răspuns țarevna Steluța. Cine să fie la mine? Știi bine că nimeni nu poate intra în castel. Tu te vânturi prin lume toată ziua, te îmbibi de miros omenesc și de aceea ți se năzare că îl simți și aici.

— Ajunge! Nu cumva a venit fratele tău, Ivan Țarevici? El este de mult timp născut.

— În viața mea nu l-am văzut și nici măcar nu știu dacă am sau nu un frate. Și dacă s-ar fi întâmplat să vină pe-aici Ivan Țarevici, ce i-ai fi făcut? L-ai fi mâncat?

— Nu! răspunse Monstrul. N-aș face niciodată așa ceva. De ce să-l mănânc? Nu mi-a făcut niciun rău. Știu că ți-e drag ție și atunci mi-e drag și mie.

— Nu! N-am să te cred până nu juri.

— Bine, mă jur pe ce vrei tu!

— Dacă e așa, a zis țarevna Steluța, să știi că fratele meu este aici și șade chiar în fața ta.

— De ce minți? Eu de ce nu-l văd?

— El este cu adevărat aici, i-a răspuns Steluța.

Monstrul s-a lovit de podea și s-a prefăcut într-un voinic chipeș cum nici cu gândul nu gândești și nici măcar în povești altul ca el nu întâlnești.

— Ivan Țarevici, nu te mai ascunde! a strigat el. Eu nu-ți vreau răul, n-am să te ating nici cu un deget și întotdeauna voi fi bucuros să-mi fii oaspete.

Țareviciul și-a scos pălăria fermecată, arătându-și chipul. Monstrul a vorbit cu el cu blândețe, l-a cinstit cu tot felul de băuturi și de bucate. Țareviciul a ciugulit de colo, de colo și i-a spus Monstrului:

— N-ai vrea să guști din mâncarea și băutura mea de drumeț?

A desfășurat fața de masă și, în aceeași clipă, au apărut ca din pământ doisprezece flăcăi voinici și douăsprezece fete frumoase și-au început să aducă tot felul de bucate și băuturi alese, să le pună pe fața de masă și să-i îndemne pe Ivan Țarevici, pe țarevna Steluța și pe Monstrul Mărilor să guste din toate. Monstrul s-a minunat de o asemenea față de masă și l-a întrebat pe Ivan Țarevici de unde o are. Acesta i-a povestit totul și, după ce au terminat de mâncat și de băut, a strâns fața de masă, apoi s-au veselit jucând tot felul de jocuri. A stat țareviciul la sora lui aproape un an. Când Monstrul nu era acasă, țareviciul încerca să-și convingă sora să plece cu el la părinți.

— Ce spui, frățioare? Monstrul Mărilor o să ne prindă și-o să ne dea unei morți cumplite.

— Cum aș putea să vă scap și pe tine și pe surioara noastră?

— Dacă vrei să ne ajuți, du-te peste treizeci de mări și țări! Acolo este un râu lat. Peste el trece un pod de călin. Sub acel pod trăiește

zmeul cu douăsprezece capete. El nu lasă pe nimeni, nici pedestraș, nici călăreț, să treacă peste pod, ci îl mănâncă. Cu cine va reuși să-l ucidă pe zmeu, cu acela se va mărita Fecioara Țar și numai prin ea putem scăpa și eu, și sora mea.

Țareviciul a ascultat aceste vorbe, și-a luat rămas-bun de la soră și a pornit la drum către cea de-a treizecea țară.

S-a încălțat cu cizmele fermecate și în trei zile a ajuns la podul de călin. A intrat într-o fierărie și a poruncit să i se facă un paloș fermecat și un buzdugan de patruzeci de puduri. Fierarii i-au făcut și paloșul, și buzduganul. Țareviciul le-a plătit pentru lucrul lor și s-a dus spre pod să se bată cu zmeul. Acesta a ieșit afară și s-a aruncat asupra țareviciului, vrând să-l înghită cu totul, dar voinicul s-a ferit, a ridicat buzduganul și i-a zburat zmeului trei capete dintr-odată. Zmeul s-a repezit încă o dată asupra lui, dar și-a pierdut încă șapte capete. A început să verse foc, vrând să-l ardă pe țarevici. Acesta s-a întors, l-a lovit cu paloșul fermecat și l-a despicat în două. După aceea a făcut un foc uriaș și i-a aruncat în el capetele și trupul, iar el a trecut râul peste pod.

Pe malul celălalt era un oraș mare, iar pe porțile acestuia au ieșit în zbor douăsprezece porumbițe. Au ajuns la podul de călin, s-au lovit de pământul reavăn și s-au prefăcut în fete frumoase. S-au dezbrăcat și-au început să se scalde. Țareviciul și-a pus pe cap pălăria fermecată; se uita cu drag la ele și aștepta să vadă ce-o să se mai întâmple. După ce s-au scăldat, fetele au ieșit pe mal și s-au îmbrăcat. Ivan Țarevici și-a scos pălăria fermecată, s-a apropiat de ele, a făcut o plecăciune și le-a spus:

— Cinstite fecioare, spuneți-mi cine stăpânește această împărăție.

— Stăpână peste această împărăție este preafrumoasa Fecioară Țar. Dar tu, bunule viteaz, cum ai ajuns aici?

— Am trecut peste podul de călin, a răspuns țareviciul, dar mai întâi l-am ucis pe zmeul cel cu douăsprezece capete.

Nici n-a terminat bine de rostit aceste vorbe, că cele douăsprezece fecioare l-au luat de brațe și i-au spus:

— Dacă tu l-ai ucis pe zmeu, trebuie să fii stăpânul nostru!

Apoi l-au dus la Fecioara Țar. Aceasta a ieșit în întâmpinarea țareviciului, l-a luat de mână, l-a condus în palat, l-a așezat la o masă mare de stejar acoperită cu față de masă albă și a început să-i vorbească plină de dragoste. În aceeași seară țareviciul s-a și cununat cu ea. La câteva zile după nuntă, țareviciul a început să se roage de soția sa să le elibereze pe cele două surate ale sale, Luna și Steluța. Fecioara Țar a strigat cu glas răsunător:

— Să fie adus aici, înaintea mea, duhul blestemat care stă în beciul întunecos.

A fost adus întemnițatul, care avea o înfățișare așa de mătăhăloasă, încât băga lumea în sperieți. Fecioara Țar îi zise:

— Să le aduci aici pe țarevna Luna și pe țarevna Steluța! Dacă îmi îndeplinești această poruncă, am să te las în libertate, iar dacă nu, ai să rămâi pe vecie în beci.

Duhul blestemat s-a ridicat pe dată ca un vârtej amețitor și, nu după mult timp, le-a adus pe cele două țarevne. Fecioara Țar l-a eliberat pe duhul blestemat, pe țarevna Luna și pe țarevna Steluța le-a trimis la părinții lor, iar ea a continuat să trăiască împreună cu Ivan Țarevici în dragoste și bună înțelegere.

Ivan Țarevici și neînfricata Usonșa

fost odată un țar bătrân care avea trei feciori. În scurtă vreme i-a murit țarina, iar el a îmbătrânit și mai tare. A ajuns până la urechile țarului că undeva, peste treizeci de mări, în cea de-a treizecea țară, trăiește neînfricata Usonșa, care are apa vie, apa moartă și merele întineririi.

Țarul a dat un mare ospăț pentru toate fețele bisericești și i-a întrebat pe toți cei de față dacă nu cumva se află printre ei cineva care să-i aducă apa vie, apa moartă și merele întineririi. Nu s-a găsit niciunul.

A dat apoi un ospăț pentru oșteni, dar nici dintre ei nu s-a înhămat nimeni la asemenea treabă. Văzând feciorii lui că tatăl a căzut pradă mâhnirii pentru că nimeni nu-i putea aduce apa vie, apa moartă și merele întineririi, au cerut să meargă ei. Pe fiul cel mare îl chema Dimitri Țarevici, pe cel mijlociu Alexei Țarevici, iar cel mic se numea Ivan Țarevici. Ei s-au înțeles așa: dacă pleacă unul și nu mai vine, să se ducă și al doilea, iar dacă nici al doilea nu se întoarce, să se ducă cel de-al treilea.

S-a înfățișat țarului fiul cel mare și i-a spus:

— Iubite părinte, binecuvântează-mă! Vreau să-ți aduc apa vie, apa moartă și merele întineririi.

Țarul s-a bucurat nespus; l-a blagoslovit, a poruncit să i se pregătească o corabie și i-a dat drumul să plece cu un amiral. Au călătorit două zile pe mare, așa cum călătorește toată lumea, dar, în cea de-a treia zi, corabia și-a luat zborul ca o pasăre. Țareviciul a poruncit să fie coborâte pânzele și să fie aruncate ancorele, dar nimic n-a putut opri corabia fermecată. În cea de-a patra zi, corabia s-a oprit lângă o insulă înaltă și a stat acolo două zile. În cea de-a treia zi s-au hotărât țareviciul și amiralul să coboare pe insulă. Au coborât și au văzut acolo fructe, plante și flori minunate.

— Dacă nu ne-am fi pornit peste mări și țări, spre cea de-a treizecea împărăție, n-am fi văzut niciodată așa ceva! zise Dimitri Țarevici.

Umblând ei pe insulă, au văzut o mică pasăre care i-a plăcut lui Dimitri Țarevici. A vrut s-o prindă, dar ea zbura și se așeza iarăși la câțiva pași de el. Amiralul îi spuse:

— Dimitri Țarevici, nu te mai ține după ea! Eu sunt bătrân și nu mai am putere!

— Nu, amirale, îi răspunse acesta, în viața mea n-am văzut o asemenea pasăre și poate nici n-am să mai văd. Nu mă pot despărți de ea! Am s-o prind eu până la urmă.

Cu cât se înverșuna mai tare țareviciul, cu atât încercările lui erau mai zadarnice. În cele din urmă îi spuse amiralului:

— Du-te înapoi la corabie! Dacă nu apar și eu în trei zile, pleacă fără mine acasă la tatăl meu, iar eu, dacă nu mă întorc, am să rămân acolo unde mi-a hărăzit Dumnezeu.

Amiralul s-a întors la corabie, iar țareviciul a continuat să urmărească mica pasăre până seara târziu. S-a lăsat noaptea. Pasărea a zbughit-o într-un tufiș, făcându-se nevăzută. Dimitri Țarevici a umblat toată noaptea, s-a rătăcit în pădure și a zis:

— Doamne, mai bine ai trimite asupra mea un om rău sau o fiară sălbatică!

Când a rostit aceste cuvinte, a apărut o cărare în pădure. Țareviciul a pornit pe acea cărare și a ajuns în fața unei colibe năpădite de mușchi. A intrat și a văzut un moș cu o barbă lungă și sură. Bătrânul îi zise:

— Bine-ai venit, Dimitri Țarevici. Te așteptam de multă vreme! De voie sau de nevoie ai plecat de-acasă? Te mistuie o mare dorință, cauți ceva sau fugi de cineva?

Țareviciul, după obișnuință, a strigat la el:

— Drac bătrân! Nu mi-ai dat nici de mâncare, nici de băut, dar cu întrebările văd că nu te-ai sfiit să sari la mine!

Bătrânul i-a aruncat o privire sălbatică:

— Nu-mi plac cei de teapa ta! Oi fi tu fiu de țar, dar eu sunt mai vârstnic decât tine!

A poruncit ca țareviciul să fie dus în temniță și să i se dea doar puțină apă și un funt de pâine pe zi.

După trei zile de așteptare, amiralul a arborat steagul negru și s-a îndreptat către țara sa. Când s-a apropiat, a poruncit să se tragă salve de tun ca să-și anunțe sosirea. Țarul a ieșit în pridvor și a văzut că era doliu pe corabie. Și-a trimis aghiotantul:

— Du-te și vezi ce corabie e aceea!

Aghiotantul a dat fuga, a aflat, s-a întors și i-a spus țarului că este corabia cu care plecase fiul său Dimitri Țarevici în căutarea apei vii, a apei moarte și a merelor întineririi. S-a dus însuși țarul la corabie. Amiralul l-a întâmpinat și i-a căzut în genunchi:

— Iertare, stăpâne țar! zise el. Când am plecat, două zile corabia a mers cum trebuie, iar în cea de-a treia zi a început să zboare ca o pasăre. A patra zi ne-a dus în apropierea unei insule. Am coborât pe țărm împreună cu fiul Măriei Tale, iar pe insulă erau tot felul de fructe și flori minunate și cântau păsărelele. Fiul Măriei Tale s-a luat după o pasăre și a dispărut împreună cu ea.

Țarul l-a luat de mână și a izbucnit în plâns.

— Se vede treaba că așa mi-a fost dat, amirale! zise regele și se adânci și mai mult în tristețea lui.

După un timp, a venit la țar cel de-al doilea fecior al său, Alexei Țarevici:

— Binecuvântează-mă, tătucă! Unde a pierit fratele meu vreau să pier și eu. Dar poate că voi izbuti să-ți aduc merele întineririi, apa vie și pe cea moartă.

Țarul l-a trimis cu el pe același amiral care fusese și cu primul fecior. Două zile au mers bine, iar în cea de-a treia corabia lor și-a luat zborul, precum o pasăre. Ei au coborât pânzele, au aruncat ancorele, dar n-au putut opri corabia. În cea de-a patra zi au coborât Alexei Țarevici și amiralul pe insulă și totul s-a întâmplat la fel ca prima dată. Țareviciul s-a minunat de frumusețea insulei, s-a luat după aceeași pasăre și a ajuns în temnița aceluiași bătrân.

Trecuseră deja șase zile, iar el tot nu apărea. Amiralul a arborat steagul negru și a pornit-o către țara sa. S-a apropiat, a tras salve de tun. A venit la corabie însuși țarul. Amiralul a căzut în genunchi și i-a spus:

— Măria Ta, fă cu mine ce știi: taie-mă, spânzură-mă, dar s-a întâmplat la fel și de astă dată!

Țarul a izbucnit în plâns:

— Ce folos o să am eu de pe urma morții tale? Oricum, asta n-o să-mi învie feciorii! Se vede că așa ne-a fost hărăzit!

A trecut câtva timp și s-a înfățișat și Ivan Țarevici dinaintea tatălui său, țarul:

— Tătucă, zise el, vreau să merg și eu! Poate că am să mor acolo unde au murit și frații mei, dar la fel de bine se poate să-ți aduc merele întineririi, apa vie și apa moartă.

Tatăl a început să se roage de el:

— Ah, iubitul meu fiu! Cum să te las? Ești atât de tânăr și n-ai umblat încă pe nicăieri! Eu sunt tare bătrân, pe mâinile cui să las împărăția?

Cu toată stăruința lui, țarul n-a dovedit să-l abată pe Ivan Țarevici de la hotărârea sa. În cele din urmă a fost nevoit să se învoiască. L-a chemat pe amiral și i-a spus:

— Feriți-vă cât puteți de mult de locul acela în care corabia își ia zborul și plutește ca pasărea!

După slujbă, Ivan Țarevici și amiralul au pornit la drum.

Au călătorit ei o zi, două, iar a treia zi corabia lor și-a luat iar zborul ca o pasăre. Amiralul a vrut să dea poruncă să fie coborâte pânzele și să fie aruncate ancorele.

— Nu trebuie, amirale! zise Ivan Țarevici, las-o să zboare așa!

Corabia i-a dus la insula deja știută. Amiralul i-a spus lui Ivan Țarevici:

— Frățiorii tăi pe insula asta au dispărut!

— Dacă frații mei au dispărut aici, am să cobor și eu la țărm!

Au coborât amândoi pe insulă și au văzut același lucru: tot felul de fructe minunate, tot felul de păsărele cântând.

— Ah, amirale! a zis Ivan Țarevici. Dacă n-aș fi venit încoace, n-aș fi văzut niciodată asemenea frumuseți!

Au umblat ei cât au umblat pe insulă și deodată le-a ieșit în cale aceeași pasăre. Țareviciul a dat să se repeadă s-o prindă, dar amiralul i-a spus:

— Nu te lua după ea, Ivan Țarevici! Au urmărit-o și frații tăi și au dispărut fără urmă.

— Dacă frații mei s-au prăpădit din cauza acestei păsări, ori am să-i găsesc, ori am să mor și eu! Întoarce-te la corabie, amirale, și așteaptă-mă trei luni. După ce vor trece cele trei luni, să mai aștepți trei săptămâni, iar după ce vor trece și acestea, să mai aștepți trei zile. Dacă nici după cele trei zile nu voi veni, să ridici ancora și să faci cale întoarsă!

Amiralul s-a întors la corabie, iar Ivan Țarevici s-a luat după pasăre. S-a lăsat noaptea, pasărea a țâșnit în pădure și s-a făcut nevăzută, iar Ivan Țarevici a rămas singur. A umblat cât a umblat prin pădure și n-a găsit pe nimeni

— Ah, zise el, pe-aici nu-i nici țipenie!

Nici n-a terminat de rostit acestea, că s-a și ivit înaintea lui o cărare pe care a pornit la drum. Cărarea l-a purtat până în fața unei colibe, anume aceea la care mai înainte ajunseseră și frații săi.

— Slavă Ție, Doamne! Acum e altă viață: am dat peste un loc de găzduire!

A intrat în colibă. Înăuntru ședea moșneagul cel bătrân cu barba sură și lungă.

— A, Ivan Țarevici! zise acesta de cum l-a văzut intrând. Câți ani te-am așteptat! Credeam că n-o să mai vii. De voie sau de nevoie ai plecat de-acasă? Te mistuie o mare dorință, cauți ceva sau te ascunzi de cineva?

— Ah, bunicule! zise țareviciul. Nu pot să spun că de nevoie, ci mai mult din dorința mea m-am pornit la drum.

— Ei, uite, Ivan Țarevici, oamenii ca tine, care îi respectă pe cei mai în vârstă, ăștia îmi plac. Ți-e foame? Ești obosit?

— Da, am obosit. Am rătăcit toată noaptea prin pădure.

Bătrânul a poruncit să apară două jilțuri și acestea au apărut. S-au ivit și tot felul de bucate și de băuturi, dar nu s-a văzut cine le adusese. După ce au terminat de mâncat, a început să cânte muzica. Când muzica s-a oprit, bătrânul i-a zis:

— Ai mâncat, ai băut, acum e timpul să te culci, iar ce-o să mai fie mâine dimineață, ai să vezi și singur!

Dimineața, când s-a trezit, Ivan Țarevici a văzut că se afla într-o cameră mare și frumoasă, iar slugile mișunau în jur. Bătrânul s-a apropiat de el:

— Scoală-te, Ivan Țarevici! E gata ceaiul.

Ivan Țarevici a trăit la bătrân în huzur două luni, dar lui i s-a părut că nu trecuseră decât trei zile. În cele din urmă, bătrânul a întrebat:

— Ei, Ivan Țarevici, încotro te-ai pornit? Pot să te ajut cu ceva?

— Tatăl nostru este în vârstă și a auzit că peste treizeci de mări și treizeci de țări stă neînfricata Usonșa, care are merele întineriii, apa vie și apa moartă. Eu după toate acestea m-am pornit.

— Ah, Ivan Țarevici, n-o să le capeți pe toate ușor, dar dacă te ajut eu, ai să le îndeplinești pe toate câte ți le-ai pus în gând. Acum uită-te la mine!

Ivan Țarevici a rămas nemișcat privind la bătrân, iar acesta i-a făcut portretul și l-a pus pe masă, cu creta a desenat în jurul lui o barcă, i-a dat portretul și ceasornicul său și i-a zis:

— Bagă de seamă, Ivan Țarevici! O să poți dobândi apa vie, apa moartă și merele întineriii de la neînfricata Usonșa numai în cel de-al doisprezecelea ceas. Când vei ajunge la curtea ei, ai să vezi că stau de strajă doi viteji ținând în mâini câte un drug de fier de vreo cinci sute de puduri și nu lasă pe nimeni să intre. Tu să treci în ceasul al doisprezecelea, când ei dorm buștean, și drumul de întoarcere potrivește-l în așa fel, încât să fie același ceas. După ce vei trece de ei, vei vedea în grădină doi lei stând unul lângă celălalt, aproape de fântânile în care se află apa vie și apa moartă. Tu să pășești pe lângă ei fără grijă. La acea oră vor fi cufundați și ei în somn adânc și tu vei putea scoate apa din fântâni fără ca ei să te simtă. Iar merele întineriii se află în palatul neînfricatei Usonșa. Acolo cresc niște pomi, iar în ramurile lor atârnă merele întineriii. Tu ai să le poți culege numai în același ceas. Fii cu băgare de seamă, după ce culegi merele, altceva să nu mai faci! Te rog foarte mult!

De îndată ce a terminat de spus aceste vorbe, bătrânul a suflat peste el și țareviciul s-a trezit în fața palatului neînfricatei Usonșa

din cea de-a treizecea țară. A văzut de departe doi viteji care păzeau intrarea. S-a uitat la ornic și a văzut că era chiar ceasul al doisprezecelea, iar cei doi viteji dormeau. A trecut pe lângă strajă și a văzut cei doi lei din prejma fântânilor. Și ei dormeau. Din fântâna din partea stângă a luat apă moartă, din cea din dreapta apă vie și a plecat mai departe. A intrat în palat. Acolo dormea Usonșa, iar alături de ea erau pomii cu merele întineririi. S-a apropiat, a cules câteva mere, s-a uitat la neînfricata stăpână și s-a îndrăgostit pe dată de ea. Nu s-a putut stăpâni și a sărutat-o. S-a uitat la ceas și a văzut că mai avea doar un sfert de oră ca să ajungă la drum. Din greșeală, a luat ceasul frumoasei femei cu portretul acesteia, iar ceasul cu portretul său le-a lăsat acolo. A trecut de paza de la poartă, s-a urcat în barca lui și a plecat.

În clipa aceea Usonșa s-a trezit și a strigat:

— Cine-i necioplitul care a cutezat să intre în împărăția mea?

Și-a poruncit să plece în acea clipă o poteră pe urmele lui. Când erau cât pe ce să-l ajungă, țareviciul s-a speriat și a zis:

— Ei, bunicule! În ce belea m-ai băgat! Nu mai am nicio scăpare!

Nici n-a apucat să rostească aceste vorbe, că s-a și trezit acasă la bătrân, pe masa lui.

— Bun venit, Ivan Țarevici! Te așteptam de mult timp. Ia spune, ai adus tot ce ți-ai dorit?

— Tot, de bună seamă!

— Bine! îi spuse bătrânul. Dă-mi înapoi ceasul și arată-mi portretul tău!

El a scos portretul și ceasul, dar acelea erau ale neînfricatei Usonșa. Ce era de făcut?

— Păstrează acest portret! îi zise bătrânul. În rama lui se află o pungă fermecată care nu se golește niciodată de bani. Iar acum e timpul să te întorci la corabie! Mai ai doar trei zile.

S-a uitat Ivan Țarevici la bătrân și l-a podidit plânsul.

— De ce plângi atât de amarnic, Ivan Țarevici?

— Cum să nu plâng, bunicule? Am găsit tot ce-am căutat, numai pe frații mei nu!

— Se vede treaba că dorești să-i eliberezi! Ei sunt la mine.

— Cum să nu doresc, dacă suntem de același sânge?

Bătrânului i s-a făcut milă și a poruncit să fie aduși frații lui Ivan Țarevici. Aceștia au fost aduși de îndată. Cum l-au văzut pe fratele lor, au căzut în genunchi în fața bătrânului.

— Iartă-ne, bunicule!

Bătrânul le răspunse:

— Nu v-aș fi iertat niciodată, dar o fac de dragul fratelui vostru. Vă iert și vă las în libertate, să plecați în țara voastră.

Toți frații i-au mulțumit bătrânului, și-au luat rămas-bun de la el, au plecat și în scurt timp au ajuns la țărm. Nu departe îi aștepta corabia lor. Amiralul, când i-a văzut, a uitat de bătrânețea lui și s-a repezit la ei.

Și-au pavoazat corabia și au pornit-o spre împărăția lor. Ivan Țarevici, după vreo două nopți nedormite, s-a cufundat într-un somn adânc. Frații au început să vorbească între ei:

— Nu-i prea bună treaba! Noi, frații mai mari, n-am putut găsi nimic, iar el, mezinul, a adus totul și ne-a eliberat și pe noi! Hai să-i înlocuim merele cu mere obișnuite, iar în locul apei fermecate să punem apă de mare.

Au luat merele întineririi de la Ivan Țarevici în timp ce el dormea și au pus altele obișnuite, i-au luat apa vie și apa moartă și au pus în loc apă de mare.

S-au întors în împărăția lor. Amiralul a poruncit să se tragă salve de tun. Țarului i s-a adus la cunoștință că a venit corabia cu care plecase amiralul. Țarul s-a dus el însuși la corabie și, când l-a văzut pe amiral, iar lângă acesta pe cei trei fii ai săi, a fost cuprins de o bucurie fără margini, uitând de bătrânețea sa. Când au ajuns cu toții la palat, țarul a început să-i descoasă:

— Cum e, copiii mei? Ați adus ceva și pentru mine?

— Pentru tine, tătucă, am adus tot ce ți-ai dorit: și merele întineririi, și apă moartă, și apă vie! spuse Ivan Țarevici și-i întinse apa tatălui său.

Țarul a băut și l-a apucat voma. A căzut la podea fără cunoștință de la apa aceea. Au adus doftorul și acesta l-a pus pe țar pe picioare. Ivan Țarevici scoase merele și i le dădu:

— Ține, cum mănânci unul, cum te faci iarăși tânăr!

Tatăl a mâncat, dar n-a simțit nicio schimbare: a rămas la fel de bătrân.

Frații mai mari i-au zis țarului:

— Minte de îngheață apele! Noi suntem cei care am adus ce-ai poftit: apa vie, apa moartă și merele întineririi.

Tatăl a băut din apa pe care i-au dat-o frații cei mari și s-a însănătoșit pe loc. A mâncat merele și s-a făcut tânăr precum fiii săi.

S-a supărat țarul pe Ivan Țarevici și a poruncit să vină gâdele:

— Ia-l pe fiul meu, du-l în câmp și taie-l în bucăți, iar mie să-mi aduci paloșul mânjit cu sângele lui.

Gâdele l-a luat pe Ivan Țarevici și a plecat cu el pe câmp. Țareviciul vărsa lacrimi amare, iar gâdele și-a dat seama că e nevinovat. Au ajuns în câmp și Ivan Țarevici s-a rugat:

— Nu mă ucide! Taie-mi degetul cel mic de la mâna stângă și mânjește paloșul cu sânge!

Gâdele i-a tăiat degetul mic și a mânjit paloșul cu sânge. Ivan Țarevici i-a spus:

— Ține poala! Vreau să-ți mulțumesc pentru binele pe care mi l-ai făcut!

A scos punga fermecată, a scuturat-o și i-a umplut gâdelui poala hainei cu bani. Apoi și-a luat rămas-bun și a plecat încotro a văzut cu ochii.

A ajuns Ivan Țarevici în altă împărăție. Apropiindu-se de oraș, a văzut un văcar păscând vitele.

— Hai să facem schimb de haine! îi spuse văcarului.

— Îți bați joc de mine! Cum poți schimba straiele Măriei Tale pe caftanul meu ponosit?

Țareviciul și-a scos straiele, i le-a dat văcarului, iar el s-a îmbrăcat cu hainele acestuia. I-a mulțumit și a plecat la oraș. Mergând pe străzi, s-a apropiat de o prăvălie. Înăuntru era un negustor bătrân. S-a oprit în fața prăvăliei și s-a uitat cu luare-aminte la negustor.

— Cine ești? îl întrebă negustorul.

— Nu știu nici de unde vin, nici din ce neam mă trag, îi spuse el.

Bătrânul a băgat de seamă că văcarul era chipeș, iar după vorbă nu părea deloc prost. L-a poftit să stea cu el. Bătrânul nu avea decât o singură fată, așa că s-a bucurat să-l aibă pe țarevici ajutor la prăvălia sa. Când rămânea Ivan Țarevici să vândă în prăvălie, câștigul bătrânului era uriaș. Bătrânul a ridicat o altă prăvălie și l-a lăsat acolo pe țarevici să facă negoț. Afacerea mergea atât de bine, că după trei zile negustorul a mai deschis o prăvălie. Într-o zi, pe lângă prăvălia unde vindea Ivan Țarevici trecu un regiment de soldați.

— Tot ce-i în prăvălie puteți să luați fără bani, le-a spus soldaților.

În câteva minute, soldații au golit magazinul, iar Ivan Țarevici a scos punga cu bani și a umplut toate sertarele cu bani de aur.

Au venit ceilalți negustori la bătrân și l-au întrebat:

— Unde-ai găsit un prost ca ăsta?

— Ce vă pasă?

— Ne e milă de tine. Am văzut azi că a deschis prăvălia și le-a dat soldaților tot ce era în prăvălie, fără să le ia niciun ban, iar aceștia au golit rafturile.

— Chiar dacă spuneți voi că toată marfa a dat-o de pomană, eu n-am avut atâta câștig cât am de când a venit el.

— Mâine o să ne sculăm și noi mai devreme și o să-i lăsăm și noi pe soldați să ia fără bani.

Dimineața, negustorii s-au trezit devreme, au deschis prăvăliile și când au trecut soldații, le-au spus:

— Soldați, intrați și luați fără bani tot ce vă poftește inima!

Soldații au golit prăvăliile, iar negustorii au rămas fără nimic: și fără bani, și fără marfă.

— Uite, spuseră negustorii, bătrânul a ajuns la sapă de lemn și ne-a adus și pe noi acolo!

Neînfricata Usonșa, de când fusese Ivan Țarevici pe la ea, născuse doi băieți. Creșteau copiii ei într-o zi cât alții într-un an. Când au împlinit cinci ani, mama lor i-a dat la învățătură. Colegii lor râdeau de ei pentru că cei doi frați nu aveau tată. Copiii s-au simțit jigniți și au venit acasă plângând.

— De ce plângeți, copilașii mei? i-a întrebat mama.

— Cum să nu plângem, când toți copiii ne spun că noi nu avem tată?

Ea a suspinat, a izbucnit în lacrimi și le-a spus:

— Aveți și voi tată, numai că e departe, peste treizeci de țări și treizeci de mări, în cea de-a treizecea împărăție! Este fiul țarului de acolo, iar numele lui este Ivan Țarevici și-i tare mândru la chip...

Copiii au început să se roage de ea:

— Îngăduie-ne, mămucă, să mergem să-l căutăm pe tătuca!

Ea a pregătit o corabie și a plecat împreună cu cei doi fii ai săi să-l caute pe Ivan Țarevici.

Au ajuns în cea de-a treizecea împărăție și au trimis la țar un sol cu o scrisoare: „Predați-mi-l pe Ivan Țarevici, că altfel vă pârjolesc toată țara, iar pe voi vă iau zălog".

Drumul de la corabia ei până la palatul țarului a fost așternut cu postav roșu. Țarul și-a chemat fiii:

— Iubiții mei copii, care dintre voi se face vinovat față de Usonșa? Vinovatul trebuie să plece la ea.

Dimitri Țarevici s-a îmbrăcat în straie scumpe și a plecat spre ei. Când l-au văzut, copiii au strigat:

— Mămucă, ăsta nu-i oare tătuca nostru?

— Nu, spuse ea, el este fratele tatălui vostru. Numai pentru că se dă drept tatăl vostru și se face vinovat față de mine.

— Ce ne poruncești să facem cu el? o întrebară copiii.

Ea le răspunse:

— Cum apare, puneți mâna pe el și dați-i două sute cincizeci de ciomege.

De îndată ce a ajuns la ei Dimitri Țarevici, copiii l-au înhățat și i-au dat două sute cincizeci de lovituri.

Usonșa trimise solul cu o altă scrisoare: „Predați-mi-l pe Ivan Țarevici, că altfel vă trec prin foc întreaga împărăție, iar pe voi vă iau zălog".

Țarul și-a chemat din nou fiii:

— Să plece acela care s-a făcut vinovat față de ea.

Alexei Țarevici și-a pus cele mai frumoase straie și a plecat spre corabia neînfricatei. Copiii o întrebară:

— Mămucă, ăsta nu-i oare tătuca nostru?

— Nu, el este fratele tatălui vostru.

Și pe acesta l-au înhățat și l-au cinstit cu două sute cincizeci de ciomege.

Usonșa îl ceru din nou pe Ivan Țarevici. Când țarul a primit scrisoarea, Dimitri Țarevici și Alexei Țarevici au căzut în genunchi la picioarele părintelui lor.

— Iartă-ne, tată, fratele nostru mai mic este cel care a adus apa vie, apa moartă și merele întineririi, iar noi n-am adus nimic. Mai mult, el ne-a eliberat din temniță.

— De unde să-l luăm acum, a întrebat țarul, când eu i-am poruncit gâdelui să-l taie în bucățele?

Au chemat gâdele.

— Dacă tu, îi spuse țarul, l-ai tăiat în bucăți pe fiul meu, adu-mi aici bucățile!

Gâdele a căzut în genunchi.

— Eu nu l-am ucis pe fiul Măriei Tale, spuse el. Doar i-am retezat degetul cel mic de la mâna stângă.

Țarul l-a ridicat, l-a îmbrățișat și i-a dat grad de general. A trimis iscoade prin toate cătunele și prin toate orașele ca să-l caute.

Au ajuns iscoadele chiar în orașul în care se aciuase Ivan Țarevici. Au aflat că un negustor are un om de încredere minunat căruia îi lipsește un deget și că a doua zi urma să fie nuntă: bătrânul negustor dorea să-l însoare cu fiica sa. Au venit trimișii țarului la ajutorul negustorului și au observat că nu avea degetul mic de la mâna stângă. L-au luat și l-au dus cu ei. Prin oraș a început să se zvonească: „Musai trebuie să fie un bandit care a făcut o fărădelege și a fugit".

L-au adus pe țarevici la tatăl său. Când l-au văzut cei doi frați ai săi, s-au aruncat la picioarele lui împreună cu tatăl său și au început să-i ceară iertare:

— Ce nevoie aveți de mine? Ba nu v-am fost de niciun folos, ba acum aveți nevoie de mine!

Țarul i-a spus:

— Neînfricata Usonșa ne cere să te predăm.

— Ah, Doamne, în ce necaz am fost până acum, dar ce-o să mai fie de acum încolo...

I-au adus straie pe măsură și-au vrut să-l îmbrace.

— N-am nevoie de straiele voastre, dați-mi un caftan prost.

I-au dat un caftan ponosit și niște târlici din curmei de tei. El s-a mânjit cu funingine și a plecat. Când se apropia de corabia Usonșei, copiii au spus:

— Ce sperietoare ne-a trimis țarul!

— Nu, copii, acesta este tătuca vostru! Descălțați-l, dezbrăcați-l și spălați-l cum se cuvine!

Când a ajuns în dreptul lor, copiii l-au luat, l-au descălțat, l-au dezbrăcat și l-au spălat. Usonșa le-a dat straie frumoase și le-a poruncit să îl îmbrace. După ce l-au îmbrăcat, l-au adus la mama lor. Aceasta i-a spus:

— Tu ai fost în palatul meu, așa că fă bine și însoară-te cu mine!

Bucuria a fost nespusă. Ivan Țarevici a luat-o de mână pe Usonșa, a adus-o la tatăl lui și i-a spus:

— Iată, tătucă, ea este soața care mi-a fost sortită.

Țarul s-a bucurat.

Se înțelege că țarul nu avea nevoie să mai facă bere sau vin, pentru că toate erau pregătite. Au făcut nunta, iar după aceea Ivan Țarevici și-a lăsat frații cu tatăl lor și a plecat la Usonșa împreună cu copiii.

Mai trăiesc și acum acolo.

Ivan Țarevici și Poleninul cel bălai

ntr-o oarecare țară, în nu se știe ce împărăție, trăia un țar care avea trei fiice și un fiu pe nume Ivan Țarevici. Țarul a îmbătrânit și a murit, iar Ivan a moștenit coroana.

Auzind acest lucru, regii vecini au adunat oști nenumărate și au pornit război împotriva lui. Ivan Țarevici nu știa pe unde să scoată cămașa. A venit la surorile lui și le-a întrebat:

— Surioarele mele dragi, ce să mă fac? Toți regii s-au ridicat la război împotriva mea.

— Ah, viteazule! De ce te temi? Uite, Poleninul cel bălai de treizeci de ani se luptă cu Baba Iaga Picior de Aur. De treizeci de ani n-a coborât de pe cal și nu știe ce-i odihna. Iar tu n-ai văzut încă nimic și te-ai și speriat.

Ivan Țarevici în aceeași clipă și-a înșeuat calul, și-a pus armura, și-a luat paloșul fermecat, lancea și cravașa de mătase, s-a închinat și a plecat la luptă. Cu spada și cu lancea a culcat la pământ toate oștirile dușmane, s-a întors la palat, s-a culcat și a dormit neîntors trei zile și trei nopți. În cea de-a patra zi s-a trezit, a ieșit în pridvor, s-a uitat peste câmpul cel întins și a văzut că regii dușmani au adunat oștiri și mai numeroase și-au ajuns cu ele până sub zidurile cetății.

S-a întristat țareviciul și s-a dus iar la surorile sale:

— Vai, surioarelor, ce să mă fac? O oștire am învins-o și acum, iată, alta mai mare decât prima amenință la poartă.

— Ce fel de viteaz ești tu? O zi ai luptat și trei ai dormit! Cum poate Poleninul cel bălai să lupte cu Baba Iaga Picior de Aur de treizeci de ani fără să se dea jos de pe cal și fără să știe ce este odihna?

Ivan Țarevici s-a dus în grajdul cel de piatră albă, a înșeuat un cal voinicesc, și-a pus armura, și-a încins spada fermecată, într-o mână a luat lancea, iar în cealaltă cravașa de mătase, s-a închinat și a plecat la luptă împotriva dușmanului.

Cum se repede șoimul la un cârd de gâște, de lebede sau de rațe, așa s-a aruncat și Ivan Țarevici asupra oștirii dușmane. Nu atât o lovea el, cât o călca în picioare calul. A spulberat toată armata, s-a întors acasă, s-a culcat și a dormit neîntors șase zile și șase nopți.

În cea de-a șaptea zi s-a trezit, a ieșit în pridvor și a privit câmpia cea întinsă. Regii vecini adunaseră și mai mare oștire decât în primele două dăți și înconjuraseră întreaga cetate.

S-a dus iarăși Ivan Țarevici la surorile sale:

— Surioarele mele dragi, ce să mă mai fac? Am răpus două oștiri și iată, o a treia a ajuns deja până la ziduri.

— Ce mai viteaz ești și tu! O zi ai luptat și șase ai dormit ca bușteanul. Cum poate Poleninul cel bălai să lupte cu Baba Iaga Picior de Aur de treizeci de ani, fără să coboare de pe cal și fără să știe ce este aceea odihnă?

Țareviciului i-a căzut greu acest răspuns. S-a dus în grajd, l-a înșeuat pe bunul său cal, și-a pus armura, și-a încins spada fermecată, a luat lancea într-o mână și cravașa de mătase în cealaltă și a pornit împotriva dușmanilor.

Ca un șoim viteaz care se aruncă asupra unui cârd de gâște, de lebede sau de rațe, așa s-a avântat Ivan Țarevici asupra oștirii dușmane. Pe mulți i-a tăiat el, dar pe cei mai mulți i-a călcat calul în picioare. A spulberat uriașa oștire dușmană, s-a întors acasă, s-a culcat și a dormit adânc nouă zile și nouă nopți.

În cea de-a zecea zi s-a trezit, și-a adunat toți miniștrii și le-a spus:

— Miniștrii mei, m-am gândit să plec în țări străine să-l văd pe Poleninul cel bălai. Vă las vouă în grijă toate treburile țării, să judecați și să faceți dreptate.

După asta și-a luat rămas-bun de la surori, a încălecat pe cal și s-a așternut la drum. A mers el cât a mers, până a ajuns într-o pădure în care a văzut o izbă. Acolo trăia un bătrân. Ivan Țarevici a intrat.

— Bună vreme, moșule!

— Bună să-ți fie inima, țarevici rus! Încotro te-ai pornit?

— Îl caut pe Poleninul cel bălai. Nu știi unde se află?

— Eu nu, dar am să-mi strâng slugile credincioase și am să le întreb pe ele.

Bătrânul a ieșit pe prispă, a sunat dintr-o goarnă de argint și deodată au început să sosească în zbor păsări din toate părțile. Întreg cerul l-au acoperit ca un nor negru.

Bătrânul a scos un șuierat și, cu glas tunător, a întrebat zburătoarele:

— Păsări călătoare, slugile mele credincioase, n-ați văzut, n-ați auzit despre Poleninul cel bălai?

— Nu! Nici cu văzul n-am văzut, nici cu auzul nu am auzit!

— Ei, țareviciule Ivan, îi spuse bătrânul, du-te acum la fratele meu cel mare, poate îți spune el ceva. Ia acest ghem și aruncă-l în fața ta. Încotro se va rostogoli, într-acolo să-ți îndrepți calul.

Ivan Țarevici a încălecat pe calul său cel breaz, a aruncat ghemul și a plecat în urma acestuia. Pădurea se făcea din ce în ce mai deasă și mai întunecoasă. S-a apropiat țareviciul de o izbă, a intrat pe ușă și l-a întâmpinat un bătrân cu părul alb-coliliu.

— Bună vreme, moșule!

— Bună să-ți fie inima, țarevici rus! Încotro ai apucat-o?

— Îl caut pe Poleninul cel bălai. Nu știi cumva unde se află?

— Așteaptă, am să-mi adun slugile cele credincioase și am să le întreb.

A ieșit pe prispă, a sunat dintr-o trompetă de argint și s-au adunat din toate părțile tot felul de lighioane. Bătrânul le-a întrebat cu glas tunător:

— Slugile mele credincioase, fiare răpăcitoare, n-ați văzut cumva, n-ați auzit ceva de Poleninul cel bălai?

— Nu, au răspuns animalele. Nici cu văzul n-am văzut, nici cu auzul n-am auzit.

— Ia numărați-vă, poate că n-au venit toți.

Jivinele s-au numărat: lipsea lupoaica cea chioară.

Bătrânul a trimis s-o caute și, după ce a fost adusă, bătrânul o întrebă:

— Ia spune-mi, lupoaică chioară, nu-l știi cumva pe Poleninul cel Blond?

— Cum să nu-l știu, dacă eu pe lângă el îmi duc traiul? El își răpune dușmanii, iar eu mă înfrupt cu hoiturile lor.

— Unde-i el acum?

— În câmpia cea întinsă, pe colina cea mare; doarme în cort. S-a luptat cu Baba Iaga Picior de Aur, iar după luptă doarme de douăsprezece zile și douăsprezece nopți.

— Du-l într-acolo pe Ivan Țarevici.

Lupoaica a luat-o la goană, iar țareviciul – călare după ea. S-a apropiat de marea colină, a intrat în cort și a văzut că Poleninul cel bălai dormea neîntors. „Surorile mele spuneau că luptă fără odihnă, iar el s-a culcat de douăsprezece zile și nopți! Să nu mă-ntind oare lângă el?”

S-a gândit cât s-a gândit și s-a culcat și el alături. Deodată intră în cort o păsăruică. Se roti deasupra căpătâiului și zise:

— Trezește-te, Polenin bălai, și dă-l morții pe fratele meu Ivan Țarevici. Dacă nu, se va trezi și te va ucide el.

Ivan Țarevici s-a ridicat, a prins pasărea, i-a smuls piciorul drept, i-a dat drumul din cort și s-a culcat la loc.

Nu a apucat nici să adoarmă, când iată că veni o a doua pasăre. Se învârti deasupra căpătâiului și zise:

— Trezește-te, Polenin bălai, și dă-l morții cumplite pe fratele meu Ivan Țarevici; dacă nu, te va ucide el când se va trezi.

Ivan Țarevici a prins pasărea, i-a smuls aripa dreaptă, a aruncat-o din cort și s-a culcat iarăși.

Nu după mult timp veni a treia păsăruică, se învârti deasupra capului și zise:

— Trezește-te, Polenin bălai, și dă-l morții nemiloase pe fratele meu Ivan Țarevici; dacă nu, te va ucide el când se va trezi.

Ivan a sărit, a prins pasărea, i-a rupt ciocul, a aruncat-o afară, s-a culcat și a adormit.

A venit vremea și s-a trezit Poleninul cel bălai. Se uită și vede că, alături de el, era întins un viteaz necunoscut. A pus mâna pe paloș și a vrut să-l ucidă, dar s-a oprit. „Nu", s-a gândit. „El a venit când eu dormeam și nu m-a umplut de sânge. Nu-i nici pentru mine un lucru de cinste să-l ucid în somn. Cel care doarme e ca și mort. Mai bine să-l trezesc."

L-a trezit pe Ivan Țarevici și l-a întrebat:

— Ești om bun sau rău? Spune: cum te cheamă și de ce ai venit aici?

— Mă cheamă Ivan Țarevici și am venit să te văd, să-mi încerc puterile cu tine.

— Ești al naibii de curajos, țareviciule! Ai intrat în cort fără să mă întrebi, ai dormit fără învoire. Aș putea să te dau morții pentru asta.

— Ei, Polenin bălai, nu spune hop până nu ai sărit. Ai răbdare! Tu ai două mâini, dar nici pe mine nu m-a născut mama ciung.

Au încălecat pe cai, s-au încontrat, dar atât de puternic, încât lăncile lor s-au fărâmat în bucăți, iar vitejii lor cai au căzut în genunchi.

Ivan Țarevici l-a smuls pe Poleninul cel bălai din șa și a ridicat deasupra lui palașul ascuțit.

Poleninul a început să se roage:

— Nu-mi pierde viața! Voi fi fratele tău mai mic și te voi respecta ca pe un tată.

Ivan Țarevici l-a apucat de mână, l-a ridicat de la pământ, l-a sărutat și l-a numit fratele său mai mic.

— Am auzit, frate, că lupți de treizeci de ani cu Baba Iaga Picior de Aur, dar nu știu din care pricină.

— Are o fiică frumoasă. Vreau s-o iau de nevastă.

— Ei, dacă e să fim prieteni, a spus țareviciul, atunci să ne ajutăm și la rău!

Au încălecat pe cai și au ieșit în câmp. Baba Iaga Picior de Aur a scos la iveală o oștire nenumărată.

Cum șoimii cei ageri se reped la un stol de porumbei, tot așa cei doi viteji puternici s-au aruncat asupra oștirii dușmane. Lovind cu paloșele și cu sulițele, au pus la pământ mii de luptători.

Baba Iaga a luat-o la fugă, iar Ivan Țarevici după ea. Era cât pe ce s-o ajungă, când ea a ridicat o placă de tuci neînchipuit de grea și s-a făcut nevăzută sub pământ.

Ivan Țarevici și Poleninul cel bălai au cumpărat o mulțime de boi, au început să-i taie, să-i jupoaie și să facă din pieile lor curele. Din aceste curele au împletit un odgon atât de lung, încât un capăt era aici, iar altul pe lumea cealaltă.

Îi spuse țareviciul Poleninului bălai:

— Dă-mi drumul în prăpastie, dar odgonul nu-l scoate afară, ci așteaptă. Când am să smucesc de odgon, atunci să-l tragi!

Poleninul cel bălai l-a coborât pe fundul prăpastiei, Ivan Țarevici s-a uitat în jur și a plecat în căutarea Babei Iaga.

A mers cât a mers și a dat cu ochii de niște croitori care stăteau după gratii.

— Ce faceți aici?

— Coasem soldați pentru Baba Iaga Picior de Aur.

— Și cum îi coaseți?

— Așa bine! Cum împungi cu acul, cum iese cazacul, încalecă pe cal și pleacă la luptă împotriva Poleninului bălai.

— Măi, fraților, repede îi faceți, dar nu prea sunt de nădejde. Ia așezați-vă în rând, să vă învăț eu cum se face!

Croitorii s-au adunat pe un singur rând, iar Ivan Țarevici și-a învârtit paloșul prin văzduh și le-a retezat tuturor capetele. După ce i-a ucis pe croitori, a plecat mai departe. A mers cât a mers și a dat de niște cizmari care stăteau după gratii.

— Ce faceți aici?

— Facem oșteni pentru Baba Iaga Picior de Aur.

— Cum îi faceți?

— Iată cum: la fiecare împunsătură, iese un soldat cu pușca. Încalecă și pleacă la război împotriva Poleninului bălai.

— Ei, fraților! Repede îi mai faceți, dar fără spor. Așezați-vă în rând, să vă învăț eu cum să faceți mai bine.

Ei s-au adunat pe un rând, Ivan Țarevici și-a rotit paloșul prin văzduh și le-a retezat capetele. După ce i-a ucis, a plecat mai departe. Nu se știe cât a mers. Mult? Puțin? Dar a ajuns într-un mare oraș. Acolo se înălța un palat împărătesc în care era fata Babei Iaga. Fecioara l-a zărit de la fereastră pe bunul viteaz. I-au plăcut cârlionții lui negri, ochii de șoim, sprâncenele de samur, statul de

voinic și l-a chemat la ea. L-a iscodit încotro se duce și pentru ce. El i-a spus că o caută pe Baba Iaga Picior de Aur.

— Ah, Ivan Țarevici! Eu sunt fiica ei. Ea acum doarme bușteanș i nu se trezește douăsprezece zile și nopți.

Zicând acestea, l-a scos din oraș și i-a arătat drumul.

Ivan Țarevici a plecat spre Baba Iaga Picior de Aur, a găsit-o dormind, a lovit-o cu paloșul și i-a retezat capul. Acesta s-a rostogolit și a rostit:

— Mai lovește-mă, Ivan Țarevici!

— Ajunge și o singură lovitură de voinic, i-a răspuns țareviciul. S-a întors la palat, la preafrumoasa fată, și s-a așezat cu ea la masa de stejar acoperită cu față de masă albă. După ce a mâncat și a băut bine, a întrebat-o:

— Mai este cineva pe lume mai puternic decât mine și mai frumoasă decât tine?

— Ah, Ivan Țarevici! Ce frumusețe sunt eu? Dincolo de nouă mări și nouă țări, în cea de-a treizecea împărăție, trăiește țarul-șarpe, care are o fată cu adevărat frumoasă. Ea și-a spălat picioarele, iar eu cu apa aceea mi-am dat pe față!

Ivan Țarevici a luat-o de mână pe frumoasa fată, a condus-o la locul unde atârna odgonul și a smucit de el, dându-i de veste Poleninului bălai că s-a întors. Poleninul a tras de odgon și i-a ridicat sus pe Ivan Țarevici și pe frumoasa fată.

— Bună ziua, Polenin bălai! i-a spus Ivan Țarevici. Iată, ți-am adus logodnica! Bucurați-vă și trăiți fără griji, iar eu mă duc în Țara Șerpilor!

A încălecat pe calul său de voinic, și-a luat rămas-bun de la Poleninul cel bălai și de la logodnica lui și a plecat în goană peste nouă țări.

Nu se știe dacă a umblat mult sau puțin, repede sau încet, căci povestea repede se povestește, dar treaba alene se face. Se știe însă că a ajuns în Țara Șerpilor, l-a ucis pe țarul-șarpe, a eliberat-o pe frumoasa prințesă și s-a însurat cu ea. Apoi s-a întors cu tânăra-i soție la el în țară și au început să trăiască și avuția să-și sporească.

Ivan Sucenko și Poleninul cel bălai

La mare, la ocean, pe insula Buion este un taur fript, iar lângă el, ceapă tocată. Treceau pe acolo trei voinici viteji, au intrat, s-au înfruptat și au plecat mai departe, lăudându-se că au fost în acel loc și s-au ospătat bine, ca muierea de la țară cu pâine. Povestea urmează abia acum.

Într-o țară îndepărtată, într-o împărăție uitată, era odată un țar care trăia pe un loc întins ca-n palmă și nu avea copii. A venit într-o zi la el un cerșetor. Țarul îl întrebă:

— Nu știi ce-aș putea face să am și eu copii?

Acesta îi răspunse:

— Adună copii de șapte ani, fete și băieți, și pune-le pe fete să toarcă fire, iar pe băieți să împletească din ele năvod, totul într-o singură noapte. Poruncește apoi să fie pescuită în mare cu acel năvod o plătică argintie cu aripioare de aur și dă-i-o țarinei s-o mănânce.

Țarul a făcut întocmai cum i-a spus cerșetorul: firele au fost toarse de fetițe, năvodul împletit de băieți, a fost prins peștele cu aripioare de aur și dat bucătăresei să-l pregătească. Aceasta l-a curățat, l-a spălat, a aruncat mațele la câine, apa în care a spălat plătica a dus-o celor trei iepe din grajd, a ros oasele, iar peșele i l-a dat țarinei să-l mănânce. Și s-a întâmplat ca în același timp să nască și țarina, și bucătăreasa câte un fiu. Tot atunci a fătat și cățeaua un fiu, iar cele trei iepe câte un mânz. Țarul le-a dat nume la toți: pe fiul său l-a numit Ivan Țarevici, pe fiul bucătăresei Ivan Povarenko, iar pe fiul cățelei Ivan Sucenko.

Creșteau cei trei într-o zi cât alții într-un an. Ivan Sucenko l-a trimis pe Ivan Țarevici la țar, zicându-i:

— Du-te la tatăl tău și roagă-l să ne dea voie să încălecăm cei trei cai aduși pe lume de cele trei iepe și să ne plimbăm și noi puțin prin ținut.

Țarul și-a dat încuviințarea. Au pus șeile pe cai, au încălecat, au ieșit din oraș și s-au vorbit că, decât să trăiască la curtea țarului,

mai bine s-ar duce în cele țări străine. Zis și făcut! Au cumpărat fier, și-au făcut câte un buzdugan cam de nouă puduri și au dat pinteni cailor.

După puțin timp, le spuse Ivan Sucenko:

— Cum să ne continuăm drumul, fraților, dacă n-avem între noi pe unul mai mare, de care să asculte ceilalți? Trebuie să ne alegem un frate mai mare!

Ivan Țarevici le spuse că pe el l-a numit țarul „frate mai mare", iar Sucenko stărui că trebuie să se întreacă. Au hotărât să tragă câte o săgeată. A tras întâi Ivan Țarevici, după el Ivan Povarenko, iar la urmă de tot a tras și Ivan Sucenko și au pornit în căutarea săgeților.

N-au mers nici prea mult, dar nici prea puțin și au găsit săgeata țareviciului. Ceva mai încolo era și săgeata lui Povarenko, numai săgeata lui Sucenko nu era pe nicăieri. Au mers ei cale lungă, până au ajuns după nouă țări și mări, în cea de-a treizecea împărăție, unde au găsit și săgeata lui Ivan Sucenko și au hotărât ca Ivan Țarevici să fie mezinul, Povarenko fratele mijlociu, iar Ivan Sucenko fratele cel mare.

Au purces iarăși la drum. În fața lor se deschidea stepa, iar în stepă era întins un cort. Lângă cort aștepta un cal care mânca grâu și bea mied. Ivan Sucenko îi zise mezinului:

— Mergi și află cine-i în acel cort!

Ivan Țarevici a intrat în cort și a văzut că pe pat era întins Poleninul cel bălai. Acesta l-a lovit pe Ivan Țarevici în frunte cu degetul cel mic, iar țareviciul s-a prăbușit la pământ. Poleninul cel bălai l-a aruncat sub pat. Văzând că fratele cel mic nu se mai întoarce, Ivan Sucenko l-a trimis pe cel mijlociu. Și cu el s-a întâmplat la fel ca și cu fratele cel mic: a fost aruncat și el sub pat. Ivan Sucenko a așteptat cât a așteptat, și-a pierdut răbdarea și s-a dus singur în cort. L-a lovit cu ghioaga pe Poleninul cel bălai atât de tare, încât acesta a căzut fără simțire. Ivan Sucenko l-a scos afară și vântul proaspăt l-a readus la viață.

Poleninul cel bălai se rugă:

— Nu mă ucide! Ia-mă cu tine ca pe cel mai mic frate!

Ivan Sucenko l-a cruțat. Și cei patru frați s-au așternut împreună la drum prin păduri dese și prin bălării, până ce au dat de o casă cu două caturi și cu acoperișul de aur. Au intrat în acea casă. Peste tot ordine și curățenie, mesele încărcate de bunătăți și vinuri scumpe, dar în casă nici țipenie de om. S-au gândit ei cât s-au gândit și în cele din urmă au hotărât să rămână acolo câteva zile. Dimineața, trei dintre frați au plecat la vânătoare, iar pe Ivan Țarevici l-au lăsat acasă.

Mezinul a gătit, a pus masa și apoi s-a așezat pe laviță ca să tragă din pipă. Cum stătea el așa, numai ce vede că sosește un bătrân

într-o piuă și cere de pomană. Țareviciul îi dădu o pâine, dar moșului nu de pâine îi era. L-a agățat pe țarevici de un cârlig și l-a băgat în piuă, i-a tăiat o fâșie de piele de pe spate, a frecat-o cu cârpa de spălat podele și a ascuns-o sub dușumea.

Frații s-au întors de la vânătoare și l-au întrebat:

— N-a fost nimeni pe-aici?

— Eu n-am văzut pe nimeni! Dar voi?

— Nu, nici noi n-am văzut!

A doua zi a rămas acasă Ivan Povarenko, iar ceilalți au plecat la vânătoare. După ce a terminat de gătit, Povarenko s-a așezat la laviță și a început să fumeze din pipă. Numaidecât, iată că sosește și moșul în piuă să ceară de pomană. Povarenko îi întinse o chiflă, dar moșului nu de chiflă îi ardea: l-a prins cu un cârlig pe flăcău, l-a tras în piuă și i-a scos de pe spate o fâșie de piele, până la umeri. A frecat-o cu cârpa de spălat pe jos și apoi a ascuns-o sub podele. Când s-au întors frații de la vânătoare, l-au întrebat:

— N-a fost nimeni pe la tine?

— Eu n-am văzut pe nimeni! Dar voi?

— Nu, nici noi n-am văzut pe nimeni.

A treia zi a rămas acasă Poleninul cel bălai. După ce a terminat de gătit mâncarea, s-a așezat pe laviță și a început să tragă din pipă. Iarăși veni moșul cu piua și-i ceru de pomană. Poleninul cel bălai îi întinse o chiflă, dar moșul nu după așa ceva venise. Îl prinse cu un cârlig, îl trase în piuă și-i tăie de pe spate o fâșie de piele, până la umeri. O șterse cu cârpa de spălat pe jos și o ascunse sub podele.

S-au întors și frații de la vânătoare:

— N-ai văzut pe nimeni?

— Nu, eu n-am văzut! Ați văzut voi pe cineva?

— Nu, nici noi!

În cea de-a patra zi a rămas acasă Ivan Sucenko. A pregătit mâncarea și apoi s-a așezat pe laviță și a început să fumeze o pipă. Din nou a venit moșneagul în piuă și a cerut de pomană. Sucenko îi întinse o chiflă, dar moșul nu pentru asta venise. L-a apucat cu cârligul, l-a tras în piuă și piua s-a spart. Sucenko l-a apucat pe moș de cap, l-a târât până la un buștean, a despicat bușteanul, a vârât capul moșului în despicătură și apoi s-a întors în casă.

Pe drumul de întoarcere, frații vorbeau între ei:

— Fraților, vouă nu vi s-a întâmplat nimic? întrebă Ivan Țarevici. Mie mi s-a lipit cămașa de spate.

— Nici nouă nu ne e bine! Nu ne putem atinge de spate! Moșneagul acela blestemat! Sunt încredințat că l-a jupuit și pe Sucenko.

Au ajuns acasă și l-au întrebat pe Ivan Sucenko:

— Cum e, frate? N-a fost nimeni pe la tine?

— A fost un cerșetor și l-am miluit eu în felul meu.

— Ce i-ai făcut?

— Am despicat un buștean și i-am băgat capul în despicătură.

— Hai să-l vedem!

Au venit să-l vadă pe moș, dar ia-l de unde nu-i! Se vede treaba că s-a zbătut, s-a răsucit și a plecat cu tot cu buștean pe celălalt tărâm, iar acolo se întorcea la casa lui cu acoperișul de aur.

Frații au pornit-o pe urmele lui. Au mers ei cale lungă, până au ajuns la un munte. Acolo au văzut o ușă. Au deschis-o și au văzut îndărătul ei o bortă adâncă. Au legat un bolovan de frânghie și i-au dat drumul în jos. După ce bolovanul a ajuns pe fund, l-au tras afară și l-au legat de frânghie pe Ivan Sucenko. Acesta le zise:

— După trei zile, când veți simți că smucesc de frânghie, să mă scoateți afară!

L-au coborât pe celălalt tărâm. El și-a amintit de cele trei prințese răpite și duse acolo de trei zmei.

— Mă duc să le caut! își zise.

A mers el cât a mers și a dat de o casă cu două caturi. De acolo a ieșit o fecioară.

— Ce cauți, rusule, în preajma casei noastre?

— Dar de ce mă întrebi? Dă-mi mai întâi apă să mă spăl pe ochi, omenește-mă și numai după aceea să mă întrebi!

Fata i-a adus apă, i-a dat de mâncare și de băut și l-a condus la prințesă.

— Ziua bună, prințesă!

— Bună să-ți fie inima, viteazule! Ce vânt te-aduce pe aici?

— Am venit după tine. Vreau să mă lupt cu soțul tău!

— N-ai să mă poți lua tu de-aici! Soțul meu e mult mai puternic! Are șase capete!

— Eu am unul singur, dar nu mă dau bătut!

Prințesa l-a ascuns după ușă, pentru că se întorcea zmeul.

— Aici miroase a carne de rus! zise zmeul de cum intră pe ușă.

— Ți se pare! Ai zburat prin Rusia și ai răvășit oasele rusești! îi zise prințesa, îi aduse de mâncare și suspină adânc.

— De ce oftezi, dragoste, atât de adânc? o întrebă zmeul.

— Cum să nu oftez? E al patrulea an de când stau cu tine și nu mi-am văzut nici părintele, nici mama! Ce-ai face dacă ar veni la noi cineva din rudele mele?

— Ce-aș face? Aș bea și chefui cu el.

La aceste vorbe, Ivan Sucenko ieși de după ușă.

— A, Sucenko! Bună ziua! De ce ai venit? Să ne batem sau cu gânduri de pace?

— Hai să ne batem, zmeule! Suflă să-ți faci ghioagă!

Zmeul suflă și-i apăru în mână o ghioagă de tuci cu țepi de argint, iar Sucenko a suflat și s-a trezit cu o ghioagă de argint și țepi de aur.

I-a dat Ivan Sucenko o singură lovitură zmeului și l-a ucis pe loc. Trupul i l-a ars, iar cenușa a împrăștiat-o în vânt. Prințesa i-a dat un inel. El l-a luat și a purces mai departe.

A mers cât a mers, până ce a dat de o altă casă cu două caturi. I-a ieșit înainte o fată și l-a întrebat:

— Ce cauți, rusule, prin preajma casei noastre?

— Mai întâi adu-mi apă să mă spăl pe ochi, ospătează-mă și abia după aia întreabă-mă!

Fata i-a adus apă, i-a dat de mâncare și de băut și l-a condus la prințesă.

— Ce vânt te-aduce pe aici? îl întrebă prințesa.

— Am venit după tine. Vreau să mă lupt cu soțul tău!

— Ce să lupți cu soțul meu!? El este mult mai puternic decât tine și are nouă capete!

— Eu am unul singur, dar mă voi lupta cu zmeul!

Prințesa l-a ascuns după ușă. A venit zmeul.

— Aici miroase a carne de rus!

— Ți se pare! Ai zburat prin Rusia și te-ai îmbibat de miros rusesc! îi răspunse prințesa.

A început să-i aducă de mâncare și a suspinat adânc.

— De ce oftezi așa, dragoste? o întrebă zmeul.

— Cum să nu suspin, când nu pot să-mi văd părinții! Ce-ai face dacă ar veni la noi cineva dintre ai mei?

— Aș bea și aș chefui cu el.

Ivan Sucenko ieși de după ușă.

— A, Sucenko! Bună ziua! îi spuse zmeul. De ce ai venit aici? Să ne batem sau să facem pace?

— Să ne batem! Suflă, zmeule!

Zmeul suflă și-i apăru în mână o ghioagă de tuci cu țepi de argint. A suflat și Ivan Sucenko, iar în mână îi apăru o ghioagă de argint cu țepi de aur. L-a lovit pe zmeu, l-a ucis pe loc, i-a ars hoitul, iar cenușa a împrăștiat-o în vânt. Prințesa i-a dăruit un inel, iar el a purces mai departe.

A mers cât a mers, până a dat de o casă cu două caturi, la fel cu celelalte două. I-a ieșit în întâmpinare o fată și l-a întrebat:

— Ce cauți, rusule, prin preajma casei noastre?

— Mai întâi adu-mi apă să mă spăl pe ochi, ospătează-mă, omenește-mă și abia după aia întreabă-mă!

Fata i-a adus apă pentru spălat, i-a dat de mâncare și de băut și l-a dus la stăpâna ei.

— Bună ziua, Ivan Sucenko! Ce vânt te-a adus pe la noi?

— Am venit după tine. Vreau să te smulg de lângă zmeu!

— Cum ai să mă smulgi de aici? Soțul meu e mult mai puternic decât tine, are douăsprezece capete!

— Eu, chiar dacă am unul singur, tot n-am să mă fac de ocară!

A intrat în camera de oaspeți, dar acolo moțăia zmeul cu douăsprezece capete. Când răsufla, se cutremura tavanul. Ghioaga zmeului stătea rezemată în colț. Ivan Sucenko și-a pus ghioaga deoparte, a luat-o pe cea a zmeului, grea de patruzeci de puduri, și-a făcut vânt și l-a izbit pe zmeu cu atâta putere, încât a răsunat toată curtea, iar acoperișul a sărit de pe casă. Zmeul cel cu douăsprezece capete a fost ucis, ars, iar cenușa i-a fost împrăștiată în vânt. Prințesa i-a dat inelul lui Ivan Sucenko și i-a zis:

— Rămâi să trăiești aici!

Iar el o chema în țara lui.

— Cum să-mi las aici întreaga bogăție?

Prințesa și-a strâns întreaga bogăție într-un ou de aur pe care i l-a dat lui Ivan Sucenko. El și l-a pus în buzunar și a pornit împreună cu prințesa spre surorile ei. Prințesa mijlocie și-a adunat averea într-un ou de argint, iar cea mică într-un ou de aramă și le-au dat tot lui Ivan.

Ajungând tuspatru la locul unde atârna frânghia, Ivan Sucenko a legat-o pe sora cea mică și a smucit.

— Cum ajungi sus, să-l strigi pe Ivan Țarevici și să-i spui: „Eu sunt a ta!".

După aceea a legat-o pe prințesa mijlocie, a smucit de frânghie ca s-o tragă afară cei de sus și i-a spus:

— De îndată ce te vor ridica, să-l strigi pe Ivan Povarenko și să-i spui: „Eu sunt a ta!".

A început s-o lege de frânghie pe cea de-a treia prințesă și i-a spus:

— Când au să te scoată afară, tu să taci. Tu vei fi a mea!

Au ridicat-o și pe cea de-a treia prințesă, dar ea nu zicea nimic. Poleninul cel bălai s-a supărat și, când au început să-l tragă sus pe Ivan Sucenko, Poleninul a tăiat frânghia.

Sucenko a căzut, s-a ridicat și s-a dus la moșneagul cel bătrân.

— De ce ai venit? îl întrebă acesta.

— Ca să ne batem!

Au început să se lupte. S-au luptat ei cât s-au luptat și, în cele din urmă, au obosit. S-au repezit amândoi la apă.

Bătrânul s-a înșelat și i-a dat lui Ivan să bea apa puterii, iar pentru sine a luat apă chioară. Era gata Ivan Sucenko să-l învingă pe moșneag, dar acesta se rugă:

— Nu mă ucide! Ia-ți din pivniță un cremene, iască și trei feluri de blană. O să-ți prindă bine la drum!

Ivan Sucenko a luat cremenele, iasca și cele trei feluri de blană, a aprins focul și a pârlit blana cenușie. Pe dată s-a ivit un cal sur, care alergă ca vântul spre el: de sub copite îi săreau bulgări de pământ, pe nări îi țâșneau aburi, iar pe urechi îi ieșea fum.

— Cam cât timp ți-ar lua să mă porți până pe celălalt tărâm?

— Cam tot atât cât îi ia unei gospodine să fiarbă mâncarea!

Sucenko a pârlit blana de culoare neagră. În aceeași clipită s-a ivit un cal negru ca pana corbului, alergând ca vântul spre el: de sub copite îi săreau bulgări de pământ, pe nări îi țâșneau aburi, iar din urechi îi ieșea fum.

— Cam în câtă vreme m-ai putea purta până pe tărâmul celălalt?

— Mai repede decât ar apuca oamenii să mănânce masa de prânz!

Ivan a pârlit blana maronie și s-a ivit, ca din pământ, un cal roib, venind ca vântul spre el: de sub copite îi săreau bolovani, pe nări îi țâșneau aburi, iar pe urechi îi ieșea fum.

— Cam în câtă vreme m-ai putea duce până pe tărâmul celălalt?

— Cât ai bate din palme!

Ivan a încălecat și, în aceeași clipă, a ajuns pe pământul său. A ajuns la un aurar și s-a tocmit calfă la el. Tocmai atunci a bătut la ușa aurarului prințesa cea mică și i-a spus să-i facă o verighetă de aur pentru nuntă. Aurarul se învoi și se apucă de lucru, dar Ivan Sucenko îi zise:

— Nu te grăbi! Am să-ți fac eu verigheta, numai dă-mi pentru asta un sac de nuci!

Aurarul i-a adus sacul de nuci, Ivan Sucenko le-a mâncat, aurul l-a fărâmat cu ciocanul, a scos din buzunar inelul primit de la prințesă, l-a lustruit și i l-a dat aurarului.

Sâmbătă a venit prințesa după inel:

— Ce inel minunat! zise ea când îl primi din mâna aurarului. Unul la fel cu acesta i-am dat eu lui Ivan Sucenko, dar el, sărmanul, nu mai e printre cei vii! Te poftesc și pe dumneata la nunta mea.

A doua zi aurarul a plecat la nuntă, iar pe Ivan Sucenko l-a lăsat acasă. Ivan a făcut foc, a pârlit blana cenușie și a apărut calul cel sur.

— Poruncă, stăpâne!

— Trebuie dărâmat hornul de pe casa unde se face nunta!

— Încalecă pe mine, uită-te mai întâi în urechea stângă și apoi în cea dreaptă!

Ivan a făcut întocmai ce i-a spus calul și s-a preschimbat într-o mândrețe de viteaz, cum nici în povești nu se pomenește. A dat pinteni calului, a ajuns la locul cu pricina și a dărâmat hornul de pe casă. Nuntașii s-au speriat și s-au risipit pe la casele lor.

A venit și a doua prințesă la meșterul aurar și l-a rugat să-i facă un inel. Ivan Sucenko i-a spus meșterului:

— Dă-mi doi saci de nuci, că-ți fac eu inelul.

— Bine, fă-l!

Sucenko a mâncat nucile, aurul adus de prințesă l-a fărâmat cu ciocanul, a scos din buzunar inelul pe care i-l dăduse prințesa mijlocie, l-a lustruit și i l-a dat meșterului.

Când a văzut inelul, prințesa nu și-a putut stăpâni un strigăt de uimire:

— Vai, ce inel frumos! Unul ca ăsta i-am dat eu lui Ivan Sucenko, dar, din păcate, el nu mai e printre cei vii!

A luat inelul și l-a invitat la nuntă și pe meșterul aurar. Acesta a plecat la nuntă, iar Ivan a făcut focul și a pârlit cea de-a doua blană. A apărut calul cel negru ca pana corbului.

— Poruncă, stăpâne!

— Trebuie smuls acoperișul de pe casa unde se face nunta!

— Încalecă pe mine, uită-te mai întâi în urechea stângă, iar după aceea în dreapta!

El s-a uitat în urechea stângă, apoi în cea dreaptă și s-a prefăcut într-un viteaz cum nu se mai văzuse.

Calul l-a purtat atât de iute, încât aproape în aceeași clipă Ivan a smuls acoperișul de pe casă. Nuntașii, speriați, au început să țipe și să tragă cu pușca în cal, numai că nu l-au nimerit.

Iată că vine și prințesa cea mare la aurar și îl roagă să-i facă și ei un inel pentru nuntă.

— Nu cu Poleninul cel bălai aș fi vrut eu să mă mărit, dar se vede că aceasta a fost voia Domnului.

Ivan Sucenko îi zise aurarului:

— Dă-mi trei saci de nuci, că fac eu inelul.

Meșterul i-a adus nucile, calfa le-a mâncat și pe acelea, aurul prințesei l-a fărâmat cu ciocanul, a scos din buzunar inelul pe care i-l dăduse prințesa, l-a lustruit și i l-a dat meșterului.

Sâmbătă a venit prințesa după inel. L-a văzut și nu și-a putut ascunde uimirea:

— Doamne, ce minunăție! De unde ai inelul ăsta? Unul la fel i-am dat eu celui pe care îl iubeam, zise ea și-l invită pe aurar să vină a doua zi la nuntă.

A doua zi, aurarul s-a dus la nuntă, iar Ivan Sucenko a rămas acasă. A aprins focul și a pârlit blana maronie. A apărut calul cel roib.

— Poruncă, stăpâne!

— Să mă porți cum oi vrea, numai să ajungem înaintea nuntașilor la locul unde se pregătește nunta, că trebuie să dărâm tavanul, iar la întoarcere să-l iau de chică pe Poleninul cel bălai.

— Încalecă pe mine și uită-te în urechea stângă, iar după aceea în cea dreaptă!

Calul cel roib l-a purtat iute ca gândul, l-a dus la locul unde trebuia să fie nunta, Ivan a dărâmat tavanul, iar pe drumul de întoarcere l-a apucat pe Poleninul cel bălai de păr, l-a înălțat în slava cerului și de acolo i-a dat drumul să cadă. Când a ajuns jos, Poleninul s-a făcut bucăți, iar Ivan Sucenko a coborât pe pământ și și-a îmbrățișat logodnica. Frații săi, Ivan Țarevici și Ivan Povarenko, s-au bucurat de revederea fratelui lor și au hotărât să pornească deodată nunțile cu alesele lor. Apoi au trăit cu toții în fericire și belșug.

Muntele de cristal

ndeva, într-o țară, în nu se știe ce împărăție, trăia un țar care avea trei fii. Într-o bună zi, fiii i-au spus:

— Milostive țar, binecuvântează-ne, căci vrem să plecăm la vânătoare.

Tatăl i-a binecuvântat și ei au plecat în direcții diferite. Fiul cel mic a mers până s-a rătăcit. Ajungând într-o poieniță, a văzut leșul unui cal, lângă care se adunaseră tot felul de fiare, păsări și alte lighioane.

S-a ridicat un șoim, a venit până la țarevici și i s-a așezat pe umăr, zicându-i:

— Ivan Țarevici, împarte-ne tu acest cal! De treizeci de ani stă aici, iar noi ne tot certăm fără să cădem la învoială cum să-l împărțim.

Țareviciul a coborât din șa și a împărțit stârvul: oasele le-a dat fiarelor, carnea – păsărilor, pielea – șerpilor și șopârlelor, iar capul – furnicilor.

— Îți mulțumim, Ivan Țarevici, zise șoimul. Pentru această binefacere, ai căpătat putința să te prefaci în șoim ori de câte ori vei dori.

Ivan Țarevici s-a lovit de pământul reavăn, s-a prefăcut în șoim și a zburat până în cea de-a treizecea împărăție, care mai mult de jumătate era intrată în muntele de cristal.

Șoimul a zburat până la palat, s-a prefăcut în voinic și a întrebat straja:

— Nu mă primește oare țarul vostru în slujba sa?

— De ce să nu primească un asemenea viteaz?

Țareviciul a intrat în slujba acelui țar și a stat acolo o săptămână, două, trei, până a început prințesa să se roage de tatăl ei:

— Tătucă țar, îngăduie-mi să mă plimb nițeluș cu Ivan Țarevici pe muntele de cristal.

Țarul s-a învoit, iar tinerii au încălecat pe cai și au plecat. Deodată a ieșit, nu se știe de unde, o capră de aur. Țareviciul s-a luat după ea.

A galopat el mult și bine, dar nu a reușit să prindă capra. Când s-a întors de unde plecase, prințesa nicăieri. Ce era de făcut? Cum să dea ochii cu țarul?

S-a îmbrăcat în haine ponosite, luând înfățișarea unui bătrân sărac, a venit la curte și i-a spus țarului:

— Înălțimea Ta, ia-mă în slujba ta, să-ți pasc cireada.

— Bine, zise țarul, fii păstor. Când va veni zmeul cel cu trei capete, să-i dai trei vaci. Când va veni cel cu șase capete, să-i dai șase vaci, iar celui cu douăsprezece capete să-i numeri douăsprezece vaci.

Ivan Țarevici și-a mânat cireada pe dealuri și pe văi și deodată a văzut că vine în zbor zmeul cu trei capete.

— Ei, Ivan Țarevici, ce treabă umilitoare te-ai apucat să faci? În loc să se lupte cu dușmanii, bravul viteaz paște vitele... Ia dă-mi trei vaci!

— Nu-i cam mult? l-a întrebat țareviciul. Eu într-o zi mănânc doar o rață, iar tu vrei trei vaci. Nu-ți dau niciuna.

Zmeul s-a supărat și, în loc de trei vaci, a înhățat șase.

Ivan Țarevici s-a prefăcut în șoim, i-a retezat zmeului cele trei capete și a mânat cireada acasă.

— Cum e, moșule? a întrebat țarul. A fost pe la tine zmeul cel cu trei capete? I-ai dat cele trei vaci?

— Nu, Măria Ta, nu i-am dat niciuna.

A doua zi, își mâna țareviciul cireada prin munți și văi și a văzut cum vine în zbor dinspre lac zmeul cu șase capete, care îi ceru șase vaci.

— Ah, spurcăciune lacomă! Eu mănânc o rață într-o zi, iar ție să-ți dau atâtea vaci?

Zmeul s-a supărat și, în loc de șase vite, a înhățat douăsprezece. Țareviciul s-a prefăcut în șoim, s-a aruncat spre pământ și i-a retezat cele șase capete.

Când a adus cireada acasă, țarul l-a întrebat:

— Cum e, moșule? A fost la tine zmeul cel cu șase capete? Cu cât s-a micșorat cireada mea?

— De venit, a venit, dar nu s-a ales cu nimic.

Seara târziu, Ivan Țarevici s-a transformat într-o furnică și-a intrat printr-o crăpătură în muntele de cristal. S-a uitat și a văzut că prințesa era acolo.

— Bună seara! i-a spus Ivan Țarevici. Cum ai ajuns aici?

— M-a răpit zmeul cu douăsprezece capete, care trăiește pe lacul tatălui meu. Înăuntrul său se ascunde un cufăr, în cufăr un iepure, în iepure o rață, în rață un ou, iar în ou o sămânță. Dacă-l ucizi și scoți această sămânță, vei face muntele de cristal să dispară și mă vei elibera.

Ivan Țarevici a ieșit din munte, s-a îmbrăcat în straie de văcar și și-a mânat cireada.

Deodată vine zmeul cu douăsprezece capete:

— Ei, Ivan Țarevici, nu asta e treaba ta. În loc ca un viteaz ca tine să se lupte cu dușmanii, el paște vitele. Ia numără-mi douăsprezece vaci!

— Cam mult! Eu mănânc o rață într-o zi, iar tu uite la ce-ai poftit.

Au început să se lupte și, în cele din urmă, Ivan Țarevici l-a învins pe zmeul cu douăsprezece capete, i-a despicat trupul și în partea dreaptă a găsit un cufăr; în cufăr era un iepure, în iepure o rață, în rață un ou, iar în ou o sămânță.

Ivan Țarevici a luat sămânța, i-a dat foc și a apropiat-o de muntele de cristal. Acesta s-a topit cât ai clipi din ochi. Țareviciul a scos-o de acolo pe prințesă și a dus-o la părintele ei. El s-a bucurat și i-a spus:

— Fii ginerele meu!

Cei doi tineri s-au cununat și la nuntă m-au invitat. Am băut bere și mied, pe barbă îmi curgeau, dar în gură n-ajungeau.

Oglinda fermecată

rau odată un rege și o regină care aveau o fată neînchipuit de frumoasă. Într-o bună zi, regina a murit, iar regele și-a luat altă nevastă, la fel de frumoasă ca și prima, dar fata de la soția dintâi era cu mult mai frumoasă decât mama vitregă.

Odată regina cea nouă s-a oprit în fața oglinzii și a întrebat-o:

— Oglindă luminoasă! Spune-mi cât sunt eu de frumoasă!

Oglinda îi răspunse:

— Ești tu arătoasă, dar fata reginei e cu mult mai frumoasă!

Regina i-a poruncit lacheului s-o ducă pe fata vitregă la plimbare în pădure, s-o ucidă și să-i aducă inima pe tavă.

Lacheul a luat-o pe fată la plimbare, i-a spus ce i-a poruncit regina să facă, i-a dat drumul să plece unde va vedea cu ochii și, în loc s-o ucidă pe ea, a omorât un câine, i-a scos inima, a așezat-o pe tavă și i-a dus-o reginei. Când a văzut inima pe tavă, regina nu-și mai încăpea în piele de bucurie că a scăpat de fiica vitregă, mult mai frumoasă decât ea.

Fata vitregă a mers cât a mers prin pădure, până ce a dat de un palat minunat. A intrat, dar acolo nu era nici țipenie. A rătăcit îndelung prin încăperile dereticate cu grijă, până s-au întors stăpânii casei. Erau doisprezece bărbați, toți frați, fii de rege, care trăiau în acel palat de vară. Când au dat cu ochii de tânăra fată, fiecare din cei doisprezece frați a vrut s-o ia de nevastă, dar, fiindcă nu s-au înțeles, au hotărât să o apere și s-o respecte ca pe o soră.

În această vreme, regina, mânată de curiozitate și pe deplin încredințată că fiica ei vitregă trecuse de mult în lumea drepților, s-a oprit în fața oglinzii și a întrebat-o:

— Oglindă luminoasă! Spune-mi, nu sunt eu cea mai frumoasă?

Oglinda îi răspunse:

— Stăpână, ești tu arătoasă, dar fiica vitregă-i mult mai frumoasă, în pădurea umbroasă cu arbori cuminți, în palatul de vară al fraților-prinți.

Regina a poruncit să fie adusă la ea vrăjitoarea cea bătrână, i-a dat o pungă și i-a zis:

— Aici sunt mulți bani! Ia-i și fă în așa fel ca în trei zile să dispară fiica mea.

— Bine, i-a spus bătrâna vrăjitoare și a plecat.

A ajuns la palatul celor doisprezece prinți, unde stătea fiica vitregă a reginei, așteptând la geam întoarcerea fraților. Văzând-o pe bătrână, prințesa a poftit-o în casă și a început s-o descoasă: cine este și de unde vine.

— Sunt negustoreasă ambulantă și umblu prin lume să câștig și eu o bucată de pâine. Vând ace, agrafe de păr și alte mărfuri.

Vrăjitoarea a început să-i arate lucrurile pe care le adusese spre vânzare. Prințesei i-a plăcut un inel, i-a plătit babei mai mult decât a cerut și i-a dat drumul să plece. Când a rămas singură, a început să se minuneze de frumusețea inelului și l-a pus pe deget. În aceeași clipă a căzut moartă.

Când s-au întors frații acasă, au dat fuga să-și vadă surioara. Au intrat în iatacul ei, dar ea era întinsă pe podea, fără suflare. Au plâns cât au plâns și s-au hotărât să-i pună altă rochie. Când au început s-o dezbrace, unul din ei i-a scos inelul de pe deget.

Cât ai bate din palme, prințesa a înviat, s-a ridicat și le-a spus:

— Ce bine am dormit!

— Nu ai dormit! Tu erai moartă. Te-a vrăjit cineva! i-au spus frații.

— Nu cumva m-a vrăjit baba care mi-a vândut inelul?

A doua zi, înainte de plecare, frații i-au spus surioarei lor să nu lase pe nimeni să intre în palat.

Regina s-a apropiat din nou de oglindă și a întrebat-o:

— Oglindă luminoasă, nu-s eu cea mai frumoasă?

Iar oglinda îi răspunse:

— Ești și tu arătoasă, dar fiica ta vitregă-i mult mai frumoasă!

Regina a trimis după vrăjitoare și i-a poruncit s-o ucidă pe fată.

Baba s-a îmbrăcat în cerșetoare și s-a dus la palatul unde trăia prințesa. S-a apropiat de geam și a început să cerșească, dar fata, amintindu-și de spusele fraților săi, a trimis un lacheu să-i dea trei groși și să-i spună să plece. Baba însă l-a vrăjit pe lacheu și l-a pus să-i ducă prințesei un ac de păr. Prințesa, crezând că acul este al lacheului, și l-a prins în păr. De îndată ce și l-a prins, a și căzut moartă.

Când s-au întors frații acasă, au găsit-o întinsă fără suflare în pat. Au început s-o dezbrace, dar prințesa n-a mai înviat. I-au făcut

o raclă de argint, au așezat-o în ea, au dus-o în inima pădurii și au aninat-o de niște copaci.

Regina s-a apropiat de oglindă și a întrebat-o din nou:

— Oglindă luminoasă, cine-i acum cea mai frumoasă?

Oglinda îi răspunse:

— Regină, acum îți pot spune: ești cea mai frumoasă din lume!

Regina nu-și mai încăpea în piele de bucurie că acum nu era alta mai frumoasă ca ea.

Într-o bună zi, prin acel codru întunecos unde era aninată racla prințesei a trecut un prinț dintr-o țară îndepărtată. Copoii prințului, fugărind iepurii, au ajuns până la locul unde era, în raclă, frumoasa fată, au lăsat iepurii și au început să latre. Prințul, mânios că dulăii lui au uitat de iepuri, a alergat într-acolo cu gând să-i bată, dar când s-a apropiat, a fost orbit de sclipirea raclei de argint. El și-a chemat sfetnicii și le-a poruncit să dea racla jos, să o pună în căruță, să o ducă la palat și să o așeze în camera lui, în așa fel încât nimeni să nu vadă. Sfetnicii au coborât racla, au dus-o la palat și au pus-o în camera stăpânului lor.

A doua zi sosi și prințul. A intrat în camera sa și a deschis racla, a văzut-o pe preafrumoasa fată și a îndrăgit-o atât de tare, încât n-a mai ieșit din palat. Într-o zi a început să culeagă acele din părul prințesei. În clipa în care a scos acul vrăjit, prințesa a înviat. Prințul a îmbrățișat-o și a început s-o întrebe ce i se întâmplase. Ea i-a povestit totul și l-a îndrăgit la rându-i. Au stat închiși în cameră până a doua zi, iar dimineața s-au dus la părinții prințului să le ceară binecuvântarea. Părinții au ascultat cu luare-aminte povestea fetei, s-au bucurat nespus că fiul lor și-a recăpătat pofta de viață, i-au binecuvântat, iar duminică au jucat la nuntă. După nuntă tinerii au plecat la palatul regelui, părintele preafrumoasei fete.

Regele a poruncit ca mama vitregă să fie legată de cozile a doi cai și să fie sfârtecată, dar fiica lui s-a împotrivit.

A doua zi regele a dat un mare ospăț, la care au fost poftiți și cei doisprezece frați, prinții care au primit-o la ei ca pe o soră mai mică. Am fost și eu poftit și cu vin am fost cinstit: pe barbă mi se prelingea, dar în gură n-ajungea.

Boala închipuită

rau odată un țar și o țarină care aveau un singur fiu, pe Ivan Țarevici. Într-o zi, țarul a murit, iar tronul l-a moștenit unicul său fiu.

A domnit Ivan Țarevici în liniște și bunăstare, fiindu-le drag tuturor supușilor săi. Și-a condus oștile la luptă pe alte meleaguri, în ținuturi îndepărtate, unde stăpânea Pan Pleșevici. Ivan Țarevici i-a învins oștile, iar pe el l-a făcut prizonier, l-a adus în împărăția sa și l-a aruncat în temniță. Dar Pan Pleșevici era tare chipeș. Când l-a văzut țarina, mama lui Ivan Țarevici, a început să-l viziteze cam des în temniță. Odată, Pan Pleșevici i-a spus țarinei:

— Cum să facem să-l ucidem pe fiul tău, Ivan Țarevici? Am rămâne doar noi doi să cârmuim împărăția.

Țarina îi răspunse:

— M-aș bucura mult dacă l-ai omorî tu!

— Singur nu-l pot dovedi, dar am auzit că este în câmpia cea întinsă un monstru cu trei capete. Prefă-te bolnavă și poruncește-i să omoare hidoșenia aia și să-ți aducă cele trei inimi, care, dacă le-aș mânca, mi-ar crește puterea!

A doua zi, țarina mamă s-a prefăcut atât de bolnavă, încât gândeai că acuși-acuși o să-și dea duhul. L-a chemat la ea pe Ivan Țarevici și i-a spus:

— Comoara mea! Du-te în câmpia cea întinsă, omoară monstrul cu trei capete, iar mie adu-mi cele trei inimi ale lui! Dacă le mănânc, poate mă fac bine!

Ivan Țarevici se învoi, încălecă și plecă. A ajuns în câmpia cea întinsă, și-a priponit calul cel breaz de un stejar bătrân, iar el s-a întins la umbră, sub un stejar.

Nu peste mult timp, sosi în zbor și monstrul cel fioros. Se așeză pe bătrânul stejar, care începu să trosnească și să se îndoaie sub greutatea lui.

— Ha-ha-ha! făcu monstrul bucuros. Iacă și mâncarea mea: calul pentru prânz, iar călărețul pentru cină.

— Ei, spurcăciune! Nu zice hop până n-ai sărit, i-a spus Ivan Țarevici, încordându-și arcul și slobozind o săgeată oțelită care i-a retezat monstrului toate cele trei capete.

L-a despicat, i-a scos inimile și i le-a dus mamei sale. Țarina i-a poruncit bucătarului să le prăjească și i le-a dus lui Pan Pleșevici în temniță. Acesta le-a mâncat, iar țarina l-a întrebat:

— Cum e? Te simți în putere să-l birui pe fiul meu?

— Încă nu, dar am auzit că în câmpia cea întinsă trăiește un monstru cu șase capete. Spune-i fiului tău să se lupte cu el. Una din două: ori îl mănâncă monstrul, ori îmi aduce șase inimi.

Țarina a dat fuga la Ivan Țarevici:

— Fătul meu iubit! Mă simt un pic mai bine, dar am auzit că este în câmpia cea întinsă un alt monstru, cu șase capete. Omoară-l și adu-mi cele șase inimi!

Ivan Țarevici a încălecat pe cal, a ieșit în câmpia cea nemărginită, și-a priponit calul de bătrânul stejar și s-a așezat sub copac. A poposit pe ramuri monstrul cu șase capete, și stejarul s-a cutremurat.

— Ha-ha-ha! tună monstrul. Calul pentru prânz, călărețul pentru cină.

— Nu te pripi, hidoșenie spurcată! Încă n-ai prins ursul, dar blana i-o vinzi deja!

Și-a întins arcul, a slobozit o săgeată oțelită și i-a retezat monstrului trei capete. Hidoșenia spurcată s-a repezit asupra lui Ivan Țarevici. S-au luptat ei timp îndelungat; în cele din urmă, voinicul și-a adunat puterile și i-a retezat monstrului și celelalte trei capete. A scos cele șase inimi din trupul dușmanului ucis și le-a dus mamei sale.

Țarina i-a poruncit bucătarului să le prăjească, iar când au fost gata, i le-a dus în temniță lui Pan Pleșevici. Acesta a sărit în sus de bucurie. După ce a mâncat cele șase inimi, țarina l-a ispitit:

— Pan Pleșevici, ai destulă putere să-l răpui pe fiul meu?

— Nu, încă nu am, dar am auzit că undeva, în câmpia cea întinsă, hălăduiește un monstru cu nouă capete; dacă i-aș mânca și lui inimile, m-aș încumeta să-l înfrunt pe Ivan Țarevici.

Țarina s-a dus din nou la fiul ei:

— Fătul meu iubit! Îmi este și mai rău, dar am auzit că undeva, în întinsa câmpie, trăiește un monstru cu nouă capete. Omoară-l și adu-mi cele nouă inimi!

— Mamă dragă, sunt sleit de puteri și nu cred că pot dovedi arătarea aia cu nouă capete.

— Te rog, fiule! Du-te și adu-mi inimile!

Ivan a încălecat pe cal și a plecat la locul deja știut. Și-a legat calul de bătrânul stejar, s-a întins pe iarbă, la umbră, și a adormit. Deodată veni în zbor o dihanie uriașă, se așeză pe bătrânul stejar, iar acesta se aplecă până la pământ, gata-gata să se rupă.

— Ha-ha-ha! Calul pentru prânz, iar voinicul pentru cină.

Țareviciul s-a trezit.

— Nu te pripi, hidoșenie spurcată! Ursul încă-i în pădure, iar tu-i vinzi blana! zise el și slobozi din arc o săgeată oțelită care i-a retezat monstrului șase capete dintr-odată, iar cu cele trei rămase s-a luptat din greu până când a reușit să le dovedească.

După ce l-a răpus, l-a despicat, i-a scos inimile, a încălecat și a plecat acasă.

Mamă-sa i-a ieșit în întâmpinare:

— Mi-ai adus, Ivane, cele nouă inimi?

— Da, mamă! Cu foarte multă trudă, dar le-am adus.

— Ei, fiul meu, acum poți să te odihnești!

Țarina a luat inimile, i le-a dat bucătarului și i-a poruncit să le prăjească. După aceea, i le-a dus în temniță lui Pan Pleșevici. Acesta le-a mâncat, iar țarina a început să-l descoasă:

— Cum e? Ai acum destulă putere ca să-l înfrunți pe fiul meu?

— De destulă, e destulă! îi răspunse Pan Pleșevici. Dar tot e primejdios. Am auzit că, atunci când merge să se spele, viteazul își pierde mult din putere. Fă bine și trimite-l mai întâi la baie!

Țarina dădu fuga la Ivan Țarevici:

— Fătul meu iubit, ar fi timpul să te duci și tu la baie, să-ți speli de pe trupul tău alb sângele acelor hidoșenii pe care le-ai răpus!

Ivan Țarevici a intrat în baie, dar nici n-a apucat să se spele cum se cuvine, că Pan Pleșevici a și apărut ca din pământ, cu paloșul în mână, și-a luat avânt și i-a retezat capul dintr-o singură lovitură. Apoi s-a dus la țarină pentru a-i da vestea că fiul ei nu mai e printre cei vii. Țarina a sărit în sus de bucurie. A poruncit ca Ivan Țarevici să fie înmormântat cât mai departe și a început să trăiască în desfătare alături de Pan Pleșevici și să țină, împreună cu el, frâiele întregii împărății.

În urma lui Ivan Țarevici rămăseseră doi băieți încă mici. Într-o bună zi, alergând și jucându-se ei prin curtea din spate, i-au spart bunicii un geam. Țarina începu să-i ocărască:

— Pui de câine ce sunteți! De ce mi-ați spart geamul?

Speriați, copiii au alergat la mama lor și au întrebat-o de ce vorbește bunica așa de urât cu ei.

— Nu sunteți pui de câine! le-a răspuns mama. Tatăl vostru era Ivan Țarevici, un viteaz puternic, dar a fost omorât de Pan Pleșevici și băgat în pământul cel rece.

— Mamă, ziseră băieții, dă-ne un sac cu pesmeți și noi plecăm să-l înviem pe tata!

— Nu, copilașii mei, n-o să-l puteți învia!

— Binecuvântează-ne, mamă! stăruiră băieții. Noi vrem să încercăm!

— Bine, mergeți! Domnul să vă aibă în paza Lui!

Fiii lui Ivan Țarevici n-au mai stat pe gânduri. S-au îmbrăcat și au pornit la drum.

Au mers ei cât au mers, până ce le-a ieșit în cale un bătrânel cu părul coliliu.

— Încotro țineți calea, prinților?

— Mergem la mormântul părintelui nostru. Vrem să-l readucem la viață.

— Singuri n-o să dovediți! le spuse moșneagul. Nu vreți să vă ajut?

— Ajută-ne, bunicule!

— Luați aceste rădăcinuțe și ștergeți-l cu ele pe Ivan Țarevici. După ce isprăviți treaba asta, săriți de trei ori peste el.

Cei doi țarevici luară rădăcinile din mâna bătrânului, găsiră mormântul și-l dezgropară pe Ivan Țarevici. După ce îi șterseră trupul cu rădăcinile și săriră de trei ori peste el, tatăl lor se trezi.

— Bună ziua, micuții mei dragi! Ce mult am dormit!

Ivan Țarevici s-a întors la palat. Pan Pleșevici tocmai se afla la un ospăț pe care îl dădea pentru prietenii săi. Ivan Țarevici n-a mai stat la vorbă cu el, ci l-a dat unei morți năprasnice. Popii l-au îngropat, i-au cântat „veșnica pomenire” și s-au dus la praznic. Am fost și eu acolo și am mâncat colivă cu lingura cea mare: pe barbă îmi cădea, dar în gură nu nimerea!

Cămașa fermecată

n nu se știe ce țară, a fost odată un negustor bogat. Negustorul a murit și a lăsat în urma sa trei fii. Frații cei mari mergeau în fiecare zi la vânătoare în pădure.

Într-o zi, ei s-au rugat de mama lor să-l lase cu ei la vânătoare și pe Ivan, mezinul familiei. Zis și făcut. Cei doi frați mai mari s-au afundat adânc în pădure și l-au părăsit acolo pe Ivan, cu gândul să-și împartă doar între ei doi moștenirea lăsată de tatăl lor.

Ivan, fiul negustorului, a rătăcit timp îndelungat prin pădure, hrănindu-se cu rădăcini și cu zmeură, dar, în cele din urmă, a ieșit în câmp deschis și a zărit o casă. S-a dus într-acolo, a intrat și a început să umble prin camere. Peste tot era pustiu, numai într-una singură era pusă masa pentru trei oameni. Pe farfurii erau trei pâini, iar în fața lor câte o sticlă cu vin. Ivan, fiul negustorului, a rupt din fiecare câte o bucățică, apoi a băut câte puțin din fiecare sticlă și s-a ascuns după ușă. Nu după mult timp, a venit în zbor un vultur, s-a aruncat la podea și s-a prefăcut într-o mândrețe de voinic. În urma lui au sosit un șoim și o vrabie. S-au aruncat la podea și s-au prefăcut și ei în voinici. S-au așezat să mănânce.

— Ei, drăcie! zise vulturul. Din pâinile noastre și din vin s-a înfruptat cineva.

— Da, zise șoimul. Se vede treaba că avem oaspeți.

Au început să-l caute pe oaspete.

— Arată-te, oricine-ai fi! zise vulturul. Dacă ești bătrân, ne vei fi ca un tată. Dacă ești tânăr, ne vei fi ca un frate bun. Dacă ești bătrână, te vom cinsti ca pe o mamă, iar dacă ești tânără, ne vei fi soră.

Ivan, fiul negustorului, a ieșit de după ușă, iar cei trei l-au primit cu bunăvoință, ca pe un frate. A doua zi, vulturul l-a rugat pe Ivan:

— Îndeplinește-ne o dorință: rămâi aici și peste un an, chiar în aceeași zi, să ne aștepți cu masa pusă.

— Bine! zise fiul negustorului. Rugămintea vă va fi îndeplinită.

Vulturul i-a dat cheile și i-a spus că poate umbla prin toate încăperile și poate deschide toate ușile, în afară de una singură, a cărei cheie era atârnată de un cui în perete.

Acestea fiind zise, cei trei voinici s-au prefăcut iar în păsări – vultur, șoim și vrabie – și și-au luat zborul.

Umblând într-o zi prin ogradă, Ivan, fiul negustorului, a văzut o ușă pe pământ, ferecată cu un lacăt greu, și i-a venit cheful să-și arunce privirea dincolo de ea. A început să încerce cheile pe care le avea asupra lui, dar niciuna nu se potrivea. A dat fuga în casă, a luat de pe perete cheia oprită, a descuiat lacătul și s-a uitat. În încăperea subpământeană stătea un cal mândru, înșeuat, iar de o parte și de alta a șeii atârnau două desagi: una plină cu aur, cealaltă plină cu pietre scumpe.

Ivan a început să mângâie calul cel mândru, dar acesta l-a lovit cu copita în piept atât de puternic, încât l-a aruncat afară, la un stânjen depărtare. Voinicul nostru s-a cufundat într-un somn adânc și a dormit până în ziua când trebuiau să se întoarcă frații lui de cruce.

De îndată ce s-a trezit, fiul negustorului a încuiat ușa la loc, a atârnat cheia în cui, la locul știut, și a început să așeze masa pentru cei trei.

Nu peste mult timp au sosit în zbor vulturul, șoimul și vrabia. S-au aruncat la pământ și s-au prefăcut în voinici chipeși. I-au dat binețe lui Ivan și s-au așezat la masă. A doua zi, șoimul l-a rugat pe Ivan să rămână la ei încă un an și să le pregătească masa când s-or întoarce. Fiul negustorului s-a învoit. Frații lui au zburat, iar el a început să colinde iarăși prin gospodărie și a dat de o altă ușă ferecată. A descuiat-o și pe aceea cu cheia oprită și a coborât în încăperea subpământeană. Acolo stătea o mândrețe de cal cu căpăstrul și șaua pe el. De o parte și alta, pe lângă șa, atârnau două desagi, una cu aur, cealaltă cu pietre nestemate. Fiul negustorului s-a apropiat de cal și a început să-l mângâie, dar acesta l-a izbit cu copita în piept atât de puternic, încât l-a aruncat afară la un stânjen de ușă. Ivan a căzut într-un somn adânc și a dormit la fel de mult ca prima dată. S-a trezit abia în ziua când trebuiau să se întoarcă cei trei frați. A încuiat lăcata, a agățat cheia la locul ei și le-a întins masa celor trei.

Au sosit vulturul, șoimul și vrabia, s-au aruncat la pământ, s-au prefăcut în voinici, i-au dat binețe lui Ivan și s-au așezat să mănânce. A doua zi de dimineață, vrabia l-a rugat pe Ivan să mai rămână un an și să le pregătească masa. Fiul negustorului s-a învoit. Frații s-au prefăcut în păsări și și-au luat zborul. Ivan a stat în casa lor singur cuc un an întreg, iar când a venit sorocul, a pregătit masa și a

început să-i aștepte pe frați. Cei trei au sosit în zbor, s-au lovit de pământ și s-au prefăcut în voinici. Au intrat, i-au dat binețe lui Ivan și s-au așezat să mănânce. După masă, fratele cel mare, vulturul, zise:

— Îți mulțumim, fiu de negustor, că ne-ai slujit în acești trei ani. Ține acest cal de luptător! Ți-l dăruiesc cu harnașament cu tot și cu desagile pline cu aur și cu pietre scumpe!

Fratele cel mijlociu, șoimul, i-a dăruit celălalt cal, iar fratele cel mic, vrabia, i-a dat o cămașă:

— Ia această cămașă! Săgeata n-o străpunge, iar când o îmbraci, nimeni nu te poate învinge!

Ivan, fiul de negustor, a îmbrăcat cămașa, a încălecat unul din cei doi cai năzdrăvani și a plecat s-o pețească pe Preafrumoasa Elena, despre care se știa în toată lumea că se va mărita numai cu acela care îl va învinge pe zmeul Gorinici. Ivan s-a năpustit asupra zmeului Gorinici, l-a răpus și se pregătea să-i prindă capul în despicătura unui buștean, când zmeul a început să se milogească:

— Nu mă omorî! Ia-mă pe lângă tine și am să te slujesc cu credință!

Lui Ivan i se făcu milă de zmeu, îl cruță, îl luă cu el și se duse la Preafrumoasa Elena cu care, în scurt timp, s-a și însurat, iar pe zmeul Gorinici l-a făcut bucătar.

Odată, când Ivan se afla la vânătoare, zmeul Gorinici i-a sucit mințile Preafrumoasei Elena și i-a poruncit să afle cum de este soțul ei așa de puternic și de deștept. Gorinici a pregătit o fiertură din ierburi numai de el știute, iar Preafrumoasa Elena i-a dat-o soțului ei s-o bea, cu gând să-l amețească și apoi să-l tragă de limbă.

— Spune, Ivane, unde stă înțelepciunea ta? îl iscodi ea.

— În bucătărie, în mătură.

Preafrumoasa Elena a luat mătura, a vopsit-o în felurite culori și a așezat-o la vedere. Când s-a întors de la vânătoare, Ivan, fiul negustorului, și-a văzut mătura și și-a întrebat soața:

— Pentru ce ai vopsit mătura?

— Pentru că în ea stau înțelepciunea și puterea ta!

— Cât ești de proastă! Cum pot sta într-o mătură înțelepciunea și puterea mea?

Preafrumoasa Elena i-a dat iarăși soțului său să bea fiertura de buruieni, pregătită de zmeul Gorinici, și l-a întrebat:

— Spune-mi, dragule, unde îți stau înțelepciunea și puterea?

— În coarnele taurului! fu răspunsul lui Ivan, fiul negustorului.

A doua zi, Elena a poruncit să fie poleite cu aur coarnele taurului.

Întorcându-se de la vânătoare, Ivan o întrebă:

— Ce-i asta? De ce sunt poleite cu aur coarnele taurului?

— Pentru că acolo se află puterea și înțelepciunea ta! fu răspunsul ei.

— Proastă mai ești! Cum pot să stea puterea și înțelepciunea mea în niște coarne?

Preafrumoasa Elena i-a dat iarăși soțului ei să bea fiertură de ierburi și a început să-l tragă de limbă. Ivan, fiul de negustor, i-a dezvăluit taina:

— Puterea și înțelepciunea mea stau în această cămașă.

Fiertura de ierburi l-a doborât și el a căzut pradă unui somn adânc.

Preafrumoasa Elena l-a dezbrăcat de cămașă, l-a tăiat în bucățele, a poruncit ca acestea să fie împrăștiate pe câmp și a început să trăiască în mare iubire cu zmeul Gorinici.

Trei zile și trei nopți a zăcut trupul sfârtecat al lui Ivan împrăștiat pe câmp, și deja începuseră să se adune ciorile să-l ciugulească. Chiar atunci se întâmplă să treacă pe acolo în zbor vulturul, șoimul și vrabia. L-au văzut pe fratele lor mort și s-au hotărât să-l ajute. Șoimul s-a repezit spre pământ, a ucis din zbor un pui de cioară și i-a spus cioroiului bătrân:

— Adu repede apă vie și apă moartă!

Cioroiul a dat fuga și s-a întors cu apa vie și cu apa moartă.

Vulturul, șoimul și vrabia au adunat toate bucățelele, le-au pus la locurile lor, au stropit trupul lui Ivan mai întâi cu apă moartă, iar apoi cu apă vie. Ivan, fiul de negustor, s-a ridicat, le-a mulțumit celor trei frați, iar ei i-au dat un inel de aur. De îndată ce și-a pus inelul pe deget, s-a și prefăcut în cal și a fugit la curtea Preafrumoasei Elena. Zmeul Gorinici l-a recunoscut, a poruncit să fie prins, dus în grajd și legat, iar a doua zi în zori să i se reteze capul.

Elena avea o slujnică bună la suflet, căreia i s-a făcut milă de calul acela minunat. S-a dus în grajd lângă cal, a început să plângă și să-i vorbească:

— Sărman căluț! Mâine vei fi omorât...

Calul i-a răspuns cu glas omenesc:

— Vino mâine, frumoasă fată, la locul unde mă vor da morții și, când va țâșni sângele, oprește-l cu piciorușul tău! După aceea să strângi sângele împrăștiat pe jos împreună cu țărâna și să-l presari împrejurul palatului!

A doua zi au scos calul din grajd și l-au dus să-l omoare. Când i-au retezat capul și sângele a început să țâșnească șuvoi, frumoasa slujnică a pus piciorul și l-a oprit, iar apoi l-a strâns împreună cu țărâna și l-a împrăștiat de jur-împrejurul palatului. În aceeași zi au răsărit în acel loc niște copaci falnici și neînchipuit de frumoși.

Zmeul Gorinici a dat poruncă să fie tăiați acei copaci și să fie arși până la unul.

Slujnica cea frumoasă a izbucnit în plâns și a plecat să se bucure pentru ultima dată de acea minunată priveliște. Unul dintre copaci i-a spus cu glas omenesc:

— Ascultă-mă, frumoasă fată! Când vor începe să taie pomii, tu să iei o surcică și s-o arunci în lac.

Ea a făcut întocmai: a aruncat în lac o surcică sărită de la un copac în timp ce-l tăiau. Surcica s-a prefăcut într-un rățoi de aur, care a început să înoate pe luciul apei. Tocmai atunci a ajuns pe malul lacului și zmeul Gorinici, cu gând să vâneze. A văzut rățoiul de aur și și-a zis în gând: „Ce-ar fi să-l prind viu?”.

Și-a scos cămașa fermecată pe care i-o dăruise vrabia lui Ivan, fiul de negustor, și s-a aruncat în lac. Rățoiul l-a ademenit pe zmeu tot mai departe și mai departe, apoi a țâșnit și a zburat pe mal. S-a prefăcut în voinic, a îmbrăcat cămașa fermecată și l-a ucis pe zmeu.

După aceea a venit la palatul Preafrumoasei Elena, a ucis-o și pe ea și s-a însurat cu slujnica ei, cu care a trăit în belșug și bună înțelegere.

Cei trei prinți

ndeva, într-o țară îndepărtată, trăia un rege care avea trei fii: Vasili, Feodor și Ivan.

— Feții mei! le spuse într-o bună zi tatăl. Vedeți că sunt bătrân, dar am auzit că peste treizeci de mări și treizeci de țări, în împărăția florii-soarelui, se găsește apă vie și apă moartă, și mai este acolo un pom în care cresc niște mere ce pot întineri până și un bătrân ca mine. Cum am putea să obținem și noi această apă și câteva mere din acelea?

Prințul Vasili a poruncit să fie înșeuat calul său și a plecat la drum. A mers el mult și bine, zi de vară până-n seară, și a ajuns la niște munți înalți cu prăpăstii adânci și cu păduri de nepătruns. Temându-se să nu se rătăcească, s-a întors acasă și i-a spus tatălui său că n-a găsit nicăieri țara florii-soarelui. A pornit la drum și prințul Feodor, dar și cu el s-a întâmplat la fel.

Atunci s-a gândit să-și încerce norocul și mezinul, prințul Ivan. El a plecat pe un alt drum, a mers cât a mers și, deodată, a văzut o mică izbă înălțată pe picioare de găină, iar în izbă era Baba Iaga. Bătrâna l-a întrebat încotro ține calea și dacă se duce de voie sau de nevoie.

— Mai mult din dorința mea decât de nevoie, îi răspunse prințul și-i povesti încotro și din ce pricină s-a pornit la drum.

Baba Iaga i-a dat un cal odihnit – pe al lui l-a oprit la ea – și l-a trimis la sora ei cea mijlocie. Aceasta i-a schimbat și ea calul și l-a trimis la sora cea mică. Și cea de-a treia soră, aflând despre ce e vorba, l-a dus în grajd și i-a spus:

— Ia calul ăsta! Încalecă-l, iar pe al tău lasă-l aici.

Apoi i-a arătat drumul care ducea în țara florii-soarelui, unde se găseau apa vie și apa moartă și merele întineririi:

— N-ai să poți trece decât pe timp de noapte. Acolo ai să vezi un zid înalt. Sari peste el și du-te direct spre poarta grădinii. În grădină

vei găsi pomul în care cresc merele întineririi, iar lângă el ai să vezi două fântâni: una cu apă vie și cealaltă cu apă moartă. Numai să ai grijă! Când vei face cale întoarsă, să nu atingi niciuna din corzile care sunt întinse pe perete!

Prințul Ivan a făcut totul întocmai: a sărit peste zid și a intrat în grădină, a cules câteva mere și și-a umplut sticlele cu apă vie și cu apă moartă. Dar, când se întorcea, n-a fost cu băgare de seamă și, sărind peste zid, calul a agățat o coardă. În tot orașul au început să răsune clopotele, să bată tobele și să răzbată bubuiturile tunurilor. Toată lumea a fost în picioare. Fecioara Țar, în stăpânirea căreia erau merele întineririi, apa vie și apa moartă, a poruncit să i se pună șaua pe cal și în aceeași clipă a alergat să-l prindă pe hoț, dar nu l-a mai ajuns din urmă.

La fiecare din surorile Babei Iaga, prințul Ivan își schimba calul cu unul odihnit, iar Fecioara Țar, cum a ajuns la sora cea mică, a început s-o tragă de limbă dacă nu cumva a văzut un om așa și așa...

— N-am văzut, a răspuns aceasta și a stăruit ca Fecioara Țar să înnopteze la ea, să-și tragă sufletul după atâta amar de drum.

Fecioara Țar a rămas la sora cea mică a Babei Iaga o zi și o noapte. Același lucru s-a întâmplat și când a ajuns la sora mijlocie.

Când Fecioara Țar era gata să-l ajungă, prințul Ivan intrase deja în țara sa.

— Ești norocos, prințule, că nu mi-ai căzut în mână, îi strigă ea lui Ivan. Dar așteaptă, că am să vin eu la tine!

Prințul Ivan a ajuns acasă, a scos sticlele cu apă vie și cu apă moartă, a pus pe o tipsie merele întineririi și le-a dus tatălui său. Regele s-a bucurat peste poate. A mâncat câteva mere și a întinerit. Au început cu toții să trăiască în veselie. Într-o zi, uitându-se regele pe fereastră, a văzut întins un cort chiar în grădina sa. Fără să mai stea pe gânduri, a trimis iscoadele să afle ce-i. Cine avusese îndrăzneala să-și întindă cortul în grădina lui?

În cort era Fecioara Țar, care le-a spus iscoadelor: „Am venit pentru ca regele să mi-l dea pe acela dintre fiii săi care se face vinovat că a furat merele întineririi, apa vie și apa moartă. Dacă nu, am să dărâm întreg orașul".

S-a dus prințul Ivan la ea.

— Ce să mă fac cu tine? i-a spus Fecioara Țar. Dacă ai fost atât de îndrăzneț încât ai furat de la mine apa fermecată și merele întineririi, nu-mi rămâne decât să-ți fiu soție!

Prințul s-a însurat cu ea și au plecat să trăiască în împărăția ei.

Cufărul fermecat

n moș și o babă aveau un fiu. Părintele s-a gândit să-l dea în grija unui meșter ca să-l învețe un meșteșug. A plecat în oraș, s-a învoit cu un meseriaș să i-l dea pe fiu-său la ucenicie pentru trei ani și în acest răstimp să nu treacă pe acasă decât o singură dată. L-a lăsat moșul pe flăcău la meșter și a plecat. A trecut un an, au trecut doi, și ucenicul a deprins a face lucruri scumpe, întrecându-l în iscusință chiar și pe meșter. Odată a făcut un ceas care ar fi costat vreo cinci sute de ruble și i l-a trimis tatălui său. „Chiar dacă-l vinde", se gândea fiul, „măcar o să-și mai scuture ceva din sărăcie".

Ce să-l vândă moșul! Îl ținea în casă la loc de cinste și nu-și mai lua privirea de la el, pentru că era făcut de fiul său. A venit vremea să-și vadă feciorul părinții. Stăpânul era pățit și de aceea i-a spus:

— Du-te să-ți vezi părinții! Îți dau patruzeci și trei de ore și trei minute. Dacă nu te întorci la timp, moartea te paște!

Ucenicul se gândea: „Cum să fac eu atâtea verste până acasă într-un timp așa de scurt?". Meșterul, ghicindu-i gândul, îi spuse:

— Ia trăsura de colo. N-ai decât să te urci în ea și să închizi ochii.

Flăcăul așa a și făcut: s-a urcat în trăsură, doar a închis ochii și, de îndată ce i-a deschis, s-a și pomenit acasă la moșneag. A coborât, a intrat în izbă, dar n-a văzut pe nimeni. Moșul și baba au văzut când s-a apropiat trăsura de casă, s-au speriat și s-au ascuns în șură. Abia a reușit flăcăul să-i scoată din ascunzătoare. Au început să se îmbrățișeze. Baba a izbucnit în plâns. De mult nu se mai văzuseră. Fiul le-a adus daruri. Cât au stat de vorbă, timpul a zburat, îi mai rămăseseră doar trei minute. Până una-alta, au mai trecut două minute. Mai avea unul singur ca să se întoarcă.

Necuratul i-a șoptit flăcăului la ureche:

— Fugi mai degrabă! Stăpânul tău e foc și pară!

Băiatul era de cuvânt. Și-a luat rămas-bun și a plecat. Dar, oricât de repede l-a purtat trăsura, tot n-a ajuns la timp. Pe stăpân îl

chinuia necuratul pentru întârzierea ucenicului. Flăcăul a început să se dezvinovățească, i-a căzut la picioare și s-a rugat:

— Iartă-mă, am greșit! N-am să mai fac!

Stăpânul l-a certat cât l-a certat și, în cele din urmă, l-a iertat. Băiatul a revenit la vechile îndeletniciri și a început să lucreze mai bine decât toți.

Stăpânul, gândindu-se că îi va lua toți mușteriii, fiindcă lucra mai bine decât el, îi spuse:

— Ucenicule, du-te în împărăția subpământeană și adu-mi de acolo un cufăr care este așezat pe tronul țarului.

Au cusut curea de curea și au făcut o coardă lungă pentru coborâre, pe care au prins, din loc în loc, clopoței. Stăpânul a început să-l coboare într-o prăpastie și i-a poruncit să-i dea de știre, smucind de curea, dacă o să afle cufărul. Clopoțeii aveau să sune, iar stăpânul avea să-i audă.

Flăcăul a coborât sub pământ, a dat cu ochii de un palat și a intrat în el. Erau acolo vreo douăzeci de oameni. Toți s-au ridicat în picioare și i-au dat binețe cu adânci plecăciuni:

— Fii bine venit, țareviciule Ivan!

Flăcăul s-a minunat de cinstea ce i se arăta. A trecut în a doua încăpere. Acolo erau numai femei, care s-au ridicat să-l întâmpine:

— Fii bine venit, țareviciule Ivan!

Toți acești oameni fuseseră coborâți de meșter în adâncul pământului. A intrat în a treia încăpere, unde se afla tronul, iar pe tron se afla cufărul. L-a luat, iar pe oameni i-a îndemnat să-l urmeze. Au ajuns la cureaua cu clopoței, a legat oamenii de ea, iar stăpânul îi trăgea afară pe rând. Când a scos cam jumătate din ei, numai ce vine un lucrător și-l cheamă repede pe stăpân acasă pentru că se întâmplase nu știu ce necaz. Stăpânul a plecat, poruncindu-i să-i scoată pe toți din prăpastie, în afară de ucenic. Toți au fost scoși, numai ucenicul a fost lăsat acolo. A umblat el cât a umblat prin împărăția subpământeană și, din greșeală, a lovit cufărul. De îndată au sărit de acolo doisprezece voinici și i-au spus:

— Poruncă, țareviciule Ivan!

— Duceți-mă sus!

Voinicii l-au apucat și l-au scos de acolo. El nu s-a dus la stăpân, ci la moșneag. Între timp, stăpânul și-a adus aminte de cufăr și a venit într-un suflet pe malul prăpastiei. A început să smucească de curea, dar nici urmă de ucenic.

„Se vede treaba că s-a dus pe undeva”, se gândi meșterul. „Trebuie să trimit un om după el.”

Iar fiul moșneagului a ajuns acasă, și-a ales un loc potrivit, a trecut cufărul dintr-o mână în alta și pe dată s-au ivit douăzeci și patru de voinici.

— Poruncă, țareviciule Ivan!

— Pe acest loc întocmiți-mi o împărăție, să fie mai frumoasă decât toate.

Cât ai bate din palme, a apărut împărăția. Flăcăul a trecut în ea, s-a însurat și a început să trăiască în mare slavă. În împărăția lui era un terchea-berchea, iar mama acestuia umbla cu cerșitul. Fiul i-a poruncit maică-sii:

— Mamă, fură cufărul de la țarul nostru.

Țareviciul Ivan nu era acasă când a venit cerșetoarea. Soața lui Ivan i-a dat de pomană și a ieșit. Bătrâna a înșfăcat cufărul, l-a pus în sac și pe-aici ți-e drumul. Când a primit cufărul, fiul l-a trecut dintr-o mână în cealaltă. S-au ivit aceiași voinici.

Terchea-berchea le-a poruncit să-l arunce pe țareviciul Ivan într-o groapă adâncă în care se aruncau vitele moarte, iar pe nevasta acestuia și pe părinți i-a făcut slugi. S-a înscăunat țar.

Fiul moșneagului a stat în groapă o zi, două, trei... Deodată văzu deasupra gropii o pasăre uriașă, venită după pradă: tocmai fusese aruncată în groapă o vacă moartă. Ivan s-a legat binișor de hoitul acesteia. Pasărea s-a lăsat în groapă, a apucat vita, a zburat și s-a așezat într-un pin. Ivan se bălăngănea și nu reușea să se dezlege. Tocmai atunci trecu pe acolo un vânător. Văzu pasărea, duse pușca la ochi și trase. Pasărea s-a speriat, a scăpat prada din gheare și și-a luat zborul. Vita a căzut și, odată cu ea, a căzut și țareviciul Ivan. S-a dezlegat, a luat-o pe drum și a început să cugete cum să facă să-și recapete împărăția. Și-a dus mâna la buzunar și a dat de cheia de la cufăr. A trecut-o dintr-o mână în cealaltă și au apărut doi voinici.

— Poruncă, Măria Ta!

— Fraților, sunt la mare necaz!

— Știm! Ai noroc că am mai rămas noi doi pe lângă cheie!

— N-ați putea să-mi aduceți cufărul fermecat?

Nici n-a apucat țareviciul Ivan să-și spună păsul, că cei doi voinici i-au și adus cufărul. A devenit iarăși țar, iar pe cerșetoare și pe fiul ei a poruncit să-i omoare.

Dansuri de noapte

fost odată un rege văduv care avea douăsprezece fiice, una mai frumoasă ca alta. În fiece noapte, prințesele plecau de acasă, dar nimeni nu știa unde. Zilnic toceau câte o pereche de pantofi. Nu mai prididea regele să le cumpere pantofi noi și a dorit să afle pe unde umblă ele noaptea și ce fac.

Într-o zi, i-a chemat la ospăț pe regii, prinții, curtenii și negustorii de pretutindeni și i-a întrebat dacă nu cumva ar putea vreunul din ei să dezlege această taină. „Cui va reuși să mă lămurească i-o voi da de soție pe una din fete, pe care și-o va dori, și jumătate de împărăție", a zis regele.

Nimeni n-a cutezat să se prindă la o asemenea îndeletnicire, afară doar de un curtean sărac.

— Înălțimea Ta, eu am să aflu!

— Bine, află!

După ce i-a promis regelui, curteanului celui sărac îi păru rău.

— Ce-am făcut? își zise el. Am făgăduit să aflu, dar nu mă duce mintea nici măcar cu ce să încep. Dacă n-am să aflu, regele va porunci să fiu aruncat în temniță.

A plecat de la palat, a ieșit din oraș și mergea pe drum frământându-se. Deodată îi ieși în cale o bătrână și-l întrebă:

— De ce ești așa de îngândurat, bunule viteaz?

— Cum să nu fiu, mătușă? îi răspunse el. I-am făgăduit regelui să aflu unde îi dispar fetele noapte de noapte.

— Da, nu-i o treabă ușoară! Dar de aflat se poate afla. Ține tichia asta fermecată. Când o vei pune pe cap, te vei face nevăzut. Numai ține minte: să nu adormi! Prințesele îți vor da picături de somn. Tu să te întorci cu fața la perete și să verși în pat paharul pe care ți-l vor da. Să nu-l bei cu niciun chip!

Curteanul cel sărac i-a mulțumit bătrânei și s-a întors la palat. Se apropia noaptea. I s-a dat o cameră alături de cea în care stăteau

prințesele. S-a întins în pat, dar cu gândul să stea la pândă. Una dintre prințese i-a adus un pahar de vin în care pusese picături de somn și i-a cerut să-l bea în sănătatea ei. Nu avea cum să nu primească, dar s-a întors cu fața la perete și l-a vărsat în pat.

Chiar la miezul nopții, au venit prințesele să vadă dacă doarme sau nu curteanul. Acesta s-a prefăcut că doarme, dar era cu băgare de seamă la orice mișcare.

— Ei, surioarelor, paza noastră a adormit! E timpul să mergem la petrecere.

— Da, e timpul! E timpul!

S-au gătit cu cele mai frumoase rochii. Sora cea mare s-a apropiat de patul său, l-a dat într-o parte și s-a ivit o intrare în împărăția subpământeană a țarului vrăjit.

Surorile au început să coboare; curteanul cel sărac s-a ridicat ușurel din pat, și-a pus tichia fermecată și le-a urmat. Din greșeală, a călcat-o pe rochie pe prințesa cea mică, iar aceasta s-a speriat și le-a spus surorilor ei:

— Ah, surioarelor, parcă m-ar fi călcat cineva pe rochie. E semn rău.

— Ajunge! N-o să se întâmple nimic rău.

Au coborât ele pe scară într-o poiană în care creșteau flori de aur. Curteanul cel sărac a rupt o rămurică și toată poiana s-a umplut de foșnete.

— Ah, surioarelor, spuse iar prințesa cea mică, plutește ceva rău în văzduh. Auziți cum foșnește poiana.

— Nu te teme! Este muzica țarului vrăjit.

Ajung ele la palat și le întâmpină țarul și curtenii săi. Muzica a început să răsune și imediat s-a pornit dansul. Au dansat până când li s-au rupt pantofii.

Țarul a poruncit să se toarne vin în cupe și să fie serviți oaspeții. Curteanul cel sărac a luat de pe tavă o cupă, a vărsat vinul, iar cupa a pus-o în buzunar.

Petrecerea s-a terminat; prințesele și-au luat rămas-bun de la cavaleri, promițând că vor veni și în noaptea următoare. S-au întors acasă, s-au dezbrăcat repede și s-au culcat. Dimineață l-a chemat regele la el pe curteanul cel sărac.

— Ai aflat ceva?

— Am aflat.

— Unde se duc?

— În împărăția subpământeană, la țarul cel vrăjit. Acolo dansează toată noaptea.

Regele și-a chemat fetele și a început să le iscodească. Prințesele nu au recunoscut nimic.

— N-am fost nicăieri.

— Dar la țarul cel vrăjit n-ați fost? Așa mi-a spus curteanul cel sărac și vrea s-o dovedească.

— Cum să dovedească, tătucă, dacă el a dormit buștean toată noaptea?

Curteanul cel sărac a scos din buzunar floarea de aur ruptă de el și cupa.

— Iată, a spus el, și dovezile.

Ce erau să mai facă? Au recunoscut, iar regele a poruncit să fie astupată intrarea în împărăția subpământeană; pe curtean l-a însurat cu cea mai mică dintre fete și-au început să trăiască fericiți cu toții.

Laptele de fiară

Auzit-ați vreodată de zmeul Zmeevici? Dacă ați auzit, înseamnă că știți cum arată și cam ce-i poate pielea. Dacă nu, atunci am să vă spun o poveste despre el, cum s-a prefăcut într-un mândru viteaz, voinic între voinici, și cum se ducea pe la preafrumoasa prințesă. E drept că prințesa, deși frumoasă ca ruptă din soare, era din cale-afară de iute din fire. Oamenilor cinstiți nu le arunca o vorbă măcar, iar cei simpli nu puteau ajunge la ea. Toată ziulica se șușotea cu zmeul Zmeevici. Despre ce? Cine știe? Soțul ei, cneazul Ivan Koralevici, după obiceiul împământenit la curte, se îndeletnicea cu vânătoarea. Îl slujeau cu credință nu numai ogarii, șoimii, dar și vulpile, iepurii și tot felul de alte animale și păsări îi aduceau obolul, care cum putea: vulpea cu șiretenia, iepurele cu agerimea, vulturul cu aripile, corbul cu pliscul.

Într-un cuvânt, cneazul Ivan Koralevici era neîntrecut la vânătoare, făcându-l să se teamă până și pe zmeul Zmeevici.

De câte ori nu s-a gândit Zmeevici să-l ucidă pe cneaz, dar nu i-a mers niciodată. L-a ajutat însă prințesa. Și-a dat ochii peste cap, și-a lăsat mâinile să-i cadă pe lângă trup și s-a prefăcut bolnavă. Soțul s-a speriat și a început să se frământe cum s-o vindece pe prințesă.

— Nimic nu mă poate ajuta să mă vindec, afară doar de laptele de lupoaică, zise ea. Trebuie să mă spăl cu el.

Și-a luat cneazul ogarii și șoimii și a plecat la vânătoare. Nici n-a intrat bine în pădure, că i-a și ieșit în cale o lupoaică. S-a aplecat până-n pământ și i-a spus cu glas mieros:

— Cneazule Ivan Koralevici, rogu-te, fie-ți milă de mine și nu mă pierde! Îți voi îndeplini pe dată orice dorință, numai să-mi poruncești!

— Dă-mi lapte de-al tău!

Lupoaica i-a dat lapte și, în semn de mulțumire că i-a cruțat viața, i-a dăruit și un pui de lup.

Ivan Koralevici a dat puiul de lup vânătorilor, iar laptele i l-a dat soției. Aceasta nădăjduise că soțul ei va pieri. El însă se întorsese. Pentru că nu mai avea ce face, nevasta s-a spălat cu laptele de lupoaică și s-a ridicat din pat de parcă nu avusese nimic. Soțul s-a bucurat. Peste puțin timp, prințesa iar s-a prefăcut bolnavă.

— N-ai cum să mă ajuți decât dacă-mi aduci lapte de ursoaică.

Ivan Koralevici și-a luat vânătorii, șoimii și ogarii și a plecat să caute lapte de ursoaică.

Ursoaica, simțind pericolul, i s-a aruncat la picioare și l-a rugat cu lacrimi în ochi:

— Fie-ți milă de mine și nu mă pierde! Îți voi îndeplini pe dată orice dorință, numai să-mi poruncești!

— Bine, zise cneazul, dă-mi lapte de-al tău!

Ursoaica i-a dat lapte și, drept mulțumire că i-a cruțat viața, i-a dăruit un ursuleț.

Ivan Koralevici s-a întors din nou la soția sa viu și nevătămat.

— Ascultă, dragule! Mai îndeplinește-mi o dorință și dovedește-mi dragostea ta aducându-mi lapte de leoaică și n-am să mai fiu bolnavă. Am să încep să cânt toată ziua și să te răsfăț.

Cneazul dorea din tot sufletul să-și vadă soția sănătoasă și veselă, de aceea a plecat să caute leoaica. Nu era ușor lucru: aceste fiare trăiau peste mări. Și-a luat tovarășii de vânătoare și a plecat. Lupii și urșii s-au împrăștiat prin munți și prin văi, șoimii și ereții s-au ridicat în slava cerului, s-au împrăștiat prin păduri, iar leoaica i-a ieșit în cale cneazului și, ca o roabă, i s-a aplecat până la pământ.

Ivan Koralevici a adus acasă laptele de leoaică. Soția s-a înzdrăvenit și s-a înveselit, dar a început din nou să-l roage pe soțul său:

— Prietenul meu drag, acum sunt și sănătoasă, și veselă, dar aș fi și mai frumoasă dacă te-ai strădui să-mi aduci praful fermecat ce se află după douăsprezece uși ferecate cu douăsprezece lacăte, în douăsprezece unghere din moara dracilor.

Cneazul a plecat, căci asta îi fusese soarta! A ajuns la moara cu pricina și a văzut că lacătele se descuie singure, iar ușile se deschid. Ivan Koralevici a luat praful fermecat și a plecat înapoi. În urma lui, ușile se închideau, iar lacătele se încuiau. El a ieșit, iar tovarășii săi de vânătoare, copoii și șoimii, au rămas încuiați înăuntru. Au început să tragă de uși, să zgâlțâie, să zgârie care cu dinții, care cu ghearele, încercând să spargă ușile.

Ivan Koralevici și-a așteptat cât și-a așteptat însoțitorii, dar în cele din urmă, cuprins de întristare, a plecat de unul singur spre casă. Simțea un gol în pântece și răceală în inimă. A ajuns la el

acasă și a văzut că soția lui zburdă plină de tinerețe și veselie, iar în curte o face pe stăpânul zmeul Zmeevici, care i-a spus:

— Bună vreme, Ivan Koralevici! Iată salutul meu: un laț de mătase cu care-o să te strâng de gât.

— Așteaptă, Zmeevici! i-a răspuns Koralevici. Oi fi eu la cheremul tău acum, dar nu vreau să mor ca un terchea-berchea. Ascultă, am să-ți cânt trei cântece.

L-a cântat pe primul. Zmeul a fost cucerit, iar un corb care ciugulea un stârv prin preajmă îi strigă:

— Cântă, cântă, Ivan Koralevici! Tovarășii tăi au spart deja trei uși.

L-a cântat și pe al doilea. Corbul îi strigă:

— Cântă, cântă! Tovarășii tăi de vânătoare au ajuns la cea de-a noua ușă.

— Gata, termină! a șuierat zmeul. Întinde gâtul și pune-ți lațul.

— Ascultă-l și pe cel de-al treilea, zmeule Zmeevici. L-am cântat înainte de nuntă, îl voi cânta și înainte de moarte.

A început cel de-al treilea cântec, iar corbul îi strigă:

— Cântă, cântă, Ivan Koralevici! Tovarășii tăi sparg ultima lăcată.

Ivan Koralevici a terminat cântecul, a întins gâtul în laț și a strigat pentru ultima dată:

— Adio, frumoasă lume! Adio, dragii mei prieteni de vânătoare!

Dar prietenii lui au răsărit ca din pământ. Zburau ca norii cei negri, năvăleau hoardă după hoardă. L-au prins pe zmeu și l-au făcut bucăți, iar pe soția cneazului au omorât-o păsările cu ciocurile lor. Și a rămas Ivan Koralevici să-și trăiască zilele singur-singurel, deși ar fi meritat o soartă mai bună.

Se spune că, în vechime, se nășteau asemenea viteji, iar până la noi au ajuns numai poveștile despre ei.

Limba păsărească

răiau într-un oraș un negustor cu nevasta lui, cărora le-a trimis Dumnezeu un fiu peste măsură de isteț, pe nume Vasea.

Într-o zi stăteau ei la masă, iar într-o colivie cânta o privighetoare cu atâta tristețe, încât negustorul nu se mai putu stăpâni:

— Dacă s-ar găsi un om care să-mi tălmăcească ce cântă cu adevărat privighetoarea și ce soartă îmi prezice, i-aș da încă din viață jumătate din averea mea și i-aș lăsa și după moarte multe bunuri.

Iar copilul, care pe atunci avea doar șase ani, s-a uitat în ochii părinților săi și le-a spus:

— Eu știu ce cântă privighetoarea, dar mi-e frică să spun.

— Nu te codi, spune! au stăruit părinții.

Și Vasea le-a spus cu lacrimi în ochi:

— Privighetoarea prevestește că va veni o vreme când voi o să-mi fiți slugi: tata îmi va turna apă, iar mama mă va șterge pe față și pe mâini cu ștergarul.

Aceste vorbe i-au îndurerat pe negustor și pe nevasta lui, care au hotărât să scape de copilul lor. Au construit o barcă nu prea mare, l-au așezat într-o noapte pe copil în barcă, în timp ce el dormea, și i-au dat drumul pe mare.

În clipa aceea, a scăpat din colivie privighetoarea prezicătoare, a zburat până la barcă și i s-a așezat băiatului pe umăr.

Cum plutea barca pe mare, iată că se întâlnește cu o corabie cu toate pânzele întinse.

Corăbierul l-a văzut pe băiat, i s-a făcut milă de el, l-a luat pe corabie, l-a descusut despre ceea ce i se întâmplase și a făgăduit să-l țină la el și să-l iubească întocmai ca pe propriul său fiu.

A doua zi îi spune băiatul noului său tată:

— Privighetoarea cântă că se va stârni furtuna, va frânge catargele și va sfâșia pânzele. Trebuie s-o întorci către un adăpost.

Corăbierul nu l-a ascultat. Într-adevăr, s-a stârnit furtuna, a rupt catargele și a sfâșiat pânzele.

Nu mai era nimic de făcut. Trecutul nu mai putea fi întors. Au fost puse catarge noi, s-au reparat pânzele și au pornit mai departe. Vasea îi spuse iar corăbierului:

— Privighetoarea cântă că în întâmpinarea noastră vin douăsprezece corăbii, toate cu tâlhari, și că aceștia ne vor lua pe toți în robie.

De data aceasta corăbierul l-a ascultat, s-a îndreptat spre o insulă și a văzut cum cele douăsprezece corăbii, toate cu tâlhari, au trecut pe lângă insulă. A așteptat corăbierul cât a fost nevoie și a pornit mai departe.

Că a trecut mult, că a trecut puțin, nu se știe, dar corabia a ajuns la orașul Hvalinsk. Regele de acolo era supărat că, de câțiva ani, pe sub ferestrele palatului său se tot învârteau o cioară, un cioroi și puii lor, făcând mare larmă, fără să tacă nici noapte, nici zi.

Câte n-au făcut regele și curtenii! Dar n-au reușit să izgonească ciorile; nici măcar alicele nu le speriau. A dat poruncă regele să fie atârnat la toate răscrucile și în toate porturile un zapis prin care promitea să dea o jumătate de regat și pe fata cea mică de soție aceluia ce va reuși să-l izbăvească de ciorile de sub ferestrele palatului. Însă care se va încumeta și nu va reuși, aceluia i se va tăia capul.

Mulți s-au arătat doritori să se înrudească cu regele, dar toți și-au pierdut capul pe butucul gâdelui.

A aflat și Vasea despre această tărășenie și s-a rugat de corăbier:

— Dă-mi voie să mă duc la rege să-l scap de ciori!

Oricât a stăruit corăbierul, nu l-a putut opri pe băiat.

— Bine, du-te! Dar, dacă se întâmplă ceva rău, să nu dai vina decât pe tine.

A sosit Vasea la palat, i-a spus regelui de ce a venit și a cerut să fie deschisă acea fereastră sub care se învârt ciorile.

Ascultând glasul păsărilor, îi spuse regelui:

— Înălțimea Ta, vezi bine că se-nvârt aici trei: cioroiul, nevasta lui, cioara, și puiul lor. Cioara și cioroiul se ceartă, neștiind al cui e puiul – al tatălui sau al mamei –, și cer să se facă lumină. Spune Înălțimea Ta al cui e.

Regele răspunse:

— Al tatălui.

Numai ce a rostit regele această vorbă, că cioroiul și puiul au luat-o spre dreapta, iar cioara spre stânga. După care regele l-a luat pe copil la sine și a trăit băiatul acolo în mare dragoste și cinste.

S-a făcut Vasea mare, un viteaz între viteji, s-a însurat cu prințesa și a primit ca zestre o jumătate de regat. I-a venit odată chef să umble prin lume, prin țări străine, ca să vadă oamenii și oamenii să-l vadă pe el. S-a gătit și s-a așternut la drum.

Într-un oraș a rămas să înnopteze. Când s-a sculat a doua zi, a poruncit să i se aducă apă să se spele. Stăpânul i-a adus apa, iar stăpâna ștergarul. A intrat țareviciul în vorbă cu ei și a priceput că nu erau alții decât părinții lui. A izbucnit în plâns de bucurie și le-a căzut la picioare; iar după aceea i-a luat în orașul Hvalinsk și au început cu toții să trăiască și avutul să și-l sporească.

Mesteacănul și cei trei șoimi

n soldat și-a încheiat sorocul de slujbă la țar și a fost lăsat la vatră. În drum spre casă, îi iese în cale necuratul.

— Încotro te-ai pornit, soldatule?

— Spre casă!

— Ce să faci acolo? Nu mai ai pe nimeni, nici rude, nici prieteni. Tocmește-te argat la mine, am să te plătesc împărătește!

— Și ce-aș avea de făcut?

— Mai nimic! Trebuie să plec peste marea cea albastră la nunta fie-mii, dar am acasă trei șoimi pe care ți i-aș lăsa ție în pază până mă voi întoarce.

Soldatul s-a învoit. „Fără bani e greu de trăit", se gândi el. „Ce dacă-i dracul? Tot am să mă aleg cu ceva!"

Necuratul l-a condus pe soldat la palatul său și-a plecat peste marea cea albastră.

Soldatul a umblat cât a umblat prin încăperile palatului, i s-a urât și a hotărât să iasă în parc. Acolo a văzut un mesteacăn care i-a vorbit cu grai omenesc:

— Soldatule! Du-te în satul cutare și spune-i preotului să-ți dea ce a visat el azi-noapte.

Soldatul s-a dus unde îi spusese mesteacănul. Preotul a scos o carte și i-a dat-o.

— Asta am visat! Ia-o!

Soldatul a luat-o și a făcut cale întoarsă.

— Îți mulțumesc, om bun! îi zise mesteacănul. Acum așază-te și citește!

Soldatul a început să citească. După ce a citit o noapte, din mesteacăn a ieșit până la piept o fată de o frumusețe neînchipuită. După a doua noapte de citit, fata a ieșit până la brâu. În cea de-a treia noapte, după ce soldatul a terminat de citit, fata a ieșit cu totul din trunchiul copacului. L-a sărutat pe soldat și i-a spus:

— Eu sunt fiică de țar. M-a răpit necuratul și m-a prefăcut în mesteacăn. Iar cei trei șoimi sunt frații mei buni. Au vrut să mă salveze și au dat și ei de belea.

Nici n-a apucat țarevna să-și termine vorba, că au sosit cei trei șoimi. S-au aruncat la pământ și s-au prefăcut în trei viteji chipeși. S-au adunat cu toții, au plecat la părinții lor și l-au luat și pe soldat cu ei.

Țarul și țarina s-au bucurat din toată inima, l-au răsplătit împărătește pe soldat, l-au însurat cu fiica lor și i-au oprit pe tineri la ei la palat.

Ouăle de aur și de argint

u fost odată doi frați: unul bogat, celălalt sărac. Săracul avea nevastă și copii, iar bogatul trăia singur cuc.

S-a dus săracul la fratele bogat și a început să-l roage:

— Dă-le, frățioare, ceva de mâncare copiilor mei. Nu avem de niciunele în casă.

— De tine îmi arde mie azi? îi răspunse bogatul. Vin la mine la ospăț numai cneji și boieri, iar sărăntocii nu se cade să se amestece printre ei.

A izbucnit fratele cel sărac în lacrimi și s-a dus să prindă pește. „Poate dă Dumnezeu și pică ceva!", își zise el. „Măcar un borș să mănânce copiii."

Nici n-a apucat să bage bine năvodul în apă, că a și prins un urcior. Din el s-a auzit o voce:

— Scoate-mă din apă și sparge urciorul de o piatră de pe mal. Te voi învăța cum să dobândești fericirea!

Săracul a scos urciorul pe mal, l-a spart și din el a apărut un viteaz nemaivăzut, care i-a spus:

— Caută un tăpșan verde; pe acel tăpșan crește un mesteacăn, iar la rădăcinile lui este o rață. Taie rădăcinile și du-te cu rața acasă. Ea o să facă ouă: o zi de aur, o zi de argint.

Fratele sărac s-a dus la mesteacăn, a scos rața de sub rădăcinile lui și a dus-o acasă. Rața a început să se ouă: într-o zi făcea un ou de aur, în cealaltă – unul de argint. Săracul a început să vândă ouăle la negustori și la boieri și s-a îmbogățit repede.

— Copii, închinați-vă, ne-a găsit Dumnezeu și pe noi!

Fratele cel bogat s-a supărat și a început să-l pizmuiască. „Cum de s-a îmbogățit fratele meu așa?", se întreba el. „Mai mult ca sigur că are un mare păcat pe suflet!" Și l-a dat în judecată.

Pățania lor a ajuns la urechile țarului. A fost adus la țar fratele care fusese sărac și se îmbogățise.

Ce să se facă în timpul ăsta cu rața? Copiii erau mici, așa că a lăsat-o în grija soției. Aceasta a început să se ducă la piață și să vândă ouă la preț mare. Fiind frumoasă, i-a căzut cu tronc unui boier. Și ea s-a îndrăgostit de el.

— Cum de v-ați îmbogățit? a început boierul s-o tragă de limbă.

— Așa a fost voia Domnului!

Boierul a stăruit:

— Spune-mi adevărul. Dacă nu mi-l spui, n-am să te mai iubesc și n-am să mai vin pe la tine!

Și o zi-două n-a mai fost la ea. Femeia l-a chemat și i-a povestit:

— Am o rață. Într-o zi face un ou de aur, în cealaltă – unul de argint.

— Adu-o, să văd și eu ce fel de pasăre e!

Femeia i-a adus-o, el a luat-o în mâini, a cercetat-o cu luare-aminte și a văzut că pe pântecele ei era scris cu litere de aur: „Cine o să-mi mănânce capul, acela va fi țar, iar cine îmi va mânca inima, acela va scuipa aur".

Orbit de norocul ce dăduse peste el, boierul a început să stăruie pe lângă femeie să taie rața. Femeia s-a sucit, s-a învârtit, dar, până la urmă, a tăiat rața și a pus-o la cuptor. Fiind zi de sărbătoare, a plecat la biserică. Cât era ea plecată, au intrat în casă cei doi fii ai ei. Le-a venit poftă să îmbuce ceva, s-au uitat în cuptor și au scos rața de acolo. Cel mare a mâncat capul, iar cel mic – inima. S-a întors mama de la slujbă. A venit și boierul. S-au așezat la masă. Boierul a băgat de seamă că lipsesc și capul, și inima.

— Cine le-a mâncat? a întrebat boierul, dar și-a închipuit că le-au mâncat copiii femeii.

A început să stăruie pe lângă mamă:

— Taie-ți copiii și dintr-unul scoate creierii, iar din celălalt inima. Dacă nu faci asta, prietenia noastră ia sfârșit aici!

Spunând aceasta, boierul a plecat de la ea. O săptămână întreagă s-a frământat femeia, dar, în cele din urmă, a trimis după boier să vină, zicând că, pentru el, e gata să-și jertfească băieții.

În așteptarea boierului, femeia își ascuțea cuțitul. Băiatul cel mare a văzut-o și a izbucnit în lacrimi amare.

— Lasă-ne, mamă, în grădină, să ne jucăm!

— Duceți-vă, dar să nu vă îndepărtați!

Copiilor nu le ardea de joacă: au rupt-o la fugă și au fugit până au obosit și li s-a făcut foame. În câmpul pe care au ajuns, au văzut un văcar păscând cireada.

— Văcarule, văcarule! Dă-ne o fărâmă de pâine!

— Luați bucățica asta! Atât mi-a mai rămas. Mâncați sănătoși!

Fratele mai mare i-a dat bucățica de pâine celui mic:

— Tu, frățioare, ești mai slab ca mine, iar eu pot să mai rabd.

— Nu, frate! Tot timpul m-ai tras după tine, ai obosit mai mult ca mine. Hai mai bine s-o mâncăm juma-juma!

Au împărțit bucata de pâine, au mâncat-o și s-au săturat. Au purces mai departe, mergând înainte pe drumul cel mare. Deodată au ajuns la o răspântie unde era un stâlp pe care scria: „Cine o ia spre dreapta se va face țar, cine o ia spre stânga se va îmbogăți".

Mezinul îi spuse fratelui celui mare:

— Frate, du-te tu spre dreapta, că știi mai multe și poți face mai multe ca mine.

Fratele cel mare a luat-o spre dreapta, iar cel mic spre stânga.

Primul a mers cât a mers, până a ajuns într-o altă împărăție. A cerut găzduire pentru o noapte la o bătrână. Aceasta l-a găzduit. S-a trezit feciorul dimineața, s-a spălat pe față, s-a îmbrăcat și și-a făcut rugăciunea.

În acel oraș tocmai murise țarul și s-a adunat tot poporul la biserică, ținând lumânări în mână. Cui avea să i se aprindă lumânarea din senin, aceluia îi era sortit să fie țar.

— Du-te și tu, băiete, la biserică! îi zise bătrâna. Cine știe? Poate că se va aprinde lumânarea ta!

Bătrâna i-a dat o lumânare. El s-a dus la biserică și, de îndată ce a intrat, lumânarea i s-a aprins de la sine. Ceilalți prinți și boieri, pizmași, au început să-i sufle în lumânare și să-l gonească afară din biserică. Dar țarevna, care stătea pe tronul ei înalt, grăi:

— Nu-l atingeți! Nu știu dacă e bun sau rău, dar e sortitul meu.

Băiatul a fost dus pe brațe la țarevnă, ea l-a primit la curte, l-a crescut, a spus că el e țarul și s-a măritat cu el.

Au trăit ei împreună câtva timp. Într-o zi tânărul țar îi spuse soției sale:

— Îngăduie-mi să plec ca să-mi găsesc fratele mai mic!

— Du-te cu Dumnezeu!

A călătorit el prin diferite pământuri și, în cele din urmă, l-a găsit pe fratele său mai mic. Trăia într-o mare bogăție, cu grămezi întregi de aur în hambare. Cum scuipa, îi ieșeau galbeni pe gură.

— Frățioare! strigă fratele cel mic. Să mergem la tatăl nostru să vedem cum o duce!

— Ce mai stai? Hai la drum!

Au ajuns în satul în care se născuseră și au cerut găzduire la părinții lor, fără să spună cine sunt. S-au așezat la masă. Fratele cel mare a început să vorbească despre rața fermecată care făcea ouă

de aur și de argint și despre mama ticăloasă. Mama îl întrerupea tot timpul și încerca să schimbe vorba. Tatăl și-a dat seama:

— Nu cumva sunteți băieții mei?

— Noi suntem, tătucă!

S-au îmbrățișat și s-au sărutat. Ce să mai vorbim! Fratele cel mare și-a luat tatăl să locuiască la el în palat, cel mic a plecat să-și caute mireasă, iar mama a rămas singură cuc și așa trăiește și în zilele noastre.

Peștișorul de aur

ra pe insula Buian o mică izbă veche, în care trăiau într-o sărăcie lucie un moș și o babă. Bătrânul și-a împletit un năvod și a început să se ducă la mare, la pescuit. Doar așa reușeau să-și ducă zilele.

Într-o zi, când a aruncat năvodul în mare și a început să-l tragă afară, i s-a părut prea greu, așa cum nu mai fusese niciodată până atunci. Abia-abia a putut scoate năvodul din apă, dar când s-a uitat, a văzut că era gol. Se prinsese un singur peștișor, dar nu unul oarecare, ci de aur.

Peștișorul a început să se roage cu grai omenesc:

— Nu mă lua, moșule! Mai bine dă-mi drumul în marea cea albastră, că îți voi fi de folos: am să-ți îndeplinesc orice dorință!

Bătrânul s-a gândit cât s-a gândit și i-a spus:

— Nu-mi trebuie nimic de la tine. Du-te și plimbă-te în mare!

A aruncat peștișorul de aur în valuri și s-a întors acasă.

— Mult ai prins, moșule? îl întrebă baba.

— Un singur peștișor de aur, dar și pe acela l-am aruncat în mare. Prea s-a rugat de mine. „Dă-mi drumul în marea albastră!”, mi-a spus. „Am să-ți fiu și eu de folos, am să-ți îndeplinesc orice dorință!” Mi s-a făcut milă de peștișor, nu i-am cerut nimic și l-am slobozit în mare.

— Drac bătrân ce ești! Ai avut în mână un asemenea noroc și n-ai fost în stare să tragi un folos de pe urma lui!

S-a mâniat baba și a început să-l ocărască pe moș cât era ziulica de lungă. Nu-i lăsa răgaz deloc.

— Măcar o pâine să-i fi cerut! În curând n-o să mai avem nici măcar o cojiță uscată. Ce-ai să mănânci?

Bătrânul n-a mai răbdat ocara, s-a dus la malul mării și a strigat:

— Peștișorule, peștișorule de aur! Ieși din mare și întoarce-ți capul spre mine!

Peștișorul a venit la mal.

— Ce-ți trebuie, moșule?

— Baba m-a trimis să-ți cer pâine!

— Du-te acasă! Veți avea pâine din belșug!

Bătrânul s-a întors acasă.

— Ei, babo! Acum avem pâine?

— Pâine avem acum cu îndestulare. Altul e necazul. Mi s-a crăpat covata și n-am în ce spăla rufele! Du-te la peștișorul de aur și cere una nouă!

S-a dus bătrânul la mare și a chemat peștișorul de aur:

— Peștișorule, peștișorule! Ridică-te din valuri și întoarce-ți capul către mine!

Peștișorul s-a ridicat din adâncuri și l-a întrebat:

— Ce-ți trebuie, moșule?

— Baba m-a trimis încoace să-ți cer o covată nouă.

— Bine! Veți avea și covata nouă!

Bătrânul a făcut cale întoarsă, dar nici n-a apucat bine să intre pe ușă, că baba s-a și repezit cu gura la el:

— Du-te la peștișor și cere-i să ne facă o izbă nouă! În asta nu mai e de trăit! Acuși-acuși cade pe noi!

S-a întors moșul la malul mării și l-a strigat pe peștișor:

— Peștișorule de aur, ridică-te din valuri și întoarce-ți capul către mine!

Peștișorul s-a ivit din apă, s-a întors cu capul spre moș și l-a întrebat:

— Ce-ți trebuie, moșule?

— Fă-ne, rogu-te, o izbă nouă! Baba nu-mi dă pace deloc! Zice că nu vrea să mai stea în izba veche, de teamă să nu se dărâme peste noi.

— Nu te necăji, moșule! Du-te acasă și roagă-te la Dumnezeu, că totul se va face după cum ți-e voia.

Când s-a întors acasă, moșul a văzut în curtea sa o izbă nouă din stejar, cu desene pe ea. Bătrâna i-a ieșit înainte la fel de cătrănită și a început să-l acopere de ocări:

— Câine bătrân ce ești! Nu te duce capul să profiți de noroc! Mare brânză! I-ai cerut peștișorului o izbă, chibzuind că ți-ai mântuit treaba! Nici pomeneală! Întoarce-te la peștișorul de aur și spune-i că nu mai vreau să fiu țărancă. Vreau să fiu boieroaică, să mi se dea ascultare, iar când mă vor întâlni în cale, oamenii să se aplece adânc în fața mea!

Moșul s-a dus la mare și l-a chemat pe peștișorul de aur.

— Peștișorule, peștișorule! Arată-te din apă și întoarce-ți capul către mine!

Peștișorul a venit și l-a întrebat:

— Care ți-e dorința, moșule?

Bătrânul îi răspunse:

— Nu-mi dă pace baba, a înnebunit de tot; nu vrea să mai fie țărancă, vrea să fie boieroaică.

— Bine! Nu mai fi necăjit. Mergi acasă și închină-te lui Dumnezeu. Totul va fi după voia ta.

Când s-a întors bătrânul, în locul izbei se înălța o casă de piatră cu trei caturi, forfotind de slugi. Bătrâna, îmbrăcată în rochie scumpă de catifea, stătea cocoțată într-un jilț înalt și dădea porunci.

— Ziua bună, nevastă! îi zise bătrânul când dădu cu ochii de ea.

— Țărănoi necioplit! Cum îndrăznești să numești nevasta ta o boieroaică de viță ca mine? Ei, slugi! Duceți-l pe bădăranul ăsta la grajd și învățați-l minte cu harapnicul!

Slugile l-au înșfăcat pe moșneag de guler și l-au târât la grajd. Grăjdarii au început să-l bată cu harapnicul până când bietul om fu mai-mai să-și dea duhul. După asta, baba l-a făcut îngrijitor la curte. A poruncit să i se dea un măturoi și să țină curtea curată, iar de mâncare să i se dea numai la bucătărie.

Grea viață a început să aibă sărmanul moșneag. Toată ziua mătura curtea, iar dacă rămânea pe undeva fie și o urmă de gunoi, era dus fără întârziere la grajd și răsplătit cu harapnicele.

„Ce vrăjitoare!", se gândi bătrânul. „A dat norocul peste ea și a încetat să mă socotească bărbatul ei!"

După un timp, baba s-a săturat să mai fie boieroaică. A cerut să fie adus moșneagul la ea și i-a poruncit:

— Du-te, drac bătrân, la peștișorul de aur și spune-i că nu mai vreau să fiu boieroaică. Să mă facă împărătească!

S-a dus bătrânul la malul mării și a început să-l caute pe peștișorul de aur.

— Peștișorule, peștișorule, arată-te din valuri și întoarce-ți capul către mine!

Peștișorul de aur a apărut și l-a întrebat:

— Care ți-e păsul, moșule?

— Care să fie? A înnebunit de tot baba, mai ceva ca data trecută. Nu mai vrea să fie boieroaică, vrea să fie împărătească!

— Nu te necăji, du-te acasă, închină-te lui Dumnezeu și-ți va fi îndeplinită dorința!

S-a întors bătrânul și a văzut că, în locul casei boierești de mai înainte, se înălța un palat uriaș, cu acoperișul de aur. Peste tot patrulau santinele zăngănindu-și armele. În spatele palatului era o mândrețe de parc, iar în față – o pajiște întinsă, acoperită cu iarbă verde, pe care era adunată armata. Baba, îmbrăcată în haine

împărătești, înconjurată de generali și boieri, privea de sus, din balcon: tobele răpăiau, muzica răsuna, iar soldații strigau „ura!”.

După o vreme, baba s-a plictisit și să mai fie împărătească. A poruncit ca moșul să fie găsit și adus în fața ei.

S-a iscat o forfotă neînchipuită. Generalii și boierii se agitau, alergau încoace și-ncolo, neștiind de unde să-l ia. În cele din urmă moșul a fost găsit într-o curte din spate și adus la împărătească.

— Drac bătrân! îi zise baba. Aleargă la peștișorul de aur și spune-i că nu mai vreau să fiu împărătească. Spune-i că vreau să fiu crăiasa mărilor. Toate mările și toți peștii să asculte de mine!

Bătrânul a încercat să dea îndărăt. Dar ți-ai găsit!

— Dacă nu te duci, în clipa asta capul îți va sta unde-ți stau picioarele!

Cu inima îndoită, bătrânul a ajuns la mare și a început să-l cheme pe peștișorul de aur:

— Peștișorule, peștișorule! Arată-te din valuri și întoarce-ți capul spre mine!

Peștișorul însă, nicăieri! Bătrânul l-a mai chemat o dată, dar fără izbândă. L-a chemat pentru a treia oară. Deodată marea s-a învolburat și, din limpede și luminoasă cum era, a devenit dintr-odată întunecată.

A venit peștișorul la mal:

— Care ți-e dorința, moșule?

— Baba a înnebunit de tot: nu mai vrea să fie împărătească. Vrea să fie crăiasa mărilor, să stăpânească toate apele și să poruncească tuturor peștilor.

Peștișorul de aur nu i-a răspuns nimic moșneagului. S-a întors și s-a scufundat în adâncul mării.

Bătrânul a făcut cale întoarsă. Când a ajuns, nu-i venea să-și creadă ochilor: nici urmă de palat. În locul lui era o mică izbă veche, iar înăuntru stătea baba într-un sarafan ponosit.

Au început bătrânii să trăiască la fel ca înainte. Moșul s-a apucat din nou de pescuit, însă, oricât de des a aruncat el năvodul în mare, niciodată n-a mai reușit să prindă peștișorul de aur.

Pasărea vorbitoare

răia odată într-un oraș un negustor care avea trei fete. După ceva vreme, el a murit. Într-o zi, fetele stăteau lângă geam și vorbeau. Cea mare zise:

— Eu m-aș mărita chiar și cu brutarul țarului!

Cea mijlocie spuse:

— Iar eu cu bucătarul!

Mezina de colo:

— Eu aș dori să mă mărit cu țarul însuși. I-aș face doi fii cu mâinile de aur până la cot și cu picioarele de argint până la genunchi, cu luna cea limpede pe ceafă și în frunte cu soarele strălucitor. I-aș mai face și o fată frumoasă, la al cărei zâmbet să se desfacă petalele de trandafir, iar când va plânge, lacrimile ei să fie mărgăritare scumpe.

În vremea aceasta, țarul, ieșit la plimbare, a trecut chiar pe lângă casa lor și a auzit ce vorbeau ele. A doua zi, a trimis după fiicele de negustor și le-a întrebat ce-au spus ele în ajun.

Fetele i-au spus și țarul a măritat-o pe cea mare cu brutarul său, pe cea mijlocie cu bucătarul, iar cu cea mică s-a însurat el însuși.

După o vreme, țarina a rămas grea și i-a venit vremea să nască. Țarul a început să se frământe: voia să trimită după niște moașe bune, dar surorile cele mari, pizmașe pe cea mică, s-au rugat să le îngăduie să moșească ele. Țarul se învoi. Surorile au venit la palat și, când țarina a născut un fiu chiar așa cum spusese înainte de căsătorie, au luat copilul, l-au băgat într-o ladă și l-au aruncat în râu, iar în locul lui au pus un pui de câine. Văzând țarul că soția i-a născut un cățeluș, s-a făcut foc, și-a adunat miniștrii și le-a spus că vrea s-o omoare. Aceștia l-au sfătuit s-o ierte, că era prima greșeală, și țarul s-a învoit.

A mai trecut un timp și țarina a rămas iarăși grea. Țarul a vrut să trimită după niște moașe bune, dar surorile țarinei s-au rugat de el să le lase pe ele să moșească. Când țarina a născut un fiu la fel ca primul, surorile l-au băgat într-o ladă și i-au dat drumul pe râu, iar

în locul lui au pus un pui de pisică. Văzând țarul că nevasta i-a născut un motănel, și-a adunat miniștrii, vrând s-o omoare, dar miniștrii l-au sfătuit s-o ierte și de această dată.

După o vreme, țarina a rămas iarăși grea. Când i-a sosit sorocul să nască, țarul a vrut iarăși să trimită după moașe, dar surorile țarinei s-au rugat să le lase pe ele să se îndeletnicească de cele trebuitoare în locul moașelor.

Țarul se învoi și, când țarina a născut o fiică întocmai cum promisese, surorile au luat fetița, au pus-o într-o ladă și i-au dat drumul pe râu la vale, iar în locul ei au pus o bucată de lemn. Văzând țarul că țarina i-a născut, în loc de fiică, o bucată de lemn, și-a adunat miniștrii și a vrut s-o ucidă, dar miniștrii s-au rugat de el să nu facă asta, ci s-o închidă într-un turn de piatră.

Copiii țarului au fost scoși din râu de un general care le-a dat o educație aleasă. Dar generalul a murit și copiii au rămas orfani.

Odată, când frații erau plecați la vânătoare, a venit acasă la ei o bătrână. Țarevna a primit-o frumos. După ce-au stat cât au stat în casă, au ieșit în grădină.

— Îți place, bunică, ce grădină am? Nu-i așa că nu-i lipsește nimic?

— E frumoasă, n-am ce zice! Doar că îi lipsesc trei lucruri: apa vie, apa moartă și pasărea vorbitoare.

Cuvintele bătrânei o mâhniră pe țarevnă. S-au întors frații de la vânătoare și au întrebat-o de ce-i așa de mâhnită. Ea le-a povestit ce auzise de la bătrână.

— Bine! zise fratele cel mare. Plec eu în căutarea acestei păsări.

I-a dat surorii sale un cuțitaș și i-a spus:

— Dacă pe cuțit o să apară sânge, să știți că eu nu mai sunt în viață!

A călătorit el timp îndelungat, până a ajuns la poalele unui munte. În vecinătatea lui era un stejar uriaș, iar sub stejar stătea un bătrân căruia părul, sprâncenele și barba îi crescuseră până la pământ.

— Bine te-am găsit, bunicule!

— Bine ai venit, nepoate!

— Cum aș putea găsi apa vie, apa moartă și pasărea vorbitoare?

— Se poate, însă nu-i deloc ușor! Mulți vin, dar puțini se mai întorc.

Luându-și rămas-bun de la bătrân, țareviciul a început să urce pe munte. Deodată a auzit în urma sa:

— Pune mâna pe el! Ține-l! Căsăpește-l!

Țareviciul a întors capul să vadă ce-i și pe loc a încremenit. Sora lui s-a uitat la cuțitaș și a aflat că fratele cel mare nu mai era în

viață. Fratele mai mic a vrut să plece și el după acele minuni sau măcar să-și găsească fratele care nu s-a mai întors. I-a dat surorii sale o furculiță și i-a spus:

— Dacă pe furculiță va apărea sânge, să știi că eu nu mai sunt în viață!

Zicând acestea, s-a așternut la drum. A ajuns la muntele cel înalt, a dat de bătrân, a vorbit cu el și a început să urce pe munte. Acolo a auzit aceleași vorbe ca și fratele său. A întors capul și a încremenit. În acest timp sora lui s-a uitat la furculiță și și-a dat seama că el nu mai era în viață.

Fata a încuiat casa și a pornit în căutarea apei vii, a apei moarte și a păsării vorbitoare.

S-a apropiat de acel munte, l-a văzut pe bătrân, i-a dat bineț, a scos foarfeca și i-a scurtat bătrânului părul și sprâncenele. I-a dat o oglinjoară și i-a spus:

— Uită-te să vezi și tu ce frumos te-ai făcut!

El s-a uitat în oglindă:

— Așa-i! Arăt altfel acum. Am stat aici treizeci de ani încheiați și nimeni nu m-a tuns. Doar ție ți-a trecut prin cap! Încotro te-ai pornit, frumoasă fată?

Ea i-a spus încotro și de ce se duce.

— Urcă pe acest munte! i-a spus bătrânul. Acolo ai să auzi: „Pune mâna pe ea! Prinde-o! Căsăpește-o!”, dar tu să nu întorci capul, altminteri vei încremeni pe loc. Sus, pe munte, ai să vezi o fântână și pasărea vorbitoare. Ia pasărea, scoate din fântână apă vie și apă moartă și fă cale întoarsă. Pe munte ai să vezi niște pietroaie. Să le stropești pe toate cu apă vie!

Fata i-a mulțumit bătrânului pentru învățătură și a început să urce muntele. Mergând, a auzit în urma sa o voce înfiorătoare, dar nu a întors capul. A ajuns cu bine la fântâna de care-i vorbise bătrânul, a luat apă vie și apă moartă, a luat pasărea vorbitoare și a plecat înapoi. Pe drumul de întoarcere, toți bolovanii i-a stropit cu apă vie, iar ei s-au prefăcut în oameni. Mai departe a văzut alți doi bolovani, la fel ca primii. I-a stropit cu apă vie, iar aceștia s-au prefăcut în frații ei.

— Vai, surioară dragă! Cum ai ajuns aici și de ce?

Ea le-a spus că a venit după apa vie, apa moartă și pasărea vorbitoare, dar cel mai mult și mai mult dorise să-și găsească frații.

S-au întors tustrei acasă și au dus o viață tihnită.

Țarul a aflat că într-un anume loc trăiește o fată și, atunci când râde, încep să înflorească trandafirii, iar când plânge, din ochi îi curg mărgăritare scumpe. S-a hotărât să se însoare cu ea.

Curând țarul le-a făcut o vizită. A fost primit cu onorurile cuvenite. Plimbându-se peste tot, a ajuns și în grădină și a văzut acolo pasărea vorbitoare, care i-a spus să nu se însoare cu fata pe care pusese ochii.

— Și de ce nu m-aș însura?

— Pentru că este fiica ta! i-a răspuns pasărea.

— De unde ai scos-o că-i fiica mea?

Pasărea vorbitoare i-a povestit de-a fir-a-păr tot ce se întâmplase, iar țarul le-a spus toate acestea copiilor. După aceea s-a întors împreună cu ei la palat și a poruncit să fie eliberată țarina, iar turnul să fie făcut una cu pământul. Surorile pizmașe au fost trimise la știreang, iar țarul, țarina, cei doi țarevici și preafrumoasa țarevnă au trăit mulți ani în pace și fericire.

Povestea rățuștei cu ouă de aur

u fost odată un moș și o babă. Pe moș îl chema Abrosim, iar pe babă Fetinia. Trăiau într-o sărăcie lucie și aveau un fiu pe nume Ivanușka, un băietan de vreo cincisprezece ani.

Într-o bună zi, bătrânul Abrosim a câștigat un codru de pâine și l-a adus acasă cu gând să-și hrănească nevasta și fiul. Dar, tocmai când se pregătea să taie bucata de pâine, s-a ivit de după sobă Krucina, zâna plângăreață, care i-a înșfăcat bătrânului pâinea din mână și a zbughit-o înapoi după sobă. Bătrânul a început să se roage de ea să-i dea pâinea înapoi, pentru că altceva nu mai aveau de mâncare nici el și nici familia lui. Krucina i-a răspuns:

— N-am să-ți înapoiez codrul tău de pâine. În schimbul lui, am să-ți dăruiesc o rățușcă fermecată care o să-ți facă în fiecare zi câte un ou de aur.

— Bine! zise Abrosim. Azi pot să mă culc nemâncat, numai să nu mă tragi pe sfoară și să-mi spui unde se află acea rățușcă.

— Mâine, în zori, când te vei trezi, să te duci în grădină și acolo, pe iaz, ai să vezi rățușca, i-a spus Krucina. N-ai decât s-o prinzi și s-o aduci la tine în casă.

Auzind acestea, Abrosim s-a culcat liniștit, iar a doua zi în zori s-a trezit și s-a dus în grădină. Pe iaz a văzut rățușca și a fost cuprins de o bucurie fără seamăn. A prins rața, a dus-o în casă și i-a dat-o Fetiniei. Bătrâna a pipăit-o și i-a spus bărbatului că are ouă. S-au bucurat amândoi, au pus rățușca într-un coș și au acoperit-o cu ciurul. După un ceas s-au uitat și au văzut că rățușca le făcuse un ou de aur.

Bătrânul a luat oul și l-a dus la vânzare în oraș. L-a vândut pe o sută de ruble și cu banii s-a dus în piață, a cumpărat tot felul de merinde și le-a adus acasă.

A doua zi rățușca a mai făcut un ou, la fel ca primul. Abrosim l-a vândut și pe acela. Și tot așa, rața făcea în fiecare zi câte un ou de

aur, și în scurtă vreme bătrânul s-a îmbogățit. Și-a clădit o casă mare în oraș și o mulțime de prăvălii, a cumpărat tot felul de mărfuri și s-a apucat de negustorie. Soția lui, Fetinia, s-a înhăitat cu un tânăr vânzător de-al bărbatului său. Femeia îl îndrăgise, dar vânzătorul se uita la ea numai pentru banii ei.

Odată, când Abrosim a plecat după marfă, vânzătorul a venit la Fetinia și, vorbind cu ea, a dat cu ochii de rățușca fermecată care făcea ouă de aur. A luat-o în mână, curios să o vadă mai de aproape, și a observat că sub aripioarele ei era scris cu litere de aur: „Cel care va mânca această rățușcă va fi țar". Vânzătorul, fără să-i spună Fetiniei despre acest lucru, a început să se roage de ea să taie și să frigă rățușca dacă îl iubește cu adevărat. Fetinia îi răspundea că nu poate și nu-ndrăznește să taie rața pentru că tot norocul lor de la ea vine. Vânzătorul a început să stăruie ca, din dragoste pentru el, să taie și să frigă rățușca. Fetinia s-a împotrivit multă vreme, temându-se de bărbatul ei, și nu a îndrăznit să facă un asemenea lucru. Mai târziu însă, în orbirea ei, a tăiat rața și a băgat-o la cuptor. Vânzătorul a trebuit să plece neîntârziat pentru un timp, dar i-a promis că se va întoarce. Fetinia a plecat și ea în târg. Tocmai atunci a venit acasă Ivanușka, fiul ei, și a vrut să mănânce. A început să caute peste tot ceva de-ale gurii și a găsit în cuptor rața. A luat-o și a mâncat-o până la ultimul oscior, după care s-a întors la prăvălie. După aceea a venit și vânzătorul și i-a cerut Fetiniei să-i aducă rața friptă. Femeia a alergat la cuptor și, văzând că nu mai este rața, s-a speriat și i-a spus vânzătorului că pasărea nu mai este în cuptor. Atunci tânărul s-a făcut foc de supărare și i-a zis:

— Ai mâncat-o singură, de bună seamă!

S-au certat și s-au despărțit. Seara au venit acasă Abrosim și fiul lui, Ivanușka. Văzând că rața nu-i nicăieri, Abrosim a întrebat-o de ea pe Fetinia. Femeia i-a răspuns că nu știe nimic ea, iar Ivanușka i-a spus tatălui său:

— Bunule părinte, am fost mai înainte acasă să mănânc, dar mama era plecată. Atunci m-am uitat în cuptor și am văzut rața friptă. Am scos-o și am mâncat-o, numai că nu știu dacă era a noastră sau o altă rață.

Abrosim s-a înfuriat pe nevasta lui și a bătut-o de era cât pe ce s-o omoare. Iar pe fiul său Ivanușka l-a gonit de acasă.

Micul Ivanușka a pornit-o la drum mergând fără să știe nici el încotro, ci numai pe unde vedea cu ochii. A mers zece zile și zece nopți și-a ajuns într-o altă țară. Când a intrat pe poarta mare a orașului, a văzut o mulțime de lume. Oamenii aceia chibzuiau cum să facă să pună un alt țar în locul celui care tocmai murise. S-au înțeles ca acela care va intra primul pe poarta mare a orașului să fie

țarul lor. Și cum pe poartă tocmai intrase Ivanușka, întreg poporul a strigat:

— Iată, vine țarul nostru!

Înțelepții l-au înconjurat, l-au luat pe sus și l-au dus în palatul țarului, l-au îmbrăcat cu straie împărătești, l-au urcat pe tron, au început să-i facă plecăciuni, așa cum i se cuvenea țarului celui adevărat, și-au început să-i ceară porunci. Ivanușka s-a gândit atunci că se visează țar și că așa ceva nu poate fi adevărat. Când și-a venit însă în fire și a văzut că într-adevăr este țar, s-a bucurat din toată inima, a început să dea porunci și pe mulți i-a făcut mari dregători.

După puțin timp l-a ales pe unul dintre dregători, pe nume Luga, l-a chemat la el și i-a spus pe un ton blând:

— Credinciosul și bunul meu cavaler Luga, fă-mi acest mare bine: du-te la locurile mele de baștină, caută-l pe țar și roagă-l din partea mea să ți-i dea pe negustorul Abrosim și pe soția lui, Fetinia. Când ți-i va da, să-i aduci pe amândoi la mine. Dacă nu ți-i va da, să-i spui țarului din partea mea că împărăția lui o voi pârjoli, iar pe el am să-l iau ostatic.

Luga a plecat în patria lui Ivanușka, s-a dus direct la țar și a început să-i ceară pe vinovații Abrosim și Fetinia. Țarul știa că Abrosim era un mare negustor în împărăția lui și n-a vrut să-l dea. Totuși, gândindu-se că țara lui Ivanușka are o armată mai puternică, a fost cuprins de teamă și i-a dat pe cei doi. Luga i-a luat și i-a adus la Ivanușka. Când i-a văzut, țarul i-a spus tatălui său Abrosim:

— Cinstite părinte, m-ai gonit de la casa ta, eu în schimb te primesc la mine. Rămâneți amândoi aici, și tu, și mămuca, până la sfârșitul vieții.

Abrosim și Fetinia s-au bucurat că fiul lor a ajuns țar și, din acea zi, au trăit la el mulți ani, până au murit. Ivanușka a stat pe tron treizeci de ani în sănătate și bunăstare, iubit de supuși până la sfârșitul zilelor sale.

Prințesa broscuță

n anii de demult, un țar avea trei fii în floarea vârstei. Țarul le-a spus:

— Copii, faceți-vă câte un arc și trageți câte o săgeată. Fata care vă va aduce săgeata va fi logodnica celui cu a cărui săgeată a venit. Dacă vreunuia dintre voi nu-i va aduce nimeni săgeata, acela va rămâne neînsurat.

Fiul cel mare a tras, iar săgeata i-a fost adusă de fiica unui cneaz. Cel mijlociu a tras, și săgeata i-a fost înapoiată de fiica unui general. Mezinului, lui Ivan Țarevici, săgeata i-a fost adusă din baltă de o broască. Frații lui erau veseli, se bucurau, dar Ivan Țarevici a izbucnit în plâns:

— Cum să mă însor cu o broască? Nu-i de joacă să trăiești așa o viață.

A plâns el cât a plâns, dar, neavând încotro, s-a însurat cu broasca. Au fost cununați cu toții, după obiceiurile lor, iar broasca a fost ținută pe o farfurioară. După un timp, țarul a poftit să vadă cu ce daruri sunt înzestrate nurorile lui, care dintre ele este cea mai pricepută. A dat poruncă să se facă întrecere. Ivan Țarevici s-a pus iarăși pe plâns:

— Ce să mă fac, broscuță? Toți vor începe să râdă de mine.

Broasca sărea pe podea și doar orăcăia. Când a adormit Ivan Țarevici, ea a ieșit afară, și-a lepădat pielea de broască și s-a făcut o preafrumoasă tânără.

— Dădacelor, strigă ea, faceți asta și asta!

Dădacele au adus o cămașă foarte frumos lucrată. Ea a luat-o, a împăturit-o, a pus-o lângă Ivan Țarevici și s-a prefăcut la loc în broască, de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat.

Ivan Țarevici s-a trezit, s-a bucurat, a luat cămașa și a dus-o la țar. Țarul s-a uitat la ea:

— Da... Asta zic și eu cămașă! S-o îmbraci numai de Paște!

Fratele mijlociu a adus și el o cămașă. Țarul a spus:

— Cu asta te poți îmbrăca numai ca să te duci la baie.

S-a uitat și la cămașa fratelui celui mare, zicând:

— Asta se poate purta numai într-un bordei întunecos.

Fiii țarului au plecat de la părintele lor. Frații mai mari își ziceau:

— Se vede treaba că am râs degeaba de nevasta lui Ivan Țarevici. Nu poate fi broască. E prea șireată.

Țarul le-a dat poruncă nurorilor să facă pâine și să-i aducă să vadă el a cui e cea mai bună. Soțiile celor doi frați mai mari, la început, au râs de broscuță. Apoi însă au trimis-o pe cameristă să iscodească și să le spună cum face broasca pâine.

Broasca și-a dat seama, a făcut aluatul, l-a frământat, a făcut o gaură în cuptor deasupra și a aruncat prin ea toată plămădeala. Camerista a văzut, a fugit la stăpânele ei și le-a spus, iar ele au făcut exact la fel.

Șireata broscuță doar le-a tras pe sfoară. A scos coca din sobă, a curățat totul, a măturat ca și cum nimic n-ar fi fost, a ieșit în pridvor, și-a lepădat pielea de broască și a strigat:

— Ei, dădacelor, faceți-mi imediat niște pâine de care tatăl meu a mâncat doar duminica și de sărbători!

Dădacele i-au adus pâinea, ea a luat-o, a pus-o lângă Ivan Țarevici și s-a prefăcut iarăși în broască.

Când s-a trezit Ivan Țarevici, a luat pâinea și i-a dus-o tatălui său. Chiar atunci țarul primise pâinile fraților mai mari. Soțiile lor, după ce au aruncat coca în cuptor, au scos în loc de pâine niște lipii urâte. Țarul a luat întâi pâinea de la fiul cel mare și a trimis-o la bucătărie. A luat-o apoi pe a celui mijlociu și a trimis-o tot acolo. La urmă a luat pâinea din mâinile lui Ivan Țarevici, s-a uitat la ea și a zis:

— Ei, da, asta-i pâine pe care s-o mănânci de Paște, nu ca acelea ale surorilor mai mari.

După aceea, țarul s-a gândit să dea un bal ca să vadă care dintre nurorile lui dansează mai frumos. S-au adunat toți oaspeții, au venit și fiii cei mari cu nevestele lor, lipsea doar Ivan Țarevici. El a rămas pe gânduri: „Cum să mă duc la bal cu broasca?” – și-a izbucnit în plâns.

Broscuța îi zise:

— Nu plânge, Ivan Țarevici! Du-te la bal, că vin și eu peste un ceas.

Ivan Țarevici s-a bucurat când a auzit ce spune broscuța și a plecat la bal. Broscuța și-a lepădat pielea și s-a prefăcut într-o mândrețe de fată, îmbrăcată în rochie strălucitoare.

A sosit la bal. Când a văzut-o, Ivan Țarevici a fost cuprins de bucurie și toți cei de față au prins a bate din palme la vederea unei asemenea frumuseți.

S-au așezat cu toții la masă. Prințesa mânca, iar oasele le ascundea în mânecă. Sorbea câte puțin din pahar, iar ce rămânea turna în

cealaltă mânecă. Celelalte două nurori, văzând-o ce face, au început și ele să ascundă oasele și băutura prin mâneci.

A venit vremea să danseze. Țarul le-a trimis la joc pe nurorile cele mai mari, iar ele au început s-o îndemne pe broască. Aceasta l-a luat pe Ivan Țarevici de mână și au ieșit să danseze. A dansat și s-a-nvârtit așa de frumos, încât toți au rămas muți de uimire. A dat din mâna dreaptă – au apărut păduri și ape; a dat din mâna stângă – au început să zboare tot felul de păsări. Spre uimirea tuturor, când s-a oprit dansul, totul a dispărut.

Celelalte două nurori au ieșit la dans, vrând să facă și ele la fel. Cum dădeau din mâna dreaptă, le zburau oasele din mâneci, lovindu-i pe oaspeți, iar când dădeau din mâna stângă, îi stropeau pe cei din jur.

Țarului nu i-a plăcut acest lucru și a strigat:

— Ajunge! Ajunge!

Cele două nurori s-au oprit.

Balul se apropia de sfârșit. Ivan Țarevici a plecat mai devreme, a găsit pielea de broască a soției sale și a aruncat-o în foc. Când s-a întors aceasta acasă, pielea nu mai era nicăieri. S-a culcat lângă Ivan Țarevici, iar spre dimineață i-a spus:

— Ei, Ivan Țarevici, n-ai mai putut avea puțină răbdare... Aș fi fost a ta, pe când acum numai Dumnezeu știe. Rămâi cu bine! Dacă ți se va face dor de mine, caută-mă peste nouă mări și nouă țări.

Zicând acestea, țarevna a dispărut.

A trecut un an, iar Ivan Țarevici nu mai putea de dor după soția lui. În al doilea an s-a pregătit, a cerut binecuvântarea părinților și a plecat la drum.

A mers mult timp, până când a dat de o izbă care stătea cu fața spre pădure și cu spatele spre el. Ivan grăi:

— Izbă, izbă, întoarce-te cum erai la început, cu spatele spre pădure și cu fața spre mine.

Izba s-a răsucit și el a intrat. Înăuntru stătea o bătrână.

— Ptiu! făcu ea. Până acum n-a mirosit aici a carne de om, acum însă omul mi-a intrat în casă. Încotro ți-e calea, Ivan Țarevici?

— Mai întâi, bătrânico, dă-mi ceva de mâncare și de băut și abia după aceea întreabă-mă.

Bătrâna l-a ospătat și i-a făcut patul să se culce. Ivan Țarevici i-a spus:

— Bunicuțo, am plecat în căutarea soției mele.

— Ei, fiule, mult ți-a mai trebuit! Ea tot timpul vorbea de tine, dar acum te-a uitat și nici pe la mine n-a mai fost de mult. Mergi înainte, la sora mea mijlocie, că ea trebuie să știe mai multe.

Ivan Țarevici s-a trezit în zori și a plecat la drum. A mers cât a mers și a ajuns la o izbă.

— Izbă, izbă, spuse el, stai ca mai înainte, cu spatele spre pădure și cu fața spre mine.

Izba s-a răsucit, el a intrat și a văzut acolo o bătrână.

— Ptiu! Până acum n-a mirosit aici a carne de om. Încotro te-ai pornit, Ivan Țarevici?

— Am plecat s-o găsesc pe soața mea.

— Ah, Ivan Țarevici, îi spuse bătrâna, ce mult ți-a trebuit! Ea a început să te uite. Se mărită cu altul. În curând va fi nunta. Stă acum la sora mea cea mare. Du-te la ea, dar ai grijă, când te vei apropia, se va preface într-un fus cu fir de aur pe el. Sora mea va începe să împletească aurul. Când va termina, va așeza fusul în ladă și o va încuia. Tu să găsești cheia, să descui lada, să iei fusul și să-l rupi în două. Partea de sus a fusului s-o arunci în spate, iar partea de jos s-o arunci în față. După ce vei face asta, ea va apărea în fața ta.

Ivan Țarevici a plecat, a ajuns la bătrână și a intrat în casă. Bătrâna împletea firele de aur înfășurate pe fus. Când a terminat, a încuiat fusul în ladă și a ascuns cheia. Ivan Țarevici a găsit-o, a descuiat lada și a rupt fusul, după cum fusese povățuit. Partea de sus a aruncat-o în spate, iar partea de jos în față. Deodată a apărut soția lui:

— Ce mult ți-a trebuit! Era cât pe ce să mă mărit cu altul.

Logodnicul ei, cu care trebuia să se mărite, urma să apară din clipă în clipă. Prințesa a luat de la bătrână covorul zburător, s-au așezat pe el și au zburat cu iuțeala păsărilor.

În urma lor, a venit logodnicul și a aflat că cei doi plecaseră. Șiret era și el. A pornit în urmărirea lor, dar, când era cât pe-aci să-i prindă, ei au ajuns în Rusia. Logodnicul nu avea voie să intre acolo, așa că a făcut cale întoarsă. Iar Ivan Țarevici și prințesa lui au ajuns acasă spre bucuria tuturor și au început să trăiască și avutul să și-l sporească.

Prințesa rățușcă

u fost odată un țar și o țarină care aveau un fiu pe nume Dimitri Țarevici și o fiică pe care o chema Maria Țarevna. Fata a fost dată în grija mai multor dădace, dar niciuna dintre ele nu izbutea s-o facă să se oprească din plâns și să doarmă. Singurul căruia îi reușea acest lucru era fratele ei. Se apropia de pătuțul fetei și începea să-i cânte:

Nani, nani, surioară,
Nani, nani, inimioară!
Te voi da de soțioară,
Când vei crește mărișoară,
Lui Ivan Țarevici!

Ascultând acest cântec, ea închidea ochișorii și adormea.

Au trecut anii. Dimitri Țarevici s-a gătit de drum și a plecat în ospeție la Ivan Țarevici. A stat la el trei luni, s-au plimbat, s-au distrat, iar la despărțire l-a invitat pe Ivan Țarevici la el.

— Bine, zise acesta. Am să vin.

Dimitri Țarevici s-a întors acasă, a luat portretul surorii sale și l-a atârnat în camera lui. Era atât de frumoasă, încât nu-ți puteai lua ochii de la ea.

Într-o zi, pe nepusă masă, Ivan Țarevici i-a întors vizita lui Dimitri. A intrat în camera lui, iar acesta dormea adânc. Cum a dat cu ochii de portretul Mariei Țarevna, Ivan Țarevici s-a îndrăgostit de ea pe loc, a scos paloșul din teacă și l-a ridicat deasupra fratelui ei. Numai că Dumnezeu n-a lăsat să se întâmple nenorocirea. Dimitri Țarevici s-a trezit de parcă ar fi primit un ghiont și l-a întrebat pe prietenul său:

— Ce faci?

— Vreau să te ucid!

— Pentru care pricină?

— Ăsta-i portretul logodnicei tale?

— Nici pomeneală! E al surorii mele, Maria Țarevna.

— Și de ce nu mi-ai vorbit niciodată despre ea? Simt că nu pot trăi fără sora ta!

— Și ce te împiedică s-o iei de nevastă? Însoară-te și vom fi frați!

Ivan Țarevici a început să-l îmbrățișeze pe Dimitri Țarevici. Cei doi au bătut palma, Ivan Țarevici a plecat acasă pentru a pregăti nunta, iar Dimitri Țarevici, împreună cu Maria Țarevna, s-au gătit de drum ca să plece în vizită la logodnicul fetei. Au fost pregătite două corăbii: cu una a plecat Ivan Țarevici, iar cu cealaltă Maria Țarevna împreună cu una dintre dădacele ei și cu fiica acesteia. Când corăbiile au ieșit în largul mării albastre, dădaca îi spuse Mariei Țarevna:

— Scoate-ți rochia cea scumpă și culcă-te pe salteaua de puf, să vezi ce bine o să-ți fie!

Numai ce s-a întins Maria Țarevna pe saltea, că dădaca a și lovit-o peste trupul ei alb și a prefăcut-o într-o rață cenușie, care și-a luat zborul de pe corabie și s-a așezat în valuri. Dădaca a gătit-o pe fie-sa în rochia țarevnei și au început amândouă să se împăuneze. Au ajuns în țara lui Ivan Țarevici, care le-a ieșit în cale, dar cum a zărit că se apropie corabia, s-a uitat la logodnică și a văzut că nici pe departe nu aducea cu fata din portret. S-a mâniat pe Dimitri Țarevici și a poruncit să fie trimis în temniță și să i se dea doar o bucată de pâine uscată și un pahar cu apă pe zi. Peste tot au fost puse străji care aveau poruncă să nu lase pe nimeni să se apropie de întemnițat.

La miezul nopții, rățușca s-a ridicat din mare și a zburat spre fratele ei, luminând întreaga împărăție. Dădea din aripi, iar din ele părea că se scutură tăciuni aprinși. A ajuns la temniță, a intrat pe geam, și-a atârnat aripile în cui și s-a dus la fratele ei.

— Frățioare drag! Dimitri Țarevici! Știu cât îți este de greu să stai în temniță, să te hrănești doar cu o bucată de pâine uscată și să bei doar câte un pahar de apă, dar mie, frățioare, îmi este și mai greu să rătăcesc singurică pe marea albastră. Ne-a făcut de petrecanie dădaca cea rea. M-a dezbrăcat de rochia mea scumpă și a împopoțonat-o pe fie-sa.

Fratele și sora au plâns unul pe umărul celuilalt și s-au căinat unul pe celălalt. Dimineața în zori, rața cenușie și-a luat zborul și s-a oprit în marea cea albastră. Străjile i-au adus la cunoștință lui Ivan Țarevici că noaptea a venit la întemnițat o rață cenușie care a luminat întreaga împărăție.

Țareviciul a poruncit să fie înștiințat numaidecât când mai apare acea rață.

Se apropia miezul nopții. Marea s-a învolburat, iar rața cenușie s-a desprins de apă și și-a luat zborul, luminând întreaga împărăție. Când zbura, părea că din aripile ei se scutură tăciuni aprinși. A ajuns la temniță, și-a lăsat aripioarele pe geam și s-a dus la fratele ei.

Străjile l-au trezit pe Ivan Țarevici. Acesta a fugit la temniță și a văzut că pe geam erau niște aripioare. Le-a luat și a poruncit să fie aruncate în foc, iar el și-a lipit urechea de zid și a auzit tot ce vorbeau fratele și sora.

— Frățiorul meu drag! spunea Maria Țarevna. Știu că ți-e greu în temniță cu un pahar de apă și o bucată de pâine uscată pe zi. Mie însă îmi este și mai greu să rătăcesc pe marea cea albastră. Ne-a dus la pierzanie dădaca cea rea când a scos de pe mine rochia cea scumpă și a împopoțonat-o cu ea pe fie-sa. Frățioare, mi se pare că miroase a ars!

— Ți se pare, surioară! Eu nu simt nimic.

Ivan Țarevici a deschis ușa temniței și a intrat. Când l-a văzut, Maria Țarevna s-a repezit la geam, dar aripioarele ei erau pe jumătate arse. Ivan Țarevici a apucat-o de mâini, iar ea a început să se prefacă în tot felul de lighioane. Țareviciul nu s-a speriat și nu i-a dat drumul. În cele din urmă, țarevna s-a preschimbat într-un fus. Ivan Țarevici l-a luat și l-a rupt în două; jumătatea de sus a aruncat-o în față, pe cea de jos a aruncat-o în spate și a spus:

— Apari în fața mea, frumoasă fecioară, iar în spatele meu să apară un mesteacăn alb!

În spatele lui s-a ivit un mesteacăn, iar în fața lui – Maria Țarevna, în toată splendoarea ei. Ivan Țarevici și-a cerut iertare de la Dimitri Țarevici și au plecat tustrei la palat. A doua zi au făcut nuntă: Ivan Țarevici s-a căsătorit cu Maria Țarevna. Oaspeții au chefuit multă vreme, iar dădaca și fiica ei au fost duse într-un loc unde să nu-și amintească nimeni de ele.

Prințesa șerpoaică

ergea un cazac călare și a intrat într-o pădure întunecoasă. Acolo, într-un luminiș, a văzut un stog de fân. S-a oprit să se odihnească puțin, s-a culcat lângă stog și și-a aprins pipa. A fumat el cât a fumat, dar nu și-a dat seama că i-a scăpat în fân niște tutun aprins.

După ce s-a odihnit, a încălecat pe cal și s-a pornit la drum. N-a apucat însă a face nici zece pași, că a izbucnit o flacără care a luminat întreaga pădure. Cazacul a întors capul și a văzut că arde stogul, iar în foc stătea o fată frumoasă care se ruga de el:

— Cazacule, om bun, scapă-mă de la moarte!

— Cum să te scap? Arde peste tot și nu pot ajunge la tine.

— Bagă-ți lancea în foc, iar eu voi păși pe ea.

Cazacul a băgat lancea în foc și și-a întors capul, pentru că vâlvătaia îi dogorea fața.

În clipa aceea, frumoasa fată s-a prefăcut într-o șerpoaică, s-a urcat pe lance și s-a încolăcit la gâtul cazacului de trei ori, prinzându-și apoi coada în gură. Cazacul s-a speriat și nu știa ce să facă. I-a spus șerpoaica în grai omenesc:

— Nu te speria, bunule viteaz, poartă-mă la gât șapte ani și caută împărăția de plumb, iar când ai să mă duci acolo, rămâi încă șapte ani. Dacă ai să-mi faci acest bine, ai să fii fericit.

A pornit cazacul în căutarea împărăției de plumb. Multă vreme a trecut, multă apă s-a scurs pe râuri, iar către sfârșitul celui de-al șaptelea an a ajuns la un munte rotund. Pe muntele acela era un palat de plumb, iar în jurul palatului era un zid înalt, din piatră albă. Cazacul a dat pinteni calului și a ajuns la palat. În fața lui, zidul s-a desfăcut și l-a lăsat să intre într-o curte largă. În aceeași clipă a sărit și șerpoaica de la gâtul lui, s-a aruncat la pământ, s-a prefăcut în frumoasa fată din stogul de fân și a dispărut sub privirile cazacului ca și cum n-ar fi fost.

Cazacul și-a dus calul în grajd, a intrat în palat și a început să se plimbe prin camere. Peste tot oglinzi, argint și catifea, dar nici țipenie de om. „Ei", se gândi cazacul, „în ce m-am băgat? Cine o să-mi dea de mâncare și de băut? Se vede treaba că voi muri de foame". Nici nu și-a dus bine gândul până la capăt, că în fața lui a apărut o masă mare întinsă, iar pe ea, mâncare și băutură din belșug. Cazacul a mâncat, a prins puteri și s-a gândit să meargă să vadă ce-i face calul. Când a intrat în grajd, calul era între stănoage și mânca ovăz. „Nu-i rău!", își zise cazacul. „Înseamnă că pot trăi fără grijă."

A stat el mult timp în palatul de plumb, dar l-a apucat o plictiseală de moarte. Doar nu-i ușor să stai singur cuc, să n-ai cu cine schimba o vorbă... Supărat, cazacul s-a îmbătat și i-a venit în cap să iasă din palat. Numai că, oriîncotro s-ar fi dus, nu era nicăieri nici intrare, nici ieșire, iar zidurile erau foarte înalte. De necaz, a pus mâna pe un ciomag, a intrat în palat și a început să spargă oglinzile și geamurile, să rupă catifeaua, să fărâme scaunele și să arunce cu argintăria.

„Poate apare stăpânul și mă lasă în libertate!" Dar nu s-a ivit nimeni.

S-a culcat. A doua zi s-a trezit, a umblat cât a umblat și s-a gândit că ar trebui să mănânce. Du-te încolo, du-te încoace, dar de mâncare – nimic. „Mi-am dat singur cu tesla peste degete. Am făcut-o ieri pe nebunul, dar acum rabd de foame." Nici n-a terminat să se căiască bine, că au și apărut mâncarea și băutura.

După vreo trei zile, trezindu-se în zori, cazacul privi pe fereastră și văzu că în fața cerdacului stătea bunul lui cal cu șaua pusă pe el. „Ce să-nsemne asta?", se întrebă el. S-a spălat, s-a îmbrăcat, s-a închinat, și-a luat lancea și-a ieșit în curtea cea largă. Deodată a apărut ca din pământ preafrumoasa fecioară.

— Bună ziua, bunule viteaz. Au trecut cei șapte ani. M-ai salvat de la moarte sigură. Dar să știi: sunt fiică de țar. M-a îndrăgit Koscei Nemuritorul și m-a furat de la părinți, a vrut să mă ia de nevastă, dar eu am râs de el. Pentru asta el m-a prefăcut în șerpoaică. Îți mulțumesc pentru încercarea îndelungată prin care ai trecut. Acum să mergem la tatăl meu. El va dori să te răsplătească cu aur și cu pietre scumpe, dar tu să nu iei nimic, ci să-i ceri butoiașul care stă în pivniță.

— Dar ce-i în acel butoiaș?

— Dacă-l rostogolești spre dreapta, apare un palat. Dacă-l rostogolești spre stânga, palatul dispare.

— Bine, zise cazacul.

S-a urcat pe cal și a luat-o lângă el și pe frumoasa țarevnă. Zidurile cele înalte s-au dat la o parte, iar ei au pornit la drum. Au

mers cât au mers și, în cele din urmă, au ajuns în țara tatălui țarevnei. Țarul și-a văzut fata, s-a bucurat și a vrut să-l răsplătească pe cazac cu saci de aur și de perle.

Bunul viteaz îi răspunse:

— N-am nevoie nici de aur, nici de perle. Dă-mi ca amintire butoiașul pe care-l ții în pivniță.

— Nu-i cam mult, frățioare? zise țarul nemulțumit. Dar n-am încotro. Fata mea e mai scumpă decât orice. Pentru ea nu-mi pare rău nici de butoiaș. Stăpânește-l sănătos!

Cazacul a luat darul țarului și a plecat să colinde prin lumea largă. A mers el cât a mers și s-a întâlnit cu un bătrân. Acesta se ruga de el:

— Dă-mi ceva de mâncare, bunule viteaz!

Cazacul a sărit de pe cal, a dezlegat butoiașul, l-a rostogolit spre dreapta și în aceeași clipă a apărut un minunat palat. Cei doi au intrat în camerele pictate ale palatului și s-au așezat la masa întinsă.

— Ei, voi, slugile mele credincioase! Dați-i de mâncare și de băut oaspetelui meu.

Nici nu și-a încheiat bine vorba, că slugile au și apărut cu un taur fript și cu trei butoaie de bere. Bătrânul a început să mănânce și să-l laude pe cazac. A mâncat întreg taurul și-a băut cele trei butoaie, apoi a zis:

— Cam puțin, dar asta este! Mulțumesc pentru masă.

Au ieșit din palat, cazacul a rostogolit butoiul spre stânga și palatul a dispărut ca și cum nici n-ar fi fost.

— Hai să facem schimb! îi zise bătrânul cazacului. Eu îți dau un paloș, iar tu îmi dai butoiașul.

— Și ce să fac cu paloșul?

— Este un paloș fermecat. Numai un semn să-i faci, și va tăia în bucăți o întreagă armată, oricât de mare ar fi ea. Vezi pădurea de colo? Dacă vrei, facem o încercare.

Bătrânul a scos paloșul, l-a învârtit în aer și i-a spus:

— Ia fugi, paloșule fermecat, și taie pădurea cea întunecoasă!

Paloșul a zburat și s-a apucat de tăiat pădurea, iar trunchiurile copacilor se aranjau singure în stive. După ce a tăiat pădurea, paloșul s-a întors la stăpân.

Cazacul n-a stat mult pe gânduri, i-a dat bătrânului butoiașul, iar el a luat paloșul fermecat. L-a învârtit prin aer și l-a ucis pe bătrân. După asta, a legat butoiașul de oblânc, a urcat pe cal și s-a grăbit să se întoarcă la țar. La porțile cetății de scaun, cazacul a văzut că se adunase o mare armată dușmană. A învârtit paloșul și i-a poruncit:

— Paloșule fermecat, ia căsăpește tu armata dușmană!

Au început să zboare capete și, într-un ceas, întreaga câmpie s-a acoperit de leșuri.

Țarul i-a ieșit cazacului în întâmpinare, l-a îmbrățișat, l-a sărutat și a hotărât s-o mărite cu el pe frumoasa țarevnă.

Nunta a fost bogată. Pe-acolo și eu am trecut, mied și vin am băut, pe mustăți se prelingea, dar în gură n-ajungea.

Rățușca cea albă

Un țarevici s-a însurat cu o frumoasă țarevnă. Nici n-a apucat să se uite la ea cum se cuvine, n-a apucat să vorbească cu ea ca lumea, n-a apucat s-o asculte cât ar fi vrut, că deja trebuia să se despartă de ea, să plece la un drum lung și să-și lase soția pe mâini străine. Dar ce să-i faci? Vorba aia: nu poți trăi toată viața în îmbrățișări.

Țarevna a plâns mult, iar țareviciul a mângâiat-o multă vreme și a sfătuit-o să nu-și părăsească iatacul, să nu stea la vorbă, să se ferească de oamenii răi și să nu asculte cuvinte urâte. Țarevna i-a promis că întocmai așa va face.

Țareviciul a plecat. Ea s-a încuiat în iatacul ei și nu ieșea nicăieri. După o vreme a venit la ea o femeie care părea simplă și prietenoasă.

— Ce-i cu tine? Te plictisești? Măcar prin grădină să te plimbi, să-ți mai astâmperi dorul și să-ți limpezești capul.

Țarevna multă vreme s-a împotrivit, dar în cele din urmă și-a zis: „Nu-i mare nenorocire dacă mă plimb puțin prin grădină”. Și a ieșit. Prin grădină trecea un izvoraș cu apă cristalină.

— Ce zi călduroasă, ce soare fierbinte! zise femeia. Iar apa este atât de rece... Ce-ar fi să ne scăldăm puțin?

— Nu, nu! Nu vreau! zise țarevna.

Dar apoi s-a gândit: „Nu-i mare nenorocire dacă mă scald”.

Și-a scos rochia și a sărit în apă. Numai ce s-a scufundat țarevna, că femeia a și lovit-o pe spate, zicându-i:

— Înoată, rățușcă albă!

Țarevna s-a prefăcut într-o rățușcă albă. Vrăjitoarea, în clipa aceea, s-a îmbrăcat în hainele țarevnei, s-a aranjat, s-a boit și a început să-l aștepte pe țarevici.

La primul lătrat al câinelui și la sunetul clopoțelului, ea a fugit în întâmpinarea țareviciului, s-a aruncat în brațele lui și a început să-l sărute și să-l drăgălească. El s-a bucurat, a strâns-o în brațe și nu și-a dat seama de înșelătorie.

Rățușca cea albă a făcut ouă și-a scos bobocei: doi cuminciori, iar al treilea neastâmpărat. Și toți erau băieței. I-a crescut, puii au început să înoate pe râu și să prindă peștișori, să adune petice de pânză, să-și facă mantale. Din când în când ieșeau pe mal și se jucau pe tăpșan.

— O, nu vă mai duceți acolo, copii! le spunea mama.

Copiii n-au ascultat-o. Se duceau și ori se jucau în iarbă, ori alergau după câte-o furnică și tot așa, mergând mai departe, mai departe, au ajuns la curtea țareviciului.

Vrăjitoarea i-a recunoscut și a scrâșnit din dinți. I-a chemat, i-a ospătat și le-a așternut să se culce, dar a poruncit slugilor să facă focul, să încălzească apă și să ascută cuțitele.

Doi dintre frați s-au culcat și l-au luat la bătaie pe fratele cel neastâmpărat, așa cum le poruncise mama, nu cumva mezinul să nu se culce și să răcească. Neastâmpăratul însă nu a adormit și a văzut și a auzit tot.

Noaptea, vrăjitoarea a venit la ușă și a întrebat:

— Copilași, voi dormiți ori nu?

Neastâmpăratul îi răspunse:

— Dormim noi sau nu dormim, dar de gândit gândim. Că vor să ne taie pe toți trei. Deja au încins focurile, apa fierbe în cazane și se ascut cuțitele.

„Nu dorm!”, și-a zis ea.

Vrăjitoarea a umblat cât a umblat și iarăși s-a întors la ușă:

— Copilași, voi dormiți ori nu?

Neastâmpăratul îi răspunse la fel:

— Dormim noi sau nu dormim, dar de gândit gândim. Că vor să ne taie pe toți trei. Deja au încins focurile, apa fierbe în cazane și se ascut cuțitele.

— De ce se aude doar o singură voce? se întrebă vrăjitoarea.

A deschis ușa încetișor și a văzut că doi dintre frați dormeau adânc. A trecut cu mâna moartă peste ei și aceștia și-au dat duhul.

Dimineața, rățușca albă și a chemat copiii, dar aceștia – nicăieri! Inima ei de mamă a simțit ceva. S-a scuturat și a zburat la curtea țareviciului. Acolo și-a văzut copilașii întinși pe iarbă, albi ca varul și reci ca gheața.

S-a aruncat asupra lor, și-a desfăcut aripile, cuprinzându-i pe toți, și a început să-i bocească:

Mac-mac! Copilașii mei,
Dragii mamei bobocei!
Câtă grijă v-am purtat

Și cu lacrimi v-am udat!
Nopți întregi v-am tot vegheat,
Ce-i mai bun vouă v-am dat!

— Auzi, nevastă, ce minune! Rață să bocească! zise țareviciul.

— Poruncește mai bine să fie gonită din curte!

Slugile o alungau, ea însă trecea gardul în zbor și se întorcea la copilași:

Mac-mac! Copilașii mei,
Dragii mamei bobocei!
V-a ucis năpârca rea,
V-a pierdut vrăjitoarea!
V-a luat tatăl, soțul meu
Și ne-a cufundat în tău!
În rățuște ne-a schimbat,
Ne-a luat locul în palat!

Auzind acestea, țareviciul a strigat la slugi:

— Prindeți rața și aduceți-mi-o!

Au început toți să alerge după rață, dar ea nu se dădea prinsă cu niciun chip. Atunci a ieșit în curte și țareviciul. Cum l-a văzut, rățușca s-a repezit în brațele lui. El a luat-o de aripi și a zis:

— Așază-te, mesteacăn alb, în spatele meu, iar tu, preafrumoasă fată, ivește-te înaintea mea!

În spatele lui a crescut cât ai bate din palme un mesteacăn alb, iar în fața lui a apărut o tânără de o frumusețe neînchipuită, în care el a recunoscut-o pe adevărata sa soție.

Fără să mai zăbovească, au prins o stăncuță, i-au legat de picioare două sticluțe și i-au poruncit să aducă într-una apă vie, iar în cealaltă apă vorbitoare. Stăncuța a zburat și s-a întors cu apa. Cei doi i-au stropit pe copii cu apă vie și aceștia s-au trezit. I-au stropit apoi cu apă vorbitoare și ei au început să vorbească.

Și așa s-a făcut țareviciul cu o întreagă familie.

Au început să trăiască în bună înțelegere, să se veselească și avutul să și-l sporească.

Iar pe vrăjitoare au legat-o de coada unui cal căruia i-au dat bice să fugă pe câmp. În urmă rămânea ba un picior care se transforma în cociorvă, ba o mână care se prefăcea în greblă, iar unde i-a căzut capul a apărut un tufiș. Păsările s-au adunat și i-au ciugulit carnea, iar vânturile i-au împrăștiat oasele și n-a rămas din ea nici urmă și nimeni nu și-a mai amintit de ea.

Ivan, fiul de țăran, și mujicul cu mustăți de șapte verste

ntr-o împărăție îndepărtată trăia un țar. În curte avea un stâlp de care erau prinse trei inele: unul de aur, altul de argint și al treilea de aramă. Într-o noapte, țarul a avut un vis ciudat: se făcea că de inelul de aur era legat un cal cu părul de argint, iar în frunte îi strălucea luna.

Dimineața, când s-a trezit, țarul a poruncit să fie înștiințați toți supușii săi că acela care îi va tălmăci visul și-i va aduce calul va primi o jumătate de împărăție și pe fata lui de soție.

Au venit la curtea țarului tot felul de cneji și de boieri. S-au gândit, s-au gândit, dar niciunul nu s-a încumetat să tălmăcească visul, niciunul nu a făgăduit că va face rost de calul fermecat.

În cele din urmă, i s-a adus țarului la cunoștință că trăiește în împărăție un țăran bătrân și sărac care are un fiu pe nume Ivan, iar acesta i-ar putea tălmăci visul și i-ar aduce și calul cu păr de argint și luna în frunte. Țarul a poruncit să fie adus la el.

Ivan a fost adus, iar țarul l-a întrebat:

— Poți să-mi tălmăcești visul și să-mi aduci calul?

Ivan îi răspunse:

— Mai întâi lămurește-mă ce vis ai avut și ce fel de cal ți-ar plăcea să-ți aduc.

Țarul îi zise:

— Noaptea trecută am visat cum că la mine în curte, priponit de inelul de aur, stătea un cal cu părul de argint, iar în fruntea lui era luna strălucitoare.

— N-a fost vis, ci aievea, pentru că noaptea trecută a venit călare pe acest cal zmeul cel cu douăsprezece capete și a vrut s-o răpească pe țarevnă.

— Oare n-aș putea să intru în stăpânirea acestui cal?

Ivan i-a răspuns:

— Se poate, numai că nu acum, ci când voi împlini cincisprezece ani!

Pe atunci Ivan avea doar doisprezece ani. El i-a spus țarului:

— Înălțimea Ta, dă-mi un cal cu care să pot ajunge în locul unde hălăduiește zmeul.

Țarul l-a dus la grajd și i-a arătat toți caii săi. Numai că el n-a găsit niciunul pe potrivă. Cum punea mâna lui de viteaz pe câte unul, cum cădea calul din picioare. Atunci i-a spus țarului:

— Lasă-mă să merg în câmpia cea întinsă, să-mi găsesc singur un cal pe potrivă.

Țarul s-a învoit.

Ivan, fiul de țăran, a căutat trei ani încheiați și n-a găsit nicăieri un cal care să-i placă. Se întorcea plângând la țar. Îi ieși după o vreme în cale un bătrân care îl întrebă:

— De ce plângi, flăcăule?

Ivan i-a răspuns în doi peri, vrând să scape de el cât mai repede. Bătrânul a stăruit:

— Ai grijă, micuțule, să nu-ți pară rău!

Ivan s-a îndepărtat câțiva pași, apoi s-a gândit: „De ce l-oi fi supărat eu pe moșneag? Oamenii bătrâni știu multe". S-a întors, l-a ajuns pe bătrân, i-a căzut în genunchi și i-a spus:

— Iartă-mă, bunicule! De repezit ce sunt, te-am jignit. Uite de ce plâng: de trei ani umblu pe câmp pe la tot felul de herghelii și nicăieri nu-mi pot găsi cal pe potrivă!

— Du-te la mine în sat. Este acolo, la noi, un țăran a cărui iapă a fătat un mânz îndărătnic. Tu ia mânzul acela și crește-l! Numai el îți va fi pe măsură!

Ivan a făcut o plecăciune în fața bătrânului și s-a dus în satul lui. A venit la țăran în grajd, a văzut iapa și mânzul cel îndărătnic și i-a pus mâna pe spate. Mânzul nici nu s-a clintit. Ivan l-a luat de la țăran, l-a mângâiat, l-a hrănit un timp, s-a întors la palat și i-a povestit țarului cum și-a făcut el rost de cal. După aceea a început să se gătească să meargă în ospeție la zmeu.

Țarul l-a întrebat:

— Ivane, fiu de țăran! De câtă armată ai avea nevoie?

— Nu-mi trebuie armata ta! Mă descurc și singur. Poate doar pentru calabalâcul pe care-l iau cu mine mi-ar trebui vreo șase oameni.

Țarul i-a dat șase oameni. Când au fost gata, s-au pornit la drum.

Au mers mult? Au mers puțin? Nimeni nu poate ști. Se știe numai că au ajuns la râul de foc; peste râu era un pod, iar de jur-împrejur erau numai păduri. Și-au întins corturile în pădure și

au început să mănânce, să bea și să se veselească. Ivan, fiul de țăran, le spuse tovarășilor de drum:

— Să stăm noaptea de pază pe rând: câte unul în fiecare noapte. Să păndim dacă nu va trece careva peste râul ăsta!

Dar, oricare din tovarășii lui s-ar fi pus la pândă, se îmbăta de cu seară și noaptea nu băga nimic de seamă.

În cele din urmă i-a venit rândul să stea la pândă lui Ivan, fiul de țăran. Chiar la miezul nopții, îl văzu pe zmeul cu trei capete trecând peste pod și zicând:

— Nu se află nimeni care să-mi stea împotrivă. Poate doar Ivan, fiul de țăran, dar și pe acela l-a luat corbul și l-a dus la dracu-n praznic!

— Te înșeli, zmeule, sunt aici! zise Ivan și ieși de sub pod.

— Dacă ești aici, atunci vino să ne măsurăm!

S-a năpustit zmeul călare asupra lui Ivan, care era pe jos. Ivan și-a învârtit paloșul prin văzduh și i-a retezat toate cele trei capete, iar calul i l-a luat și l-a legat lângă cort.

În a doua noapte, Ivan, fiul de țăran, l-a ucis pe zmeul cu șase capete, iar în cea de-a treia l-a răpus pe zmeul cu nouă capete și le-a aruncat leșurile în râul de foc.

Când s-a dus la pândă în cea de-a patra noapte, a venit la el zmeul cu douăsprezece capete și a început să strige furios:

— Cine-i Ivan, fiul de țăran? Ieși din ascunzătoare! De ce mi-ai omorât fiii?

Ivan, fiul de țăran, a ieșit și a zis:

— Lasă-mă să mă duc mai întâi la cort și după aceea o să ne luptăm!

— Bine, du-te!

Ivan a fugit la tovarășii săi.

— Fraților! le zise el. Aveți aici un lighean. Nu vă luați ochii de la el. Când se va umple cu sânge, să veniți la mine!

Ivan s-a întors la zmeu și a început să se lupte cu el. La prima încleștare, Ivan i-a retezat patru capete și a intrat în pământ până la genunchi. La cea de-a doua încleștare, Ivan i-a mai retezat zmeului trei capete și a intrat în pământ până la brâu. S-au mai încleștat o dată și Ivan i-a mai retezat trei capete, intrând în pământ până la piept, apoi i-a mai tăiat un cap și s-a înfundat până la gât. Abia atunci și-au adus aminte de el tovarășii săi de drum, s-au uitat la lighean și au văzut că sângele ce se adunase în el dădea deja pe-afară.

Au venit pe câmpul de luptă și i-au retezat zmeului și ultimul cap, iar pe Ivan l-au scos din pământ. Ivan, fiul de țăran, a luat calul zmeului și l-a dus lângă cortul lui.

A trecut noaptea și s-a făcut dimineață. Au început bunii viteji să mănânce, să bea și să se veselească. Ivan, fiul de țăran, s-a ridicat de la masă și le-a spus tovarășilor săi:

— Așteptați-mă aici, frăților!

S-a prefăcut în motan, a trecut pe pod râul de foc, a venit la casa unde stătuseră zmeii și s-a împrietenit cu pisicile de pe acolo. În toată casa nu mai rămăseseră decât zmeoaica și cele trei nurori ale ei, care țineau sfat între ele:

— Oare cum l-am putea pierde pe nemernicul de Ivan?

Nora cea mică zise:

— Oriunde s-ar duce Ivan, fiul de țăran, am să aștern foametea în drumul lui, iar eu mă voi preface într-un pom cu mere. Când va mânca unul din merele acelea, se va rupe în bucăți.

Cea mijlocie zise:

— Iar eu am să-i aștern în cale setea și am să mă prefac într-o fântână. Numai să îndrăznească să bea!

— Eu am să-i aduc somnul și am să mă fac pat. Dacă Ivan, fiul de țăran, o să se culce, o să moară pe dată!

— Iar eu, zise zmeoaica bătrână, am să casc gura de la cer la pământ și am să-i înghit pe toți!

După ce a ascultat toate acestea, Ivan, fiul de țăran, a ieșit din cameră, s-a făcut om, ca înainte, a venit la tovarășii săi și le-a spus:

— Gata, băieți! Pregătiți-vă de drum.

Și-au strâns corturile, au încălecat pe cai și au plecat. Pe drum i-a apucat o foame nebună. Deodată au văzut un măr. Tovarășii de drum au vrut să rupă mere și să le mănânce, dar Ivan nu le-a dat voie.

— Ăsta nu-i măr!

Și-a început să lovească pomul cu paloșul. Din trunchiul acestuia a început să curgă sânge.

Au mai mers puțin și i-a cuprins setea pe toți. Ivan a văzut o fântână, dar nu le-a dat voie însoțitorilor săi să bea. Când a început să dea cu paloșul în fântână, a țâșnit sânge din ea. După puțin timp, i-a apucat pe toți somnul. În drum au întâlnit un pat. Ivan l-a tăiat și pe acesta, așa cum făcuse cu mărul și cu fântâna. S-au apropiat de o gură deschisă de la cer la pământ. Ce era de făcut? S-au gândit întâi să-și ia avânt și să sară peste ea, dar nimeni în afară de Ivan n-a reușit. L-a scos din necaz minunatul cal cu părul de argint și cu luna strălucind în frunte.

A ajuns la un râu lângă care se afla o izbă. Aici i-a ieșit în cale un mujic de-o palmă, dar cu mustățile de șapte verste, și i-a zis:

— Dă-mi mie calul. Dacă nu mi-l dai cu binișorul, ți-l iau cu forța.

— Pleacă din calea mea, spurcăciune blestemată, până nu te strivesc cu calul.

Mujicul de-o palmă și cu mustățile de șapte verste l-a trântit la pământ, s-a urcat pe cal și a fugit. Ivan a intrat în izbă. Îi părea

foarte rău după cal. Înăuntru stătea întins pe cuptor unul fără mâini și fără picioare, care i-a spus:

— Bunule viteaz, nu știu cum te numești. Ce ți-a trebuit să-l înfrunți? Eu am fost un viteaz mai ceva ca tine, iar el m-a lăsat fără mâini și fără picioare.

— Pentru care motiv?

— Pentru că i-am luat pâinea de pe masă și i-am mâncat-o.

Ivan a început să-l întrebe cum să facă el să-și recapete calul. Cel fără mâini și fără picioare îi zise:

— Du-te la cutare râu, închiriază un pod plutitor și trece-i de pe un mal pe altul pe toți cei care vin fără să le iei niciun ban. Poate doar așa să-ți recapeți calul.

Ivan, fiul de țăran, i-a făcut o plecăciune și a plecat la râul acela, a închiriat un pod plutitor și trei ani de zile a trecut oamenii de pe un mal pe altul fără să le ia niciun ban. Odată s-a întâmplat să treacă trei bătrâni. Aceștia au vrut să-i dea bani, dar el nu i-a luat.

— Spune-ne, bunule viteaz, de ce nu iei bani?

El le răspunse:

— Pentru că am făcut o promisiune.

— Ce fel de promisiune?

— Un om hain mi-a furat calul, iar oamenii buni m-au învățat să nu iau bani pentru pod trei ani la rând, pentru că doar așa mi-aș putea căpăta calul înapoi.

— Ascultă, Ivan, fiu de țăran, noi te-am putea ajuta să-ți găsești calul.

— Ajutați-mă, dragii mei!

Bătrânii nu erau oameni de rând. Unul era Gerilă, altul Flămânzilă, iar al treilea era vrăjitor. Când au coborât pe mal, vrăjitorul a desenat pe nisip o barcă și a zis:

— Vedeți această barcă, fraților?

— O vedem.

— Urcați-vă în ea!

S-au urcat toți patru în barcă, iar vrăjitorul zise:

— Ei, bărcuță ușurică, ajută-mă așa cum m-ai ajutat și altă dată!

Deodată barca s-a înălțat în văzduh și i-a purtat iute precum o săgeată slobozită din arc, până au ajuns la un munte înalt și stâncos. La poalele muntelui era o casă în care stătea chiar mujicul de-o palmă cu mustăți de șapte verste.

Bătrânii l-au trimis pe Ivan să-și ceară calul înapoi. Acesta s-a dus și-a început să se roage de mujic să i-l dea. Mujicul i-a spus:

— Fur-o pe fata țarului, adu-o la mine și-ți dau calul.

Ivan le-a povestit totul bătrânilor. Ei l-au lăsat pe tânăr acolo și au plecat în aceeași clipă la țar. Când a aflat țarul pentru ce au

venit, le-a poruncit slugilor să încălzească baia până la roșu. După aceea i-a poftit pe oaspeți în baie. Ei i-au mulțumit gazdei și au intrat, dar vrăjitorul l-a lăsat înainte pe Gerilă, care a intrat și a răcorit-o. Cei trei s-au spălat și s-au dus la țar. Acesta a poruncit să li se pregătească un mare ospăț. Au fost aduse o mulțime de bucate pe masă. Flămânzilă s-a așezat și a mâncat totul cât ai bate din palme. Noaptea s-au îmbrăcat în liniște, au furat-o pe țarevnă, au adus-o la mujicul de-o palmă cu mustățile de șapte verste, i-au dat-o și au luat calul.

Ivan, fiul de țăran, a încălecat pe cal și a plecat și el către țar. A mers cât a mers și a făcut un popas în câmpul deschis, și-a întins cortul și s-a întins să se odihnească. Când s-a trezit, a văzut-o pe țarevnă întinsă lângă el. S-a bucurat și a început s-o descoasă:

— Cum de-ai ajuns aici?

— M-am transformat într-un ac cu gămălie și m-am înfipt în gulerul tău.

După ce zise acestea, s-a prefăcut la loc în ac cu gămălie. Ivan a înfipt acul în guler și a plecat mai departe. A ajuns la palat. Când a văzut țarul calul năzdrăvan, l-a întâmpinat pe voinic cu mare cinste și i-a povestit cum i-a fost furată fata.

— Nu te necăji, Luminăția Ta! Am adus-o eu înapoi.

S-a dus într-o altă încăpere și țarevna s-a prefăcut iarăși în frumoasa fată de dinainte. Ivan a luat-o de mână și a condus-o la tatăl ei.

Țarul s-a bucurat și mai mult. Și-a luat calul, iar pe fiică a dat-o de soție lui Ivan, fiul de țăran.

Ivan trăiește și în zilele noastre, cu tot cu frumoasa lui soție.

Pana lui Finist, șoimul luminos

ra odată un moșneag care avea trei fete: fata cea mare și cea mijlocie nu aveau altă treabă decât să se gătească toată ziua și să se sulemenească, iar cea mică ținea pe umerii ei întreaga gospodărie.

Într-o zi, tatăl lor se pregătea să plece la oraș și le-a întrebat ce să le aducă de acolo. Cea mare i-a cerut:

— Cumpără-mi material pentru o rochie!

— Și mie! îi ținu isonul cea mijlocie.

— Ție ce să-ți aduc, fata mea dragă? o întrebă moșul pe cea mică.

— Cumpără-mi, tătucă, o pană a lui Finist, șoimul luminos!

Tatăl și-a luat rămas-bun de la fete și a plecat la oraș. Pentru fetele cele mari a cumpărat materiale de rochii, dar o pană a lui Finist, șoimul luminos, n-a găsit pe nicăieri. S-a întors acasă și le-a bucurat pe cele două fiice mai mari cu darurile aduse.

— Iar ție, i-a zis mezinei, nu ți-am adus ce mi-ai cerut. N-am găsit pana lui Finist, șoimul luminos.

— Așa a fost să fie! i-a răspuns fata. Poate că o să ai norocul să o găsești altă dată!

Surorile cele mari s-au apucat să-și croiască și să-și coasă rochiile, iar pe cea mică o luau în zeflemea. Ea însă nu s-a sinchisit de ele și și-a văzut liniștită de treburi.

Într-o zi, tatăl se pregătea iarăși să plece la oraș.

— Ce să vă cumpăr, fetelor? le întrebă el.

Fiica cea mare și cea mijlocie i-au cerut câte o basma, iar cea mică i-a spus:

— Cumpără-mi, tătucă, o pană de-a lui Finist, șoimul luminos!

Tatăl a plecat la oraș, a cumpărat două basmale pentru fetele mari, dar o pană a lui Finist n-a văzut de vânzare pe nicăieri.

S-a întors acasă și i-a zis mezinei:

— Vai, fata mea, n-am găsit nici de data asta o pană a lui Finist, șoimul luminos!

— Nu-i nimic, tătucă, poate că altă dată o să ai mai mult noroc!

Iată că, după un timp, bătrânul avu din nou treabă în oraș. Înainte de plecare, și-a întrebat fetele:

— Spuneți-mi, fetele mele, ce să vă cumpăr?

— Cumpără-ne cercei! i-au spus fetele cele mari, iar mezina o ținu pe-a ei:

— Cumpără-mi o pană a lui Finist, șoimul luminos!

Tatăl s-a dus la oraș, a cumpărat cercei pentru fiicele cele mari și a fugit în căutarea penei pentru mezină. Nimeni însă nu auzise de așa ceva. Bătrânul s-a întristat și a plecat spre casă. Nici n-a apucat să iasă din oraș, că îi ieși în cale un bătrânel cu o cutie în mână.

— Ce ai acolo, moșule?

— Pana lui Finist, șoimul luminos!

— Cât îmi ceri pe ea?

— Dă-mi o mie!

Tatăl i-a plătit bătrânului și a dat bice calului ca să ajungă mai repede acasă. Fetele l-au întâmpinat la poartă.

— Ei, fata mea dragă, îi zise el mezinei, în sfârșit ți-am găsit și ție darul cerut. Ia-l!

Fata cea mică a sărit în sus de bucurie. A luat cutiuța, a început s-o sărute și s-o strângă la piept.

După cină s-au risipit toți prin odăile lor. Când a ajuns în odaia ei, mezina a deschis cutiuța. Pana lui Finist, șoimul luminos, a zburat de acolo, a căzut pe podea și s-a prefăcut într-un țarevici neînchipuit de frumos.

Fata și țareviciul au început să-și spună vorbe dulci. Surorile cele mai mari au tras cu urechea și au întrebat-o:

— Cu cine vorbești, surioară?

— Cu mine însămi!

— Ia descuie ușa!

Țareviciul s-a aruncat la podea și s-a făcut pană. Fata a luat-o, a pus-o în cutie și le-a deschis ușa surorilor. Acestea s-au uitat peste tot, dar n-au găsit pe nimeni. De îndată ce au ieșit, frumoasa fată a deschis fereastra, a scos pana din cutie și a zis:

— Zboară, mica mea pană, du-te în câmpul deschis și plimbă-te un pic!

Pana s-a prefăcut într-un șoim luminos și a zburat în câmpul deschis.

A doua seară, Finist, șoimul luminos, a venit în zbor la frumoasa fecioară și au început să-și vorbească, plini de veselie. Surorile au auzit și au dat fuga la tatăl lor.

— Tătucă, este cineva care tot vine noaptea la sora noastră. Și acum este acolo.

Tatăl s-a sculat și s-a dus la fiica cea mică. A intrat în camera ei, dar țareviciul se transformase de mult în pană și stătea liniștit în cutie.

— Netrebnicelor! a sărit bătrânul cu gura la fiicele lui. Ce o tot bârfiți fără temei? Mai bine v-ați vedea de voi!

Pentru a doua zi, surorile cele mari au pus la cale un șiretlic. Seara, când afară s-a întunecat de tot, au pus o scară la fereastra mezinei și au înfipt în tocul ferestrei o mulțime de cuțite și de ace. Noaptea a venit Finist, șoimul luminos, și a încercat să intre în camera fetei, dar n-a putut: și-a tăiat aripile.

— Rămâi cu bine, frumoasă fată! Dacă te vei gândi să mă cauți, mă voi afla peste nouă țări și nouă mări. Mai lesne tocești trei perechi de pantofi de fier, sfărâmi trei toiege de tuci și mănânci trei prescuri de piatră decât să mă afli pe mine.

Dar tânăra fecioară dormea și, chiar dacă în vis auzea aceste cuvinte tăioase, nu putea nicidecum să se trezească. Dimineața, când s-a sculat, a văzut cuțitele și acele înfipte în tocul ferestrei, iar de pe ele picura sânge. Și-a împreunat mâinile:

— Ah, Doamne, se pare că surorile mele i-au făcut de petrecanie dragului meu prieten!

Fără să mai stea pe gânduri, s-a îmbrăcat și a plecat de-acasă. A dat fuga la fierărie și a poruncit să i se facă trei perechi de pantofi de fier și trei toiege de tuci. A făcut rost de trei prescuri de piatră și s-a așternut la drum să-l caute pe Finist, șoimul luminos.

A mers până când a tocit o pereche de pantofi, a rupt un toiag de tuci și a mâncat o prescură de piatră. Atunci s-a apropiat de-o izbă și-a bătut la ușă:

— Cinstite gazde, dați-mi adăpost peste noaptea cea întunecoasă!

— Intră, frumoasă fecioară! i-a răspuns un glas de bătrână. Încotro te îndrepți, porumbiță?

— Ah, bunică, îl caut pe Finist, șoimul luminos.

— Ei, frumoasă fecioară, mult mai ai de umblat.

Dimineața, bătrâna îi spuse:

— Du-te acum la sora mea mijlocie; ea te va învăța de bine. Iar aici sunt darurile mele: o furcă de argint și un fus de aur. Când ai să începi să torci caierul, o să iasă fir de aur.

După aceea a rostogolit un ghem în drum și i-a spus fetei să meargă după el:

— Încotro se va rostogoli ghemul, într-acolo să ții și tu calea!

Fata i-a mulțumit bătrânei și a plecat după ghem. A mers ea mult și bine, iar când i s-a tocit a doua pereche de pantofi, i s-a rupt al doilea toiag și a mâncat încă o prescură de piatră, ghemul s-a oprit în fața unei izbe. A bătut la ușă și-a început să se roage:

— Bune gazde, adăpostiți o tânără fată de noaptea cea întunecată!

— Intră! o pofti bătrâna. Încotro te-ai pornit, frumoasă fată?

— Bunică, îl caut pe Finist, șoimul luminos.

— Mult mai ai de mers.

Dimineața, bătrâna i-a dat fetei o farfurioară de argint și un ou de aur și-a trimis-o la sora ei mai mare.

— Ea știe unde-l poți găsi pe Finist, șoimul luminos.

A mers, a mers și i s-a tocit și cea de-a treia pereche de pantofi, i s-a rupt al treilea toiag și-a mâncat și a treia prescură de piatră. Atunci ghemul pe care i-l aruncase bătrâna pe drum a ajuns la o izbă. A bătut ea la ușă și a spus:

— Bune gazde, adăpostiți de noaptea cea întunecoasă o tânără fată!

I-a deschis o bătrână și a poftit-o înăuntru.

— De unde vii și încotro te-ndrepți?

— Bunică, îl caut pe Finist, șoimul luminos.

— Ah, e greu, greu de tot să-l găsești! Stă acum în cutare oraș și e însurat cu fata femeii care face prescuri.

Dimineața, bătrâna îi zise frumoasei fecioare:

— Ține darul meu! Ai aici un degetar de aur și un ac. Tu doar să ții degetarul, că acul va broda singur. Iar acum du-te cu Dumnezeu și intră în slujba prescurăresei.

Zis și făcut. A venit frumoasa fată acasă la prescurăreasă și s-a tocmit slujnică. Era foarte iute la treabă: făcea focul în sobă, căra apă, pregătea masa. Prescurăreasa se uita la ea și se bucura.

— Slavă Domnului! îi zise ea fiică-sii. Ne-am găsit o slujnică și harnică, și bună. Face totul singură, fără să-i spui ceva.

Iar frumoasa fată, terminându-și treburile gospodărești, și-a luat furca de argint și fusul de aur și a început să toarcă. Din caier ieșea fir de aur. A văzut fiica prescurăresei minunea asta.

— Frumoasă fată, nu-mi vinzi mie jucăria asta?

— Pot s-o și vând...

— Cât ceri pe ea?

— Dă-mi voie să-l apăr noaptea de muște pe soțul tău.

Fata prescurăresei se învoi. „Foarte bine!”, se gândi ea. „Cu acest fus, eu și mama ne vom acoperi de aur.”

Finist, șoimul luminos, nu era acasă. Toată ziua a zburat prin slava cerului și abia spre seară s-a întors. S-au așezat la masă. Frumoasa fată a adus mâncarea și nu-și mai lua ochii de la el. Finist nici măcar n-a recunoscut-o. Fata prescurăresei i-a pus în băutură o licoare de dormit. L-a condus la culcare și apoi i-a spus slujnicei:

— Du-te în camera lui și apără-l de muște!

Frumoasa fată gonea muștele și plângea amar.

— Trezește-te, Finist, șoimule luminos! Eu sunt fata cea frumoasă și am venit la tine. Am rupt trei toiege de tuci, am tocit trei perechi de pantofi de fier și am mâncat trei prescuri de piatră tot căutându-te pe tine, dragule!

Dar Finist dormea neîntors și nu auzea nimic. Așa a trecut întreaga noapte.

A doua zi, slujnica a luat farfurioara de argint și-a început să învârtă prin ea oul de aur, făcând să apară o mulțime de alte ouă de aur. Fata prescurăresei a văzut minunea și i-a zis:

— Vinde-mi mie jucăria asta!

— Dacă o vrei, cumpăr-o!

— Care-i prețul?

— Lasă-mă să-l mai apăr încă o noapte pe soțul tău de muște.

— Bine, mă-nvoiesc.

Finist, șoimul luminos, s-a zbenguit iarăși ziua întreagă prin înaltul cerului și a sosit acasă abia spre seară. S-au așezat la masă. Frumoasa fată aducea mâncarea și nu-și lua ochii de la el. El însă nici n-o băga în seamă, ca și cum n-ar fi văzut-o niciodată în viața lui. Fata prescurăresei i-a dat iarăși să bea licoarea dătătoare de somn, l-a culcat și a trimis-o pe slujnică să-l apere de muște. Și de data aceasta, cât n-a plâns ea! Cât n-a încercat să-l trezească! Dar el a dormit neîntors până dimineața fără să audă nimic.

A treia zi, stătea frumoasa fată și ținea degetarul de aur în mână, iar acul broda singur, și încă ce frumos! Fata prescurăresei nu-și putea lua ochii de la această minune.

— Vinde-mi mie jucăria asta a ta, frumoasă fată!

— Dacă o vrei, cumpăr-o!

— Și care-i prețul?

— Dă-mi voie să-l mai apăr de muște pe soțul tău și a treia noapte.

— Bine, mă-nvoiesc.

Seara a venit Finist, șoimul luminos. Nevasta i-a dat să bea licoarea, l-a culcat și a trimis-o pe slujnică să-l apere de muște.

Frumoasa fată gonea muștele, plângea amar și-i spunea:

— Trezește-te, Finist, luminosule șoim! Eu sunt fata cea frumoasă și am venit la tine. Am rupt trei toiege de tuci și trei perechi de pantofi de fier și-am mâncat trei prescuri de piatră tot căutându-te pe tine, dragule!

Dar Finist, șoimul luminos, dormea dus, fără să simtă nimic. A plâns ea vreme-ndelungată tot încercând să-l trezească. Deodată lui Finist i-a căzut pe obraz o lacrimă a frumoasei fete și-n acea clipă s-a trezit:

— Ah, zise el, m-a fript ceva!

— Finist, șoimule luminos, îi răspunse fata. Am venit la tine fărâmând trei toiege de tuci, rupând trei perechi de pantofi de fier și mâncând trei prescuri de piatră. Iată, este deja a treia noapte când plâng deasupra ta, iar tu dormi, nu te trezești și nu răspunzi la chemările mele.

Abia acum a recunoscut-o Finist, șoimul luminos, și s-a bucurat nespus. S-au înțeles și au fugit de la prescurăreasă. Dimineața, fata prescurăresei a văzut că i-a dispărut bărbatul. Nu erau de găsit nicăieri nici el, nici slujnica. A început să i se plângă mamei sale. Aceasta a poruncit să fie înhămați caii și a plecat în urmărirea lor. A mers, a mers, a trecut și pe la cele trei bătrâne, dar pe Finist, șoimul luminos, nu l-a mai ajuns. S-au trezit Finist, șoimul luminos, și aleasa inimii sale în fața casei părintești a fetei. El s-a aruncat la pământ și s-a prefăcut în pană. Frumoasa fată a luat pana, a ascuns-o în sân și a venit la tatăl său.

— Ah, fata mea, eu credeam că de mult nu mai ești pe lumea asta! Pe unde mi-ai umblat?

— Am fost să mă-nchin la Dumnezeu.

Toate acestea s-au petrecut în preajma Paștelui. Tatăl și cele două fete mai mari se pregăteau să meargă la biserică.

— Fata mea iubită, îi spuse tatăl mezinei, gătește-te și hai să mergem la biserică: astăzi este o zi de mare bucurie!

— Tătucă, dar eu n-am ce pune pe mine.

— Îmbracă-te în straie de-ale noastre! îi spuseră surorile mai mari.

— Vai, surioarelor, nu-mi vin rochiile voastre. Mai bine rămân acasă.

Tatăl și cele două fiice mai mari au plecat la biserică. Frumoasa fată a scos la iveală pana. Aceasta a căzut pe podea și s-a prefăcut într-un țarevici neînchipuit de frumos. Țareviciul s-a dus la fereastră și a fluierat. În acea clipă au apărut rochii, podoabe de tot felul și o caretă de aur. Cei doi s-au gătit, s-au urcat în caretă și au plecat. Au ajuns la biserică și s-au așezat înaintea tuturor. Poporul era nedumerit. Cine erau țareviciul acela și țarevna lui?

Au ieșit ei din biserică un pic înainte de terminarea slujbei și au plecat acasă. Careta a dispărut, rochiile și podoabele au intrat parcă în pământ, iar țareviciul s-a preschimbat în pană. S-a întors și tatăl cu cele două fiice.

— Ah, surioară, n-ai vrut să vii cu noi, iar la biserică au venit un țarevici frumos și-o țarevnă minunată.

— Nu-i nimic, surioarelor, mi-ați povestit voi și e ca și cum aș fi fost eu însămi de față.

A doua zi, la fel. Iar a treia zi, doar ce-au apucat să urce țareviciul și frumoasa fată în caretă, că tatăl a ieșit din biserică și-a văzut cu ochii lui cum careta s-a oprit în fața casei lui.

Când s-a întors acasă, tatăl a început s-o descoasă pe fiica cea mică. Aceasta i-a zis:

— N-am încotro, trebuie să recunosc.

A scos pana, aceasta a căzut pe podea și s-a prefăcut în țarevici.

Cei doi s-au luat și a fost o nuntă mare și bogată. Acolo am fost și eu poftit și cu vin am fost cinstit. Pe mustăți se prelingea, da-n gură nu nimerea.

Visul

fost odată un negustor care avea doi fii, Dimitri și Ivan. Într-o seară, când îi binecuvânta înainte de culcare, tatăl le-a spus:

— Feții mei, mâine dimineață să-mi povestiți ce ați visat peste noapte. Pe cel care-mi va tăinui visul său îl voi pedepsi aspru.

Dimineața a venit fiul cel mare și i-a spus tatălui:

— Am visat, tată, că fratele meu Ivan zbura sus, sus de tot, purtat de doisprezece vulturi, și am mai visat că ți s-a pierdut oaia care ți-e cea mai dragă.

— Dar tu, Vanea, ce-ai visat?

— Nu-ți spun! a răspuns Ivan.

Oricât a stăruit tatăl, Ivan o ținea una și bună: „Nu-ți spun! Nu-ți spun!". Negustorul s-a mâniat, și-a chemat ajutoarele și a poruncit să-l dezbrace în pielea goală și să-l lege de un stâlp la drumul mare. Ajutoarele negustorului l-au înșfăcat pe Ivan, după cum li se poruncise, l-au dezbrăcat și l-au legat strâns de tot de un stâlp la drumul mare. Greu i-a venit bunului viteaz: soarele îl bătea, țânțarii îl ciupeau, setea și foamea îl chinuiau.

S-a întâmplat să treacă pe acel drum un țarevici tânăr. L-a văzut pe fiul de negustor, i s-a făcut milă de el, a poruncit să fie dezlegat, l-a îmbrăcat în niște haine de-ale lui, l-a adus la el la palat și a început să-l descoasă:

— Cine te-a legat de stâlp?

— Tatăl meu s-a înfuriat pe mine.

— Și cu ce te-ai făcut vinovat față de el?

— N-am vrut să-i povestesc ce mi s-a arătat în vis.

— Ce prost a putut să fie tatăl tău! Să dai o pedeapsă atât de grea pentru un asemenea fleac... Dar spune-mi, ce-ai visat?

— Nu-ți spun, țareviciule!

— Cum adică nu-mi spui? Te-am salvat de la moarte, iar tu ești necioplit cu mine? Spune repede, că altfel va fi de rău!

— Nu i-am spus tatălui meu, n-am să-ți spun nici ție!

Țareviciul a poruncit să-l bage în temniță. Au venit soldații, au pus mâna pe el și l-au închis.

A trecut un an și țareviciului i-a dat prin gând să se însoare. S-a pregătit de drum și a plecat într-o țară îndepărtată s-o pețească pe Preafrumoasa Elena. Țareviciul avea o soră. Imediat după plecarea lui s-a întâmplat ca ea să treacă pe lângă temniță.

Ivan, fiul de negustor, a văzut-o pe geam și a strigat cu glas tare:

— Fie-ți milă, țarevnă, și eliberează-mă! Eu știu că țareviciul a plecat în pețit la Preafrumoasa Elena, numai că fără mine nu va reuși să se însoare cu ea, ci doar să-și piardă capul. Ai auzit doar cât de șireată e Preafrumoasa Elena și câți pețitori a trimis pe lumea cealaltă.

— Și te prinzi tu să-l ajuți pe țarevici?

— L-aș ajuta, însă aripile șoimului sunt legate.

Țarevna a poruncit pe dată să fie eliberat din temniță. Ivan, fiul de negustor, și-a ales tovarăși de drum, doisprezece la număr, și pe toți îi chema Ivan. Semănau cu el ca niște picături de apă: și la chip, și la stat, și la păr. S-au îmbrăcat toți cu același fel de haine, făcute pe aceeași măsură, au încălecat niște cai breji și au pornit la drum.

Au mers ei o zi, două, trei... În cea de-a patra s-au apropiat de o pădure și au auzit un strigăt înfiorător.

— Stați, fraților! le spuse Ivan tovarășilor săi. Așteptați-mă aici! Mă duc să văd cine a strigat.

A coborât de pe cal și a fugit în pădure. Într-o poieniță erau trei bătrâni care se certau între ei.

— Bună vreme, oameni buni! De la ce vă certați?

— Păi uite de ce! Am primit de la tatăl nostru ca moștenire trei lucruri fermecate: căciula care te face nevăzut, covorul zburător și cizmele care fug singure. Și uite, de șaptezeci de ani ne certăm, dar de împărțit nici acum nu le-am împărțit.

— Vreți să vi le-mpart eu?

— Fă-ne acest bine, tinere!

Ivan, fiul de negustor, a pus trei săgeți în arc și le-a slobozit în direcții diferite. I-a spus primului bătrân s-o ia spre dreapta, celui de-al doilea s-o ia spre stânga, iar celui de-al treilea să meargă drept înainte.

— Cine-mi aduce primul săgeata, a aceluia să fie căciula. Cel care apare al doilea va primi covorul zburător, iar ultimul rămâne cu cizmele.

Bătrânii au luat-o la fugă după săgeți, iar Ivan, fiul de negustor, a luat lucrurile fermecate și s-a întors la tovarășii săi.

— Fraților, sloboziți-vă caii și așezați-vă lângă mine pe covorul zburător.

Toți s-au așezat pe covor și au zburat în țara Preafrumoasei Elena. Au ajuns în capitala țării ei, au coborât la marginea orașului și au plecat în căutarea țareviciului. Au ajuns la curtea acestuia.

— Ce vă trebuie? i-a întrebat el.

— Ia-ne pe noi, vitejii, în slujba ta! Îți vom fi credincioși și te vom iubi din toată inima.

Țareviciul i-a primit și i-a trimis pe fiecare la locul și la treaba lui: care bucătar, care grăjdar, care pe unde-a apucat.

În acea zi, țareviciul s-a îmbrăcat de sărbătoare și a plecat să se arate dinaintea Preafrumoasei Elena. Ea l-a întâmpinat cu bunăvoință, l-a ospătat cu bucate alese, i-a dat să bea băuturi scumpe și a început să-l descoasă:

— Spune, țareviciule, care pricină te-a adus la noi?

— Eu, Preafrumoasă Elena, am venit să te pețesc. N-ai vrea să te măriți cu mine?

— Aș vrea, numai că ar trebui mai întâi să treci prin trei încercări. Dacă reușești, am să-ți fiu soție, iar dacă nu, pregătește-te să-ți pui capul pe butuc!

— Ce trebuie să fac?

— Voi avea mâine ceva pentru tine, dar nu-ți spun ce anume. Tu să aduci un lucru de-al tău care să fie pereche cu ce voi avea eu.

S-a întors țareviciul unde stătea el, necăjit peste fire. L-a întrebat Ivan, fiul de negustor:

— De ce ești așa de abătut? Sau te-a supărat Preafrumoasa Elena cu ceva? Împarte-ți necazul cu mine, o să-ți fie mai ușor.

— Uite-așa și pe dincolo, îi spuse țareviciul, m-a pus Preafrumoasa Elena la o așa de grea încercare, că niciun înțelept pe lumea asta nu i-ar putea da de capăt.

— Ăsta încă nu este un mare necaz. Fă-ți rugăciunea și du-te la culcare! Noaptea e un sfetnic bun. Mâine o scoatem noi la capăt.

Țareviciul s-a culcat, iar Ivan, fiul de negustor, și-a pus căciula fermecată, a încălțat cizmele vrăjite și a dat fuga la palatul Preafrumoasei Elena. A intrat chiar în iatacul ei și a început să tragă cu urechea. Preafrumoasa Elena dădea porunci celei mai credincioase slujnice:

— Ia acest material scump și du-l pantofarului să facă un pantofior pe piciorul meu, dar cât mai repede!

Slujnica a dat fuga la pantofar, iar Ivan s-a dus pe urmele ei.

Meșterul s-a apucat de îndată de lucru, a făcut pantofiorul și l-a pus pe fereastră. Ivan, fiul de negustor, a luat pantofiorul cu băgare de seamă și l-a ascuns în buzunar.

A început să se frământe bietul meșter. Chiar de sub nasul lui să fie furat lucrul făcut de el! L-a căutat prin toate colțurile, dar degeaba. „Ce lucrare a dracului!”, se gândea el. „Numai Necuratul putea face cu mine așa o glumă.” Neavând încotro, a luat din nou acul în mână, a făcut alt pantofior și l-a dus Preafrumoasei Elena.

— Cât de neîndemânatic poți fi! i-a spus Preafrumoasa Elena. Ce ți-a trebuit atâta timp ca să faci un singur pantofior?

S-a așezat la masă și a început să brodeze pantofiorul cu fir de aur și să-l împodobească cu perle și pietre scumpe.

Dar Ivan era acolo și făcea și el la fel. Ce piatră prindea ea, alegea și el una la fel. Unde prindea ea o perlă, acolo prindea și el alta.

Preafrumoasa Elena și-a terminat treaba, a zâmbit și a spus:

— Sunt curioasă cu ce o să vină mâine țareviciul.

„Așteaptă tu!”, se gândi Ivan. „Încă nu se știe cine pe cine o să păcălească!”

Ivan s-a întors acasă și s-a culcat. Dimineața, în zori, s-a sculat, s-a îmbrăcat și a plecat să-l trezească pe țarevici. L-a trezit și i-a dat pantofiorul.

— Du-te la Preafrumoasa Elena, zise el, și arată-i pantofiorul! Asta e prima ta încercare.

Țareviciul s-a spălat, s-a gătit și s-a dus la logodnică. Ea avea casa plină de musafiri – numai boieri, dregători și înțelepți. De îndată ce a intrat țareviciul, a început să cânte muzica, oaspeții s-au ridicat în picioare, iar soldații s-au aliniat.

Preafrumoasa Elena a adus pantofiorul împodobit cu perle și cu pietre scumpe, privindu-l pe țarevici cu un zâmbet răutăcios. Țareviciul îi spuse:

— Frumos pantofior, dar fără pereche nu-i bun de nimic. Ar trebui să-ți dăruiesc unul la fel.

Zicând acestea, a scos din buzunar celălalt pantofior și l-a așezat pe masă.

Toți oaspeții au început să bată din palme și să strige:

— Ăsta da țarevici! Merită să se însoare cu stăpâna noastră, Preafrumoasa Elena!

— Nu se știe încă, a răspuns Preafrumoasa Elena. Să mai treacă printr-o încercare!

Seara târziu s-a întors țareviciul acasă, și mai posomorât decât prima dată.

— Nu te mai necăji, țareviciule! i-a spus Ivan, fiul de negustor. Fă-ți rugăciunea și culcă-te. Noaptea e un sfetnic bun.

L-a culcat pe țarevici, iar el și-a pus cizmele vrăjite și căciula fermecată și a dat fuga la palatul Elenei. Ea tocmai îi dădea porunci slujnicei sale credincioase:

— Fugi repede în curtea păsărilor și adu-mi de acolo o rață!

Slujnica a fugit repede, iar Ivan după ea. Slujnica a prins o rață, iar Ivan un rățoi și au făcut cale-ntoarsă. Elena s-a așezat la masă, a luat rața și i-a împodobit aripile cu panglici, iar creasta cu briliante. Ivan, fiul de negustor, se uita la ea și făcea același lucru cu rățoiul.

A doua zi, Preafrumoasa Elena avea din nou oaspeți. A început iarăși muzica, ea a dat drumul raței și l-a întrebat pe țarevici:

— Ai ghicit ghicitoarea mea?

— Am ghicit-o, Preafrumoasă Elena! Iată perechea pentru rața ta! zise el și-i dădu drumul rățoiului.

Toți boierii au început să strige într-un glas:

— Ăsta da țarevici! E demn de mâna Preafrumoasei Elena!

— Nu vă grăbiți! Întâi să treacă și prin cea de-a treia încercare.

Seara s-a întors țareviciul la locuința sa atât de supărat, încât nici nu putea vorbi.

— Nu te necăji, țareviciule! Du-te la culcare, căci noaptea e un sfetnic bun, i-a spus Ivan, fiul de negustor.

Ivan și-a pus în grabă cizmele vrăjite și căciula fermecată și a fugit la Preafrumoasa Elena. Aceasta se pregătea să plece la marea cea albastră. S-a așezat în caleașcă și a pornit-o în trap grăbit. Dar Ivan, fiul negustorului, n-o slăbea niciun pas și se ținea după ea.

A ajuns Preafrumoasa Elena la mare și a început să-și strige bunicul. S-au învolburat apele și din ele s-a ridicat un moș cu barba de aur și părul de argint. A ieșit pe țărm:

— Bună vreme, nepoată! Cam de multișor nu ne-am mai văzut. Scarpină-mă-n cap!

Și-a așezat capul în poala ei și a căzut într-un somn dulce. Preafrumoasa Elena îl scărpina în cap, iar Ivan, fiul negustorului, stătea în spatele ei.

Când a văzut că bătrânul a adormit, Preafrumoasa Elena i-a smuls trei fire de argint din cap, iar Ivan nu numai trei, ci un smoc întreg. Moșul s-a trezit:

— Ce-i cu tine, ți-ai pierdut mințile? Mă doare!

— Iartă-mă, bunicule! Nu te-am mai scărpinat de mult și ți s-a încâlcit părul.

Bătrânul s-a liniștit și în scurt timp a adormit din nou. Preafrumoasa Elena i-a smuls din barbă trei fire de păr de aur, iar Ivan, fiul negustorului, l-a apucat de barbă și era cât pe ce să i-o smulgă pe toată.

Bătrânul a urlat ca din gură de șarpe, s-a ridicat în picioare și a dispărut în mare.

„Pân-aici ți-a fost, țareviciule!”, se bucură Preafrumoasa Elena. „N-ai cum să găsești tu asemenea fire de păr.”

A doua zi s-au adunat la ea o mulțime de oaspeți. A venit și țareviciul. Preafrumoasa Elena i-a arătat cele trei fire de argint și pe cele trei de aur și l-a întrebat:

— Ai mai văzut vreodată o asemenea minune?

— Ți-ai găsit cu ce să te lauzi! Dacă vrei, îți dăruiesc smocuri întregi.

A scos și i-a dat un smoc de păr de aur și unul de argint.

Preafrumoasa Elena s-a supărat, s-a dus în iatacul ei și a început să se uite în cartea de vrăji. Voia să știe dacă țareviciul ghicise singur sau îl ajutase cineva. A văzut în carte că nu el era cel șiret, ci sluga lui, Ivan, fiul de negustor.

S-a întors la oaspeți și a stăruit pe lângă țarevici:

— Trimite-l la mine pe Ivan, sluga ta!

— Eu am douăsprezece slugi.

— Trimite-l pe acela care se numește Ivan.

— Dar pe toți îi cheamă Ivan.

— Bine, zise ea, să vină toți!

Iar în gând își zise: „Am să-l găsesc eu pe vinovat și fără ajutorul tău".

Țareviciul a dat poruncă și de îndată au apărut la palat doisprezece voinici chipeși, slugile sale credincioase. Toți semănau între ei ca picăturile de apă și la chip, și la stat, și la glas, și la păr.

— Cine e cel mai mare la voi? a întrebat Preafrumoasa Elena.

Ei au răspuns într-un glas:

— Eu sunt cel mai mare! Eu sunt cel mai mare!

„Ei, e încurcată treaba! Nu-i chiar așa ușor de aflat." Și a poruncit să se aducă unsprezece pahare obișnuite, iar cel de-al doisprezecelea de aur, din care bea întotdeauna numai ea. A umplut paharele cu vin scump și a început să-i cinstească pe viteji.

Nimeni însă nu a pus mâna pe vreun pahar obișnuit. Toți s-au repezit la cel de aur și au început să și-l smulgă unul altuia din mână. Certându-se pentru pahar, au vărsat tot vinul pe jos.

A văzut Preafrumoasa Elena că nu i-a mers șiretlicul și a poruncit ca voinicilor să li se dea de mâncare și de băut și să li se pregătească o cameră pentru culcare în palat.

Când au căzut toți într-un somn adânc, ea a venit în camera lor cu cartea de farmece și l-a dibuit pe loc pe vinovat. A luat foarfeca și i-a tăiat un smoc de păr de la tâmplă.

„După semnul acesta am să poruncesc să fie omorât."

Dimineața, când s-a trezit Ivan, fiul negustorului, și-a dus mâna la tâmplă și și-a dat seama că i-a fost tuns părul. A sărit din pat și a început să-și trezească tovarășii.

— Gata cu dormitul, că ne paște nenorocirea! Luați foarfecele și tundeți-vă la tâmplă.

După un ceas, Preafrumoasa Elena i-a chemat pe toți la ea și a început să-l caute pe vinovat. Mare-i fu însă mirarea când a văzut că toți aveau tâmpla tunsă. De furie, și-a aruncat cartea de vrăji în sobă.

După asta, neavând cum să-și ia cuvântul înapoi, a trebuit să se mărite cu țareviciul. Nunta a fost îmbelșugată. Trei zile s-a chefuit fără încetare. Trei zile toate cârciumile și birturile au fost deschise și toți trecătorii au putut bea și mânca pe socoteala vistieriei.

După ce s-a încheiat nunta, țareviciul s-a pregătit să plece împreună cu tânăra lui soție în împărăția sa, iar pe cei doisprezece voinici i-a lăsat să plece înainte.

Aceștia au ieșit din oraș, au desfăcut covorul zburător și s-au înălțat mai sus de norii călători. Au zburat ei cât au zburat și au coborât chiar lângă pădurea întunecoasă unde își lăsaseră caii. Nici n-au apucat bine să coboare, când au văzut că aleargă spre ei un bătrân cu o săgeată în mână. Ivan, fiul de negustor, i-a dat căciula fermecată. În urma lui a venit al doilea bătrân cu săgeata și a primit covorul zburător, iar cel de-al treilea a luat cizmele vrăjite.

Ivan le-a spus tovarășilor săi:

— Încălecați, fraților, și la drum!

Au încălecat cu toții și au plecat spre țara lor. Când au ajuns, s-au dus direct la țarevnă. Aceasta le-a mulțumit din inimă și i-a întrebat de fratele ei dacă s-a însurat și dacă va veni curând acasă.

— Cum să te răsplătesc pentru ajutorul pe care i l-ai dat țareviciului?

Ivan, fiul negustorului, îi răspunse:

— Întemnițează-mă acolo unde am mai stat!

Țarevna a stăruit să-l răsplătească, dar el o ținea una și bună că vrea înapoi în temniță. Țarevna n-a avut încotro și le-a poruncit soldaților să-l închidă. După o lună s-a întors țareviciul acasă cu tânăra lui soție. Cei doi au fost întâmpinați cu toate onorurile: cânta muzica, se trăgeau salve de tun, băteau clopotele și se adunaseră atâția oameni, că puteai să pășești pe capetele lor.

Au venit boierii și dregătorii înaintea țareviciului. El s-a uitat la toți și a întrebat:

— Unde-i Ivan, sluga mea credincioasă?

— E în temniță, i s-a răspuns.

— Cum în temniță? Cine-a îndrăznit să-l închidă?

— Tu însuți, frățioare! i-a răspuns țarevna. Te-ai mâniat pe el și ai poruncit să fie închis. Ții minte? L-ai întrebat despre nu știu ce vis, iar el n-a vrut să ți-l povestească.

— El să fie oare?

— Chiar el este! Eu l-am eliberat pentru o bucată de vreme ca să poată veni la tine.

Țareviciul a poruncit să fie adus Ivan, fiul negustorului, s-a aruncat în brațele lui și l-a rugat să uite răul pe care i-l făcuse.

— Dar știi, țareviciule, că tot ce s-a întâmplat cu tine eu știam dinainte, i-a spus Ivan. Toate acestea le-am visat și de aceea nu ți-am povestit visul.

Țareviciul l-a înălțat la rang de general, i-a dat moșii bogate și l-a lăsat să trăiască la curtea lui.

Ivan i-a chemat la el pe tatăl și pe fratele său mai mare și au început să trăiască împreună, să se veselească și averea să-și sporească.

Kozma cel Degrabă Îmbogățit

ntr-o pădure întunecoasă trăia un tânăr pe nume Kozma. Avea o casă veche, un cocoșel și cinci găinușe.

La Kozma, de un timp, se obișnuise să vină o vulpe. Într-o zi a plecat el la vânătoare, iar vulpea, în urma lui, a intrat în gospodărie, a tăiat o găină, a prăjit-o și a mâncat-o. Când s-a întors Kozma acasă, a văzut că-i lipsește o găină și s-a gândit că i-o răpise uliul.

A doua zi a plecat iarăși la vânătoare. Vulpea i-a ieșit în întâmpinare.

— Unde ai plecat, Kuzenka?

— La vânătoare, vulpiță.

— Mergi sănătos! a zis vulpea și a fugit la el acasă, a tăiat altă găină, a prăjit-o și a mâncat-o.

Când s-a întors Kozma acasă, a văzut că-i mai lipsește o găină. „Oare nu cumva vulpea îmi mănâncă găinușele?”, s-a întrebat tânărul.

A treia zi și-a bătut cu scânduri ferestrele și ușa de la izbă și-a plecat la vânătoare. Ca din pământ a apărut vulpea și l-a întrebat:

— Încotro, Kuzenka?

— La vânătoare, vulpiță.

Vulpea a fugit repede acasă la Kozma, iar el s-a întors pe urmele ei. A venit vulpea, a ocolit izba și-a văzut că ferestrele și ușa sunt bătute în cuie. Cum să intre înăuntru? S-a urcat pe acoperiș și și-a dat drumul pe horn. Lui Kozma nu i-a fost greu s-o prindă:

— Iată și hoțul care mă vizitează! Așteaptă tu, domniță, că nu scapi vie din mâinile mele.

Vulpița a început să se roage de el:

— Nu mă omorî! Am să fac din tine Kozma cel Degrabă Îmbogățit. Dar prăjește-mi o găinușă în cât mai mult unt.

Kozma s-a învoit, iar vulpea a mâncat o masă bogată, după care fugit repede pe pășunile țarului și a început să se tăvălească prin iarbă.

A venit lupul, a văzut-o și a întrebat-o:

— Ei, vulpe blestemată, unde te-ai îndopat atât?

— Ah, iubite cumetre! Am fost la țar, la ospăț. Nu te-au chemat și pe tine? Că au fost acolo tot felul de animale: jderi, samuri, o mulțime.

Lupul se rugă de ea:

— Nu mă duci și pe mine la țar la ospăț?

Vulpea i-a promis că-l duce și i-a cerut să adune de patruzeci de ori câte patruzeci de lupi suri și să-i ia cu el.

Lupul a făcut precum i-a zis vulpea și a adunat lupii. Vulpea i-a condus la curtea țarului. Când au ajuns, vulpea a intrat în palatul de piatră albă și a făcut o plecăciune adâncă dinaintea țarului, spunându-i că a venit cu o mulțime de lupi din partea lui Kozma cel Degrabă Îmbogățit. Țarul nu-și mai încăpea în piele de bucurie: a poruncit să fie duși toți lupii în țarc și să fie bine ferecați.

Vulpița a dat fuga la Kozma și i-a cerut să-i mai frigă o găină; a mâncat-o, a plecat pe pășunile țarului și a început să se rostogolească prin iarbă.

A trecut ursul Mișka, a văzut-o și i-a zis:

— Ei, vulpe blestemată, unde te-ai îndopat atât?

— Am fost la țar la ospăț! i-a răspuns ea. Erau acolo tot felul de animale: jderi, samuri, o mulțime. Unii au mai rămas și acum acolo. Chefuiesc lupii. Doar știi, cumetre, cât sunt ei de hapsâni! Și acum se mai îmbuibă.

Ursul Mișka a rugat-o:

— Vulpiță, nu mă duci și pe mine la ospățul țarului?

Vulpea s-a învoit și i-a spus să adune de patruzeci de ori câte patruzeci de urși bruni.

— Doar nu crezi că țarul o să se ostenească numai pentru tine, a adăugat ea.

Ursul Mișka a adunat câți urși i-a spus vulpea, iar aceasta i-a condus pe toți la țar. Când au ajuns la palat, vulpea a făcut în fața țarului o plecăciune și i-a spus că urșii sunt darul de la Kozma cel Degrabă Îmbogățit. Țarul s-a bucurat și a poruncit să fie și urșii bine ferecați.

Vulpea s-a întors la Kozma și i-a cerut să-i prăjească ultima găinușă și cocoșelul. Kozma nu s-a zgârcit și i-a prăjit și ultima găinușă împreună cu cocoșelul. După ce a mâncat, vulpea a fugit pe pășunile țarului și a început să se tăvălească prin iarbă. Trecură prin apropiere jderul și samurul.

— Ei, șireato, unde te-ai umflat în halul ăsta?

— Ah, dragii mei, jderule și samurule! Eu sunt la mare cinste la țar. Astăzi a dat un mare ospăț pentru toate animalele. Am mâncat atât de mult, încât abia mă mai pot mișca. Dar ce de animale au fost la ospăț, câtă frunză și iarbă! Numai voi ați lipsit. Îi știi doar pe lupi

cât de pizmași sunt și de lacomi, de parcă n-ar fi mâncat nimic în viața lor. Și acum mai sunt acolo și înfulecă. Iar de ursul Mișka nici nu mai vorbesc. A mâncat atât, că abia mai poate respira.

Jderul și samurul au început să se roage de vulpe:

— Cumetriță, du-ne și pe noi la țar, măcar să ne uităm!

Vulpea s-a învoit și le-a spus să adune de patruzeci de ori câte patruzeci de jderi și de samuri.

Samurii și jderii au fost adunați, iar vulpea i-a spus țarului că acela era darul din partea lui Kozma cel Degrabă Îmbogățit. Țarul s-a minunat de bogăția lui Kozma cel Degrabă Îmbogățit și a poruncit ca animalele să fie sacrificate și jupuite de blană.

A doua zi vulpea a venit la țar și i-a zis:

— Înălțimea Ta, Kozma cel Degrabă Îmbogățit mi-a poruncit să mă închin în fața ta și m-a rugat să-ți cer niște baniță, că trebuie să cântărească banii de argint. Baniței lui sunt toate pline cu aur.

Țarul i-a dat baniței, iar vulpea a venit la Kozma și i-a spus să măsoare nisip cu ele, ca să fie zgâriate pe dinăuntru. După ce au terminat cu nisipul, vulpea a înfipt câțiva bănuți prin crăpăturile baniței și le-a dus înapoi țarului.

A început apoi s-o pețească pentru Kozma cel Degrabă Îmbogățit pe fiica țarului. Acesta nu s-a dat în lături. I-a transmis lui Kozma să se pregătească și să vină la el.

Kozma a plecat la țar, iar vulpea a fugit înaintea lui și i-a pus pe muncitori să taie picioarele podețului de la palat, dar nu de tot. Cum a ajuns Kozma pe podeț, acesta s-a prăbușit cu el cu tot în apă.

Vulpea a început să strige:

— Săriți, a pierit Kozma cel Degrabă Îmbogățit!

Țarul a auzit și și-a trimis oamenii să-l scape de necaz pe Kozma cel Degrabă Îmbogățit. Oamenii l-au scos din apă, l-au schimbat în straie arătoase și l-au adus la țar.

S-a însurat el cu țarevna și a locuit la țar o săptămână, două...

— Ei, spuse țarul, să mergem acum la tine în vizită.

Kozma nu avu încotro. Trebuia să se pregătească de plecare. Au înhămat caii la trăsură și au pornit, iar vulpea a fugit înainte. A fugit ea cât a fugit și a văzut niște ciobani care pășteau oile:

— Păstorilor, păstorilor, ale cui turme le păsteți?

— Ale țarului Zmiulan.

Vulpea a început să-i povățuiască:

— Să le spuneți tuturor care vă vor întreba că sunt turmele lui Kozma cel Degrabă Îmbogățit și nu ale lui Zmiulan, că trec pe-aici țarul Foc și țarevna Săgeată de Fulger. Dacă n-o să le spuneți că sunt turmele lui Kozma cel Degrabă Îmbogățit, ei vă vor pârjoli cu oi cu tot.

Ciobanii, văzând că nu mai au altă scăpare, au promis că vor spune tuturor întocmai cum i-a povățuit vulpea.

Vulpea a fugit mai departe. A văzut niște oameni care păzeau turme de porci și i-a întrebat:

— Ale cui sunt turmele?

— Ale țarului Zmiulan.

— Să spuneți tuturor că sunt ale lui Kozma cel Degrabă Îmbogățit, că trec țarul Foc și țarevna Săgeată de Fulger. Vă vor pârjoli pe toți și vă vor arde dacă veți spune altminteri.

Vulpea a fugit mai departe. A ajuns în țara lui Zmiulan și s-a dus drept la palat.

— Ce vânt te aduce, vulpiță? a întrebat-o țarul Zmiulan.

— Înălțimea Ta, răspunse vulpea, trebuie să te ascunzi cât poți de repede. Vin fiorosul țar Foc și țarevna Săgeată de Fulger, care pârjolesc și ard totul în cale. Turmele tale s-au făcut scrum toate, cu păstori cu tot. La început cele de oi, apoi cele de porci și în sfârșit cele de vite și hergheliile de cai. Eu n-am mai stat pe gânduri și-am venit într-un suflet la Măria Ta să-ți spun. Aproape că m-am înecat cu fum.

Țarul Zmiulan a început să se frământe:

— Ce să mă fac? Unde să mă ascund, vulpiță?

— Ai în grădină un stejar bătrân. Trunchiul lui a putrezit aproape tot pe dinăuntru. Du-te și ascunde-te în scorbura lui până când vor trece ei.

Țarul Zmiulan n-a mai stat pe gânduri și a făcut exact așa cum îl povățuise vulpea. Iar Kozma cel Degrabă Îmbogățit mergea fără grijă împreună cu soția sa și cu socrul. Au ajuns ei la turma de oi. Tânăra prințesă întrebă:

— Păstorilor, ale cui turme le păsteți?

— Ale lui Kozma cel Degrabă Îmbogățit, i-au răspuns păstorii.

Țarul nu-și putea ascunde mulțumirea:

— Ei, iubite ginere, dar multe oi mai ai!

Au mers mai departe și au ajuns la turmele de porci.

— Porcarilor, întrebă tânăra prințesă, ale cui turme le păsteți?

— Ale lui Kozma cel Degrabă Îmbogățit.

— Dar mulți porci mai ai, dragă ginere! zise țarul.

Au mers mai departe și au întâlnit o cireadă de vite. Mai încolo, o herghelie de cai. Când au fost întrebați ale cui erau cirezile și hergheliile, păstorii au răspuns într-un glas: „Ale lui Kozma cel Degrabă Îmbogățit".

Au ajuns la palatul de marmură albă. Vulpea i-a întâmpinat și i-a condus prin încăperile mari. Țarul a intrat și a rămas mut de

uimire văzând cât de frumos era totul. S-au pus pe băut, pe mâncat și pe chefuit.

Au stat acolo o zi, au stat o săptămână...

— Ei, Kuzenka, a spus vulpea, mai termin-o cu cheful, că trebuie să te apuci de treabă. Du-te cu socrul tău în grădină. Acolo este un stejar bătrân în a cărui scorbură se află țarul Zmiulan, care s-a ascuns de voi. Fărâmați copacul în bucățele.

Kozma și socrul său s-au dus în grădină și-au început să tragă în acel stejar cu pușca până l-au ucis pe țarul Zmiulan. Kozma cel Degrabă Îmbogățit s-a înscăunat țar și a început să trăiască acolo împreună cu soția lui, dacă nu vor fi trăind și azi.

Pe vulpiță o ospătau în fiecare zi cu găinușe și ea a stat la ei până când le-a dovedit toate păsările.

Țarina cântăreață la guzlă

ntr-o țară îndepărtată, într-o împărăție uitată, trăia un țar cu țarina lui. După o vreme și-a pus țarul în gând să călătorească spre meleagurile unde a fost răstignit Hristos. Le-a dat poruncă miniștrilor să se îngrijească de țară, și-a luat rămas-bun de la țarină și s-a așternut la drum. A mers mult, a mers puțin? Nu se știe, dar, în cele din urmă, a ajuns în țara aceea îndepărtată unde a fost răstignit Hristos. În acea țară stăpânea pe atunci un rege blestemat. Când l-a văzut regele blestemat pe țar, a poruncit să fie prins și dus în temniță. Regele avea acolo mulți prizonieri pe care îi ținea noaptea în lanțuri, iar dimineața îi înhăma și până seara ara ogorul cu ei.

În aceste chinuri îngrozitoare a trăit țarul ani în șir, neștiind cum să scape de acolo și cum s-o vestească pe țarină de necazul său. Și iată că într-o zi i s-a ivit prilejul să-i trimită soației sale o scrisorică: „Vinde tot avutul nostru și vino aici să mă răscumperi de la regele cel blestemat!”.

Țarina a primit scrisorica, a citit-o și a izbucnit în lacrimi:

— Cum să-l răscumpăr pe țar? Dacă mă duc eu, regele blestemat mă ia la el și nu-mi mai dă drumul. Dacă îi trimit pe miniștri, nu pot avea încredere în ei!

Ce i-a trecut ei prin cap? Și-a tăiat cosițele bălaie, s-a îmbrăcat în straie bărbătești, a luat guzla și, fără să spună nimic nimănui, s-a așternut la drum. A mers cale lungă până când, în cele din urmă, a ajuns la curtea regelui blestemat. S-a așezat și a început să cânte la guzlă atât de minunat, încât ai fi stat un veac s-o asculți și tot nu te-ai fi săturat.

Regele, când a auzit muzica aceea, a dat poruncă să fie adus guzlarul la palat.

— Bună vreme, guzlarule! De pe ce pământuri ai plecat, din ce împărăție vii?

— De mic rătăcesc din loc în loc, Înălțimea Ta, am umblat prin toată lumea și i-am înveselit pe oameni. Cu asta îmi duc zilele, zise guzlarul.

— Rămâi la mine o zi, două, trei! Am să te răsplătesc regește.

Guzlarul a rămas și, cât era ziulica de lungă, cânta pentru rege, iar acesta nu se mai sătura ascultându-l.

— Ce muzică minunată! zicea el. Îți risipește plictiseala și-ți alungă orice fel de tristețe.

A stat guzlarul la rege trei zile, după care a venit să-și ia rămas-bun.

— Cu ce să te răsplătesc pentru munca ta? a întrebat regele.

— Dăruiește-mi un întemnițat, Înălțimea Ta! Tu ai mulți, iar mie îmi face trebuință un tovarăș de drum. Umblu prin țări îndepărtate și, de multe ori, n-am cu cine schimba o vorbă.

— Alege-l pe oricare din ei! zise regele și-l conduse în temniță.

Gluzlarul și-a aruncat ochii asupra întemnițaților, l-a ales pe țarul prizonier și au plecat ei să rătăcească împreună. Când s-au apropiat de împărăția lor, țarul îi spuse guzlarului:

— Lasă-mă în libertate, om bun! Eu nu sunt un simplu prizonier, ci țar. Cere-mi oricât drept răscumpărare! N-am să mă zgârcesc nici la bani, nici la sate, cu țărani cu tot.

— Du-te cu Dumnezeu! îi spuse guzlarul. Nu-mi trebuie nici banii, nici țăranii tăi!

— Măcar oaspete să-mi fii!

— Dacă voi avea răgaz, am să vin și pe la tine!

S-au despărțit și fiecare a apucat-o pe drumul său. Țarina a luat-o pe scurtătură și a ajuns acasă înaintea soțului. Și-a scos straiele de guzlar și s-a gătit în rochia de țarină. După un ceas curtea s-a umplut de larmă: toți alergau în toate părțile și pretutindeni se auzea numai: „A venit țarul! A venit țarul!”.

Țarina i-a ieșit în întâmpinare. El le dădea tuturor binețe, dar pe soție nici nu voia s-o vadă în ochi.

— Priviți, domnilor, ce soție am! le-a spus miniștrilor. Acum se aruncă la pieptul meu, dar când eram în temniță și i-am scris să vândă toată avuția ca să mă răscumpere, n-a mișcat un deget! Oare ce era în capul ei când s-a dezis de soț?

Miniștrii i-au adus la cunoștință:

— Înălțimea Ta, chiar în ziua când a primit scrisoarea de la tine, țarina a dispărut fără urmă. S-a întors la palat abia azi!

Țarul s-a mâniat și le-a dat poruncă:

— Domnilor miniștri, judecați-o pe necredincioasa mea soție cu dreptate și fără părtinire! Pe unde-a umblat? De ce n-a vrut să mă răscumpere? Nu l-ați mai fi revăzut voi în veci pe țarul vostru dacă n-ar fi fost guzlarul acela tânăr! Am să mă rog lui Dumnezeu pentru sănătatea lui și-i dau, fără părere de rău, și jumătate de împărăție.

În acest răstimp, țarina a apucat să pună pe ea straiele guzlarului, a ieșit în curte și a început să cânte la guzlă. Țarul a ieșit din palat, a alergat la guzlar, l-a apucat de mână, l-a dus în palat și le-a spus curtenilor săi:

— Iată guzlarul care m-a scos din temniță!

Guzlarul și-a lepădat straiele și toți au recunoscut-o pe țarină. Țarul a fost cuprins de o nemărginită bucurie, a poruncit să se întindă o masă mare și a benchetuit cu toată suflarea din palat vreme de o săptămână.

Mărul cel zemos și farfurioara de argint

ra odată un țăran care avea o nevastă și trei fete: două dintre ele erau curățele și istețe, iar a treia cam prostuță. Au început surorile, iar după ele și părinții, să-i zică „proasta". Toți o înghionteau, n-aveau loc de ea și o puneau numai la muncă, dar fata nu scotea niciun cuvânt și făcea tot ce i se spunea: plivea iarba, tăia lemne, mulgea văcuțele, hrănea rățele. Dacă cineva avea nevoie de ceva, o trimiteau pe proastă:

— Du-te, proasto! Ai grijă de toate!

Plecând țăranul să ducă fânul la iarmaroc, le promise fiicelor să le aducă daruri. Una îi spuse:

— Adu-mi, tăicuță, stambă pentru o rochie!

Cealaltă îl rugă:

— Cumpără-mi o basma roșie!

Numai proasta tăcea și privea. „Proastă, proastă, dar e fiica mea", gândi țăranul și-i spuse:

— Ce să-ți aduc, proasto?

Proasta îi răspunse:

— Cumpără-mi, tăicuțule, o farfurioară de argint și un măr zemos!

— La ce-ți trebuie? o întrebară surorile.

— Am să-ncep să rostogolesc mărul prin farfurioară și să spun câteva cuvinte învățate de la o bătrână căreia i-am dat odată un colac.

Țăranul le-a făgăduit că le va îndeplini dorințele și a plecat. A stat omul cât a stat la iarmaroc, a vândut fânul și a cumpărat darurile: pentru una o broboadă roșie, pentru alta pânză pentru rochie, iar pentru proastă o farfurioară de argint și un măr zemos. S-a întors acasă și le-a arătat darurile. Surorile se bucurară, își făcură rochii și începură să râdă de proastă, așteptând să vadă ce-o să facă ea cu farfurioara de argint și cu mărul zemos.

Proasta nu a mâncat mărul; s-a așezat într-un colț și a început să vorbească în șoaptă:

— Rostogolește-te, mărule, pe farfurioara de argint și arată-mi câmpii și orașe, mări și păduri, munți înalți și cerul limpede.

Se rostogolea mărul cel zemos și pe farfurioara de argint apăreau, unul după altul, orașe, se vedeau corăbii pe mări și oștiri pe câmpuri, munți înalți și cerul limpede. Soare după soare se rostogolea, stelele se prindeau în horă și totul era așa de frumos și de nemaivăzut, cum nici în basme nu se povestește. S-au uitat surorile, le-a prins pizma și s-au gândit cum s-o păcălească pe proastă să-i ia farfurioara. Dar ea nici nu se gândea s-o schimbe pe ceva.

Surorile cele rele au îmbiat-o și au încântat-o:

— Surioară, sufletelule, să mergem în pădure după zmeură!

Proasta a dat farfurioara tatălui, s-a ridicat și a plecat în pădure. Rătăcind împreună cu surorile ei după zmeură, a văzut în iarbă un hârleț. Surorile rele au apucat hârletul și au ucis-o pe proastă, au îngropat-o sub un mesteacăn, iar când s-au întors acasă, i-au spus tatălui:

— Proasta a fugit de noi și a dispărut fără urmă. Am căutat-o prin toată pădurea, dar nu am găsit-o. Ne temem că au mâncat-o lupii.

Pe țăran l-a cuprins jalea. Chiar dacă era proastă, era totuși fiica lui. A început să plângă, a luat farfurioara și mărul, le-a încuiat într-un sipet, iar surorile s-au pus pe vărsat lacrimi.

Un cioban trecea în zorii zilei prin pădure și suna dintr-un corn, căutând o oaie rătăcită. Deodată văzu o movilă sub un mesteacăn, iar în jurul ei peste tot numai flori. În mijlocul florilor, o trestie. Tânărul ciobănaș a tăiat trestia și și-a făcut din ea un fluieraș. Dar minunea minunilor: fluierașul a început să cânte singur și să vorbească.

— Cântă, cântă, fluieraș, și alină durerea tăicuței, și mamei mele dragi, și surorilor mele porumbițe. M-au ucis, m-au trimis pe lumea cealaltă pentru farfurioara de argint și mărul cel zemos.

Auzind oamenii acest cântec, s-au adunat din întreg satul, s-au luat după cioban și l-au potopit cu întrebările:

— Cine a fost ucis?

— Oameni buni, nu știu nimic, spuse ciobanul. Căutam o oaie rătăcită în pădure și am dat de o moviliță pe care erau flori, iar între flori, o trestie. Am tăiat trestia, am făcut din ea un fluieraș și el a început să cânte singur.

S-a întâmplat ca între cei adunați să fie și tatăl proastei. A smuls fluierul din mâna ciobanului, iar acesta a început să cânte:

— Cântă, cântă, fluieraș, și alină-i pe tăicuța și pe mămuca! Am fost trimisă pe lumea cealaltă pentru farfurioara de argint și mărul cel zemos.

— Du-ne, ciobanule, la locul de unde ai tăiat trestia! spuse tatăl.

S-a dus el în pădure după cioban, a ajuns la moviliţa de sub mesteacăn şi s-a mirat de frumuseţea florilor.

Au început să sape movila şi au găsit trupul neînsufleţit. Tatăl îşi frângea mâinile pentru că îşi recunoscuse fata ucisă de nu se ştie cine şi îngropată. Oamenii au întrebat cine e făptaşul, iar fluieraşul cântă:

— Bunule părinte, m-am dus în pădure cu surorile şi ele m-au ucis pentru farfurioara de argint şi mărul cel zemos. N-ai să mă poţi trezi din acest somn greu până n-ai să scoţi apă din fântâna ţarului.

Cele două surori pizmaşe au prins a tremura, s-au făcut precum ceara şi şi-au recunoscut vina. Au fost înhăţate, legate şi duse într-un beci întunecat al ţarului până la judecată, iar tatăl a plecat în capitală.

A mers el cât a mers, până a ajuns în oraş. A venit la curte. Ţarul a apărut în pridvor ca un soare. Bătrânul s-a înclinat până la pământ şi a cerut ajutor. Ţarul îi spuse:

— Ia, bătrâne, apă vie din fântâna mea. Când va învia, s-o aduci la palat împreună cu farfurioara de argint, cu mărul cel zemos şi cu surorile ucigaşe.

Bătrânul se bucură, făcu o plecăciune până în pământ şi duse acasă carafa cu apă vie. Doar ce a stropit-o cu apă, că fata s-a şi ridicat şi a sărit să-şi îmbrăţişeze tatăl.

Bătrânul a plecat înapoi la oraş şi a fost întâmpinat de ţar. Două dintre fetele ţăranului erau legate de mâini, iar cea de-a treia arăta ca o floare de primăvară, cu ochii ca lumina raiului, faţa scăldată de luceafărul dimineţii, iar din ochi îi picurau mărgăritare în loc de lacrimi. Ţarul se uită la ea şi fu cuprins de uimire. O întrebă pe frumoasa fată:

— Unde îţi sunt farfurioara şi mărul cel zemos?

Fata a luat sipetul din mâinile părintelui său, a scos farfurioara şi mărul şi l-a întrebat pe ţar:

— Ce vrei să vezi, Măria Ta? Cetăţile tale puternice, oştirile tale viteze, corăbiile de pe mare sau stelele minunate de pe cer?

A rostogolit mărul prin farfurioara de argint şi au început să apară, unul după altul, oraşele, oştirile cu flamuri şi trâmbiţe: conducătorii de oşti stăteau în frunte, se auzeau bubuituri de tun şi pocnete de arme, iar fumul a ascuns totul privirilor. S-a rostogolit mărul din nou şi pe farfurioară a apărut marea înspumată pe care pluteau corăbiile ca lebedele, cu steagurile fluturând şi cu tunurile trăgând salve nenumărate. Fumul lor a întunecat întreaga privelişte. S-a rostogolit iarăşi mărul şi pe farfurioară a apărut cerul în toată splendoarea lui. Se roteau sori după sori, iar stelele se prinseseră în horă.

Țarul s-a minunat de cele văzute, iar frumoasa fată, plângând cu lacrimi amare, i-a căzut la picioare și l-a rugat să aibă milă și să le ierte pe surorile ei.

— Măria Ta, zise ea, ia farfurioara mea și mărul cel zemos și nu le pierde pe surorile mele din cauza mea.

Țarului i s-a făcut milă de lacrimile ei și le-a iertat. Ea a chiuit de bucurie și s-a repezit să le îmbrățișeze pe cele două surori.

Țarul se uita și se minuna. A luat-o pe frumoasa fată de mână și i-a spus cu prietenie:

— Îți respect bunătatea și mă uimește frumusețea ta. Nu vrei să fii soția mea și țarina acestui popor?

— Voia Măriei Tale! răspunse frumoasa fată. Dar fiica se supune voinței părintelui și binecuvântării mamei. Cum va hotărî tata și va binecuvânta mama, așa voi spune și eu.

Tatăl a făcut o plecăciune până la pământ. A fost adusă și mama, care i-a dat binecuvântarea.

— Mai am o vorbă pentru Măria Ta, i-a spus țarului frumoasa fată. Nu mă despărți de cei dragi mie. Vreau să-mi fie alături și părinții, și surioarele mele dragi.

Surorile i s-au aruncat la picioare.

— Nu suntem demne de această cinste!

— Totul a fost dat uitării, iubite surioare, le spuse ea. Îmi sunteți surori bune, și nu străine. Iar cui o să-și mai amintească de trecut, aceluia i se va scoate un ochi.

Acestea fiind zise, a zâmbit și le-a ridicat pe surori în picioare. Iar surorile se căiau plângând și nu voiau să se ridice.

Atunci le-a poruncit țarul să se ridice, le-a privit cu bunăvoință și a hotărât să rămână la curte. S-a încins o petrecere mare la palat; totul a fost scăldat în lumină precum soarele de raze. Țarul și țarina s-au urcat în caretă, pământul a început să tremure, iar poporul alerga în urma lor și striga:

— Să trăiești, Măria Ta, întru mulți ani!

Condurul de aur

u fost odată un moș și o babă și fiecare avea câte o fată. Într-o zi, moșul s-a întors de la târg și le-a adus celor două fete câte un peștișor. Fata babei și-a mâncat peștișorul, iar sora ei s-a dus cu el la fântână și l-a întrebat:

— Să te mănânc sau nu?

— Nu mă mânca! îi răspunse peștișorul. Mai bine aruncă-mă în apă și poate ți-oi fi și eu de folos vreodată!

Fata moșului i-a dat drumul peștișorului în fântână și s-a dus acasă.

Baba n-o avea deloc la suflet pe fata moșneagului. Și-a gătit fiica în cea mai frumoasă rochie și a plecat cu ea la biserică, iar fetei moșului i-a lăsat două baniță de secară și i-a poruncit să aleagă grăunțele până s-or întoarce de la slujbă.

Fata moșului s-a dus după apă, s-a așezat lângă fântână și a început să plângă cu lacrimi amare. Din apă s-a arătat peștișorul și a întrebat-o:

— De ce plângi, frumoasă fată?

— Cum să nu plâng? îi răspunse fata moșului. Mama a gătit-o pe sora mea vitregă în cea mai frumoasă rochie și a plecat la biserică, iar pe mine m-a lăsat acasă și mi-a poruncit să aleg două baniță de secară până când s-or întoarce ele de la slujbă.

Peștișorul îi spuse:

— Nu plânge! Gătește-te și du-te și tu la biserică, iar secara va fi aleasă.

Fata s-a gătit și a venit la slujbă. Baba nu a putut s-o recunoască. Slujba s-a terminat, fata moșului a plecat acasă, iar în urma ei a venit și baba cu fie-sa și a întrebat:

— Ai ales secara, proasto?

— Am ales-o! îi răspunse fata moșului.

— Ce frumusețe a intrat azi în biserică! îi spuse baba. Popa nici n-a mai putut să cânte. Tot la ea se holba. Iar tu, toanto, umbli în zdrențe. Măcar de te-ai vedea cum arăți!

— Cu toate că n-am fost, știu foarte bine totul!

— De unde să știi tu? i-a retezat-o mama vitregă.

În altă zi, baba a gătit-o iar pe fie-sa în rochia cea mai frumoasă și a plecat cu ea la slujbă, iar celei mici i-a lăsat trei baniță de grâu și i-a zis:

— Până venim, să alegi grâul ăsta!

Baba și fata ei au plecat la biserică, iar fata moșului s-a dus să aducă apă. S-a așezat lângă fântână și a început să plângă. S-a ivit peștișorul și a întrebat-o:

— De ce plângi, frumoasă fată?

— Cum să nu plâng? îi răspunse fata moșului. Mama și-a gătit fiica în rochia cea mai frumoasă și au plecat la slujbă, iar pe mine m-a lăsat acasă și mi-a poruncit să aleg trei baniță de grâu până când s-or întoarce ele de la biserică.

Peștișorul îi spuse:

— Nu plânge! Fugi și gătește-te și du-te după ele la biserică, iar grâul va fi ales.

Fata moșului s-a gătit, s-a dus la biserică și a început să se roage. Popa a și uitat să cânte și să citească. Numai la ea se uita. Slujba s-a terminat și credincioșii au început să plece. A fost atunci la biserică și fiul țarului din acele locuri. Frumoasa fată i-a căzut cu tronc. Ar fi dorit să știe a cui este. A aruncat pe jos niște smoală și fata a călcat în ea. Condurul i-a rămas lipit de smoală, iar ea a plecat acasă.

— Al cui e condurul, spuse fiul țarului, pe aceea o voi lua de soție!

Condurul era tot brodat cu fir de aur.

Baba a venit acasă și a început să povestească:

— Ce minunăție de fată a fost azi la biserică! Popa nu mai putea nici să cânte, nici să citească... Se vedea cum o sorbea din ochi! Iar tu, proasto, uite cum arăți! Ca o cerșetoare!

În acest răstimp, țareviciul scotocea prin tot locul, căutând-o pe fata care-și pierduse condurul. Îl dădea tuturor să-l încalțe, dar nu se potrivea și pace! Așa a ajuns și la casa babei.

— Ia adu-ți fata, să vedem dacă nu-i e pe potrivă condurul! îi zise țareviciul.

— Fata mea o să-l murdărească, îi răspunse baba.

În cele din urmă, a fost adusă frumoasa fată. Țareviciul i-a dat condurul să-l încerce. Văzând că îi vine ca turnat, țareviciul s-a însurat cu ea și au început ei să trăiască în belșug și bună pace.

Și eu pe-acolo am trecut și bere am băut; pe buze mi se prelingea, dar în gură n-ajungea. Mi-au dat un caftan frumos. A trecut o cioară care croncănea: „Ce caftan frumos! Ce caftan frumos!", iar eu am înțeles: „Dă caftanul jos! Dă caftanul jos!". L-am dezbrăcat și l-am aruncat. Mi-au dat o tichie și-au început să-mi care pumni sub bărbie. Mi-au dat ciubotele curate. A trecut o cioară care râdea: „Ciubote curate! Ciubote curate!". Eu am crezut că strigă „Ciubote furate!", le-am scos și le-am zvârlit.

Piatra nestemată

n țăran ara câmpul și brăzdarul plugului a scos din pământ o piatră nestemată. Când se întorcea spre casă, s-a întâlnit cu un vecin de-al său, bătrân-bătrân, și i-a arătat piatra nestemată.

— La ce-i bună? îl întrebă el pe vecin.

— Du-o țarului, îi spuse vecinul.

Țăranul a făcut după cum îl povățuise bătrânul. S-a dus la palat și a dat cu ochii de un general. A făcut o plecăciune până în pământ și i-a zis:

— Du-mă la țar, tătucă!

— Ce treabă ai tu cu țarul?

— I-am adus un dar de la sat.

— Dacă împarți cu mine ce îți va da țarul drept răsplată, te duc, dacă nu, atunci ai să-l vezi pe țar când ți-oi vedea ceafa!

Țăranul s-a învoit și generalul l-a condus la țar.

— Îți mulțumesc, țărane, și te răsplătesc pentru asta cu două mii de ruble.

Țăranul i-a căzut la picioare și i-a spus:

— Măria Ta, nu am trebuință de altă răsplată decât să poruncești să mi se dea cincizeci de ciomege pe spate.

Țarului i se făcu milă de țăran și a poruncit ca loviturile de ciomag să fie ușurele.

Călăul a început să-l lovească încetișor cu bâta, iar țăranul să numere loviturile. După ce a primit douăzeci și cinci de lovituri, țăranul a strigat:

— Destul! Îmi ajunge! Cealaltă jumătate din răsplată i-am făgăduit-o celui care m-a adus la Măria Ta.

A fost adus acel general în fața țarului și a primit jumătate din ceea ce i se cuvenea țăranului, dar nu cu milă, ci cu toată puterea, așa că i-a ieșit pe nas răsplata la care se lăcomise.

După ce i-a mai mulțumit o dată pentru darul adus, țarul i-a dat țăranului nu două, ci trei mii de ruble, pe care acesta nu a mai fost nevoit să le împartă cu generalul.

Țarevna care știa să dezlege ghicitori

Era odată un moșneag care avea trei feciori. Cel mai mic dintre ei se numea Ivan, dar toți îi spuneau Ivan Prostănacul. Asta era demult. Trăia pe atunci în acea împărăție un țar care avea o fiică. I-a spus fiica într-o zi țarului:

— Îngăduie-mi, tătucă, să dezleg ghicitori. Celui căruia îi voi dezlega ghicitoarea pe care mi-o va spune să i se taie capul, iar celui căruia n-am să i-o dezleg să mă dai de soție.

Țarul a dat de știre în cele patru zări să vină la palat toți cei care voiau să se însoare cu țarevna. Au venit mulți din toată lumea, dar au rămas toți fără capete, căci fiica țarului le-a dezlegat ghicitorile.

Ivan Prostănacul îi zise tatălui său:

— Binecuvântează-mă, tătucă! Mă duc și eu la țar să-i spun ghicitori fiică-sii!

— Ce tot îndrugi, prostule? N-ai auzit că alții mai dihai ca tine au rămas fără cap?

— Dacă-mi dai binecuvântarea, mă duc, și dacă nu mi-o dai, eu tot mă duc!

Moșneagul n-a avut încotro și l-a binecuvântat.

Ivan Prostănacul s-a pornit la drum și a văzut că în lanul de grâu era un cal. Ivan l-a alungat cu biciul ca să nu strice grâul și-și zise:

— Uite și ghicitoarea!

A plecat mai departe și a dat în cale de un șarpe. L-a străpuns cu sulița și se gândi:

— Uite și a doua ghicitoare!

A ajuns la țar, iar acesta i-a poruncit să spună ghicitoarea. El zise:

— Veneam spre voi și am văzut în drumul meu bogăție, iar în bogăție, o altă bogăție. Eu am luat binele și am izgonit bogăția din bogăție. Bogăția prin bine a fugit din bogăție.

Țarevna a luat repede cartea, s-a uitat în ea, dar n-a găsit acolo o asemenea ghicitoare și n-a fost în stare s-o dezlege.

— Tătucă, îi zise ea țarului, astăzi mă doare capul și mi se învălmășesc gândurile. Am s-o dezleg mâine!

Au amânat totul pe a doua zi.

Lui Ivan Prostănacul i-au dat o cameră în palat. Stătea el seara și trăgea din pipă, iar țarevna a trimis-o la el pe cea mai credincioasă slujnică a sa:

— Du-te și află care-i răspunsul la ghicitoarea asta! Promite-i aur, argint și tot ce vrea.

Slujnica a venit, a bătut la ușă, Ivan Prostănacul i-a deschis, ea a intrat și a început să-l tragă de limbă în privința ghicitorii, promițându-i munți întregi de aur și de argint. Ivan Prostănacul îi răspunse:

— Ce să fac cu banii? Și așa am destui. Să stea țarevna în camera mea toată noaptea fără să închidă ochii și am să-i spun răspunsul.

Auzind acestea, țarevna s-a învoit și n-a închis un ochi toată noaptea.

Dimineața, Ivan Prostănacul i-a spus că, venind spre ei, cu ajutorul biciului a pus pe fugă un cal care călca în picioare bunătate de grâu.

Ivan Prostănacul i-a spus o altă ghicitoare:

— Venind spre voi, am întâlnit în cale răul, l-am lovit cu răul, iar răul și-a dat duhul din cauza răului.

Țarevna a deschis iarăși cartea, iarăși n-a găsit răspunsul și iarăși a cerut păsuire până a doua zi.

Seara și-a trimis slujnica la Ivan Prostănacul să afle răspunsul la ghicitoare.

— Promite-i bani!

— Ce să fac eu cu banii? îi spuse Ivan Prostănacul trimisei prințesei când aceasta a venit la el. Bani am și eu destui! Să nu doarmă toată noaptea și am să-i spun.

Fiica țarului se învoi fără a mai sta pe gânduri și întreaga noapte nu i s-a lipit geană de geană. Ivan Prostănacul i-a spus cum a întâlnit pe drum un șarpe și cum l-a străpuns cu sulița. A treia ghicitoare nu i-a spus-o direct, ci a rugat să fie chemați toți boierii țarului și în fața lor a întrebat-o pe țarevnă cum a încercat ea să dezlege primele lui ghicitori. Ea a tăcut mâlc. Nu-i era la îndemână să recunoască deschis că nu s-a priceput și că a încercat să-l cumpere cu bani pe prostănac. Boierii au socotit că țarevna n-a fost în stare să dezlege nici cea de-a treia ghicitoare și l-au sfătuit pe țar să pregătească nunta. Ivan Prostănacul s-a însurat cu țarevna, și mai trăiesc încă și acum în fericire și îndestulare.

Ivan Țarevici și sluga cea mârșavă

Era odată un țăran care avea trei fii: doi isteți și unul prostănac. Țăranul a semănat mazăre, și când aceasta a început să se înalțe, el a văzut că cineva își făcuse obiceiul să-i calce straturile și să-i strice semănăturile. Își chemă fiii și le zise:

— Feții mei iubiți! Trebuie să stăm la pândă și să-l prindem pe cel care ne calcă mazărea!

Primul s-a dus să stea de pază fiul cel mare. La miezul nopții l-a cuprins somnul, mazărea a fost călcată, iar el n-a văzut nimic.

A plecat la pândă fiul cel mijlociu, dar nici el n-a văzut nimic.

— Acum mă duc eu! zise prostul. Mie n-o să-mi scape.

— Dai tu din gură, dar să te vedem mâine! îi ziseră frații în zeflemea.

Prostul a luat cu el un car de curmeie și s-a dus la pândă. Când a simțit că îl apucă somnul, a început să prizeze tabac. A rămas treaz și a văzut cum sosește în lan viteazul Nikanor. Cum a ajuns, a descălecat, a lăsat calul să umble în voie peste straturi, iar el a căzut într-un somn adânc.

Când a văzut asta, prostănacul a luat curmeiele aduse și l-a legat fedeleș pe Nikanor. După ce a isprăvit această treabă, s-a dus la părintele său și i-a zis:

— Am prins hoțul!

— Cum ai reușit să dobori un om așa puternic, prostănacule?

A ajuns la urechile țarului că a fost prins viteazul. Țarul a întrebat cine a făcut asta și i s-a spus că un oarecare prostănac. Țarul a poruncit:

— Aduceți-l pe prostănac la mine!

Când a fost adus la țar, acesta l-a întrebat:

— Cum am putea, prostule, să-l aducem până aici pe Nikanor?

Prostănacul îi răspunse:

— Uite cum vom face: ne trebuie doisprezece cai, șaizeci de oameni și un car fără coviltir, făcut din tuci. Atunci l-am putea așeza pe viteazul Nikanor pe car și l-am putea aduce aici.

Viteazul, după sfatul prostănacului, a fost adus la țar.

— Unde să-l întemnițăm, măi, prostănacule, și cu ce să-l ferecăm ca să nu poată fugi? a întrebat țarul.

Prostănacul răspunse:

— Poruncește să fie săpată o groapă de douăzeci de arșini. Pământul scos să fie bine bătătorit de jur-împrejurul unor pereți de tuci și întărit cu bolovani. Așa o să fie de nădejde!

Au fost înălțați pereții de tuci, au fost întăriți cu pământ bătătorit și cu bolovani, l-au întemnițat pe viteazul Nikanor și au pus un regiment de soldați să-l păzească. Prostul a tăiat legăturile cu care îl priponise pe Nikanor, iar țarul l-a răsplătit și i-a dat drumul acasă.

Într-o zi, copiii țarului se jucau prin grădină, slobozind săgeți de aur din arcuri. Săgeata lui Ivan Țarevici, cel mai mic dintre frați, a trecut prin ferestruica viteazului Nikanor.

— Viteazule Nikanor, înapoiază-mi săgeata! zise Ivan Țarevici.

— Ajută-mă! Poruncește să fie îndepărtat măcar un bolovan și-ți înapoiez săgeata, ba-ți mai dau și trei dintr-ale mele!

Ivan Țarevici s-a opintit și a îndepărtat el însuși un bolovan. Viteazul Nikanor i-a înapoiat săgeata de aur și i-a zis:

— Ivan Țarevici, ai să ajungi slugă, cioban și bucătar și apoi vei deveni din nou Ivan Țarevici.

Zicând acestea, a dărâmat temnița unde era închis, a ieșit și i-a bătut pe toți soldații care îl păzeau.

Țarul a venit, a văzut și s-a îngrozit. Peste tot zăceau soldați schilodiți, care cu mâna smulsă, care cu piciorul rupt...

— Cine i-a dat drumul viteazului? întrebă țarul.

— Ivan Țarevici, răspunseră soldații.

Țarul s-a făcut foc. A trimis soli să-i adune pe toți împărații, regii și prinții din toate țările. S-au strâns suveranii lumii în palatul țarului. Acesta, după ce i-a omenit cum se cuvine, a început să țină sfat cu ei:

— Ce să mă fac cu fiul meu, cu Ivan Țarevici? Copiii țarului, după cum se știe, nu pot fi condamnați la moarte!

Oaspeții l-au sfătuit pe țar să-i dea fiului său o slujbă și să-l lase să plece unde o vedea cu ochii.

A plecat Ivan Țarevici de la tatăl său. A mers cât a mers și, deodată, i s-a făcut sete. S-a apropiat de o fântână și s-a uitat: apa era departe și nu avea cu ce să bea.

— Ce ne facem, Vanka? își întrebă el sluga.

— Ivan Țarevici, ține-mă de picioare; eu am să beau și după aceea te țin eu pe tine, altfel nu avem cum, pentru că apa e prea jos!

Zis și făcut. Țareviciul l-a ținut pe Vanka, acesta a băut pe săturate și apoi au făcut schimb de locuri. După ce și-a potolit setea, Ivan Țarevici îi zise slugii sale:

— Ei, Vanka, scoate-mă afară!

Sluga îi răspunse:

— Nu! Numai dacă primești să fii tu Vanka, iar eu Ivan Țarevici.

— Ce tot îndrugi prostii?

— Tu ești cel care îndrugă prostii! Dacă nu primești, te las să te înec în fântână!

— Nu, nu mă îneca! Fii tu Ivan Țarevici, iar eu voi fi Vanka, sluga ta!

Sluga l-a scos afară pe Ivan Țarevici, au făcut schimb de haine și au plecat mai departe. Au ajuns ei într-un oraș mare și au nimerit chiar la palatul țarului.

Țareviciul cel fals mergea în față, făcea cruce ca unul fără carte și plecăciuni alandala, iar țareviciul cel adevărat, mergând în urma slugii sale, se înclina ca unul învățat și se pleca numai cu rost.

Țarul i-a primit cu bucurie.

— Stați la mine, le spuse el.

Vanka, falsul țarevici, îi zise țarului:

— Dacă ar ști Măria Ta ce slugă am! Ce priceput e la cai și la vite! Dacă duce caii la păscut, li se fac cozile și coamele de aur, iar pe părți sunt țintuiți cu stele. Iar dacă mână vacile la pășune, coarnele le devin de aur, coada de aur, iar pe părți sunt țintuite cu stele.

Țarul i-a spus așa-zisei slugi să aibă grijă de cai. Ivan Țarevici a mânat herghelia la pășune. Toți caii au fugit care încotro. Prințul s-a așezat pe iarbă și a început să plângă.

— Ei, viteazule Nikanor, ce-ai făcut tu din mine! zise el. Ce mă fac acum?

În aceeași clipă a apărut în fața lui, ca din pământ, viteazul Nikanor.

— Ce ți s-a întâmplat? îl întrebă el pe Ivan Țarevici.

Acesta i-a povestit tot necazul său.

— Nu-i nimic. Hai cu mine să adunăm caii și să-i mânăm la sora mea mai mică. Ea o să facă totul așa cum a poruncit țarul.

Au adus herghelia la sora cea mică a viteazului, și ea mai întâi i-a omenit pe oaspeți și apoi a făcut tot ce poruncise țarul și i-a condus pe oaspeți la poartă.

Ivan Țarevici își mâna herghelia spre palat. Toți caii aveau coama și coada de aur, iar pe părți erau țintuiți cu steluțe. Falsul țarevici stătea la geam și a văzut totul.

— Ah, netrebnicul, a reușit totuși! zise el. E isteț!

A doua zi i-a poruncit țarul lui Ivan Țarevici să ducă vacile la păscut.

— Ai grijă! zise țarul. Când te întorci, vacile să aibă toate coarne și cozi de aur, iar pe părți să fie țintuite cu stele. Dacă nu vor fi așa, am să poruncesc să fii spânzurat în fața porții!

Pe Ivan Țarevici l-a podidit plânsul, dar a mânat cireada la păscut. A stat cu ea toată ziua la pășune.

— Ah, prietene Nikanor! Înfățișează-mi-te!

Viteazul s-a ivit ca din pământ și împreună au mânat cireada la sora mijlocie. Aceasta le-a făcut tuturor vacilor coarne și cozi de aur, iar pe părți le-a țintuit cu stele. Le-a dat oaspeților săi de mâncare și de băut, apoi i-a condus până la poartă.

Ivan Țarevici și-a mânat cireada la grajduri, iar Vanka, țareviciul fals, l-a pândit pe fereastră.

— Ah, am vrut să-l pierd, dar nu mi-a mers nici de data asta! își zise el.

Țarul l-a văzut pe Ivan și s-a minunat:

— Așa păstor mai zic și eu! Ce cai și ce vaci mi-a făcut! Ți-e mai mare dragul!

Vanka îi spuse țarului:

— Dacă ai ști, Măria Ta, ce mâncare bună îmi gătește!

Țarul n-a mai stat pe gânduri și l-a trimis la bucătărie, ca ajutor de bucătar. Ivan Țarevici s-a supus, însă nu și-a putut stăpâni lacrimile.

— Doamne! Nu știu să fac nimic. Asta-i mâna lui Vanka!

Când țarul tocmai se gândea să-și mărite fata cu sluga ce se dădea drept fiu de țar, a primit o scrisoare de la zmeul cu trei capete, care îi scria: „Dacă nu-mi dai fata de soție, am să-ți trec prin foc și sabie întreaga oștire, iar pe tine am să te iau ostatic!”.

— Tăicuță, îi zise Vanka țarului. Să ne scoatem oștirea și poate că îl biruim!

A adunat țarul oștire de pretutindeni și a poruncit să înceapă lupta. Ivan Țarevici le ceru învoirea bucătarilor să-i îngăduie să vadă și el lupta.

— Du-te și uită-te!

Ivan Țarevici a ieșit în câmp și a zis:

— Prietene Nikanor, înfățișează-mi-te!

Viteazul i s-a înfățișat:

— Spune-mi, Ivan Țarevici, ce-ți poftește inima și am să-ți îndeplinesc orice dorință!

— Cum am putea noi să măcelărim întreaga oștire dușmană? Fă-mi hatârul ăsta!

— E o nimica toată! a răspuns viteazul și s-a repezit în dușmani, spulberându-i ca pleava.

— Ei, acum putem face și nunta! zise țarul.

Nici n-au început bine pregătirile, când primește țarul o scrisoare de la zmeul cu șase capete: „Dacă nu-mi dai fiica de soție, am să-ți nimicesc întreaga oștire, iar pe tine am să te iau ostatic!”.

— Ce-i de făcut? se frământa țarul.

— N-avem încotro! Trebuie să adunăm oștirea, poate ne ajută Dumnezeu! îi zise țareviciul cel neadevărat.

A adunat țarul o mare oștire și a trimis-o pe toată să lupte cu armata zmeului.

A început din nou Ivan Țarevici să se roage de bucătari:

— Lăsați-mă și pe mine, oameni buni, să merg și să mă uit la luptă!

— Du-te și uită-te! Numai să te întorci degrabă!

Ivan Țarevici a ieșit în câmp și l-a chemat pe viteaz:

— Nikanor, prietene, înfățișează-mi-te!

Nikanor s-a înfățișat:

— Cu ce te pot ajuta? Spune-mi și-ți voi îndeplini tot ce-ți poftește inima!

— Cum am putea înfrânge oștirea asta?

— Am să merg să-ți îndeplinesc dorința!

S-a avântat asupra oștirii și a făcut-o una cu pământul.

— Ei, acum putem să pornim nunta! zise țarul. Nimic nu ne mai împiedică!

S-au apucat de pregătiri, dar tocmai atunci îi scrise țarului zmeul cu douăsprezece capete: „Dacă nu-mi dai fata de soție, am să nimicesc toată oștirea ta, pe tine am să te iau ostatic, iar împărăția ți-o voi pustii!”.

Țarul a fost nevoit să-și adune din nou oștirea și s-o trimită la luptă împotriva oștirii zmeului.

„Dacă norocul o să fie de partea zmeului, am să-i dau fata cu frumosul, numai să-mi lase împărăția în pace”, se gândi țarul.

Ivan Țarevici se rugă din nou de bucătari:

— Oameni buni, lăsați-mă să mă duc să văd și eu bătălia!

— Du-te, dar să vii repede!

A ieșit Ivan Țarevici în câmp, a fluierat și l-a chemat pe viteaz:

— Nikanor, prietene, înfățișează-mi-te!

Acesta i s-a înfățișat pe dată:

— Ei, frate Ivan Țarevici! Acum avem de lucru, nu glumă! Încalecă și tu pe cal și să pornim la luptă: eu în față, împotriva zmeului cu douăsprezece capete, iar tu în urmă să te lupți cu vitejii lui!

Zmeul acela avea drept ajutoare doisprezece viteji. Ivan Țarevici s-a urcat în șa și a plecat la luptă cu dușmanii. Au început ei să taie în dreapta și în stânga și puterea dușmanului a început să scadă

văzând cu ochii. Ivan Țarevici s-a rănit la mână, și-a întors calul și a dat de careta țarului, în care stătea fiica acestuia. Când l-a văzut, prințesa și-a scos șalul de la gât, l-a sfâșiat în două și i-a legat brațul. Ivan Țarevici s-a avântat iarăși în luptă, a spulberat întreaga oștire a zmeului, apoi s-a întors la palat și a căzut într-un somn adânc, de viteaz, în timp ce toată lumea se ostenea cu pregătirile pentru nuntă. Bucătarii, văzând că Ivan nu era, s-au întrebat:

— Unde-o fi dispărut tânărul nostru ajutor?

S-au repezit să-l caute și, într-un târziu, l-au găsit dormind. Au început să-l trezească, să-l zgâlțâie și să-l înghiontească. El însă dormea buștean. Un bucătar a pus mâna pe un ciocan de lemn și a zis:

— Îi dau una în cap cu maiul și am scăpat de el!

L-a lovit o dată, de două ori și Ivan Țarevici s-a trezit.

— Iertați-mă, fraților! zise el. Am adormit! Să nu mă spuneți că am dormit așa de mult!

— Hai mai repede, prostule! îi ziseră ei. Să nu ne certe și pe noi!

L-au dus la bucătărie și i-au poruncit să spele vasele. Ivan Țarevici și-a sumes mânecile și s-a apucat de treabă.

Prințesa a văzut legată la mâna lui o jumătate din șalul ei.

— De unde ai acest șal, Vanka? îl întrebă ea.

Tânărul ajutor de bucătar a trebuit să recunoască:

— Nu acel mincinos este Ivan Țarevici, ci eu!

Și a povestit totul de-a fir-a-păr, așa cum a fost.

Prințesa l-a luat de mână și l-a dus la țar.

— Tată, acesta este logodnicul care mi-a fost sortit, nu sluga aceea!

Țarul l-a întrebat:

— Cum s-a întâmplat?

Ivan Țarevici i-a povestit și lui ce se întâmplase. Țarul și-a măritat fata cu adevăratul Ivan Țarevici, iar pe cel fals a poruncit călăului să-l spânzure.

Pe-acolo și eu am trecut, mied și vin am băut, pe mustăți mi s-a tot scurs, dar pe limbă n-a ajuns; mi-au adus mâncare fină, dar am rămas fără cină.

Meșteșugul anevoios

rau odată un moș și o babă care aveau un fiu. Bătrânul era sărac lipit, dar ar fi vrut să-și dea fiul cuiva care să-l învețe o meserie, ca să le fie de ajutor părinților la bătrânețe și să le facă pomeniri după ce n-or mai fi. Dar ce era să facă, dacă nu avea bani? Și-a purtat fiul pretutindeni, poate-poate s-o îndura cineva să-l ia la ucenicie. Nimeni însă nu se prindea să-l ia pe tânăr și să-l învețe fără bani.

A plâns cât a plâns moșul alături de baba lui, s-a tânguit cât s-a tânguit, dar și-a luat iarăși fiul și a plecat cu el la oraș. Nici n-au apucat ei bine să intre în târg, că le-a ieșit în cale un om care l-a întrebat pe moșneag:

— De ce ești așa de necăjit?

— Cum să nu fiu? i-a răspuns moșul. L-am dus pe fiul meu peste tot, dar nimeni nu-l ia să-l învețe o meserie fără bani, iar banii îmi lipsesc!

— Dă-mi-l mie! îi zise trecătorul. În trei ani îl învăț toate tainele. Iar după trei ani, chiar în această zi și la această oră, să vii după el. Numai fii cu băgare de seamă: să vii la timp și să-ți recunoști fiul, numai așa ai să-l poți lua acasă. Dacă întârzii sau nu-l recunoști, va rămâne la mine!

Moșul s-a bucurat într-atât, încât a și uitat să-l întrebe pe străin cine este, unde stă și ce meserie are de gând să-l învețe pe băiat. I l-a dat pe fiu-său și a plecat acasă. S-a întors strălucind de bucurie și i-a povestit babei totul de-a fir-a-păr. Dar trecătorul căruia îi încredințase fiul era vrăjitor.

Au trecut cei trei ani, iar bătrânul uitase cu desăvârșire în ce zi își încredințase feciorul pentru ucenicie. Ce era de făcut?

Cu o zi înainte de împlinirea sorocului, a venit la el fiu-său în chip de pasăre, s-a aruncat la pământ, s-a prefăcut în flăcău și a intrat în izbă, a făcut o plecăciune și i-a spus:

— Mâine se împlinesc cei trei ani și trebuie să vii să mă iei.

I-a povestit cum să ajungă și cum să-l recunoască.

— Stăpânul meu nu mă are doar pe mine ucenic. Mai are încă unsprezece lucrători care au rămas la el pentru totdeauna, pentru că părinții lor nu i-au putut recunoaște. Și dacă tu nu mă recunoști, am să rămân și eu la el și-am să fiu al doisprezecelea. Mâine ai să ne vezi pe toți doisprezece în chip de porumbei pe care nu-i poți deosebi unul de celălalt. Tu să fii cu băgare de seamă. Toți or să se înalțe, eu însă am să fiu o vreme mai jos de ei, iar după aceea mă voi înălța deasupra lor. Stăpânul te va întreba dacă ți-ai recunoscut fiul. Tu să-i arăți porumbelul de deasupra tuturor. După aceea va aduce în fața ta doisprezece armăsari tineri, de aceeași culoare, toți având coamele într-o singură parte. Când vei trece prin dreptul lor să ai grijă: voi lovi cu copita pământul o singură dată. Tu să arăți spre mine. La urmă, va aduce în fața ta doisprezece voinici de aceeași înălțime, toți cu același glas, cu același chip și cu straie la fel. Când ai să treci prin dreptul lor, să te uiți că pe obrazul drept mi se va așeza o musculiță. Stăpânul te va întreba iarăși dacă mă recunoști. Tu arată-mă pe mine.

Acestea fiind zise, tânărul și-a luat rămas-bun de la tată, a ieșit din casă, s-a aruncat la pământ, s-a prefăcut în pasăre și a zburat la stăpânul său.

A doua zi de dimineață, bătrânul, de cum s-a trezit, s-a îmbrăcat și a plecat după fiul său. A ajuns la vrăjitor.

— Ei, moșule, îi spuse vrăjitorul, l-am învățat pe fiul tău toate șiretlicurile, numai că, dacă nu-l recunoști, va rămâne la mine pe viață.

Zicând acestea, a dat drumul la doisprezece porumbei albi care semănau între ei ca picăturile de apă: penele la fel, cozile la fel, capetele la fel. Și i-a spus:

— Află-l, moșule, pe fiul tău!

Cum să-l afle, dacă toți erau la fel? S-a uitat el, s-a uitat și, când unul dintre porumbei s-a înălțat deasupra tuturor, moșul l-a arătat cu degetul:

— Ăsta pare a fi!

— L-ai ghicit, moșule, l-ai ghicit! i-a spus vrăjitorul.

A doua oară a scos doisprezece armăsari tineri, toți ca unul și toți cu coama pe aceeași parte.

A început moșul să umble prin fața lor, uitându-se cu băgare de seamă la ei, iar stăpânul îl întrebă:

— Cum e, moșule? Te-ai dumirit care ți-e fiul?

— Nu încă, mai așteaptă puțin!

Când a văzut unul din armăsari lovind pământul cu copita dreaptă, l-a arătat:

— Ăsta pare a fi!

— L-ai ghicit, moșule, l-ai ghicit!

A treia oară au ieșit doisprezece voinici de aceeași înălțime, toți cu același glas și cu același chip, de parcă i-ar fi născut aceeași mamă.

Moșneagul a trecut prin fața lor o dată, dar n-a băgat de seamă nimic. A doua oară a trecut și iarăși n-a văzut nimic. Când a trecut însă a treia oară, a zărit o musculiță pe obrazul drept al unuia dintre voinici și a zis:

— Se pare că ăsta-i al meu!

— L-ai ghicit, moșule, l-ai ghicit!

Vrăjitorul n-a avut încotro și i-a dat moșului fiul înapoi. Cei doi au plecat acasă.

Au mers ei cât au mers și deodată au văzut că venea pe drum un boier.

— Tată, eu am să mă prefac acum în cățeluș. Boierul o să vrea să mă cumpere. Tu să mă vinzi, dar fără zgardă, căci altfel n-am să mă mai întorc niciodată la tine.

Zicând acestea, s-a trântit la pământ și s-a prefăcut în cățeluș. Boierul, văzând cățelușul, a început să se târguiască cu moșul: pasămite i-a plăcut nu atât cățelul, cât zgarda lui. Boierul îi dădea o sută de ruble, iar moșul cerea trei sute. S-au târguit cât s-au târguit și boierul a cumpărat cățelușul cu două sute de ruble.

Când a început moșul să desfacă zgarda, boierul a sărit ca ars. Nici nu voia să audă. S-a împotrivit:

— Eu am vândut doar câinele, zise moșul, nu și zgarda.

— Nu-i adevărat, zise boierul, cine cumpără cățelul, acela cumpără și zgarda odată cu el.

Moșneagul s-a gândit, s-a gândit și a înțeles că boierul are dreptate: nu poți într-adevăr să cumperi un câine fără zgardă. Și i-a dat cățelușul cu totul.

Boierul a luat cățelușul și l-a așezat lângă el în trăsură, iar moșul a luat banii și a plecat acasă.

Cum mergea boierul cu trăsura, a zărit un iepure alergând.

— Ce-ar fi să-i dau drumul câinelui să fugă după iepure, să văd cât e de iute? se gândi boierul.

De îndată ce l-a slobozit, cățelușul a fugit într-o parte și s-a ascuns în pădure, iar iepurele a alergat în cealaltă parte.

Boierul a așteptat cât a așteptat și și-a văzut de drum, cu buza umflată. Iar cățelușul s-a preschimbat în flăcău. Moșul mergea pe drum și se gândea cum va da el ochii acasă cu baba lui și cum să-i

spună că s-a întors fără fiul lor. Dar flăcăul l-a ajuns pe moșneag din urmă.

— Ei, tătucă, îi zise, de ce m-ai vândut cu tot cu zgardă? Dacă nu ne-ar fi ieșit iepurele în cale, nu m-aș mai fi putut întoarce și-aș fi pierit de pomană.

S-au întors acasă și-au început să ducă un trai liniștit. După un timp, într-o duminică, îi spuse flăcăul tatălui său:

— Tătucă, eu am să mă prefac într-o pasăre. Du-mă la târg și vinde-mă! Numai să nu vinzi și colivia, că nu mă voi mai putea întoarce acasă.

S-a aruncat la pământ și s-a prefăcut în pasăre. Moșneagul a așezat pasărea în colivie și a plecat cu ea la vânzare.

L-a înconjurat pe bătrân o mulțime de lume și au început toți să se tocmească, atât de mult le plăcea pasărea.

A venit și vrăjitorul acolo. L-a recunoscut pe dată pe moșneag și și-a închipuit ce fel de pasăre avea el în colivie. Unul dădea mai mult decât celălalt, iar vrăjitorul i-a întrecut pe toți. Bătrânul i-a vândut pasărea, dar nu și colivia. Vrăjitorul s-a sucit, s-a învârtit, a stăruit pe lângă moș, dar acesta nu se învoia cu niciun chip să dea și colivia.

Vrăjitorul a luat numai pasărea, a învelit-o în batistă și a adus-o acasă.

— Ei, fata mea, i-a zis el fie-sii când a ajuns acasă, l-am cumpărat pe năzdrăvanul nostru.

— Unde e?

Când a desfăcut vrăjitorul batista, pasărea își luase de mult zborul.

A venit o altă duminică. Îi spuse fiul tatălui său:

— Tătucă, eu am să mă prefac astăzi în cal. Să vinzi numai calul, nu și căpăstrul, că altfel nu mă mai întorc acasă.

Flăcăul s-a aruncat la pământ și s-a prefăcut în cal. Moșneagul l-a dus la târg, la vânzare. Acolo a fost înconjurat de o mulțime de geambași. Unul dădea mai mult decât celălalt, iar vrăjitorul mai mult decât toți.

Moșneagul și-a vândut fiul, dar căpăstrul și l-a păstrat.

— Cum să duc calul acasă fără căpăstru? Dă-mi căpăstrul măcar până ajung cu el în curte și după aceea poți să ți-l iei, că doar n-o să mă bucur de el.

Toți geambașii au sărit pe moșneag:

— Așa ceva nu se face! Ai vândut calul, ai vândut și căpăstrul. Ce-ai să faci cu el?

Moșul n-a avut încotro și i l-a dat vrăjitorului. Acesta a adus calul acasă și l-a priponit bine de tot în grajd, cu hățul strâns cât se putea. Calul stătea numai pe picioarele din spate, fără să atingă pământul cu cele din față.

— Ei, fata mea, a spus vrăjitorul, acum l-am cumpărat cu adevărat pe năzdrăvanul nostru.

— Unde-i?

— E priponit în grajd.

Fata a fugit să-l vadă. I s-a făcut milă de cal și a vrut să slăbească funia cu care era legat. Când a început să-i desfacă funia, calul s-a smucit și-a rupt-o la fugă. Fata s-a dus la tatăl său și i-a spus:

— Tătucă, iartă-mă! M-a pus păcatul să-i slăbesc funia și calul a fugit.

Vrăjitorul s-a aruncat la pământ, s-a prefăcut în lup și-a luat-o pe urmele calului. Când era cât pe ce să-l ajungă din urmă, calul s-a apropiat de un râu, s-a aruncat la pământ, s-a transformat într-un peștișor cu țepi și s-a aruncat în apă. Lupul s-a prefăcut în știucă și s-a luat după el. Peștișorul a ajuns la malul unui râu, unde niște fete frumoase spălau rufe. S-a transformat într-un inel de aur și s-a rostogolit până la picioarele unei fete de negustor. Aceasta a ridicat inelul și l-a ascuns. Iar vrăjitorul, prefăcându-se în om, i-a zis:

— Dă-mi-l! E inelul meu de aur.

— Ia-l! îi zise fata și a aruncat inelul jos.

De îndată ce a căzut pe pământ, inelul s-a risipit în grăunțe mărunțele. Vrăjitorul s-a transformat în cocoș și s-a apucat să le ciugulească. Cât timp ciugulea el, grăunțele s-au prefăcut în erete, și nu i-a fost deloc ușor cocoșului. Aici povestea mea se termină, iar mie dați-mi un păhărel de votcă bună!

Cei șapte Simeoni

ra odată un om care avea șapte fii și fiecăruia din ei îi pusese numele de Simeon. Toți erau voinici ca niște adevărați viteji, dar leneși nevoie mare. În toată lumea n-ai fi găsit alții ca ei. Nu făceau nimic. Tatăl s-a chinuit cât s-a chinuit cu ei și, în cele din urmă, i-a dus la țar să intre în slujba acestuia. Țarul i-a mulțumit pentru asemenea voinici și l-a întrebat ce știu ei să facă.

— Mai bine întreabă-i pe ei, Înălțimea Ta!

Țarul l-a chemat mai întâi pe Simeon cel mare și l-a întrebat:

— Ce știi tu să faci?

— Să fur, Înălțimea Ta.

— Foarte bine, uneori am nevoie de un asemenea om.

L-a chemat pe al doilea.

— Dar tu?

— Eu știu să meșteresc tot felul de lucruri scumpe și podoabe.

— Îmi face trebuință și un om ca tine.

L-a chemat pe al treilea Simeon și l-a întrebat:

— Dar tu la ce te pricepi?

— Mă pricep să săgetez pasărea în zbor, Înălțimea Ta.

— Bine!

L-a întrebat pe al patrulea.

— Dar tu?

— Când fratele meu doboară pasărea cu săgeata, eu mă arunc în apă după ea ca un câine și o aduc la mal.

— Bine! a spus țarul. Dar tu la ce ești meșter? l-a întrebat pe al cincilea.

— Eu, dacă privesc de undeva de sus în toate părțile, pot să spun ce se întâmplă în fiecare țară.

— Minunat! Minunat!

L-a întrebat apoi pe cel de-al șaselea. Acesta îi răspunse:

— Eu știu să construiesc corăbii. Cât ai clipi din ochi, e gata corabia.

— Bine! Iar tu ce știi? l-a întrebat pe cel de-al șaptelea.

— Eu mă pricep să vindec oamenii.

— Foarte bine!

Țarul le-a dat drumul să plece. Au trăit ei timp îndelungat în tihnă, dar țarului i-a venit în minte să-l încerce pe unul din Simeoni.

— Ia să te văd, Simeoane, poți să afli ce se întâmplă pe colo și pe colo?

Simeon s-a ridicat undeva sus, s-a uitat în toate părțile și i-a spus:

— Aici se-ntâmplă așa și așa, dincolo așa și așa...

După o zi, țarul a căutat să vadă ce scriu ziarele. Totul era exact cum îi spusese Simeon.

A mai trecut o vreme. Țarul s-a gândit să se însoare cu o țarevnă, dar nu știa cum s-o aducă la el și nici nu-i trecea prin cap pe cine ar fi putut trimite după ea. Atunci și-a amintit de cei șapte Simeoni. I-a chemat și le-a poruncit să i-o aducă pe țarevnă. Le-a dat câțiva soldați care să-i însoțească.

Simeonii s-au adunat toți șapte și, cioc-boc, au făcut o corabie, s-au urcat în ea și au plecat.

Au ajuns în țara unde trăia țarevna râvnită de țarul lor. Unul din frați s-a urcat pe catarg și a privit.

— Țarevna este singură acum. Putem s-o furăm.

Un alt frate a meșterit niște podoabe frumoase și, împreună cu hoțul, a plecat să le vândă țarevnei. Cum au ajuns la palat, hoțul a furat-o și a dus-o la corabie. Frații au ridicat ancora și au plecat. Țarevna a văzut că este dusă spre un tărâm necunoscut, s-a prefăcut în lebădă și și-a luat zborul de pe corabie. Arcașul nu a stat pe gânduri: a pus mâna pe arc, a tras și a nimerit-o în aripa stângă. Un alt Simeon s-a aruncat în apă în locul câinelui de vânătoare, a înotat până la lebădă și a adus-o pe corabie. Lebăda s-a prefăcut la loc în țarevnă, doar că brațul stâng îi era rănit. Pentru că aveau doftorul cu ei, a fost un fleac s-o tămăduiască.

S-au întors în țara lor bine sănătoși și au tras salve de tun, vrând să dea de știre că a sosit țarevna. Între timp, țarul uitase de cei șapte Simeoni și se frământa, neștiind ce corabie este aceea.

— Alergați la țărm, le porunci el sfetnicilor săi, și aflați ce-i cu corabia aceea.

Unul dintre sfetnici s-a dus până acolo. De îndată ce a fost înștiințat despre cei șapte Simeoni și despre logodnica sa, țarul s-a bucurat de isprava fraților și a poruncit să fie primiți cu toate onorurile, cu salve de tun, în răpăitul tobelor.

Numai că țarevna n-a vrut să se mărite cu țarul: era prea bătrân. El a întrebat-o cu cine ar vrea să se mărite, iar ea i-a răspuns:

— Cu acela care m-a furat!

Iar Simeon-hoțul era atât de chipeș, încât nu avea cum să nu-i placă țarevnei.

Țarul, fără prea multă vorbă, a poruncit să fie cununați cei doi, iar el s-a pregătit de odihna de veci. Pe Simeon-hoțul l-a înscăunat în locul său, iar pe frații lui i-a făcut mari dregători.

Tâlharii

rau odată un preot și o preoteasă care aveau o fată pe nume Aleonușka. Într-o bună zi, preotul și preoteasa au fost poftiți la o nuntă. S-au gătit de plecare, iar fetei i-au lăsat în grijă gospodăria.

— Măicuță, zise fata, mă tem să rămân singură!

— Cheamă-ți prietenele la clacă și n-ai să mai fii singură.

Aleonușka își chemă prietenele, după cum o povățuise mama. S-au adunat la ea acasă multe fete, fiecare cu lucrul său de mână: care broda, care împletea, care torcea.

Una dintre fete, din nebăgare de seamă, a scăpat fusul și l-a văzut cum s-a rostogolit pe dușumea și a căzut printr-o crăpătură tocmai în pivniță. S-a dus după el, dar, când a coborât, a văzut acolo un tâlhar ascuns după o putină.

Tâlharul a amenințat-o cu degetul și i-a zis:

— Ai grijă, dacă scapi cumva o vorbă că m-ai văzut aici, poți să-ți iei adio de la viață!

Fata a ieșit din pivniță albă ca varul, i-a povestit în șoaptă această întâmplare unei prietene care stătea alături și, în scurt timp, au aflat toate una de la cealaltă și au fost cuprinse de spaimă. Au început să se pregătească de plecare.

— Unde plecați? E încă devreme! a încercat Aleonușka să le oprească.

Fetele însă nu s-au lăsat înduplecate: care trebuia să aducă apă de la fântână, care promisese să ducă niște pânză unei vecine și tot așa, până când au lăsat-o pe Aleonușka singură-singurică. Tâlharul, văzând că s-a făcut liniște în casă, că nu se auzea niciun glas, niciun zgomot, a ieșit din pivniță și i-a zis Aleonușkăi:

— Bună seara, frumoasă fată, meșteră la plăcinte!

— Bună seara! îi răspunse ea.

Tâlharul, după ce a scotocit prin toată izba, a ieșit să iscodească prin gospodărie. Aleonușka a tras zăvorul în urma lui și a stins lampa.

— Lasă-mă să intru, că altfel te înjunghii!

— Nu-ți deschid! Dar, dacă ții morțiș, n-ai decât să intri pe geam, îi răspunse fata și puse mâna pe topor.

De îndată ce tâlharul și-a vârât capul pe fereastră, ea i l-a și retezat cu toporul. În sinea ei gândea că în curând or să vină și alți tâlhari, tovarășii celui ucis. Ce era de făcut? A luat capul tâlharului și l-a băgat într-un sac. A tăiat mortul în bucăți pe care le-a pus în mai multe putini, într-o copaie și în saci. Nu după mult timp au venit și ceilalți tâlhari și au întrebat de afară:

— Te-ai descurcat?

Ei credeau că tovarășul lor este încă în viață.

— M-am descurcat! le-a răspuns Aleonușka, îngroșându-și glasul ca să semene cu cel al tâlharului mort. Sunt aici doi saci cu bani, o putină cu unt și o copaie cu carne.

Fata a scos afară pe geam sacii și copaia și le-a dat tâlharilor.

— Ei, hai să mergem! au zis tâlharii.

Au înhățat prada și au urcat-o în căruță.

— Plecați voi înainte! le strigă Aleonușka cu glasul îngroșat. Eu mai rămân să văd dacă nu mai e rost de ceva.

Nepoftiții au plecat. A început să se crape de ziuă. Preoteasa și preotul s-au întors de la nuntă. Fata le-a povestit totul de-a fir-a-păr.

— Uite-așa și-așa... Eu singură i-am dovedit pe tâlhari.

Tâlharii, când au ajuns acasă și s-au uitat ce era în saci și în putini, s-au îngrozit.

— Blestemata! O să-i venim noi de hac!

S-au gătit în haine arătoase și au venit la preot s-o pețească pe Aleonușka pentru cel mai prost dintre ei. Fata însă i-a recunoscut după glasuri și i-a spus tatălui ei:

— Tătucă, aceștia nu sunt pețitori, ci tâlharii care au fost azi-noapte să ne jefuiască.

— Ce tot îndrugi acolo, fato? Nu vezi cum sunt îmbrăcați?

Popa s-a bucurat în sinea lui că niște oameni așa de înstăriți au venit să-i pețească fata și că nu i-au cerut nici zestre. Aleonușka s-a pornit pe plâns, dar nu l-a putut înduplecа pe părinte.

— Dacă nu te măriți acum, o să te alungăm de-acasă! i-au tăiat-o popa și preoteasa.

Așa au măritat-o pe fată cu un tâlhar și au făcut nuntă mare. Nicicând nu mai fusese prin părțile acelea o nuntă așa îmbelșugată.

Au luat-o tâlharii pe Aleonușka la ei și, îndată ce au ajuns în pădure, unul întrebă:

— Ce facem? Îi punem capăt zilelor chiar aici?

Prostul se rugă de tovarășii lui:

— Lăsați-mi-o măcar o zi, să mă bucur și eu de ea privind-o!

— Ce să vezi la ea, măi prostule?

— Vă rog frumos, fraților!

Tâlharii s-au învoit. Au dus-o pe Aleonușka la ei acasă, au băut și au mâncat zdravăn, după care au zis:

— Gata! E timpul să-i facem de petrecanie!

Dar prostul:

— Vă rog, măcar o noapte să mi-o petrec cu ea!

— Prostule! Și dacă fuge de-aici?

— Vă rog frumos, fraților!

Tâlharii s-au înduplecat de rugămințile prostului și i-au lăsat pe cei doi singuri într-o odaie. Când s-au văzut singuri, Aleonușka îi spuse bărbatului său:

— Lasă-mă un pic afară să mă răcoresc!

— Și dacă vor auzi ai mei?

— Am să umblu încetișor... Lasă-mă să ies! Măcar pe fereastră...

— Eu te-aș lăsa, dar dacă pleci?

— Leagă-mă! Am de la mama o fașă de nădejde. Leagă-mă cu fașa și, când ai să vrei să mă întorc, tragi de fașă și eu intru îndată pe fereastră.

Prostul a legat-o cu fașa. Ea a coborât pe fereastră, s-a dezlegat repejor, iar cu fașa a legat o capră de coarne. A așteptat puțin, apoi a spus:

— Ridică-mă!

Dar ea își luase deja picioarele la spinare. Prostul a început să tragă, dar capra a prins a behăi.

— Ce tot behăi atât? Or să te audă ai noștri și or să-ți taie gâtul fără să mai stea pe gânduri!

Când a sfârșit de tras fașa, a văzut că de ea era legată o capră. Prostul s-a îngrozit și nu mai știa ce să facă.

— Blestemata! M-a tras pe sfoară!

Dimineața au intrat la el tâlharii.

— Unde ți-e mireasa? îl întrebară ei.

— A șters-o!

— Prostule! Zevzecule! Noi ți-am spus că așa o să se întâmple, dar tu nu și nu!

Au sărit cu toții pe cai și au plecat în fuga mare să-i prindă urma Aleonușkăi. Alergau cu ogarii după ei, pocneau din bice și fluierau îngrozitor. Aleonușka a auzit potera lor și s-a ascuns în scorbura unui stejar uscat. Tremura inima-n ea de frică, iar copoii roiau în jurul copacului scorburos.

— Oare n-o fi acolo? își dădu cu părerea unul dintre tâlhari. Ia bagă cuțitul, poate dai de ea!

Unul dintre tâlhari și-a scos cuțitul și, cotrobăind prin scorbură cu el, a nimerit-o pe Aleonușka în genunchi. Numai că fata era isteață foc! Și-a scos basmaua și a șters cuțitul de sânge. S-a uitat tâlharul la cuțit și a zis:

— Nu! Nu-i nimeni aici!

Au încălecat și au luat-o care încotro, chiuind și pocnind din bice.

Când totul s-a liniștit, Aleonușka a ieșit din scorbură și a luat-o la fugă. A alergat ea cât a alergat și a auzit din nou tropot de copite, dar tocmai atunci trecea pe drum un țăran cu carul plin de jgheaburi și copăi pe care le ducea în târg la vânzare.

— Bade, ascunde-mă sub o copaie! se rugă fata de el.

— Ești așa de frumos gătită! Mi-e teamă că ai să te murdărești din cap până-n picioare, spuse țăranul.

— Te rog, ascunde-mă! Mă urmăresc tâlharii ca să mă omoare.

Țăranul a aruncat marfa jos, i-a spus fetei să se întindă pe fundul căruței, a acoperit-o cu o copaie, iar peste ea a îngrămădit toată marfa aruncată pe jos.

Tâlharii l-au ajuns și l-au întrebat:

— Ei, omule, n-ai văzut o fată îmbrăcată așa și-așa?

— N-am văzut-o, dragilor!

— Minți! Să dăm jos copăile!

Au început să arunce marfa jos din căruță. Când au ajuns la ultima copaie, tâlharii au hotărât:

— Degeaba ne pierdem timpul, fraților! Haideți mai bine mai departe!

Și s-au așternut la drum, însoțiți de lătratul copoilor, de chiote și de pocnete. Când totul s-a liniștit, Aleonușka se rugă de țăran:

— Unchiule, scoate-mă de aici!

Țăranul a ajutat-o să iasă din ascunzătoare, iar ea a rupt-o la fugă. După un timp, a auzit iar tropotele cailor urmăritorilor. Pe drum a văzut un om care ducea în căruță piei de vite.

— Unchiule, se rugă ea, ascunde-mă sub piei! Mă urmăresc tâlharii.

— Ești așa de frumos gătită, încât mi-e teamă că ai să te murdărești toată.

— Nu-i nimic! Numai ascunde-mă!

Țăranul a dat pieile într-o parte, a ascuns-o pe fată sub cea mai de jos, a așezat pieile la loc și și-a văzut de drum. Abia a pornit, că tâlharii l-au și ajuns.

— N-ai văzut o fată așa și-așa?

— N-am văzut, dragii mei!

— Minți! Descarcă pieile!

— La ce bun să-mi stric bunătate de marfă?

Tâlharii s-au apucat singuri să arunce pieile jos. Când au rămas doar două-trei, s-au lăsat păgubași.

— Ne pierdem timpul în van, fraților! Mai bine am pleca mai departe! au zis ei și și-au urmat drumul în aceeași larmă asurzitoare.

Când s-a liniștit totul, fata s-a rugat de țăran:

— Unchiule, ajută-mă să ies de aici!

Țăranul a eliberat-o de sub piei, iar ea s-a pus din nou pe fugă. A alergat și, în cele din urmă, către miezul nopții, a ajuns acasă. A intrat în curte, s-a ascuns într-o căpiță de fân și a dormit dusă. În zori, popa a ieșit să dea de mâncare la vite și, cum și-a înfipt furca în căpiță, Aleonușka s-a prins cu mâna de ea. Popa a înlemnit. A început să se închine și să vorbească de unul singur:

— Puterea Sfintei Cruci e cu noi. Doamne, miluiește!

Apoi a întrebat:

— Cine-i acolo?

Aleonușka l-a recunoscut pe tatăl ei și a ieșit din căpița de fân.

— Cum ai ajuns aici?

— M-ați dat tâlharilor. Au vrut să mă omoare, dar eu am fugit, spuse ea și i-a povestit toate peripețiile.

Un pic mai târziu au venit la preot și tâlharii.

— E bine sănătoasă fata mea? îi întrebă preotul.

— Mulțumim lui Dumnezeu! A rămas acasă cu treburile gospodărești, i-au răspuns tâlharii.

Preotul i-a așezat la masă ca pe niște oameni de vază, dar, între timp, a chemat soldații. După aceea a adus-o pe fată și i-a întrebat pe tâlhari:

— Și asta cine-i?

În acea clipă, soldații i-au înhățat pe tâlhari, i-au legat fedeleș și i-au dus la temniță.

Și fiindcă povestea-i toată, să-mi dați votcă nebotezată!

Fecioara înțeleaptă și cei șapte tâlhari

fost odată un țăran care avea doi fii: cel mic era mereu pe drumuri, iar cel mare stătea pe lângă casă. Fiind pe moarte, tatăl i-a lăsat toată agoniseala fiului care stătea pe acasă, iar celuilalt nu i-a lăsat nimic: se gândea că se vor înțelege ei ca frații. Când tatăl a murit, fiul cel mare l-a înmormântat și întreaga moștenire a ținut-o pentru sine.

Iată că s-a întors și fiul cel mic și a început să verse lacrimi amare pentru că nu l-a prins în viață pe tatăl său. Fratele cel mare îi spuse:

— Tata mi-a lăsat totul mie!

Cel mare nu avea copii, iar cel mic avea un fiu bun și o fiică înfiată.

După ce a moștenit întreaga avere, fratele cel mare s-a îmbogățit și a început să facă negoț cu mărfuri scumpe. Cel mic era sărac, tăia lemne în pădure și le vindea la târg. Vecinilor li s-a făcut milă de el, au pus mână de la mână, au strâns niște bani și i-au dat să pornească și el negoț măcar cu mărunțișuri. Săracul s-a temut și le-a spus:

— Nu, oameni buni! Nu pot lua banii voștri. Dacă pierd în negoț, cu ce am să vă plătesc datoria?

Doi vecini s-au vorbit cum să-i dea, totuși, banii. Când a plecat săracul în pădure după lemne, unul din ei, mergând pe drum ocolit, l-a ajuns din urmă și i-a spus:

— Frate, am plecat la drum lung. Pe drum mi-a dat un datornic trei sute de ruble și nu știu ce să fac cu banii. Acasă nu mă întorc. Ține-i tu! Ascunde-i undeva la tine sau, mai bine, cumpără-ți marfă cu ei. Eu nu mă întorc așa curând. Când am să mă întorc, ai să mi-i înapoiezi tu, puțin câte puțin.

Săracul a venit acasă cu banii, temându-se să nu-i piardă sau nu cumva nevasta să creadă că sunt ai lor. S-a gândit, s-a gândit, i-a pitit într-un chiup cu cenușă și a plecat de acasă. În lipsa lui au

trecut pe la poartă niște oameni care adunau cenușă și dădeau marfă pe ea. Muierea a luat chiupul cu cenușă și l-a dat oamenilor.

Când s-a întors bărbatul acasă și a văzut că nu mai este chiupul cu cenușă, a întrebat-o pe nevastă:

— Unde-i cenușa?

Nevasta îi răspunse:

— Am vândut-o unor oameni care umblau prin sat și adunau cenușă.

Bărbatul s-a speriat, a căzut pe gânduri și n-a mai scos un cuvânt.

— Ce nenorocire ți s-a întâmplat? De ce ești așa de abătut?

El a mărturisit că ascunsese în chiupul cu pricina trei sute de ruble care nu erau ale lui. Femeia s-a supărat, a început să tune și să fulgere și să verse lacrimi.

— De ce nu mi-ai spus și mie? Eu i-aș fi ascuns mai bine!

A plecat iarăși țăranul după lemne ca să le vândă la târg și să cumpere pâine. Din urmă l-a ajuns un alt vecin. I-a spus aceeași minciună ca și primul și i-a dat cinci sute de ruble. Săracul nu a vrut să primească banii, dar vecinul i-a pus cu forța în mână și s-a făcut nevăzut. Banii erau de hârtie. Săracul se gândea unde să-i pună. Până la urmă i-a vârât în căptușeala de la căciulă.

A intrat în pădure, și-a agățat căciula într-un brad și a început să taie lemne. Spre nenorocul lui însă, a venit un corb și i-a furat căciula împreună cu banii.

I-a părut lui rău cât i-a părut, dar s-a gândit că așa i-a fost scris. Trăia în sărăcie, vindea lemne, scoțând-o cu greu la capăt. Văzând vecinii că a trecut destulă vreme, că negoțul nu-i aduce săracului niciun spor, l-au întrebat:

— Ce se întâmplă, frate? Merge prost comerțul sau ți-e frică să cheltuiești banii noștri? Dacă-i așa, înapoiază-ni-i!

Săracul a izbucnit în plâns și le-a povestit cum le-a prăpădit banii. Vecinii nu l-au crezut și l-au trimis în judecată.

„Ce hotărâre să iau?", se gândea judecătorul. „Țăranul e un om la locul lui, sărac lipit, și n-ai ce lua de la el. Dacă îl trimit în temniță, o să moară de foame."

S-a apropiat judecătorul de fereastră, îngândurat și cuprins de tristețe. Chiar sub fereastră se jucau niște copii. Unul dintre ei, mai isteț, le spuse:

— Eu am să fiu staroste și am să vă judec, iar voi să veniți la mine cu părele!

S-a așezat pe o piatră; de el s-a apropiat un băiețaș, care s-a înclinat și i-a zis:

— I-am dat acestui țăran bani cu împrumut, iar el nu mi-i înapoiază. Am venit la Luminăția Ta să-mi faci dreptate!

— Ai luat de la el bani cu împrumut? întrebă „starostele”.

— Am luat!

— De ce nu i-ai înapoiat?

— N-am de unde, tătucă!

— Ascultă, omule! El nu tăgăduiește că a luat bani cu împrumut de la tine, dar nu are cum să ți-i dea înapoi! Păsuiește-l și tu vreo cinci-șase ani. Poate că până la urmă ți-i înapoiază cu dobândă. Vă învoiți?

— Îți mulțumim, tătucă! Ne învoim!

Judecătorul a auzit toate acestea și s-a bucurat. „Acest băiețel mi-a deschis mintea!”, își zise el. „Le voi spune și eu împricinaților mei să-l mai păsuiască pe sărac.”

La povața judecătorului, cei doi vecini bogați s-au învoit să-l mai păsuiască pe sărac vreo doi-trei ani; poate că, între timp, avea să mai scape de nevoi.

Săracul a plecat iarăși în pădure după lemne. Și-a încărcat căruța pe jumătate, dar s-a lăsat întunericul. A hotărât să înnopteze în pădure.

„Mâine dimineață am să-mi umplu căruța și am să mă întorc acasă”, își zise el.

Unde să se culce? Prin preajmă – nici țipenie de om, numai fiare. „Dacă mă culc lângă cal, s-ar putea să mă mănânce lupii!”, se gândi el. S-a dus mai afund în hățiș și s-a urcat într-un pin înalt.

Noaptea, chiar în acel loc, au venit tâlharii, șapte la număr, și au spus:

— Ușiță, ușiță, deschide-te!

În aceeași clipă s-a deschis o ușă care ducea sub pământ. Tâlharii începură să care acolo toată prada pe care o aveau asupra lor. Când au terminat, au poruncit:

— Ușiță, ușiță, închide-te!

Ușa s-a închis, iar tâlharii au plecat după altă pradă. Țăranul a văzut tot ce s-a întâmplat și, când s-a așternut liniștea în jur, s-a dat jos din copac.

— Ia să încerc dacă nu se deschide ușița asta și pentru mine!

Și, de cum a rostit „Ușiță, ușiță, deschide-te!”, ea s-a deschis. A coborât țăranul sub pământ și a văzut cum zăceau pe jos grămezi întregi de aur, de argint și de tot felul de lucruri prețioase. S-a bucurat săracul și, în zori, a început să care sacii cu bani. A zvârlit lemnele din căruță, a încărcat-o cu aur și argint și... repede acasă!

L-a întâmpinat nevasta:

— Vai de mine, bărbățele! M-am frământat toată noaptea și mă tot gândeam ce ți s-a întâmplat. Nu știam ce să cred: ori te-o fi strivit un buștean, ori te-o fi sfârtecat vreo jivină!

Iar țăranul, vesel nevoie mare:

— Nu te frământa, nevastă! Dumnezeu ne-a scos norocul în cale. Am găsit o comoară. Ajută-mă să car sacii!

După ce a terminat treaba, țăranul s-a dus la fratele său, bogătașul. I-a povestit totul așa cum a fost și l-a chemat să meargă cu el să se întâlnească în pădure cu norocul. Acesta s-a învoit. Au ajuns la locul cu pricina, au găsit pinul și au strigat:

— Ușiță, ușiță, deschide-te!

Ușița s-a deschis. Ei au intrat și au început să care de sub pământ sacii cu bani. Săracul și-a încărcat căruța și i-a fost de ajuns, dar bogatului i se părea că a luat prea puțin.

— Tu, frate, pleacă! Vin și eu îndată!

— Bine, dar ai grijă să nu uiți să spui „Ușiță, ușiță, închide-te!”.

— Nu, n-am să uit!

Săracul a plecat, iar bogatul nu se putea despărți cu niciun chip de bănet: de luat n-avea cum să-l ia pe tot, dar nici de lăsat nu se îndura să-l lase. Așa l-a prins noaptea.

Au venit tâlharii, l-au găsit sub pământ și i-au retezat capul. Au dat sacii cu bani jos din căruță, iar în loc l-au pus pe mort, au dat bice calului și l-au lăsat să plece. Calul a fugit din pădure și nu s-a oprit până acasă.

Căpetenia tâlharilor a început să-l certe pe cel care îl omorâse pe fratele cel bogat:

— De ce te-ai grăbit să-l omori? Trebuia mai întâi să afli de la el unde stă. Știi că ne-a dispărut mult din avere. Cine ne-a furat-o, dacă nu el? Unde să mai găsim ce-am pierdut? Acela care l-a omorât, acela să-l și caute, a hotărât atamanul tâlharilor.

N-a trecut mult timp și tâlharul ucigaș începu să-l caute. A venit într-o zi la prăvălioara săracului, a cumpărat una-alta, a observat că patronul nu era în apele lui și l-a întrebat:

— De ce ești așa de trist?

Iar acesta îi răspunse:

— Am avut un frate mai mare, dar l-a lovit necazul: a fost omorât de cineva. De trei zile l-a adus calul acasă, mort, cu capul retezat, iar astăzi e înmormântarea.

Tâlharul și-a dat seama că a prins un fir. S-a prefăcut că-i pare din cale-afară de rău și a început să-l tragă de limbă pe fratele mai mic. Așa a aflat ucigașul că văduva este în viață și a întrebat:

— Are sărmana măcar un colțișor al ei?

— Are o casă mare!

— Unde? Ia arată-mi!

Țăranul i-a arătat casa fratelui. Tâlharul i-a însemnat poarta cu vopsea roșie.

— De ce ai făcut asta? îl întrebă țăranul.

Acesta îi răspunse:

— Vreau s-o ajut pe văduvă și am însemnat poarta înadins ca să găsesc mai ușor casa.

— Ei, frate! Cumnata mea nu duce lipsă de nimic. Slavă Domnului, are de toate!

— Dar tu unde stai?

— Iată și izba mea.

Tâlharul a pus și pe poarta lui același semn cu vopsea.

— Dar pe a mea de ce ai mânjit-o?

— Fiindcă tu îmi placi foarte mult. Am să încep să vin să dorm la tine, frate. Spre binele tău, crede-mă!

S-a întors tâlharul la banda sa, a povestit totul de-a fir-a-păr și au hotărât să meargă noaptea să-i prade și să-i omoare pe toți din amândouă casele ca să-și ia aurul înapoi.

Săracul a venit acasă și a povestit:

— Chiar acum am făcut cunoștință cu un om de treabă care mi-a însemnat poarta. Îmi spunea că o să vină din când în când să rămână peste noapte la noi. E foarte cumsecade. Și cât l-a mai căinat pe frate-meu! Și pe văduva lui vrea s-o ajute...

Nevasta și fiul îl ascultau, iar fata înfiată îi zise:

— Tătucă, nu cumva te-ai înșelat? Crezi că o să ne fie bine? Nu cumva a fost unul din tâlharii care l-au ucis pe unchiul și acum ne caută pe noi ca să-și ia aurul îndărăt? Pot să ne calce la noapte să ne prade, iar pe tine să te ucidă!

Țăranul s-a speriat.

— N-ar fi de mirare! Până azi nu l-am mai văzut niciodată! Ce necaz! Ce ne-om face?

— Du-te, tătucă, ia vopsea roșie și fă prin tot satul aceleași semne pe porți!

Țăranul s-a dus și a însemnat toate porțile din sat cu vopsea roșie. Tâlharii au venit noaptea, dar n-au putut afla nimic. S-au întors de unde plecaseră și au tăbărât pe ucigaș:

— De ce n-ai însemnat porțile cum trebuie?

În cele din urmă, după ce au chibzuit îndelung, au zis:

— Se vede treaba că am dat peste unul din cale-afară de viclean!

După câtva timp au pregătit șapte butoaie: în șase din ele a intrat câte un tâlhar, iar în cel de-al șaptelea au turnat untdelemn.

Tâlharul ucigaș s-a dus cu toate butoaiele la fratele cel sărac. A ajuns pe seară și l-a rugat să-l lase să înnopteze. Țăranul l-a primit ca pe unul pe care-l cunoștea deja.

Fata a ieșit afară și a început să cerceteze butoaiele. A deschis unul: era cu untdelemn. A încercat să-l deschidă pe al doilea, dar

n-a reușit nicicum. Și-a lipit urechea de butoi și a auzit că ceva s-a mișcat și că cineva respira acolo înăuntru. „Ei”, se gândi ea, „aici nu-i lucru curat!”.

A venit în casă și l-a întrebat pe țăran:

— Tătucă, ar trebui să-l omenim pe oaspetele nostru. Eu mă duc în bucătăria din dos, aprind focul și pregătesc ceva pentru cină!

— Bine, du-te!

Fata a încins soba și, pe lângă mâncare, a dat în clocot niște apă, a dus-o afară și a turnat-o în butoaie, opărindu-i pe toți tâlharii. Țăranul cina cu oaspetele, iar fata pândea din bucătăria din dos, să vadă ce se întâmplă. Când stăpânii casei adormiră, „oaspetele” ieși afară, fluieră, dar nu-i răspunse nimeni. Se apropie de butoaie, își chemă prietenii, însă în zadar. Deschise butoaiele, iar din ele năvăli aburul afară. Tâlharul și-a închipuit cam ce s-a întâmplat, a înhămat caii la căruță și a șters-o din curte, cu butoaie cu tot.

Fata a încuiat poarta, a intrat în casă, i-a trezit pe ai săi și le-a povestit tot ce se întâmplase.

Țăranul spuse:

— Ei, fată, ne-ai salvat viața! Mărită-te cu fiul meu!

În scurt timp s-a făcut și nunta.

Mireasa i-a cerut un singur lucru tatălui ei de suflet: să-și vândă casa veche și să-și cumpere alta nouă, căci tâlharii se puteau întoarce oricând.

Așa s-a și întâmplat. Nu peste multă vreme, tâlharul care venise cu butoaiele s-a întors la ei îmbrăcat, de astă dată, în ofițer. Nu l-a recunoscut nimeni, în afară de tânăra noră a țăranului.

— Tătucă, zise ea, ăsta-i tâlharul care a mai fost la noi!

— Nu, fată, nu-i acela!

Ea n-a mai zis nimic, dar, la culcare, a luat cu ea un topor ascuțit și l-a pus la îndemână. Toată noaptea n-a închis un ochi, trăgând cu urechea la ce se întâmplă.

Noaptea, ofițerul se sculă și își luă sabia, pregătindu-se să-i reteze capul tânărului soț al fetei. Ea nu s-a speriat. A dat cu toporul și i-a retezat brațul drept. A mai dat o dată și i-a zburat capul.

Așa s-a convins țăranul că fata lui este cu adevărat înțeleaptă. A ascultat-o, a vândut casa și a cumpărat un han. S-a mutat în casă nouă, afacerile au început să-i meargă bine și a uitat de nevoi.

Într-o zi veniră la el vecinii care îi împrumutaseră bani și îl dăduseră în judecată.

— Măi! Tu cum ai ajuns aici?

— E casa mea, am cumpărat-o nu demult.

— Frumoasă casă! Se vede treaba că nu duci lipsă de bani! De ce nu-ți plătești datoriile?

Stăpânul casei se plecă și le zise:

— Mulțumesc lui Dumnezeu! M-a ajutat și am găsit o comoară și sunt gata să vă plătesc chiar și întreit.

— Bine, frate! Dar acum ar trebui să faci cinste de casă nouă.

— Sunteți oaspeții mei!

Au chefuit, s-au veselit și la urmă au vrut să vadă livada din jurul casei.

— Haideți, că vin și eu cu voi!

Au umblat ei prin livadă și, deodată, au găsit un mic chiup cu cenușă. Cum l-a văzut, țăranul nu și-a putut stăpâni un strigăt de uimire.

— Cinstiți boieri! Acesta este chiupul acela cu cenușă în care ascunsesem banii, iar nevasta l-a vândut în lipsa mea.

— Nu-s cumva și banii acolo?

Au scuturat chiupul, au găsit banii și abia atunci i-au dat crezare țăranului, care le spusese adevărul adevărat.

— Haideți să cercetăm și copacii, cine știe? Corbul și-o fi făcut cuib în căciula pe care mi-a furat-o și în care eu am ascuns banii.

Au umblat cât au umblat prin livadă și au dat de cuibul corbului, făcut în căciula țăranului, în căptușeala căreia el ascunsese banii. Au dat cuibul jos cu prăjinile și au găsit banii. Omul le-a înapoiat banii vecinilor săi și a început să trăiască în bogăție și mulțumire.

Muntele de aur

iul unui negustor și-a risipit toată averea până când a ajuns să nu mai aibă ce mânca. Și-a luat un hârleț, s-a dus în piață și a început să aștepte, poate s-o găsi careva să-l tocmească pentru lucru. Iată că veni un negustor bogat într-o caretă aurită. Cum l-au văzut, lucrătorii s-au risipit ca potârnichile și s-au ascuns prin toate ungherele. A rămas în piață doar fiul de negustor.

— Vrei să lucrezi, tinere? Tocmește-te la mine! i-a spus negustorul cel bogat.

— De asta am și venit în piață.

— Cât îmi ceri?

— Câte o sută de ruble pe zi îmi ajung.

— De ce așa scump?

— Dacă ți se pare scump, caută-ți pe altcineva mai ieftin. Ai văzut ce de lume era aici. Dar, când te-au văzut, au fugit cu toții.

— Ei bine, vino mâine la chei.

A doua zi a venit fiul de negustor la chei, iar bogătașul îl aștepta deja de mult. S-au urcat în corabie și au plecat pe mare. Au mers ei cât au mers și au dat de o insulă în mijlocul mării. Pe insulă erau munți înalți, iar lângă mal strălucea ceva de parcă ar fi fost un foc.

— Se vede un foc! spuse fiul de negustor.

— Nu, nu! Este palatul meu de aur.

S-au oprit la mal și au coborât pe țărm. În întâmpinarea negustorului celui bogat au venit soția acestuia și fiica lor, iar fiica era atât de frumoasă, că nici cu gândul nu gândești.

Și-au dat binețe, s-au dus în palat și l-au luat cu ei și pe noul lucrător. S-au așezat la masă, au început să bea și să mănânce și să se veselească.

— Ce repede s-a dus ziua! zise stăpânul. Astăzi chefuim, iar mâine ne apucăm de lucru.

Fiul de negustor era un tânăr bine făcut, puternic și chipeș.

Fata stăpânului s-a îndrăgostit de el. L-a chemat ea în taină în altă cameră și i-a dat un cremene și o iască, zicându-i:

— Ia-le! Când ai să fii la ananghie o să-ți prindă bine!

A doua zi, negustorul cel bogat a plecat cu lucrătorul său pe muntele de aur; era atât de înalt, că nu puteai nici să te urci, nici să te cațări pe el.

— Hai mai întâi să bem, i-a spus negustorul și i-a dat o licoare de somn.

Lucrătorul a băut și a adormit. Negustorul a scos cuțitul, a ucis o mârțoagă pipernicită, i-a scos măruntaiele, l-a băgat în locul lor pe lucrător, a pus și lopata acolo, a cusut pântecele și s-a dus și s-a ascuns în tufe.

Deodată, s-au adunat corbi negri cu pliscuri oțelite, au răpit leșul, l-au dus sus pe munte și au început să-l ciugulească. Au mâncat calul și ajunseseră deja la fiul de negustor. Acesta s-a trezit, i-a gonit pe corbi, s-a uitat împrejur și s-a întrebat:

— Oare unde sunt?

I-a răspuns negustorul cel bogat:

— Pe muntele de aur. Ia hârletul și scoate aur!

A început tânărul să sape și să arunce totul jos, iar negustorul încărca bolovanii în căruță. Până seara a umplut nouă căruțe.

— Ajunge! spuse negustorul. Îți mulțumesc pentru lucru. Rămâi cu bine!

— Și eu ce fac?

— Treaba ta! Acolo, pe munte, au murit nouăzeci și nouă ca tine. Cu tine o să fie taman o sută, i-a spus negustorul și a plecat.

„Ce mă fac?", se gândea fiul de negustor. „De coborât, nici vorbă! Rămâne doar să mor de foame."

Stătea pe munte, iar deasupra lui roiau corbii negri cu pliscuri oțelite. Simțiseră pesemne că e rost de pradă.

A început el să-și aducă aminte cum s-a întâmplat totul. Și-a amintit de cremenele și de iasca date de frumoasa fată și de vorbele ei: „Ia-le! Când ai să fii la ananghie o să-ți prindă bine!". „Nu a spus ea aceste vorbe în van. Ia să încerc!" A scos din buzunar cremenele și iasca, a lovit o dată și în aceeași clipă s-au ivit doi voinici.

— Poruncă, stăpâne!

— Coborâți-mă de pe munte pe malul mării.

Nici n-a apucat să-și termine vorbele, că cei doi l-au apucat și l-au coborât cu băgare de seamă de pe munte.

Mergând pe malul mării, văzu că pe lângă insulă trecea o corabie.

— Ei, oameni buni, corăbieri! Luați-mă cu voi!

— Nu, frate! Nu avem timp să oprim, pentru că va trebui să mai facem o sută de verste în plus.

Au trecut corăbierii pe lângă insulă, au început să sufle vânturi potrivnice și s-a iscat o furtună groaznică.

— Vai și-amar! ziseră corăbierii. Se vede treaba că el nu e un om oarecare! Mai bine ne-am întoarce să-l luăm pe corabie!

Au întors, s-au oprit la țărm, l-au luat pe fiul de negustor și l-au dus în orașul de baștină.

A trecut cât a trecut, a luat fiul de negustor din nou hârletul și a ieșit la piață să caute de lucru. Trecu din nou pe acolo, în careta lui aurită, negustorul cel bogat. L-au văzut lucrătorii, s-au risipit și s-au ascuns pe la colțuri. A rămas doar fiul de negustor.

— Tocmește-te la mine! îi spuse negustorul cel bogat.

— Dă-mi două sute de ruble pe zi și vin la lucru.

— Ce scump ești!

— Dacă-s așa scump, găsește-ți altul mai ieftin. Ai văzut câți oameni erau aici? Cum te-ai arătat tu, s-au împrăștiat toți.

— Bine, fie, vino mâine la chei.

A doua zi s-au întâlnit pe chei, s-au urcat în corabie și au pornit spre insulă. Acolo au chefuit o zi, iar în ziua următoare au plecat la muntele de aur. Cum au ajuns, negustorul i-a întins lucrătorului un pahar:

— Bea mai întâi asta!

— Nu, stăpâne! Tu ești căpetenia, tu trebuie să bei primul. Te cinstesc eu dintr-al meu.

Fiul de negustor avea la el, dinainte pregătită, o licoare de somn. A umplut paharul negustorului. Acesta a băut și a căzut într-un somn adânc.

Fiul de negustor a înjunghiat cea mai prăpădită mârțoagă, i-a scos măruntaiele, l-a pus pe stăpânul său acolo, a cusut la loc pântecele și s-a ascuns în tufișuri.

Nu după mult timp, au sosit corbii negri cu pliscuri oțelite, au luat leșul, l-au dus pe munte și au început să-l ciugulească.

S-a trezit negustorul cel bogat și s-a uitat împrejur:

— Unde mă aflu? întrebă el.

— Pe munte... Ia hârletul și scoate aur! Dacă sapi mult, am să te învăț cum să cobori de pe munte.

Negustorul cel bogat a pus mâna pe hârleț și a început să sape până s-au umplut douăsprezece căruțe.

— Ei, acum e de ajuns! spuse fiul de negustor. Îți mulțumesc pentru lucru și rămâi cu bine!

— Cum adică? Cu mine cum rămâne?

— Fă ce crezi! Acolo, pe munte, au pierit deja nouăzeci și nouă, cu tine vor fi taman o sută.

A luat fiul de negustor toate cele douăsprezece căruțe, a venit la palatul de aur, s-a însurat cu frumoasa fiică a negustorului, a devenit stăpânul întregii bogății și s-a dus să trăiască în capitală împreună cu toată familia. Iar negustorul cel bogat a rămas pe munte până l-au mâncat corbii cei negri cu pliscuri oțelite.

Purcelușa cu păr de aur

fost odată un țar care avea trei fete rupte din soare. Cea mai mică însă, căreia lumea îi spunea Țarevna Frumusețea Neprețuită, le întrecea pe toate, fiind atât de frumoasă, că nici în povești nu puteai întâlni una pe măsură. Surorile ei mai mari erau măritate cu prinți, dar ea nu se putea hotărî nicicum în privința alesului.

Așa stând lucrurile, țarul a dat poruncă să se răspândească vestea că aceluia care va fi în stare să treacă prin douăsprezece geamuri și să o sărute pe țarevnă, de orice neam ar fi el, i-o va da pe fiica lui de soție și, odată cu ea, jumătate din împărăție drept zestre.

În acea țară trăia un negustor care avea trei feciori neînsurați. Doi dintre ei, cel mare și cel mijlociu, erau deștepți, iar mezinul – prostănac. Frații mai mari, auzind de hotărârea țarului de a-și mărita fata, i-au spus negustorului:

— Noi, tătucă, plecăm s-o cucerim pe țarevnă!

— Mergeți cu Dumnezeu! le-a spus negustorul.

Frații mai mari și-au luat cei mai buni cai din grajd și au început să se pregătească de drum, iar prostul se pregătea și el.

— Unde te duci, prostule? îl întrebară frații. Ești tu de nasul țarevnei?

Frații au plecat, iar prostul – în urma lor, călare pe un cal slab și răpciugos. Când s-a văzut în câmp, prostul a strigat cu glas răsunător:

— Ei, căluțule! Murguleț meu bun! Arată-te dinaintea noastră ca frunza dinaintea ierbii!

Ca din senin, a apărut o mândrețe de cal care alerga spre el mâncând pământul. Prostănacul i-a intrat pe-o ureche și i-a ieșit pe cealaltă, preschimbat într-un voinic frumos, fără asemănare. Prostul s-a urcat în șa, a ajuns la palatul țarului, și-a luat avânt și a străpuns șase din cele douăsprezece rânduri de geamuri. Lumea a scos un strigăt de uimire, apoi s-au auzit voci:

— Cine-i ăsta? Prindeți-l! Țineți-l!

Dar voinicul a dispărut la fel de repede cum apăruse.

A ajuns în câmp, în locul în care își lăsase calul, i-a intrat pe o ureche și i-a ieșit pe cealaltă, la fel de prost îmbrăcat și de slab la minte ca înainte. A încălecat pe mârțoaga lui, s-a întors acasă și s-a culcat pe cuptor.

S-au întors frații și au început să-i povestească tatălui:

— Tătucă, dacă ai fi văzut! A fost acolo un voinic între voinici. Prin șase geamuri a trecut!

Dar prostul de pe cuptor întrebă:

— Fraților, nu cumva am fost eu acela?

— Mai ține-ți gura, prostule! Nu e țarevna de nasul tău! Tu nu faci nici cât o unghie de-a ei!

A doua zi frații s-au gătit iarăși să meargă la palat. Prostul se pregătea și el.

— Ce faci, prostule? râseră frații de el. Tu mai lipseai acolo!

Prostul a încălecat pe aceeași mârțoagă răpciugoasă, a ieșit în câmp și a strigat cu glas răsunător:

— Ei, căluțule! Murguleț meu năzdrăvan! Arată-te dinaintea mea ca frunza dinaintea ierbii!

Ivit ca din pământ, calul alerga spre el iute ca vântul. Prostul i-a intrat pe o ureche așa cum era și a ieșit prin cealaltă frumos și îmbrăcat ca un prinț, de nu-l mai recunoșteai.

Ajuns la palat, și-a luat avânt, a pătruns prin toate cele douăsprezece geamuri și a sărutat-o pe Țarevna Frumusețea Neprețuită, iar ea i-a pus o pecete pe frunte.

— Cine-i ăsta? Prindeți-l! Țineți-l!

Dar el, ia-l de unde nu-i! S-au întors în câmp, la locul unde-și lăsase mârțoaga. A intrat pe o ureche a calului său, voinic și frumos cum era, iar prin cealaltă ureche a ieșit prostul dintotdeauna.

A venit acasă, și-a legat fruntea cu o cârpă, prefăcându-se că îl doare capul, și s-a culcat pe cuptor.

Când s-au întors frații, au început să-i povestească părintelui lor:

— Dacă ai fi văzut, tătucă! A fost acolo un viteaz adevărat care a trecut de prima dată prin toate cele douăsprezece geamuri și a sărutat-o pe țarevnă.

Iar prostul de pe cuptor i-a întrebat:

— Fraților, nu cumva am fost eu acolo?

— Tacă-ți fleanca, prostule! Ce să cauți tu acolo?

În acest răstimp, țarevna își frământa mâinile: „Cine ar putea fi logodnicul meu?”. S-a dus la țar și i-a zis:

— Tătucă, îngăduie-mi să-i strâng laolaltă pe toți prinții, curtenii, negustorii și oamenii de rând la ospăț, să stau de vorbă cu ei și să-l aflu pe cel care m-a sărutat!

Țarul se învoi. S-a adunat la curtea lui lumea de pe lume. Țarevna trecea pe la toți, îi cinstea cu vin și cerceta să vadă care are pecete pe frunte. După ce a trecut pe la mulți, s-a apropiat și de prost cu paharul de vin.

— De ce ai fruntea legată? îl întrebă țarevna.

— Așa! Mă doare capul, răspunse prostul.

— Ia dezleag-o!

Prostul și-a dezlegat fruntea, țarevna i-a văzut pecetea și a înlemnit. Țarul îi spuse:

— Nu-mi mai pot schimba cuvântul dat! Așa a fost să fie: te măriți cu el!

Au cununat-o pe țarevnă cu prostul. Ea plângea de necaz, iar surorile își băteau joc de ea:

— Te-ai măritat cu prostul!

Într-o bună zi, țarul îi chemă pe ginerii săi și le spuse:

— Dragii mei, am auzit că undeva, într-o țară, s-ar afla o minune: o purcelușă cu părul de aur. N-ați putea face cumva să mi-o aduceți?

Ceilalți doi cumnați au pus șeile pe cei mai arătoși cai, au încălecat și au plecat.

— Dar tu? îi zise țarul prostului. Du-te și tu!

Prostul a ales din grajd cel mai prăpădit cal, l-a înșeuat, a încălecat și a pornit-o și el pe urmele cumnaților săi. A ieșit în câmp și a strigat cu glas răsunător:

— Ei, căluțule! Bunul meu murguleț! Arată-te dinaintea mea ca frunza dinaintea ierbii!

Ca din pământ, s-a ivit o mândrețe de cal care fornăia și scurma pământul cu copita. Prostul i-a intrat pe o ureche și a ieșit pe cealaltă. Deodată au apărut în fața lui doi voinici și i-au zis:

— Ce-ți trebuie? Ce-ți dorește inima? Poruncește!

— Vreau ca aici să fie un cort cu un pat în el, iar prin preajmă să zburde purcelușa cu păr de aur!

Cât ai clipi, a apărut tot ce le ceruse: s-a întins cortul, iar înăuntru era un pat în care s-a culcat prostul, preschimbat într-un voinic fără seamăn, de nu-l mai putea recunoaște nimeni. Iar purcelușa cu păr de aur se învârtea pe tăpșan, în jurul cortului.

Ceilalți doi gineri ai țarului au umblat cât au umblat, n-au dat nicăieri de purcelușa cu păr de aur și-au făcut cale întoarsă. Pe drum, au văzut cortul, iar lângă acesta – minunea pe care ei o căutau de atâta vreme.

— Ah, iată pe unde își face veacul purcelușa cu păr de aur! zise unul dintre ei. Hai să mergem la stăpânul ei, să-i dăm cât ne-o cere și s-o luăm pentru tata socru.

Au intrat în cort și au dat bineț. Prostănacul îi întrebă:

— Încotro mergeți și ce căutați?

— Nu ne vinzi purcelușa cu păr de aur? O căutăm de multă vreme.

— Nu, nu-i de vânzare! Și mie îmi face trebuință!

— Îți dăm cât ceri, numai vinde-ne-o!

I-au oferit mai întâi o mie de ruble, apoi două, trei și chiar mai mult, dar prostănacul nu se învoia:

— N-o dau nici pentru o sută de mii!

— Te rugăm, dă-ne-o! Îți plătim cât vrei!

— Ei, dacă vă trebuie așa de mult, v-o dau și nici nu vă iau prea scump: de la fiecare, degetul mic de la picior.

Prinții s-au gândit, au chibzuit, și-au scos cizmele și și-au tăiat câte un deget de la picior. Prostănacul a luat degetele și le-a pus bine, apoi le-a dat purcelușa cu păr de aur.

Ginerii s-au întors acasă și au adus cu ei purcelușa cu păr de aur. Țarul nu mai putea de bucurie, nu știa cum să le mulțumească și cu ce să-i cinstească.

— Dar pe prostănac nu l-ați văzut? îi întrebă țarul.

— Nici nu l-am văzut și nici n-am auzit de el!

Iar prostănacul a intrat pe o ureche a calului, a ieșit pe cealaltă și și-a recăpătat înfățișarea obișnuită. Și-a înjunghiat calul, l-a jupuit de piele, pielea a pus-o în spate, apoi a prins patruzeci de păsări, ciori, stăncuțe, coțofene și vrăbii, le-a agățat pe toate de haine și a plecat spre casă. A venit acasă și a dat drumul tuturor păsărilor. Acestea s-au risipit în toate părțile și au spart geamurile palatului. Când a văzut Țarevna Frumusețea Neprețuită toate astea, au podidit-o lacrimile, iar surorile au început să-și bată joc de ea:

— Bărbații noștri au adus cu ei purcelușa cu păr de aur, iar prostul tău uite ce urâțenie și-a pus pe el!

Țarul a strigat la prostănac:

— Ce-i cu panarama asta?

Altă dată țarul și-a chemat ginerii și le-a spus:

— Dragii mei! Am auzit că undeva, într-o țară, este o ciudățenie: un cerb cu coarnele și coada de aur. Nu s-ar putea oare să-l aducem la noi?

— Cum să nu, Luminăția Ta! îi răspunseră soții fetelor mai mari.

Și-au luat cei mai buni cai din grajd, au încălecat și au plecat.

— Dar tu? îl întrebă țarul pe prost. Du-te și tu!

Prostul a luat din grajd calul cel mai slab și a plecat pe urmele cumnaților săi cei deștepți. A ieșit în câmp și a strigat cu glas răsunător:

— Ei, căluțule! Murgulețul meu bun! Arată-te dinaintea mea ca frunza dinaintea ierbii!

Ca din pământ s-a ivit o mândrețe de cal care fornăia și scurma pământul cu copita. Prostul i-a intrat pe o ureche și a ieșit pe cealaltă. Deodată au apărut în fața lui doi voinici care l-au întrebat:

— Ce-ți dorește inima? Ce ne poruncești?

— Vreau aici un cort cu un pat în el, iar pe pajiștea din jur să se plimbe cerbul cu coarne și coadă de aur.

Cât ai clipi, a apărut tot ce le ceruse prostul: s-a întins cortul, s-a ivit patul. Pe pat s-a întins prostul, preschimbat într-un chipeș viteaz fără asemănare, de nu-l putea recunoaște nimeni. Pe pajiștea din jur se plimba în voie cerbul cu coarne și coadă de aur.

Ginerii cei deștepți ai țarului au umblat cât au umblat, dar tot n-au văzut nicăieri cerbul pe care și-l dorea socrul lor și au făcut cale întoarsă. Pe drumul de întoarcere, au văzut cortul și cerbul care se plimba în jurul lui pe pajiște.

— Ia uite pe unde se plimbă cerbul cu coarne și coadă de aur! Să mergem la stăpânul lui și să ne rugăm să ni-l vândă. Îi dăm cât ne-o cere, numai să-i facem socrului pe plac!

S-au apropiat de cort, au intrat și au dat bineț. Prostul îi întrebă:

— Încotro mergeți și ce căutați?

— Nu ne vinzi nouă cerbul cu coarnele și coada de aur?

— Nu, că nu-i de vânzare! Îmi face trebuință și mie!

— Îți dăm cât vrei, numai vinde-ni-l!

Și i-au întins o mie de ruble, apoi două și chiar mai mult. Prostul nu voia nici în ruptul capului. Însă, văzând cât stăruie cei doi, le zise:

— Dacă v-a plăcut atât de mult cerbul meu, vi-l dau, și încă ieftin de tot. Vreau de la fiecare degetul mic de la o mână.

Deștepții s-au gândit, au chibzuit și-n cele din urmă s-au învoit. Și-au scos mănușile și și-au tăiat degetul mic. Prostul a luat degetele, le-a pus bine și le-a dat cerbul.

S-au întors ginerii acasă și au adus cu ei cerbul cu coarne și coadă de aur. Țarul nu mai putea de bucurie. Nu știa ce să le mai facă, cum să le mai intre în voie, cu ce să-i mai cinstească.

— Dar pe prost nu l-ați văzut? întrebă țarul.

— Nici nu l-am văzut, nici n-am auzit de el, răspunseră ei.

Iar prostul a intrat într-una din urechile calului și a ieșit pe cealaltă, căpătând înfățișarea lui dintotdeauna. Și-a înjunghiat calul, l-a jupuit de piele, iar pielea a pus-o pe el. A prins apoi stăncuțe, ciori, coțofene, vrăbii, le-a agățat peste tot de haine și a plecat spre casă. Când a ajuns la palat, a dat drumul păsărilor, iar acestea s-au răspândit pretutindeni. Țarevna, soția lui, când l-a văzut, a izbucnit în hohote de plâns, iar surorile ei au început să-și bată joc de ea:

— Bărbații noștri au adus cerbul fermecat, pe când prostul tău... Uită-te nițel la el...

Țarul a strigat la prostănac:

— Ce-i cu panarama asta?

Și le-a dat jumătate din împărăție celor doi gineri deștepți.

Țarul și-a chemat ginerii și a treia oară și le-a spus:

— Dragii mei, vă dau întreaga împărăție dacă îmi veți aduce calul cu coamă și coadă de aur, despre care am auzit că trăiește undeva, într-o țară.

Doi dintre ginerii săi – cei deștepți – au pus șeile pe cei mai buni cai din grajd și au plecat la drum. Țarul îl îndemnă și pe prost:

— Dar tu? Du-te și tu!

Prostul a luat din grajd calul cel mai slab și a plecat pe urmele cumnaților săi. A ieșit în câmp și a strigat cu glas răsunător:

— Ei, căluțule! Murguleț meu bun! Arată-te dinaintea mea ca frunza dinaintea ierbii!

Ca din pământ, s-a ivit o mândrețe de cal falnic care fornăia pe nări și scurma pământul cu copita. Prostul i-a intrat pe o ureche și-a ieșit pe cealaltă atât de voinic și de chipeș, încât nu-l puteai recunoaște. Deodată s-au ivit în fața lui doi voinici care l-au întrebat:

— Ce-ți dorește inima? Ce ne poruncești?

— Vreau să se întindă aici un cort cu un pat înăuntru, iar pe pajiștea din jur să se plimbe calul cu coamă și coadă de aur.

În aceeași clipă a apărut cortul cu patul înăuntru; prostul s-a întins în el, iar pe afară se plimba în voie calul cu coamă și coadă de aur.

Ginerii cei deștepți au umblat, au umblat și, negăsind calul râvnit de socrul lor, au hotărât să se întoarcă. Când se apropiau de cort, au zărit minunăția.

— Iată pe unde se plimba calul cu coadă și coamă de aur! Să mergem la stăpânul lui și să ne rugăm de el să ni-l vândă. Îi vom da cât ne va cere, numai să-i facem pe plac dragului nostru socru.

S-au apropiat, au intrat, au dat binețe, iar prostul i-a întrebat:

— Încotro vă îndreptați și ce anume căutați?

— Vinde-ne, te rugăm, calul cu coamă și coadă de aur!

— Nu, că nu-i de vânzare! Și mie îmi face trebuință!

— Îți dăm cât ceri, numai vinde-ni-l!

Și-au început să-i dea pe cal întâi o mie de ruble, apoi două, trei și chiar mai mult.

— Nu-l dau nici pe o sută de mii! le spuse prostul.

— Te rugăm, fie-ți milă! Îți dăm cât ceri.

— Ei, dacă vă trebuie chiar așa de mult, vi-l dau, și încă nu foarte scump: lăsați-mă să vă tai de pe spate câte o fâșie de piele.

Cei doi s-au gândit, au chibzuit, s-au codit... Calul îl voiau, dar și de ei le era milă. În cele din urmă, s-au hotărât: au scos cămășile

de pe ei, prostul le-a luat de pe spate câte o fâșie de piele, a pus bine fâșiile și le-a dat ginerilor calul.

Au venit ginerii acasă și-au adus cu ei calul cu coamă și coadă de aur. Țarul nu știa ce să mai facă de bucurie. Nu știa ce să le mai dea ca să le mulțumească. I-a așezat la masă pe locurile de frunte, i-a cinstit împărătește și le-a dat și cealaltă jumătate de împărăție.

Prostul a intrat din nou într-o ureche a calului și-a ieșit pe cealaltă cu înfățișarea lui dintotdeauna. Și-a înjunghiat din nou calul, l-a jupuit, iar pielea a pus-o pe el. A prins o mulțime de stăncuțe, coțofene, ciori și vrăbii și le-a agățat de îmbrăcăminte. A venit la palat și a dat drumul păsărilor, care s-au risipit în toate părțile și au spart geamurile palatului.

Țarevna, soția lui, plângea, iar surorile ei își băteau joc de ea:

— Bărbații noștri au adus calul cu coamă și coadă de aur, iar prostul tău uite cum arată!

— Ce tâmpit! strigă țarul. Am să poruncesc să fie împușcat.

Prostul îl întrebă:

— Cu ce mă vei răsplăti?

— Pentru ce să te răsplătesc, prostănacule?

— Dacă e după dreptate, eu sunt cel care ți-a făcut rost și de purcelușa cu păr de aur, și de cerbul cu coarne de aur, și de calul cu coamă de aur.

— Poți să dovedești lucrul ăsta?

— Poruncește ca ginerii tăi să-și descalțe cizmele!

Ginerii au început să se codească, nevrând să-și scoată cizmele din picioare.

— Descălțați-vă! le porunci țarul. Nu văd niciun rău în asta.

Cei doi și-au scos cizmele. Țarul s-a uitat și a văzut că le lipsește câte un deget.

— Iată degetele lor! spuse prostul. Porunciți-le acum să-și scoată mănușile.

Și-au scos mănușile și s-a văzut că le lipsește câte un deget.

— Iată degetele! zise prostul. Porunciți-le acum să-și scoată cămășile.

Țarul, văzând că prostul are dreptate, le-a poruncit să se dezbrace. Cei doi și-au scos cămășile și țarul a văzut că fiecăruia îi lipsește câte o fâșie de piele de pe spate, lată cam de două degete.

— Iată curelușele de piele! a spus prostul și a povestit totul așa cum a fost.

Țarul nu știa cum să-i mai intre în voie și cum să-l mai răsplătească. I-a dat întreaga împărăție, iar ceilalți doi gineri, pentru că l-au păcălit, au fost împușcați.

Prostul a ieșit în câmp și a strigat:

— Ei, căluțule! Murguleț meu bun! Arată-te dinaintea mea ca frunza dinaintea ierbii!

Ca din senin a apărut calul cel mândru, alergând de se cutremura pământul. Prostul i-a intrat pe o ureche, iar pe cealaltă a ieșit o mândrețe de viteaz, chipeș nevoie mare. S-a întors acasă și a început să trăiască în pace cu țarevna lui, să se veselească și avutul să-l sporească.

Surioara Aleonușka și frățiorul Ivanușka

u fost odată un țar și o țarină care aveau un băiat și o fată. Pe băiat îl chema Ivanușka, iar pe fată Aleonușka. Țarul și țarina s-au stins din viață, iar copiii rămași orfani au plecat să rătăcească prin lumea largă.

Au mers ei cât au mers și au văzut un iaz, iar lângă iaz păștea o cireadă de vaci.

— Mi-e sete! zise Ivanușka.

— Nu bea, frățioare, că ai să te faci viței! îi spuse Aleonușka.

El a ascultat-o și au plecat mai departe.

Au mers ei cât au mers și au văzut un râu, iar în preajmă păștea o herghelie de cai.

— Ah, surioară, dac-ai ști cât mi-e de sete!

— Nu bea, frățioare, să nu te faci mânz!

Ivanușka a ascultat-o și au plecat mai departe.

Au mers ei un timp și au dat de un izvor. În apropiere era o turmă de porci.

— Ah, surioară, eu am să beau! Nu mai pot răbda de sete.

— Nu bea, frățioare, c-ai să te faci purcel!

Ivanușka a fost din nou ascultător.

Au mai mers un timp și au dat de o turmă de capre care pășteau lângă o apă.

— Ah, surioară, am să beau!

— Nu bea, frățioare, c-ai să te faci ied!

El n-a mai răbdat, nu i-a dat ascultare, a băut și s-a prefăcut în ied. Zburda în fața Aleonușkăi și striga:

— Be-he-he! Be-he-he!

Aleonușka i-a prins o fundiță roșie la gât, l-a luat cu ea și plângea cu lacrimi amare. Iedul a alergat cât a alergat și a nimerit în grădina unui țar. Oamenii l-au văzut și pe dată i-au și trimis vorbă țarului:

— Înălțimea Ta, în grădină este un ied pe care îl ține de zgardă o fată. Și e atât de frumoasă, încât nu are asemănare.

Țarul a poruncit să se afle cine este. Oamenii au întrebat-o cine e și de ce neam. Aleonușka le-a povestit că sunt copii de țar și că părinții le-au murit.

— Frățiorul meu, mai zise ea, n-a mai putut răbda de sete, a băut apă și s-a prefăcut în ied.

Oamenii i-au spus țarului tot ce aflaseră. Țarul a chemat-o pe Aleonușka, a descusut-o despre toate și i-a plăcut atât de mult fata, încât a dorit s-o ia de nevastă.

Nunta s-a făcut repede și-au început să trăiască în pace, iar iedușul se juca prin parc, bea și mânca la masă cu țarul și cu țarina.

Într-o zi, țarul a plecat la vânătoare. În acest timp a venit o vrăjitoare și i-a făcut un mare rău țarinei. Aleonușka s-a îmbolnăvit, a slăbit și s-a îngălbenit. Peste grădina țarului s-a așternut tristețea: florile au început să se ofilească, pomii să se usuce, iarba să îngălbenească.

Țarul s-a întors și a întrebat-o pe țarină:

— Ce-i cu tine? Ești bolnavă?

— Nu! Sunt bine! i-a răspuns țarina.

A doua zi, țarul a plecat din nou la vânătoare. Aleonușka stătea întinsă în pat. A venit la ea vrăjitoarea și a întrebat-o:

— Vrei să te faci bine? Du-te în mai multe dimineți, în zori, la malul mării și bea apă de acolo.

Țarina i-a dat ascultare și a doua zi, când nici nu se luminase de ziuă, s-a dus la mare, iar vrăjitoarea o aștepta deja. Cum a văzut-o, a prins-o, i-a legat un pietroi de gât și a aruncat-o în mare. Aleonușka s-a dus la fund. Iedușul a venit pe malul mării și a izbucnit în plâns. Vrăjitoarea s-a prefăcut în țarină și s-a dus la palat.

Țarul a venit de la vânătoare și s-a bucurat că țarina lui s-a însănătoșit. Le-a fost întinsă masa și s-au așezat să mănânce.

— Dar unde-i iedușul? întrebă țarul.

— N-are ce căuta aici! zise vrăjitoarea. Eu am poruncit să nu fie lăsat. Pute a capră.

În ziua următoare, numai ce a plecat țarul la vânătoare, că vrăjitoarea a și început să-l bată pe ied și să-l amenințe:

— Când o să se întoarcă țarul, am să-l rog să poruncească să fii tăiat.

Când țarul s-a întors la palat, vrăjitoarea a început să se gudure pe lângă el:

— Poruncește, hai, poruncește să-l taie pe ied! Mor când îl văd. E atât de nesuferit!

Țarului îi era milă de ieduț, dar nu avea încotro; atât de fierbinte îl ruga soția lui, încât se învoi în cele din urmă și porunci să fie tăiat.

Iedul a văzut că se ascut cuțitele pentru el, a fugit la țar și a început să se roage:

— Milostive țar, îngăduie-mi să mă duc până la țărmul mării să beau apă și să-mi clătesc mațele!

Țarul i-a dat voie. Iedul a venit în fugă la țărmul mării și a început să plângă cu jale:

Aleonușka, surioara mea,
Arată-te, ieși din mare!
Focuri ard dogoritoare,
Fierb ceaune-ngrozitoare
Și se-ascut cuțitele
Că vor să mă-njunghie.

Ea îi răspunse:

Ivanușka, dragule, frățiorul meu,
Piatra grea mă trage-n hău,
Iară vipera cea rea
Mi-a secătuit inima.

Iedul a izbucnit în plâns și mai tare și a făcut cale-ntoarsă. La prânz se rugă iarăși de țar:

— Milostive țar, îngăduie-mi să mă duc până la țărmul mării să beau apă și să-mi clătesc mațele!

Țarul l-a lăsat. Iedul a ajuns pe țărm și a început să-și cheme surioara cu jale:

Aleonușka, surioara mea,
Arată-te, ieși din mare!
Focuri ard dogoritoare,
Fierb ceaune-ngrozitoare
Și se-ascut cuțitele
Că vor să mă-njunghie.

Ia ea îi răspunse:

Ivanușka, dragule, frățiorul meu,
Piatra grea mă trage-n hău,
Iară vipera cea rea
Mi-a secătuit inima.

Ieduțul a izbucnit în plâns și s-a întors acasă. Țarul a căzut pe gânduri: „Ce să-nsemne oare asta? De ce tot aleargă el la malul mării?”. Iedul i-a cerut voie și a treia oară:

— Milostive țar, îngăduie-mi să mă duc până la țărmul mării să beau apă și să-mi clătesc mațele!

Țarul l-a lăsat, dar s-a dus pe urmele lui, a ajuns la țărm și l-a auzit pe ied cum își chema surioara:

Aleonușka, surioara mea,
Arată-te, ieși din mare!
Focuri ard dogoritoare,
Fierb ceaune-ngrozitoare
Și se-ascut cuțitele
Că vor să mă-njunghie.

Iar ea îi răspunse:

Ivanușka, dragule, frățiorul meu,
Piatra grea mă trage-n hău,
Iară vipera cea rea
Mi-a secătuit inima.

Iedul a început să-și cheme din nou surioara. Aleonușka s-a ridicat la suprafață și s-a arătat deasupra valurilor. Țarul a prins-o, i-a smuls pietroiul de la gât, a scos-o pe mal și a întrebat-o:

— Cum a fost cu putință?

Ea i-a povestit totul de-a fir-a-păr. Țarul s-a bucurat, iedul a început să zburde, iar în grădină totul a înverzit și a înflorit.

Pe vrăjitoare au pedepsit-o cumplit: au făcut un foc uriaș în curte și au ars-o de vie. După asta, țarul și țarina au dus o viață tihnită, cu ieduțul alături.

Ursul Kostolom și Ivan, fiul de negustor

n anii de demult, în zilele acelea care s-au șters din amintirea noastră, în timpul moșilor și strămoșilor noștri, trăia în pădurile întunecate din preajma Muromului un urs fioros, pe nume Kostolom (Frânge-Oase). A băgat în oameni așa o spaimă, că niciun suflet nu se încumeta să plece în pădure după lemne, iar copiii uitaseră de mult drumul după ciuperci și zmeură. Dacă ursul vrăjmaș dădea peste un cal, o vacă sau un călător necugetat, îl strângea în labele sale grele de mijloc și de cap, de se auzeau trosniturile prin toată pădurea și prin împrejurimi. Îi crăpa capul, îi mânca creierii și-i sugea sângele, iar oasele i le rodea până când rămâneau albe. De aceea a și fost numit Kostolom, Frânge-Oase. Oamenii nu-și puteau da seama ce era cu el. Unii spuneau că a fost trimis de Dumnezeu să-i pedepsească pe păcătoși, alții credeau că e un vrăjitor prefăcut în urs, alții erau de părere că era Leșcii, duhul pădurilor, care lua înfățișare de urs, și, în sfârșit, alții spuneau că e Necuratul însuși, în piele de urs. Oricum ar fi fost, este sigur că nimeni dintre cei în viață nu îl văzuse, dar toți erau încredințați că, atunci când Kostolom merge prin pădure, e cât pădurea de mare, iar când se târăște prin iarbă, e cât iarba de jos. Sufereau bieții țărani din satele învecinate și le era greu și lor, pentru că se temeau să iasă pe câmp la lucru sau să ducă vitele la pășune din cauza fricii de urs. Puternicii viteji Ilia Muromeț și Dobrinia Nikitici nu mai erau de mult pe lume, până și oasele le putreziseră. Spadele fermecate, armurile și lăncile lor ruginiseră, așa că nu era nimeni care să-i scape pe țărani de necaz și să curețe pădurea din Murom de ursul Kostolom.

Au trecut ani nenumărați, dar ursul Kostolom tot își mai făcea de cap prin pădurile din Murom.

Iată că a nimerit odată într-un cătun din vecinătatea pădurii un tânăr înalt și puternic, chipeș, bălai, cu bujori în obraji și cu chipul

luminos ca soarele. Toate fetele și femeile tinere îl sorbeau din ochi, iar flăcăii își mușcau buzele de pizmă. Nou-venitul ținea pe umăr o legătură uriașă cu mărfuri, iar în mână avea o ghioagă grea, din fier, pe care o învârtea ca pe o pană de păun.

— Bună vreme, bunule viteaz! a intrat în vorbă cu el Vavila, starostele satului. De unde vii și încotro te îndrepți?

— Nu prea departe, unchiule. Sunt de pe lângă orașul Kovrov, din satul Hvorostov, și țin de biserica „Nașterea lui Hristos". Mă îndrept spre târgul din Mokarievo.

— Ce mărfuri ai? Să nu-ți fie cu supărare!

— Tot felul de lucruri trebuitoare țăranului și fleacuri muierești: baticuri, cercei și inelușe.

— Dar cum ți se spune, negustorule?

— Mă cheamă Ivan, fiul de negustor!

— Și nu ți-e teamă să umbli singur cu marfa prin lumea largă?

— De ce să-mi fie, unchiule? Împotriva fiarelor am ghioaga asta, iar cu omul rău mă descurc cu pumnii.

— Animalele nu seamănă unele cu altele, bunule viteaz. Iată, și noi avem aici, în coastă, un necaz care bântuie pădurea Muromului: ursul Kostolom. Nu iartă nimic, nici oamenii, nici animalele, fie ele mari sau mici.

— Lăsați-l în seama mea! zise Ivan, fiul de negustor, răsucind mânecile frumoasei lui cămăși. Îl dovedesc eu, chiar de-ar fi cu stea în frunte! De mult timp aud tot felul de zvonuri despre acest urs și aș vrea să văd cum arată! Am un chef nebun să dau ochii cu el... Ce vă holbați așa la mine? se întoarse el către flăcăii care râdeau cu gura până la urechi, fiindcă îl socoteau lăudăros. Încercați-vă puterile cu mine! Nu câte unul, fiindcă nu văd printre voi pe vreunul care mi-ar sta împotrivă, ci cât mai mulți, prindeți-vă de brațele mele!

I s-au prins câte patru oameni de fiecare mână și se țineau din toate puterile. Ivan, fiul de negustor, s-a scuturat și toți au căzut ca mușteleș.

— Asta n-a fost decât o joacă! Dar cine vrea să se încredințeze de puterea mea n-are decât să se măsoare cu arșinul meu!

Cei care se apropiau de ghioagă nu reușeau nici cu amândouă mâinile să o clintească de la pământ.

— Nu mă mir! zise Ivan, fiul de negustor. Are pe puțin douăsprezece puduri. Acum, priviți!

A luat ghioaga, a învârtit-o nițel prin văzduh și a zvârlit-o atât de sus, încât s-a făcut nevăzută, iar când s-a întors cu șuier ascuțit, s-a înfipt în pământ de o jumătate de stânjen. Ivan, fiul de negustor, s-a apropiat de locul unde căzuse ghioaga, a scos-o din pământ ca

pe un morcov, s-a uitat la toți cu o privire aspră, făcându-i să li se usuce cerul gurii de spaimă, și le-a spus:

— Râdeți, vitejilor! Sau voi numai cu gura mutați munții din loc? Curaj! Nu-l iertați pe lăudăros!

— Bravo, puternicule! au strigat toți într-un glas, cu mic, cu mare.

Starostele Vavila l-a luat acasă la el pe Ivan, fiul de negustor, a încălzit baia pentru oaspetele cel drag, l-a ospătat și l-a lăsat să se odihnească.

A doua zi, când nici nu se luminase bine de ziuă, Ivan, fiul de negustor, s-a trezit, s-a spălat, și-a făcut rugăciunea și, lăsându-și legătura cu marfă la staroste, și-a luat ghioaga și a purces spre pădure.

În ziua aceea niciun țăran nu a ieșit la muncă. S-au adunat cu toții în fața bisericii și au început să se roage la Dumnezeu pentru ca Ivan să-i poată veni de hac ursului Kostolom. Au uitat și de mâncat, și de băut. Muierilor le-a dat ciorba în foc, mâncarea s-a prins de fundul oalelor și pâinea le-a ars în cuptoare, dar nimănui nici prin cap nu i-a trecut să se ducă la masă.

Au așteptat vreme îndelungată, dar Ivan întârzia să apară. Soarele s-a dus către asfințit. Toți țăranii și-au luat inima-n dinți, au ieșit din sat, s-au oprit lângă grădini și și-au ațintit privirile spre pădure. Le era milă de Ivan, fiul de negustor, fiind încredințați că spre nenorocul lui a făcut-o pe viteazul. Iar frumoasele fete își ascundeau în taină suspinele în mânecile bluzelor de stambă.

Deodată s-a auzit din pădure un răcnet atât de puternic, încât toți s-au cutremurat. S-au uitat cu luare-aminte și au văzut că dintre copaci o luase la fugă un urs negru uriaș, iar în spatele lui stătea călare Ivan, fiul de negustor, ținându-l cu mâinile de urechi și îndemnându-l cu cizmele care aveau placheuri de fier. Ghioaga îi era prinsă la cingătoare și, din galopul ursului, se bălăbănea și se lovea de spinarea acestuia.

După puțin timp, ursul, cu voinicul viteaz în spate, s-a apropiat de sat și a căzut fără suflare, chiar în locul unde erau adunați sătenii. Ivan, fiul de negustor, a sărit din spatele ursului, a pus mâna pe ghioagă și i-a crăpat capul.

— Iată, oameni buni! le spuse fiul negustorului. Priviți și vă bucurați!

Kostolom zăcea cu oasele frânte.

După aceea Ivan a intrat la staroste, a băut un pahar-două de vin alb, s-a ospătat cu ce a lăsat Dumnezeu, i-a mulțumit gazdei pentru ospitalitate, și-a aruncat desaga pe umăr și le-a urat sătenilor tot binele.

— Cum să te răsplătim pentru binele pe care ni l-ai făcut?

— Cu un cuvânt bun și cu rugăciuni pentru sănătatea mea, le-a răspuns Ivan, fiul de negustor.

— Și blana ursului? au întrebat sătenii. E a ta!

— Să rămână la voi. Păstrați-o în sat și amintiți-vă de Ivan, fiul de negustor.

Spunând acestea, a făcut o plecăciune și s-a dus în drumul lui.

După plecarea lui Ivan, fiul de negustor, sătenii au chefuit trei zile și trei nopți de bucurie că au scăpat de ursul Kostolom.

Și eu pe-acolo am trecut, mied și bere am băut, pe mustăți mi se prelingeau, dar în gură nu nimereau.

Boierul cel neînfricat

ntr-o țară oarecare era un boier atât de neînfricat, că nu se temea de nimic, și avea el un argat pe nume Fomka. Într-o zi au plecat amândoi la drum și i-a apucat noaptea în pădure. Mergând ei așa, au dat de un bordei în care era lumină. Au intrat și au văzut că acolo stătea întins un mort. Boierul îi zise argatului:

— Fomka, hai să înnoptăm aici!

— Nu, boierule! Mi-e frică! Mai bine hai să plecăm mai departe.

— Prostule! Doar nu crezi că de dragul tău am să orbecăi noaptea prin pădure!

Boierul și-a luat cravașa și s-a culcat lângă mort, iar Fomka s-a băgat în sobă.

Când a bătut miezul nopții, mortul s-a sculat și l-a atacat pe boier. Boierul nu s-a speriat. A pus mâna pe cravașă și a început să se apere. S-au bătut mult timp. În cele din urmă s-a auzit cântatul cocoșului. Mortul s-a culcat la locul lui, iar boierul și-a strigat sluga:

— Fomka! Ce te-ai speriat așa? Ieși din sobă și du mortul în căruță!

Fomka a ieșit și a târât mortul la căruță.

S-au urcat și au plecat mai departe. Au mers toată ziua, iar spre seară au ajuns într-un sat. S-au uitat și au văzut lume adunată pe uliță, plângând cu lacrimi amare.

— De ce plângeți, oameni buni? i-a întrebat boierul.

— Cum să nu plângem, tătucule? S-a nărăvit să umble Moartea pe la noi și să ne mănânce copiii, în fiecare noapte câte unul.

— Arătați-mi și mie Moartea asta a voastră!

— Uite, în casa asta o să vină.

— Fomka! îi zise boierul argatului său. Hai la vânătoare, poate avem noroc!

S-au apropiat de casa arătată de săteni și au cerut să fie găzduiți peste noapte.

— Nu, boierule! răspunseră stăpânii. Nu te putem primi, fiindcă în noaptea asta vine Moartea la noi. Noi i-am pregătit deja un băiețel.

— Vă rog, îngăduiți-mi să înnoptez la voi! Vreau să văd și eu ce Moarte-i asta.

Stăpânii casei l-au lăsat să intre. Boierul a luat cravașa și s-a așezat pe laiță.

Taman la miezul nopții a venit un mort. Boierul a auzit și a întrebat:

— Care ești acolo?

— Eu, Moartea!

— Ai permis?

— Ce întrebare! Ce nevoie are Moartea de permis?

Boierul a început să-l snopească în bătaie cu cravașa. Abia-abia a reușit mortul să scape din mâinile lui, a rupt-o la fugă spre cimitir și a intrat în mormânt. Boierul s-a luat după el, a pus un semn pe acel mormânt și s-a întors la izba unde ceruse găzduire. Gazdele nu mai știau cum să-i mulțumească.

A doua zi de dimineață, boierul îi zise argatului:

— Fomka, înhamă caii, că mergem la cimitir! Am uitat ceva acolo.

Boierul a găsit ușor mormântul pe care îl însemnase noaptea, l-a deschis și a scos mortul de acolo.

— Fomka, ia-l și pune-l în căruță!

Fomka l-a pus. Aveau acum doi morți în căruță.

— Ei, zise boierul, acum avem destul: și nisetru, și păstrugă.

Au plecat mai departe. Au ajuns în alt sat, dar acolo toți sătenii plângeau.

— De ce plângeți, oameni buni? i-a întrebat boierul.

— Cum să nu plângem? Nu departe de noi, în pădure, trăiesc niște tâlhari; ne pradă și ne bat, mai-mai să ne omoare!

— Dar în ce loc stau tâlharii?

Sătenii i-au arătat.

— Fomka, să mergem la vânătoare! Poate avem iarăși noroc.

Au plecat. În pădure era o casă mare. Șeful bandei s-a uitat pe fereastră și le-a spus tâlharilor:

— Fraților, vine la noi un boier! Să-i urăm bun venit!

Boierul a oprit căruța în curte, a intrat în casă și a văzut acolo doisprezece tâlhari care stăteau la masă.

— Bună vreme, voinicilor! îi salută boierul și îi porunci lui Fomka să aducă nisetrul și păstruga.

Fomka a adus morții și i-a lăsat pe masă.

— Ei, băieți, luați și mâncați! îi îmbie boierul pe tâlhari.

Tâlharii s-au speriat și tăceau mâlc.

— Fomka! Adu-mi cravașa, poate îi conving să mănânce!

Fomka i-a întins cravașa, boierul a luat-o și a început să dea în dreapta și-n stânga în tâlhari. Aceștia s-au ridicat și au luat-o la sănătoasa. Unul n-a mai rămas.

Boierul îi zise argatului:

— Am învins! Hai să căutăm banii!

Au luat tot ce au găsit la tâlhari și au plecat mai departe. Au ajuns la mare. Pe țărm se înălța o casă cu trei caturi.

— Fomka, deshamă caii și hai să intrăm în casă!

Au urcat până la etajul cel mai de sus și au văzut o țarevnă care plângea de i se înnodau lacrimile sub bărbie.

— De ce plângi, frumoasă fată? o întrebă boierul.

— Cum să nu plâng, voinice? Au căzut sorții să fiu luată de Necuratul. Acuși-acuși vor veni dracii și mă vor târî în mare.

Boierul s-a pus pe așteptat. La început a venit un drăcușor mic.

— Ei, încotro? a strigat la el boierul.

— După țarevnă! M-a trimis bunicul!

— Permis ai?

— Ce fel de permis? Doar noi suntem draci!

— Știu și singur că sunteți draci! Dar de ce nu plătiți dări?

A pus mâna pe cravașă și a început să-l încingă pe drăcușor. Cum a scăpat din mâinile boierului, drăcușorul a rupt-o la fugă și nu s-a oprit decât în mare. Acolo i-a povestit totul cu de-amănuntul Satanei. Satana a trimis o mulțime de draci. Boierul a scăpat repede de ei: pe unii i-a gonit cu cravașa, pe alții i-a aruncat pe fereastră.

A venit Satana însuși.

— De ce o faci, frate, pe nebunul? Sau te crezi mai mare ca mine?

— Dar tu cine ești? Ai permis?

— Cât de prost poți să fii! Ce permis îmi trebuie mie? Eu sunt Satana!

— Așteaptă, că te învăț eu minte! Fomka, dă-mi cravașa și vătraiul înroșit în foc!

Și a început să-l ciupească de zor cu vătraiul înroșit și să-l altoiască zdravăn cu cravașa. Satana s-a-nvârtit, s-a răsucit și, văzând că nu poate scăpa din mâinile boierului, prinse să se roage de el să se îndure și să-i dea drumul. Boierul l-a lăsat să plece. Satana, abia suflând, a rupt-o la fugă, fără să mai întoarcă privirea, drept în mare.

Mai târziu, a sosit țarul într-o mantie de doliu. A văzut că fata lui trăiește și a fost cuprins de o mare bucurie. A început s-o descoasă. Țarevna i-a povestit cine și cum a scăpat-o de la moarte. Țarul i-a mulțumit boierului și i-a dat fata de soție. Boierul s-a însurat cu țarevna și a plecat cu ea la vechea sa casă. Întâmplarea a făcut să

treacă pe lângă marea în care își aveau dracii sălaș. Când l-au văzut, dracii s-au adunat, cu gând să-l târască în mare, dar Satana a strigat la ei:

— Nu îndrăzniți să-l atingeți, că vine și ca din glumă ne schilodește pe toți!

Boierul s-a întors acasă cu bine și trăiește fericit și în ziua de azi.

Emelea prostănacul

rau odată trei fraţi: doi deştepţi, iar al treilea prost. Într-o bună zi, fraţii mai mari, pregătindu-se să plece după marfă în alte oraşe, i-au spus prostănacului:

— Ai grijă! Să le asculţi pe soţiile noastre şi să le respecţi ca pe mama! Dacă ai să faci aşa cum îţi spunem, o să-ţi aducem ciubotele roşii, un caftan roşu şi o cămaşă roşie.

— Bine, am să le respect! răspunse prostănacul.

I-au spus prostului ce are de făcut şi au plecat după marfă. Iar prostul s-a întins pe cuptor şi stătea cât era ziulica de mare.

Cumnatele îi ziseră:

— Ce faci, prostănacule? Fraţii tăi ţi-au spus să ne dai ascultare şi să ne respecţi, că o să-ţi aducă daruri, iar tu stai pe cuptor şi nu faci nimic. Ia du-te după apă!

Prostul a luat găleţile şi a plecat la apă. A luat apă din râu şi s-a trezit cu o ştiucă în găleată.

— Slavă Domnului! zise prostănacul. Am s-o fierb şi-am s-o mănânc singur, iar cumnatelor n-am să le dau, fiindcă sunt supărat pe ele!

— Nu mă mânca, prostule! Aruncă-mă înapoi în apă! Am să te fac fericit.

— La ce fel de fericire să mă aştept de la tine?

— Uite ce fericire: ce vei spune se va îndeplini pe dată. Trebuie doar să spui:

Cu a ştiucii voinţă
Şi după a mea trebuinţă.

Şi ce vrei tu să ţi se îndeplinească se va îndeplini.

Prostănacul a aruncat ştiuca în apă şi a rostit:

Cu a ştiucii voinţă
Şi după a mea trebuinţă,
Duceţi-vă, găleţi, acasă şi aşezaţi-vă la locurile voastre!

Nici n-a apucat prostul să rostească tot ce-l învățase știuca vorbitoare, că gălețile au și pornit singure spre casă, au ajuns, au intrat în izbă și s-au așezat la locurile lor.

Cumnatele priveau și se minunau:

— Ziceam noi că-i prost! Dar nu e, că a reușit să facă să vină gălețile singure acasă și să se așeze la locurile lor.

Prostănacul s-a urcat pe cuptor și s-a culcat. Cumnatele au sărit iarăși cu gura pe el:

— Ce te-ai lățit, prostănacule, pe sobă? Nu mai sunt lemne. Fugi în pădure și adu!

Prostul a luat două topoare, s-a așezat în sanie fără să înhame caii și a zis:

Cu a știucii voință
Și după a mea trebuință,
Mergi, sanie, la pădure!

Sania a pornit și a început să alerge iute-iute, de parcă o împingea cineva. Drumul trecea prin oraș și sania prostănacului, fără cal, a lovit multă lume. Toți au început să țipe:

— Puneți mâna pe el! Prindeți-l!

Dar nu l-au putut prinde. Prostul a intrat în pădure, a coborât din sanie, s-a așezat pe un butuc și a spus:

— Un topor să reteze copacii, iar celălalt să despice lemnele!

Lemnele s-au tăiat și s-au încărcat în sanie. Prostănacul zise:

— Unul din topoare să meargă și să-mi taie o prăjină, ca să am cu ce ridica sarcina de lemne.

Toporul s-a dus, i-a tăiat o prăjină, iar prăjina s-a așezat singură în sanie.

Prostul s-a urcat și a plecat; când trecea prin oraș, mulțimea era de mult adunată și-l aștepta. Oamenii l-au prins și au început să-l bată. Prostănacul zise:

Cu a știucii voință
Și după a mea trebuință,
Îngrijește-te, prăjină, un pic de ei!

Prăjina a sărit de la locul ei, s-a repezit în mulțime și a început să croiască în dreapta și-n stânga, până i-a lăsat lați pe toți. Oamenii au căzut pe caldarâm ca snopii. Prostănacul a scăpat de ei, a venit acasă, a stivuit lemnele și s-a culcat pe cuptor. Orășenii au făcut plângere împotriva lui tocmai la rege. „Nu se lasă el prins cu una, cu

două, trebuie păcălit cumva", își ziseră ei și plănuiră să-l ademenească cu o cămașă roșie, un caftan roșu și ciubotele roșii.

S-au dus după prostănac trimișii regelui.

— Du-te le rege! îi spuseră ei. El îți va da ciubotele roșii, un caftan roșu și o cămașă roșie.

Prostul a spus:

Cu a știucii voință
Și după a mea trebuință,
Du-te, cuptor, la rege!

Cuptorul a pornit cu prostănacul cocoțat pe el. A venit prostănacul la rege. Acesta a vrut să-l pedepsească, dar avea o fată care s-a îndrăgostit de prost. Țarevna a început să se roage de tatăl ei s-o mărite cu prostănacul.

Regele s-a supărat, i-a căsătorit, i-a pus pe amândoi într-un butoi, l-a închis, a poruncit să fie astupate crăpăturile cu smoală și apoi butoiul să fie aruncat în mare. Zis și făcut.

Au plutit ei mult timp pe mare. Într-o zi îi spuse nevasta prostănacului:

— Fă în așa fel încât să fim aduși la țărm!

Prostănacul a rostit:

Cu a știucii voință
Și după a mea trebuință,
Ieși, butoiule, pe mal și desfă-te!

S-a întâmplat întocmai cum și-a dorit prostănacul: butoiul a fost aruncat de valuri pe țărm și s-a deschis. Cei doi au ieșit afară, iar soția a început să-l roage să ceară măcar o izbă, cât de mică. Prostănacul a spus:

Cu a știucii voință
Și după a mea trebuință,
Ridică-te, palatule de marmură,
Și așază-te în fața palatului regal!

Pe dată s-a îndeplinit totul. Dimineața, regele a văzut palatul nou și a dat fuga într-acolo să afle cine locuiește în el. Când a aflat că acolo stă fie-sa, a poruncit să fie chemată de îndată la el, împreună cu bărbatul ei. Ei au venit, regele i-a primit cu bucurie și le-a spus să locuiască împreună cu el. Ei au primit, au început să trăiască, să se veselească și avutul să și-l sporească.

Ghicitorul

fost odată un țăran sărac pe care lumea îl poreclea Cărăbușul. Cărăbușul a furat de la o muiere un val de pânză, l-a ascuns într-o căpiță cu fân și apoi s-a lăudat peste tot că e mare meșter la ghicit.

A venit muierea la el și l-a rugat să-i ghicească.

— Dar ce-mi dai pentru trudă?

— Un pud de făină și un funt de unt.

— Bine!

A început să ghicească. I-a ghicit, i-a ghicit și i-a tot ghicit și, până la urmă, i-a spus unde e ascuns valul ei de pânză.

După vreo două-trei zile i-a dispărut boierului armăsarul. Îl luase tot vicleanul de Cărăbuș și îl legase în pădure, de un copac. Boierul a trimis după țăran. Cărăbușul a început să-i ghicească și i-a spus:

— Mă duc repede în pădure, că armăsarul tău e acolo, legat de un copac.

Armăsarul a fost adus din pădure, iar boierul i-a plătit Cărăbușului o sută de ruble și faima ghicitorului s-a răspândit în tot ținutul, în toată împărăția.

Spre nenorocul lui însă, i-a dispărut țarului verigheta. Au căutat-o, au căutat-o, dar ea nicăieri, de parcă o înghițise pământul. Țarul a trimis după ghicitor, să fie adus cât mai degrabă la palat. Trimișii țarului l-au luat, l-au așezat în trăsură și l-au adus la palat.

„Am dat de dracu'", se gândi țăranul. „Cum să aflu unde a dispărut verigheta? Când țarul se va frige cu mine, mă va trimite acolo unde și-a înțărcat dracul copiii."

— Bună vreme, țărane! îi spuse țarul. Ghicește-mi și mie! Dacă ghicești, te voi răsplăti cu bani, iar dacă nu, unde-ți stau picioarele, acolo îți va sta și capul!

A poruncit să i se dea o cameră numai pentru el.

— Să ghicească toată noaptea, iar dimineață să-mi dea răspunsul!

Ghicitorul stătea în cameră și se gândea: „Ce răspuns să-i dau țarului? Mai bine să aștept miezul nopții și să fug încotro oi vedea cu ochii. Cum cântă cocoșii a treia oară, am și întins-o!".

Verigheta țarului o furaseră trei oameni de la curte: lacheul, vizitiul și bucătarul.

— Ce ne facem, fraților? vorbeau aceștia între ei. Dacă ne află ghicitorul, s-a zis cu noi! Streangul ne așteaptă! Haideți să tragem cu urechea la ușă! Dacă nu știe nimic, ne ținem și noi gura, dar dacă ne-a dibuit, să ne rugăm de el să nu afle țarul.

S-a dus lacheul să asculte la ușă. Deodată a răsunat primul cântat al cocoșilor.

— Slavă Ție, Doamne! zise ghicitorul. Ăsta a fost primul. Rămâne să mai aștept.

Lacheului i s-a făcut inima cât un purice. A fugit repede la tovarășii săi.

— Fraților, m-a recunoscut! zise el. Nici nu m-am apropiat bine de ușă, că l-am și auzit spunând: „Ăsta a fost primul. Rămâne să mai aștept".

— Stai nițel! Mă duc și eu! a spus vizitiul și s-a dus să tragă cu urechea.

S-a auzit al doilea cântat al cocoșilor. Țăranul zise:

— Iată-l și pe al doilea! Mai am unul de așteptat.

— Ei, fraților, m-a dibuit și pe mine! zise vizitiul.

— Dacă mă află și pe mine, zise bucătarul, ne ducem, ne aruncăm în genunchi și începem să ne rugăm de el!

S-a dus să tragă cu urechea și bucătarul. Cocoșii au cântat și a treia oară. Țăranul și-a făcut semnul crucii:

— Slavă Ție, Doamne! Ăsta a fost al treilea!

S-a repezit el la ușă cu gândul să fugă, dar hoții i-au ieșit în cale, i-au căzut în genunchi și au început să se tânguie:

— Nu ne da pierzaniei! Nu-i spune țarului de noi! Ia verigheta și spune-i și tu o minciună!

— Fie! Vă iert.

Țăranul a luat verigheta, a ridicat o scândură și i-a dat drumul sub podea.

Dimineața l-a întrebat țarul:

— Ce vești îmi dai, țărane?

— Am aflat! Verigheta ți-a căzut sub podea, sub scândura asta!

A fost ridicată scândura și s-a găsit inelul. Țarul l-a răsplătit împărătește pe ghicitor, a poruncit să fie ospătat cum se cuvine și a plecat să se plimbe prin grădină. Pe alee a găsit un cărăbuș, l-a luat și s-a întors la ghicitor:

— Dacă ești așa de priceput, ghicește ce am eu în mână!

Țăranul s-a speriat și a zis ca pentru sine:

— Asta-i! A pus țarul mâna pe Cărăbuș!

— Da, da, ai dreptate! i-a spus țarul.

L-a răsplătit și mai mult și l-a trimis acasă cu mari onoruri.

Havroșecika cea Mititică

tiți cu toții că sunt pe lume oameni buni sau mai puțin buni, dar și dintre aceia care nu se tem de Dumnezeu și nici în fața fratelui lor nu se rușinează. La niște oameni ca aceștia a nimerit Havroșecika cea Mititică. A rămas orfană de copilă și a fost luată de niște oameni ca aceștia, care o hrăneau cu te miri ce, dar o istoveau cu treaba de dimineața până seara: ea servea la masă, deretica prin casă și dădea seamă pentru toți și pentru toate.

Stăpânii aveau trei fete de măritat. Pe cea mare o chema Odnoglazka (Un Ochi), pe cea mijlocie Dvuglazka (Doi Ochi), iar pe cea mică Triglazka (Trei Ochi). Ele nu făceau nimic altceva decât să stea la poartă și să se uite pe uliță, iar Havroșecika cea Mititică muncea în locul lor: și cosea, și spăla, și țesea, dar niciodată nu auzea un cuvânt bun de la nimeni. O durea că toți o împungeau și o înghionteau, dar de mângâiat nu se găsea nimeni s-o mângâie.

Havroșecika ieșea la câmp cu vaca, o îmbrățișa, i se lipea de grumaz și-i povestea cât de greu îi este traiul:

— Măicuță văcuță, mă bat, mă ceartă, nu-mi dau pâine și nu mă lasă nici măcar să plâng. Pentru mâine mi-au dat cinci puduri de fire de tort și mi-au poruncit să țes pânza, s-o albesc și s-o netezesc.

Văcuța îi răspunse:

— Intră pe o ureche de-a mea, ieși pe cealaltă și ai să vezi că toată treaba o să fie făcută!

Așa s-a și întâmplat. Când a ieșit frumoasa fată pe cealaltă ureche, treaba era terminată: pânza era și țesută, și albită, și netezită. A dus pânza la mama vitregă, aceasta s-a uitat, a mormăit ceva, a ascuns pânza în ladă și i-a dat copilei și mai multă treabă de făcut.

Havroșecika a venit din nou la văcuță, i-a intrat pe o ureche, i-a ieșit pe cealaltă și s-a dus cu lucrul terminat la mama vitregă.

Bătrâna s-a mirat, a chemat-o pe Odnoglazka și i-a zis:

— Fata mea cuminte și harnică, fii tu cu băgare de seamă și vezi cine o ajută pe orfană să țesă, să albească și să netezească!

Odnoglazka a plecat cu orfana în pădure, apoi la câmp și a uitat de ce-i spusese mumă-sa. Încălzită de soare, s-a întins pe iarbă, iar Havrosecika a murmurat:

— Dormi, ochiule! Dormi, ochiule!

Ochiul a adormit, iar în acest răstimp văcuța a țesut și a albit pânza.

Maștera n-a aflat nimic și a trimis-o pe Dvuglazka s-o urmărească pe orfană. Aceasta, ca și sora mai mare, s-a întins pe iarbă și a apucat-o somnul, uitând de porunca mamei sale. Havrosecika murmură:

— Dormi, ochiule, dormi! Dormi și tu, al doilea ochi!

Văcuța iarăși i-a țesut, i-a albit și i-a netezit pânza.

Bătrâna s-a făcut foc. A treia zi a trimis-o pe Triglazka, iar Havrosecikăi i-a dat și mai mult de lucru. Și Triglazka, la fel ca și surorile mai mari, s-a zbenguit cât s-a zbenguit și s-a întins pe iarbă. Havrosecika a început să cânte:

— Dormi, ochiule! Dormi și tu, al doilea ochi!

Dar a uitat de cel de-al treilea ochi. Doi dintre ochii surorii vitrege au adormit, dar cel de-al treilea, deschis, vedea tot: cum frumoasa fată a intrat pe-o ureche a vacii, a ieșit prin cealaltă și a strâns pânza. Tot ce a văzut Triglazka i-a povestit mumă-sii. Bătrâna s-a bucurat. A doua zi i-a spus soțului:

— Taie vaca bălțată!

Bătrânul a încercat să se împotrivească:

— Ce-i cu tine, femeie? Ți-ai pierdut mințile? Vaca e încă tânără, e bună!

— Tai-o și gata!

Bătrânul a început să-și ascută cuțitele, iar Havrosecika a dat fuga la văcuță:

— Măicuță văcuță! Vor să te taie!

— Tu, frumoasă fată, să nu mănânci din carnea mea! Să-mi aduni oasele într-o basma, să le legi, să le sădești în grădină și să le stropești în fiecare dimineață! Să nu mă uiți!

Havrosecika a făcut cum i-a spus văcuța: răbda de foame, dar carne de vacă nu punea în gură, iar oasele le stropea în fiecare zi. Din ele a răsărit o minune de măr. De ramuri atârnau mere zemoase, iar frunzele fosneau de parcă erau de mătase. Toți cei care treceau pe lângă livada bătrânilor se opreau și se minunau.

Într-o bună zi, când fetele se plimbau prin livadă, a trecut pe acolo un boier tânăr, bogat, cu părul cârlionțat. A văzut merele și le-a rugat pe fete:

— Frumoase fecioare, cea care îmi va aduce un măr, aceea se va mărita cu mine!

S-au repezit cele trei surori la mere, înghesuindu-se și călcându-se în picioare. Când să pună mâna pe ele, merele s-au ridicat sus, sus de tot. Fetele au vrut să le doboare, dar frunzele le-au acoperit ochii. Cât s-au chinuit, cât s-au sucit și s-au învârtit, s-au ales doar cu mâinile zgâriate, dar mere n-au putut să rupă.

Când s-a apropiat Havroșecika, ramurile s-au aplecat și au lăsat-o să rupă un măr. Fata i-a dat mărul boierului, iar acesta s-a însurat cu ea.

Și a început Havroșecika să trăiască în belșug și să uite de necazuri.

Cocoșelul de aur

u fost odată un moș și o babă, și aveau ei un cocoș și o găină. Într-o zi, baba s-a certat cu moșul și i-a spus:

— Tu ia-ți cocoșul, iar mie dă-mi găina.

Moșul cu cocoșul lui era aproape să moară de foame, iar baba cu găina ei o ducea bine, fiindcă avea ouă din belșug.

Îi zise moșul într-o zi cocoșului său:

— Cocoșele, cocoșele! Deși îmi vine greu să mă despart de tine, n-am încotro! Du-te în lumea largă, fiindcă nu am cu ce să te mai hrănesc. Poate că găsești pe undeva de mâncare.

A plecat cocoșul încotro a văzut cu ochii. Mergând prin pădure, s-a întâlnit cu vulpea.

— Unde mergi? l-a întrebat ea.

— Merg la țar să-l cunosc și să mă cunoască și el pe mine, i-a răspuns cocoșul.

— Pot să vin și eu cu tine?

— Fie!

Au mers ei cât au mers și vulpea a obosit. Cocoșul a luat-o sub o aripă și au plecat mai departe. Le-a ieșit în cale lupul.

— Încotro v-ați pornit?

— Mergem la țar să-l cunoaștem și să ne cunoască.

— Atunci vin și eu cu voi.

Au plecat. După o bucată de drum a obosit și lupul. Cocoșul l-a luat sub cealaltă aripă și și-a urmat drumul. Le ieși în întâmpinare ursul:

— Încotro țineți calea?

— Mergem să-l cunoaștem pe țar și să ne cunoască și el. Hai cu noi!

Au pornit-o tuspatru. După un timp a obosit și ursul. Cocoșul l-a așezat în spate, sub penele de la coadă, și a pornit mai departe. S-au întâlnit cu un roi de albine:

— Unde mergeți?

— Să-l vedem pe țar și să ne vadă și el. Haideți și voi cu noi!

Albinele au luat-o în zbor în urma lor, dar, în curând, au obosit. Cocoșul le-a așezat sub penele sale. În cele din urmă, au ajuns la țar. Acesta dormea. Cocoșelul a sărit pe gard și a cântat. Țarul s-a trezit și a început să strige:

— Cine nu-mi dă pace?

Slugile au prins cocoșul și i l-au adus țarului. Cum l-a văzut, țarul a strigat:

— Aruncați-l între găinile și cocoșii mei!

Cocoșul a fost aruncat în poiata de păsări a țarului și toate găinile și cocoșii l-au năpădit și au început să-l ciupească. Cocoșelul i-a dat drumul vulpii. Ea a sugrumat toate păsările și le-a orânduit la un loc, cu capetele într-o parte și cu picioarele în cealaltă. Atunci slugile l-au aruncat în țarc, între oi și berbeci, ca să fie călcat în picioare. Dar cocoșelul i-a dat drumul lupului, care a sugrumat toate animalele și le-a pus la un loc, cu capetele într-o parte și cu picioarele în cealaltă. Atunci l-au aruncat la cai. Cocoșelul l-a slobozit pe urs, iar acesta a făcut cu ei ce a făcut vulpea cu găinile și lupul cu berbecii.

L-au dus pe neastâmpăratul cocoș înaintea țarului. Cocoșelul s-a scuturat și de sub penele lui au țâșnit albinele, care au început să-l înțepe pe țar.

— Îți dau ce vrei, numai scapă-mă de albinele astea!

Cocoșelul a strâns albinele și a cerut să i se dea atâția galbeni câte pene avea. Țarul n-a avut încotro și i-a dat. Cocoșelul s-a întors la moș și i-a spus:

— Așterne-mi, moșule, o cergă!

Moșul a întins cerga, iar cocoșul a scuturat pe ea tot aurul luat de la țar. Moșneagul a încremenit de uimire. S-a dus la babă să împrumute banița, dar baba, șireată, a uns fundul baniței cu miere. De el s-a lipit un galben. Văzându-l, baba și-a trimis găina să-i aducă și ei aur.

Găina a ieșit din ogradă, s-a tăvălit prin praf, prinzându-și în pene tot felul de cioburi, după care s-a întors acasă.

— Babă! zise ea. Ia întinde-mi o cergă.

Baba i-a așternut cerga. Găina a pășit pe ea, s-a scuturat și pe cergă au căzut numai cioburi și praf.

Atunci baba s-a dus la moș și i-a spus:

— Hai, moșule, să trăim împreună!

S-au împăcat, au început să trăiască și avutul să și-l sporească.

Găinușa fermecată

Undeva foarte departe, peste nouă mări și nouă țări, trăiau într-o mare sărăcie un moș și o babă. Aveau ei doi băieți mici, care nu puteau încă să-și câștige pâinea. S-a dus bătrânul prin străini să caute de lucru. A umblat peste tot, dar de câștigat a câștigat o singură monedă, de doar douăzeci de copeici. Venind spre casă, bătrânul se întâlni cu un bețiv care ținea în mână o găină.

— Cumpără găinușa, moșule!

— Cât costă?

— Dă-mi cincizeci de copeici.

— Nu, frate! Ține douăzeci de copeici. Pentru tine și-atâta e destul: bei una mică și poți să te culci!

Bețivul a luat cele douăzeci de copeici și i-a dat moșului găina.

S-a întors moșul acasă, dar ai lui sufereau de mult de foame: nu se găsea în toată casa o singură fărâmă de pâine.

— Uite, babă, ți-am cumpărat o găină!

Baba a sărit cu gura pe el:

— Diavol bătrân! Ți-ai ieșit din minți! Copiii n-au o fărâmă de pâine, iar tu ai cumpărat o găină! Cu ce-o s-o hrănim?

— Tacă-ți gura, babă proastă! Cât poate mânca o găină? O să ne facă ouă și-o să ne scoată pui. Noi o să-i vindem și-o să cumpărăm pâine...

A meșterit bătrânul un cuibar și a așezat găina lângă sobă. Dimineața, când s-a trezit, a văzut că găina ouase o pietricică prețioasă. Îi zise bătrânul soției sale:

— Găinile altora fac ouă, a noastră face pietricele! Ce-i de făcut?

— Du-o la oraș, poate ți-o cumpără careva!

Bătrânul s-a dus la oraș. Umbla prin târg și arăta piatra prețioasă. L-au înconjurat negustorii din toate părțile și au început să-i prețuiască piatra. Până la urmă au cumpărat-o cu cinci sute de ruble. Din acea zi, bătrânul a început să facă negoț cu pietrele

scumpe pe care i le făcea găinușa. S-a îmbogățit repede, a intrat în rândul negustorimii, a angajat argați și a început să plece cu corăbiile pe mări ca să facă negoț și pe pământurile străine.

Într-o zi, plecând către alte țări, i-a spus babei:

— Nevastă, să ai grijă de găinușă ca de ochii din cap! Dacă se pierde, ai să-ți pierzi și tu capul!

Numai ce a plecat bătrânul, că nevasta s-a și înhăitat cu unul din vătafii lui.

— De unde luați voi aceste pietre prețioase? o întrebă vătaful.

— Le face găinușa noastră, i-a răspuns femeia.

Vătaful a luat găina și a văzut că sub aripa ei dreaptă era scris cu aur că cine va fi în stare să-i mănânce capul va deveni rege, iar cine-i va mânca măruntaiele va scuipa aur.

— Taie găina asta și gătește-o pentru astăzi la prânz! zise vătaful.

— Nu se poate, prietene drag! Mă omoară bărbatul când s-o întoarce și-o vedea că nu-i găinușa.

Vătaful nici n-a vrut să audă. O ținea una și bună: „Frige-mi găina", și mai multe nu.

A doua zi l-a chemat baba pe bucătar și i-a poruncit să taie găina fermecată și s-o frigă pentru prânz, cu cap și măruntaie cu tot.

Bucătarul a tăiat găinușa, a pus-o la cuptor și a ieșit din bucătărie. Tocmai atunci se întoarseră de la școală copiii babei. S-au uitat în cuptor și le-a venit poftă de friptură. Fratele cel mare a mâncat capul găinii, iar cel mic măruntaiele. A venit vremea prânzului. A fost adusă la masă găina friptă; când a văzut vătaful că lipsesc capul și măruntaiele, s-a făcut foc, s-a certat cu baba și a plecat acasă. Bătrâna s-a luat după el. A încercat în toate chipurile să-l îmbuneze și să-l facă să se întoarcă. El însă o ținea pe-a lui:

— Omoară-ți copiii, scoate din ei capul și măruntaiele găinii și pregătește-mi-le pentru cină! De nu, n-am să mai vreau să aud de tine!

Bătrâna și-a trimis copiii la culcare, a chemat bucătarul și i-a poruncit să-i ducă pe copiii somnoroși în pădure, să-i despice, iar creierii și măruntaiele lor să le gătească pentru cină.

Bucătarul i-a dus pe copii în pădurea deasă și a început să-și ascută cuțitul.

— De ce îți ascuți cuțitul? întrebară copiii.

— Pentru că mama voastră a poruncit să pregătesc cina din creierii voștri și din măruntaiele voastre.

— Bunicuțule drag! Nu ne ucide! Îți dăm cât aur vrei, numai îndură-te și lasă-ne să plecăm!

Fratele cel mic a scuipat o grămadă de bani și bucătarul s-a învoit să-i lase să plece în lumea largă. După ce i-a părăsit pe copii

în pădure, bucătarul s-a întors acasă și, spre norocul lui, cățeaua babei tocmai fătase. A tăiat doi căței, a scos din ei creierii și mărunțaiele, le-a prăjit și le-a servit la masă. Vătaful s-a repezit la mâncare, a înghițit-o cât ai clipi, dar nu a început să scuipe aur și nici rege nu a devenit. A rămas același mitocan dintotdeauna.

Cei doi frați au ieșit din pădure la drumul mare și au pornit-o încotro au văzut cu ochii. Au mers ei cât au mers, până au ajuns la o răspântie. Acolo, pe un stâlp, era scris: „Cine o va apuca spre dreapta va căpăta un regat, cine o va lua la stânga va cunoaște mult rău și multe necazuri, în schimb se va însura cu o preafrumoasă țarevnă".

După ce au citit ce era scris pe stâlp, frații au hotărât să meargă fiecare pe alt drum: cel mare a pornit spre dreapta, iar cel mic spre stânga.

Cel mare a mers, a mers, până când a ajuns într-un oraș. Acolo se adunase lumea de pe lume. Toți erau în doliu, iar pe chip li se citea tristețea. A bătut el la poarta unei bătrâne și a cerut găzduire:

— Primește, mătușă, un drumeț străin să se adăpostească de noaptea cea întunecoasă!

— Te-aș primi cu bucurie, dar n-am unde, e prea strâmt la mine!

— Primește-mă, mătușă! Sunt un om obișnuit ca și dumneata. Nu-mi trebuie mult loc. Lasă-mă să dorm undeva, într-un colțișor!

Bătrâna l-a lăsat să intre. S-au pus la vorbă.

— De ce-i atâta înghesuială la voi în oraș, mătușă? Camerele sunt scumpe, iar toți oamenii umblă cerniți...

— A murit regele nostru și boierii au chemat toți oamenii, cu mic, cu mare, le-au dat câte-o lumânare și au hotărât că aceluia căruia i se va aprinde lumânarea de la sine când va intra în biserică îi vor da coroana ca să ne fie rege.

A doua zi de dimineață, băiatul s-a trezit, s-a spălat, s-a închinat, i-a mulțumit gazdei sale pentru pâine și sare și pentru culcușul moale și a plecat la biserică. Acolo erau atâția oameni, că nici în trei ani nu pridideai să-i numeri. Cum a luat băiatul lumânarea, aceasta s-a aprins singură. Toți s-au repezit la el. Au început să-i sufle în lumânare s-o stingă, dar flacăra ardea și mai tare.

Nu mai era nimic de făcut. Toți l-au recunoscut drept regele lor. L-au îmbrăcat în aur și purpură și l-au dus la palat.

Fratele mai mic, cel care o apucase pe drumul din stânga, a auzit că undeva, într-o împărăție, este o țarevnă preafrumoasă, dar cumplit de cheltuitoare. Ea răspândise vestea în toată împărăția că se va mărita cu acela care va fi în stare să-i hrănească întreaga armată trei ani încheiați. De ce să nu-și încerce și el norocul? A plecat într-acolo. Mergea pe drum și tot scuipa aur curat într-un săculeț. A mers mult și bine, până când, în cele din urmă, a ajuns la

frumoasa țarevnă și s-a prins să-i îndeplinească dorința. N-avea nevoie să împrumute aur: ajungea să scuipe și treaba era făcută. Trei ani de zile a plătit armata prințesei: a hrănit-o, a îmbrăcat-o. Ar fi fost timpul să facă nunta, dar țarevna șireată s-a interesat de unde are el atâta bogăție. L-a chemat la ospăț, l-a îmbătat și, i-a pus în mâncare, un praf din cauza căruia i s-a făcut feciorului greață. Îi era atât de rău, încât a vărsat tot ce mâncase și, odată cu mâncarea, a dat afară și măruntaiele găinușei fermecate. Țarevna a pus mâna pe ele și le-a înghițit. Din acea zi a început ea să scuipe aur, iar logodnicul ei a rămas fără nimic.

— Ce să mă fac cu prostănacul ăsta? își întrebă țarevna boierii și sfetnicii. Auzi ce prostie i-a intrat în cap: să se însoare cu mine!

Boierii și-au dat cu părerea că ar trebui spânzurat. Generalii au sfătuit-o să-l împuște. Prințesei însă i-a trecut prin minte altă năstrușnicie: a poruncit să fie aruncat în latrină.

Flăcăul a ieșit cu greu de acolo și a pornit-o din nou la drum. Îl chinuia un singur gând: cum ar putea s-o facă de râs pe țarevnă pentru gluma proastă pe care i-o făcuse? După un timp, a intrat într-o pădure întunecoasă. A văzut trei oameni care se băteau, împărțindu-și pumni cu nemiluita.

— De ce vă bateți?

— Am găsit în pădure trei lucruri și ne căznim să le împărțim după dreptate, dar nu putem.

— Ce-ați găsit? Măcar merită să vă bateți pentru ele?

— Și încă cum! Uite butoiașul ăsta: ajunge doar să-l lovești și din el iese un soldat. Aici e covorul zburător: numai cu gândul să gândești, și te duce pe dată în ce loc poftești. Ăsta-i biciul fermecat: dacă lovești cu el o fată și spui: „Ai fost fată, fii acum iapă!”, ea se transformă în aceeași clipă în iapă.

— Lucrurile găsite sunt de seamă și e greu să le împarți. Eu gândesc așa: să trag o săgeată în partea asta, iar voi să o găsiți și să mi-o aduceți. Cine vine primul, al aceluia va fi butoiașul; cel de-al doilea va primi covorul zburător, iar ultimul rămâne cu biciul.

— Prea bine! Slobozește săgeata!

Flăcăul și-a încordat arcul și a trimis săgeata departe, departe. Cei trei au rupt-o la fugă, iar tânărul a luat butoiașul și biciul s-a așezat pe covorașul zburător, a tras de un colț și s-a ridicat deasupra pădurii cu flori, până aproape de norii cei călători, și a zburat încotro a dorit.

A coborât pe unul din iazurile preafrumoasei prințese și a început să lovească butoiul. Au ieșit din el soldați fără număr: și pedestrași, și cavaleriști, și artileriști cu tunuri și cu lăzi de praf de pușcă.

Tânărul viteaz a cerut un cal, a încălecat, și-a înconjurat întreaga armată, i-a salutat pe ostași și a comandat plecarea în pas de marș.

Tobele au răpăit, trompetele au răsunat, armata s-a pus în mișcare. Țarevna a văzut toate acestea din iatacurile sale și a apucat-o groaza. Și-a trimis boierii și generalii să ceară pace. Viteazul a poruncit ca trimișii să fie legați și bătuți. Apoi le-a dat drumul și le-a spus:

— Să vină țarevna însăși să ceară pace.

N-a avut încotro țarevna și a venit la el. A coborât din trăsură, s-a apropiat de bunul viteaz, l-a recunoscut și s-a albit. El a luat biciul fermecat și a lovit-o în spate, zicând:

— Ai fost fată, fii acum iapă!

În aceeași clipă țarevna s-a prefăcut în iapă. El a pus hamul pe ea, a înșeuat-o, s-a urcat în șa și a plecat în regatul fratelui său mai mare. Tânărul gonea din toate puterile, proptindu-și pintenii în coastele iepei și îndemnând-o cu trei vergele de fier, iar în urma lui venea armata câtă frunză și iarbă.

După un timp au ajuns la hotar. Și-a adunat tânărul toată armata în butoiaș și-a intrat în capitală. Când trecea prin dreptul palatului regal, l-a văzut chiar regele.

— Uitați-vă ce voinic vine și ce iapă are! Așa o iapă frumoasă n-am văzut în viața mea.

Și-a trimis el generalii să cumpere iapa.

— Iete-te! făcu viteazul. Ce ochi buni are regele vostru! Nu poate omul să treacă prin oraș cu tânăra lui nevastă... Dacă iapa mea i-a sărit în ochi, atunci nevasta mi-o va jindui și mai abitir.

A intrat în curtea palatului:

— Bună vreme, frățioare!

— Uite, eu nu te-am recunoscut!

S-au îmbrățișat și s-au sărutat.

— Ce-i cu butoiașul ăsta?

— Pentru apă-l țin. Nu poți pleca la drum fără apă.

— Și covorul?

— Așază-te și-ai să vezi.

S-au așezat amândoi pe covorul zburător, fratele cel mic a tras de un colț și s-au înălțat mai sus de pădurea cu flori, mai jos de norii cei călători, drept spre locurile lor de baștină.

Au ajuns și au închiriat o cameră chiar de la tatăl lor, fără să-i spună nici lui, nici mamei cine erau. S-au gândit ei să dea un ospăț pentru toată suflarea. S-a adunat lumea de pe lume; trei zile și trei nopți a ținut cheful și apoi au început feciorii să întrebe dacă nu știe cineva o poveste uimitoare.

— Cine știe s-o spună!

Nu s-a găsit niciunul.

— Noi nu suntem oameni umblați!

— Atunci am să vă povestesc eu una, zise fratele cel mic. Numai să nu mă întrerupeți. Cine mă va întrerupe de trei ori, pe acela îl voi ucide.

S-au învoit cu toții.

Tânărul viteaz a început să povestească despre un moș și-o babă care aveau o găină fermecată ce le făcea ouă din pietre scumpe. Baba s-a înhăitat cu vătaful bărbatului ei...

— Ce tot minți acolo! l-a întrerupt gazda.

Iar fiul continuă să povestească despre friptura de găină fermecată. Mama l-a întrerupt din nou. A ajuns povestea acolo unde bătrâna a vrut să-și omoare copiii.

Aici bătrâna din nou n-a mai răbdat:

— Nu-i adevărat! zise ea. Cum se poate să vrea să-și omoare propriii copii?

— Se pare că se poate! Nu ne recunoști, mamă? Noi suntem copiii tăi.

Cu acestea, lucrurile s-au limpezit. Tatăl a poruncit să fie tăiată bătrâna în bucăți. Pe vătaf a poruncit să-l lege de cozile a doi cai, iar caii să fie mânați fiecare în altă parte, să i se împrăștie oasele pe câmp.

— Ca un câine a trăit, ca un câine să moară!

Bătrânul și-a împărțit tot avutul săracilor și a plecat să stea la fiul cel mare, în regatul acestuia.

Fiul cel mic și-a lovit iapa cu biciul fermecat, zicând:

— Ai fost iapă, fii acum fecioară!

Iapa a devenit preafrumoasa țarevnă de dinainte. Cei doi s-au împăcat, s-au îndrăgit și au făcut nuntă mare.

Și eu pe-acolo am trecut, mied am băut, pe mustăți se prelingea, da-n gură nu ajungea.

Guzla fermecată

ntr-o oarecare țară trăia un țăran pe nume Alexei, care avea un fiu pe nume Vanika. A venit vara: Alexei și-a arat pământul și a sădit ridichi. Și i-au crescut niște ridichi bune și mari, o minunăție! Bucuros, țăranul mergea în fiecare dimineață la câmp și era încântat de ridichile lui. Odată a băgat de seamă că cineva fură ridichi de la el. A păzit, a păzit, dar n-a văzut pe nimeni. L-a trimis pe Vanika:

— Du-te și păzește ridichile!

Vanika a venit la câmp și a văzut că un băiețel scosese din pământ vreo doi saci de ridichi, îi pusese în spate și abia îi ducea. Picioarele i se îndoiau, iar șira spinării îi trosnea. Băiatul a cărat sacii cât i-a cărat, dar, sleit de puteri, i-a trântit jos. Când s-a uitat, l-a văzut pe Vanika în fața lui:

— Ajută-mă, om bun, să car sacii până acasă! Bunicul meu te va răsplăti pentru asta.

Iar Vanika, cum l-a văzut pe băiat, a înlemnit. A holbat ochii și s-a uitat îndelung la el. După ce și-a revenit, i-a spus:

— Bine, mă-nvoiesc!

Vanika și-a aruncat sacii în spinare și a plecat în urma băiatului.

Acesta alerga, sărea într-un picior și zicea:

— Bunicul mă trimite în fiecare zi după ridichi. Dacă ai să le cari tu, el o să-ți dea mult aur și argint. Dar tu să nu iei! Cere-i guzla fermecată.

Zis și făcut. Au ajuns la izba bătrânului. Acesta, cărunt și cu coarne, stătea într-un colț. Vanika i s-a închinat. Bătrânul i-a întins un boț de aur pentru ajutorul dat. Lui Vanika i-au sticlit ochii, dar băiețelul i-a șoptit:

— Nu-l lua!

— Nu-mi trebuie! zise Vanika. Dă-mi guzla fermecată și toate ridichile vor fi ale tale.

Când a auzit de guzlă, bătrânul și-a holbat ochii, iar gura i s-a căscat până la urechi. Pe Vanika l-a apucat groaza, dar băiatul a zis:

— Dăruiește-i-o, bunicule!

— Ceri prea mult, dar fie! Ia-o, însă dă-mi ce ai tu în casă mai scump.

Vanika se gândi: „Casa noastră aproape că a intrat în pământ. Ce să fie scump în ea?".

— Mă învoiesc! zise el.

A luat guzla fermecată și a plecat acasă. Când a ajuns, l-a văzut pe tatăl lui mort pe prag. Tânărul s-a întristat, a izbucnit în plâns, și-a înmormântat tatăl și a plecat să-și caute norocul.

A ajuns el într-un mare oraș, în care trăia țarul. În fața palatului era un câmp pe care păștеau porcii. Vanika s-a apropiat de porcar, a cumpărat porcii de la el și a început să-i pască. Cum începea să cânte la guzla fermecată, pe dată se apucau porcii să joace.

Odată lipsea țarul de acasă, iar țarevna s-a așezat și a început să se uite pe fereastră. Vanika stătea pe un butuc, ținea guzla pe genunchi, aceasta cânta singură, iar porcii jucau în fața lui. Țarevna și-a trimis slujnica să-l roage pe porcar să-i vândă măcar un purcel.

— Să vină singură, dacă îi trebuie! îi zise Vanika.

Țarevna s-a apropiat.

— Porcarule, vinde-mi un purcel!

— Purceii mei nu-s de vânzare! Îi dau fără bani, dar cu o condiție.

— Cu ce condiție?

— Dacă vrei să ai un purcel, atunci arată-mi picioarele tale albe până la genunchi.

Țarevna s-a gândit cât s-a gândit, s-a uitat cu băgare de seamă în toate părțile, a văzut că nu-i nimeni și și-a săltat rochia până la genunchi. Pe piciorul drept avea o aluniță din născare. Porcarul i-a dat purcelul, iar țarevna a poruncit să fie dus la palat, i-a adunat pe muzicanți și le-a poruncit să cânte. Era curioasă să vadă cum va juca purcelul. Dar purcelul se ascundea prin colțuri, guița și grohăia.

A venit țarul și s-a gândit să-și mărite fata. I-a chemat pe toți boierii, dregătorii, negustorii și țăranii. S-au adunat la el regi și prinți din toate cele patru zări, dar și o mulțime de oameni de rând.

— Cine ghicește ce semn are fiica mea, aceluia i-o voi da de nevastă.

Nimeni nu a putut ghici, oricât de mult s-ar fi străduit. La urmă a apărut și Vanika.

— Știu eu!

Și a spus că țarevna are o aluniță pe piciorul drept.

— Ai ghicit! a zis țarul, l-a căsătorit cu fiica sa și a chemat la nuntă toată omenirea.

Așa a devenit Vanika ginerele țarului și a început să trăiască împărătește.

Vrăjitoarea și Sora Soarelui

ntr-o împărăție îndepărtată, într-o oarecare țară, au fost odată un țar și o țarină care aveau un fiu, pe Ivan Țarevici, mut din născare. Când țareviciul avea vreo doisprezece ani, s-a dus într-o zi la grajd, la un herghelegiu la care ținea mult de tot. Acesta îl iubea și el pe țarevici și îi spunea întotdeauna povești. Și acum copilul venise tot pentru o poveste, dar nu asta i-a fost dat să audă.

— Ivan Țarevici, i-a spus herghelegiul, mama ta o să aducă pe lume o fetiță, o soră a ta, dar ea va fi o vrăjitoare cumplită: îi va mânca pe tatăl tău și pe mama ta și pe toți oamenii de vază de la curte. Așa că du-te și spune-i tatălui tău să-ți dea calul cel mai bun pe care-l are, chipurile să faci o plimbare cu el, dar tu s-o ștergi de-aici și să fugi unde vei vedea cu ochii, dacă vrei să scapi de necaz!

Ivan Țarevici a fugit la țar și, pentru prima dată de când se născuse, i-a vorbit cu graiul obișnuit al tuturor oamenilor. Țarul, când a auzit că fiul său vorbește ca toți oamenii, s-a bucurat așa de tare, că nici nu l-a mai întrebat la ce-i trebuie calul. A dat poruncă să fie înșeuat pentru țarevici cel mai bun bidiviu din herghelliile sale. Ivan Țarevici a încălecat și a plecat încotro a văzut cu ochii. Merse el cât merse, până ajunse la casa a două croitorese bătrâne. Le-a rugat Ivan să-l ia la ele, să locuiască împreună.

— Te-am fi luat cu bucurie, Ivan Țarevici, îi răspunseră bătrânele, dar noi nu mai avem mult de trăit. Uite, mai avem doar câteva ace în ladă și puțină ață de cusut. Când s-or rupe toate și când s-o sfârși ața, atunci ne va veni și moartea.

Ivan Țarevici a izbucnit în plâns și a plecat mai departe. Merse el cât merse, ajunse la Vertodub, cel care smulge stejarii din rădăcini, și îl rugă să-l primească să stea la el:

— Ia-mă la tine!

— Te-aș lua cu bucurie, Ivan Țarevici, îi răspunse Vertodub, dar mi-a mai rămas foarte puțin de trăit. Cum termin de smuls din rădăcini acești stejari, îmi va veni și moartea.

A izbucnit țareviciul în plâns și mai tare ca prima dată și a plecat tot mai departe și mai departe, până a ajuns la Vertogor, cel care mută munții din loc, și l-a rugat:

— Ia-mă la tine!

Vertogor îi răspunse:

— Te-aș lua cu bucurie, Ivan Țarevici, dar nu mai am foarte mult de trăit. Am fost pus aici să mut munții. Când îi termin de mutat din loc pe cei care mi-au mai rămas, vine și moartea să mă ia!

A izbucnit Ivan Țarevici în lacrimi amare și a plecat mai departe. A mers el mult și bine, până a ajuns la Sora Soarelui. Aceasta l-a primit la ea, l-a hrănit, i-a dat apă să bea și l-a îngrijit ca pe copilul ei.

O ducea bine țareviciul la ea, dar, nu peste multă vreme, i s-a făcut dor de casă: voia să știe ce mai e pe-acolo. S-a urcat într-o zi pe un munte înalt, a privit spre palatul tatălui său și a văzut că acolo totul era mâncat. Rămăseseră doar zidurile. A oftat adânc și s-a pornit pe plâns. Când s-a întors acasă, Sora Soarelui l-a întrebat:

— De ce ești înlăcrimat astăzi, Ivan Țarevici?

— Din cauza vântului! i-a răspuns el.

În altă zi, la fel, a dat vina pe vânt. Atunci Sora Soarelui a poruncit vânturilor să nu mai bată. Ivan Țarevici s-a întors și a treia oară plâns de pe munte, dar n-a mai putut minți – nu sufla nicio adiere de vânt. N-a mai avut încotro și a trebuit să recunoască de ce erau plânși ochii lui de câte ori cobora de pe muntele cel înalt. A început să se roage de Sora Soarelui să-l lase să se ducă în țara lui pentru a vedea ce mai era pe-acolo. Ea însă nu se învoia cu plecarea lui. Țareviciul a stăruit atât de mult, încât Sora Soarelui, în cele din urmă, l-a lăsat să plece să-și vadă țara de baștină și i-a dat o perie, un pieptene și două mere ale întineririi. Oricât ar fi fost de bătrân omul, cum mânca un asemenea măr, întinerea pe dată.

A ajuns Ivan Țarevici la Vertogor, căruia îi mai rămăsese un singur munte de mutat din loc. Țareviciul a luat peria și a aruncat-o în câmp. Din pământ s-au ridicat niște munți înalți-înalți, care atingeau cerul cu vârfurile lor. Și erau atât de mulți, că nici nu-i puteai număra! Vertogor s-a bucurat și, fără a mai sta pe gânduri, s-a pus pe treabă.

Peste câtva timp, Ivan Țarevici a venit la Vertodub. Acesta mai avea de smuls doar trei stejari. Țareviciul a aruncat pieptenele în câmp și au răsărit din pământ păduri de stejar, iar copacii erau unul mai gros decât celălalt. Vertodub s-a bucurat, i-a mulțumit țareviciului și a plecat să smulgă stejarii bătrâni din rădăcini.

Ivan Țarevici a plecat mai departe. A mers el cât mers și a ajuns la croitoresele cele bătrâne. Le-a dat câte un măr al întineririi, ele

au mâncat merele, într-o clipă au întinerit și i-au dăruit o batistuță fermecată: dacă o fluturai, apărea în urma ta un lac uriaș.

În cele din urmă, Ivan Țarevici a ajuns acasă. Sora sa i-a ieșit în întâmpinare și l-a poftit cu drăgălășenie în sala de oaspeți:

— Așază-te, frățioare, și cântă un pic la guzlă, iar eu mă duc să pregătesc masa!

Țareviciul s-a așezat și a început să cânte. Dintr-o gaură a ieșit un șoricel care i-a vorbit cu glas omenesc:

— Salvează-te, Ivan Țarevici, fugi cât mai repede! Sora ta a plecat să-și ascută dinții.

Ivan Țarevici a ieșit repede afară, a încălecat pe cal și s-a așternut la drum, iar șoricelul s-a cățărat pe guzlă și a început să alerge pe strune, făcându-le să zdrăngăne, ca să nu bage de seamă vrăjitoarea că fratele ei a plecat. După ce și-a ascuțit dinții, sora țareviciului s-a întors în camera de oaspeți, dar acolo nu era nimeni în afară de șoricel, care a zbughit-o în gaură.

Vrăjitoarea s-a mâniat, a scrâșnit din dinți și s-a năpustit pe urmele fratelui ei.

Ivan Țarevici, auzind zgomot, și-a întors capul și a văzut că soră-sa era gata-gata să-l prindă. A fluturat batista fermecată și între el și vrăjitoare a apărut un lac mare și adânc. Până când vrăjitoarea a băut toată apa și a secat lacul, Ivan Țarevici era departe. Ea a început să alerge și mai repede. Era deja aproape, când Vertodub i-a zărit pe cei doi. Și-a dat seama că țareviciul fuge de sora lui și a început să smulgă stejarii și să-i arunce în calea urmăritoarei. În scurt timp a îngrămădit pe drum un munte de copaci. Vrăjitoarea, văzând că nu are altă ieșire, a început să-și facă potecă rozând stejarii. A ros ea, a ros și când, în cele din urmă, a reușit să iasă iarăși la drum, Ivan Țarevici era deja departe. S-a năpustit pe urma fratelui ei și, când era cât pe ce să-l prindă, a văzut-o Vertogor. A apucat muntele cel mai înalt, a închis drumul cu el, iar deasupra a mai pus unul. Cât timp vrăjitoarea s-a cățărat pe munții îngrămădiți de Vertogor, Ivan Țarevici a tot mers și s-a îndepărtat mult de urmăritoare.

Vrăjitoarea a trecut munții și iarăși s-a năpustit pe urmele fratelui.

— Acum nu mai ai nicio scăpare! îi strigă ea.

Când era aproape să pună mâna pe el, Ivan Țarevici s-a apropiat de palatul Sorei Soarelui și a strigat:

— Soare, Soare, deschide-mi fereastra!

Sora Soarelui i-a deschis-o și țareviciul a sărit în palat cu tot cu cal.

Vrăjitoarea a început să-l ceară pe fratele ei:

— Să vină, să ne urcăm în balanță, să vedem care din noi trage mai mult. Dacă eu sunt mai grea, atunci am să-l mănânc, iar dacă o să fie el mai greu decât mine, n-are decât să mă omoare!

Ivan Țarevici a ieșit și s-a urcat primul în balanță, apoi s-a urcat și vrăjitoarea. Dar a pus piciorul în taler cu putere, iar țareviciul a fost aruncat în sus atât de tare, încât a ajuns pe cer, lângă Sora Soarelui, în palatele ei, iar vrăjitoarea, preschimbată în șarpe, a rămas să se târască pe pământ.

Băiețel Degețel

u fost odată un moș și o babă. Într-o zi, bătrâna, în timp ce toca varza, și-a tăiat un deget, l-a învelit într-o cârpă și l-a așezat pe o laiță. Deodată a auzit că cineva plângea pe laiță. A desfăcut cârpa și a văzut că în ea era învelit un băiețel mic cât un degețel. S-a speriat baba și l-a întrebat plină de uimire:

— Tu cine ești?

— Sunt fiul tău. M-am născut din degetul pe care l-ai tăiat.

Bătrâna l-a luat în palmă și l-a privit buimacă: era atât de mic, încât abia dacă se vedea de la pământ. I-a dat numele de Băiețel Degețel. Deși era mic, Băiețel Degețel avea mintea mai ceva decât a unui om mare.

— Unde e tătuca? a întrebat Băiețel Degețel.

— A plecat la câmp să are pământul.

— Mă duc și eu să-l ajut!

— Du-te, fiule!

A venit copilul la câmp, l-a găsit pe moș și i-a zis:

— Bună vreme, tătucă!

Bătrânul s-a uitat în jur, dar n-a văzut pe nimeni.

— Ce minune o mai fi și asta? Glasul îl aud, dar de văzut nu văd pe nimeni. Cine ești tu, cel care îmi vorbești?

— Sunt fiul tău. Am venit să te ajut la arat. Așază-te, tătucă, și mănâncă, apoi odihnește-te un pic!

Bătrânul s-a bucurat și s-a așezat să mănânce, iar Băiețel Degețel s-a vârât în urechea calului și a început să-l îndemne să are pământul, iar bătrânului i-a zis:

— Dacă vreodată o să vrea vreunul să mă cumpere, tu să mă vinzi fără teamă. N-am să pier, ci am să mă întorc acasă.

Tocmai atunci a trecut pe acolo un boier. S-a uitat și s-a minunat: calul trăgea, plugul ara, dar nu se vedea niciun om.

— Așa ceva nu s-a mai pomenit: calul să tragă și plugul să are fără om!

Moșul îi spuse boierului:

— Ai orbul găinilor? E fiu-meu care ară!

— Vinde-mi-l mie!

— Nu ți-l vând! Băiețel Degețel e singura alinare pe care o mai avem eu și baba mea.

— Vinde-mi-l, moșule!

— Ți-l vând dacă-mi dai o mie de ruble!

— De ce așa scump?

— Păi, vezi și tu! Băiețelul e mic, dar isteț și iute de picior și nu se lasă rugat când îl trimiți să facă vreo treabă.

Boierul i-a plătit moșului o mie de ruble, a pus băiețelul în buzunar și a luat-o spre casă.

Băiețel Degețel a făcut o gaură în buzunar și a fugit de la boier. A mers el cât a mers, până s-a înnoptat. S-a ascuns sub un pai chiar lângă drum și a adormit. Nu peste mult timp a trecut pe acolo un lup flămând și l-a înghițit. Stătea Băiețel Degețel viu și nevătămat în burta lupului fără să-i pese de nimic.

Lupul cel sur însă a avut un mare ghinion cu Băiețel Degețel. S-a furișat lângă o turmă de oi care păsteau liniștite. Ciobanul dormea, iar câinii nu l-au simțit. Când să înhațe o oaie, Băiețel Degețel a început să țipe cât îl ținea gura:

— Măi ciobane, prostovane! Tu dormi, iar lupul îți fură oile!

Ciobanul a sărit în picioare, s-a repezit cu parul la lup și a asmuțit câinii la el. Abia a scăpat lupul din colții lor.

Din cauza lui Băiețel Degețel, lupul n-a mai putut fura nimic. A slăbit și era gata-gata să moară de foame. A început să se roage de Băiețel Degețel:

— Ieși din burta mea!

— Du-mă acasă la mama și la tata și am să ies!

Lupul nu a avut încotro: a fugit repede în sat și a intrat în izba moșului și a babei.

Băiețel Degețel a sărit din burta lupului și a început să strige:

— Dați-i în cap! Omorâți-l pe lup!

Moșul a pus mâna pe cociorvă, baba pe vătrai și au început să-l bată pe lup. Nu s-au lăsat până când nu l-au văzut lat. Apoi l-au jupuit și din blana lui i-au făcut o haină băiețelului.

Ce nu se poate pe lume

u fost odată un țar și o țarină care nu aveau copii.

Într-o zi, țarul a plecat să vâneze păsări și animale. Făcându-i-se sete din cauza căldurii, a vrut să bea apă dintr-o fântână care se afla prin preajmă. S-a apropiat, s-a aplecat și, când se pregătea să soarbă apă, a fost apucat de barbă de către ursul-țar.

— Dă-mi drumul! s-a rugat țarul.

— Dacă îmi dai ce ai în casă și nu știi, te las slobod!

„Ce-aș putea avea acasă fără să știu? Mi se pare că nu este ceva de care eu să n-am cunoștință!", se gândi țarul.

— Mai bine îți dau o cireadă de vite, zise el.

— Nu-mi trebuie! Poți să-mi dai și două, că tot nu primesc.

— Ia atunci herghelia mea!

— Poți să-mi dai și două herghelii! Dă-mi ceea ce nu știi că ai acasă!

Țarul se învoi, iar ursul îi dădu drumul să se ducă acasă. Când a intrat în palat, a aflat că țarina născuse doi gemeni: pe Ivan Țarevici și pe Maria Țarevna. Asta nu a știut țarul că are acasă. Și-a împreunat mâinile și a izbucnit în lacrimi.

— De ce plângi atât de amarnic? îl întrebă țarina.

— Cum să nu plâng? I-am dat pe dragii mei copilași ursului-țar.

— Cum așa?

Țarul i-a povestit întâmplarea de-a fir-a-păr.

— N-o să-i dăm și basta!

— N-avem cum! El va sfâșia toată împărăția și în cele din urmă tot îi va lua pe copii.

Au stat țarul și țarina, s-au gândit cum să facă și au hotărât să se sape o groapă adâncă, adâncă de tot și să fie dichisită ca un palat. În groapă au poruncit să se aducă mâncare și băutură îndestulătoare pentru multă vreme. După aceea i-au pus pe copii în acea

groapă, au poruncit să se facă un acoperiș peste ea, iar deasupra să se împrăștie pământ, de parcă nu s-ar fi aflat nimic acolo.

În scurtă vreme, țarul și țarina au murit, iar copiii lor creșteau tot mai mari. Până la urmă a venit după ei ursul-țar, dar odraslele țarului – nicăieri! A cutreierat întreg palatul, a scotocit peste tot, dar nu i-a găsit. „Cine mi-ar putea spune oare unde sunt?", se întrebă el. Dădu cu ochii de o daltă înfiptă în zid.

— Daltă, daltă, spune-mi, unde sunt copiii țarului?

— Scoate-mă din perete și aruncă-mă în curte. Acolo unde mă voi înfige, acolo să sapi!

Ursul-țar a scos dalta din zid, a ieșit afară și a aruncat-o. Dalta s-a învârtit, s-a sucit și a căzut pe locul unde erau ascunși Ivan Țarevici și Maria Țarevna.

— Aici erați? zise ursul-țar. Tatăl vostru a crezut că vă poate ascunde de mine. Am fost înșelat și de aceea am să vă mănânc!

— Ursule-țar, nu ne mânca! La curtea tatălui nostru au rămas multe găini și gâște și tot felul de alte bunătăți. Ai cu ce te desfăta!

— Fie! Urcați-vă la mine în spate. Am să vă iau la mine să-mi fiți slugi.

Cei doi s-au urcat, iar ursul-țar i-a dus în niște munți prăpăstioși și înalți până la cer. Era pustiu peste tot, nu se vedea nici țipenie.

— Ne e foame și sete! ziseră Ivan Țarevici și Maria Țarevna.

— Mă duc să vă fac rost de mâncare și băutură. Voi așteptați-mă aici și odihniți-vă până mă întorc!

Ursul a plecat după mâncare, iar Ivan și Maria s-au pornit pe plâns. Deodată s-a ivit un șoim falnic. A dat șoimul din aripi și le-a zis:

— Ah, Ivan Țarevici și Maria Țarevna! Cum de-ați ajuns aici?

Ei i-au povestit totul așa cum a fost.

— Și de ce v-a luat ursul?

— Să-i fim slugi!

— Dacă vreți să vă duc de aici, așezați-vă pe aripile mele!

Cei doi s-au așezat, iar falnicul șoim s-a înălțat mai sus de vârful copacilor tremurători, mai jos de clăbucii norilor călători și a plecat cu ei spre țări îndepărtate.

În acest răstimp s-a întors ursul, l-a zărit pe șoim în slava cerului, s-a dat cu capul de pământ și o flacără uriașă i-a ars păsării aripile. Șoimul a trebuit să-i coboare pe pământ pe cei doi.

— Ați vrut s-o ștergeți de la mine! le spuse ursul. Pentru asta am să vă mănânc pe amândoi cu oase cu tot!

— Nu ne mânca, ursule-țar! Îți vom fi de-acum slugi credincioase.

Ursul i-a iertat și i-a dus în țara lui, unde munții erau și mai înalți, și mai prăpăstioși.

După un timp, Ivan Țarevici zise:

— Mi-e tare foame!

— Și mie! a răspuns Maria Țarevna.

Ursul a plecat după mâncare și le-a poruncit să nu se clintească din locul unde îi lăsase. Cei doi copii de țar stăteau pe iarbă și vărsau lacrimi. Deodată a apărut un vultur coborând de după nori și i-a întrebat:

— Ivan Țarevici și Maria Țarevna, cum de-ați ajuns aici?

Copiii i-au povestit ce și cum.

— Nu vreți să vă duc de-aici?

— Nu vei reuși! Același lucru l-a încercat și șoimul cel falnic, dar n-a putut. Nici tu n-ai să poți!

— Șoimul e o pasăre mică. Eu mă voi înălța mai sus ca el. Așezați-vă pe aripile mele!

Țareviciul și țarevna s-au așezat, vulturul și-a luat zborul și s-a înălțat cu mult mai sus.

Când s-a întors ursul și a văzut vulturul care-i purta pe aripi pe cei doi copii de țar, s-a dat cu capul de pământul reavăn și i-a ars aripile vulturului. Acesta a fost nevoit să-i coboare pe Ivan Țarevici și Maria Țarevna.

— Ați vrut din nou s-o ștergeți! zise ursul fioros. De data asta am să vă mănânc!

— Îndură-te de noi și nu ne mânca! se rugară copiii de ursul-țar. Vulturul ne-a ademenit! Te vom sluji cu credință și dreptate!

Ursul-țar i-a iertat pentru ultima dată, le-a dat să mănânce, să bea și i-a dus mai departe.

După un timp zise iarăși Ivan Țarevici:

— Îmi este atât de foame!

— Și mie! îi ținu isonul Maria Țarevna.

Ursul-țar s-a oprit, i-a dat jos din cârcă și a fugit să caute de mâncare.

Cei doi frați stăteau pe iarbă și vărsau lacrimi amare. Ca din pământ, s-a ivit un tăuraș.

— Cum de-ați ajuns aici, Ivan Țarevici și Maria Țarevna?

Copiii i-au povestit tot ce se întâmplase.

— Vreți să vă duc de-aici?

— N-ai cum! Au încercat să ne ducă șoimul și vulturul și n-au reușit. Tu n-ai să poți nici pe jumătate din ce-au făcut ei! spuseră ei, înecându-se de plâns.

— Păsările n-au putut, dar eu am să pot! Urcați-vă în spatele meu!

Ei s-au urcat, iar taurul a luat-o la fugă, însă nu cine știe ce de repede. Când a văzut ursul că cei doi copii de țar au fugit în spatele tăurașului, s-a pornit în urmărirea lor.

— Tăurașule, ne ajunge ursul! strigară cei doi copii.

— E departe?

— Nu! E aproape de tot.

Ursul era cât pe ce să pună laba pe ei, când tăurașul s-a scremut din toate puterile și i-a bălegat ochii ursului. Până când a alergat ursul la mare să se spele pe ochi, tăurașul și cei doi copii se îndepărtaseră. Ursul-țar și-a spălat ochii și a pornit-o din nou în urmărirea fugarilor.

— Tăurașule, iarăși ne prinde ursul din urmă!

— Cât e de departe?

— E aproape de tot!

Ursul era iarăși cât pe ce să pună laba pe ei, dar tăurașul l-a mai bălegat o dată pe ochi. Ursul s-a dus să se spele și s-a luat din nou după ei. Tăurașul i-a făcut și a treia oară același lucru, după care i-a dat lui Ivan Țarevici un pieptene și un ștergar, zicându-i:

— Dacă vezi că iar se apropie ursul, aruncă înaintea lui pieptenele și dacă iarăși va fi pe urmele noastre, să fluturi ștergarul ăsta.

Când, după o vreme, Ivan Țarevici a întors capul și a văzut că ursul era la numai doi pași de ei, a aruncat pieptenele. În urma lor s-a înălțat un codru atât de întunecos și de des, că nici pasărea nu putea pătrunde în el, nici fiarele sălbatice nu-l puteau străbate, cu atât mai puțin călărețul sau pedestrașul.

Ursul s-a apucat să roadă copacii ca să-și facă drum. Și-a croit o cărare îngustă, a străbătut pădurea deasă și s-a luat iarăși după copiii de țar. Când era gata să-i ajungă, Ivan Țarevici a fluturat ștergarul și între ei și urs a apărut un lac uriaș, cu talazuri de foc. Ursul-țar s-a oprit la mal, s-a sucit, s-a învârtit și, nemaiavând încotro, a făcut cale întoarsă. Iar tăurașul și cei doi copii de țar au ajuns într-o poieniță unde era o casă înaltă și arătoasă.

— Asta va fi casa voastră, le-a spus tăurașul. Stați aici fără griji! Acum aprindeți un foc mare în curte, iar pe mine tăiați-mă și ardeți-mă în acel foc!

— O, nu! i-au spus copiii de țar. De ce să te tăiem? Stai mai bine cu noi! Te vom îngriji cum se cuvine, îți vom da iarbă proaspătă și apă de izvor...

— Nu! Ardeți-mă, iar cenușa s-o semănați pe trei straturi. Dintr-un strat va ieși un cal, din al doilea un câine, iar din al treilea un măr. Calul acela să-l călărești numai tu, Ivan Țarevici, iar câinele te va însoți la vânătoare!

Copiii de țar au făcut întocmai cum le-a spus tăurașul.

Într-o zi, Ivan Țarevici s-a gândit să se ducă la vânătoare. Și-a luat rămas-bun de la sora lui, a încălecat pe cal și a plecat în pădure. A vânat o gâscă, o rață și a prins un pui de lup viu, pe care l-a dus acasă. Văzând că are noroc la vânătoare, în altă zi a plecat

iar în pădure. A vânat o mulțime de păsări și a prins un pui de urs viu, pe care l-a adus acasă. A treia oară când a plecat la vânătoare, Ivan Țarevici a uitat să ia câinele cu el. Tocmai atunci Maria Țarevna s-a dus să spele rufe. Pe drum, a văzut pe celălalt mal al lacului de foc un zmeu cu șase capete, care s-a dat peste cap și s-a prefăcut într-un voinic chipeș.

— Bună ziua, frumoasă fecioară! îi zise flăcăul când a zărit-o.

— Bună ziua, bunule viteaz!

— Am auzit din bătrâni că înainte nu era acest lac aici. Dacă peste el ar fi fost întins un pod înalt, eu aș fi trecut pe partea cealaltă și m-aș fi căsătorit cu tine.

— Așteaptă! Podul va fi gata cât ai clipi din ochi! i-a răspuns Maria Țarevna și a aruncat ștergarul.

În aceeași clipă, ștergarul s-a întins ca un curcubeu peste lac și s-a prefăcut într-un pod frumos. Zmeul a trecut podul, și-a recăpătat înfățișarea de dinainte, a dus câinele lui Ivan Țarevici într-o odaie, a încuiat-o cu lacătul, iar cheia a aruncat-o în lac. După aceea a înșfăcat-o pe Maria Țarevna și a fugit cu ea.

Când s-a întors Ivan Țarevici de la vânătoare, câinele scheuna, încuiat în casă, iar Maria Țarevna nu era de găsit. A văzut podul întins peste lac și s-a gândit: „Se vede treaba că sora mea a fost răpită de zmeu!".

A plecat în căutarea ei. A mers el cât a mers prin câmp deschis, până a dat de o căsuță pe picioare de găină și călcâie de câine.

— Căsuță, căsuță! îi zise Ivan Țarevici. Ia întoarce-te la mine cu fața, iar la pădure cu spatele!

Căsuța s-a întors, iar Ivan Țarevici a intrat. În căsuță era Baba Iaga Picior de Lemn, întinsă dintr-un perete în celălalt și cu nasul crescut până în tavan.

— Ptiu! făcu ea nemulțumită. Până acum nu s-a simțit miros de om în căsuța mea, iar acum mă ia de nas. Ce vânt te-a adus la mine, Ivan Țarevici?

— Poate m-ai putea ajuta la necaz!

— Și care-i necazul tău?

Ivan Țarevici i-a povestit totul.

— Du-te acasă! Ai în curte un măr. Rupe din el trei rămurele verzi, împletește-le și lovește cu ele lacătul de la odaia unde e încuiat câinele. Lacătul se va sfărâma în bucăți. Îți slobozești câinele și cu el ai să mergi fără teamă împotriva zmeului: nu ți se va putea pune împotrivă.

Ivan Țarevici s-a întors acasă, și-a eliberat câinele, a luat cu el și puiul de lup și pe cel de urs și a plecat să se răfuiască cu zmeul. Animalele s-au repezit la zmeu și l-au rupt în bucățele. Ivan Țarevici a luat-o pe Maria Țarevna, a dus-o acasă și au trăit în pace și belșug, sporindu-și averea cu mult meșteșug.

Gâștele-lebede

răiau odată un bătrân și o bătrână. Ei aveau o fată și un băiețel mic.

— Fata mea, îi spuse mama, noi mergem la muncă. Îți aducem o chiflă, îți facem o rochie nouă și îți cumpărăm un batic. Fii cu băgare de seamă și ai grijă de frățiorul tău. Să nu ieși din curte!

Bătrânii au plecat, iar fiica a uitat ce i se spusese. Și-a așezat frățiorul în iarbă, sub geam, a zbughit-o în uliță și s-a luat cu joaca.

Au venit gâștele-lebede, l-au luat pe băiețel și l-au dus pe aripile lor. Când s-a întors fata acasă, ia frățiorul de unde nu-i. A început să cotrobăie peste tot, dar copilul nicăieri. L-a strigat, a plâns, știind că n-o să-i fie ușor când s-or întoarce părinții. Frățiorul însă nu-i răspundea.

A ieșit în câmp deschis. A văzut în depărtare gâștele-lebede, care dispăreau dincolo de pădurea întunecoasă. Gâștele-lebede aveau de mult timp o faimă rea: pricinuiseră multe necazuri și răpiseră mulți copii mici. Fata și-a închipuit că numai ele puteau să-i răpească frățiorul și a început să alerge în urma lor. A alergat ea cât a alergat și a dat de un cuptor:

— Cuptorule, cuptorule! Spune-mi, încotro au zburat gâștele?

— Mănâncă de la mine o plăcințică de secară și-ți voi spune.

— La tatăl meu nici din făină de grâu nu mănânc!

Cuptorul nu i-a spus. A fugit ea mai departe. A dat de un măr:

— Mărule, mărule! Spune-mi, încotro au zburat gâștele?

— Mănâncă mai întâi un măr pădureț de-al meu și-ți voi spune.

— La tătuca nici merele de livadă nu se mănâncă.

A fugit mai departe, până a ajuns la un râu de lapte cu maluri de caș.

— Râule de lapte cu maluri de caș, încotro s-au dus gâștele?

— Mănâncă din cașul meu și bea niște lapte, altfel nu-ți spun!

— La tătuca acasă nici măcar smântâna nu se mănâncă!

Și ar fi rătăcit ea mult și bine prin câmp și prin pădure, dacă nu i-ar fi ieșit în cale un arici. Mai întâi a vrut să-i dea cu piciorul, dar s-a temut să nu se înțepe.

— Ariciule, ariciule, încotro au zburat gâștele?

— Uite, într-acolo! a zis ariciul și i-a arătat.

Fata a fugit într-un suflet și a dat de o izbă pe picioare de găină care se tot răsucea. În izbă stătea Baba Iaga. Avea fața zbârcită și un picior de lut. Pe laviță stătea frățiorul ei și se juca de zor cu niște merișoare de aur. Cum l-a zărit, fata s-a furișat în izbă, l-a înșfăcat pe frățior și a fugit spre casă. Gâștele-lebede însă au pornit pe urmele ei. Răufăcătoarele erau cât pe ce s-o ajungă. Ce să facă? A ajuns la râul de lapte cu maluri de caș.

— Ascunde-mă, râule!

— Mănâncă din cașul meu!

Fata n-a avut încotro și a mâncat. Râul a așezat-o sub un mal, gâștele n-au zărit-o și au plecat mai departe.

Fata a ieșit din ascunzătoare, i-a mulțumit râului și a fugit spre casă. Gâștele s-au întors și veneau drept spre ea.

— Ce-i de făcut?

A văzut mărul.

— Mărule, merișorule! Ascunde-mă, te rog!

— Mănâncă unul din merele mele pădurețe.

Fata a mâncat la repezeală, mărul a acoperit-o cu ramuri și frunze, iar gâștele au trecut pe alături, fără s-o vadă.

A ieșit din ascunziș și a rupt-o la fugă cu frățiorul în brațe. Gâștele au văzut-o și s-au luat după ea. Au ajuns-o și mai-mai s-o lovească și să-i smulgă copilul din brațe. Din fericire, a ajuns la cuptor.

— Cinstite cuptor, ascunde-mă!

— Mănâncă o plăcintă de secară!

Fata a băgat plăcinția în gură și a intrat în cuptor. Gâștele au trecut pe alături și au zburat mai departe. Fata abia a ajuns acasă, că s-au întors tatăl și mama ei de la lucru.

Muierea cea rea

ntipka avea o nevastă groaznic de rea. Cum deschidea Antipka gura, muierea și punea mâna pe par și-l croia. Când voia Antipka s-o învețe minte și punea mâna pe bici, muierea începea să urle și, furioasă, lua de un picior copilul din leagăn și începea să se apere cu el. Ochii îi erau căscați și făcea spume la gură. Dracul gol, ce mai... Nu mai era chip de trăit cu ea. Cu cât îmbătrânea, muierea devenea și mai rea. A început bărbatul să se gândească cum să scape de ea. Și i-a venit o idee.

S-a întors odată din pădure vesel nevoie mare și i-a zis soției cu glas mieros:

— Ascultă-mă puțin, nevestico! O s-o ducem boierește împreună. Am să te-mbrac ca pe o păuniță, pentru că am găsit o comoară uriașă, o grămadă de bani, de nu le poți ști nici numărul.

— Unde ai găsit-o? Arată-mi-o și mie! Nu cumva ai visat în somn, drăguțule?

— Nu, mângâierea mea! Nu, iubita mea! Cu toate că n-am văzut-o cu ochii mei, am auzit cum zornăiau banii de aur și cei de argint.

— Dar unde?

— Acolo, în pădure, pe buza prăpastiei, lângă stejarul cu trei tulpini.

— Atunci, hai să mergem repede! spuse muierea mai cu blândețe. Dar ai grijă, dacă ai mințit, te snopesc în bătaie. Cum vine asta că ai auzit? Ia povestește-mi!

— Uite cum: trecând pe acolo, mi-a venit să arunc o piatră în râpă, iar banii au început să zornăie. Am aruncat încă o piatră și s-a auzit un zornăit și mai puternic. Și a treia oară la fel. Pe cinstea mea!

Au ajuns la prăpastia cea adâncă și întunecoasă.

— Uite, nevastă, ia bolovanul ăsta și aruncă-l singură, dacă nu-mi dai crezare.

Muierea a luat piatra, s-a aplecat, a aruncat-o, iar Antipka, în acel moment, i-a dat una după ceafă. Femeia s-a prăvălit în prăpastie și nu s-a auzit nici pâs.

Antipka s-a întors singur acasă. Dar, de cum a intrat în curte, copilașii l-au întâmpinat cu țipete:

— Tătucă, dă-mi cașă!

— Vreau pâine!

— Tătucă, lapte!

A trebuit bărbatul să mulgă singur vaca, să fugă la râu să spele pelincile, să rânească la cai în grajd și să nu doarmă noaptea ca să-și legene copiii. Era rău cu muierea, dar fără ea era de zece ori mai rău. Nici să lucreze nu-i mai ajungea timpul.

Cum stătea Antipka, i-a străfulgerat prin minte alt gând: „Mă duc s-o scot pe nevastă din râpă". A început să adune frânghii și fâșii de pânză și le-a dat drumul în prăpastie, smucind din când în când de ele. Și iată că – lucru de mirare – a simțit o greutate la capătul celălalt, dar parcă ar fi fost ceva mai ușoară decât nevasta lui. A început să tragă și, când capătul a ajuns sus, a văzut că de el era agățat un drăcușor cam de șase palme, acoperit din cap până-n picioare cu păr. Antipka a strigat:

— Fugi, dă drumul la frânghie, blestematule, și du-te acolo unde-ai stat pân-acum! Nu te las eu să ieși la lumină. M-ai auzit? Acuși îmi fac semnul crucii.

Drăcușorul a început să se roage de el:

— Antipușka, eu sunt un drac bun, am să te fac bogat: când o începe să le meargă bine oamenilor prin casele lor, eu am să-i bag în sperieți pe toți, iar tu să vii să mă alungi cu un singur cuvânt și să le ceri bani pentru asta. Dar ține minte: s-o faci numai de două ori. Am să-ți găsesc mușterii bogați. De când a căzut în râpă muierea cea rea, noi, dracii, nu mai avem trai. Scoate-mă, Antipușka! Am să mă țin de cuvânt. Am să-ți pun gospodăria pe picioare. O să ai și argați, și slujnice, o să-ți aduci dădacă pentru copii, o să ai treabă numai cu oameni sus-puși.

Antipka s-a lăsat ispitit, l-a tras pe drac afară și frânghia a devenit dintr-odată ușurică, iar dracul a dispărut de parcă l-ar fi luat vântul.

Nu a trecut nici o săptămână și Antipka a auzit de un arendaș bogat în a cărui casă de piatră au început să se audă pocnituri, bufnituri și hohote de râs în puterea nopții. Stăpânii casei nu mai aveau trai tihnit. Antipka s-a dus la arendaș, i-a făcut o plecăciune și i-a zis:

— Îl ai, boierule, în casă pe Necuratul. S-a aciuat la tine un pui de drac rău de tot. N-ai cum să scapi de el, doar dacă îmi ceri mie s-o fac.

— Gonește-l, gonește-l, Antipușka! îi spuse arendașul. Mă voi pleca în fața ta până la pământ! Uite-așa am să mă-nclin...

— Bine, îi răspunse Antipka, dar din plecăciune nu poți să-ți faci cojoc, iar eu sunt țăran sărac și cu multe guri de hrănit. Am șapte fete, iar cea mai mare nu a împlinit încă opt ani. Muierea mi-a fugit, așa că de toate trebuie să mă-ngrijesc eu singur. Dă-mi pentru fiecare dintre fetele mele câte o mie de ruble, iar eu îți voi cutreiera casa, voi fluiera și voi rosti un cuvânt. Și n-or să mai fie draci.

Arendașul n-a mai stat la vorbă. Și-a desfăcut baierele pungii, i-a numărat șapte mii de ruble și l-a dus pe Antipka prin toate încăperile gospodăriei. Când intra într-o cameră, Antipka fluiera și striga:

— Afară!

Ca răspuns se auzea de după sobă:

— Plec! Plec!

După ce a cutreierat toată casa, s-a așternut liniștea deplină. I-a făcut tot felul de urări de sănătate și de fericire stăpânului, iar acesta i-a întins o masă bogată, cu vinuri de peste mări și cu tot felul de alte băuturi, cu bucate alese, cu ouă fierte, cu rasol de știucă, cu tot felul de cârnați și alte delicatese. S-a îmbuibat Antipka pentru toată săptămâna, că a trebuit să-și dea drumul și la curea. Și-a luat rămas-bun de la arendaș și a plecat la el acasă.

Încetul cu încetul, au apărut în gospodăria lui și argații, și slujnicele, și cai frumoși, și multe alte bunuri. I s-a dus vestea lui Antipka până departe că e priceput la vrăjitorie și, cu toate că nu-i babă, reușește să-i alunge pe draci.

După o lună-două, un negustor din oraș a trimis după Antipka.

— Ajută-ne, Antipka, avem un mare necaz! i-a spus trimisul negustorului.

— Doar nu vă arde casa...

— Nu, e mult mai rău de-atât. Necuratul își face de cap prin casă: gălăgie, lătrat, păianjeni și mizerie peste tot. Negustorul nu se va uita la bani, numai prinde-te, frate, să-l scapi de drac!

— Bine! a zis Antipka.

Și-a înhămat un trăpaș la șaretă și a plecat acasă la negustor.

Negustorul l-a luat de mână, l-a poftit în casă, dându-i tot timpul întâietate și vorbindu-i cu „respectabile". L-a poftit să se așeze pe canapelele sale moi.

— Dragule, ajută-mă!

Antipka și-a mângâiat barba, a cerut zece miare, și-a băgat banii în buzunar și a început să umble prin camere ca să-l gonească pe Necuratul. Peste tot s-a făcut liniște deplină.

— Îți mulțumesc! îi zise negustorul. Pentru ajutorul pe care mi l-ai dat, voi porunci să ți se trimită acasă un butoi cu vin.

Întorcându-se acasă, Antipka a trecut prin iarmaroc. Nu se mai uita la covrigi și la gogoși.

— Dați-mi bunătăți! le spunea negustorilor.

A sosit el acasă și l-a văzut în curte pe arendaș.

— Ei, Antipka, pregătește-te mai repede să mergem la conacul boierului.

— De ce?

— S-a aciuat dracul la el și le-a umplut casa de necazuri. Boieroaica plânge-n hohote, copiii urlă de spaimă.

— Ivanâci, dragule, iartă-mă, dar a treia oară n-am să-l mai pot goni pe drac.

— Hai la boier și spune-i lui! Boierul mi-a spus că, dacă la noapte nu-i alungi dracii, te va snopi în bătaie în grajd, iar pe fetele tale o să le facă slujnice și-o să le vină de hac cu munca grea pe care le-o va da.

— Dacă-i așa, n-am încotro, răspunse Antipka. Vin îndată, numai lasă-mă să desham calul.

Antipka nu era dintre cei proști. Se obișnuise să-i păcălească pe oameni și acum s-a gândit să-l tragă pe sfoară și pe Necuratul.

Și-a deshămat calul, și-a scos hainele cele noi, și-a căutat straiele vechi, le-a rupt și mai tare decât erau, și-a răvășit părul, s-a îmbrăcat cu ce avea el mai prost, și-a schimbat cizmele cu niște opinci, s-a zgâriat pe față până la sânge și a dat fuga la conacul boierului.

— Ce cauți aici? l-a întrebat drăcușorul. Ai uitat cum ne-a fost înțelegerea?

— Știu, răspunse Antipka. Nu vreau să te izgonesc. Am venit să-i cer ajutor boierului. Muierea mea a ieșit din râpă și aleargă după mine, vrând să-mi facă de petrecanie.

— Cum? a strigat dracul speriat. A ieșit din râpă și aleargă după tine? Mai bine mă duc la frații mei. Acum, fără muierea ta, în iad e sigur mare veselie.

Dracul a fugit în râpă și s-a făcut liniște în conacul boieresc. Boierul, mulțumit, l-a slobozit pe Antipka din șerbie.

Când s-a întors el acasă, a văzut în curte un butoi cu vin. Nu-l păcălise negustorul. Antipka și-a chemat vecinii și-au început să se cinstească. A doua zi a trebuit să se dreagă. S-a dres însă Antipka peste măsură și iar s-a îmbătat. De atunci n-a mai plecat de lângă butoi zi și noapte. Tot timpul i se năzărea că o vede pe nevastă-sa. Cum adormea, ea îi punea genunchiul pe grumaz și încerca să-l înăbușe. Când se trezea, o vedea cum stă în colț și-l amenință cu pumnii. Era îngrozitor. Bărbatul n-a avut altă ieșire decât să se apuce de băut. A murit din cauza beției. A fost dus la cimitir, fetele au fost luate slujnice, iar bunurile și banii s-au împrăștiat în toate părțile.

Bob de Mazăre

u fost odată un moș și o babă care aveau șase băieți, iar cel de-al șaptelea copil era fată, și o chema Aleonușka. Într-o zi, cei șase frați se pregăteau să plece pe câmp la arat și i-au spus mamei:

— Să ne aduceți prânzul!

— Dar unde o să arați astăzi? i-a întrebat mama.

— La marginea pădurii. O să tragem o brazdă de acasă până la locul unde vom ara. Aleonușka să meargă pe lângă brazdă și ne va găsi!

Dracul a tras cu urechea, a șters brazda făcută de cei șase frați și a tras alta, până la el. La vremea prânzului, Aleonușka s-a luat după brazdă și a ajuns la drac. Acesta a prins-o și nu i-a mai dat drumul.

— Ni s-a promis că o să ni se aducă prânzul, dar nici pomeneală! Va trebui să arăm cu burta goală! își ziseră frații.

Seara, când s-au întors acasă, au întrebat-o pe mamă:

— De ce nu ne-ai trimis prânzul?

— Cum așa?! s-a mirat mama. Am trimis-o pe Aleonușka la voi cu mâncarea. Am crezut că se întoarce cu voi.

— Bine, dar unde-i ea? au întrebat-o frații. Trebuie s-o căutăm!

Au plecat cei șase pe lângă brazdă și au ajuns la drac, iar acolo era Aleonușka.

— Vai de mine, fraților! făcu aceasta. De ce ați venit aici? O să vă omoare dracul! Plecați cât mai repede!

Ei însă n-au plecat: au hotărât să lupte cu dracul. Iată că veni și acesta.

— O, flăcăi! V-ați adunat să ne luptăm sau să ne-mpăcăm?

— Să ne luptăm! au răspuns frații.

Dracul i-a înșfăcat pe toți șase și i-a aruncat într-un beci de fier.

Baba și moșul i-au tot așteptat, dar ei nici gând să apară. Într-o zi s-a dus baba la râu să clătească rufele și a văzut că pe drum se

rostogolea un bob de mazăre. L-a ridicat și l-a mâncat. După asta a adus pe lume un băiat căruia i-a pus numele de Bob de Mazăre. Bob de Mazăre a crescut repede și, odată, a plecat cu tatăl său să sape o fântână. Au săpat ei cât au săpat și au dat de un pietroi uriaș.

Tatăl i-a spus fiului:

— Trebuie să chem în ajutor doi oameni, să scoatem pietroiul de aici!

Tatăl a găsit doi oameni și venea cu ei spre fântână, dar Bob de Mazăre, în acest răstimp, a apucat pietroiul și l-a zvârlit cât colo, gata-gata să-i lovească pe tatăl său și pe cele două ajutoare cu care venea. Oamenii s-au speriat și au luat-o la sănătoasa, iar tatăl a rămas uimit de puterea fiului său.

— Eu n-am avut frați și surori? a întrebat Bob de Mazăre când s-au așezat la masă.

— Cum să nu? i-a răspuns mama. Ai avut șase frați și o soră, Aleonușka.

— Și unde sunt ei acum? a întrebat Bob de Mazăre.

— Au dispărut fără veste. Mai întâi s-a pierdut Aleonușka, iar frații au plecat s-o caute și nu s-au mai întors nici ei.

— O, atunci mă duc să-i caut, a spus Bob de Mazăre, și n-am să mă întorc acasă până nu-i găsesc!

— Ce tot spui, fiule? Ei erau șapte și au dispărut! Dar tu ce-ai să te faci singur?

Bob de Mazăre a hotărât să plece totuși în căutarea Aleonușkăi și a fraților săi. Și-a făcut un paloș pe măsură și a plecat. Mergând pe drum, a văzut un om care muta doi munți din loc. S-a apropiat de el și i-a zis:

— Bună vreme, voinice! Ce faci tu aici?

— Păi, ce să fac? Îmi croiesc drum!

— Și încotro vrei să te duci?

— În lume, să-mi găsesc fericirea!

— Să mergem împreună!

Au bătut palma și au plecat.

— Cum te cheamă? l-a întrebat Bob de Mazăre.

— Svernigora, cel care mută munții din loc, îi răspunse acesta. Dar pe tine?

— Bob de Mazăre.

Au mers ei cât au mers, până au intrat în pădure. Acolo au văzut um om care, cum mișca din mână, cum prăvălea un stejar. S-au minunat de puterea acelui om, s-au apropiat și i-au zis:

— Bună vreme, om bun! Dar ce faci tu aici?

— Îmi croiesc drum prin pădure!

— Și încotro vrei să mergi?
— În lume, să-mi găsesc fericirea!
— Și cum te cheamă?
— Vertidub, cel care smulge stejarii din rădăcini.
— Hai cu noi!
— Dar pe voi cum vă cheamă?
— Bob de Mazăre și Svernigora.

Au plecat mai departe. Au ieșit din pădure și s-au apropiat de un râu. Acolo au văzut un om care, când clătina din cap, râul dispărea.

Cei trei s-au apropiat de el și i-au zis:
— Bună vreme, om bun! Ce faci aici?
— Usuc albia ca să pot trece peste râu.
— Unde vrei să mergi?
— În lumea largă, să-mi caut fericirea!
— Vino cu noi!

Au plecat cu toții. Bob de Mazăre l-a întrebat pe noul lor tovarăș de drum:
— Și cum zici că te cheamă?
— Krutius, cel care seacă râul. Dar pe voi?
— Bob de Mazăre, Vertidub și Svernigora.

Au plecat mai departe, până au dat de o altă pădure. Au mers prin ea până au văzut o izbă. Au intrat înăuntru, dar nu era nimeni. Au hotărât să rămână un timp în izbă. Și-au desfăcut desagile și s-au întins să se odihnească. După ce s-au trezit, Bob de Mazăre zise:
— Svernigora, rămâi acasă și ocupă-te de mâncare, iar noi mergem în pădure să vânăm!

Svernigora a rămas acasă, a gătit și după aceea s-a întins să se odihnească. Nici nu s-a culcat bine, că a auzit un strigăt:
— Deschide!

Svernigora răspunse:
— Deschide-ți singur, că n-o să-ți cadă coroana!

Ușa se deschise și din nou s-a auzit același glas:
— Trece-mă peste prag!
— Treci singur, că n-oi fi vreun mare boier!

Cineva a intrat înăuntru; Svernigora s-a uitat și a fost cuprins de uimire: cel ce intrase era mic, dar barba, lungă de-un stânjen, și-o târa pe podea. Piticul a umblat cât a umblat prin izbă și, deodată, l-a înșfăcat pe Svernigora, i-a tăiat o fâșie de piele de pe spinare și l-a atârnat într-un cui din perete, iar el a mâncat tot ce era și a plecat. Svernigora s-a zbătut cât s-a zbătut în cui, până când a căzut pe podea. Când s-au întors ceilalți, masa nu era încă gata,

dar Svernigora nu a suflat o vorbă că fusese moșul pe la el. Bob de Mazăre l-a întrebat:

— De ce-ai întârziat atâta cu masa?

— Am moțăit un pic...

A doua zi de dimineață, Bob de Mazăre zise:

— Vertidub, rămâi tu să faci de mâncare.

Vertidub a rămas acasă, a prăjit și a fiert tot felul de mâncăruri și s-a întins să se odihnească. Nici nu s-a culcat bine, că a auzit un strigăt:

— Deschide!

Vertidub răspunse:

— Deschide-ți singur, că doar n-oi fi tu cine știe ce boier!

Ușa se deschise și din nou s-a auzit același glas:

— Trece-mă peste prag!

— Treci singur, că nu mori!

Cineva a intrat înăuntru; Vertidub s-a uitat și a fost cuprins de uimire: cel ce intrase era mic, dar barba, lungă de-un stânjen, și-o târa pe podea. Piticul a umblat cât a umblat prin izbă și, deodată, l-a înșfăcat pe Vertidub, i-a tăiat o fâșie de piele de pe spinare și l-a atârnat într-un cui din perete, iar el s-a așezat și a mâncat tot ce prăjise și copsese gazda, apoi a plecat. Vertidub s-a zbătut cât s-a zbătut în cui, până când a căzut pe podea. Când s-au întors ceilalți, masa nu era încă gata, dar nici Vertidub nu a spus nimănui de moșul care îi tăiase pielea de pe spinare și mâncase tot ce gătise pentru prânz. Bob de Mazăre l-a întrebat:

— De ce-ai întârziat atâta cu masa?

— Am moțăit un pic...

În dimineața următoare, Bob de Mazăre zise:

— Krutius, azi rămâi tu să gătești pentru prânz.

Krutius a rămas, dar și cu el s-a întâmplat la fel.

În cea de-a patra zi a rămas acasă chiar Bob de Mazăre. A fiert, a prăjit și s-a întins să se odihnească. Nici nu s-a culcat bine, că a auzit un strigăt:

— Deschide!

Bob de Mazăre a sărit din pat ca ars, a deschis ușa și a văzut ciudățenia: în fața lui stătea un moșneguț mic de tot, dar cu barba de un stânjen.

— Trece-mă peste prag!

Bob de Mazăre l-a trecut pragul, iar moșneguțul a început să umble prin izbă și să bombăne. Piticul întinse mâna să-l înșface pe Bob de Mazăre, dar acesta a băgat de seamă la timp, l-a apucat pe moșneguț de barbă și l-a târât afară, până la un stejar al cărui

trunchi l-a crăpat nițel și i-a prins barba în crăpătură. După ce l-a altoit și cu pumnul peste nas, Bob de Mazăre i-a zis:

— Să stai aici, că altfel vin eu la tine!

Au venit toți ceilalți la masă. Bob de Mazăre le-a povestit ce se întâmplase în lipsa lor, apoi le-a zis:

— Veniți să vă arăt ciudățenia!

Au venit cu toții la locul cu pricina și au văzut că nu mai era nici urmă de moșneguț sau de stejar. Atunci au povestit și ceilalți cum a venit piticul pe la ei, cum le-a mâncat toată mâncarea și cum le-a tăiat câte o fâșie de piele de pe spate.

— A, vasăzică dintr-ăștia mi-ești! zise Bob de Mazăre. Să mergem, prieteni, să-l căutăm!

S-au luat după urma lăsată de stejarul pe care moșneguțul îl târâse după el.

Au mers ei cât au mers și au ajuns la marginea unei gropi adânci.

— Haideți să împletim un odgon! zise Bob de Mazăre.

Au împletit odgonul, gros cât mâna.

— Svernigora, zise Bob de Mazăre, coboară tu întâi!

— Naiba să-l ia! zise Svernigora. Nu cobor!

Nici ceilalți n-au vrut să coboare. Atunci Bob de Mazăre le-a zis:

— Coborâți-mă pe mine!

Prietenii l-au coborât pe Bob de Mazăre în groapă. Când a ajuns pe fund, a văzut acolo un oraș cu multe birturi, cu trotuare și felinare. Numai soarele lipsea. Mergând pe străzi, Bob de Mazăre s-a întâlnit cu o țarevnă.

— Cum ai nimerit aici? îl întrebă ea.

— Cum-necum, uite că am nimerit! Dar tu cum ai ajuns?

— Pe mine m-a luat dracul și mă ține închisă aici.

— Nu-ți face griji! Am să te scot eu afară.

— O să ne omoare dracul! Este foarte puternic. A smuls chiar și un stejar din rădăcini!

— Arată-mi unde-i, o rugă Bob de Mazăre.

— Uite, în această casă, îi răspunse țarevna.

S-a apropiat Bob de Mazăre de casă, a deschis ușa și l-a văzut pe moșneguț. De cum l-a zărit, moșneguțul a strigat:

— Ne luptăm sau ne împăcăm?

— Ne luptăm! Ieși afară, că altfel dărâm casa!

Bob de Mazăre și-a învârtit paloșul și l-a ucis dintr-o lovitură pe moșneguț. S-a apropiat apoi de țarevnă și i-a zis:

— Să mergem!

— Să intrăm întâi prin acareturile lui și să-i luăm avuția! zise țarevna.

Așa au și făcut. Apoi Bob de Mazăre a dus-o pe țarevnă la locul unde coborâse în groapă și a strigat:

— Ei, prieteni! Mai sunteți aici? Dacă da, dați drumul la odgon!

Odgonul a fost coborât. Bob de Mazăre a legat de el un sac de aur și a spus că era pentru Svernigora. Apoi au primit și ceilalți câte un sac de aur. După aceea a strigat:

— Iar ce vă trimit acum e pentru mine!

Când prietenii au ridicat povara sus și au văzut-o pe țarevnă, au hotărât să-l omoare pe Bob de Mazăre. Acesta însă nu s-a prins de odgon, ci a legat de el un bolovan și s-a dat într-o parte. Prietenii au tras odgonul până la jumătatea gropii și i-au dat drumul. Bolovanul s-a prăvălit în hău și era cât pe ce să-l strivească pe Bob de Mazăre. „Ce-i de făcut?", se întrebă el. Deodată s-a iscat o furtună. Unde să se adăpostească? S-a oprit sub un stejar și s-a pus pe așteptat. În stejar era un cuib cu niște pui de corb care țipau de mama focului. Bob de Mazăre s-a urcat și i-a acoperit. Când furtuna s-a liniștit, a venit corbul și i-a întrebat:

— Cine v-a salvat?

— N-ai să-l mănânci?

— Nu! Arătați-mi-l!

— Uite-l, e sub stejar!

Corbul s-a apropiat de Bob de Mazăre și i-a zis:

— Mi-ai salvat puii. Când plec pe alte meleaguri și apoi mă întorc, nu-mi mai găsesc niciodată puii în viață pentru că mor în timpul furtunii. De data asta tu i-ai salvat. Cum vrei să te răsplătesc? Fac orice pentru tine!

— Vreau să ajung pe celălalt tărâm, i-a răspuns Bob de Mazăre.

— La grea încercare mă pui! Dar nu te teme, am s-o duc la îndeplinire. Urcă-te în spatele meu! Am să te scot din groapă!

Cu ajutorul corbului, Bob de Mazăre a ieșit de pe tărâmul celălalt și a pornit-o la drum. A mers el cât a mers, a zărit o pădure și a intrat în ea. Acolo a dat de o izbă și i-a trecut pragul. La masă stătea o fată frumoasă și cosea. Când l-a văzut, fata a izbucnit în lacrimi:

— Vai, bunule voinic! De ce ai venit aici? O să te omoare dracul!

— Ce tot spui, frumoasă fată? o întrebă Bob de Mazăre.

Dar iată că a venit și dracul. Era fratele moșneguțului pe care-l omorâse Bob de Mazăre.

— Flăcăule, ai venit să ne luptăm sau să ne împăcăm?

— Ba să ne luptăm! răspunse tânărul și-l omorî pe drac cu o singură lovitură de paloș.

Frumoasa fată a început să-i mulțumească.

— Dar cum ai nimerit aici? o întrebă el.

— Eu sunt de mult la el. Le duceam fraților mei de mâncare, iar dracul a pus mâna pe mine și m-a luat la el. Aveam șase frați. Ei au plecat în căutarea mea și i-a înșfăcat dracul. Acum sunt în beci. Trebuie să-i eliberăm! Cheia de la beci e la drac.

Bob de Mazăre a luat cheia, a prins-o pe frumoasa fată de mână și s-au dus la beci. Tânărul a descuiat ușa și a strigat:

— Hei, voi, cei de acolo, sunteți vii?

— Suntem mai mult morți decât vii!

Bob de Mazăre a coborât în beci, i-a scos de acolo pe frați și i-a dus acasă.

Moșul și baba nu mai puteau de bucurie că Bob de Mazăre s-a întors acasă împreună cu Aleonușka și cu cei șase frați, dar Bob de Mazăre a hotărât că pleacă s-o caute pe țarevnă. Baba s-a rugat de el să rămână, însă el nu i-a dat ascultare și a plecat. Drumul trecea prin pădure și, cum se lăsa înserarea, fu nevoit să-și caute culcuș. Dar unde? S-a urcat într-un copac și a înnoptat acolo. Dimineața a plecat mai departe. A mers el cât a mers, până a dat de o izbă. Când s-a apropiat, a auzit glasuri care răzbăteau dinăuntru. „A! Ăștia sunt prietenii mei Svernigora, Vertidub și Krutius", îi dădu lui prin gând. „Acum se ceartă pentru țarevnă!" A intrat, iar cei trei, cum l-au văzut, au înlemnit. S-au speriat: cum era cu putință? Doar ei îl lăsaseră în groapă! Cum reușise să iasă din ea? Tremurau toți ca varga.

— Nu vă temeți! le-a spus Bob de Mazăre. Deși m-ați înșelat și ați vrut să mă pierdeți, eu vă iert. Dar o iau pe țarevnă cu mine și plec!

Bob de Mazăre a luat-o pe țarevnă, s-a întors acasă și s-a însurat cu ea. Și așa au început să trăiască și averea să și-o sporească.

Calul, fața de masă și cornul

fost odată o bătrână care avea un fiu cam prostănac. Odată a găsit prostănacul trei boabe de mazăre, le-a dus la marginea satului și le-a semănat acolo. Când a răsărit mazărea, prostănacul a început s-o păzească. Venind odată la „grădina" sa, a văzut că pe mazăre stătea un cocor și o ciugulea. Prostănacul s-a furișat tiptil și a prins cocorul.

— O! Am să te omor! îi spuse prostănacul.

— Nu, nu mă omorî! se rugă pasărea. Am să-ți fac un dar!

— Dă-l încoace! i-a zis prostul.

Cocorul îi dărui un cal și-i zise:

— Dacă vreodată ți-or trebui bani, să-i spui numai atât: „Stai!". După ce iei câți bani îți trebuie, îi spui „ho!".

Prostănacul luă calul și, când să-l încalece, îi spuse:

— Stai!

Calul s-a risipit, prefăcându-se în bani de argint. Prostul izbucni în râs și-i spuse:

— Ho!

Argintul s-a adunat și s-a prefăcut în cal.

Prostănacul și-a luat rămas-bun de la cocor, și-a luat calul, l-a dus acasă și a intrat cu el în izbă, poruncindu-i bătrânei:

— Mamă, să nu-i spui niciodată „stai!", să-i spui numai „ho!".

Zicând acestea, prostănacul s-a întors la mazărea lui.

Bătrâna a stat mult pe gânduri: „De ce oare mi-a spus vorbele astea? Ce-ar fi să-i zic «stai»?". Și i-a spus. Calul s-a risipit în bani de argint. Bătrânei i-au sticlit ochii. S-a repezit și a început să-i adune și să-i pună într-o cutie. Când cutia s-a umplut, bătrâna a strigat:

— Ho!

În acest timp, prostănacul l-a prins din nou pe cocor la mazăre și l-a amenințat cu moartea, dar pasărea i-a spus:

— Nu mă ucide, că-ți dau un dar.

Și i-a dat o față de masă.

— Ia-o! Când ți s-o face foame, spune: „Întinde-te, masă!”, iar după ce mănânci, spune-i: „Strânge-te, masă!”.

Prostul a vrut să încerce pe loc dacă este adevărat și a spus:

— Întinde-te, masă!

Fața de masă s-a întins, iar el a mâncat pe săturate, după care a poruncit:

— Strânge-te, masă!

Fața de masă s-a strâns. El a luat-o și s-a dus cu ea acasă.

— Mamă, să nu-i spui niciodată acestei fețe de masă „întinde-te, masă!”. Spune-i doar „strânge-te, masă!”.

Zicând acestea, a plecat iarăși să vadă ce mai e pe la mazărea lui. Bătrâna a făcut și cu fața de masă ca și prima dată, când fiul ei adusese calul în casă.

— Întinde-te, masă! i-a spus bătrâna.

Fața de masă, la porunca ei, s-a desfășurat cu tot felul de bunătăți pe ea, iar baba s-a înfruptat din toate. Apoi a spus:

— Strânge-te, masă!

Fața de masă s-a strâns.

În acest timp, prostul l-a prins din nou pe cocor la mazăre. Cocorul, ca să fie lăsat în pace, i-a dat în dar un corn și s-a ridicat în văzduh. De acolo i-a spus prostului:

— Ia zi: „Afară din corn!”.

Prostul, spre nenorocul său, rosti aceste vorbe și din corn au și sărit doi flăcăi cu bâte care au început să-l ciomăgească atât de tare, încât bietul de el a căzut la pământ. Cocorul, de sus, a strigat:

— Înapoi în corn!

Cei doi flăcăi s-au făcut nevăzuți.

A venit prostănacul acasă și i-a spus mumă-sii:

— Să nu spui niciodată „afară din corn!”, ci numai „înapoi în corn!”.

De cum a ieșit prostănacul din casă, făcându-și de lucru prin vecini, bătrâna a încuiat ușa cu zăvorul și a poruncit:

— Afară din corn!

Într-o clipită au sărit de acolo doi flăcăi cu bâtele și au început s-o ciomăgească pe baba care urla cât o ținea gura.

Auzind țipetele maică-sii, prostănacul veni într-un suflet acasă. A dat să intre, dar ușa era încuiată. Atunci a strigat din toate puterile:

— Înapoi în corn!

Bătrâna și-a venit un pic în fire după ciomăgeala pe care o mâncase și a deschis ușa. Prostul a intrat și i-a zis:

— Nu ți-am zis, mamă, să nu spui așa? Ai văzut ce-ai pățit dacă nu m-ai ascultat!

I-a trecut prostului prin cap să dea un mare ospăț și i-a chemat la el pe toți domnii și boierii. Numai ce s-au așezat ei la locurile lor, că prostănacul a și băgat calul în casă și a poruncit:

— Stai, bunul meu căluț!

Calul s-a risipit în bani de argint. Oaspeții au rămas muți de uimire. S-au repezit și au început să-și umple buzunarele cu bani. Prostul a zis „ho!" și a apărut din nou calul, numai că de această dată fără coadă.

Văzând prostănacul că venise vremea să-și ospăteze invitații, spuse:

— Întinde-te, masă!

Fața de masă a prins a se desfășura, iar pe ea au apărut bunătăți care de care mai scumpe și mai gustoase și tot felul de băuturi alese. Oaspeții au început să bea, să mănânce și să se veselească. Când i s-a părut că toată lumea e sătulă, prostul a poruncit:

— Strânge-te, masă!

Și fața de masă s-a strâns. Oaspeții au început să caște de plictiseală și i-au zis gazdei:

— Prostule, ia arată-ne ceva hazliu!

— Voia dumneavoastră, cinstiți boieri! zise prostul și aduse cornul.

Când l-au văzut, oaspeții au început să strige:

— Afară din corn! Afară din corn!

De acolo s-au ivit cei doi flăcăi cu bâtele și au început să-i snopească din toate puterile. Și atâta i-au ciomăgit, până oaspeții au dat îndărăt tot ce furaseră și au rupt-o la fugă.

Iar prostănacul a trăit mulți ani pe lângă mama lui, bucurându-se de cal, de fața de masă și de corn și sporindu-și an de an avutul.

Fetița cea înțeleaptă

ergeau doi frați: unul era sărac, celălalt avut. Cel sărac avea înhămată o iapă, iar cel avut un armăsar. Au rămas ei să înnopteze într-un sat. Noaptea, iapa celui sărac a fătat un mânz. Mânzul a intrat sub căruța bogatului. Acesta îl trezi dimineața pe fratele sărac și-i spuse:

— Scoală, frate! Căruța mea a fătat un mânz.

Fratele se sculă și-i zise:

— Cum se poate ca o căruță să fete un mânz? Iapa mea e cea care l-a fătat!

Cel avut îi spuse:

— Dacă l-ar fi născut iapa ta, mânzul ar fi stat sub ea.

S-au certat cât s-au certat și s-au dus la judecată. Cel avut i-a mituit pe judecători cu bani, iar cel sărac nu avea altceva decât cuvântul lui.

Pricina lor a ajuns până la țar, care a poruncit să fie aduși amândoi frații și le-a spus patru ghicitori:

— Ce este mai iute și mai puternic decât tot? Ce este mai gras pe lume? Ce este mai moale? Și ce este mai drag?

Le-a dat timp de gândire trei zile și le-a poruncit ca în cea de-a patra zi să vină și să-i dea răspunsurile.

Cel avut s-a gândit cât s-a gândit, și-a adus aminte de cumătra lui și a plecat la ea să-i ceară sfatul. Cumătra l-a așezat la masă, l-a cinstit și a început să-l întrebe:

— De ce ești așa de trist, cumetre?

— Mi-a spus țarul patru ghicitori și mi-a dat numai trei zile răgaz.

— Care-s alea? Zi-mi și mie!

— Păi uite, cumătră: ce e mai puternic și mai iute pe lume?

— Auzi la el ghicitoare! Bărbatul meu are o iapă murgă. Nu există altceva mai iute decât ea. Dacă o atingi cu biciul, ajunge iepurele din urmă.

— A doua ghicitoare: ce este pe lume mai gras și mai gras?

— Ăsta-i al doilea an de când hrănim un porc bălțat. E așa de gras, că nu se poate ține pe picioare.

— A treia ghicitoare: ce este pe lume mai moale?

— E limpede că-i salteaua de puf. Altceva mai moale nici nu-ți poți închipui!

— A patra ghicitoare: ce este mai drag pe lume?

— Cel mai drag pe lume este nepoțelul meu, Ivanușka.

— Îți mulțumesc, cumătră! Mi-ai deschis mintea! N-am să te uit toată viața.

Fratele cel sărac a început să verse lacrimi amare și s-a dus acasă. L-a întâmpinat fetița de șapte ani, singurul lui copil. Pe altcineva nu mai avea.

— De ce oftezi și verși lacrimi, tătucă?

— Cum să nu oftez și să nu vărs lacrimi? Mi-a spus țarul patru ghicitori pe care n-am să le ghicesc în veci!

— Spune-mi-le și mie, care sunt acelea?

— Iată care: Ce este mai puternic și mai iute pe lume? Ce este mai gras decât orice? Ce este cel mai moale pe lume? Ce este cel mai drag pe lume?

— Du-te, tătucă, și spune-i țarului că cel mai puternic și mai iute pe lume este vântul. Mai gras decât orice este pământul, fiindcă hrănește tot ce crește și trăiește pe el. Cea mai moale este mâna: pe orice s-ar culca omul, tot mâna și-o pune sub cap. Iar mai drag decât somnul nu-i nimic pe lume!

Au venit la țar amândoi frații, și cel bogat, și cel sărac. După ce îi ascultă pe amândoi, țarul îl întrebă pe cel sărac:

— Singur le-ai ghicit sau te-a învățat cineva?

— Înălțimea Ta, i-a răspuns săracul, am o fată de șapte ani. Ea m-a învățat.

— Dacă fata îți este așa de înțeleaptă, du-i acest fir de mătase și spune-i ca până dimineață să-mi țesă un ștergar cu floricele!

Țăranul a luat firul de mătase și a venit acasă abătut peste măsură.

— Mare necaz! îi spuse el fiicei sale. Țarul a poruncit să-i țesi din acest fir un prosop înflorat.

— Nu te necăji, tătucă! i-a spus fata.

A rupt o nuia din măturoi, i-a dat-o tatălui ei și i-a zis:

— Du-te la țar și spune-i să găsească un meșter care să facă din nuiaua asta un război pe care să-i țes ștergarul!

Țăranul s-a dus la țar și i-a spus ce-l învățase fiică-sa. Țarul i-a dat o sută cincizeci de ouă și i-a zis:

— Du-le fetei tale și spune-i ca până mâine să-mi scoată o sută cincizeci de pui!

S-a întors țăranul acasă și mai abătut.

— Vai, fata mea! Scapi de o belea, dai peste alta!

— Nu te necăji, tătucă! i-a răspuns fata.

A fiert ea ouăle și le-a păstrat pentru prânz și pentru cină, iar pe tată l-a trimis înapoi la țar.

— Spune-i țarului că puilor le trebuie ca hrană grăunțe de o zi! Într-o singură zi să fie arat câmpul, să fie semănat, secerat și treierat. La alt grâu puii noștri nici n-ar catadicsi să se uite.

Țarul l-a ascultat pe țăran și i-a zis:

— Dacă fata ta e așa de înțeleaptă, să vină mâine dimineață la mine: nici pe jos și nici călare, nici goală, dar nici îmbrăcată, nici cu vreun dar, nici fără de el.

„Ei", se gândi țăranul, „așa o poruncă nici fata n-o poate scoate la capăt; se vede că ne-a sosit sfârșitul!".

— Nu te necăji, tată! i-a spus fata. Dă o fugă la vânător și cumpără-mi un iepure viu și o prepeliță.

Tatăl s-a dus și i-a cumpărat iepurele și prepelița.

A doua zi, fata și-a lepădat hainele, a pus pe ea un năvod, a încălecat pe iepure, a luat prepelița în mână și a plecat la palatul țarului. Acesta a întâmpinat-o la intrare. Fata i-a făcut o plecăciune:

— Iată, Măria Ta, zise fata, un mic dar pentru tine! – și i-a dat prepelița.

Țarul a întins mâna, dar, când s-o apuce, pasărea, zbârrr!, a și zburat.

— Bine, zise țarul, ai făcut întocmai cum am poruncit. Spune-mi acum: tatăl tău e sărac... Cum vă hrăniți?

— Tatăl meu prinde pește pe uscat, nu pune capcane în apă, iar eu car peștele în poală și fac borș.

— Ce spui, proasto? sări fratele cel bogat. De când trăiește peștele pe uscat? Peștele înoată în apă.

— Dar tu ești deștept? Unde s-a mai văzut ca o căruță să fete un mânz? Nu căruța fată mânji, ci iapa!

Țarul a hotărât să i se înapoieze mânzul țăranului sărac, iar pe fata acestuia a luat-o la el. Când s-a făcut mare, a luat-o de nevastă și așa a ajuns ea țarină.

Sivko-Burko

fost odată un bătrân care avea trei fii. Pe mezin îl chema Ivan, dar toți îi ziceau Ivan Prostovan. Nu făcea nimic cât era ziua de lungă, doar ședea într-un colț pe sobă și căsca ochii la pereți. Bătrânul, aflându-se pe moarte, își chemă flăcăii și le zise:

— Fiii mei! Când am să mor, să veniți pe rând la cimitir și să dormiți câte o noapte pe mormântul meu.

Bătrânul a murit și a fost înmormântat. S-a lăsat noaptea. Fiul cel mare trebuia să doarmă pe mormântul tătâne-său, însă, fie de lene, fie de frică, nu-i venea să se ducă în cimitir. Îi zise fratelui mai mic:

— Ivane Prostovane! Du-te la tata la mormânt și dormi tu în locul meu! Oricum nu faci nimic în gospodărie...

Ivan Prostovan s-a îmbrăcat, s-a dus la mormânt și s-a culcat pe el. La miezul nopții, mormântul s-a deschis dintr-odată, bătrânul a ieșit și a întrebat:

— Cine-i aici? Tu ești fiul meu cel mare?

— Nu, tată! Sunt eu, Ivan Prostovan.

— De ce n-a venit fratele tău cel mai mare?

— El m-a trimis pe mine în locul său!

— Ei, al tău să fie norocul!

Bătrânul a fluierat haiducește:

— Sivko-Burko! Căluțule năzdrăvan, căluțule cu părul ca pana corbului!

Sivko a apărut în mare goană, frământând pământul sub copite. Din ochi îi săreau scântei, iar pe nas îi ieșea fum ca din horn.

— Iată, fiule, un cal breaz. Al tău să fie! Iar tu, căluțule, să-l slujești cu credință, așa cum m-ai slujit pe mine!

Ivan Prostovan și-a mângâiat calul, l-a lăsat slobod și a plecat acasă. Frații l-au întrebat:

— Cum a fost, Ivane Prostovane? Te-ai odihnit bine?

— Foarte bine, fraților!

A doua noapte era rândul fratelui mijlociu să doarmă pe mormânt, dar nici lui nu-i venea să se ducă la cimitir în puterea nopții. Îi zise mezinului:

— Ivane Prostovane! Du-te la mormânt la tătuca și dormi acolo în locul meu!

Fără a scoate o vorbă, Ivan Prostovan se îmbrăcă, se duse și se culcă pe mormântul lui tătâne-său. La miezul nopții, iar s-a deschis mormântul, a ieșit bătrânul și a întrebat:

— Tu ești, mijlociule?

— Nu, răspunse Ivan Prostovan. Tot eu sunt!

Bătrânul a șuierat haiducește și a strigat:

— Sivko-Burko, năzdrăvanule!

Burko veni în fugă, frământând pământul sub copite. Din ochi îi săreau flăcări, iar pe nări îi ieșea fum.

— Ei, Burko, să-l slujești și pe fiul meu cum m-ai slujit și pe mine! Iar acum du-te!

Burko s-a făcut nevăzut, bătrânul a intrat în mormânt, iar Ivan Prostovan a plecat acasă.

— Cum ai dormit, Ivane Prostovane?

— Minunat, fraților!

A treia noapte era rândul lui Ivan să se ducă la mormântul părintelui. N-a mai așteptat să fie îndemnat: s-a îmbrăcat și a plecat. Cum stătea el întins, deodată s-a deschis mormântul taman la miezul nopții, bătrânul a ieșit și n-a mai întrebat cine venise. Pasămite știa că e fiul cel mic. A slobozit un șuierat haiducesc și a strigat:

— Sivko-Burko, bidiviule cu părul ca pana corbului!

Bidiviul sosi în goană, frământând pământul sub copite. Din ochi i se revărsau flăcări, iar pe nări scotea fum.

— Ei, căluțule, cum m-ai slujit pe mine, așa să-l slujești și pe fiul meu!

Zicând acestea, bătrânul și-a luat rămas-bun de la Ivan Prostovan și a intrat în mormânt. Ivan Prostovan și-a mângâiat căluțul, l-a lăsat slobod și a plecat acasă. Frații l-au întrebat din nou:

— Ai dormit bine, frățioare?

— Minunat, fraților!

După întâmplarea cu cimitirul, viața a intrat pe făgașul obișnuit: frații munceau, iar Ivan Prostovan lenevea. Într-o zi, crainicul țarului a răspândit vestea că dacă cineva se va arăta vrednic să smulgă portretul și ștergarul țarevnei prinse pe unul din pereții palatului, la o înălțime de nu știu câte bârne, aceluia țarul i-o va da pe fie-sa de nevastă.

Frații se pregăteau să se ducă și ei să vadă cine va reuși să smulgă portretul. De pe sobă, de după horn, Ivan Prostovan se rugă de ei:

— Fraților, dați-mi și mie un cal, să mă duc să văd și eu!

— Ei! au tăbărât frații pe el. Rămâi, Prostovane, pe sobă! La ce să te duci? Să râdă lumea de tine?

Ivan, nu și nu! Că vrea și el să vadă – și atâta a stăruit, încât frații n-au avut încotro.

— Ia, Prostovane, iapa cea beteagă și du-te! i-au spus ei, au încălecat pe cai și au plecat.

Ivan Prostovan a încălecat pe iapa cea șchioapă și a plecat în urma fraților săi. Când a ieșit în câmp deschis, a descălecat, a înjunghiat iapa, a jupuit-o, i-a întins pielea pe băț și apoi a scos un șuierat haiducesc și a strigat:

— Sivko-Burko, năzdrăvanule!

Sivko a venit în goana mare, făcând pământul să tremure sub copitele lui. Din ochi îi ieșeau flăcări, iar din nări fuioare de fum. Ivan Prostovan i-a intrat pe o ureche, s-a ospătat cum se cuvine, iar pe cealaltă a ieșit gătit așa de frumos, că nici frații nu l-ar fi recunoscut.

A încălecat și a fugit spre palat să smulgă portretul. În fața palatului se adunase lumea de pe lume. Cum l-au văzut pe Ivan, toți au început să-și dea coate și să se întrebe cine-o fi voinicul acela arătos.

Ivan Prostovan și-a îndemnat calul, a sărit, dar portretul nu l-a atins, pentru că era cu trei bârne deasupra. Toți au rămas muți de uimire și au văzut dincotro a venit, dar n-au băgat de seamă încotro s-a dus.

Ivan s-a întors acasă, a lăsat calul slobod și s-a urcat înapoi pe sobă. După un timp s-au întors și frații lui și au început să le povestească nevestelor:

— Dacă ați fi văzut ce mândrețe de voinic a venit! Unul ca el n-am pomenit în viața noastră! Am văzut cu toții dincotro a venit, n-am băgat de seamă încotro s-a făcut nevăzut, dar suntem încredințați că se va întoarce.

Ivan Prostovan, de pe sobă, îi întrebă:

— Nu cumva eram eu acela?

— Cum naiba să fi fost tu? Stai, prostule, pe sobă și scobește-te-n nas!

Timpul trecu, și iată că-i poftește țarul iarăși pe cei dornici s-o ia de nevastă pe fata lui. Frații au început să se pregătească din nou, iar prostul a prins să se roage de ei:

— Fraților, dați-mi și mie un cal, să merg și eu!

Ei îi răspunseră:

— Stai, prostule, acasă! Ți-e poftă să mai omori un cal?

Prostovanul a început iarăși să stăruie și frații n-au avut încotro: i-au dat iarăși o iapă șchioapă. Ivan a înjunghiat-o și pe aceea, a jupuit-o, i-a întins pielea pe băț, a scos un șuierat haiducesc și a strigat:

— Sivko-Burko, năzdrăvanule!

Burko a venit în fugă, făcând pământul să tremure sub copitele lui. Din ochi îi ieșeau flăcări, iar pe nări scotea fum ca din horn. Ivan Prostovan a intrat prin urechea dreaptă și a ieșit pe cea stângă îmbrăcat în haine arătoase, ca un țarevici.

A sărit pe calul năzdrăvan, a fugit la palat, dar portretul și ștergarul țarevnei tot nu le-a desprins: erau cu doar două bârne mai sus. Lumea adunată a văzut dincotro a venit, dar n-a băgat de seamă încotro a plecat.

S-a întors Ivan acasă, și-a slobozit calul năzdrăvan, s-a urcat pe sobă și și-a așteptat frații. Aceștia au venit și au început să povestească:

— Nevestelor, dacă ați fi văzut! A venit iarăși voinicul de data trecută și doar două bârne i-au lipsit ca să pună mâna pe portret...

— Nu cumva eram eu acela, frățiorii mei?

— Stai cuminte, Prostovane! Cum naiba să fi fost tu?

N-a trecut mult timp și țarul i-a poftit iarăși la întrecere pe pețitorii țarevnei. Frații au început să se pregătească de drum, iar Ivan Prostovanul se rugă de ei:

— Dați-mi, fraților, un cal, să mă duc să văd și eu!

— Stai, prostule, acasă! fu răspunsul lor. Până când ai să ne tot înjunghii caii?

Prostovanul a stăruit atât de mult, încât frații n-au avut încotro și-au hotărât să-i dea cea mai slabă iapă din grajd. Ivan a făcut și cu iapa aceea ca și cu celelalte două, apoi a fluierat și a strigat cu glas voinicesc:

— Sivko-Burko, năzdrăvanule!

Bidiviul a venit în goană. Tremura pământul sub copitele lui. Din ochi îi țâșneau limbi de foc, iar pe nări îi ieșea fum ca din horn. Ivan Prostovan i-a intrat pe o ureche, s-a ospătat bine-bine și a ieșit pe cealaltă gătit ca un țarevici. A încălecat pe calul năzdrăvan și a pornit-o spre capitală.

Cum a ajuns la palatul țarului, a smuls portretul din perete, împreună cu ștergarul, și s-a făcut nevăzut. Toți știau dincotro venise, dar nimeni n-a băgat de seamă încotro dispăruse.

Prostovanul s-a întors acasă, a slobozit calul, s-a urcat pe sobă și și-a așteptat frații. Aceștia au venit și au început să le povestească nevestelor:

— Dacă ați fi văzut! Același viteaz de care v-am mai povestit și-a luat un avânt atât de mare, încât a ajuns cu mâna la portret și l-a smuls din perete.

De pe sobă, de după horn, Ivan Prostovan îi întrebă:

— Nu cumva am fost eu acela, frățiorii mei?

— Stai la locul tău, Prostovane! Cum naiba să fi fost tu?

După câtva timp, țarul a dat un mare bal și i-a chemat pe toți boierii, conducătorii de oști, cnejii, alesii Sfatului, miniștrii, târgoveții și țăranii. Au venit și frații lui Ivan, dar nici prostul n-a rămas acasă. A venit la bal, s-a cocoțat pe sobă, după horn, și a început să-și holbeze ochii.

Țarevna însăși le aducea oaspeților bere pe tavă și se uita cu băgare de seamă, pândindu-l pe cel care se va șterge cu ștergarul ei. Acela avea să-i fie mire. Numai că nu s-a șters nimeni, iar pe Ivan Prostovan nu l-a văzut și l-a ocolit. Oaspeții au plecat pe la casele lor.

A treia zi, țarul i-a chemat iar la bal pe toți, iar țarevna a început să-i servească pe oaspeți cu bere chiar cu mâna ei. A trecut pe la toți, dar nimeni nu s-a șters cu ștergarul. „Ce-o mai fi și asta?", se gândea ea. „De ce nu se ivește alesul meu?" Când s-a uitat pe sobă, după horn, l-a văzut pe Ivan Prostovan, îmbrăcat în haine sărăcuțe, murdar de funingine și cu părul vâlvoi. I-a turnat un pahar cu bere și i l-a întins, iar frații priveau și-și ziceau în sinea lor: „Țarevna până și pe prost îl cinstește cu bere!".

Ivan Prostovan a băut berea și s-a șters cu ștergarul. Țarevnei i-au sticlit ochii de bucurie. L-a luat de mână și dinaintea țarului.

— Tătucă, iată-l pe alesul meu!

Fraților parcă le-ar fi înfipt cineva un cuțit în inimă. Se gândeau: „Ce-i cu țarevna? Nu cumva și-o fi ieșit din minți? Auzi! Și l-a ales de bărbat tocmai pe Prostovan!".

N-a mai încăput nicio discuție: repede s-a făcut nunta. Ivan al nostru n-a mai fost Ivan Prostovan, ci ginerele țarului.

S-a scuturat, s-a spălat, s-a făcut chipeș și viteaz de nu-l mai recunoștea lumea. Abia atunci au înțeles frații săi ce a însemnat să se ducă să doarmă pe mormântul tatălui.

Fecioara Țar

Undeva, într-o țară, trăia un negustor. Nevasta i-a murit și l-a lăsat cu un fiu pe nume Ivan. Tatăl a adus un sfătuitor care să-l îndrume pe Ivan, iar el, după un timp, s-a însurat cu altă femeie. Fiindcă băiatul era mare și foarte chipeș, mama vitregă s-a îndrăgostit de el.

Odată, Ivan a ieșit împreună cu sfătuitorul său pe mare, la pescuit. Deodată au văzut că spre ei se îndreaptă treizeci de corăbii. Pe ele se afla Fecioara Țar cu alte treizeci de fete frumoase, surorile ei de cruce. Când barca din care pescuiau cei doi s-a lipit de una dintre corăbii, toate cele treizeci de corăbii au aruncat ancorele. Ivan, fiul negustorului, a fost poftit împreună cu sfătuitorul său pe cea mai arătoasă dintre ele. Acolo au fost întâmpinați de Fecioara Țar și de cele treizeci de surate ale ei. Fecioara Țar i-a mărturisit lui Ivan, fiul negustorului, că s-a îndrăgostit nebunește de el și a venit acolo să-l vadă. De îndată cei doi s-au logodit.

Fecioara Țar i-a spus lui Ivan, fiul negustorului, să vină și a doua zi cu barca în același loc. Și-au luat rămas-bun și s-au îndepărtat, iar Ivan, fiul negustorului, s-a întors acasă, a mâncat și s-a culcat. Mama vitregă l-a ademenit pe sfătuitorul fiului în camera ei, l-a îmbătat și a început să-l descoasă cum a fost la pescuit. Sfătuitorul i-a povestit totul de-a fir-a-păr. După ce l-a ascultat, femeia i-a dat sfătuitorului un ac cu gămălie și i-a zis:

— Mâine, când se vor apropia de voi corăbiile, prinde-i acest ac de haine lui Ivan.

Sfătuitorul a promis că va face întocmai. Dimineața, după ce s-a trezit, Ivan, fiul negustorului, a plecat la pescuit. De îndată ce a văzut corăbiile, sfătuitorul a înfipt acul în haina lui Ivan.

— Ce somn mi s-a făcut! a spus fiul negustorului. Eu am să trag un pui de somn, iar când se vor apropia corăbiile, te rog să mă trezești.

— Sigur că da! Cum să nu te trezesc?

S-au apropiat corăbiile și au aruncat ancorele. Fecioara Țar a trimis după Ivan, fiul negustorului, ca să vină cât mai repede la ea. Acesta însă dormea dus. Au început să tragă de el și să-l înghiontească, încercând să-l trezească. Tânărul însă dormea buștean. Trimișii Fecioarei Țar l-au lăsat în plata Domnului și au plecat pe corabia stăpânei. Fecioara Țar i-a spus sfătuitorului ca Ivan, fiul negustorului, să vină a doua zi în același loc, a poruncit să se ridice ancorele și să se întindă pânzele. Nici nu s-au îndepărtat bine corăbiile, că sfătuitorul a scos acul din straiele lui Ivan, iar acesta s-a trezit și a început să strige să se întoarcă Fecioara Țar. Ea însă era de-acum departe și nu l-a auzit.

Tânărul s-a întors acasă negru de supărare. Mama vitregă l-a adus iar pe sfătuitor la ea în cameră, l-a îmbătat și l-a descusut în privința celor întâmplate la pescuit. I-a poruncit ca a doua zi să-i înfigă iarăși acul în straie lui Ivan.

A doua zi, Ivan, fiul negustorului, a plecat din nou la pescuit și a dormit iarăși tot timpul fără s-o vadă pe Fecioara Țar. Aceasta i-a spus sfătuitorului să-l aducă încă o dată.

În cea de-a treia zi, tânărul s-a pregătit și a plecat la pescuit cu sfătuitorul său. S-au apropiat de locul știut, au văzut corăbiile venind, sfătuitorul i-a înfipt acul în haine și Ivan, fiul negustorului, a căzut într-un somn adânc. Corăbiile s-au apropiat, au ancorat, iar Fecioara Țar a trimis după logodnicul său să fie adus la ea pe corabie. Trimișii au încercat în toate felurile să-l trezească, dar toată truda lor a fost în zadar.

Fecioara Țar și-a închipuit că la mijloc trebuie să fie un lucru necurat pus la cale de mama vitregă prin sfătuitorul tânărului și i-a lăsat logodnicului o scrisoare prin care îl povățuia să-i reteze capul sfătuitorului său, iar dacă o iubește cu adevărat, s-o caute peste treizeci de mări și treizeci de țări.

De îndată ce corăbiile au ridicat pânzele și s-au îndepărtat, sfătuitorul a scos acul pe care îl înfipsese în straiele lui Ivan, iar acesta s-a trezit și a început să strige și s-o cheme pe Fecioara Țar. Dar aceasta era deja departe și nu auzea nimic.

Sfătuitorul i-a dat tânărului scrisoarea de la Fecioara Țar. Ivan, fiul negustorului, a citit scrisoarea, și-a scos sabia din teacă și i-a retezat capul sfătuitorului. El a venit la mal, a ajuns acasă, și-a luat rămas-bun de la tată și a pornit în căutarea celei de-a treizecea țări.

Mergea încotro vedea cu ochii. A mers mult? A mers puțin? Povestea se deapănă repede, iar treaba se face alene. Într-un târziu s-a apropiat de o mică izbă, care stătea pe picioare de găină și se rotea. A intrat în izbă, iar înăuntru era Baba Iaga Picior de Os.

— Ptiu! Ptiu! făcu ea. Picior de om n-a călcat pe-aicea niciodată, iar astăzi iată că a apărut! Cu voia sau fără voia ta ești aici, bunule viteaz?

— Și cu voia, dar de două ori mai mult fără voia mea. Nu știi cumva, Babă Iaga, unde se află cea de-a treizecea țară?

— Nu, nu știu! a spus ea și l-a sfătuit să meargă la sora ei cea mijlocie, poate află de la ea.

Ivan, fiul negustorului, i-a mulțumit și a plecat mai departe. A mers cât a mers, până a întâlnit în calea lui o izbă la fel cu cea dintâi. A intrat, iar înăuntru era Baba Iaga, sora celei de dinainte.

— Ptiu! Ptiu! făcu aceasta. Picior de om n-a călcat pe-aicea niciodată, iar astăzi iată că a apărut! Cu voia sau fără voia ta ești aici, bunule viteaz?

— Și cu voia, dar de două ori mai mult fără voia mea. Nu știi cumva, Babă Iaga, unde se află cea de-a treizecea țară?

— Nu, nu știu! i-a răspuns Baba Iaga și l-a sfătuit să meargă la sora ei mai mică. Poate că ea știe. Dacă se va supăra pe tine și o să vrea să te mănânce, tu să iei de la ea trei trompete și s-o rogi să te lase să cânți la ele. În prima trompetă să sufli încet, în cea de-a doua ceva mai tare, iar în cea de-a treia tare de tot.

Ivan, fiul negustorului, i-a mulțumit Babei Iaga și a plecat mai departe. A mers cât a mers, până a întâlnit în calea lui o izbă pe picioare de găină care se rotea. A intrat, iar acolo era sora cea mică a Babei Iaga.

— Ptiu! Ptiu! făcu aceasta. Picior de om n-a călcat pe-aicea niciodată, iar astăzi iată că a apărut! a spus Baba Iaga și a fugit să-și ascută dinții ca să-l mănânce pe oaspete.

Ivan, fiul negustorului, i-a cerut cele trei trompete și a cântat din prima încetișor, din a doua ceva mai tare, iar din a treia tare de tot. Deodată s-au adunat din toate părțile păsări nenumărate, între care se afla și pasărea de foc.

— Urcă-te pe mine, i-a spus pasărea de foc, și zburăm acolo unde ai nevoie. Altfel, Baba Iaga te mănâncă.

Nici n-a apucat bine Ivan să se așeze, că Baba Iaga a înșfăcat pasărea de coadă, smulgându-i un smoc de pene.

Pasărea de foc a zburat cu Ivan, fiul negustorului, mult timp prin slava cerului și, în cele din urmă, a ajuns la o mare întinsă.

— Ei, Ivane, fiu al negustorului, cea de-a treizecea țară se întinde dincolo de această mare. Nu-mi stă în putere să te duc acolo. Descurcă-te cum poți!

Ivan, fiul negustorului, a coborât de pe pasărea de foc, i-a mulțumit și a pornit de-a lungul țărmului. A mers până a dat de o izbă. A intrat, iar acolo era o babă bătrână, bătrână de tot. I-a dat drumețului

să mănânce și să bea și a început să-l descoasă încotro s-a pornit și din ce pricină călătorește. El i-a povestit că merge spre cea de-a treizecea țară, s-o caute pe Fecioara Țar, sortita lui.

— Ah! făcu bătrâna. Ea nu te mai iubește. Dacă dă ochii cu tine, te rupe în bucăți. Iubirea ei este ascunsă departe.

— Cum aș putea s-o găsesc?

— Așteaptă puțin! La curtea Fecioarei Țar trăiește fiica mea și mi-a promis că astăzi trece pe la mine. Poate de la ea să aflăm câte ceva...

Bătrâna s-a întors, a luat acul cu gămălie de la Ivan, fiul negustorului, și l-a înfipt în perete.

Seara a venit fata bătrânei. Mama a început s-o întrebe dacă nu cumva știe unde și-a ascuns Fecioara Țar iubirea.

— Nu știu! a răspuns fata și a promis s-o întrebe chiar pe Fecioara Țar.

A doua zi, fata babei a venit din nou și i-a spus mamei sale:

— De cealaltă parte a mării întinse este un stejar, în stejar e un cufăr, în cufăr e un iepure, în iepure o rață, în rață un ou, iar în ou se află iubirea Fecioarei Țar.

Ivan, fiul negustorului, a luat niște pâine și a plecat spre locul acela. A găsit stejarul, a coborât cufărul, de acolo a scos iepurele, din iepure rața, din rață oul și s-a întors cu oul la bătrână.

Nu peste mult timp a fost ziua bătrânei, care a invitat-o la ea și pe Fecioara Țar cu cele treizeci de surate ale ei. A fiert oul adus de Ivan, iar pe flăcău l-a îmbrăcat în straie sărbătorești și l-a ascuns.

La prânz a sosit și Fecioara Țar cu cele treizeci de tovarășe ale ei. S-au așezat la masă și, după ce au mâncat, bătrâna a pus în fața fiecăreia câte un ou obișnuit fiert, iar în fața Fecioarei Țar pe acela adus de Ivan, fiul negustorului. Ea l-a mâncat și a început să-l iubească foarte tare pe Ivan.

Bătrâna l-a scos din ascunzătoare pe fiul negustorului. Ce bucurie a fost! Ce veselie! Fecioara Țar a plecat împreună cu logodnicul în țara ei. S-au cununat, au început să trăiască și avutul să-l sporească.

Maria Morevna

ntr-o împărăție oarecare, într-o țară oarecare, trăia odată Ivan Țarevici. El avea trei surori: Maria, Olga și Ana. Părinții îi muriseră, dar, înainte de a-și da obștescul sfârșit, l-au chemat și i-au spus:

— Să-ți măriți surorile cu primii care ți le vor cere! Să nu le ții prea mult pe lângă tine!

Țareviciul și surorile sale și-au înmormântat părinții, iar după aceea, ca să mai uite de necaz, s-au dus să se preumble prin parcul palatului. Deodată cerul a fost acoperit de nori negri și s-a iscat o furtună cumplită.

— Să intrăm în casă, surioarelor! zise Ivan Țarevici.

Nici n-au intrat ei bine în palat, că un fulger le-a despicat tavanul în două și în camera de oaspeți a intrat un șoim luminos, s-a lăsat pe podea, s-a prefăcut într-un tânăr chipeș și a spus:

— Bună ziua, Ivan Țarevici! Înainte vreme veneam pe-aici ca oaspete. Acum am venit s-o pețesc pe sora voastră Maria Țarevna!

— Dacă te place, eu n-am nimic împotrivă! răspunse Ivan Țarevici. Să vă ajute Dumnezeu!

Maria s-a învoit. Șoimul s-a însurat cu ea și a dus-o cu sine în țara lui.

Zilele treceau unele după altele, orele zburau și ele precum clipele, iar anul a trecut repede, ca și cum nici n-ar fi fost. Ivan Țarevici și cele două surori care rămăseseră cu el au ieșit la plimbare în parc. Dar iată că din nou s-au adunat norii, din nou s-a pornit vijelia, din nou au răsunat tunetele.

— Să intrăm în casă, surioarelor! zise Ivan Țarevici.

De îndată ce au intrat în palat, un fulger a lovit acoperișul, l-a despicat în două și în încăpere a intrat un vultur. S-a lăsat pe podea și s-a prefăcut într-un tânăr mândru nevoie mare.

— Bună vreme, Ivan Țarevici! Înainte veneam pe-aici ca oaspete. Acum am venit s-o pețesc pe sora ta Olga.

Ivan Țarevici răspunse:

— Dacă Olgăi îi ești drag, n-are decât să se mărite cu tine! Eu n-am să mă împotrivesc!

Olga Țarevna se învoi și se mărită cu vulturul. Acesta a luat-o și a dus-o în țara lui.

A mai trecut un an. Îi spuse Ivan Țarevici surorii celei mici:

— Să mergem, surioară, în parc la plimbare!

Dar din nou s-au adunat nori grei pe cer, din nou s-a pornit vijelia, din nou au răsunat tunetele și au sclipit fulgerele.

— Să intrăm, surioară! zise Ivan Țarevici.

Au intrat, dar nici n-au apucat să se așeze bine, că un fulger a lovit tavanul și l-a despărțit în două. Pe acolo a intrat un corb. S-a lăsat pe podea și s-a transformat într-un tânăr neasemuit de frumos. Și cei de dinaintea lui erau chipeși, dar acesta îi întrecea cu mult.

— Înainte veneam pe-aici ca oaspete. Acum am venit s-o cer de soție pe Ana Țarevna.

— Nu pot s-o silesc! răspunse Ivan Țarevici. Dar dacă te îndrăgește, să se mărite cu tine!

Ana Țarevna a devenit soția corbului și acesta a dus-o în țara sa.

A rămas Ivan Țarevici singur cuc. A stat un an fără surorile sale și i s-a făcut dor de ele.

„Să merg să-mi caut surorile!", își zise el. S-a pregătit de drum și a plecat. A mers el cât a mers și a dat pe câmp de o întreagă oștire răpusă.

— E cineva viu pe-aici? a întrebat Ivan Țarevici. Dacă este, să-mi răspundă cine a învins această oaste măreață!

I-a răspuns un oștean care mai era viu:

— Toată această oștire măreață a fost culcată la pământ de Maria Morevna, preafrumoasa țarevnă.

Ivan Țarevici a pornit mai departe și a dat de o tabără de corturi albe. Dintr-unul i-a ieșit în întâmpinare Maria Morevna, preafrumoasa țarevnă.

— Bun venit, țareviciule! Încotro te poartă Domnul? Te-ai pornit la drum de voie sau de nevoie?

I-a răspuns Ivan Țarevici:

— Bunii viteji niciodată nu se pornesc la drum fără voia lor!

— Ei, dacă n-ai nicio grabă, fii oaspetele meu!

Ivan Țarevici a rămas bucuros și a petrecut două nopți în tabăra Mariei Morevna, preafrumoasa țarevnă. Aceasta l-a îndrăgit și cei doi s-au căsătorit.

Maria Morevna, preafrumoasa țarevnă, l-a luat pe Ivan Țarevici cu ea în țara ei. Au trăit ei câtva timp în tihnă, dar Mariei Morevna

i-a venit chef să plece la război. A lăsat toată gospodăria în grija lui Ivan Țarevici și i-a spus:

— Ai voie să umbli pe unde îți poftește inima, numai în cămara asta să nu intri!

Ivan Țarevici n-a putut rezista ispitei și, cum a plecat Maria Morevna, s-a repezit la cămara oprită, a deschis ușa și a văzut că acolo atârna Koscei Nemuritorul, ferecat cu douăsprezece lanțuri. Koscei Nemuritorul s-a rugat de Ivan Țarevici:

— Fie-ți milă de mine, dă-mi să beau puțină apă! De zece ani zac aici, chinuit de sete și de foame!

Țareviciul i-a adus o găleată cu apă. Koscei a băut-o dintr-o singură sorbire și a mai cerut una:

— Nu-mi potolesc eu setea cu o singură găleată! Mai dă-mi una!

Ivan Țarevici i-a dat-o pe a doua. Koscei a golit-o și a cerut-o și pe a treia. După ce a băut-o și pe aceasta, și-a recăpătat puterea de dinainte, s-a încordat și a scuturat de pe el toate cele douăsprezece lanțuri cu care era ferecat.

— Îți mulțumesc, Ivan Țarevici! De-acum n-ai s-o mai vezi pe preafrumoasa țarevnă Maria Morevna, cum n-ai să-ți vezi urechile!

Prefăcându-se într-o vijelie îngrozitoare, a ieșit din cămară pe fereastră, a ajuns-o din urmă pe Maria Morevna, preafrumoasa țarevnă, a luat-o pe sus și a dus-o la el.

Ivan Țarevici a izbucnit în lacrimi amare, s-a pregătit de drum și a plecat în căutarea soției sale. „Orice-ar fi, trebuie s-o găsesc pe Maria Morevna, preafrumoasa țarevnă!", își zicea el. A trecut o zi, au trecut două... În cea de-a treia, la răsăritul soarelui, a zărit un minunat palat. În preajma acestuia era un stejar înalt, iar pe o ramură stătea șoimul cel luminos. Când l-a văzut pe Ivan Țarevici, șoimul a coborât din copac, s-a lăsat pe pământ, s-a prefăcut într-un mîndru viteaz și a întrebat:

— Ei, iubite cumnate, cum o mai duci?

A ieșit și Maria Țarevna. L-a întâmpinat pe Ivan Țarevici cu bucurie, a început să-l îmbrățișeze, să-l sărute, să-l întrebe de sănătate și să-i povestească despre viața ei.

A stat Ivan Țarevici la ei trei zile, după care le-a spus:

— Nu pot rămâne mai mult! M-am pornit în căutarea soației mele, Maria Morevna, preafrumoasa țarevnă!

— O să-ți fie greu s-o recapeți pe Maria Morevna, i-a spus șoimul. Lasă la noi lingura ta de argint! Ne vom uita la ea și ne vom gândi la tine.

Ivan Țarevici a lăsat la șoim lingura de argint și a pornit la drum. A mers o zi, două, iar la răsăritul celei de-a treia a zărit un palat, mai minunat decât primul. Lângă palat se înălța un stejar, iar pe o ramură stătea vulturul. Când l-a văzut pe Ivan Țarevici, vulturul s-a

dat jos din copac, s-a lăsat pe pământul reavăn, s-a prefăcut într-un mândru viteaz și a strigat:

— Ridică-te, Olga Țarevna! Vine frățiorul nostru drag!

Olga Țarevna a ieșit în întâmpinarea fratelui, l-a îmbrățișat, l-a sărutat și a început să-l întrebe de sănătate și să-i povestească despre traiul pe care îl ducea.

După ce a stat la ei trei zile, Ivan Țarevici le-a spus:

— Nu mai pot rămâne la voi, n-am timp! Am plecat în căutarea soației mele, Maria Morevna, preafrumoasa țarevnă!

Vulturul i-a răspuns:

— Nu-ți va fi ușor s-o recapeți pe Maria Morevna. Lasă la noi furculița ta de argint! Ne vom uita la ea și ne vom gândi la tine.

Ivan Țarevici a lăsat la vultur furculița de argint și a plecat mai departe. A mers o zi, două... În zorii celei de-a treia s-a apropiat de un minunat palat, mult mai mare și mai mândru decât celelalte două. Lângă palat era un stejar înalt, iar pe una din ramuri stătea corbul. Văzându-l pe Ivan Țarevici, acesta a coborât pe pământ, s-a prefăcut într-o mândrețe de viteaz și a strigat:

— Ana Țarevna! Ieși din palat, vine frățiorul!

Ana s-a repezit într-un suflet afară și l-a întâmpinat pe Ivan Țarevici cu bucurie. A început să-l îmbrățișeze și să-l sărute, să-l întrebe de sănătate și să-i povestească despre traiul ei.

După trei zile de stat la ei, Ivan Țarevici le-a spus:

— Rămâneți cu bine! Eu plec să-mi caut soața, pe Maria Morevna, preafrumoasa țarevnă!

— Nu-ți va fi ușor s-o recapeți pe Maria Morevna, i-a spus corbul. Lasă-ți la noi tabachera de argint! Ne vom uita la ea și ne vom gândi la tine.

Ivan Țarevici a lăsat la corb tabachera de argint, și-a luat rămas-bun de la cumnat și de la soră și s-a pornit la drum. A mers o zi, două... În cea de-a treia a ajuns la Maria Morevna. Când l-a văzut pe iubitul ei, preafrumoasa țarevnă i s-a aruncat de gât, a izbucnit în lacrimi și i-a spus:

— Ah, Ivan Țarevici, de ce nu m-ai ascultat și te-ai uitat în cămară? De ce a trebuit să-l slobozești pe Koscei Nemuritorul?

— Iartă-mă, Maria Morevna! Nu-mi mai aduce aminte de ce-a fost! Mai bine vino cu mine, cât încă nu-i Koscei acasă! Poate n-o să ne prindă.

Cei doi soți au plecat. Koscei era la vânătoare. Spre seară, când se întorcea acasă, calul său cel breaz s-a împiedicat.

— Ce ai, mârțoagă nesătulă? De ce te poticnești? Ori simți vreun necaz?

Calul îi răspunse:

— A fost Ivan Țarevici pe-aici și a luat-o cu el pe Maria Morevna.

— Nu i-am putea ajunge?

— Și dacă semeni grâu și aștepți până dă în pârg, până-l seceri, îl macini, faci din el cinci cuptoare de pâine și aștepți până o mănânci pe toată, și tot dovedim să-i ajungem!

Koscei a dat pinteni calului și l-a ajuns din urmă pe Ivan Țarevici.

— Prima dată te iert, îi zise el, pentru că ai fost bun cu mine și m-ai adăpat cu apă. Am să te iert și a doua oară, a treia oară însă ferește-te, pentru că am să te tai în bucăți!

I-a luat-o pe Maria Morevna și a plecat cu ea. Ivan Țarevici s-a așezat pe o piatră și l-a podidit plânsul. A plâns cât a plâns și iar s-a întors după Maria Morevna. Nici de această dată Koscei Nemuritorul nu era acasă.

— Să mergem, Maria Morevna!

— Ah, Ivan Țarevici, zise ea, Koscei ne va prinde!

— N-are decât! Măcar un ceas-două să mai fim împreună!

S-au pregătit în grabă de drum și au plecat.

Când Koscei Nemuritorul se întorcea spre casă, calul său cel breaz s-a împiedicat.

— Ce te poticnești, mârțoagă nesătulă? Ori simți vreun necaz?

Calul îi răspunse:

— A fost Ivan Țarevici și a luat-o cu el pe Maria Morevna.

— Nu i-am putea ajunge?

— Și dacă semeni orz și aștepti până dă în pârg, până îl seceri, până faci bere din el, până te îmbeți zdravăn, te culci și dormi mult, mult de tot, până când te trezești, și tot o să avem timp să-i ajungem!

Calul, cu Koscei în șa, l-a ajuns din urmă pe Ivan Țarevici.

— Doar ți-am spus că n-ai s-o mai vezi pe Maria Morevna, cum nu-ți vezi urechile! se burzului Koscei.

A luat-o pe preafrumoasa țarevnă și a dus-o la el. Rămas singur, Ivan Țarevici a plâns cât a plâns și s-a întors din nou după Maria Morevna. În acel răstimp, Koscei Nemuritorul lipsea de acasă.

— Să mergem, Maria Morevna!

— Ah, Ivan Țarevici, el ne va prinde din urmă, iar pe tine te va tăia în bucăți!

— N-are decât să mă taie! Fără tine nu pot să trăiesc!

Au plecat. Când Koscei Nemuritorul se întorcea acasă, a simțit cum calul său s-a împiedicat.

— Ce te poticnești? Ori ai simțit o nenorocire?

— A fost Ivan Țarevici și a luat-o cu el pe Maria Morevna.

Koscei s-a luat după fugari, i-a prins, l-a tăiat pe Ivan Țarevici în bucățele, le-a pus într-un butoi smolit pe care l-a ferecat cu cercuri de fier, a aruncat butoiul în marea cea albastră, iar pe Maria Morevna a luat-o cu el.

În clipa aceea, argintăria pe care țareviciul o lăsase la cumnații săi s-a coclit.

— Ah, își spuseră ei, se vede treaba că s-a întâmplat cu el o mare nenorocire!

Vulturul s-a repezit deasupra mării, a apucat butoiul în gheare și l-a scos pe mal. Șoimul a zburat după apa vie, iar corbul după cea moartă. S-au adunat apoi toți trei în jurul butoiului smolit, l-au deschis, au scos de acolo bucățelele din trupul lui Ivan Țarevici, le-au spălat și le-au pus la loc. Corbul le-a stropit cu apă moartă și trupul s-a făcut cum fusese înainte. Șoimul a stropit corpul lui Ivan Țarevici cu apă vie. Acesta s-a ridicat și a zis:

— Ce bine-am dormit!

— Ai fi dormit tu mult și bine dacă nu eram noi, i-au răspuns cumnații. Să mergem la noi să te odihnești!

— Nu, frații mei! Eu mă duc s-o iau înapoi pe Maria Morevna, zise el și plecă iarăși după iubita lui soție.

Când a ajuns la ea, i-a zis:

— Află de la Koscei Nemuritorul de unde și-a luat el calul cel năzdrăvan!

Maria Morevna a pândit un moment prielnic și a început să-l tragă pe Koscei de limbă. Acesta i-a spus:

— Peste mări și țări, în cea de-a treizecea împărăție, dincolo de râul de foc, stă Baba Iaga. Ea are o iapă cu care înconjoară în fiecare zi întreg pământul, atât e de iute! Are multe alte iepe la fel de grozave. Trei zile am fost herghelegiu la ea și, pentru că n-am prăpădit nicio iapă, Baba Iaga mi-a dăruit un mânz.

— Dar cum de-ai putut să treci peste râul de foc?

— Am o batistă fermecată, iar dacă o flutur spre dreapta de trei ori, se face un pod atât de înalt, că nici focul nu ajunge până la el.

Maria Morevna i-a povestit toate acestea lui Ivan Țarevici și i-a dat și batista fermecată pe care o luase de la Koscei fără ca acesta să știe.

Ivan Țarevici a trecut peste râul de foc și s-a dus la Baba Iaga. A mers mult timp fără să mănânce și să bea. I-a ieșit în cale o pasăre ciudată, cum nu mai văzuse în țara lui, înconjurată de pui.

Ivan Țarevici îi spuse:

— Ce-ar fi să-ți mănânc un pui?

— Nu-l mânca, Ivan Țarevici! se rugă pasărea de el. Cândva am să-ți fiu și eu de folos!

Ivan Țarevici i-a ascultat rugămintea și a plecat mai departe. În pădurea prin care tocmai trecea, a văzut niște albine.

— Ia să iau și eu puțină miere!

Matca albinelor i-a zis:

— Să nu te atingi de mierea mea, Ivan Țarevici! Odată și-odată am să-ți fiu și eu de ajutor!

Țareviciul nu s-a atins de miere și a plecat mai departe. I-a ieșit în cale o leoaică, însoțită de puiul ei.

— Mor de foame! zise Ivan Țarevici. Măcar puiul ăsta de leu să-l mănânc!

— Nu te atinge de el, Ivan Țarevici! l-a rugat leoaica. Poate că odată și-odată am să-ți fiu și eu de ajutor!

— Bine! Fie cum spui tu!

Și-a urmat drumul flămând. A mers el cât a mers, până a dat de casa Babei Iaga. În jurul casei erau douăsprezece prăjini. Pe unsprezece din ele era înfipt câte un cap de om. Numai una rămăsese goală.

— Bună vreme, bunicuță!

— Bună vreme, Ivan Țarevici! De ce ai venit? De voie sau de nevoie?

— Am venit să-ți slujesc, poate capăt de la tine un cal năzdrăvan!

— Să ne înțelegem de la bun început, țareviciule! În slujbă la mine intri nu pentru un an, ci doar pentru trei zile. Dacă îmi păzești bine iepele, la urmă am să-ți dau un cal de care-ți face ție trebuință, iar dacă nu, să nu te mânii pe mine, dar o să-ți rămână capul pe ultima prăjină rămasă goală!

Ivan Țarevici s-a învoit. Baba Iaga i-a dat să mănânce, să bea și i-a poruncit să se apuce de treabă.

Nici n-a scos bine iepele la câmp, că ele și-au pus cozile pe spinare și s-au răspândit care încotro. N-a apucat țareviciul să clipească din ochi, că au și dispărut. S-a mâhnit Ivan Țarevici și a izbucnit în lacrimi, iar apoi a adormit. Soarele ajunsese deja la asfințit când a venit în zbor pasărea cea nemaivăzută și l-a trezit:

— Scoală, Ivan Țarevici! Iepele sunt deja acasă.

Țareviciul s-a ridicat și s-a întors acasă la Baba Iaga. Aceasta țipa de zor la iepele sale:

— De ce v-ați întors acasă?

— Cum era să nu ne întoarcem? Au tăbărât pe noi păsările din toată lumea, mai-mai să ne scoată ochii!

— Mâine să nu mai hoinăriți pe câmp, ci să vă răspândiți prin pădurea cea întunecoasă!

Dimineața, când Ivan Țarevici s-a trezit, Baba Iaga îi zise:

— Bagă de seamă, țareviciule, dacă nu-mi păzești cum trebuie iepele, dacă ai să-mi pierzi una singură, capul tău va sta colea, în vârful prăjinii!

Ivan Țarevici a scos iepele la pășune, iar ele și-au pus cozile pe spinare și s-au răspândit prin pădurea cea deasă. Iarăși s-a așezat țareviciul pe o piatră, a plâns cât a plâns și a adormit. Soarele a apus dincolo de pădure. A venit leoaica:

— Scoală, Ivan Țarevici, au fost adunate toate iepele!

Ivan Țarevici s-a ridicat și a plecat acasă la Baba Iaga. Aceasta țipa la iepe mai dihai ca în prima zi:

— De ce v-ați întors acasă? Nu v-am spus să vă risipiți prin pădure? De ce nu m-ați ascultat?

— Te-am fi ascultat noi, dacă nu ne-ar fi hăituit fiarele sălbatice venite din toată lumea, gata-gata să ne sfâșie!

— Mâine să vă răspândiți prin marea cea albastră!

Ivan Țarevici a dormit și a doua noapte la Baba Iaga. Dimineața, aceasta l-a trimis din nou cu iepele la păscut:

— Dacă-mi pierzi vreuna, capul îți va sta în prăjină!

Ivan Țarevici a mânat iepele în câmp, la păscut, iar ele și-au pus cozile pe spinare și au pierit din ochii săi. Au intrat în marea cea albastră și stăteau în apă până la gât.

Țareviciul s-a așezat pe o piatră și a plâns până a adormit. Soarele apunea deja când a venit o albină și l-a trezit:

— Scoală, Ivan Țarevici! Toate iepele au fost adunate la un loc. Numai că tu, când te întorci, să nu te arăți Babei Iaga în ochi. Intră în grajd și ascunde-te după iesle. Acolo ai să vezi un mânz răpănos care se tăvălește pe o grămadă de gunoi. La miezul nopții trebuie să-l furi și să fugi cu el.

Ivan Țarevici s-a ridicat și a făcut întocmai cum îi spusese albina: s-a strecurat în grajd și s-a pitit după iesle. Baba Iaga zbiera la iepele ei:

— De ce v-ați întors?

— Ce era să facem? Ne-au năpădit albinele venite din toată lumea. Erau multe câtă frunză și iarbă și au început să ne înțepe din toate părțile!

Baba Iaga a adormit. La miezul nopții, Ivan Țarevici a furat din grajd mânzul cel răpănos, a încălecat pe el și a alergat la râul de foc. Când a ajuns, a fluturat batista fermecată de trei ori înspre dreapta și, ca din pământ, s-a întins peste râu un pod înalt. Țareviciul a trecut pe celălalt mal și a fluturat batista fermecată spre partea stângă, dar numai de două ori. Podul a rămas în picioare, însă foarte subțire și șubred.

Dimineața, când s-a trezit, Baba Iaga nu l-a mai găsit nicăieri pe mânzul cel răpănos. S-a aruncat în piua ei de fier și s-a repezit în urmărirea lui Ivan Țarevici: îndemna piua cu pisălogul, iar cu măturoiul ștergea urmele. A ajuns la râul de foc, a zărit podul, s-a apropiat de el, zicându-și în gând: „Bun pod!”, și a pornit-o pe el. Nici n-a apucat să treacă de mijloc, că podul s-a năruit, iar Baba Iaga s-a prăbușit în foc, unde a avut parte de o moarte cumplită.

Ivan Țarevici a ajuns pe un izlaz cu iarbă verde, și-a hrănit mânzul și acesta s-a prefăcut într-o mândrețe de cal. Când s-a întors la Maria Morevna, aceasta l-a întrebat:

— Cum de mai ești în viață?

— Uite-așa și așa, i-a povestit țareviciul toate peripețiile prin care trecuse. Acum trebuie să mergi cu mine! îi zise el.

— Mă tem, Ivan Țarevici! Dacă ne prinde iarăși Koscei, pe tine te va tăia în bucăți, iar pe mine mă va duce la el!

— Nu, acum nu mă mai prinde! Am și eu un cal fermecat ca al lui, care zboară ca vântul și ca gândul.

Au încălecat amândoi pe cal și... duși au fost!

La întoarcerea spre casă, calul lui Koscei Nemuritorul s-a împiedicat din nou.

— De ce te poticnești, gloabă nesătulă? Sau ai simțit ceva rău?

— A fost Ivan Țarevici și a luat-o pe Maria Morevna.

— N-am putea să-i prindem din urmă?

— Dumnezeu știe! Acum Ivan Țarevici are un cal fermecat mai bun decât mine!

— Nu, nu mă pot împăca ușor cu acest gând! zise Koscei. Trebuie să plec în urmărire!

Și a plecat. După oarece vreme, l-a ajuns din urmă pe Ivan Țarevici. A sărit din șa, vrând să-i reteze capul cu paloșul său ascuțit. Calul țareviciului l-a lovit pe Koscei atât de puternic, încât i-a crăpat țeasta în două. Ivan Țarevici a pus mâna pe un par și l-a lovit până când l-a omorât. După aceea a adunat o mulțime de lemne, a încins un foc uriaș și l-a ars pe Koscei, iar cenușa i-a spulberat-o în vânt.

Maria Morevna a încălecat pe calul lui Koscei, Ivan Țarevici pe al lui și au plecat să-și viziteze neamurile: întâi s-au oprit la corb, apoi la vultur și, la urmă de tot, la șoim.

Peste tot au fost întâmpinați cu bucurie:

— Ah, Ivan Țarevici, de mult ne luaserăm gândul că ne vom mai vedea vreodată. Se vede treaba că nu degeaba te-ai muncit atât: o frumusețe ca Maria Morevna nu găsești în lumea întreagă!

Cei doi au stat cât au stat la neamuri și au plecat în împărăția lor. Au ajuns și au început să trăiască, avutul să și-l sporească și cu mied să se cinstească.

Baba Iaga

u fost odată un moș și o babă. Moșul a rămas văduv și și-a luat o altă nevastă. De la prima i-a rămas o fetiță, pe care mașterа cea rea n-a îndrăgit-o. O bătea și se gândea cum să scape de ea.

Odată, tatăl a plecat la treburile lui, iar mașterа i-a spus fetiței:

— Du-te la mătușa ta, sora mea, și cere-i un ac și ață, că vreau să-ți cos o cămășuță.

Iar mătușa aceasta era Baba Iaga Picior de Os.

Fetița nu era proastă deloc. A trecut mai întâi pe la mătușa sa bună.

— Bună ziua, mătușico!

— Bună ziua, iubito! De ce-ai venit?

— M-a trimis mama vitregă la sora ei să-i cer un ac și ață, că îmi coase o cămășuță.

Mătușa a povățuit-o:

— Acolo, nepoțică, ai să dai de un mesteacăn care te va lovi cu ramura peste ochi. Tu leagă-l cu o panglică. Poarta va scârțâi și se va trânti. Tu toarnă-i puțin untdelemn la balamale. Acolo vor sări câini la tine să te rupă. Tu aruncă-le o bucată de pâine. Acolo un motan va sări la tine să-ți scoată ochii. Tu dă-i niște șuncă.

Fetița a plecat și nu după mult timp a ajuns. A văzut o izbă în care stătea Baba Iaga Picior de Os și țesea.

— Bună ziua, mătușică!

— Bună ziua, drăguțo!

— M-a trimis mămuca să-ți cer un ac și ață, că-mi coase o cămășuță.

— Bine, dar mai întâi așază-te și țese.

Fetița s-a așezat la război, iar Baba Iaga a ieșit și i-a spus slujnicei sale:

— Du-te, fă focul la baie și spală-mi nepoțica. Dar ai grijă să fie bine spălată, pentru că am s-o mănânc la micul dejun.

Fetița stătea la război și, speriată, a rugat-o pe slujnică:

— Draga mea, nu pune multe lemne și mai stropește-le cu apă, iar apa pentru baie s-o cari cu ciurul.

Și i-a dat o batistă.

Baba Iaga aștepta și-a întrebat-o:

— Ce faci, nepoțico, țești sau te-ai oprit?

— Țes, mătușico! Țes, iubito!

Baba Iaga s-a îndepărtat, iar fata i-a dat motanului șuncă și l-a întrebat:

— Cum aș putea să fug de-aici?

— Ține pieptenele și prosopul acesta! îi spuse motanul. Ia-le și fugi! După tine se va lua Baba Iaga Picior de Os. Tu să pui urechea la pământ și, când ai să auzi că este aproape, aruncă ștergarul și se va face un râu lat de tot. Dacă Baba Iaga reușește să treacă peste el și o să te ajungă din urmă, să pui urechea la pământ și, când ai să auzi că este aproape, aruncă pieptenele. Se va înălța o pădure întunecoasă, întunecoasă de tot, prin care nu va mai putea răzbate.

Fata a luat ștergarul și pieptenele și a fugit. Câinii au sărit la ea s-o sfâșie. Ea le-a aruncat o bucată de pâine și ei au lăsat-o să treacă. A ajuns la poartă, dar aceasta s-a închis în fața ei. Fata a turnat la balamale niște ulei și poarta s-a deschis. Mesteacănul era cât pe ce să-i scoată ochii. Fata l-a legat cu o panglică și mesteacănul a lăsat-o să treacă. Iar motanul s-a așezat la război și țesea. Nu atât țesea, cât încurca ițele. Baba Iaga s-a apropiat de fereastră și a întrebat:

— Ce faci, nepoțică? Țești sau te-ai oprit?

— Țes, mătușă! Țes, drăguțo! i-a răspuns motanul în doi peri.

Baba Iaga s-a repezit în casă, a văzut că fata a fugit și a început să-l bată și să-l ocărască pe motan că nu i-a scos ochii fetei.

— Te slujesc de-atâția ani, spuse motanul, și nu m-am ales nici măcar cu un oscior de la tine. Iar ea mi-a dat șunculiță.

Baba Iaga s-a repezit la câini, la poartă și la mesteacăn și a început să-i ocărască și să-i bată. Câinii i-au spus:

— Te slujim de-atâția ani și niciodată nu ne-ai aruncat o cojiță. Iar ea ne-a dat pâine.

Poarta i-a spus:

— Te-am slujit atâția ani, iar tu nu mi-ai pus la balamale nici măcar un strop de apă, iar ea m-a uns cu ulei.

Mesteacănul i-a spus:

— De câți ani te slujesc, nu m-ai oblojit niciodată, iar ea m-a legat cu o panglică.

Servitoarea îi spuse:

— De câți ani te slujesc, nu mi-ai dăruit niciodată nici măcar o cârpă, iar ea mi-a dat o batistă.

Baba Iaga s-a urcat grabnic în piuă, a îndemnat-o cu pisălogul și, măturând urmele cu măturoiul, s-a luat după fetiță. Aceasta a pus urechea la pământ și a auzit că Baba Iaga era pe urmele ei, și încă foarte aproape. A luat ștergarul și l-a aruncat. A apărut un râu larg, larg de tot. Baba Iaga a ajuns la râu, a scrâșnit din dinți de furie și s-a întors acasă. Și-a luat boii și i-a dus la râu. Boii au băut toată apa și au secat râul.

Baba Iaga a pornit iarăși în urmărirea fetiței. Micuța și-a lipit urechea de pământ și a auzit că Baba Iaga nu era departe. A aruncat pieptenele și s-a înălțat un codru întunecos și fioros. Baba Iaga a început să roadă copacii, dar, oricât s-a străduit, n-a dovedit să-și croiască drum prin desișul lui și s-a întors acasă.

Între timp s-a întors moșul și și-a întrebat nevasta:

— Dar unde este fata mea?

— A plecat la mătușa ei, îi răspunse maștera.

Nu după multă vreme, fetița a ajuns acasă.

— Unde-ai fost? o întrebă tatăl.

— Ah, tătucă, spuse ea, uite-așa și pe dincolo, m-a trimis mămuca la mătușă să-i cer ac și ață ca să-mi facă o cămășuță. Iar mătușa, Baba Iaga, a vrut să mă mănânce.

— Cum ai reușit să scapi, fata mea?

— Uite-așa și-așa, îi povesti fata totul cu de-amănuntul.

Moșul, cum a aflat toate acestea, s-a supărat pe nevastă și a împușcat-o. Și a început alături de fetiță să trăiască și averea să și-o înmulțească. Și eu pe-acolo am trecut, mied și bere am băut, pe mustăți se prelingeau, da-n gură nu ajungeau.

Baba Iaga și Pipernicitul

u fost odată un moș și o babă care nu aveau copii. Ce n-au făcut, cât nu s-au închinat, dar baba nu năștea și pace! Într-o zi s-a dus moșul la pădure după ciuperci și s-a întâlnit în cale cu un bătrân.

— Eu știu ce ai în cap, îi spuse bătrânul. Tot la copii ți-e gândul. Mergi prin sat și adună de la fiecare gospodărie câte un ou și pune ouăle acelea sub o cloșcă. Ce-o să iasă ai să vezi și singur.

Moșul s-a întors în sat. Aveau în sat patruzeci și una de gospodării. A trecut pe la fiecare poartă, a adunat ouăle și le-a pus sub cloșcă. După două săptămâni, din acele ouă au ieșit patruzeci de băieței voinicei și sănătoși și unul plăpând și bolnăvicios.

Moșul le-a dat câte un nume, numai pentru cel firav n-a găsit niciunul.

— Bine! zise moșul. Tu ai să fii Pipernicitul.

Creșteau copiii moșului și ai babei într-o zi cât alții într-un an. S-au făcut mari și au început să muncească și să-și ajute părinții. Patruzeci de voinici trudeau la câmp, iar Pipernicitul se învârtea pe lângă casă. A venit vremea cositului. Frații coseau iarba, o adunau în stoguri, iar după vreo săptămână s-au întors în sat, au mâncat ce le-a dat Dumnezeu și s-au culcat. Moșul se uită la ei și zise:

— Ei, tinerețe! Mănâncă mult, dorm buștean, dar la treabă nu se prea înfig.

— Întâi uită-te, tătucă, și abia după aceea să vorbești, i-a spus Pipernicitul.

Moșul s-a îmbrăcat, s-a dus la fâneață și a văzut că erau ridicate patruzeci de stoguri.

— Ei, așa voinici mai zic și eu! Câtă iarbă au cosit în numai o săptămână! Și au clădit-o în stoguri!

A doua zi bătrânul s-a dus iar la fâneață să-și bucure ochii privind la bogăția lui. Când a ajuns acolo, a văzut că lipsea unul dintre stoguri. S-a întors acasă și le-a spus băieților:

— Ah, feții mei! A dispărut un stog.

— Nu-i nimic, tătucă, îi răspunse Pipernicitul. Îl prindem noi pe hoț. Dă-mi o sută de ruble și fac eu treaba asta!

A luat banii de la moș, s-a dus la fierar și l-a întrebat:

— N-ai putea să-mi faci un lanț cu care să înfășor un om din cap până în picioare?

— Cum să nu?!

— Fii cu băgare de seamă! Să-l faci trainic și, dacă lanțul o să țină, am să-ți dau o sută de ruble, iar dacă nu, munca ta va fi în zadar!

Fierarul i-a făcut un lanț de fier. Pipernicitul l-a înfășurat în jurul său, s-a umflat și lanțul s-a rupt. Fierarul a făcut altul, de două ori mai trainic. Pipernicitul l-a încercat, l-a luat, i-a plătit fierarului și a plecat să păzească fânul. S-a așezat sub un stog și s-a pus pe așteptat.

Chiar la miezul nopții s-a burzuluit vremea, s-a învolburat marea și din adâncurile ei a apărut o iapă uriașă, a alergat până la primul stog și a început să mănânce fânul. Pipernicitul a sărit, i-a pus lanțul în loc de căpăstru și a încălecat pe ea. Iapa a început să se smucească, să alerge pe dealuri și prin văi, dar nu dovedea să-l doboare pe călăreț. S-a oprit și a zis:

— Bunule viteaz, dacă ai reușit să mă supui, atunci ia în stăpânire mânjii mei.

A alergat iapa la țărmul mării și a scos un nechezat puternic. Marea cea albastră s-a învolburat și au ieșit pe mal patruzeci și unu de mânji, unul mai frumos decât celălalt. Puteai să cutreieri lumea întreagă și nu găseai alții ca ei. Dimineața a auzit moșul în curte la el nechezat și tropot de copite. Nu înțelegea ce se întâmplă. Dar era fiul său, Pipernicitul, care adusese o întreagă herghelie.

— Bună vreme, fraților! Acum fiecare dintre noi are câte un cal. Să mergem să ne alegem miresele.

— Să mergem!

Părinții i-au binecuvântat, iar frații au pornit la drum.

Au rătăcit vreme îndelungată prin lume. Unde să găsească atâtea mirese? Doreau să facă toate nunțile odată, nu pe rând, ca să nu se supere vreunul. Ce mamă se putea lăuda că are patruzeci și una de fete? Au ajuns vitejii peste trei mări și trei țări și au văzut pe un munte semeț un palat din piatră albă, înconjurat de un zid înalt. La poartă erau niște țepe de fier. Frații le-au numărat și au văzut că sunt patruzeci și unu. Și-au priponit caii de ele și au intrat în curte. Le ieși în întâmpinare Baba Iaga.

— Nepoftiților, cum de-ați îndrăznit să vă priponiți caii fără să cereți învoire?

— Ce țipi așa, babo? Mai întâi dă-ne de mâncare și de băut, du-ne la baie și abia după aceea întreabă-ne ce căutăm.

Baba Iaga i-a hrănit, le-a dat să bea, i-a condus la baie, iar după aceea i-a întrebat:

— Spuneți-mi, voinicilor, aveți vreo treabă sau ați fugit de ea?

— Cu treabă am venit, bunică!

— Și ce treabă aveți?

— Ne căutăm mirese.

— Am eu fete, a spus Baba Iaga.

Apoi s-a repezit în iatacuri și a adus cu ea patruzeci și una de fete. Frații s-au logodit cu ele și au început nunțile. Seara s-a dus Pipernicitul să-și vadă calul. Acesta, cum l-a văzut, i-a vorbit în grai omenesc:

— Fii cu băgare de seamă, stăpâne! Când vă duceți la culcare cu tinerele neveste, îmbrăcați-le în straiele voastre, iar voi puneți-vi-le pe cele femeiești, că de nu, vom pieri cu toții.

Pipernicitul le-a spus fraților tot ce-i spusese calul. Și-au îmbrăcat soțiile în straiele lor, iar ei s-au înveșmântat în rochiile acestora și s-au dus la culcare. Toți au adormit, numai Pipernicitul n-a închis un ochi. La miezul nopții a strigat Baba Iaga cu glas îngrozitor:

— Hei, slugile mele credincioase, retezați capetele oaspeților nepoftiți!

Au venit slugile și au retezat capetele fetelor Babei Iaga. Pipernicitul și-a trezit frații și le-a spus ce se întâmplase. Ei au luat capetele retezate și le-au înfipt în țepele de pe zid. Apoi și-au înșeuat caii și au plecat în grabă.

Dimineața, când s-a trezit Baba Iaga și s-a uitat pe geam, a văzut că pe zid erau înfipte de jur-împrejur capetele fetelor ei și s-a mâniat cumplit. A poruncit să i se aducă scutul de foc, a încălecat și a plecat în urmărirea fugarilor, pârjolind totul în calea ei, în toate cele patru zări. Frații ar fi pierit cu toții, dar Pipernicitul era grozav de isteț: când au fugit, el a luat de la Baba Iaga o batistă. A fluturat-o, și în fața lor s-a întins un pod peste marea cea albastră, iar bunii viteji au trecut pe celălalt mal. Pipernicitul a fluturat batista în altă direcție, podul a dispărut, Baba Iaga a făcut cale întoarsă, iar frații au plecat spre casă fără alte griji.

Koscei Nemuritorul

ntr-o oarecare împărăție, în nu se știe ce țară, era un țar care avea trei fii mari. Pe mama lor a furat-o într-o zi Koscei Nemuritorul.

Fiul cel mare i-a cerut tatălui său binecuvântarea pentru a pleca în căutarea mamei. Tatăl l-a binecuvântat, el a plecat și a dispărut fără veste.

Fiul cel mijlociu a așteptat cât a așteptat și a cerut permisiunea de a pleca în căutarea mamei, dar nu s-a mai întors nici el.

Fiul cel mare, Ivan Țarevici, i-a spus tatălui său:

— Binecuvântează-mă și pe mine, tătucă, să mă duc în căutarea mamei.

Tatăl s-a împotrivit:

— Cei doi frați ai tăi nu s-au întors și acum vrei să pleci și tu. Am să mor de singurătate!

— Nu, tătucă, dacă mă binecuvântezi, mă duc, iar de nu mă binecuvântezi, eu tot mă duc.

Tatăl l-a binecuvântat, iar Ivan Țarevici a plecat să-și aleagă calul. Pe care punea mâna, acela cădea. N-a putut să-și aleagă un cal. Mergea prin oraș cu capul plecat. Nu se știe de unde, i-a răsărit în cale o bătrână care l-a întrebat:

— De ce ești așa de trist, Ivan Țarevici?

— Lasă-mă în pace, babo, că te apuc într-o mână, iar cu cealaltă te strivesc. Piftie te fac.

Bătrâna a cotit-o pe o altă stradă, a ocolit și iarăși i-a ieșit în cale.

— Bună vreme, Ivan Țarevici! De ce ești așa de trist?

El se gândi: „De ce m-o fi întrebând atâta bătrâna? Oare nu cumva mă poate ajuta?”. Și-i spuse:

— Uite ce-i, bunico: nu pot să-mi găsesc un cal.

— Prostule, te chinui singur și nu-i spui nimic babei! Hai cu mine!

L-a adus baba până la poalele muntelui și i-a arătat:

— Sapă aici!

Ivan Țarevici a săpat și a dat de o ușă de tuci ferecată cu douăsprezece lacăte. Fără să mai stea pe gânduri, a spart lacătele, a deschis ușa și a coborât sub pământ. Acolo a dat de un cal năzdrăvan priponit cu douăsprezece lanțuri. Acesta l-a simțit, pesemne, pe tânăr că îi este pe potrivă, a nechezat, s-a smucit și a rupt cele douăsprezece lanțuri.

Ivan și-a pus armura de viteaz, i-a pus calului căpăstrul, l-a înșeuat, i-a dat bani bătrânei și i-a spus:

— Binecuvântează-mă, bunicuțo, și rămâi cu bine!

S-a urcat el în șa și a mers multă vreme, până când a ajuns la un munte uriaș și prăpăstios pe care n-aveai cum să urci. Când s-a uitat mai bine, i-a văzut pe frații săi călare, dând ocol muntelui. S-au îmbrățișat și au plecat mai departe împreună. Au ajuns la un bolovan de tuci cam de o sută cincizeci de puduri. Pe bolovan era scris: „Cine va arunca acest bolovan pe munte, acela va putea urca".

Frații săi mai mari nici măcar n-au putut clinti bolovanul, dar Ivan Țarevici i-a făcut vânt și l-a aruncat pe munte. Pe dată, pe munte a apărut o scară. Ivan și-a lăsat calul acolo, a picurat într-un pahar sânge din degetul său mic și l-a întins fraților:

— Dacă sângele din pahar se va înnegri, să nu mă mai așteptați, pentru că voi fi mort.

Și-a luat rămas-bun și a început să urce pe munte. Urcând, a văzut tot felul de minunății: păduri cu fructe, tot felul de păsări...

A mers mult și, în cele din urmă, a ajuns în dreptul unei case uriașe. Acolo trăia fiica unui țar, care fusese răpită de Koscei Nemuritorul.

Ivan Țarevici a umblat mult timp în jurul zidului, dar n-a văzut nicio poartă.

Fiica țarului a zărit un om pe geam, a ieșit în pridvor și i-a strigat:

— Privește încoace: zidul are o crăpătură. Atinge-o cu degetul mic și se va face ușă.

Așa a făcut Ivan Țarevici și a intrat în casă. Fata l-a întâmpinat, i-a dat de mâncare și de băut și a început să-l descoasă. El i-a povestit că a plecat s-o scape pe mama sa din ghearele lui Koscei Nemuritorul. Fata îi spuse:

— Îți va fi greu s-o scapi, Ivan Țarevici. Știi bine că el este nemuritor și te va ucide. La mine vine des. Iată, acolo este paloșul lui. Dacă reușești să-l salți, atunci te poți duce.

Ivan Țarevici nu numai că a ridicat paloșul, dar l-a și aruncat în sus și a plecat mai departe. A ajuns la o altă casă. Știa cum să caute poarta; a intrat și s-a întâlnit cu mama lui, care l-a îmbrățișat, și au plâns amândoi.

Și aici și-a încercat puterile, aruncând o bilă de vreo mie de puduri și jumătate. A venit vremea să se întoarcă Koscei Nemuritorul. Mama și-a ascuns fiul. Deodată a intrat Koscei și a zis:

— Pfui, pfui! Până acum n-a mirosit aici a carne de om, dar acum îi simt mirosul. Cine-a fost aici? Nu cumva fiul tău?

— Ce tot spui? Te-ai vânturat prin lume, te-ai îmbibat de miros omenesc și acum ți se năzare că miroase și aici a om, i-a răspuns mama lui Ivan Țarevici.

Apoi a început să-i vorbească lui Koscei Nemuritorul cu blândețe despre una, despre alta și să-l tragă de limbă:

— Unde ții tu ascunsă moartea, Nemuritorule Koscei?

— Moartea mea, zise el, se află în cutare loc; acolo este un stejar, sub el o ladă, în ladă un iepure, în iepure o rață, în rață un ou, iar în ou șade moartea mea.

A mai rămas câtva timp acasă și apoi a plecat iarăși în treaba lui.

După un timp, Ivan Țarevici i-a cerut binecuvântarea mamei sale și a pornit să caute moartea lui Koscei. A mers el mult pe drum fără să bea, fără să mănânce, dar foamea îl chinuia cumplit. Ivan se gândea: „Dacă mi-ar ieși ceva în cale!". Deodată a apărut un pui de lup. Ivan se pregătea să-l omoare, dar ieși lupoaica din vizuină și-i zise:

— Nu te atinge de copilul meu, că ți-oi fi și eu de folos vreodată!

— Fie!

Ivan Țarevici i-a dat drumul puiului de lup și a plecat mai departe. A văzut o cioară. „Ia stai", se gândi el, „ce-ar fi s-o mănânc?". Și-a încărcat pușca, pregătindu-se să tragă, dar cioara i-a spus:

— Nu te atinge de mine, nu mă omorî, că ți-oi fi și eu de folos vreodată!

Ivan Țarevici s-a gândit și a lăsat-o în pace. A mers mai departe, s-a apropiat de mare și s-a oprit pe țărm. Tocmai atunci a sărit pe mal un pui de știucă; el l-a apucat și, flămând cum era, îi zise: „Ei, acum am să mănânc!".

Din apă a ieșit o știucă și i-a spus:

— Nu te atinge de copilașul meu, Ivan Țarevici, că ți-oi fi și eu de folos vreodată!

I-a dat Ivan drumul și puiului de știucă.

Cum să treacă el marea? Stătea pe țărm și își frământa mintea. Știuca a știut negreșit ce gândea el. S-a întins peste mare, iar Ivan Țarevici a pășit pe ea ca pe un pod. S-a apropiat de stejarul lui Koscei Nemuritorul, a scos lada, a deschis-o, iar iepurele a luat-o la fugă. Cum să-l mai prinzi?

S-a speriat Ivan că a scăpat iepurele și a căzut pe gânduri, dar lupoaica pe al cărei pui îl lăsase în viață s-a luat după iepure, l-a prins și i l-a adus lui Ivan Țarevici. El s-a bucurat nespus, a luat iepurele și,

când l-a spintecat, rața a țâșnit din el și și-a luat zborul. Ivan Țarevici a tras după ea, dar n-a nimerit-o. A căzut din nou pe gânduri. Ca din pământ însă a apărut cioara și s-a luat după rață. A prins-o și i-a adus-o lui Ivan Țarevici. Bucuros, acesta a spintecat-o, a scos oul și a plecat. Când a ajuns la mare, a vrut să spele oul, dar l-a scăpat în apă. Cum să-l scoată din mare? Adâncime nemăsurată! S-a întristat iarăși. Deodată marea s-a învolburat și știuca i-a adus oul. După aceea iar s-a întins de-a latul mării, iar Ivan Țarevici a trecut peste ea ca pe un pod și s-a îndreptat spre mama sa. Aceasta l-a ascuns din nou.

Nu după mult timp s-a întors Koscei Nemuritorul.

— Pfui, pfui! Până acum n-a mirosit aici a carne de om, dar acum îi simt mirosul.

— Ce tot îndrugi? N-a fost nimeni pe-aici! i-a răspuns mama lui Ivan Țarevici.

Koscei spuse:

— Nu știu de ce, dar nu mă simt prea bine!

În acest timp, Ivan Țarevici strângea oul și din această pricină lui Koscei îi era rău. Într-un târziu, Ivan Țarevici a ieșit, i-a arătat oul și i-a spus:

— Uite, Nemuritorule Koscei, aici e moartea ta!

Koscei a căzut în genunchi și a început să-l roage:

— Nu mă omorî, Ivan Țarevici! Să trăim în prietenie! Toată lumea va fi la picioarele noastre.

Ivan Țarevici nu s-a lăsat înduplecat de cuvintele lui, a spart oul și Koscei Nemuritorul a murit.

Ivan Țarevici și mama lui au luat cele de trebuință și au plecat spre țara lor. Pe drum au intrat la fata de țar pe la care trecuse mai înainte Ivan Țarevici și au luat-o și pe ea. Au mers mai departe și au ajuns la munte, unde așteptau frații lui Ivan Țarevici. Fata i-a zis:

— Ivan Țarevici, întoarce-te la mine acasă. Mi-am uitat rochia de mireasă, inelul cu briliante și pantofiorii nebrodați.

El a coborât-o pe frânghie mai întâi pe mama sa, apoi pe fata pe care o salvase și cu care s-a înțeles să se cunune. Frații le-au prins în brațe, apoi au tăiat frânghia pentru ca Ivan să nu mai poată coborî. Pe mamă și pe fată le-au silit sub amenințări să nu spună nimic despre Ivan Țarevici. Au ajuns ei acasă. Țarul s-a bucurat nespus de revederea copiilor și a soției, dar era întristat pentru Ivan Țarevici.

Ivan Țarevici s-a întors în casa logodnicei sale, a luat inelul, rochia de mireasă și pantofiorii nebrodați, a ajuns la locul de coborâre, și-a mutat inelul de pe o mână pe cealaltă și ca din pământ au apărut doisprezece voinici și l-au întrebat:

— Ce ne poruncești?

— Coborâți-mă de pe muntele acesta!

Voinicii l-au coborât imediat, Ivan Țarevici și-a pus la loc inelul și ei au dispărut. A ajuns în țara lui și a intrat chiar în orașul în care trăiau tatăl și frații lui. A cerut găzduire la o bătrână, pe care a întrebat-o:

— Ce mai e nou, bunică, în împărăția voastră?

— Ce să fie, fiule? Uite, țarina noastră a fost în robie la Koscei Nemuritorul. Au căutat-o cei trei băieți ai ei, doi au găsit-o și s-au întors, iar al treilea, Ivan Țarevici, nu-i și nimeni nu știe ce-i cu el. Țarul se frământă pentru el, iar acești doi țarevici și mama lor au adus cu ei o fată de țar, iar cel mare vrea să se însoare cu ea. Dar ea îl trimite mai întâi undeva după inelul de cununie sau să-i facă unul la fel cu acela. Au dat pentru asta sfoară în țară, dar nu s-a găsit nimeni care să le îndeplinească porunca.

— Du-te, bunică, și spune-i țarului că-l faci tu. Iar eu am să te ajut, îi spuse Ivan Țarevici.

Bătrâna s-a îmbrăcat, a fugit la țar și i-a spus:

— Înălțimea Ta, eu am să fac inelul de cununie pe care îl dorește atât fata de țar.

— Fă-l, fă-l, bunică! Noi suntem bucuroși să avem asemenea oameni, îi spuse regele, dar dacă nu-l faci, îți pui capul pe butuc.

Bătrâna s-a speriat, s-a întors acasă și l-a pus pe Ivan Țarevici să facă inelul. Dar Ivan Țarevici dormea și nici capul nu-l durea, pentru că inelul era făcut.

El glumea cu bătrâna, iar ea tremura din toate mădularele, plângea și-l certa:

— Ție ce-ți pasă! îi spuse. M-ai băgat pe mine, proasta, în beleaua asta și acum mă paște moartea.

Bătrâna a plâns cât a plâns și a adormit. Ivan Țarevici s-a trezit dimineață devreme și a trezit-o și pe ea:

— Scoală, bunică, și fugi să duci inelul, dar ai grijă să nu iei mai mult de zece ruble pe el. Dacă te vor întreba cine l-a făcut, să le spui că tu, iar de mine să nu sufli nicio vorbă!

Bătrâna s-a bucurat și a dus inelul. Miresei i-a plăcut.

— Exact de unul ca ăsta aveam nevoie! a zis ea.

A adus un taler plin cu aur, dar bătrâna a luat numai zece ruble. Țarul a întrebat-o:

— De ce ai luat așa de puțin?

— La ce-mi trebuie mai mult, Înălțimea Ta? Dacă o să-mi trebuiască mai târziu, ai să-mi dai, nu-i așa?

Zicând acestea, bătrâna a plecat.

După puțin timp, s-a răspândit vestea că mireasa îl trimite pe mire să-i aducă rochia sau să-i facă alta la fel. Bătrâna a reușit și acest lucru, cu ajutorul lui Ivan Țarevici, se-nțelege! I-a dus ea și rochia de mireasă.

După aceea i-a dus pantofiorii nebrodați, iar ca răsplată n-a luat mai mult de zece ruble și le-a spus tuturor că ea a făcut toate aceste lucruri.

S-a auzit că nunta o să fie în cutare zi, și iată că ziua a sosit. Ivan Țarevici i-a spus bătrânei:

— Fii cu băgare de seamă, bunică: atunci când mireasa va fi dusă la altar, să-mi dai de veste numaidecât.

Bătrâna nu a scăpat momentul. Ivan Țarevici s-a gătit în straie de țar, a ieșit și i-a zis:

— Iată, bunică, cine sunt eu!

Bătrâna i s-a aruncat la picioare:

— Iartă-mă, Măria Ta, că te-am ocărât!

— Să te ierte Dumnezeu!

A venit Ivan la biserică. Fratele lui nu era încă acolo. S-a așezat el lângă mireasă, preotul i-a cununat și apoi au fost duși la palat.

Pe drum s-au întâlnit cu fratele cel mare îmbrăcat în mire. Văzând acesta că mireasa stă lângă Ivan Țarevici, s-a întors înapoi cu coada între picioare.

Tatăl s-a bucurat la vederea lui Ivan Țarevici, a aflat de toată perfidia fraților săi și, după ce s-a terminat nunta, i-a trimis în surghiun pe cei doi fii mai mari, iar pe Ivan Țarevici l-a făcut moștenitor.

Viteazul fără picioare și viteazul fără mâini

Fiul unui țar s-a gândit să se însoare. Pusese ochii pe fata unui țar vecin, dar nu-i trecea prin minte cum s-o cucerească.

Mulți regi, prinți și tot felul de viteji au pețit-o pe acea țarevnă, dar nu s-au ales cu nimic. Doar capul și l-au lăsat pe butucul gâdelui. Și acum mai stau înfipte tigvele lor în gardul care înconjoară palatul trufașei țarevne. S-a întristat țareviciul și nu știa cine l-ar fi putut ajuta. Chiar atunci s-a nimerit la curte Ivan cel Gol, un țăran sărac care n-avea nici după ce bea apă, iar hainele îi alunecaseră de mult de pe umeri. A venit la țarevici și i-a spus:

— De unul singur n-ai să dovedești să ți-o faci nevastă pe mândra țarevnă. Dacă te duci fără mine, ai să-ți lași capul înfipt în gardul ei. Numai eu te pot ajuta, dar trebuie să-mi făgăduiești că-mi vei da ascultare în toate.

Țareviciul i-a făgăduit să facă tot ce îi va spune Ivan, și chiar a doua zi au pornit la drum. Au ajuns în împărăția vecină și au început s-o pețească pe țarevnă, care le-a zis:

— Mai întâi pețitorul trebuie să-și încerce puterile!

I-a chemat la ospăț, le-a dat să mănânce și să bea, iar după masă oaspeții ei au început să se desfete cu tot felul de jocuri.

— Aduceți-mi arma cu care merg eu la vânătoare, le-a poruncit țarevna slugilor.

Ușa s-a deschis și au intrat patruzeci de oameni cărând o armă care aducea mai degrabă cu un tun.

— Ei, ginerică! zise țarevna. Ia trage tu un foc cu pușca mea!

— Ivan cel Gol, ia vezi tu dacă-i bună de ceva pușca asta!

Ivan cel Gol a luat pușca, a dus-o în pridvor și i-a dat un șut, făcând-o să zboare departe-departe, până a căzut în mare. Apoi îi zise țareviciului:

— Nu, Măria Ta, nu-i bună de nimic! Un viteaz ca tine nu se poate coborî până într-atât încât să tragă cu ea.

— Ce înseamnă asta, țarevnă? Îți bați joc de mine? Ai poruncit să fie adusă o armă de nimic, pe care sluga mea doar a împins-o ușurel cu piciorul și ea a zburat tocmai în mare! zise țareviciul.

Țarevna a poruncit să i se aducă arcul și o săgeată. Ușa s-a deschis din nou și patruzeci de oameni au adus arcul și săgeata.

— Logodnicule, ia încearcă să slobozești din arc săgeata asta!

— Ei, Ivan cel Gol, a strigat țareviciul, ia vezi dacă arcul ăsta mi se potrivește!

Ivan a întins arcul și a tras. Săgeata a zburat la o sută de verste, l-a nimerit pe viteazul Marko Begun și i-a retezat ambele mâini, făcându-l să urle de durere.

— Golașule Ivan! Mi-ai retezat ambele mâini, dar o să-ți vină rândul și ție!

Ivan cel Gol a luat arcul, l-a proptit în genunchi și l-a frânt în două.

— Nu, Măria Ta! Arcul nu face doi bani și te-ai înjosi trăgând cu el!

— Ce-i asta, țarevnă? Mă iei în râs? Vrei să mă faci de ocară? Arcul pe care mi l-ai dat s-a rupt în două când sluga mea a început să-l întindă ca să tragă cu el!

Țarevna a poruncit să fie scos din grajd armăsarul cel focos. Patruzeci de oameni erau în jurul lui și abia dacă-l puteau ține în lanțuri, atât era de rău și de potrivnic.

— Încalecă, logodnicule, pe armăsarul meu și fă cu el o plimbare!

Țareviciul a strigat:

— Ei, Golașule Ivan! Ia vezi dacă mi-e pe potrivă calul!

Ivan cel Gol s-a apropiat de cal și a început să-l mângâie. L-a mângâiat el cât l-a mângâiat, l-a apucat de coadă și l-a smucit, rămânând cu pielea calului în mână.

— Nu, Măria Ta! Nu ți se potrivește. E o otreapă. Abia l-am scuturat nițel de coadă, că l-am și jupuit.

Țareviciul se prefăcu supărat:

— Tot îți mai bați joc de mine, țarevnă? Ai poruncit să mi se aducă o mârțoagă în locul unui cal adevărat, așa cum se cuvine unui viteaz!

Țarevna nu l-a mai pus pe țarevici și la alte încercări, iar a doua zi s-a măritat cu el. După cununie s-au dus la culcare. Țarevna și-a lăsat o mână pe pieptul soțului, iar el abia a rezistat: începuse deja să se înăbușe de grea ce era.

„A”, se gândi țarevna, „viteaz dintr-ăștia îmi ești! Am să te fac eu să mă pomenești!”.

Peste o lună, țareviciul s-a gătit să plece în țara lui, împreună cu țarevna.

Au mers ei o zi, două, trei și s-au oprit să le dea și cailor răgaz. Țarevna a ieșit din caretă și l-a văzut pe Ivan cel Gol cufundat într-un somn adânc. A pus mâna pe topor și i-a retezat ambele picioare, apoi a dat poruncă să fie înhămați caii la caleașcă, iar țareviciului i-a spus să se întoarcă în țara lui. Pe Ivan cel Gol l-a lăsat în câmp.

Odată trecu pe-acolo Marko Begun și îl văzu pe Ivan cel Gol. S-au făcut frați de cruce, apoi Marko l-a urcat pe Ivan în cârcă și a plecat cu el în pădure. Acolo și-au construit o izbă și au făcut o căruță, au găsit o pușcă și au început să vâneze păsări. Marko se înhăma la căruță și-l ducea pe Ivan prin pădure, iar acesta trăgea cu pușca în păsări, dobândindu-și în acest chip hrana cea de toate zilele.

De la un timp însă au început să tânjească și și-au pus în gând să fure o fecioară de la părinții ei. Zis și făcut! S-au dus la casa unui preot și au început să ceară de pomană. Fata popii le-a adus pâine și, cum s-a apropiat de căruță, Ivan a înșfăcat-o de mâini și a așezat-o lângă el, iar Marko a luat-o la goană trăgând căruța după el. În scurtă vreme, au ajuns în pădure, la ei acasă.

— Tânără fecioară, vrem să ne fii surioară, îi spuseră ei. Să ne gătești prânzul și cina și să ai grijă de gospodărie!

Au trăit tustrei în liniște și pace, fără să se plângă de nimic.

Odată, când cei doi viteji s-au întors de la vânătoare după o săptămână încheiată, mai-mai să nu-și cunoască surioara, într-atât era de slăbită.

— Ce s-a întâmplat cu tine? au întrebat-o ei.

Fata le-a povestit că în fiecare zi venea la ea un zmeu și din această pricină slăbise așa.

— Lasă, că punem noi mâna pe el!

Ivan cel Gol s-a băgat sub laiță, iar Marko Begun s-a ascuns în tindă, după ușă.

După vreo jumătate de ceas au început să freamăte copacii în pădure, iar acoperișul izbei s-a mișcat din loc: venise zmeul. A intrat în casă, s-a așezat la masă și a cerut să i se aducă ceva de mâncare.

Ivan cel Gol l-a prins de picioare, iar Marko Begun s-a aruncat cu tot trupul asupra lui și a început să-l strivească.

După ce i-au muiat bine-bine oasele, l-au târât afară, i-au băgat capul în despicătura unui butuc de stejar și au început să-l bată cu vergile.

— Dați-mi drumul, puternicilor viteji! se rugă zmeul. Am să vă arăt unde se găsește apă vie și apă moartă.

Cei doi viteji s-au învoit.

Zmeul i-a dus până la un loc. Marko Begun s-a bucurat și a vrut să se arunce în apă, dar Ivan cel Gol l-a oprit.

— Trebuie s-o încercăm mai întâi! spuse el și aruncă în lac o ramură verde, care luă foc pe dată.

Vitejii s-au repezit la zmeu și au început să-l bată. Ca să scape cu viață, zmeul i-a dus în alt loc. Ivan cel Gol a luat un putregai de jos și l-a aruncat în apă. Acesta a înverzit și a început să dea lăstari și frunze. Cei doi viteji s-au aruncat în lac, s-au scăldat și au ieșit la mal voinici între voinici: Ivan cel Gol avea picioare, iar Marko Begun avea mâini. L-au luat apoi pe zmeu, l-au dus la primul lac și l-au aruncat în apă. Numai fumul s-a ales de el!

S-au întors acasă. Marko Begun era deja bătrân. A luat-o pe fiica preotului, a dus-o înapoi la părinți și a început să trăiască la ei, pentru că preotul își dăduse cuvântul să-l țină până la moarte pe cel care îi va aduce fiica înapoi.

Ivan cel Gol și-a găsit un cal năzdrăvan și a plecat să-și caute țareviciul.

Trecând prin câmpie, l-a văzut pe țarevici cum păștea porcii.

— Bună vreme, țareviciule!

— Bună să-ți fie inima! Dar spune-mi: cine ești?

— Eu sunt Ivan cel Gol.

— Ce te tot lauzi? Dacă Ivan cel Gol ar fi trăit, eu n-aș fi ajuns să pasc porci.

— Aici se încheie slujba ta de porcar.

Au făcut schimb de haine. Țareviciul a plecat înainte pe calul viteazului, iar Ivan cel Gol venea în urma lui, mânând porcii.

Țarevna l-a văzut și a ieșit în pridvor:

— Ei, terchea-berchea ce ești! Cine ți-a poruncit să mâni porcii acasă când soarele nu a apus încă?

Și a poruncit ca porcarul să fie dus la grajd și bătut cum se cuvine. Ivan cel Gol n-a stat pe gânduri. A înșfăcat-o pe țarevnă de păr și a târât-o prin curte până când aceasta și-a cerut iertare și și-a dat cuvântul că-și va asculta bărbatul în toate. După care țareviciul și țarevna au trăit în bună înțelegere ani îndelungați, iar Ivan cel Gol le-a fost slujitor credincios.

Viteazul fără picioare și viteazul orb

n nu se știe ce împărăție, în nu se știe ce țară, trăiau odată un țar și țarina lui. Aveau un singur fiu, pe Ivan Țarevici, care se afla în grija unchiului său Katoma Căciulă de Stejar. Țarul și țarina, încărcați de ani grei, s-au îmbolnăvit și nu mai trăgeau nicio nădejde la însănătoșire. L-au chemat pe Ivan Țarevici și i-au spus:

— Când n-om mai fi noi, tu să-i dai în toate ascultare unchiului tău Katoma Căciulă de Stejar și să-l respecți! Dacă n-ai să-i ieși din cuvânt, ai să fii fericit, altminteri ai să te prăpădești ca musca-n prag de iarnă.

A doua zi, țarul și țarina și-au dat obștescul sfârșit. Ivan Țarevici i-a înmormântat și a început să trăiască așa cum îl povățuiseră părinții: nu făcea nimic înainte de a se sfătui cu unchiul. A trecut mult de atunci? A trecut puțin? Nu se știe. Se știe doar că Ivan Țarevici a ajuns la vârsta bărbăției și a început să-l bată gândul să se însoare. A venit la unchiul său și i-a spus:

— Unchiule Katoma Căciulă de Stejar, îmi este greu singur. Aș vrea să mă însor!

— Și care-i necazul, țareviciule? Ai împlinit deja anii care te îndreptățesc să te gândești și la mireasă! Du-te în sala mare! Acolo sunt adunate portretele tuturor țarevnelor și prințeselor. Uită-te la ele și care ți-o plăcea mai mult, pe aceea o vom peți!

Ivan Țarevici s-a dus în sala mare și a început să cerceteze portretele. I s-a lipit de suflet Ana cea Preafrumoasă. Nu găseai nicăieri în lume alta mai mândră ca ea. Însă pe portretul ei era scris că cel care vine s-o ceară trebuie să-i spună o ghicitoare. Dacă ea nu o va dezlega, cu acela se va mărita, iar celui a cărui ghicitoare o va dezlega va porunci să i se reteze capul.

Țareviciul a citit ce scria pe portret, s-a mâhnit și s-a dus la unchiul său.

— Am fost în sala mare, îi zise el, și mi-am ales mireasa, pe Ana cea Preafrumoasă. Numai că nu știu dacă am putea-o peți!

— Da, țareviciule, nu-i deloc o treabă ușoară! Dacă te duci singur în pețit, n-ai să capeți mâna ei. Dar dacă mă iei cu tine și ai să faci cum te povățuiesc eu, poate că vei izbuti!

Ivan Țarevici l-a rugat pe unchiul său să meargă împreună cu el în pețit și i-a dat cuvântul de onoare că îl va asculta întru totul.

S-au gătit de drum și au plecat în pețit la țarevna Ana cea Preafrumoasă. Au mers un an, doi, trei, străbătând multe pământuri.

— Unchiule, zise Ivan Țarevici, călătorim de atâta amar de vreme spre Ana cea Preafrumoasă, dar nici măcar nu știm ce ghicitoare să-i spunem!

— Avem destul timp să născocim ceva! răspunse unchiul.

Și-au continuat drumul. Katoma Căciulă de Stejar a văzut o punguță cu bani care zăcea în colbul drumului. A ridicat-o de jos, a răsturnat banii din ea în propria pungă și a zis:

— Iată și ghicitoarea, Ivan Țarevici! Când ajungi la țarevnă, spune-i așa: „Mergeam pe drum și am văzut că zăcea un bine în colb; noi am luat binele cu bine și l-am pus în binele nostru". N-o să dezlege ea în vecii vecilor această ghicitoare. Oricare alta ar putea-o dezlega, pentru că se uită în cartea fermecată. Și cum o dezleagă, cum dă poruncă să ți se taie capul!

În cele din urmă, Ivan Țarevici și unchiul lui au ajuns în fața unui palat înalt, unde trăia țarevna Ana cea Preafrumoasă. Chiar atunci se brodise ca ea să fie în cerdac și să-i vadă pe nou-veniți. A trimis iscoade să afle de unde vin cei doi și ce doresc.

— Am venit din cutare împărăție, spuse Ivan Țarevici, s-o cer în căsătorie pe Ana cea Preafrumoasă.

Iscoadele i-au spus prințesei ce aflaseră de la Ivan Țarevici. Ea a poruncit ca țareviciul să fie poftit în palat și, de față cu întreg sfatul boierilor, să-i spună ghicitoarea cu care venise.

— Am jurat, spuse țarevna, că mă voi mărita cu acela a cărui ghicitoare nu o voi putea dezlega. Dacă însă voi dezlega ghicitoarea spusă de el, voi porunci să fie dat unei morți cumplite!

— Ascultă, minunată țarevnă, ghicitoarea mea! i-a spus Ivan Țarevici. Mergeam noi pe drum și am văzut că zăcea un bine în colb; am luat binele cu bine și l-am pus în binele nostru.

Ana, țarevna cea preafrumoasă, și-a luat cartea fermecată și a început s-o cerceteze, ca să găsească răspunsul. A răsfoit-o din scoarță-n scoarță, dar fără niciun folos. Sfatul boierilor și al cnejilor a hotărât că țarevna trebuie să se mărite cu Ivan Țarevici.

„Cum să fac oare să trag cât mai mult de timp și să scap de mirele ăsta?", se gândea ea. În cele din urmă, a hotărât să-l încurce supunându-l la grele încercări. L-a chemat și i-a spus:

— Dragul meu Ivan Țarevici, mirele meu sortit! Trebuie să ne pregătim de nuntă. Fă-mi, te rog, o mică favoare: în țara mea, în cutare loc, este un stâlp de tuci. Adu-l tu la bucătăria palatului, taie-l în bucăți și dă-i-l bucătarului pentru foc!

— Îmi cer iertare, țarevnă, dar eu n-am venit aici să tai lemne! Asta nu-i treabă de țarevici. Pentru asta îl am pe Katoma Căciulă de Stejar, sluga mea.

Țareviciul l-a chemat pe unchiul său și i-a poruncit să aducă la bucătărie stâlpul de tuci, să-l taie în bucăți și să i-l dea bucătarului pentru foc.

Katoma s-a dus la locul cu pricina, a îmbrățișat stâlpul, s-a opintit, l-a smuls din pământ, l-a dus la bucătăria palatului și l-a tăiat în bucățele. Patru dintre ele le-a oprit pentru sine și le-a pus în buzunar. „O să-mi prindă bine mai încolo", își zise el.

A doua zi, prințesa Ana cea Preafrumoasă îi zise lui Ivan Țarevici:

— Dragul meu țarevici, mirele meu sortit! Mâine trebuie să mergem la cununie. Eu plec în caleașcă, iar tu pe armăsarul meu cel brav. Ar trebui să-l călărești nițel acum, că nu-i învățat să poarte pe cineva în spate!

— Cum? Să-l învăț eu? Atunci pentru ce mai am slugă?

Ivan Țarevici l-a chemat pe unchiul său Katoma Căciulă de Stejar.

— Du-te la grajd și spune-i grăjdarului să-l scoată de acolo pe armăsarul cel brav al prințesei Ana. Încalecă-l și călărește-l, pentru că n-a mai fost încălecat de nimeni. Mâine am să mă urc eu în șa și am să mă fălesc, mergând pe el la cununie.

Unchiul Katoma a ghicit șiretlicurile prințesei și n-a mai stat la vorbă. S-a dus în grajd și le-a cerut grăjdarilor să scoată afară armăsarul. S-au strâns doisprezece grăjdari și vizitii și au scos calul fermecat, ținându-l priponit cu douăsprezece lanțuri de fier. Katoma Căciulă de Stejar s-a apropiat de el și, de îndată ce l-a încălecat, armăsarul s-a desprins de pământ și s-a înălțat peste vârfurile pădurii, deasupra codrului stătător, pe sub norul călător. Katoma se ținea tare: cu o mână se prinsese de coamă, iar cu cealaltă a scos din buzunar un retevei de tuci și a început să-l altoiască pe armăsar în cap, între urechi. După ce a fărâmat o bâtă, a scos din buzunar alta și apoi alta. La cea de-a patra bâtă de tuci, armăsarul n-a mai putut îndura și i-a vorbit cu grai omenesc:

— Katoma, tătucă! Ai milă și cruță-mi viața! Voi face tot ce-mi vei porunci!

— Ascultă, câine ce ești! i-a răspuns Katoma Căciulă de Stejar. Mâine te va încăleca Ivan Țarevici ca să-l duci la cununie. Ai grijă! De cum te vor scoate grăjdarii în curtea cea mare, țareviciul se va apropia de tine. Când îți va pune mâna pe spate, nici urechea să n-o

miști! Iar când se va urca în șa, tu să te încovoi și să te afunzi în pământ până la glezne, iar când o pornești din loc, să mergi domol, cu pas greoi, de parcă ai avea în spate o greutate pe care abia o poți duce!

După ce i-a ascultat porunca, armăsarul s-a lăsat pe pământ mai mult mort decât viu. Unchiul Katoma l-a înșfăcat de coadă și l-a zvârlit grăjdarilor:

— Ei, vizitii și grăjdari! Duceți la iesle carnea asta de câine!

A venit și ziua următoare. S-a făcut vremea de mers la cununie. A fost trasă careta pentru țarevnă, iar lui Ivan Țarevici i-a fost adus armăsarul năzdrăvan. Din toate părțile s-a adunat o mulțime de gură-cască, iar din încăperile de marmură albă au ieșit femeile și au condus-o pe mireasă la caretă. Ana s-a urcat și a așteptat să vadă ce i se va întâmpla lui Ivan Țarevici. „Armăsarul o să-l facă fărâme!", se gândi ea.

S-a apropiat Ivan Țarevici de armăsar, a pus mâna pe el, și-a băgat piciorul în scară, dar calul a stat stană, fără să miște măcar o ureche. Țareviciul a încălecat, iar calul s-a afundat în pământ până la glezne. I-au fost scoase cele douăsprezece lanțuri de fier de care era priponit. Calul a pornit-o cu pas greu și domol, iar broboanele de sudoare se rostogoleau de pe el mari cât grindina.

— Uitați-vă ce viteaz a încălecat armăsarul țarevnei Ana cea Preafrumoasă! Ce putere nemăsurată! se auzeau voci din mulțimea de gură-cască adunați la curte.

După cununie, când ieșeau din biserică, mirii s-au prins de mână. Țarevna a vrut să mai încerce o dată puterea lui Ivan Țarevici și l-a strâns de mână atât de zdravăn, încât mirelui i-au ieșit ochii din orbite, iar sângele i-a năvălit în obraji de durere.

„Deci viteaz dintr-ăsta îmi ești!", își zise țarevna. „Da' bine m-a mai păcălit unchiul tău! Numai că o să am eu grijă să-ți iasă asta pe nas!"

Trăia Ana cea Preafrumoasă cu Ivan Țarevici cum se cuvenea unei femei cinstite să trăiască alături de soțul ei dat de Dumnezeu. Îl alinta și-l dezmierda, însă nu se gândea decât cum să-l alunge de la curtea ei pe Katoma Căciulă de Stejar. Fără el, de Ivan Țarevici s-ar fi descotorosit foarte ușor.

Câte n-a mai născocit țarevna despre el, cât nu l-a vorbit de rău în fața soțului! Acesta însă nu voia să se despartă cu niciun chip de unchiul său.

După vreun an, îi spuse Ivan Țarevici alesei sale:

— Soțioara mea dragă, frumoasă țarevnă! Tare-aș vrea să merg împreună cu tine în țara mea...

— De ce nu? îi răspunse ea. De mult voiam să văd și eu cum arată țara ta!

S-au pregătit de drum și au plecat. Pe unchiul Katoma l-au luat drept vizitiu. Au mers ei, au mers și iată că Ivan Țarevici a adormit. După o vreme, țarevna Ana cea Preafrumoasă a început să tragă de el și să i se plângă de unchiul lui.

— Ascultă, țareviciule! Tu dormi și n-ai habar de nimic, dar unchiul tău nu vrea să-mi dea ascultare și mână înadins careta numai prin hârtoape, de parcă și-ar fi pus în cap să ne facă de petrecanie. I-am vorbit cu frumosul, iar el își râde de mine! Dacă nu-l pedepsești, am să-mi pun capăt zilelor!

Ivan Țarevici, buimac de somn, s-a mâniat și l-a dat pe unchiu-său pe mâinile prințesei:

— Fă cu el ce crezi!

Țarevna a poruncit să i se taie picioarele.

— Am să mă chinui eu, a strigat unchiul, dar și țareviciul va cunoaște ce-i necazul!

Unchiului Katoma Căciulă de Stejar i-au fost tăiate amândouă picioarele. Țarevna a cercetat cu privirea locul, a văzut o buturugă înaltă, le-a poruncit slujitorilor să-l așeze pe Katoma acolo, iar pe Ivan Țarevici să-l lege cu o frânghie de caretă și s-a întors în țara ei.

Unchiul Katoma Căciulă de Stejar stătea pe buturugă și plângea cu lacrimi amare.

— Adio, Ivan Țarevici! zise el. Ai să-ți aduci tu aminte de mine!

Iar Ivan Țarevici, priponit, alerga în urma trăsurii. Când s-a întors la palatul ei, țarevna Ana cea Preafrumoasă i-a poruncit să pască vacile. În fiecare dimineață ieșea țareviciul cu cireada la pășune, iar seara o mâna spre curtea prințesei. Aceasta, stând în pridvor, număra vitele în fiecare seară, nu cumva să lipsească vreuna. După ce le număra, îi poruncea țareviciului să le bage în grajd, iar pe ultima din ele s-o pupe sub coadă. Ultima vacă s-a învățat așa de bine cu asta, că atunci când ajungea la poartă, se oprea și își sălta coada.

Unchiul Katoma Căciulă de Stejar a stat pe butuc o zi, două, trei, fără să bea sau să mănânce. De coborât, nu putea să coboare; singurul lucru care-i mai rămânea era să aștepte să moară de foame. Nu departe de acel loc se întindea o pădure deasă. Acolo trăia un viteaz neînchipuit de puternic, dar care era orb. Cum simțea că trece pe lângă el un animal sălbatic (iepure, vulpe, urs sau altceva), se lua după el, îl prindea și... gata masa! Cu asta se hrănea. Era iute de picior viteazul orb și niciun animal, cât ar fi alergat el de repede, nu putea să-i scape. Odată a simțit o vulpe care a fugit pe lângă el. Viteazul a auzit-o și s-a luat după ea. Roșcata a fugit spre buturuga unde stătea Katoma. Când a ajuns aproape, vulpea a ocolit-o, iar viteazul cel orb a intrat cu capul în buturugă și a smuls-o din rădăcini. Katoma a căzut și l-a întrebat:

— Cine ești?

— Sunt viteazul cel orb. Trăiesc în pădure de treizeci de ani. Mă hrănesc numai dacă prind un animal și-l perpelesc la foc. Altfel, de mult aș fi murit de foame!

— Ești orb din născare?

— Nu. Ochii mi i-a scos țarevna Ana cea Preafrumoasă.

— Și eu tot din pricina ei am rămas fără picioare. Pe amândouă mi le-a retezat blestemata!

S-au împrietenit cei doi viteji și au hotărât să trăiască laolaltă și să-și caute hrana împreună.

— Urcă-te în spatele meu și spune-mi pe unde să merg! Eu am să-ți fiu de folos cu picioarele mele, iar tu mie cu ochii tăi!

Zicând acestea, viteazul orb l-a luat pe Katoma în spate, iar acesta se uita în toate părțile și doar îi zicea:

— Ia-o la dreapta! La stânga! Drept înainte!

Au trăit ei așa în pădure prinzând iepuri, vulpi sau urși pentru hrana zilnică. Într-o zi, viteazul fără picioare îi zise celui orb:

— Oare chiar toată viața o să trăim departe de oameni? Am auzit că în cutare oraș este un negustor bogat care are o fată neînchipuit de miloasă cu sărmanii și ologii. Tuturor le dă de pomană... Ce-ar fi s-o răpim și s-o aducem aici ca să ne țină gospodăria?

Orbul s-a învoit, a luat un cărucior, l-a așezat în el pe prietenul lui fără picioare și au plecat întins în oraș, la casa negustorului bogat. Văzându-i de la fereastră, fata negustorului, fără a sta pe gânduri, le-a ieșit în întâmpinare să le dea de pomană.

S-a apropiat ea de căruciorul în care era viteazul fără picioare și i-a zis:

— Primește, ologule, în numele Atotputernicului, pomana mea!

Acesta a întins mâinile, chipurile după pomană, dar a înșfăcat-o pe fată și a tras-o în cărucior. I-a strigat tovarășului său să pornească. Orbul a prins a alerga atât de repede, încât nici călare nu-l puteai prinde. Negustorul a trimis o poteră pe urma fugarilor, dar aceasta nu i-a mai ajuns.

Cei doi viteji au dus-o pe fata negustorului în izba lor din pădure și i-au spus:

— Să ne fii ca o soră dreaptă! Stai la noi și ocupă-te de gospodărie. Noi, schilozi cum suntem, nu avem cum să ne gătim sau să ne spălăm cămășile. Dumnezeu te va răsplăti pentru asta!

Fata negustorului a rămas la ei. Vitejii o respectau și o iubeau ca pe o soră. Una-două, ei plecau la vânătoare, iar sora lor rămânea acasă și făcea toate treburile gospodăriei: gătea, spăla, deretica.

Și-a făcut obiceiul să vină în izba lor Baba Iaga Picior de Os și să-i sugă fetei sângele. Cum plecau vitejii la vânătoare, Baba Iaga apărea ca din pământ.

Frumoasa fată a început să se tragă la față, a slăbit și a devenit bolnăvicioasă. Orbul nu vedea nimic, dar Katoma Căciulă de Stejar a băgat de seamă că ceva nu-i tocmai curat la mijloc. I-a spus orbului și amândoi au luat-o la întrebări pe fată, dar Baba Iaga o oprise cu strășnicie să sufle cuiva o vorbă. Mult timp s-a temut să le împărtășească necazul ei, dar, în cele din urmă, frații au înduplecat-o, iar ea le-a povestit totul de-a fir-a-păr:

— De fiecare dată când plecați la vânătoare, apare în izbă o babă bătrână, cu fața rea, cu părul lung și sur și mă silește s-o caut în cap, iar ea își pune gura la pieptul meu și-mi suge sângele.

— A, zise orbul, asta-i Baba Iaga! Trebuie să ne răfuim cu ea după legea noastră! Mâine nu mergem la vânătoare. Vom încerca s-o păcălim și s-o prindem...

A doua zi de dimineață, cei doi viteji nu s-au mai dus la vânătoare.

— Ei, prietene fără picioare, intră tu sub laița asta și stai acolo nemișcat, iar eu am să mă duc afară, sub fereastră. Tu, surioară, când vine Baba Iaga, așază-te aici, lângă geam, caut-o în cap, dar împletește-i lațele în fuioare și trece-le peste pervaz, afară. Eu am s-o apuc de ele și am s-o țin nemișcată.

Zis și făcut. A înșfăcat-o orbul pe Baba Iaga de lațele ei sure și a strigat:

— Ei, prietene Katoma, ieși de sub laiță și ține-o pe baba cea rea până intru eu în izbă!

Baba Iaga a auzit ce necaz o paște și a dat să se salte, dar de unde?! Nici capul nu și l-a putut mișca, atât de strâns o ținea orbul de păr. S-a smucit, s-a smucit, dar fără folos! În acest răstimp a ieșit Katoma de sub laiță, s-a prăvălit peste ea ca un munte de piatră și a început s-o sugrume. A intrat în izbă și orbul și i-a spus celui fără picioare:

— Trebuie să facem un foc afară și s-o ardem pe blestemata asta, iar cenușa să i-o risipim în vânt!

— Dragilor, frumoșilor! a început să se roage de ei Baba Iaga. Dați-mi pace, că am să fac pentru voi tot ce vă poftește inima!

— Bine, vrăjitoare bătrână! i-au răspuns vitejii. Arată-ne fântâna cu apă vie și vindecătoare!

— V-o arăt numaidecât, numai să nu mă bateți!

Orbul l-a luat pe Katoma Căciulă de Stejar în cârcă, a prins-o pe Baba Iaga de lațe, iar aceasta i-a dus în inima neagră a pădurii, la o fântână, și le-a spus:

— Aici se află apa vie și vindecătoare!

— Ai grijă, frate Katoma, să nu ne scape! Dacă ne trage pe sfoară acum, în vecii vecilor n-o să ne mai facem bine!

Katoma Căciulă de Stejar a rupt o rămurică verde dintr-un copac și a aruncat-o în fântână. Nici n-a atins rămurica bine apa din fântână, că a și fost cuprinsă de flăcări.

— A, vasăzică din asta mi-ești! Ai vrut să ne tragi pe sfoară! ziseră vitejii și au vrut s-o sugrume și s-o arunce în fântâna de foc.

Baba Iaga a început să se roage de ei mai dihai ca prima dată și a jurat că-i va duce la fântâna cea adevărată fără să mai umble cu șiretlicuri:

— Pe cuvânt de onoare că vă duc la apa cea bună!

Vitejii s-au învoit să mai încerce o dată. Baba Iaga i-a dus la altă fântână. Katoma Căciulă de Stejar a rupt dintr-un copac o creangă uscată și a aruncat-o în fântână. Nici n-a apucat ea bine să atingă apa, că a început să înverzească și să înflorească.

— Ei, asta-i apa cea bună! a zis Katoma Căciulă de Stejar.

Orbul și-a stropit ochii cu ea și, în aceeași clipă, și-a recăpătat vederea. L-a cufundat în apă pe Katoma, iar acestuia i-au crescut picioarele. S-au bucurat cei doi și au început să vorbească între ei:

— Acum, că ne-am făcut bine, o să recăpătăm tot ce-am pierdut, dar mai întâi trebuie să hotărâm ce facem cu Baba Iaga! Dacă o iertăm acum, nu trebuie să ne așteptăm la nimic bun din partea ei. E limpede ca lumina zilei că toată viața nu se va gândi la nimic altceva decât cum să pricinuiască rău oamenilor.

S-au întors la fântâna de foc și au aruncat-o acolo pe Baba Iaga. Numai așa au scăpat de ea. După aceasta, Katoma Căciulă de Stejar s-a însurat cu fata negustorului și tustrei s-au îndreptat către patria țarevnei Ana cea Preafrumoasă, pentru a-l scăpa pe Ivan Țarevici din ghearele ei. Când se apropiau de cetatea de scaun, l-au văzut pe Ivan Țarevici, care mâna cireada de vaci spre casă.

— Stai, văcarule! îi zise unchiul Katoma lui Ivan Țarevici. Încotro mâni vacile astea?

— La curtea țarevnei, îi răspunse Ivan Țarevici. Țarevna însăși le numără de fiecare dată, să vadă dacă sunt toate.

— Îmbracă, văcarule, hainele mele și dă-mi-le mie pe ale tale, că vreau eu să mân cireada!

— Nu, frate, așa ceva nu se poate! zise Ivan Țarevici. Dacă află țarevna, va fi vai și-amar de mine!

— Nu te teme! Nu se va întâmpla nimic! O să te apere unchiul Katoma Căciulă de Stejar!

Ivan Țarevici a oftat și i-a răspuns:

— Ei, om bun! Dacă ar fi trăit unchiul Katoma, eu n-aș fi păscut vacile!

Atunci unchiul Katoma Căciulă de Stejar i-a dezvăluit cine era. Ivan Țarevici l-a îmbrățișat și a izbucnit în lacrimi:

— Nu mă așteptam să te mai văd vreodată!

Au făcut schimb de haine. Unchiul a mânat cireada la curte. Ana cea Preafrumoasă a ieșit în pridvor, a numărat vacile și a poruncit să fie băgate în grajd. Toate vacile au intrat, în afară de ultima, care s-a oprit în fața porții și și-a săltat coada. Katoma a sărit la ea:

— Tu ce aștepți?

A apucat-o de coadă, a smucit-o și a rămas cu pielea ei în mână. Țarevna Ana cea Preafrumoasă a văzut toate astea și a strigat cu glas tunător:

— Ce face ticălosul ăsta de văcar? Luați-l pe sus și aduceți-l la mine!

Slugile l-au înșfăcat pe Katoma și l-au târât în palat, dar, spre mirarea lor, el nu s-a împotrivit. Se vedea că se bizuia pe el însuși. L-au adus în fața Anei. Aceasta s-a uitat la el și l-a întrebat:

— Tu cine mai ești? De unde-ai apărut?

— Eu sunt cel căruia i-ai tăiat picioarele și pe care l-ai lăsat în câmp, pe buturuga aceea înaltă. Mă cheamă Katoma Căciulă de Stejar.

„Ei, dacă a putut să-și recapete picioarele, cu el nu-i de glumit!", se gândi țarevna și începu să-și ceară iertare de la el și de la Ivan Țarevici, căindu-se amarnic pentru păcatele sale.

A jurat că până la sfârșitul zilelor sale o să-l iubească pe Ivan Țarevici și că niciodată n-o să-i iasă din cuvânt. Ivan Țarevici a iertat-o și a început să trăiască alături de ea în pace și bună înțelegere. Viteazul cel orb a rămas să stea la ei, iar Katoma Căciulă de Stejar a plecat împreună cu frumoasa lui soție la negustorul cel bogat și s-au hotărât să locuiască în casa acestuia.

Ivan, fiul de țăran, și Ciudo-Iudo

Într-o împărăție oarecare trăiau odată un moș și o babă care aveau trei fii. Pe cel mai mic îl chema Ivan, și toți îi spuneau Ivanușka. Trăiau fără griji și munceau fără preget. Arau pământul și semănau grâu.

Odată s-a răspândit vestea prin împărăție că Ciudo-Iudo necuratul se pregătea să pârjolească orașele și satele. Bătrânul și bătrâna s-au întristat. Fiii cei mari au început să-i liniștească:

— Nu fiți supărați, tăicuță și măicuță! Ne ducem noi împotriva lui Ciudo-Iudo și ne vom lupta pe viață și pe moarte. Și ca să nu vă fie greu, țineți-l pe Ivanușka acasă. E prea crud încă să meargă la luptă.

— Nu! zise Ivanușka. Nu se cade să stau acasă și să vă aștept. Merg și eu să mă lupt cu Ciudo-Iudo!

N-au putut bătrânul și bătrâna să-l oprească pe Ivanușka, așa că i-au pregătit de drum pe toți trei. Au luat frații săbii ascuțite, au încălecat pe cai breji și au plecat la drum.

Au mers ei cât au mers și au ajuns într-un sat. S-au uitat și au văzut că nu era nici țipenie de om acolo, totul era dărâmat și pârjolit. Rămăsese în picioare o singură izbă mică, dar și aceea stătea să cadă. Au intrat frații înăuntru și au văzut pe cuptor o bătrână care stătea întinsă și ofta.

— Bună ziua, bunică! i-au spus frații.

— Bună să vă fie inima, vitejilor! Încotro ați pornit-o?

— Mergem la Râul de Coacăze, la Podul de Călin. Vrem să ne luptăm cu Ciudo-Iudo, ca să nu-l lăsăm să ne calce pământurile.

— La grea treabă v-ați mai înhămat, vitejilor! Știți doar cât de rău este. Toate împărățiile din jur le-a nimicit. Pe oameni i-a luat în robie și i-a dat morții cumplite. Am rămas doar eu: se vede treaba că nu-s o hrană de preț pentru el.

Frații au înnoptat în izba aceea, iar dimineața, când s-au sculat, au plecat mai departe. Au ajuns la Râul de Coacăze și la Podul de

Călin. S-au uitat și au văzut că de-a lungul malului erau numai oase de oameni.

Nu departe de pod, frații au găsit o izbă părăsită și au hotărât să înnopteze acolo.

— Fraților, le spuse Ivan, am venit într-o țară străină. Trebuie să ținem urechile ciulite și să fim cu ochii în patru, nu cumva să treacă Ciudo-Iudo peste Râul de Coacăze. Vom face de strajă cu rândul.

În prima noapte a stat de pază fratele cel mare. S-a plimbat pe malul Râului de Coacăze, a văzut că e liniște, că nu se vede și nu se aude nimic. S-a culcat sub o tufă și a căzut într-un somn adânc.

Ivan stătea în izbă și somnul nu-l lua deloc. Cum a trecut de miezul nopții, s-a ridicat din pat, și-a luat sabia și s-a dus la Râul de Coacăze. L-a văzut pe fratele lui mai mare dormind sub tufă și nu l-a trezit. S-a băgat sub Podul de Călin și pândea, trăgând cu urechea dacă nu cumva vine cineva.

Deodată apa râului s-a învolburat, iar păsările din stejari au început să strige. Venea Ciudo-Iudo, zmeul cu șase capete. Când a ajuns la jumătatea podului, calul zmeului s-a împiedicat, corbul de pe umărul său a tresărit, iar câinelui care îl urma i s-a zbârlit blana.

Ciudo-Iudo, zmeul cu șase capete, s-a mâniat și a întrebat:

— De ce te împiedici, gloabă? Iar tu, pană de cioară, de ce tresari? Ție, javră, de ce ți s-a zbârlit blana? Sau l-ați simțit pe Ivan, fiul de țăran? Nu s-a născut el încă. Iar dacă s-a născut, e încă mic pentru a lupta. Îl iau într-o palmă și-l strivesc cu cealaltă.

— Nu te lăuda, spurcatule! Nici n-ai vânat ursul și deja îi vinzi blana. Dacă nu l-ai văzut pe viteaz, n-ai voie să-l hulești! Hai mai bine să ne măsurăm puterile! Cine va birui, acela se va putea lăuda, a zis Ivan.

S-au repezit unul la altul și s-au ciocnit atât de tare, încât a gemut pământul sub ei. Ivanușka și-a învârtit sabia în văzduh și i-a retezat zmeului trei capete.

— Așteaptă, Ivane, fiu de țăran! a strigat Ciudo-Iudo. Hai să ne odihnim nițel!

— Ce să ne mai odihnim? Eu am un singur cap, pe când ție ți-au rămas încă trei. Când o să-ți rămână unul singur, atunci o să ne putem odihni.

Iar s-au repezit unul la altul și s-au ciocnit. Ivan, fiul de țăran, i-a retezat și celelalte trei capete. Apoi i-a tăiat leșul în bucățele și le-a aruncat în Râul de Coacăze, iar toate cele șase capete le-a adunat și le-a ascuns sub pod. S-a întors în izbă și s-a culcat.

Dimineața a venit fratele cel mare. Ivan l-a întrebat:

— N-ai văzut pe nimeni?

— N-am văzut pe nimeni. Nici măcar o muscă n-a trecut în zbor.

Ivan a tăcut. A doua zi, s-a dus să facă de strajă fratele mijlociu. A umblat puțin și a văzut că în jur e liniște și pace. Atunci s-a băgat într-un tufiș și a adormit.

Ivan însă n-a avut încredere în el. După miezul nopții s-a îmbrăcat, și-a luat sabia și s-a dus la Râul de Coacăze. S-a ascuns sub Podul de Călin și a rămas în așteptare. Deodată apa râului s-a învolburat și păsărelele din stejar au început să țipe. Venea Ciudo-Iudo, zmeul cel cu nouă capete. Nici n-a pășit bine pe Podul de Călin, că i s-a și împiedicat calul. Corbul de pe umeri a tresărit, iar câinelui negru, care venea din urmă, i s-a zbârlit blana. Zmeul și-a biciuit calul, i-a dat una corbului, iar pe câine l-a tras de urechi.

— De ce te-mpiedici, gloabă? De ce tresari, cioroiule? Iar tu, câine negru, de ce te sperii? L-ați simțit cumva pe Ivan, fiul de țăran? El nici măcar nu s-a născut. Iar dacă s-a născut, încă nu e bun de luptă. Îl strivesc cu un singur deget.

Ivan a ieșit de sub pod și i-a spus:

— Nu zice hop până n-ai sărit, Ciudo-Iudo! Hai să vedem care pe care!

Ivan a învârtit sabia prin văzduh o dată, de două ori, și zmeului i-au și zburat șase capete. Ciudo-Iudo l-a lovit pe Ivan și l-a îngropat în pământ până la genunchi. Ivan a luat o mână de țărână și i-a aruncat-o zmeului în ochi. Până când acesta și-a șters ochii, Ivan i-a retezat și celelalte trei capete. Apoi i-a tăiat leșul în bucăți și le-a aruncat în Râul de Coacăze. Cele nouă capete le-a ascuns sub Podul de Călin, după care a intrat în izbă, s-a culcat și a adormit.

Dimineața s-a întors fratele mijlociu:

— Ei, cum a fost? l-a întrebat Ivan. Ai văzut pe cineva?

— N-am văzut pe nimeni. Nici măcar un țânțar n-a trecut pe lângă mine.

— Ei, dacă-i așa, haideți, fraților, cu mine să vă arăt eu musca și țânțarul.

Ivan i-a dus pe frații săi sub pod și le-a arătat capetele zmeilor.

— Iată ce mai muște și ce mai țânțari zboară noaptea pe-aici! Voi nu sunteți buni de luptă, ci doar de dormit în așternut.

Frații s-au rușinat.

— Ne-a cuprins somnul, i-au spus ei.

A treia noapte a plecat să stea de pază chiar Ivan.

— Uite ce-i, fraților, a spus el la despărțire. Mă duc la luptă pe viață și pe moarte. Voi să nu vă culcați. Când veți auzi fluieratul meu, sloboziți-mi calul și săriți-mi degrabă în ajutor.

S-a dus Ivan, fiul de țăran, la Râul de Coacăze, s-a ascuns sub Podul de Călin și a început să aștepte.

După miezul nopții, s-a cutremurat pământul, apa din râu s-a învolburat, s-a ridicat un vârtej deasupra drumului și au început să croncăne corbii deasupra stejarilor. Venea Ciudo-Iudo, zmeul cu douăsprezece capete. Toate capetele șuierau și scuipau foc. Calul lui Ciudo-Iudo avea douăsprezece perechi de aripi, pielea de aramă, iar coada și coama îi erau de fier. Cum a pășit pe Podul de Călin, cum s-a împiedicat calul, corbul de pe umăr a tresărit, iar câinelui negru, care venea din urmă, i s-a zbârlit blana. S-a mâniat Ciudo-Iudo, zmeul cu douăsprezece capete, și a întrebat:

— De ce te-ai împiedicat, calule? Tu de ce-ai tresărit, corbule? Iar tu, câine, de ce te-ai speriat? Sau l-ați simțit pe Ivan, fiul de țăran? De unde, că el nici nu s-a născut și, chiar de s-ar fi născut, nu-i încă bun de luptă. Doar să suflu și n-o să rămână nici urmă din el!

Ivan, fiul de țăran, a sărit de sub Podul de Călin și a zis:

— Nu zice hop până n-ai sărit!

— Tu erai deci, Ivane, fiu de țăran? De ce-ai venit?

— Să te văd și să mă măsor cu tine!

— Tu să te măsori cu mine? Nu vezi că ești ca o muscă în fața mea?

Ivan, fiul de țăran, îi răspunse:

— N-am venit aici să pălăvrăgesc cu tine, ci la luptă pe viață și pe moarte, ca să-i scap pe oameni de răutatea ta.

Și-a rotit Ivan o dată sabia și i-a zburat zmeului trei capete. Zmeul le-a apucat, le-a atins cu degetul de foc și acestea s-au lipit la loc ca și cum nu s-ar fi clintit de acolo.

Îi era greu lui Ivan, fiul de țăran. Ciudo-Iudo îl asurzea cu șuieratul și îl ardea, aruncând asupra lui scântei. Zmeul l-a apucat și l-a băgat în pământ până la genunchi. Ba a mai și râs de el:

— Ivane, fiu de țăran, n-ai vrea să-ți tragi un pic sufletul ca să capeți putere?

— Ce odihnă! Eu știu una și bună: lovește, taie, spintecă fără să te cruți! i-a răspuns Ivanușka.

A fluierat el și și-a aruncat mănușa dreaptă în izba în care rămăseseră frații lui. A răsunat geamul spart, dar frații dormeau și n-au auzit nimic.

Și-a adunat Ivan puterile, s-a avântat și i-a retezat zmeului șase capete. Zmeul l-a băgat în pământ până la brâu. Și-a cules capetele, le-a atins cu degetul de foc și ele s-au lipit la locul lor ca și cum n-ar fi fost niciodată clintite de acolo.

A văzut Ivan că treaba nu-i bună, și-a scos mănușa din mâna stângă și a aruncat-o în izbă. I-a zburat izbei acoperișul, dar frații dormeau mai departe fără să audă nimic. A învârtit Ivan sabia și i-a retezat zmeului nouă capete, iar zmeul l-a băgat în pământ până la

umeri. A cules capetele tăiate, le-a atins cu degetul de foc și acestea s-au lipit la loc ca și cum n-ar fi fost clintite niciodată de acolo.

Și-a luat Ivan coiful de pe cap și l-a aruncat în izbă. S-a cutremurat izba, gata-gata să cadă. Frații s-au trezit și au auzit calul lui Ivan nechezând și smucindu-se. Au fugit la grajd, au dezlegat calul și au venit și ei să-l ajute pe Ivan.

Calul voinicului a ajuns la Podul de Călin și s-a aruncat asupra lui Ciudo-Iudo, lovindu-l cu copitele. Zmeul a început să urle, să șuiere și a suflat asupra calului cu scântei și cu foc. În acest timp, Ivan, fiul de țăran, a ieșit din pământ, și-a luat avânt și i-a retezat zmeului degetul de foc. Apoi s-a apucat să-i taie capetele. După ce i le-a retezat pe toate, l-a tăiat în bucăți și l-a aruncat în Râul de Coacăze. Când a terminat toată treaba, au ajuns acolo și frații lui.

— Ei, somnorosilor, din cauza voastră era cât pe ce să-mi pierd capul!

Frații l-au luat pe Ivan, l-au dus în izbă, l-au spălat, i-au dat de mâncare și l-au culcat. Dimineața, Ivan s-a trezit și a început să se îmbrace și să se încalțe.

— Unde te grăbești așa de dimineață? l-au întrebat frații lui. Ar trebui să te odihnești mai bine după o luptă așa de grea.

— Nu! le-a răspuns Ivan. Nu-mi stă mie gândul la odihnă. Mi-am pierdut batista lângă Podul de Călin. Mă duc s-o caut.

— Nu te duce! i-au spus frații. Ajungem în oraș și-ți cumperi alta.

— Nu! Eu de asta am nevoie.

S-a dus Ivan la Râul de Coacăze, a trecut pe Podul de Călin pe malul celălalt, a mers cât a mers și a dat de palatul lui Ciudo-Iudo. S-a apropiat pe furiș de un geam deschis și a auzit ce vorbeau între ele zmeoaica bătrână și cele trei surori ale ei, nevestele celor trei zmei.

Nevasta zmeului cel mare zise:

— Am să mă răzbun pe Ivan, fiul de țăran, pentru bărbatul meu când va pleca împreună cu frații lui spre casă. Am să fug înaintea lor și am să le trimit o arșiță dogoritoare, iar eu mă voi preface într-o fântână. Când vor bea apă, vor muri de la prima înghițitură.

— Te-ai gândit bine, a spus zmeoaica bătrână.

Soția zmeului mijlociu zise:

— Eu am să fug înaintea lor și-am să mă prefac în măr. Când vor gusta din mere, vor fi sfâșiați în bucăți.

— Eu, spuse nevasta celui de-al treilea zmeu, am să fug înaintea lor și am să-i fac să-și dorească să doarmă, iar eu am să mă prefac într-un covor moale și în niște perne pufoase. Când se vor culca pe covor, vor arde imediat în foc.

— Și tu te-ai gândit bine, a spus zmeoaica bătrână. Dar dacă voi n-o să dovediți să-i pierdeți pe cei trei frați, eu însămi o să-i ajung mâine din urmă și-o să-i înghit.

Ivan s-a întors la frații lui.

— Cum e? Ți-ai găsit batista? l-au întrebat ei.

— Am găsit-o.

— Dar mult ai mai căutat-o! Nu merita să pierdem atâta vreme din pricina ei.

— Ba eu cred că a meritat.

Frații au încălecat și au pornit către casă.

Au mers ei prin câmp, au mers peste pășuni și deodată s-a făcut o arșiță dogoritoare. Tuturor li s-a făcut sete. Nu mai aveau putere să rabde. Au văzut o fântână cu o gălețică de argint legată de lanț. Frații i-au spus lui Ivan:

— Hai să poposim. Bem un pic de apă rece și ne adăpăm și caii.

— Încă nu știm ce fel de apă este în fântâna asta, zise Ivan. Dacă nu-i bună de băut?

A descălecat, și-a scos sabia din teacă și a început să lovească în fântână. A prins fântâna să geamă și să țipe ca din gură de șarpe și în aceeași clipă arșița s-a risipit ca și cum n-ar fi fost, iar celor trei frați le-a trecut setea.

— Ați văzut, fraților, ce fel de apă era în fântână? a întrebat Ivan.

Au plecat mai departe. Au mers cât au mers și au zărit un măr care creștea lângă drum, iar pe ramurile lui atârnau mere rumene și coapte.

De îndată ce frații au sărit de pe cai și s-au repezit la mere, Ivan a dat fuga la pom și a început să-i reteze ramurile cu sabia. Se auziră doar vaiete și gemete.

— Ați văzut, fraților, ce fel de măr era ăsta? Nu v-ar fi fost deloc bine de la merele lui.

S-au urcat frații în șa și au plecat mai departe. Au mers ei cât au mers și i-a toropit oboseala. S-au uitat și au văzut un covor moale cu perne pufoase pe el, întins în mijlocul câmpului.

— Haideți să ne întindem pe covor, să ne odihnim un pic! ziseră frații.

— Nu, fraților, n-o să ne fie moale pe covorul ăsta! le-a spus Ivan.

Frații s-au supărat:

— Ce tot comanzi atâta: aia nu, aia nu!

Ivan a tăcut, și-a scos brâul și l-a aruncat pe covor. În clipa în care a căzut, brâul a luat foc și a ars în întregime. Nici cenușă nu a rămas după el.

— Și cu voi s-ar fi întâmplat la fel! a spus Ivan.

S-a apropiat el de covor și a început să-l taie în bucăți. Covorul gemea și urla. Ivan a risipit bucățile de covor pe câmp și a zis:

— Degeaba v-ați supărat pe mine, iubiții mei frați. Acelea n-au fost nici fântână, nici măr și nici covor, ci erau nevestele zmeilor. Au vrut să ne piardă și au pierit ele însele.

Frații i-au mulțumit lui Ivan și au plecat mai departe cu toții.

Au mers ei cât au mers și deodată s-a întunecat cerul și s-a stârnit vântul, care a început să șuiere și să urle. Când s-au uitat frații, au văzut-o pe zmeoaica bătrână venind spre ei. Și-a deschis gura uriașă și a vrut să-i înghită, dar ei nu s-au pierdut. Au scos din desagi sare, i-au aruncat-o în gură și au plecat mai departe.

Zmeoaica s-a bucurat, crezând că i-au nimerit în gură cei trei voinici, s-a oprit și a început să mestece sarea. Dar nu după mult timp și-a dat seama că frații o păcăliseră și s-a luat iarăși după ei.

Cei trei alergau ca vântul pe caii lor, dar zmeoaica venea în urma lor și mai repede. Ivan a înțeles că nu-i chip de scăpare și că va trebui să se lupte. Deodată frații au zărit în fața lor o fierărie unde lucrau doisprezece fierari.

— Bună vreme, cinstiți fierari! le spuse Ivan. Ascundeți-ne la voi în fierărie. Ne urmărește zmeoaica bătrână.

— Bine, i-au răspuns fierarii, vă ascundem!

I-au lăsat să intre, au proptit ușa cu drugi de fier și au pus douăsprezece lacăte pe ea.

S-a apropiat zmeoaica de fierărie și a început să strige:

— Ei, fraților, dați-mi-i pe Ivan, fiul de țăran, și pe frații lui!

Fierarii i-au răspuns:

— Dacă ai să reușești să lingi cei doisprezece drugi de fier și cele douăsprezece lacăte, ai să ajungi singură la ei!

S-a apucat zmeoaica să lingă drugii de fier și lacătele. A lins, a lins și, când mai avea un singur drug și un singur lacăt, a obosit și s-a așezat să se odihnească.

Ivan a ieșit pe geamul fierăriei, s-a furișat până la zmeoaică, a ridicat-o în văzduh și a izbit-o de pământ. Doar praful s-a ales de ea, și pe acela l-a risipit vântul. Din clipa aceea n-au mai apărut pe acolo zmei fioroși, iar oamenii au început să trăiască fără teamă.

Ivan, fiul de țăran, și frații săi s-au întors acasă și au început să trăiască mai bine ca înainte. Arau pământul și semănau grâu. Și mai trăiesc și acum.

Poveste despre Ukroma Herghelegiul

e află oare cineva la noi în Rusia care să cuteze să-și măsoare puterile cu mine în luptă și să-și încrucișeze paloșul cu al meu? strigă viteazul Baklan în fruntea oștirii polovețe. Și avea acest Baklan capul cât un butoi de bere, sprâncenele aspre ca părul de porc, iar barba ca stuful. Când sufla vântul în ea, scotea un șuier. Avea un paloș fermecat așa de lat, că puteai prăji clătite pe el. Iar armurile sale, când le scotea și le punea în car, nu le puteau urni din loc nici măcar trei perechi de boi.

— Chiar nu se găsește niciun luptător care să se măsoare cu mine? a strigat viteazul Baklan mai tare decât prima dată.

Cnejii, voievozii și vitejii au tăcut mâlc, ținându-și răsuflarea. Toți cunoșteau puterea nemăsurată a lui Baklan și auziseră că poate ucide un taur cu un singur deget.

Iată însă că s-a ivit Ukroma Herghelegiul, care a venit în fața cnejilor și a voievozilor și le-a zis:

— Înălțimile Voastre, cneji și voievozi! Nu dați poruncă să fiu osândit la moarte, ci ascultați-mi cuvântul! În anii dinainte aveam și eu ceva putere: când se brodea să-mi iasă în cale un urs sau o altă fiară fioroasă, îi sfâșiam la fel de lesne cum te-ai scărpina după ureche. Îngăduiți-mi, Înălțimile Voastre, cneji și voievozi, să ridic mâna și asupra acestei fiare sălbatice!

Cnejii, voievozii și vitejii au ridicat din umeri și i-au spus lui Ukroma Herghelegiul că, dacă i s-a urât cu viața și s-a împăcat cu Dumnezeu, ei nu-l vor opri să meargă la o moarte sigură. Și a plecat Ukroma Herghelegiul să-l înfrunte pe uriaș.

De îndată ce l-a văzut, Baklan a izbucnit în hohote de râs atât de puternice, încât cnejilor și voievozilor au început să le țiuie urechile.

— Ce luptător îmi trimiteți? O jumătate de duzină de-alde el nu-s prea mulți ca să-i strivesc sub un singur călcâi!

— Nu te mai grozăvi atât, ciomag chel ce ești! îi zise Ukroma Herghelegiul. Oamenii breji socot că nu trebuie să spui hop până ce n-ai sărit! N-ai vrea să ne măsurăm în luptă dreaptă? Dacă te învoiești, zvârle satârul ăsta! Tatăl meu are multe fiare vechi ca ale tale, numai că la noi nu sunt folosite în luptă de vitejii voinici, ci se proptesc cu ele porțile peste noapte!

— Fie pe-a ta! îi răspunse viteazul Baklan și-și aruncă paloșul fermecat în țărână.

— Dar ce-i aceea pe cap la tine? l-a întrebat Ukroma Herghelegiul. Din așa troace de tuci, tătuca le dă de mâncare câinilor! Noi nu-i trimitem la luptă pe vitejii noștri cu dintr-astea!

— Am să-mi scot și asta, dacă nu ți-e pe plac! a spus râzând viteazul Baklan și și-a lepădat înaltul coif de oțel.

— Dă jos și aceea! i-a spus din nou Ukroma. La noi cu asemenea plase copiii prind păsări mărunte. Vitejii noștri nu pun pe ei așa ceva!

— O dau jos și pe asta, dacă te temi că ai să te prinzi în ea ca un pițigoi! i-a răspuns Baklan râzând și și-a scos cămașa de zale.

În acest fel, Ukroma Herghelegiul l-a făcut pe uriaș să-și lepede toată armura, nelăsându-i nici coif, nici mănuși, nici teacă, nici apărători de fier. După ce și-a lepădat toată armura, viteazul Baklan a râs cu răutate și i-a spus:

— Și fără astea am să te strivesc ca pe-o musculiță!

Cei doi luptători s-au repezit unul la altul ca niște fiare sălbatice. Uriașul l-a prins pe Ukroma în brațe, l-a strâns, vrând să-l sugrume, numai că acesta era tare ca o piatră de moară. Oricât s-a străduit uriașul, coastele lui Ukroma au rămas întregi. Ukroma pufnea și își arcuia trupul. S-a înfipt în Baklan ca un păianjen. Agățându-se de subsuori cu amândouă mâinile, și-a încleștat degetele și i-a smuls două bucăți de carne.

Uriașul a urlat de durere și și-a lăsat brațele în jos, iar Ukroma s-a ridicat de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat și, nedându-i răgaz să-și adune puterile, l-a apucat de picioare, l-a zgâlțâit și l-a aruncat la pământ ca pe un snop de ovăz.

Toată suflarea creștină a scos un chiot de bucurie, iar oștirea poloveților a oftat adânc de parcă i s-ar fi despărțit sufletul de trup. Ukroma și-a dus până la capăt promisiunea făcută cnejilor și voievozilor: a pus mâna pe paloșul fermecat al uriașului și, dintr-o singură lovitură, i-a retezat capul. Atunci oștirea dușmană s-a clătinat și a rupt-o la fugă de pe câmpul de luptă, făcând pământul să se cutremure. Cnejii și voievozii ruși au chefuit trei zile în șir pe locul unde s-a dat lupta. L-au cinstit și l-au lăudat pe Ukroma Herghelegiul, i-au dat o armură de viteaz și l-au numit Ukroma viteazul puternic și neînfricat, mângâietorul inimilor rușilor și spaima poloveților.

Poveste despre viteazul Goli Voianski

n țăran necăjit ara pământul. Calul lui era slab și șchiop, înnegrit de mulțimea muștelor așezate pe el. Țăranul a luat biciul și l-a pocnit de spinarea calului, omorând treizeci și trei de muște și țânțari fără număr, dintr-o singură lovitură.

Țăranul a început să cugete: „Sunt mic, dar voinic și uite că m-am făcut brav viteaz. Dintr-o singură lovitură am răpus treizeci și trei de voinici, ca să nu mai vorbesc de cealaltă plevușcă, fără număr!”. Și-a spus Goli (de la cuvântul vechi „golem”, care însemna „măreț”), și-a deshămat căluțul, a încălecat cu mare grijă, a ieșit la drumul mare, a retezat un copac, a făcut din el un stâlp pe care l-a ridicat și pe care a scris: „Pe aici a trecut viteazul Goli Voianski, s-a întâlnit cu oștirea dușmană, a ucis treizeci și trei de viteji dintr-o singură lovitură și a culcat la pământ luptători mărunți fără număr. Dacă vreun viteaz va veni din față, să mă aștepte lângă stâlp, iar cel care va veni din spate să mă ajungă din urmă!”.

Goli a încălecat pe mârțoagă și a plecat înainte la întâmplare. Nu peste multă vreme, s-a apropiat de stâlp Ciurila Plenkovici. „Nici nu am auzit de acest nume”, se gândi el. „Pesemne că este un viteaz puternic! Ar trebui să mă împrietenesc cu el.” Ciurila și-a îndemnat calul, care a luat-o la trap mâncând pământul, l-a ajuns din urmă pe Goli și l-a întrebat:

— Nu l-ai văzut cumva pe viteazul Goli Voianski?

— Chiar eu sunt! Dar tu cine ești?

— Ciurila Plenkovici! i-a răspuns tânărul viteaz, făcând o plecăciune adâncă și gândind: „Ce-o mai fi și asta? Un țărănuș pe care nici nu-l bagi în seamă! Ți-e și rușine să călătorești lângă el! Abia se ține în șa, iar mârțoaga lui abia se târăște!”.

— Treci în stânga mea! îi spuse Goli. Am să te iau ca învățăcel!

Nedumerit, Ciurila a făcut întocmai cum i se poruncise, călărind alături și trăgând cu coada ochiului când la Voianski viteazul, când la mârțoaga lui.

Între timp, a trecut pe lângă stâlp Eruslan Lazarevici, a citit ce scria acolo și a pornit în goană să-l prindă din urmă pe Goli Voianski. L-a ajuns din urmă și l-a recunoscut lângă el pe Ciurila. L-a întrebat dacă nu cumva l-a văzut pe Goli. Ciurila l-a arătat cu degetul pe tovarășul său de drum. Eruslan Lazarevici s-a înclinat, dar s-a mirat.

— Treci în dreapta mea! i-a poruncit Golia

Chiar atunci i-a ajuns din urmă încă un viteaz: Bova, fiul prințesei. Citise și el inscripția de pe stâlp și se grăbise să-l caute pe Goli Voianski, învingătorul dușmanilor. L-a văzut pe țăran călare pe mârțoagă, târându-se abia-abia, iar pe margini pe slăviții viteji Eruslan Lazarevici și Ciurila Plenkovici, care îi vorbeau plini de respect.

Bova s-a înclinat în fața lui Goli și l-a întrebat cum îl cheamă.

— Sunt Goli Voianski în carne și oase! Dar tu cine ești?

— Sunt Bova, fiul prințesei! a răspuns viteazul.

— Alătură-te nouă dacă vrei să-ți dovedești vitejia și du-te lângă Eruslan!

Au mers vitejii încotro îi ducea Goli și au ajuns pe pajiștile prințesei neînfricate.

— Pe aici nu ne este îngăduit să trecem! a spus Eruslan.

— Nu-i bai! îi răspunse Goli. Multe nu se îngăduie în Rusia, dar pe noi nu ne poate opri nimeni! Lăsați caii slobozi pe pășune!

— Goli Voianski, i-a spus Eruslan, prințesa are o ceată puternică, de douăzeci și doi de viteji, bașca pe Zilant Zmeulanovici, fratele lui Tugarin.

— Pentru mine sunt prea slabi! Dar pentru tine? Sunt destui?

— Fie, cum poftești! a spus Eruslan. Să mergem pe pășunile oprite, să ne arătăm și să ne măsurăm puterile.

Au intrat vitejii pe pășunile oprite, călcând peste flori, și au văzut un cort mare, alb, în care nu era nimeni. Și-au slobozit caii, au intrat în cort și s-au așezat, așteptând cu ochii în patru. Numai Goli s-a întins să se odihnească, după ce și-a atârnat caftanul la intrare în cort ca să nu-l bată soarele, a adormit bușteau și a început să sforăie.

— Goli are mare nădejde în sine! a spus Bova, fiul prințesei.

Între timp, la palatul prințesei s-a făcut mare zarvă, au început să bată clopotele și să răsune trâmbițele. Pe porțile cetății au ieșit o ceată de oșteni și trei viteji în zale.

Ciurila a început să tragă de Goli:

— Scoală! Vin mulți oșteni împotriva noastră!

Goli s-a trezit și a început să caște:

— Ce-i zarva asta? Trei viteji de-ai lor sunt trei muște, ceilalți – țânțari! Du-te, Ciurila, să dai ochii cu ei! Să nu-i omori pe toți! Să lași în viață un singur viteaz și să-l trimiți la prințesă pentru a-i duce vestea că poftesc să se mărite cu mine!

Ciurila a ieșit din cort, s-a bătut vreme îndelungată cu vitejii prințesei și cu oștenii, dar, în cele din urmă, i-a spulberat pe toți. Pe unul singur l-a lăsat în viață și l-a trimis la stăpâna lui. Dar în loc de răspuns, aceasta a trimis din oraș șase viteji și trei cete.

Vitejii l-au trezit din nou pe Goli, care adormise între timp.

— Asta se cheamă putere la ei? Doar din mână să mișc nițel și-i omor pe toți! Ei, Bova, fiu al prințesei, du-te și liniștește-i tu! Lasă doar unul în viață, ca să-i transmită stăpânei dorința mea.

Zicând acestea, Goli s-a culcat la loc și a adormit. Fiul prințesei i-a răpus unul câte unul pe viteji, iar cetele s-au risipit de parcă nici n-ar fi fost.

Prințesa a trimis la luptă o forță și mai mare: doisprezece viteji și șase cete. Oștenii năvăleau în sunetele trâmbițelor și își învârteau palașele prin văzduh.

— Oho, câți au ieșit! a spus Goli după ce s-a trezit și i-a văzut venind spre ei pe oștenii prințesei. Parcă ar fi un nor întunecat, nu alta! Douăsprezece muște și țânțari fără număr. Eruslan! Sunt destui pentru tine? Dacă nu te descurci, te ajutăm noi.

Eruslan a încălecat, s-a repezit în dușmani ca un vultur, tăind în dreapta și în stânga, iar ostașii s-au risipit ca pleava în vânt.

Prințesa, văzând că se îngroașă gluma, l-a chemat pe Zilant Zmeulanovici, care a ieșit din cuibul său aninat de doisprezece stejari seculari cu lanțuri de fier, făcându-le să zornăie. Alerga Zilant precum săgeata de iute, nerăbdător să intre în luptă.

— Se vede treaba că e rândul meu! zise Goli.

„N-am ce face!”, se gândi el. „Trebuie să mă duc la moarte. Mi-a venit sfârșitul, dar va fi încununat de onoarea de viteaz.”

Și-a făcut semnul crucii, a încălecat pe gloaba sa și a pornit-o încetișor, cu ochii închiși și învârtind securea prin văzduh cât îl țineau puterile.

Zilant a răcnit, l-a văzut din depărtare pe Goli și s-a gândit: „Oare nu în bătaie de joc l-au trimis să se înfrunte cu mine?”.

Goli, în acest timp, șoptea pentru sine:

— Părinți și frați! Să-mi pomeniți numele!

Și, în așteptarea morții, și-a lăsat capul pe gâtul calului care fugea în trei picioare.

Lui Zilant i-au sclipit ochii în cap:

— Oare nu-i un șiretlic la mijloc? se întrebă el. Ce viteaz mai e și ăsta, care și-a sprijinit capul pe gâtul calului? Dacă-i dau un bobârnac, zboară la un stânjen!

Zilant se tot uita în spate să vadă dacă nu-i un șiretlic și s-a aplecat spre șa, iar Goli, săltându-și capul, și-a făcut curaj și l-a

izbit cu securea în cap pe dușman atât de puternic, încât acesta s-a prăbușit în nisip. Goli nu i-a dat răgaz să-și vină în fire: a sărit de pe cal și a început să-l ciopârțească de parcă ar fi tăiat un butuc. I-a smuls coiful și s-a întors la tovarășii lui.

Văzând acestea, prințesa a schimbat foaia: a poruncit să fie descuiate porțile orașului, i-a poftit pe viteji la ea în palat, la ospăț, și a încheiat pace cu ei.

S-a uitat ea la Goli și s-a mirat cum de putea încăpea în el atâta putere și vitejie. S-a apropiat de el, i-a pus o mână pe umăr și l-a apăsat așa de zdravăn, încât bietul om abia a reușit să scape de sub povara brațului ei.

— Mă bucur să te văd, neînfricatule! zise ea. Întotdeauna am avut multă prețuire pentru curaj și cutezanță.

Zicând acestea, i-a strâns mâna lui Goli. Acesta și-a încleștat dinții cu putere, de teamă să nu-i desfacă și să-i scape un urlet de durere.

— Apără-mi regatul! i-a spus prințesa. Tu ești omul potrivit pentru a ne ocroti de dușmani!

Goli s-a înclinat, gândindu-se cum să-și păzească mai bine capul.

Prințesa a poruncit să se aducă mied, vrând să-i încerce pe viteji, dar lui Goli nu-i era gândul la chef, iar pe pahar nici n-a pus mâna.

— După ce îmi fac treaba, nu beau altceva decât apa vitejilor!

— Avem și noi apa vitejilor! a spus prințesa.

— Multă? a întrebat Goli.

— O damigeană plină, a răspuns ea.

— O fi la fel ca a noastră? Câteodată apa asta nu face nici cât damigeana!

— Încearcă! a spus prințesa și a poruncit să fie aduse damigeana cu apa vitejilor și un căuș de aur.

Goli și-a turnat în căuș, a băut și a simțit cum îi crește puterea. Prințesa murea de curiozitate să știe cum era apa.

— Încă nu i-am simțit gustul! zise Goli.

Și-a mai turnat un căuș, apoi a mai băut încă trei, unul după altul.

— Ajunge! Ajunge! a strigat prințesa. Mi-e că n-o să-mi rămână niciun strop.

— E minunată apa, a spus Goli. Oare cum o fi puterea mea?

A poruncit să i se aducă un odgon mare, pentru corăbii, și să fie făcut un laț pentru a putea scoate din grajdul prințesei calul ei năzdrăvan. L-a scos, l-a încălecat și l-a călărit nițel. Apoi a sărit cu capul în laț și a rupt odgonul.

Din clipa aceea, s-a învoit să-i slujească prințesei ca apărător al regatului ei. S-a căsătorit cu prințesa, iar aceasta i-a dăruit două fete: Isteața și Norocoasa. Goli se uita cu mândrie la fetele sale și nimeni nu punea la îndoială că el a ucis treizeci și trei de viteji dintr-o singură lovitură.

Cuprins

Inelul fermecat 5
Du-te nu știu unde și adu nu știu ce 17
Împărățiile subpământene 31
Împărăția de aur, împărăția de argint și împărăția de aramă 37
Țareviciul vrăjit 41
Prințesa vrăjită 44
Prințul și sluga 50
Sila Țarevici și Ivan Cămașă Albă 56
Vânătorul cel lipsit de noroc 59
Țareviciul Ivan și prințesa Marfa 63
Țareviciul Vasile și Preafrumoasa Elena 69
Preafrumoasa Vasilisa 74
Vasilisa Vasilievna 84
Vasilisa Cosiță de Aur și Ivan Goroh 87
Soldatul și Preaînțeleapta Elena 94
Ivan, fiul de negustor, și Preaînțeleapta Vasilisa 99
Pasărea de foc și Țarevna Vasilisa 111
Ivan Țarevici, pasărea de foc și lupul cel sur 117
Ivan Țarevici și soția sa, Fecioara Țar 126
Ivan Țarevici și neînfricata Usonșa 136
Ivan Țarevici și Poleninul cel bălai 147
Ivan Sucenko și Poleninul cel bălai 153
Muntele de cristal 164
Oglinda fermecată 167
Boala închipuită 170
Cămașa fermecată 174
Cei trei prinți 179
Cufărul fermecat 181
Dansuri de noapte 184
Laptele de fiară 187

Limba păsărească 190
Mesteacănul și cei trei șoimi 193
Ouăle de aur și de argint 195
Peștișorul de aur 199
Pasărea vorbitoare 205
Povestea rățuștei cu ouă de aur 209
Prințesa broscuță 212
Prințesa rățușcă 216
Prințesa șerpoaică 219
Rățușca cea albă 223
Ivan, fiul de țăran, și mujicul cu mustăți de șapte verste 226
Pana lui Finist, șoimul luminos 232
Visul 239
Kozma cel Degrabă Îmbogățit 247
Țarina cântăreață la guzlă 252
Mărul cel zemos și farfurioara de argint 257
Condurul de aur 261
Piatra nestemată 264
Țarevna care știa să dezlege ghicitori 265
Ivan Țarevici și sluga cea mârșavă 267
Meșteșugul anevoios 273
Cei șapte Simeoni 278
Tâlharii 281
Fecioara înțeleaptă și cei șapte tâlhari 286
Muntele de aur 293
Purcelușa cu păr de aur 297
Surioara Aleonușka și frățiorul Ivanușka 305
Ursul Kostolom și Ivan, fiul de negustor 309
Boierul cel neînfricat 313
Emelea prostănacul 317
Ghicitorul 320
Havroșecika cea Mititică 322
Cocoșelul de aur 327
Găinușa fermecată 329
Guzla fermecată 335
Vrăjitoarea și Sora Soarelui 337
Băiețel Degețel 341
Ce nu se poate pe lume 343
Gâștele-lebede 348
Muierea cea rea 350

Bob de Mazăre 354
Calul, fața de masă și cornul 361
Fetița cea înțeleaptă 364
Sivko-Burko 367
Fecioara Țar 372
Maria Morevna 376
Baba Iaga 385
Baba Iaga și Pipernicitul 390
Koscei Nemuritorul 393
Viteazul fără picioare și viteazul fără mâini 399
Viteazul fără picioare și viteazul orb 403
Ivan, fiul de țăran, și Ciudo-Iudo 412
Poveste despre Ukroma Herghelegiul 419
Poveste despre viteazul Goli Voianski 421

În colecția **Literatura pentru copii**

au apărut:

Cele mai frumoase basme rusești
Poveștile Fraților Grimm
Michael Ende – *Povestea fără sfârșit*
Alphonse Daudet – *Tartarin din Tarascon*
Cristina Anca Ciubotaru Grozdan – *Ionuț cel norocos*
Otfried Preußler – *Krabat. Moara fermecată*

www.polirom.ro

Redactor: Alina Radu
Coperta: Radu Răileanu
Tehnoredactor: Luminița Modoranu

Bun de tipar: noiembrie 2007. Apărut: 2007
Editura Polirom, B-dul Carol I nr. 4 · P.O. Box 266
700506, Iași, Tel. & Fax: (0232) 21.41.00; (0232) 21.41.11;
(0232) 21.74.40 (difuzare); E-mail: office@polirom.ro
București, B-dul I.C. Brătianu nr. 6, et. 7, ap. 33,
O.P. 37 · P.O. Box 1-728, 030174
Tel.: (021) 313.89.78; E-mail: office.bucuresti@polirom.ro

Tiparul executat la S.C. LUMINA TIPO s.r.l.
str. Luigi Galvani nr. 20 bis, sect. 2, București
Tel./Fax: 211.32.60, 212.29.27, E-mail: office@luminatipo.com

Valoarea timbrului literar este de 2% din prețul
de vânzare și se adaugă acestuia. Sumele se virează
la Uniunea Scriitorilor din România,
Nr. RO44RNCB5101000001710001 BCR-UNIREA